SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Kracker Magda

NÉPMŰVELÉS

A IX. kerületi Művelődési Házban rendezték meg Kracker Magda pedagógus-festőművész kiállítását. Képünk: Halászbárkák. (Bojár Sándor felvétele)

Kracker Pál

cseki órás

Állóórá czúst állvány-
nyal. XVIII-sz-vége
a M. N. Muzeumban.

Repr-

Báránynné

581,

B. Kracker Magda

A pedagógus képzőművészek kiállitásán a Fáklya klubban részt vett Sümegi Vera térplasztikával, Csürös Vali,V B. Kracker Magda növényvilágból a bsztrahált non-figurativ alkotással,Orvos András :Osztott felület,Battancs Endre:Szentendre,Juhász Erika akvarellel.

Rajztanitás 1975-4-32
Dr Maksay: Pedagógus képzőművészek kiállitása

Kracker Magda pedagógus-festő.

A Magyar Rajzpedagógus Szövetség Székely Bertalan Művészcsoportja dec.-ben gyűjteményes kiállítást rendezett nyolc pedagógus-festőművész műveiből, angyalföldön. – A művész, művei szerepéltek a kiállításon. „Tűzmadár" c. (említve)

(kopré): Nyolcan Angyalföldön.
Pedagógusok Lapja, 1976. jan. 15.

Kracker Magda festő

Kiállítása nyílt a Török Pál utcai Kosztolányi Műv. Otthonban

Eml: Hekendi Lahnok; Badacsony, Gdynia Halászbárkák; Vörösberényi Templom

D. M: Képzőművészet

Vigilia 1971 II. 138 old.

Kracker Magda 1

A természet nyugalmát, harmoniáját árasztják képei. Kismérettek, mégis nagy távlatokat fognak át. Főleg akvarelljeiben érzékelteti a természet életét, hangulatát; a lengyel Tátra komor szépségét, a Balaton tiszta derűjét, a Lengeri kikötők, fáradt hullámok, mocorgó bárkák egyhangú morajlását, magányát, – vagy akár egy virágcsokor üde szépségét.

(b. e.) Kracker Magda képeiről.

Országh. Világ 1970/38 22old

Kracker Magda 2

Kai, hogy az anyag válogatásánál nem jutott érvényre az a legkézenfekvőbb szempont, hogy a tanulóévek szorgalmas aprolékosságával megrajzolt vagy megfestett képeit kihagyva, csak az érettebb, a művész szincrzékének, izléséneк, látásmódjának fejlettségét reveláló munkák kerüljenek a kiállításra.

(b.e.) Kracker Magda képeiről

Ország-Világ 1970/38 22 old.

Kracker Magda 3

Ilyen pl. a Badacsony cünü akvarell, melyen a művész szinte a színes víz-cseppek lassú csorgását követve, jelzi a rezgő napsugaraknak - az örökké vándorló idő mutatóinak - mozgását az alvó táj felett. Fejlődőképes, intuitív, gyengéd hangvételü művész egyenetlen, de jó irányu munkásságából ad ízelitőt. a IX. kerületi Kultúrházban megrendezett kiállítás.

(b.e.) Kracker Magda képeiről

Ország: Világ 1970/38 22 old.

Kracker Magda

Halászbárkák

Ország-Világ 1970/38 22 old.

Kracker Magda. 1.

Szintén rendszeresen szerepel pedagogus-kiállításainkon. Legnyabb munkait az Ujpesti Mini Galériában mutatta be. Ez már az ötödik önálló kiállítása. Munkái állandó fejlődésről tanúskodnak. Régebbi akvarellyei átmoszférikus jellegűek, finom valörök képezik balatoni képei legfőbb értékeit. Későbbi monotipiáiban főleg a fakturális lehetőségeket igyekezett kiaknázni.

Dr. Maksay László: Három kiállítás.

Raptanitás 1974/1 3 old.

Kracker Magda 2

Állandóan kísérletezik, s így egészen egyéni, több szinü montipiai eljárást alakitott ki a maga számára. Fantasztikus tájak, hegyek, barlangok, tenger alatti tájak világa tárul elénk fantázia gazdag lapjain. Kráter, Fájfun, Jégvirágok, Gamolygás cimü képei a legszebb példák erre. De nemcsak monotipiai vallanak gazdag képzelőerejéről: tollrajzai még sajátosabb világképet tárnak elénk.

Dr. Maksay László: Három kiállitás.

Rajztanitás 1974/1 31 old.

Kracker Magda 3

Ezek fő jellegzetessége, hogy népművészeti motívumokból áttranszponált elemekből állítja össze, és sajátos kompozíciós rendbe fogja össze őket. Szimbolikus mondanivalójuk mellett dekorativitásuk is megfogja a nézőt. Iskolájában képzőművészeti szakkört is vezet, szőt a budapesti ipari-tanuló intézetek műkedvelő fiataljai számára rendezett hódmezővásárhelyi művésztelep vezetésében is részt vett Gombók Gergellyel és Kandó Imrénével.

Dr. Maksay László: Három kiállítás.

Rajztanítás 1974/1 31 old.

Kracker Magda

Tanaszvágyás, akvarell 25 + 33 cm

Domboldal, akvarell 24 + 34 cm

Angyalföldi kyszó- és ipszemüvészek kiáll. Műcsarnok 1974

Kracker Magda

„Vörös Rébék"

Rajztanítás 1974/1. 31 old.

Kracker Magda, festő

Kiállít a József Attila Művelődési Központban. (XIII. ker.)

—:□ Kracker Magda ... 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 12.

Wracker Magda

„Tél"

a Pedagógus Szakszervezet Fáklya klubjában rendezték meg Wracker Magda nyolcvanas kiállításait.

Népművelés 1972/6 2 1 old.

Kracker Magda, festő

Az újpesti Mini Galériában
nyílik meg tárlata jún. 20-án.

—: Hallottuk

2

ESTI HIRLAP, B; 1973. jun. 16.

Kracher Magda
graphikus

Kétszínű mesterségbeli tudást
bizonyító művével jelentkezett
a tárlaton Kracher Magda.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1973.január - 5.oldal

Kracker Magda, [festő]

Pedagógus képzőművész. Kiállít a Fáklya klubban.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 19.

Procker Magda
grafikái és festményei a leghatározottabb egyéni jegyeket mutatják. Finom hallgatással az évszakok hangulatait jeleníti meg, de nem a hagyományos módon, hanem saját egyéni formákban: ornamentális jellegű rajzai gazdag képzeletből valóak.

Dr. Maksay László: A Fáklya Klub csoportkiállítása.

Rajztanítás 1972/6 33 old.

Kracker Magda 2

Csapongó, gazdag fantáziája csodálatos hájakra visz el bennünket: sejtelmes hájak hegyek, tengerek képzelt világába. Igen figyelemre méltó a technikai megoldás is: színes monotipiái egészen ujszerű, bravuros módon készülnek, ahol néha a véletlennek is szerepe van, de minden esetben sejtelmes eizéseket szigallnak, s így szürrealis átszellemítettség teszi vonzóvá e műveket.

Dr. Maksay László: A Fáklya Klub csoportkiállítása

Rajztanítás 1972/6 33 old.

Kracker Magda

A nyár (hollrayz)

Raptanitás 1972/6 33 old.

Kracker Magda festő

Hét festő közös kiállítását rendezte meg a Fáklya Klub, melyen munkái, – számos lapjain újszerű monotípiás eljárással – szerepelnek.

Péter Imre: Stúdió-tagok csoportkiállítása.

Köznevelés, Budapest, 1942. jún. 10.

Kracker Magdolna

Füzmadár

Raplanitás 1970/6 31 old.

1.

Kracker Magdolna

A Kosztolányi Dezső Művelődési Otthonban egy vonzó pedagógus művész második lemúhatkozó kiállításában gyönyörködhettünk. Előző kiállításával szemben határozott fejlődés tapasztalható mind a megjelenítés tisztultságában, mind a mondanivaló és a technikai ujárások gazdagságában.

Dr. Maksay László: Kracker Magdolna kiállítása.

Rajztanítás 1970/6 31 old.

2

Kracker Magdolna

Lírai alkat, az ilyen művészalkathoz általában az atmoszférikus festésmód áll közelebb, ő is elsősorban a színek harmoniájával és a levegős festés távlatai val fejezi ki magát. Lengyelországi és főleg badacsonyi atmoszférikus, szép akvarelljei bizonyítják ezt legszembetűnőbben. De nem ált meg a posztnagybányai festésmódnál.

Dr. Maksay László: Kracker Magdolna kiállítása

Rajzlanítás 1970/6 31old

Kracker Magdolna 3

Jugoszláv városképei s főleg Üvegcsengés cimü képei arról tanúskodnak, hogy a konstruktivitás iránt is jó érzéke van, s ha a téma úgy kívánja, konstruktív formanyelven tomácsolja mondanivalóját. Sőt, egyik-másik monotipiájánál a jelzésszerű redukcióig is eljutott: az aggteleki barlang csodák terme cimü monotipiája azt bizonyítja, hogy a naturától messze eltávolodva sikerült a képi látomások világaig emelkednie.

Dr. Maksay László: Kracker Magdolna kiállítása

Raptanitás 1970/6 31old.

Kracker Magdolna 4

Népművészeti motívumokból kiinduló, szürrealisztikus rajzai még gazdagabb alkotó fantáziáról vallanak. Különes a szomorú emlék és a Pizmadár tanuskodnak erről. A művészi alkotó munka kapcsolatterentés a világgal; Kracker Magdolna művei is azt bizonyítják, hogy egy egészséges szemléletű, a sokrétű valósághoz sokrétűen, technikával igyekszik kapcsolodni.

Dr. Maksay László: Kracker Magdolna kiállítása.

Rajzlanítás 1970/6 31old.

Kracker Magdolna 5

Nem köti magát egyetlen stilushoz, hanem a hangulat és a téma kívánalmainak megfelelően hol atmoszferikus, oldott festőiségű, hol konstruktív formanyelvvel fogalmazza meg műveit. Örvendetes, hogy a nyári pedagógus-művésztelepek, legutóbb a veszprémi, ihlető eredményei is felelhetőek műveiben.

Dr. Maksay László: Kracker Magdolna kiállítása.

Raplanítás 1970/6 31old

Kracker Magda, festő

- első kiállítása a Török Pál utcai Kosztolányi Művelődési Otthonban. Akvarelljei: Herendi halmok, Badacsony, Gdyniai halászbárkák, Vörösberényi templom.

D.I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. febr. 139. l.

Kracker Magda

A Stúdió Alegja

A budapesti pedagógusok képző művén stúdiója
1953-1963 Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
Ze.o.

Kracker

festette a kassai szeminariumi (azelőtt ferencrendi) templom szentélyének és hajójának boltozatán levő falképeket.

Wickkassaikatmüczul

69. l.

Pécs VIII-228.

Kracker

freskója a kassai domonkosok templom mennyezetén

Wickkassaikasmüeml.

50-l.

Római feliratos kövek Komárom

vármegyében VIII-145.

Kracker

festö

l.

Kemkassarunemel

27, 36. l.

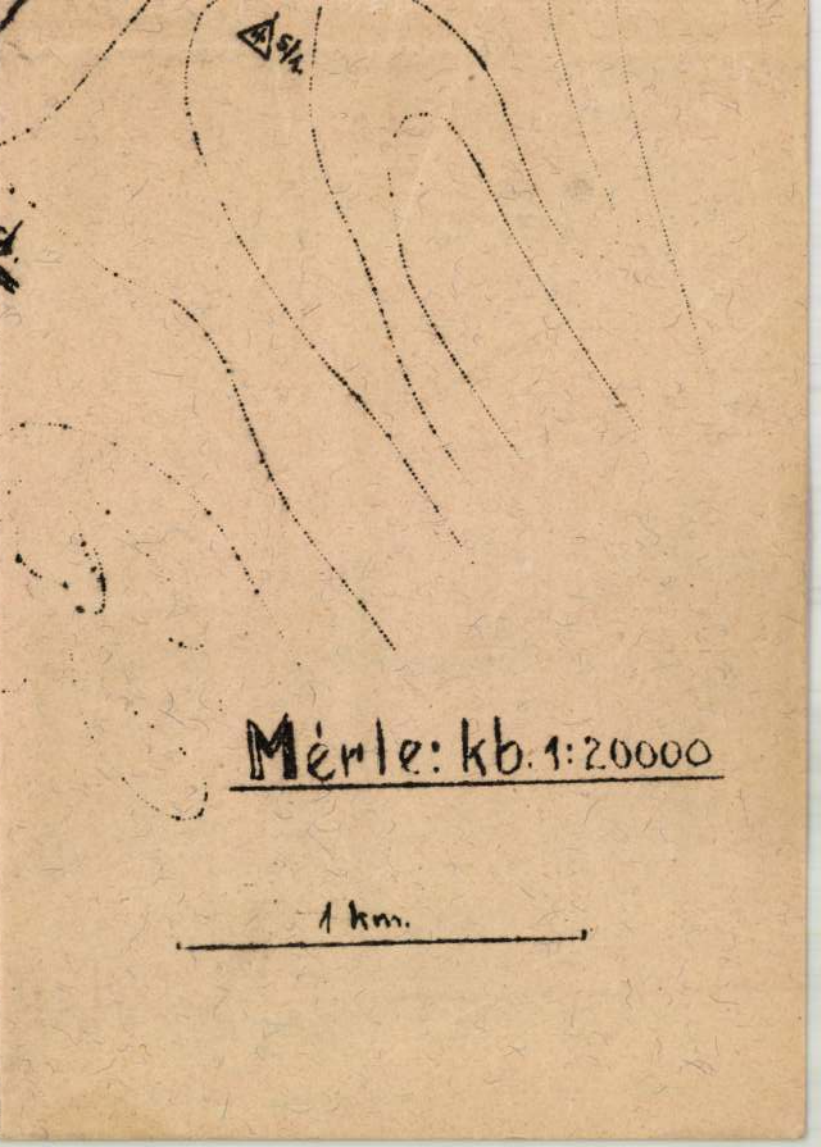
Mérle: kb. 1:20000
1 km.

Kracker

festette az egri ciszterci
templom, mennyezetének
falképeit, mesterkarunban
az 1800, és 1827 iki tűz-
vészekben megsemmisultek.

Br Kar Egri képesk

62. l.

Kracker

Szent László hódít
Mária előtt,
oltárkép az egyi né-
kesegyházban

Br Kar Egyikepésk

50 l.

ut IX.,

a.10.

Kracker

falképei az egri,
kisprepost. palotaban

vód
=
Br Kar Egri képesk

15. l.

DIVALD graf. műintézet

— 1 — M. D. K.

KRACKER János ~~Jestő~~ Lukács Jestő

Szül. 1717 Wien, megh. 1779 Eger

1738 a bécsi akadémián tanult,
1742 Grazban, 1749 után Brünnben, Prá-
gában Neu-Reisch-ben dolgozott
1754 (?) Varannó pálos t., ~~Szt. Pál, Nep. Szt.~~ falképek
1757 Sasvár pálos t. Szt. Pál, Nep. Szt. János,
Mária oktatása oltárképek szign.
1762-64 Jászó premontrai t. és kolostor meny-
nyezetkének és oltárképek fotó

 M. D. K.

KRACKER János Lukács festő

1763 Ungvár rk. t. Szt. György oltárkép

1762-63 Pány rk. t. Szt. Katalin főoltárkép

1765 Eger püspöki házi kápolna menyezetképe, székesegyház Mária kápolna menyezetképe

1767 Eger székesegyház szentély menyezetképe

1769 Eger püspöki palota szobák freskói, Szt. József internatus Szt. József halála oltárkép Garas XVIII. A. 228. l.

KRACKER János Lukács festő

1769-70 Eger jezsuita t. menyezet - képei Borgia Szt. Ferenc legendája

1769-70 Eger minorita t. Szt. Antal kápiára fő oltárkép

1770 Tiszapüspöki rk. t. Szt. Márton fő- oltárkép.

1771 Szikolom rk. t. Szt. József és Nep. Szt. János mellékoltárkép szign.

 M. D. K.

KRACKER János Lukács festő

1772 Belényes rk. t. Nep. Szt. János mellékoltárkép szigu.

1772 Eger püspöki nyári palota freskói

1770-73 Jászárokszállás Szt. Háromság, Szt. Antal, Szt. Ferenc oltárkének

1773 Eger székesegyház Szt. László, Szt. István mellékoltárkének

1773 után Mezőtárkány Szt. János olajbo-főzése oltárkép ./. Garas XVIII. sz. 228. l.

 M. D. K.

KRACKER János Lukács festő

1774 Besztercebánya rk. t. Mária mennybevitele főoltárkép szign.

1774 Eger Kisprépostí polota menynyezetkép az Ereny Kerenteusség diadala, fotó

1775 Egerbakta rk. t. Szt. Katalin a bölcsekkel főoltárkép

1775 Eger minorita t. Szt. Anna mellékoltárkép

./.

— 6 — M. D. K

KRACKER János Lukács festő

1776-77 Aszód Podmanicky kastély fotó.
mennyezetkép a (Keresztény ség) diadala, nip
kreius,

1777 Kerecsend Mária Jézussal oltórkép

1778 Eger liceum könyvtár mennyezet
képe A tridenti zsinat, szign. fotó

1779 Bükkzsérc rk. t. Mater Dolorosa
oltórkép

Garas XVIII. sz 228. l.

 M. D. K.

KRACKER János Lukács festő

1779 Devecser rk. t. Szt. Antal altárkép

1779 Eger szervita kolostor ebédlő freskói, Krisztus a szamaritánus nővel

Magyar Jesztre (a. e. Lelesz) a leleszi konvent története képek

1771 előtt Komárom jezsuita t. Maulbertsch elpusztult freskóit újra festi (1763 után)

Garas XVIII. 77. 228. l

 M. D. K.

KRACKER János Lukács festő

Feldebrő rk. t. Szt András oltárkép

Szentistván rk. t. Szt. István oltárkép

Körmöcbánya pl. t. freskói (?)

Sopronkeresztúr rk. t. freskói (?)

Garas XVIII. Jg. 10, 48-53, 57, 69-70, 73, 86-87, 105, 121, 124, 126, 149, 158-160, 162-163, 165-168, 174-175, 177, 179, 182, 187, 192, 195, 199, 201, 203, 228, 263-264, 267, -270, 273, 278. f. II., III., XXX - XXXIV. t.

Kracher Pál

eszéki örs

l.

Szépmüvészet
1944. 323. l.

Kiskunlachhara

Sek

Europa.

Film könyv lapterjesztő és könyv kiadó r-

Budapest.

V Bothermere u 12. III 2

Kracker

Ltáb I. 137

Kracker

Az egri szerviz rendház
ebédlőjében két nép képe
van.

Br Kár Egri képek

32 l.

VASÁRNAP

Szedőgépeink egy év alatt 655,000.000 betűt szedtek, súlyban több mint 1,150.000 kg, amelyet egy 100 vagónból álló tehervonat tudott volna elszállítani

Kracker

az egri liceum. könyv-
tárának mennyezet fres-
kója

Br Kar Egrikepérk

45 l. Keppel

Kracker

az egri minorita templom
főoltárépe fentitói

Barkar Egri képek

40 l. keppel

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Kracker

az egri ferencrendiek templo-
mában tőle a fő-oltárkép,
mely a Szeplőtlen Szüzet
(Immaculata) ábrázolja

Br Karl Egri képesk

19. l. képpel

DIVALD graf. műintézet

455

MDK

Kracker János /+1779/

1762-65 években a premontreiek jászói templomának 9 oltárképét és 7 freskóját festette.
A kassai domonkosok templomának 1931-ben történt renovásala alkalmával a falak lemosása közben előtüntek a mennyezet régi freskói. A XVIII.sz.-beli falfreskók előtűnése megdönti azt a véleményt, hogy ezek Krackertől valók. A domonkos templom freskóinak architektonikus és figurális kompoziciói teljesen elütnek Kracker jászói festményeinek témáitól, lenduletes vonalvezetésétől és szinkezelésétől.

Wick Béla dr: Adatok a kassai domonkosok történetéhez. Kosice 1932. 43.l.

MDK

Kracker

Egri liceum falfestménye Zach Józseffel.

Foltnyi János: Adalékok a magy.képzőművészek sorozatahoz.

Századok, 1874.évf. 427.l.

M.D.K.

Johann Lucas Kracker.

osztrák származású festő

1717. Bécsben sz., ott végezte az Akadémiát, Grazban, Brünnben és Prágában tanult, az 50-es években Magyarországra költözött, ahol végleg le is telepedett. Első munkái a Varannói és Sasvári pálostemplom, majd 1762-1764-ben az A. Pilgram-épületté Jászói premontrei templom freskói voltak. 1765-ben Egerbe.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

176 old.

-2-

Johann Lukas Kracker, festő M.D.K.

... ment, ahol az akkori püspök, Eszterházy Károly szolgálatában, egészen a püspök haláláig, 1779-ig állandóan Egerben és környékén dolgozott. Főmunkája az egri Lyceum Könyvtárának mennyezet freskói, mely gótikus látszat-architektúrában a tridenti zsinatot ábrázolja

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

176-177. old.
+2 k. 175. a 177.

Kracker

A XVIII.sz.nagy magyar művésze több freskójat készitette közösen Zach József épitészeti festővel.Igy a baró Podmaniczkyak aszódi kastélyában "A kereszténység győzelme a poganyság felett" c. falfestményt, melyet 1777-ben festettek.

leöldy Doby Antal: Podmaniczky csalad.II.kiad Bpest.1901.33.l.

Kracker János Lukács

Mi lesz a Podmaniczky-kastély sorsa?

Az evangélikus egyház még nem döntött – Pusztulás és páratlan freskók Aszódon

Csak a két szárnyépületen lehet bejutni

Megdöbbentő a kontraszt FOTÓK: TEKNŐS MIKLÓS

A Podmaniczkyak annak idején úgy tervezték, hogy ha a látogató Aszód főterére ér, a meredek domboldalban egyenest a család impozáns barokk kastélyára lásson. Mostanra kissé elvadult a park, de a kerti bejárat még mindig a kisváros központjával köti össze a főúri lakot. A kis parkon túl pedig márvány díszlépcső vezet föl az U alakú épület középső traktusához.

Innentől azonban semmi sem olyan, mint amilyennek várnánk. A kastélyokhoz szokott szem a lépcsővel szemközt díszes bejáratot keres, mögötte fogadóteremmel, reprezentatív helyiségek sorával. Itt viszont ablakba ütközik a tekintet: egykori ajtó mivoltára csak az utal, hogy a falazás mellett még ott árválkodnak a zsanérok. Csak a két szárnyépületen át lehet bejutni a kastélyba: pár lépés után szemünk elé tárul az épület utóbbi ötven évének minden viszontagsága. A helyiségeket a használat céljainak megfelelően fölszabdalták. Ablakokat és ajtókat falaztak be, másutt új nyílásokat vágtak. A padlót deszka, kopott szalagparketta vagy épp mettlachi borítja, a falakon kívül vastag villanyvezetékek futnak. A derengő fényt néhol modern üvegtégla-felületek biztosítják, a cserépkályhákat viszont elbontották – már csak a tüzelőnyílások emlékeztetnek rájuk.

Bár a Pest Megyei Önkormányzat tőle telhetően őrizteti az épületet, a dohszag mellett a sok betört üveg is mutatja a pusztulást. Még a lépcsőkorlát balluszterei is ledőltek. A legmeglepőbb látványt mégis az egyik szárnyépület hajdani díszterme nyújtja: a magasban kosárlabdapalánk nyoma látszik. – Pár hónapja még a mennyezetig értek itt a Salgó-polcok – mutatja kísérőnk.

Hogy mit keresett itt a kosárlabdapalánk és mit a Salgó-polcok? A legegyszerűbb, ha az elején kezdjük a történetet. Az aszódi kastély elődjét, az itteni nemesi kúriát Podmaniczky János építtette az 1700-as évek elején; azt követően, hogy a birtokot hozományul kapta az Osztroluczky Judittal kötött házasságakor. Ehhez a házhoz építették hozzá a két oldalsó szárnyat 1767 és 1773 között a fiai, az ifjabb János és Podmaniczky Sándor. Megbízásuknak megfelelően Jung József építész – a Grassalkovichok hatvani kastélyának tervezője – emeletes épületekkel egészítette ki a magasabban fekvő, földszintes kúriát.

A késő barokk stílusú szárnyak a két testvér eltérő ízlése szerint készültek. A bal oldali, János-szárnynak nevezett épületrész végében lévő kupolás dísztermet különlegesen pompásra formálta a földesúri akarat: a mennyezetre Kracker János Lukács festette meg a pogány bűnöket legyőző hit diadalát, az oldalfalakat pedig Zách József díszítette klasszicizáló stílusban. Aligha kételkedhetünk abban, hogy a nagyszabású építkezésnek is része volt az uralkodó 1782-es döntésében, amellyel bárói rangot adományozott a testvérpárnak.

A Sándor-szárny dísztermét 1894-ben építették át tornateremmé. Az iskolában hajadonok oktatták a diáklányokat.

A Podmaniczky család bő száz évig lakott Aszódon. A gazdaságban és a kastélyban számos helybelit foglalkoztattak. Ezek a kapcsolatok olyan mély nyomot hagytak a településen, hogy még ma is akad család, amelynek nevéhez szinte hozzánőtt a „báró" előtag – tudom meg *Detre Jánostól*, Aszód és környéke evangélikus lelkészétől. A kiegyezés után azonban Podmaniczky Áron eladta a kastélyt meg a gazdaságot, és beköltözött Pestre. Az új tulajdonostól 1890-ben végül a Bányai Evangélikus Egyházkerület vásárolta meg az ingatlant.

Detre János még ma is nagy elismeréssel említi azt a bravúros munkát, amellyel az egyház rendkívül gyorsan, a következő őszre bentlakásos polgári leányiskolává alakította a Podmaniczky-kastélyt. Az építkezés költségeit a környék evangélikus földesurai és polgárai fedezték: az első komoly adomány éppen Podmaniczky Gézától érkezett. A barokk kastélyban tantermeket, hálókat, konyhát és éttermet alakítottak ki, és mintegy száz növendékkel megkezdődött a tanítás. (Bentlakónak csak protestánsokat vettek föl, a többiek bejáróként látogathatták az iskolát.) A Sándor-szárny dísztermét 1894-ben építették át tornateremmé.

Az iskolában hajadonok oktatták a diáklányokat. Kvalitásaikat, no meg a leányképzés iránti igényt mutatja, hogy az első tanári kar minden tagja pár éven belül egy-egy új intézmény igazgatója lett. A polgári iskola idővel háziasszonyképzővel is kiegészült. A növendékek megtanultak főzni, a kastély baromfiudvarában, tejüzemében és veteményesében pedig a ház körüli gazdálkodás fortélyait is megismerték. Nem is akármilyen szinten: Detre János kutatásai szerint a XX. század elején még díjakat is nyertek a gazdaságban előállított sajtokkal.

1944 decemberében előbb német, majd orosz katonai kórházat rendeztek be a kastélyban. A felszabadulás utáni őszön a tanárnők kitakarítottak, és újraindult a tanítás. 1948-ban azonban ezt az intézményt is államosították: de mivel nagy udvarával, világos termeivel a célnak kitűnően megfelelt, meghagyták általános iskolának. 1980-ig tartottak órákat az épületben, aztán új funkciót kerestek neki. A Sándor-szárnyat és a középső épületet a Pest Megyei Önkormányzat kapta meg, itt helyezte el a megyei levéltár raktárait. Így kerültek Salgó-állványok a tornaterembe. A János-szárnyba pedig beköltözött a városi középiskola kollégiuma. (Ez a szárny egybeépült a klasszicista nyári kastéllyal, amelyet 1927-ig használt a Podmaniczky–Széchenyi család.)

Az evangélikus egyház az egyházi tulajdonról rendelkező 1991-es törvény alapján kapta vissza az aszódi kastélyt. Detre János maga is részt vett a törvény körüli munkálatokban, és végig azt tartotta szem előtt, hogy az épület ismét az oktatást szolgálhassa. Úgy tervezte, hogy az időközben megszervezett evangélikus gimnázium nevelőkollégiumát rendezi be a kastélyban. Mint mondja, a helyszín ideális lehetne olyan bentlakásos intézmény számára, ahol nemcsak tanulnak és alszanak, hanem a szó szoros értelmében „élhetnek", még a kerti munkával is megismerkedhetnek a fiatalok. Az esperes azonban 2000 tavaszán felhagyott a tervezéssel, mert – mint mondja – az egyház országos felügyelője akkor úgy nyilatkozott: a klérusnak ki kell vonulnia az oktatásból.

A középiskola viszont még abban az évben kiürítette a maga helyiségeit, néhány hónappal ezelőtt pedig a levéltár is elhagyta az épületet. A Podmaniczky-kastély azóta üresen áll. Csak a betört üvegek tanúskodnak arról, hogy a parkba azért be-betérnek az emberek. Egyelőre nem tudni, mihez kezd az egyház a visszakapott épülettel. *Háfenscher Károlytól*, az Országos Iroda szakértőjétől annyit tudtunk meg: gondolkodnak a megoldáson, de szem előtt kell tartaniuk, hogy számításaik szerint 2000-es áron 1,2 milliárd forintba kerülne a kastély rendbetétele.

Az ifjabb Podmaniczky János pazarul kifestett díszterme ma már csak a szomszédos kollégium nevelőinek szívességéből látható. A kiürített hálótermek mellett visz hozzá az út, az ember már ott örömmel csodálkozik rá a folyosó régi kövére. A színpompás freskók és a finom rajzolatú falfestmények, a szépen rendbe tett ajtók és ablakok mégis megdöbbentően hatnak a néptelen kastélyban. Pár perc bámészkodás után aztán azt is fölfedezi az ember: két tél kellett csak, hogy a mennyezetről tenyérnyi darabokon leszakadjon a festett vakolat.

N. Kósa Judit

Csodaszarvas a galériában

Jankovics Marcell kiállítása egy dunakeszi óvodában

Huszonegy kép. Huszonegy böngészhető, belefeledkezős, színes rajz. Huszonegy képkeretbe foglalt rajzfilmpillanat, egy-egy töredék, villanás a legismertebb és legősibb magyar mondából, a csodaszarvas-legendából. Mindez Jankovics Marcelltől a Piros Galériában (Dunakeszi, Piros óvoda, Hunyadi János út 66.).

Kevesen ismerik a Piros Galériát. Honnan is lenne közismert, hiszen nem a modern művészetek fellegvára, nem a „jövőreménység-művészek" kiállítóhelye, nem a klasszikusok tárháza. Meglehet, több is annál. A már harmadik éve, elsősorban helyi művészek alkotásait bemutató Piros Galéria ott van a Dunakeszi Piros óvoda első emeletén. Néhány lépésnyire a gyerekek öltözőszekrényeitől, színes, összetéveszthetetlen jelekkel, ábrákkal, amelyek a kicsik első és talán legfontosabb képi fogódzói. Aztán van a Piros Galéria környezetében Bóbita meg Margaréta csoport, bennük sok gyerek, kicsik és még kisebbek. A Piros Galéria tehát abban a Piros óvodában működik, amely – a hivatalos terminológia szerint – az esztétikai nevelést, a vizuális kultúra népszerűsítését vállalta. Nem véletlenül fogadta el legutóbb a galéria, pontosabban az óvoda meghívását *Jankovics Marcell,* a mesefilmjeiről a gyerekek körében is jól ismert művész és kultúrtörténész. „Jankovics egy óvodában?" – csodálkoztak rá sokan egymás közt.

– Hogy miért éppen egy dunakeszi óvodában? Mert meghívtak. Mert látni akarták a képeimet – mondja a legnagyobb természetességgel. Bár megvallja: ezeket a képeket – csakúgy, mint a rajzfilmjeit – ilyen kicsi gyerekek még nem tudják értékelni. Aztán megnyugodva látta, hogy a megnyitóra a szülők is eljöttek. Az Ének a csodaszarvasról című filmet több városba is elkísérte bemutatója idején. Találkozott legalább hatezer gyerekkel. Kiderült, hogy sokan nem ismerik az alapvető szimbólumokat, mert nem a magyar népmeséken nőnek fel. Pedig ha a televíziókban hetente csak két magyar mesét nézhetnének, már sokkal jobb lenne a helyzet. Ahogy *Szemadám György* a kiállításmegnyitón mondta: fontos, hogy ne kótyavetyéljük el meséinket!

S. I.

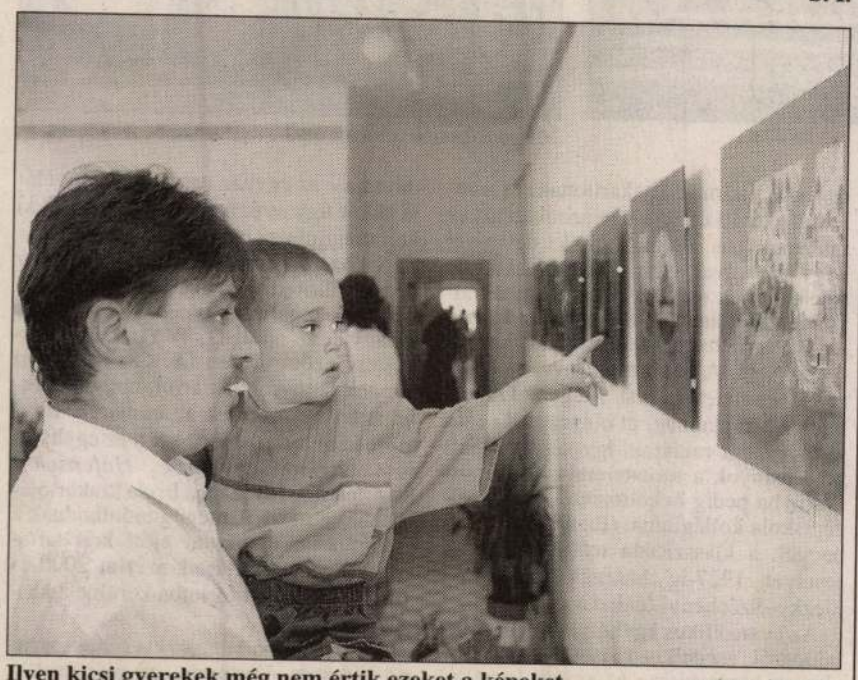

Ilyen kicsi gyerekek még nem értik ezeket a képeket FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

A kiadó Maglódra invitál

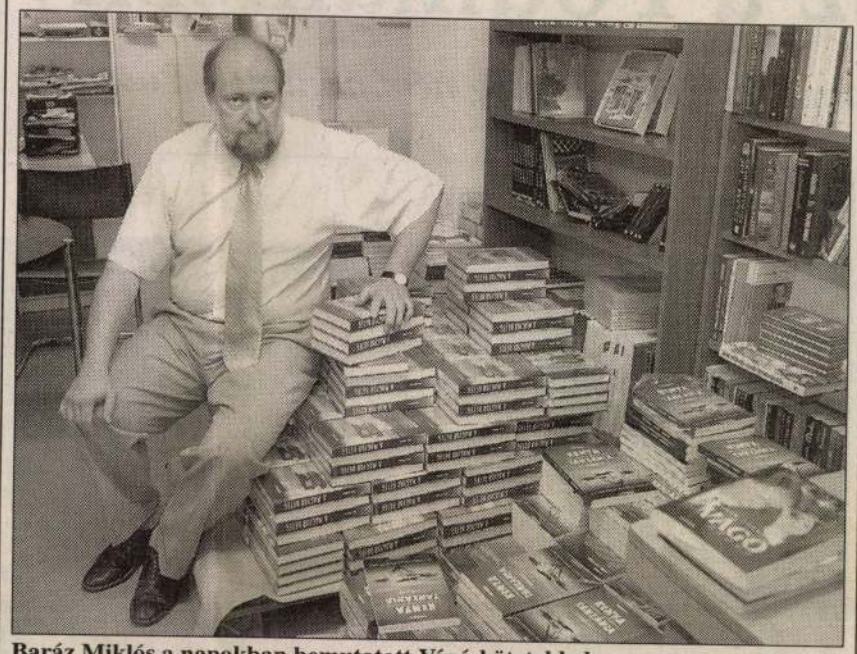

Baráz Miklós a napokban bemutatott Vágó-kötetekkel FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Szép, napfényes reggelen indult házat keresni *Baráz Miklós* Maglódra. Most is élénken emlékszik rá, pedig másfél évtizednél is régebben történt. Egy gödöllői, harmadik emeleti lakásban élt akkoriban családjával. Vidéki házat, kertet szerettek volna, s egy ismerős ajánlotta a kúriát.

A szép, napfényes reggel akkor sem lett borúsabb, amikor a helyszínen kiderült, hogy ennél romosabb és elhanyagoltabb épületet keresve sem találtak volna. Mégis beleszerettek. És persze munkához láttak. Baráz Miklós és családja azóta, tizenhat éve maglódi lakók. Van száz gyümölcsfájuk, barátaik, focis és teniszpartnereik – és egy nyomdájuk, ahol a Hungalibri Kiadó könyvei készülnek. Utóbb derült ki, hogy a kúria, amelyre otthonkeresés közben ráleltek, annak a Wodiáner családnak a birtoka volt, amely amellett, hogy mintagazdaságot teremtett, Magyarországon elsőként házalt könyvekkel, vitte a helyébe mindenkinek az olvasnivalót.

A híradós újságíróból saját könyvkiadójának ügyvezető igazgatójává lett Baráz Miklós nem szereti Pestet, maglódinak vallja magát – noha annak örül, hogy a kiadó könyvbemutatói a fővárosban egyre inkább számon tartott társasági események. A Nemzet Színészei sorozat és a médiaszemélyiségeket bemutató portrék újabb darabjai egymást követik az idén: nemrég *Nádor Tamás* rajzolta meg *Vágó István* „közképét és magánarcát", előtte *Bessenyei Ferenc* és *Vitray Tamás* került olvasóközelbe, rövidesen *Gálvölgyi Jánossal, Kállai Ferenccel* történik ugyanez. Az utolsó fázisnál tart a Hofi Gézáról írt könyv, készül *Szilágyi János* portréja.

Pesten hangulatos kávéházi esemény e könyvbemutatók sora, mondja Baráz Miklós, aki épp ezért Maglódot is szeretné hasonlókkal megörvendeztetni. Nem is annyira üzleti, mint inkább érzelmi okokból. Szeretné ugyanis, ha vállalkozását, munkáját úgy tartanák számon a településen, mint aki tesz valamit a kultúra ügyéért. Éppen ezért – mondja – a művészekkel kötött szerződésekbe újabban azt is belefoglalta, hogy minden ismert személyiség Maglódra is ellátogat a könyvbemutatók alkalmával: beszélget, dedikál.

A nemrég felújított művelődési házban szívesen fogadták az ajánlatot. A Mag-ház igazgatója, *Gál Ildikó* szerint már csak formába kell önteniük a megállapodást.

K. Zs.

PALETTA

BOOGIE NIGHTS filmbúcsúztató parti lesz ma este a Kultiplexben (IX., Kinizsi utca 28.). A Paul Thomas Anderson rendezte film délután négy és este hét órakor utoljára látható, mert lejár a vetítési jog. Az est bulival zárul, közben a hetvenes években készült erotikus super 8-as mozgóképekkel fokozzák majd a hangulatot.

BAKOS ERZSÉBET Föld és ég között című szőnyeg- és képkiállítása június 10-ig látható az Újpalotai Közösségi Házban (XV., Zsókavár utca 15.).

MÜLLER PÉTER A Lélek színpada című kötetének bemutatója ma délután öt órakor lesz a Libri Könyvpalotában (VII., Rákóczi út 12.).

A SZÁRNYAK SZÍNHÁZA Nő szerepében című előadása péntek este nyolc órakor lesz a Banán Klubban (III., Mátyás király út 13–15.).

SZÍNHÁZMŰSOR

Bárka Színház: Fogadó a Nagy Kátyúhoz (7). **Budapest Bábszínház:** Ali Baba és a negyven rabló (3). **Budapest Bábszínház Játszó-tér:** A púpos lovacska (fél 10, fél 12 – DNS Társulat ea.). **Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió:** Szerető (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** Sóska, sült krumpli (fél 8). **BUDA STAGE:** Szívecskéim (fél 8). **Budapesti Operettszínház:** A kutya, akit Bozzi úrnak hívtak (7). **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkusz és varázslat! (3, 7). **József Attila Színház:** Made in Hungária (7 – Ráday Imrebérl.). **Katona József Színház:** Szent György és a Sárkány (7). **Kolibri Színház:** A két Lotti (10). **Kolibri Pince:** Az én kis bigbendem (7 – Nyeső Mari estje). Korona Pódium a Gellért Hotelban: Tévutak (7). **Lézerszínház:** Pink Floyd 3D (fél 8). **Madách Színház:** Sosem lehet tudni (7). **Madách Kamara Színház:** Mi újság, múlt század? (7). **Magyar Állami Operaház:** Peter Grimes (7 – Tiszay/5. bérl.). **Mikroszkóp Színpad:** Leggyengébb láncszemek (fél 8). **Nemzeti Színház:** Az ember tragédiája (14.00 – zártkörű ea.). **Nemzeti Táncszínház:** János Vitéz (fél 11, 3 – Honvéd Együttes ea.). **Pesti Magyar Színház:** A néma levente (7 – főpróba). **Piccolo Színház:** Play Strindberg (7). **Radnóti Színház:** Mirandolina (7). **Thália Színház:** Ezeregy év (7 – ExperiDance). **Thália Színház Új Stúdió:** A kopasz énekesnő (fél 8 – Melange Pantomimtársulás). **Új Színház:** Szószátyárok (7). **Vidám Színpad:** Valami Magyarország (7). **Vígszínház:** Sok hűhó semmiért (7). **Pesti Színház:** A dzsungel könyve (7).

Futásfalvi Márton – Piroska volt

A festőnő egykor az előítéletek miatt férfinéven jegyezte műveit

A XX. század első felében fenntartások fogadták a nők által készített műalkotásokat. Előítéletek kísérték Futásfalvi Márton Pi-

amely az 1996-ban elhunyt Futásfalvi Márton Piroska munkáit mutatja be.

Az erdélyi Nyárádszeredán

Angéla részvételével – megalakította a Magyar Képzőművésznők Egyesülete Új Csoportját. Jellemző volt a korszak szemléletére,

Lapunk 2001. évi teljes évfolyama egyetlen CD-ROM-on!

Kracker Pál

órás Eszék

XVIII. sz.

l.

Közlemények a

Nemzeti Muzeum

Érem- és Régiség-

tárából. 1916.

I. évf. 1. sz. 58. l.

EGYETEMI NYOMDA

30 nap **NOVEMBER** 46. hét

6 Vasárnap		Lénárd *Lénárd*
7 Hétfő		Engelbert *Rezső*
8 Kedd		Gottfried *Gottfried*
9 Szerda		Tivadar *Tivadar*
10 Csütörtök		A. András *Luther*
11 Péntek		Márton *Márton*
12 Szombat		Márton *Jónás*

MDK

Krackovszky vagy Pollák Szaniszló

az 1556-ik évi tüzvész után a dómot és fürdöházat megépiti.

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMÉE Közl. 1904. évf. 78.l.

28 kötet. 3. füz.

M.D.K.

Krackovszky (Pollák) Szaniszló,
építőmester

az 1556-i tűzvész után Kassán
„megépíti a dómot és a fürdőtárat."

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1904. 38.köt. 78.old.

Krackovszky Stanislaus

máskép Pollák Stenczel

(tehát ohvetlenül Krackovszky
név tartandó meg, mert a
Pollák csak lengyelvoltára
mutat).

Kassán a dómot 1556 ban
tűz pusztította el, sonnép ez év-
ben < > krakkai szárma-
zási épitesszre bizta a váro-
si tanács annak helyreállítás-
sát.

Kla 44 l

és Mihalik. tört Tár. 1896. 160 l.

Pollár Stenczel

építőmester

hásd Krakovszky Stanislló.

Egy és ugyanaz vele.

Kemény Lajos: A renaissance és roccoco Kassán. Arch Ert. 1899. III-l.

Krackovsky v. Pollák
Szamuló

épitész

Crod

+K+ 78. l

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

.....*tantárgyakból*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi In

Krackovszky Stanis-
laus
épitész
l.
Wickkassai dóm
65. l.

Krackovszky Szaniszló
(másképp Pollák Stenczel)
épitész 1556.

l. Arch. Ért
1897. 44. l.

1215. A SZENT CSALÁD, ovális d
Heilige Familie, ovales farbige

1216. CITERA, trapezalaku, gyöngy
Perlmuttereinlage. Italienisch,

1217. VIASZDOMBORMŰ, szines, a
— Wachsrelief, farbig, die sch

1218. ÉKSZERLÁDIKA, békateknő
Schildpatt, mit vergoldete Eis

1219. EREKLYETARTÓ, ovális, a
Reliquienbehälter, in ovalem,

1220. KEREK SZELENCE, békatek

1221. SZEKRÉNYÓRA, bronzokkal
század. — Kastenuhr, in bron
Jahrhundert.

1222. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bro
empire. — Stutzuhr, mit vergo

1223. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott és fes
tik. Osztrák, XVIII. sz. —
Österreich, XVIII. Jh.

tt fa. XVII. sz. — Kleiner Rahmen, geschnitztes, ver-

gos disszel, aranyozott. Osztrák, Louis, XVI. — Spiegel-
or. Österreich, Louis XVI.

okokó faragással, aranyozva. Osztrák, XVIII. sz. —
erei, vergoldet. Österreich, XVIII. Jh.

, dusan faragott, festett és aranyozott. Olasz, XVII. sz.
emalung und Vergoldung. Italienisch, XVII. Jh.

Német, XVII. sz. — Madonna, kleine Buchsbaumholz-

gott és aranyozott. Olasz, XVIII. sz. — Rahmen, in
ergoldung. Italienisch, XVIII. Jh.

ranyozott fakeretben. XVIII. sz. — Ovaler Wand-
t Rokokodekor. XVIII. Jh.

t és aranyozott. Louis XVI. — Wandkonsol, reich-
s XVI.

gott és aranyozott. Osztrák, XVIII. sz. — Zwei ein-
t. Österreich, XVIII. Jh.

Osztrák, XVIII. sz. — Rahmen, geschnitzt, vergol-

J. Kracomarov

alkotta 1954-ben az V. Dimitrov téren felállított Dimitrov mellszobrát.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

2421

Kracsmarov, J.

szobrász

Georgi Dimitrov mellszobra. /Dimitrov tér/

77.o.

Székely László /szerk/: Budapesti szobrászat.

Bp. 1982.

Krocsák Emil. [ ]

† Képzőművészeti Főiskola tanárképesítő tanára. 70. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend aranyfokozatát kapta.

— : Hír

8.

Népszabadság, B[illegible].1972. aug. 13.

Schoditsch Lajos terve: A kápolna és a helyszínrajz

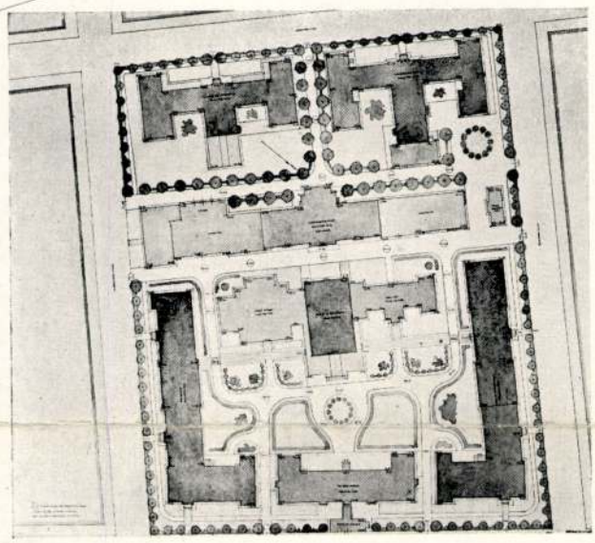

főhomlokzatot és ez a homlokzat tényleg szép is. Úgy látszik, leszürhetjük azt a tanulságot, hogy lehet modernet is csinálni, *de akkor legalább megrajzolni nem szabad modern technikával.*

Fischer József terve a rendkívül megkapó helyszínrajzzal ugyancsak a jobb sorsra érdemesek közé tartozik. Ez nagy művészi gonddal készült helyszinrajz és így az egész épületcsoport alaprajzi diszpoziciója is messze túlszárnyalja azokat a csekélyke kifogásokat, amelyeket a terv ellen felhoztak. Így például az előadóterem és a templom kicsiny volta semmit sem árt ezen a helyen, ellenkezőleg, nincs is szükség nagyobb templomra, mert egyrészt az ápoltak sem mind egyforma vallásúak, másrészt idegen templomlátogatók számára amúgysem akarják a templomot átengedni. Egyetlen kifogásunk az architektúra rendkívül konzervatív volta, a Brunelleschiféle kupolával, mert ez szegényház.

Ismét azt látjuk, hogy építészeink rendkívül nagy világnézeti különbséggel állanak egymással szemben. Alig van néhány terv, amely közös vagy legalább is egymásra emlékeztető építőművészi felfogással készült volna. Ezt nem azért mondjuk, mintha az uniformizált stílusok barátai volnánk. Mindössze azt a különbséget kell konstatálni, ami hazai és külföldi pályázatok között található. Ennél a pályázatnál föllelhetjük az eklektikus építésmód legkülönfélébb példányait. Van barokk, empire, neoklasszikus, villageois, olasz renesszánsz, francia klasszikus, egyéniesen iparművészeti és végül modern architektúra.

A szokott kép nem változott. Előtérben a kevésbé modern tervek, csöndesen megtürve a modernebbek.

Rendkívül sok gondolat, rengeteg munka fekszik ebben a pályázatban, de nagy kérdés, hogy a cél, az elképzelhető legjobb megoldás elérése sikerült-e. A magunk részéről is azt szeretnők, ha a fővárosnak ez a hatalmas arányú építkezése nemcsak méretben, hanem művészi értékben is nagyszabású volna. Amellett, hogy a fősúly egy ilyenfajta épületnél mindig az üzemképesség szempontján van, jó volna, ha ez a hosszú időkre szóló alkotás ugyanilyen hosszú időkre emléke lehetne a ma építőművészetének és így azt kívánjuk, hogy ez az épület mindenképpen és minden tekintetben korszerű és racionális legyen. Egy ilyenfajta építkezés, ha megfelelő kezek irányítják, rendkívül nagy propagandisztikus tényező is és a meglehetősen legyöngült hírű magyar építőművészetnek nagy szüksége lenne egy megfelelő művészi alkotással alátámasztott külföldi propagandára.

Komor János

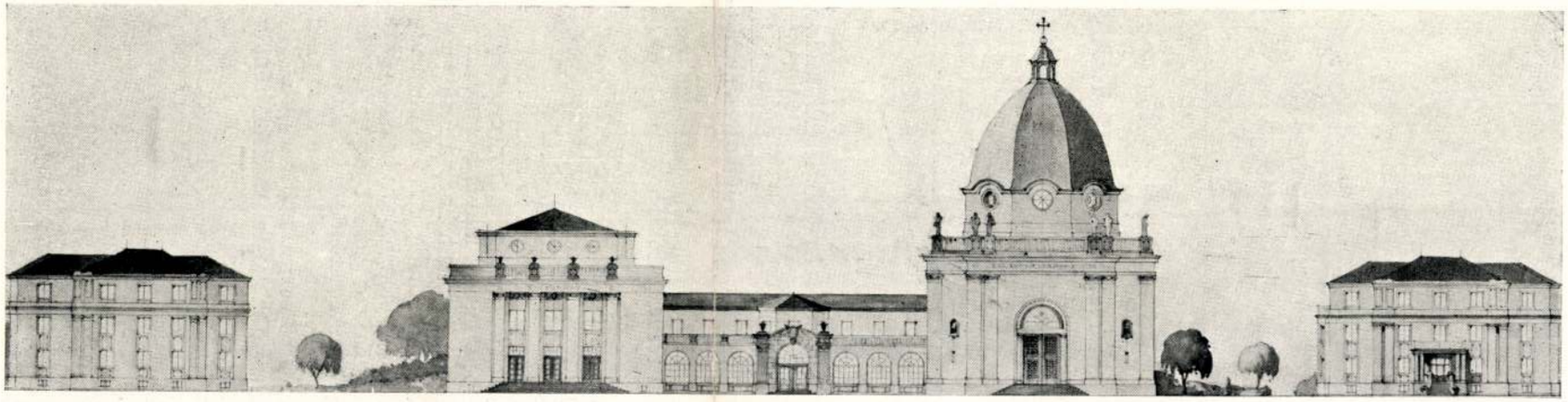

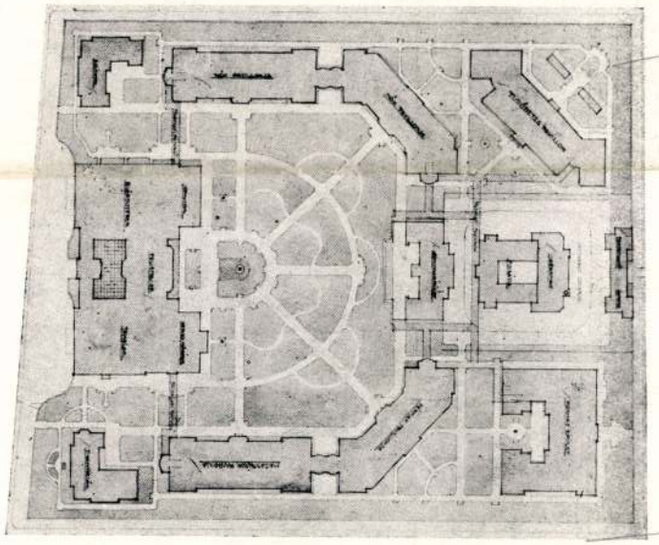

Fönt és középen balra: Fischer József terve, templom nézete és helyszínrajz

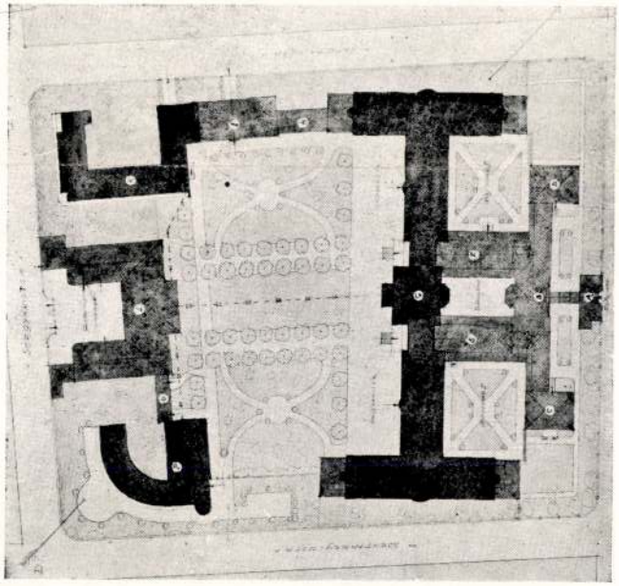

Lent és középen ~~jobbra~~: Kracsun Virgil terve, helyszínrajz és kerti homlokzat

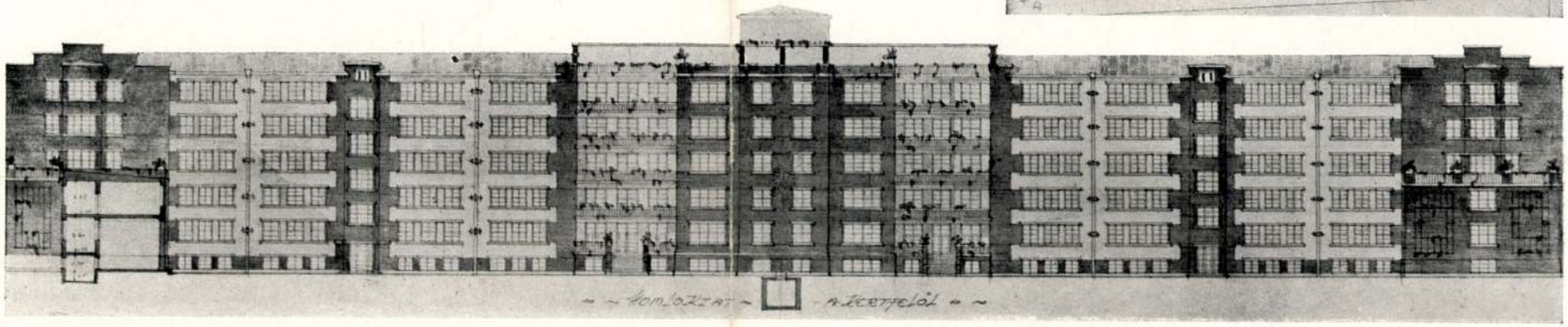

Krácson

festō

Zombor.

G. K. templom 1759-
vōl. Ikonostása Krá-
cson mūvezztōl

Buday Gerō. Zombor
város multjétól.
Bacs Bodr. vm. tt.
Evk. XIII. 1897
73-83 l

Kracson

festő

A zombori szerb nagy templom ikonosztazát festette (a XVIII sz végen?)

cród

B. Bács B. I k. 225 l

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

M.D.K.

Kracsun
festb

A karlocai metropolitai székesegyhár ikon-
jait szerb művész festette.

Munkácsy Piroska: Ikonosztár, Bp. 1947.

63 l

Herzlichen Dank

für

Ihre Karte

Ich bin wohlauf

und hoffe das gleiche

von Ihnen

Ihr

H. Hesse

Krácson

Flóra

Zombori gör. kel. templom

ikonosztáza

Jul.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Kracson

festi

festette a Zombori gör. kel-
templom ikonostását a
XVIII ik században.

Lód

Buday Gerö. Zombor
város multjából. A
Bács-Bodrogh vármegyei
Tört. Társ. Évkönyvé.
XIII. évf., 1897. 81. l.

..... nevü munkás igazolta

.....
a müvezető aláírása.

ezem:

.....
y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Brückenbau. Der —. (Der städtische Tiefbau.) Heidelberg, 1924. 15. Jahrg.
Chemiker Zeitung. Cöthen, 1924. 48. Jahrg.
Chemische Industrie. Die —. Berlin, 1924. 47. Jahrg.
Deutsche Bauzeitung. Berlin, 1924. 58. Jahrg.
10 *Dinglers politechnisches Journal.* Berlin, 1924. 106. Jahrg.
Elektrische Betrieb. Der —. München u. Berlin, 1924. 22. Jahrg.
Elektrotechnik und Maschinenbau. (E. u. M.) Wien, 1924. 42. Jahrg.
Elektrotechnische Zeitschrift. (E. T. Z.) Berlin, 1924. 45. Jahrg.
Gas- und Wasserfach. Das —. München, 1924. 67. Jahrg.
15 *Gesundheits-Ingenieur.* München, 1924. 47. Jahrg.
Glasers Annalen. Berlin, 1924. 47. Jahrg.
Glückauf. Essen, 1924. 60. Jahrg.
Ingenieur-Zeitschrift. Teplitz-Schönau, 1924. 4. Jahrg.
Maschinenbau. Berlin, 1924. 3. Jahrg.
20 *Moderne Bauformen.* Stuttgart, 1924. XXIII. Jahrg.
Organ für die Fortschritte des Eisenbahnwesens. Wiesbaden, 1924. 79. Jahrg.
Stahl und Eisen. Düsseldorf, 1924. 44. Jahrg.
Technik und Wirtschaft. Berlin, 1924. XVII. Jahrg.
Technische Zeitschriftenschau. Berlin, 1924. 9. Jahrg.
25 *Wasmuths Monatshefte für Baukunst.* Berlin, 1924. VIII. Jahrg.
Zeitschrift für angewandte Chemie. Leipzig, 1924. 37. Jahrg.
Zeitschrift für Bauwesen. Berlin, 1924. 74. Jahrg.
Zeitschrift für Flugtechnik und Motorluftschiffahrt. (Z. F. M.) München, 1924. 15. Jahrg.
Zeitschrift des Oesterr. Ingenieur- und Architekten-Vereines. Wien, 1924. 76. Jahrg.
30 *Zeitschrift des Vereines deutscher Ingenieure.* (V. D. I.) Berlin, 1924. 68. Jahrg.
Zeitschrift für Vermessungswesen. Berlin, 1924. LIII. Jahrg.
Zeitung des Vereins Deutscher Eisenbahnverwaltungen. Berlin, 1924. LXIV. Jahrg.
33 *Zentralblatt der Baurerwaltung.* Berlin, 1924. 44. Jahrg.

3. Cseh-, angol-, olasz-, bolgár- és svédnyelvű folyóiratok:

Časopis československých Inženyru. Technicky Obzor. Praze, 1924. XXXII. évf.
Engineer, The —. London, 1924. Vol. CXXXIX. (69. évf.)
Ingegneria. Milano, 1924. Anno III.
L'Ingegnere Italiano. Roma, 1924. Anno VI.
5 *Institution of Civil Engineers,* The —. London, Session 1923—24.
La Plata Post. Buenos-Aires, 1924. 40. Jahrg.
Revue de la Société des Ingenieurs et Architectes Bulgares à Sofia. Sofia, 1924. XXIV. évf.
8 *Teknisk Tidskrift.* Stockholm, 1924. 54. Aergaeng.

Rövidre fogott és inkább néhány statisztikai adat felsorolására szorítkozó beszámolóm szives tudomásul vételét és elfogadását kérve, azzal az óhajjal zárom jelentésemet, *vajha mai szorongattatásunk, küzdelemmel és csalódással teli életünk idején karunk minden egyes tagját a nemzeti öncélúság gondolata és eszméje hatná át, hogy büszkén és önérzettel mondhassuk Zrinyivel, a költő-hadvezérrel:*

„Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók."

Pályázatok eredményei

Az Egyleti Aranyérmet odaítélő bizottságok jelentései.

Bírálat Herrmann Miksa „Gépelemek" című művéről.

Herrmann Miksa műve kimagasló mérnöki alkotás, amely a magyar technikai tankönyvirodalomnak igazi dísze. Ezen kiváló klasszikus mű nemcsak a szerzőnek, hanem a hazai műegyetemnek is tiszteletére válik. Mert közismert dolog, hogy a világhírű főiskolák hírnevüket nemcsak valamelyik tanárjuk kiváló vonzó előadóképességének, vagy tanítási módszerének, hanem elsősorban tanáraik irodalmi tevékenységének, azok tankönyveinek köszönhetik.

Herrmann Miksa ezzel a tankönyvével a saját hatalmas pedagógiai alakjáról, amely a tanuló ifjúságot magával ragadja, a széles technikai körök részére nyilvános okmányt állított ki. Ezen írásából meggyőződünk, hogy milyen nagy mértékben felülmúlja ez a mű a hasonló célra szolgáló külföldi tankönyveket. Röviden azt mondhatjuk, hogy semmiféle más nyelven nem írtak még ilyen művet, amely a tanuló mérnöknek annyi tudományos alapot kölcsönöz, amely ennyire önálló gondolkozásra serkent és lehetővé teszi a mindennapi szabályokon kívül eső feladatok megoldását. Ez rendkívül fontos megállapítás, mert ezen irányzat adja a könyvnek az igazi tudományos jelleget. Amellett megállapítható, hogy nem hiányzik a műben semmiféle fontos tapasztalati adat, amely a tanuló mérnök tudását bővítheti és a gyakorlati, szerkesztési érzék kifejlesztésére alkalmas.

De tanulhat ezen műből nemcsak a műegyetemi hallgató, hanem a gyakorlati mérnök is; megtalálja benne összefoglalva mindazt, ami az idegen technikai irodalomban csak szétszórva fordul elő és pedig teljes matematikai precizitással, a tudomány szigorú követelményeinek megfelelően és mégis könnyen megérthető módon előadva. Emellett nagyjelentőségű eredeti tanulmányok díszítik ezen művet, amelyek az idegen irodalomban ismeretlenek és így a magyar olvasónak fölényt nyujtanak a külföldi mérnökkel szemben.

Ezen mű a magyar technikai tudományok és a magyar gépipar igazi kincsét képezi.

A biráló-bizottságnak örömet okoz, hogy alkalma van ezen műnek az egyleti aranyéremmel való kitüntetésre javaslatot tenni.

Budapest, 1925 március 17.

Dr. Bartel János s. k. — *Lechner Egon* s. k.
Jendrassik Kornél s. k. — *Z. Szabó Kálmán s. k.*
Pöschl Imre s. k.

Bírálat a „Budapesti Műemlékei" című műről.

A M. Mérnök- és Építész-Egylet a magyar irodalom fejlesztése érdekében 1902. évtől kezdve, egyleti aranyéremmel tünteti ki a naptári év leforgása alatt önállóan megjelent kiváló technikai munkát, vagy munkákat.

Az év folyamán megjelent az építészet körébe vágó munkákat figyelemmel kísérvén, alulírt bizottság a Budapest székesfőváros és Műemlékek Orsz. Bizottsága kiadásában megjelent „Budapest Műemlékei" című figyelmet keltő és a 8 társszerző tollából származó művét vizsgálta át behatóan azon okból, mert a mű a főváros egyesítésének 50 éves jubileuma alkalmából írt érdemes munka és egyes fejezetei történeti, archeológus, építőművészeti szempontokon kívül, főként műemléki vonatkozásokban tartalmaznak becses és tudományos adatokat.

A „Budapest Műemlékei" című munka bevezető soraiban a következőket olvashatjuk: „A megismerésen át vezet az út a műemlék megértéséhez és megbecsüléséhez. A műemlék-ismeret nem öncél, hanem életrehívója a hagyományok tiszteletének és ezáltal a történetírás és a néprajzi tudomány mellett, a nemzeti gondolatnak hatalmas istápolója. Minden nemzetnek szüksége van önállósága tudatának biztosítására, a nemzeti érzés és gondolat állandó ébrentartására. A nagy városoknak, az országok fővárosainak lakosságát a szülőváros multjának emlékei iránt való ragaszkodásnak kell érzésben egyesítenie. A történelmi múlt megőrzésének és emellett az egészséges és termékeny lokalpatriotizmusnak is ez a legnélkülözhetetlenebb előfeltétele. A főváros multja legszorosabban kapcsolódik össze a nemzet multjával. Budapestnek világvárosi, az ország egész területéről ideözönlött konglomerát lakossága csak úgy válhatik Magyarország fővárosának méltó lakosságává, ha a főváros nagy multjának emlékein keresztül azzal egységesen összeforr. A műemlékek Orsz. Bizottsága felismerve ezeket az igazságokat, a főváros egyesítésének 50 esztendős jubileumát azzal kívánja megünnepelni, hogy megkísérli a főváros népének kulturálatába belevinni a műemlékgondolatot és a saját multjában való szeretetteljes ragaszkodást. A Bizottság ezért a jubileum évében előadássorozatot tartott, melyben összefüggő képét nyujtotta az egyesített három város fejlődése és műemlékei történetének a legrégibb időktől a főváros egyesítéséig. A magyar királyi kormány és a székesfőváros közönsége közös áldozathozatallal lehetővé tették, hogy ez az előadássorozat az összes bemutatott képekkel együtt könyvalakban megjelenjék. Különös súlyt helyeztünk arra, hogy a külföld számára is hozzáférhetővé tegyük ezt az anyagot és azért francia, angol, olasz és német nyelvű kivonatokat is csatoltunk a magyar szöveghez."

Ezen bevezető sorokból kiviláglólag a mű a társszerzők felolvasásainak anyagából állítatott össze s a fővárosban feltárt és történelmi sorrendben a legrégibb aquincumi műemlékek maradványaiból kiindulólag, a román stílus korszakán át, a gótika és reneszánsz, valamint a török hódoltság és barokk stílus korszakán keresztül József nádor korától a főváros egyesítéséig vezet el: félezer ábrával s ahhoz mért olyan szövegezésekkel, amelyek az egyes felolvasások könnyű megértését is célozták. Hogy e — helyenkint mélyrehatóan — felolvasások fejezeteinek egyesítése egy műben: szervesen egységes kialakulást nem eredményezhettek egyrészről, és másrészről a gyors s határidőhöz kötött könyvmegjelenés az évszámokban, nevekben és egyéb adatokban itt-ott korrekciót is fog igényelni a jövő kiadásban: az érthető s megbocsájtható következmény is.

Tekintettel azonban arra, hogy Budapest históriai és műtörténeti alapon történt, műemlékei szerint illusztrált adatok összegyűjtése s önálló tudományos tárgyalása úttörőnek mondható; tekintettel továbbá arra, hogy a műben felhordott anyag és előadási mód nagyon alkalmas arra, hogy a műtörténeti érzék és a hazai műemlékek iránti érdeklődés szélesebb körökben is felélesztessék; s tekintettel végül arra, hogy a „Budapest Műemlékei" című munka csupán buzdító bevezetése azon jövő szép perspektivának, amely a hazai műemlékek feltárása és restaurálása irányában érzett szeretetet felkölti és kultiválja, alulírt bizottság a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet részéről az 1924/25. évben önállóan megjelent érdemes technikai munkát kitüntetni kívánván a mű kiadójának: a Műemlékek Országos

Bizottságának, a tudományos mű létesítéséért és hazafias műtörténeti érzék felkeltési törekvéseiért az egyleti aranyérem kiadását javasolja.

Budapest, 1925 március 26.

Dr. Hültl Dezső s. k. *Töry Emil* s. k.
Wälder Gyula s. k. *Alpár Ignác* s. k.
Sváb Gyula s. k.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1924/1925. évi nagypályázatának bírálati jegyzőkönyve.

„Primási palota" jeligéjű terv a velencei-doge palotára emlékeztető elrendezés mellett képzeli gondolatait megvalósítani. A Koronázó-templom környezetében ez a gondolat idegenszerűleg hat. Nagy négyszögletes loggiás díszudvar köré csoportosítja helyiségeit, annak dacára a kocsiszineket a díszudvarra helyezi, feláldozza az udvar kiképzésének a palota templom felé néző főtraktusát, mely traktus a Tárnok-utca felé mindinkább keskenyebbé válik, a helyiségek alakját igen kedvezőtlenül befolyásolja.

A plébános földszinten elhelyezett lakása messze esik hivatalától, elrendezése e szempontból nem szerencsés. Istálló-helyiségei kicsinyek.

Az I. emeleten a reprezentációs helyiségek nincsenek szerencsésen csoportosítva, a hercegprimás lakosztálya nagyon messze esik a fogadóhelyiségektől, a díszhelyiség aránylag kicsiny, a nagy-konyha elhelyezése az első emeleten erősen kifogásolható, mert a megközelítése csak a főlépcsőn és a fogadótermekhez vezető előcsarnokon keresztül vagy egy a gazdasági udvarra néző szabad függőfolyosón történhet, elképzelhetetlen, hogy ünnepélyes alkalmakkor a konyhaszemélyzet a díszelőcsarnokon keresztül közlekedjék.

A hercegprimás lakosztályához külön konyhát tervez, melyre a nagy-konyha szerencsésebb elhelyezése esetén nem volna szükség.

A II. emeleti helyiségek, — ahol a vendégszobák oldalkanonok helyiségei stb. nyertek elhelyezést, — megvilágítása a homlokzaton alkalmazott kerek ablakon történik, mi lakóhelyiségeknél nincs helyén.

A homlokzatok kiképzése, bár sok kedves és finom részletet tartalmaznak, a vár képében idegenszerűen hatnak, a Koronázó-főtemplommal szemben pedig teljesen elhibázottak.

A pályamű egyébként alakilag is kifogásolható, mert a Duna és Szentháromság-tér felőli homlokzatok csak a távlati képen találhatók fel, az ortogonális rajzok mellékelve nem voltak.

„Róma" jeligéjű terv egyszerű, világos, jól átgondolt alaprajzai megoldást mutat. Tágas előcsarnok a Szentháromság-tér felől, elkülönített kocsibehajtók és áthajtók helyes elrendezésben.

A plébánia hivatala a Tárnok-utcai sarkon összeköttetésben a plébános és káplán lakásával, külön utcai bejárattal, várakozóhelyiséggel szinte tökéletesen van megoldva.

Eltekintve attól, hogy túlelőkelő helyre került, szerencsés a konyhahelyiségek csoportosítása a tálalóhelyiségekkel, minden ebédlő ebből a tálaló-sorból látható el, anélkül hogy az emeleteken az étkezőhelyiségek elhelyezése különösen mesterkélt volna.

A félemeleten a hivatalos helyiségek vannak csoportosítva, a püspökhelynöki iroda igen szép, reprezentáló helyen, úgyszintén helyes az udvartartás ebédlője szerves kapcsolatban a nagy-konyhával. A Tárnok-utcai részen az oldalkanonok, udvari pap, udvarmester stb. kapnak kényelmes lakást.

A főemeleten különösen sikerült a hercegprimás lakosztálya, kapcsolatban a kis és nagy ebédlővel, fogadótermekkel és díszteremmel, a Tárnok-utcai részen a vendégszobák, előszobákkal, külön-külön fürdőszobával kedvező elrendezésben.

A házi kápolna kissé túlméretezett, kisebb is lehetne, karzatára az udvartartás személyzete is bejuthat, anélkül, hogy a kápolna alsórészén keresztül kellene menniök. A gazdasági udvar köré szerencsésen csoportosulnak a megkívánt gazdasági helyiségek.

Sajnos, e sikerült és átgondolt alaprajzi megoldás e helyen megfelelő homlokzati megoldást nem tudott nyujtani, maga a választott stílusforma nem megfelelő. A magassági méretek meghaladják a Koronázó-templommal szemben megengedhető méreteket. Jó a díszes loggia elrendezése, mely a Szentháromságteret bővíti, de a homlokzat további felépítése fogyatékos, a párkányvonalak szaggatottsága kedvezőtlen, leginkább hibáztatandó azonban a főpárkány feletti csipkés attika és a tetők kialakítása.

„Csernoch" jeligéjű terv az épületet a Tárnok-utcai részen és még két helyen három emelet sorban, a többi traktusban hatalmas méretekkel egy emeletesnek tervezi, külön dísz- és gazdasági udvarral.

Főbejárata a Tárnok-utca és Szentháromság-tér sarkára került, elkülönítve a kocsibehajtótól, mely az áthajtóval együtt különben szerencsés megoldású.

A földszinten nyert elhelyezést a plébánia hivatal és a plébános lakása, sajnos teljesen elkülönítve egymástól, úgyhogy a plébános belső folyósón a hivatalát nem tudja megközelíteni. A primási irodák külön bejárattal szintén a földszinten nyertek elhelyezést, egyes összetartozó csoportok nincsenek egymással közvetlen kapcsolatban. A közbeiktatott félemeleten a cseléd- és személyzeti lakások nyernek megfelelő számban elhelyezést.

A főemeleten a reprezentációs helyiségek csoportosítása nem megfelelő, a hercegprimás lakása megoldásában elhibázott és célszerűtlen, a nagy ebédlő el van vágva a fogadóhelyiségektől és díszteremtől, mely a többi helyiséggel egyáltalában nem korrespondál, úgyhogy a díszterem nagyobb fogadásoknál alig lesz használható. Tervező maga is érzi tervének fenti fogyatékosságait, midőn egy alternativ alaprajzi megoldást mutat be, mely szerencsésebb elrendezésű, különösen a reprezentációs helyiségek szempontjából, ezek itt sokkal szervesebben kapcsolódnak egymáshoz, itt inkább meg van a folytonosság, a konyhahelyiség elhelyezése itt sincs tökéletesen megoldva, távolesnek tőle az étkező helyiségek. A sarok fogadóterem ablak megoldása és elrendezése kiforratlan.

A földszinti alaprajzok sajnos az alternativában sem sikerültek, sok helyen rendszertelenek és át nem tekinthetők.

A terv homlokzati kiképzése profán épületre nem alkalmas, a csúcsíves stílus elemeit alkalmazza. Tervező dícséretet érdemlő szorgalommal dolgozott, de egységes homlokzati megoldásra nem jutott.

„Pseudomorf" jeligéjű terv a palotát egyemeletesnek (magas földszinttel) tervezi, főjellegét az adja a pályaműnek, hogy helyiségeit mennél kisebb magassági méret mellett illessze be a vár képébe, mely törekvése a homlokzati megoldásoknál sikerrel is jár.

Főbejáratát a Szentháromság-téren helyezi el, a gyalogos bejáró nincs elkülönítve a kocsibehajtótól, így előcsarnoka huzatos, a forgalom nagyobb fogadásoknál zavartalanul alig bonyolítható le. A földszinten helyezi el a püspökhelynök lakását, a gazdasági hivatalokat, valamint a plébániát, sajnos a plébános lakása el van szakítva hivatalától.

A primás lakosztályához egy külön lépcső és kocsi-aláhajtó szolgál, az aláhajtóhoz vezető kocsiút ívgörbülete olyan kicsi, hogy ott egy nagyobb autó megfordulni nem tud.

Nem szerencsés a kápolnának földszinten való elhelyezése, mert nemcsak a hivatalos helyiségek egységét zavarja, de átmenő magasságával a hercegprimás lakosztályát kettévágja, nem oldja meg a feladatot azzal, hogy a hercegprimás lakásából az erkélyen elhelyezett oratoriumba közvetlen be tud jutni, helyesebb, ha az oltárt tudja megközelíteni.

Az emeletre vezető főlépcső elrendezése és világítása nem megfelelő, a primási lakosztály a fentemlített hiánytól eltekintve elfogadható, a nagy-ebédlő a fogadóval kapcsolatban helyesen van megoldva.

A primási helyiségek előcsarnoka rosszúl van világítva, a közlekedésre szolgáló lépcső elhelyezése részleteiben nincsen megoldva. A nagy-konyha elhelyezése nem sikerült. A kis-ebédlőt nem tudja a konyhából közvetlen ellátni. Általában az alaprajzi megoldás nélkülöz minden nagy vonást, nem eléggé szerves.

A palota külső architekturája jobban sikerült. Műleirásnak helyes az a konkluziója, hogy a környezetbe középkori stílus alkalmazása legkevésbbé volna helyén, a palota homlokzatában érvényre jut a budai régi profán polgári épületek jellege, s e tekintetben szerencsésen illeszkedik be a vár képébe. Azonban az épület rendeltetéséhez nem eléggé monumentális, részleteiben szinte keresetten naiv. A dunaparti homlokzat plasztikájával távolról is kedves és kedvező hatást igér, de a többi homlokzattal szemben idegen elemeket alkalmaz.

„Buda 1925." jeligéjű terv szembetűnő alaki és tárgyi fogyatékossága miatt a bírálat tárgyává nem volt tehető.

„Vive dei ut solitus, vive die ut meritus."

Szép és értékes alapgondolatú terv, mely a Tárnok-utcáról nyíló előcsarnokból egy egyes karú díszlépcsőt vezet fel a főemeleten elhelyezett reprezentációs helyiségekhez. A Szentháromság-téri homlokzatra kerül helytelenül a hercegprimás lakosztálya zord északi fronttal és nem a szép kilátást nyujtó Dunapartra, mellette az oldalkanonok lakása, mely elgondolásban különben helyes diszpozicióra mutat.

Sajnos, az egykarú díszlépcső túlságos keskeny, magas függőleges tagozatlan határfalak között minden térhatást nélkülöz, alsó részében nyomasztó hatású.

A hivatalok, úgymint plébániahivatal, püspökhelynöki és primási irodák megközelítése a Szentháromság-térre néző tágas nyitott loggiából van lehetővé téve. Ez a loggia nemcsak a templomtér bővítésével az épület palotaszerű megjelenését erősen emeli, hanem a hivatalok forgalmának lebonyolítását a palota többi részétől elkülönítve teszi lehetővé.

Hibája a tervnek, hogy a főemelet tetszetős alaprajzi elrendezésének elérése céljából a földszinti és félemeleti elrendezést feláldozza, itt négyszeres traktusokkal dolgozik, melyek megvilágítására tíz világító-udvarra van szükség, ami a dizposziciót zavarossá teszi. Sok szűk, levegőtlen, rosszul világított előteret, helyiséget kap, különösen az udvari részen, nincs szerves kapcsolat az alsó- és felsőemeleti alaprajzi megoldások között.

A plébániahivatal túlméretezett, a plébános lakása bár szép helyre került, elrendezése nem a legideálisabb, sok az előtere, konyhája sötét.

A nagy konyha a souterrain Tárnok-utcai részén a legmélyebb és legrosszabbul világított helyén van elhelyezve, a tálaló csak mesterséges világítás mellett használható egész nap, sok a lépcsőháza, kilenc különböző lépcsőre van szüksége a forgalom lebonyolítására.

Alaprajzi és homlokzati megoldásában igen monumentális. Tömegeinek elosztása ritmikus, komoly művészi értéke van, ennek dacára nagy tömegével és főleg túlzott magasságával (24 m), melyet még a főpárkány hatalmas kiugrása is növel, szembeállítva a Koronázó-templommal, azt elnyomja.

Dícséretet érdemel a terv egységes stílusa, a rajzok szép és művészi előadása.

„Cor" jeligéjű terv alaprajzi elrendezésében egy nagyobb udvar körül csoportosítja helyiségeit, s így a gazdasági helyiségek is erre a díszudvarra nyílnak.

Főbejáratát a Szentháromság-térről adja, mely azonban nincs arányban az előcsarnok, ruhatár hatalmas méreteivel. nincsen külön gyalogos- és kocsi-bejárója, mely megoldás több szempontból kifogásolható.

Istállók a souterrian-helyiségben nyertek elhelyezést, a közlekedés lejtő segélyével történne, a garage-helyiség egy autóra is kevés. A plébániahivatal valamint a plébános lakása a telek Halászbástya felőli sarkán nyert elhelyezést, mely helyiségek csoportosítása eléggé szerencsés. A nagy-konyha elrendezése a földszinten nem tökéletes, a hideg-konyhának nem volna szabad a tervezet helyén maradnia.

Félemeleten a Dunára néző fronton a primási irodák, gazdasági hivatalok, püspökhelynöki irodák nyertek helyes beosztást, a főlépcsőház pihenőjéről a házi kápolna közelíthető meg, mely elrendezés kifogásolható, a Tárnok-utcai szárnyon cselédlakások helyeztettek el megfelelő számban.

A főemelet megoldása nagyvonalú, sok jó gondolatot tartalmaz, a reprezentációs helyiségek helyes kapcsolatban a hercegprimás lakosztályával, az udvartartás ebédlője szerencsésen van elhelyezve. Tervező egy házikonyhát gondol a palota hétköznapi élelmezésének ellátására és a nagykonyha csak ünnepélyes alkalmakkor volna üzemben, sajnos ez esetben a cselédés inasebédlőbe való kiszolgálás alakul kedvezőtlenül.

A második emeleten az udvarmester, oldalkanonok, vendégszobák, udvari pap lakosztálya nyert elhelyezést, ezek közül az oldalkanonok lakosztályát helyesebb lett volna a hercegprimásával egy emeletsorban elhelyezni. Ugyancsak kifogásolható, hogy a vendégszobák mind manzardszerű kiképzést nyertek.

Alaprajzi megoldását az áttekinthetőség jellemzi; hibája, hogy a légterek, közlekedésre szánt folyósók, előcsarnokok túltengenek, minek kedvezőtlen következménye, hogy helyiségeit négy emeletsoron kénytelen elhelyezni.

A palotát román stílusban tervezte, elgondolása azonban nem egységes, homlokzata szaggatott, különböző jellegű és felfogású szakaszokból van összeállítva, melyek egyenként külön elfogadhatók, de egymás mellé sorakoztatva összhatásukban nyugtalan képet nyujtanak. Az épület tömegének szeszélyes csoportosítása adott helyen kedvezőtlen, különösen a Koronázó-templommal szemben, amely nyugodt keretet kívánna.

Fogyatkozásai dacára a pályamű komoly elmélyedést, sok szeretetet, és szorgalmat, részleteiben és előadásában sok ízlést és ügyességet árul el.

„Maecenas." A terv jellegét az adja meg, hogy a Tárnok-utca sarkán egy beszögelést, loggiát — szoborcsarnokot tervez, kocsifelhajtóval, mely a Szentháromság-tér kialakítását kedvezően bővíti, a Koronázó-templom tornyának evvel a Tárnok-utca felől is szép perspektivikus hatályt biztosít, a tervnek ez a gondolata városrendezési szempontból tagadhatatlanul értékes.

Tervező fenti alapgondolatából önként adódik, hogy a telek egyhatodát feláldozza a teret nagyobbító kialakításra, a rendelkezésére álló területen kénytelen alaprajzi elrendezését a helyiségek rovására kialakítani.

A hercegprimás bejárata a beszögelés sarokpontjában átlós irányú elrendezésben kifogás alá esik, a földszint megoldásában zavarólag hat. A földszinten a Szentháromság-tér felől egy külön gyalogosbejáratot ad tágas előcsarnokkal és díszlépcsővel a ruhatár némi nagyobbításával, az előcsarnok megvilágítása még fokozható volna. A plébániahivatal a Duna felőli sarkon külön bejáratot nyer, felette a plébános lakása helyes beosztással,

A konyhahelyiségek elrendezése nem szerencsés, igen távol esik a tálaló, mely az éttermek ellátását biztosítja. A főemeleten a hercegprimás lakosztálya a Dunára néz, sajnos elrendezésében nem fejezi ki méltóan egy egyházfejedelem lakását, méretei szerények, a hozzájutás a lépcsőházból, valamint a mellékhelyiségek csoportosítása nem kielégítő; különösen kifogásolható, hogy a kis-ebédlő messze van a tálalótól, a tálalás csak az előcsarnokon és várószobán keresztül bonyolítható le. A kápolna a fogadóhelyiségeket elvágja a hercegprimás lakosztályától, a reprezentációs helyiségek különben ettől eltekintve szerencsésen vannak csoportosítva. A püspökhelynök elhelyezése elhibázott, a programm teljes félreismerésére vall. Különösen a homlokzati kiképzésben érezhető, hogy tervező fenti helyiséget egészen alárendelt jelentőségű helyre kívánja elhelyezni, ez fel volna cserélendő a felette elhelyezett udvarmesteri helyiségekkel.

A második emeleten az udvari pap-, vendég- és cselédszobák megfelelő számban és méretben nyertek beosztást.

Homlokzati megoldásában figyelemreméltó törekvés látszik többféle különböző korú történelmi stílus festői csoportosítására, kérdés azonban, hogy ezen a ponton és ennél a feladatnál helyén való-e egy ilyen kísérlet, mely a történelmi kialakulás alapján jogosult lehet és értékkel bír, egyébként azonban csak múzeális, vagy ideiglenes építkezésnél nyert eddig tervszerű alkalmazást.

Alig képzelhető, hogy az így előálló festői hatás egyenértékű lehet az egységes stílus által nyujtott hatással.

Tervező műleirása szerint a fenti palota mindhárom frontját más-más stílusban kívánja kiképezni. A bíráló bizottság véleménye úgy alakul ki, hogy az egyes homlokzatokba érdekes változatosságot és a hely megkívánta különbözőséget be lehetett volna vinni azonos stílus alkalmazása mellett is.

Ezen általános elvi megjegyzések után megállapítható, hogy egyes részleteiben mutatkozó fogyatékosságoktól eltekintve, a terv nagy művészi beccsel bír, mind a három homlokzat önmagában művészi és öntudatos, elmélyedő munkának eredménye; különösen sikerült a Tárnok-utcai és Szentháromságtéri homlokzat, tömegcsoportosításában kellőleg ügyel a Koronázó templom tömegére, úgyhogy az minden oldalról szabadon érvényesülhet s így annak szerencsés környezetéül szolgálna.

A fent részletezett bírálat alapján és különösen figyelemmel arra, hogy a tervezési programm a feladat főcéljául a homlokzatok kiképzését és a városképbe való helyes beillesztést tűzte ki feladatául, az alaprajzokban mutatkozó általános fogyatékosságokat a bíráló bizottság nem vette döntő tényezőnek ennek alapján „Maecenas", „Vive dei . . ." és „Pseudomorf" jeligéjű terveket tekintette olyanoknak, melyek a pályadíj odaítélésénél figyelembe veendők.

A három terv közül a „Pseudomorf" jeligéjű főérdeme, hogy kedves és a vár kialakult építészeti hangulatába legjobban beleillő, a legkisebb épületmagassággal oldotta meg feladatát.

A „Vive dei... stb." legegységesebben oldja meg a feladatot, túlzott méretei és monumentalitása azonban bántólag hatnak környezetére.

A „Maecenas" jeligéjű mértéket tart az épület arányaiban, e mellett finom, előkelő, városrendezési szempontból értékes eszméket vet felszínre.

Ismételten rámutatva, hogy az épület tömegében megnyilvánuló különféle stílusmegoldás nincs teljesen helyén ezen feladatnál, mégis a bizottság egyhangulag ezt a tervet tartja olyannak, mely a bentfoglalt értékes gondolatokkal a pályázat megoldását legjobban közelítette meg.

Ezek alapján a bizottság az aranyérmet és utazási ösztöndíjat a „Maecenas", a II. díjat és az ezüstérmet a „Vive dei... stb." jeligéjű terv szerzőjének ítéli oda, míg javasolja, hogy az abban jelentkező kiváló qualitásokért a „Pseudomorf" jeligéjű pályamű szintén ezüstéremmel tüntettessék ki.

Ezenkívül dícsérettel emlékezik meg a „Cor" jeligéjű tervről mely komoly művészi elmélyedés eredménye.

Ezekután a pályadíjat nyert tervei jeligés levelek felbontatván, megállapítottuk, hogy az I. díj nyertese:

Kracsun Virgil okl építész,

a II. díj nyertese:

Friedrich Loránt okl. építész.

Budapest, 1925. február hó 9-én.

Warga László s. k. *dr. Hültl Dezső s. k.*
Schulek János s. k. *dr. Lux Kálmán s. k.*
Francsek Imre s. k.

Az 1924. évi Hollán-pályadíjak odaítélésére kiküldött bizottság jelentése.

A bizottság, miután *Fényes* Kornélnak *A poláris görbe kiváló pontjai és a síklórepülés állapotait jellemző görbe közötti összefüggésről* című, a repülőgép szárnyhodografjának eredeti felfogás szerinti szerkesztését tárgyaló jutalmazásra érdemesnek ítélt cikkét a bizottságban helyet foglaló szerzőjének kívánságára versenyen kívül helyezte, úgy döntött, hogy az 1925. évre 600.000 K-ban előirányzott Hollán-pályadíjat két szerzőnek ítéli oda és pedig a 400.000 K-ás első díjjal *dr. Müller* Ferencnek a *A fehérítés befolyása a pamut tulajdonságaira* című cikkét, a 200.000 K-ás második díjjal pedig *Petró* Istvánnak *Bajorország vizierői és energia-gazdálkodása* című cikkét jutalmazza.

Müller dr.-nak cikke a klórral való fehérítésnek a pamutfonalak szilárdságára gyakorolt hatását tárgyalja. Szerző szerint a szövetalakban való fehérítés annyiban nem ad a felvetett kérdés általános érvényességű eldöntéséhez biztos alapot, mivel tapasztalás szerint a szövet szakítóellenállása néhányszori erőteljes mosás után a szálak kúszálódása, illetőleg nemezelődése folytán növekszik. A szövetnek ez a textiltechnikai átalakulása alkalmas arra, hogy a fehérítés behatását bizonyos mértékig ellensúlyozza.

Kísérleteit a szerző 1) a fehérítések száma, 2) a fehérítés időtartama, 3) a fehérítő oldat koncentrációja, 4) a hőfok befolyásának megállapítására terjesztette ki és kutatásainak eredményeiről grafikonokban számol be.

A tisztán fonálfehérítésre kiterjedően levont következtetései abban csúcsosodnak ki, hogy a kellő tapasztalaton nyugvó klórfehérítés nem roncsolja az anyagot, illetőleg az árú időbeli tartósságában mutatkozó élettartamcsökkenés lényegtelen azokhoz az előnyökhöz képest, amelyeket ez a fehérítő eljárás egyszerűségénél és olcsóságánál fogva nyújt.

A bizottság *Müller dr.* cikkének első helyen való jutalmazásakor tekintetbe vette azt, hogy tanulmányában eredeti felfogású, önálló kutatáson nyugvó olyan dolgozatot tüntet ki, mely amellett, hogy gyakorlati és közgazdasági szempontból is számottevő kérdést tárgyal feldolgozásában, s módszerének is figyelemreméltó qualitása.

Petró István cikke a helyszínén szerzett tapasztalatokra támaszkodó ismertetés keretében azokról az intézkedésekről és építkezésekről számol be, amelyeket Bajorország a háború után vízierőinek intenziv kihasználására s energia-gazdálkodásának országos megszervezése érdekében tett.

E munkálatoknak közvetlen célja a *Bayernwerk* 60.000—100.000 Volt feszültségű hálózatának kiépítésével az ország energia-ellátásának egyetlen nagy rendszerbe való egyesítése, amely rendszerben a középső Isar nagy vízierőművei, valamint a Walchenseewerk átmenetileg az ország legjelentékenyebb gőzerőtelepeivel együtt dolgoznának. A végső cél azonban a vízierőknek olyan mértékű kiépítése, amely a gőzerő igénybevételét egy elenyésző minimumra szorítja, sőt kedvező vízállás mellett módot nyújt arra is, hogy a Bayernwerk fölös energiájával a környező országok energiaellátásába belekapcsolódjék.

A több ábrával és grafikonnal kiegészített terjedelmesebb cikk mind önálló adatgyüjtésénél, mind a tárgyalási módszerében megnyilvánuló egészséges kritikájánál fogva meghaladja a tisztán irdalmi forrásokra támaszkodó ismertetések megszokott értékét, következtetéseivel pedig egyenesen a hazai viszonyok mielőbbi rendezésére ád impulzust, miért is a bizottság második helyen való jutalmazásra érdemesnek itélte.

Budapest, 1925. március 13-án.

Lósy Schmidt Ede s. k. — *Semdner Emil* s. k.
Majorossy Gyula s. k. — *Feyér Gyula* s. k.
Kommer József s. k. — *Fényes Kornél* s. k.
Arvé Károly s. k. — *Dr. Vásárhelyi László* s. k.
Dr. Gállik István s. k.

Bírálati jelentés a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1922/1925. évi Lipthay-pályázatáról.

A pályázatra a beadási határidőig egy drb szabályosan lezárt pályamű érkezett be, melyet felbontva, megállapította a bizottság, hogy az *Lósy-Schmidt Ede* „A műszaki irodalom fejlődésének története Magyarországon" című munkájának I—V. fejezete.

Mint Lósy-Schmidt úr irodalmi működésének régóta figyelői, örömmel állapították meg a bírálók, hogy a pályázatra benyujtott munkarészlet és a beigért kiegészítése szép és értékes betetőzése annak a kutatásnak, melyet pályázó úr a multbeli magyar technikai tevékenység megállapítására végzett. A bírálóbizottság a szerző munkásságának ezt az irányát, a multba való elmélyülést, rendkívül sokra becsüli, mert a mult nagy eredményei azok a gyökerek, melyekből a jelen fája is táplálkozik. A szép eredményekben bővelkedő mult ismerete nyujtja a jelennek azt az erőt és azt a bizalmat, mely a jelen munkálkodását is sikeressé teszi s amely biztosítja a jövőt is. Kulturai fölényünk a tradiciókban gyökeredzik s ha a jelenben technikai téren világviszonylatban is jelentős eredményekre mutathatunk rá, ez onnan van, hogy a technikai tevékenységnek nálunk kiterjedt és szép multja van.

Ezt a multat kutatja Lósy-Schmidt úr s nagy szorgalmával már is sok értékes adatot mentett meg a feledéstől s ezért úgy szakszempontból, mint hazafias nézőszögből is minden elismerést megérdemel. A pályázatra benyujtott összefoglaló munkája egyszerű, vonzó stílusával, szabatos fejtegetéseivel, adatai ügyes csoportosításával a bírálóbizottság véleménye szerint teljesen megüti azt a mértéket, amelyet a Lipthay-díj megkövetel s ezért részére a Lipthay-díjat kiadja.

Budapest, 1925 április hó 2-án.

Benedek József dr. s. k. — *Gállik István dr.* s. k.
Cenner Jenő dr. s. k. — *Gillyén Sándor* s. k.
Farkass Kálmán s. k. — *Oltay Károly* s. k.
Sármezey Endre s. k.

Pályázatok kiírása

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1925/26. évi építészeti nagypályázata.

1. Az építészeti nagypályázat tárgya: Egy vidéki városban építendő, hangversenyteremmel, étteremmel és kávéházzal kapcsolatos színházépület.

2. Pályadíjak: I. díj az egyleti aranyérem és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által rendelkezésre bocsájtandó I. díj. II. díj az egyleti ezüstérem és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által rendelkezésre bocsájtandó II. díj.

3. A bírálóbizottság tagjai: Hoepfner Guidó, Jakabffy Zoltán, dr. Kotsis Iván, Kracsun Virgil, Medgyaszay István; póttagok: dr. Bierbauer Virgil és Schmitterer Jenő.

4. Feltételek:

a) Helyszínrajz és programm a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet titkárságánál 3000 koronáért szerezhetők be.

b) Készítendő:
1. Minden emeletsor alaprajza, 1 hosszmetszet és 3 homlokzat, 1:200 léptékben.
2. Egy homlokzatrészlet 1:50 léptékben.
3. Egy belső távlati kép a színpad közepéről a nézőtér felé tekintve; a szempont a színpadon a középtengelyben, a padló fölött 1 *m* 60 *cm* magasságban, a vasfüggönytől 5 méter távolságban; a képsík a vasfüggöny síkjában 1:25 léptékben veendő fel.

c) A pályázatban részt vehet a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet minden tagja. A terveket lepecsételve és jeligével ellátva, a jeligés levéllel együtt a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet titkári irodájában kell beadni 1926 január 4-én este 6 óráig.

d) A bírálóbizottság figyelmezteti a pályázókat, hogy a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet által elfogadott tervpályázati szabályokat és az építészeti nagypályázat szabályzatát (megszerezhető a titkári irodában) szigorúan betartani kötelesek, mert azoktól való legcsekélyebb eltérés megokolja a pályaműnek a pályázatból való kizárását.

Budapest, 1925 március 29-én.

Majorossy Gyula s. k. főtitkár. — *Sándy Gyula* s. k. alelnök.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1925/26. évi Kéler Napoleon pályadíja.

1. A pályázat tárgya: Az épületállványozás és anyagszállítás ökonomiája.

2. Pályadíj: 40.000 K névértékű értékpapír kétévi kamatainak $^3/_4$-ed része. Amennyiben a pályázat meddő maradna, úgy a fennmaradó díjösszeg az 1926/27. évi pályadíjhoz csatoltatik.

3. A bírálóbizottság tagjai: Schulek János, K. Császár Ferenc, Schmitterer Jenő; póttag: Prokisch János.

4. Feltételek:

a) Mivel a mai nehéz gazdasági viszonyok és Csonka-Magyarország fahiányára való tekintettel az építőipar terén minden eszközzel arra kell törekedni, hogy az épületek állványozásának módjai, korszerű újítások igénybevételével, minél egyszerűbbé és gazdaságosabbá tétessenek, és ugyancsak emez elvek alapján kell az anyagszállítás egyszerűsítésére törekedni: az egyszerű-

Kratzmann Ede üvegfestő Ybl

1847-1920?

Budapesti Hirlap,1882,IX.19.

258.sz.2.o../Sz.ásM./

Kracsun Virgil építész

Magyar Müvészet 1925.227-229.o.
M.Gy.:A Magyar Mérnök- és Építészegylet
1924/25.évi építészeti nagypályázata.

Építészet - világi

a Bp.-i Szabadságtéri déli oldalának terve — Kracsun Kirgil

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420.o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Építészet - világi

Versenyuszoda Terve — Kracsun Virgil

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420. o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Kracsun Virgil épitén

Tér és Forma, 1929.

II. sóf. 175-185. l. Komor János:
a Maglódi-úti szeretetotthon pályaterve.

Kracsun Virgil építész

Tér és Forma, 1929

II. évf. 379-388.
Epilógus a fedett uszoda pályázatához.

Kracsun, Virgil építén

Tér és Forma, 1930

III. évf. 343-349.

Csörgyi Dénes: A nabadtáj téri épí-
Téneti tervpályázat.

Kracsun Virgil műegyetemi építészhallgató

Pesti Hirlap. 1923. jun. 10. 8

Fiatalok művészete

Kracsun Virgil építész

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420. o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Kracsun Virgil építén

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 41-66.o.

komor János: Hogyan építünk és hogyan kellene építeni a Balaton partján.

Kracsun Virgil

a bpesti szent Margit-szigeti fedett uszoda terv-pályázatán a kultuszkormány K-tervét megvásárolta.

Pesti Hirlap 1929. szept. 3.

(A fedett uszoda terv-pályázata.)

U. 3014.

Kracsun Virgil

Magyar Nemzet
1925. 229

Kurgán, somlyói hallstatti, sírmellék-
letei VI. 107

Kracsun Virgil

építész

szül Temesvár 1898

oklevelet nyert 1923.

Műegyetem 12 l

Kracsun Virgil

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. 229

Kracsun Virgil

épitész

Kotsis Iván munka-
társa

wód
z

Kotsis Iván dr. A
Zalaegerszegi templom

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1928. 4 sz. 28. l.

2 Kat. Erazmus vt. Prot. Anna	☾ Utolsó negyed 6 ó. 24 p.
CSÜTÖRTÖK **3** Kat. Klotild Prot. Klotild	
PÉNTEK **4** Kat. Jézus Sz. Sz. Prot. Kerény	
SZOMBAT **5** Kat. Bonifác pk. vt. Prot. Bonifác	Izr: S. Selakh

23. HÉT • 1937. JUNIUS HÓ • 30 NAP.

KRACSUN VIRGIL

131 Fedett uszoda bejárati homlokzat Mgtul.
132 Fedett uszoda strandfelöli homlokzata Mgtul.

Nemzeti Szalon 1930
Kut jan.

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

Kracsun Virgil

a MMÉ Egylet 1924. évi építészeti nagypályázat I. díját feltüntette.

Építő Ipar – Építő Művészet. 1925: 49. l.

(A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet pályázatai.)

mány és a magyar haza javára."

Dr. Szabó Gusztáv prorektor:

Felkérem Czakó Adolf Őméltóságát, hogy a doktori kézfogás végett a rektori tanács elé járulni szíveskedjék.

A prorektor s a dékánok (prodékán) felállnak, ekkor Czakó Adolf tanár úr kézfogásra megy és kezet fog először Szabó prorektor úrral, aztán a prorektor úrtól balra álló dékánokkal, aztán a prorektor úrtól jobbra álló dékánokkal sorrendben.

Ezután a prorektor úr felkérésére Marek József tanár úr megy kézfogásra.

A doktori kézfogás ünnepi aktusa után dr. Szabó Gusztáv prorektor a következő beszéd kíséretében nyujtja át az újonnan felavatottaknak a dísztoktori oklevelet:

Méltóságos Professzor Urak!

Tiszteletbeli Doktor Uraink!

A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem megszervezése óta ez az első eset, hogy a műegyetemi tanács Méltóságtok személyében olyan kiváló tudósokat avat

Kracsun Virgil

építész

Hercegprímási palota terve. A MMÉE 1924-25-ös nagypályázatán aranyéremmel díjazott pályaterv

Építő Ipar – Építő művészet. 1925. 15-16. sz. melléklete

megbízatott, hogy Műegyetemünk Tanácsa Czakó Adolf ny. műegyetemi ny. r. tanár urat a műegyetemi oktatás terén szerzett érdemeinek és sikerekben gazdag közéleti, valamint tudományos munkásságának elismeréséül a műszaki tudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

Az okokat, melyek miatt a mérnöki és építészmérnöki kar Czakó Adolf nyugalmazott műegyetemi ny. r. tanár úrnak tiszteletbeli doktorrá való avatását kérte és amelyek miatt a kérelmet a tekintetes Műegyetemi Tanács is készséggel és lelkesedéssel támogatta, a következőkben adom elő:

Czakó Adolf nyugalmazott műegyetemi ny. r. tanár úr csaknem négy évtizeden át volt a M. Kir. József Műegyetem professzora s mint ilyen, a mérnökoktatás terén jelentős és sokoldalú tevékenységet fejtett ki. Előadásai — Kő- és fahidak, Grafosztatika, Grafosztatika és vasszerkezetek, Mechanika, Alkalmazott szilárdságtan, Vas- és vasbetonszerkezetek — önmagukban véve is hű képet nyujtanak az általa felölelt tárgykör nagy kiterjedéséről. Milyen változatos munkamező s milyen nagy elmére vall ennyi téren elsőrangú munkásnak lenni.

Kralsini Virgil

építész

Irod

Komor János: Hogyan építünk – és hogyan kellene építeni a Balaton partján?

Tér és Forma. 1931. 56. l.

(Tervrajzokkal.)

Kracsun Virgil

ferve repr.

Györgyi Dénes: A Szabadságtéri épitészeti terpálázat.

Tér és Forma

1930, 348. l.

2465. KUPÉKOFFER, vászon, talpbőrszegéllyel 24
2466. IRATTÁSKA 8
2467. ÚTITÁSKA, disznóbőr 40
2468. ÚTITÁSKA, bőrszegéllyel 27
2469. ÚTITÁSKA, disznóbőr 38
2470. KUPÉKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . . 42
2471. IRATTÁSKA 8
2472. KUPÉKOFFER, talpbőr 90
2473. KUPÉKOFFER, moleszkin, tapbőrszegéllyel . . 48
2474. IRATTÁSKA 8
2475. KUPÉKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . 50
2476. KAZETTA, disznóbőr 14
2477. UTAZÓTÁSKA, bőrszegéllyel 26
2478. KUPÉKOFFER, Talpbőr 90
2479. KAZETTA, disznóbőr 18
2480. KUPÉKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . 48
2481. IRATTÁSKA 8
2482. ÚTITÁSKA, hasított disznóbőr 38
2483. KÉZITÁSKA 15
2484. KAZETTA, disznóbőr 26
2485. ÚTITÁSKA, talpbőr 60

Kracsun Virgil

pályaterve az alábbi pályázaton dicséretet nyert

Tér és Forma 1930. 739. l.
(Az Erzsébet-út torkolatának építészi kiképzésére hirdetett tervpályázat, képpel.)

X. HANGSZEREK

(2721-től 2731-ig.)

	Kikiáltási ár pengőben
2721. HEGEDŰ, VONÓVAL. Tokban	46
2722. RÖVID KERESZTHÚROS ZONGORA. Franz, Xaver Schuh	850
2722/a. RÖVID KERESZTHÚROS ZONGORA, Bösendorfer	1230
2723. GRAMOFON, Decca. 5 lemezzel	45
2724. PIANINO, Seiler-gyártmány	600
2725. GRAMOFON, fényezett diófatokban	120
2725/a. ZONGORA, egyenes húrú. Ehrbar	600
2726. EDISON-FONOGRÁF, gyémánttűvel és kicserélhető tűs membrával. Fényezett mahagóniszekrényben, rúgós- és villanymotor hajtással. Eredeti Edison-gyártmány	600
2727. PORTABLE GRAMOFON, His Master Voice. Hozzá	

Kracsun Virgil

épitett

balatoni villatervek.

Repr.

Antal Balaton

19, 20. l

In relazione della
stra domanda che il
g Pellicioli possa ~~essere~~
enire in Ungheria visitare
li affreschi italiani rin-
venuti negli scavi di
-, dato che tal scavi possono
considerarsi perciò riguardano
minati ~~gli avani~~ e gli avani
mi permetto rinnovare
domanda di cedere
l Sig Pellicioli per una
ventina di giorni a tal
uopo.
Credo che sarà nel-
l'interesse tanto

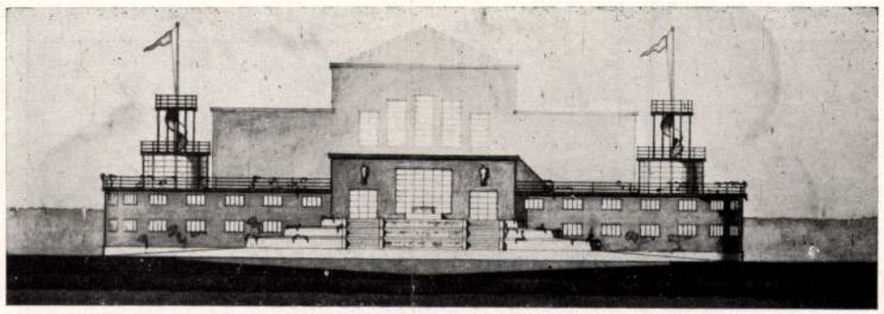

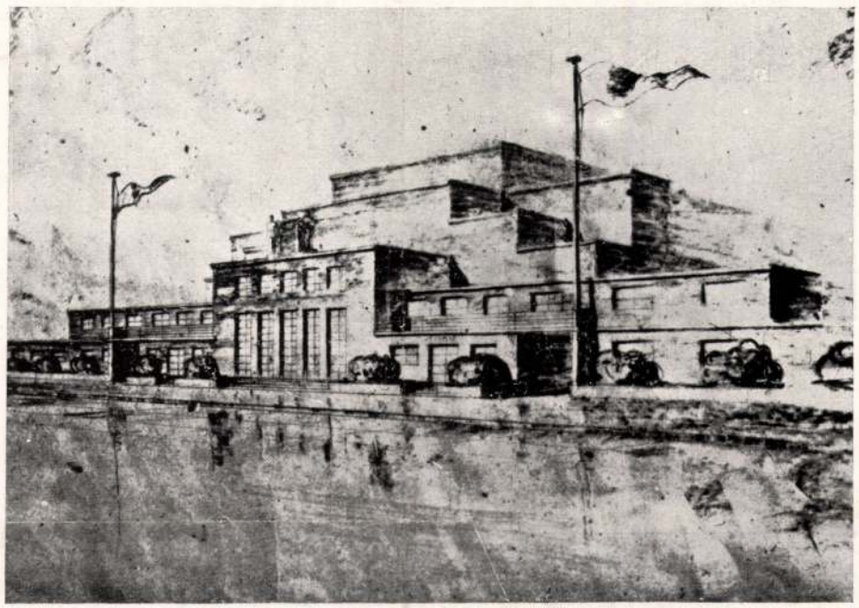

Kracsun Virgil: Versenyuszoda tervei — Projekte für eine Schwimmstadion — Projets pour une stade de natation — Project of an Swimstadion

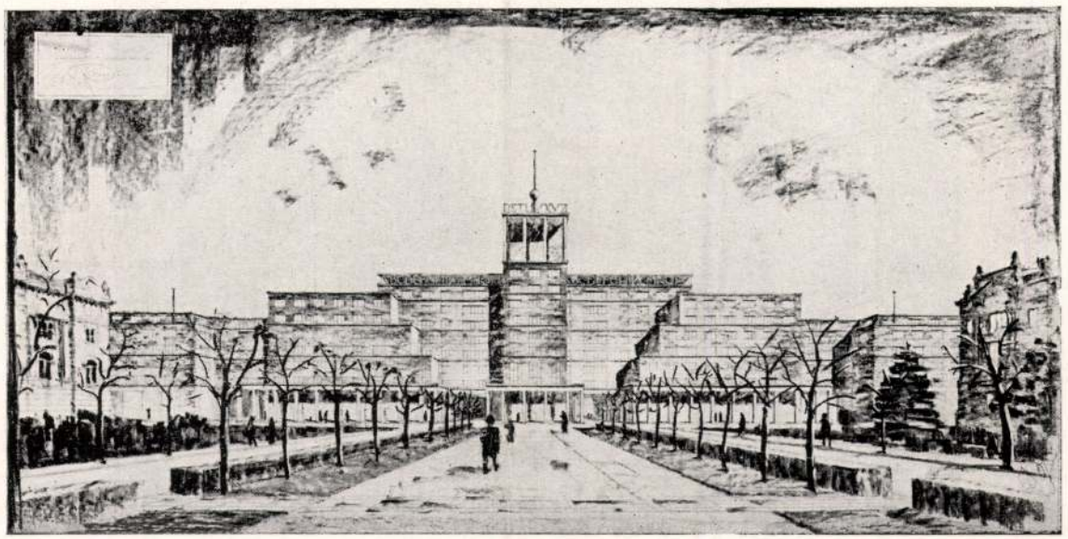

Kracsun Virgil: A budapesti Szabadság tér déli oldalának terve — Entwurf für den Abschluss eines Platzes — Projet urbanistique pour une grande place — Project of a square

Tér és Forma

1930. 9. sz.

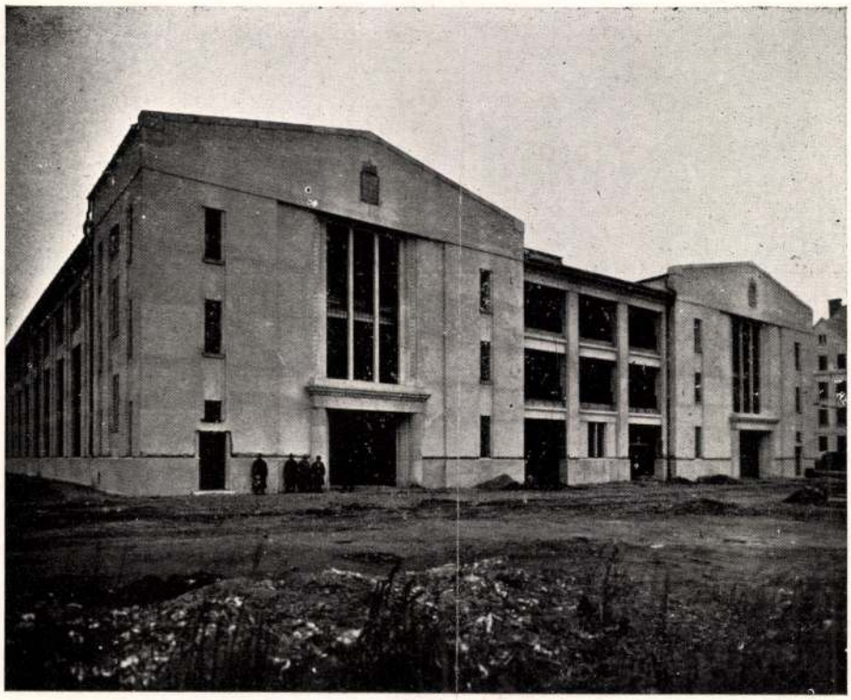

Bierbauer István: Postagarázs, Budapest — Postgarage — Garage des postes — Postgarage, 1925

Kraemer Janos

epitett

84 éves korában 1886-
ban meghalt Nagyszeben

Vas Zsp 1886.

522 l.

Kraeger János

asztalos

Medgyesről (Nagykükülló m.) 1775-ben iratkozott be.

lásd

Fleischer Béis 61. l.

T. 985.

rater PLAN von dem Türckischen
elett, melyhez magyarázó szö-
ie Turken eine Batterie anlegen
iche die Türcken bey ihrem
haben befejezéssel, látképet

n Türckischen berg Schloss
ischen dem 1-ten und 2-ten October
cort übergangen.

nek kezdete A. das Thor vor welchen
H. Thurn aus welchem die Türcken
gewehr beständig gefeuret und gleich-
ersehen.

.4: 22.1 cm.

K.D.K.

KRAEGER János asztalos

Medgyesről

1775-ben irathozott be a bécsi Kép.

Szőrűvészeti Akadémiára

Aggházy: Barokk szokrászat... Bp. 1959.

I. 228. l.

Kracsunozo, orosz templomfestő. A XVIII. század végén és a XIX. század elején Délmagyarországon gör. keleti templomok részére dolgozott. Nebaiy rajzát 1909-ben Steiner Lajos zombori festő vételre ajánlotta a Szépművészeti Múzeumnak.

Szépművészeti Múzeum irattára. 425/1909. 12.

MDK

Kracsun Virgil

Versenyuszoda tervei, repr.

A budapesti Szabadság tér déli oldalának terve, repr.

Tér és Forma 1930. 9. sz. 408.l.

467. Aracsun Virgil, ép. MDK

Szül.: Temesvár, 1898 Okl. kelte: 1923 OS: 7565

A m. kir. József műegyetemen oklevelet, abszolutóriumot vagy oklevelben nem részesített nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

MP-IP - MP-MÜV 1931. szám. 1. 41. l.

M.D.K.

Kracsún Virgil, építén

terve megvételben
rénesült a fedett uszo-
da pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

szept. 4 sz. 6. old.
" 11. " 5. "

Kraeson Virgil

Kiclit (tervet)

Est 1932. III. 13.

MDK

Kracsim Virgil, ép.

tervét megvették a fővárosnak a Németvölgyi utcai Róna uccában és Kisfaludi uccában épitendő bérházainak tervpályázatán.

Becz Jenö: A fővárosi kislakás- tervpályázatok. Képzömüvészet. 1927.8.sz. 17-19.l.

MDK

Kracsun Virgil építészmérnök

Mérnöki Kamara közl. MMÉKözl 1927. X.23. 268 l.

MDK

Kracsun Virgil

Póttagul küldték ki a mezőturi postaház terv-pályázat biráló-bizottságába.

Cikk: Egyleti közlm.A mü- és középit. szakoszt. müködése 1927-évi okt.1-től nov.7-ig.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz. 302.o.

MDK

Kracsun Virgil

Dr.B.V.: A Liége-i nemzetk. építészeti terv-
kiáll. Tér és forma 1930. 7.sz. 302.l.

MK

Kracsun Virgil épitész

Kiosztották az uj főv. bérházak pályadijait.

Épitő Ipar-Épitő Műv. 1927. szept. 1. 152 l.

Kracsun Virgil épitész
Vadászkastély, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 12 l.

Kracsun Virgil épitész
Vadászkastély, tervezet

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 12 l.

Kracsmarov Jordán. MDK

bolgár

szobrász

"G. Dimitrov" Bp. Dimitrov tér. 1954.

39.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Kraetke Albert

"Az utolsó szimfonia" c. revü szcenikai rendező munkáját a kritika kiemeli.
Fővárosi Orfeum előadása.

Szinház és Divat, Bp. 1921. május 12.
VI. évf. 2o. sz. 19-22. lap

Kraesin/? Johann a Sibilla

lásd

Küsel /Küselin, Krausin/ Joh. Sib.

M.D.K.

Kraetke Albert

A Fővárosi Orfeum szcenikusa. "Az utolsó szimfonia" szinpadképeit tervezte, amelyek közül négy diszletképet bemutat a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1921. május 8-14. X. évf. 19. sz. 19-24. lapokon.

Krämer András

építész

szül Óbéba 1893

oklevelet nyert 1921.

Névjegyzmüegyetem 12 l

~~Krämer András~~
~~stül. épitén~~
Óbéba

Krämer Vilmos

nobrait

1898.

Éimisk 1930. 85. l

Haberhauer János:

Térdig (van ábrázolv
balra támaszkodik, h
melynek négyedik és ötö
tartja. Prémkucsmája
rövid. Ingének álló galle
prémgallérú és szegélyü
mentekötöje ékköves.

HABERHAU
Első alpol

az asztalnál „Giehsz Bécs
s alól balra: „Kiadta öz
Középütt: „Utánny
s jobbra: „Ny. Légr

Könyomat,

963.
963.

Kräml Ferenc

könnvesmester

1728 Aradon.

a pesti könnvesczéh videti mestere II

Pkc. 211. l.

Révkomárom h. n VI. 290

Kräscher, Hans
Jakob
antidos

l.
Csat-Frey Öst Kunst
XXIV.k -

64.l

nytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Térkép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Krätzschmer

litogr. Leipzig

638, 858

l.

Bielz Portrkat

638, 858 r.

~~Alexander Severus II. 112.~~

1903 X. 24.

~~Budapest~~

Miniszter~~hel~~. A nagybányai muzeum egyesület elnökségének képzőművészeti és műtörténeti anyag adományozása iránt benyujtott folyamodása pártoltatik. – (511/903)

olag.

Egyesület fel.

Kräusin Johanna

Sybilla

l.

Tragor-Vác vára

143. l.

2058. Ettore Tito:
Sz. Castelamareban 1859-ben.
A lagunán.

A kissé hullámzó tenger
kisfiú, felgyürt inge
kezével az evezőn
pörge nemez kalapot, fegyürt inget,
selő fiatalember
ben ruhanemű látszik.
oldalt, jobbra pedig
le figyelmünket,
nyen felhőzött és a tájat a nyugvó
alól jobbra: E. Tito 1901.

Vászon, méretei 95:5: 11
Az 1901: IX. 17-iki 658
tett 5324.52
a velenczei nemzetközi kiállításon.
A vételár utalványoztato
Kifizettetett 1902: I. 2
Elszámoltatott 1902: IV.
Az elszámolast elfogadta

(592/902.)

904:IV.30.

65801-901

Kräusin, Johanna

Sibilla

rezim

I.

Schoen Post - Buda

52. L. 53. l.

Kräusin (Krausin, Küsel, Küselin) Johanna Sibilla

l.

Bpgrafähr 176, 219.a

70×100 — 84 „
70×100 —100 „
63× 95 — 72 „

Ez a könyvpapir a legmagasabb igényeket is kielégíti.

Kérjen mintákat!

elbert Gyula Rt.

irnagykereskedés Budapest V, Árpád u. 10
efónszám: Teréz 234-68 és Teréz 234-65

Ez a mintalap 63×95 cm. 80 kg.

Kraussin, Sibilla

verin

l.

Diviparmtoit

2.50 l.

ásdad medaillonban. Jobb kezében gombos
agját forgó diszíti s rövid hajat, bajuszt és
ombolva, derekát kendő öv szorítja s brokát pa-
. Felirata a kereten:
Princeps Transsylvaniae, Part. Regni
n Comes &c. aetatis suae 40. A° Christi: 1620."
ra: „ excud:"

lkeretnek 17.9: 13.5 s a reilapnak 18.2: 13.9 Cm.

Kräusin

Johannes Sibilla

l.

Kel Bpgrafab

176, 219. 7

Kräusin Johanna

Sybilla

l.

Hadtöst. Kozl

1910. 622. l.

KOROSTARCSA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kräusin Johanna
Sibilla
verm.

l.

Hadrost. Kögl
1911. 495, l.

rdult
tojásdad medaillonban. Feje elől kopasz, hát-
icsiny, szakálla leberetvált. Köntöse brokátból va-
nórral van öfnekötve. A talapzaton balra „VARA-
ntrata del Tekeli in Varadino" van feltüntetve, sas
hőkből kinyuló kéz koronát tart s mely jobb kar-
ballal villámokat szók Tököli felé, kit a
~~ől tör be emberejvel~~ a trónról levonszoltat és
elett ~~a felhőlő közül kinyult~~ látható kar e szavakat
a bojtos szalaggal diszitett képalatt három sor-

RIBELLE EMERICO TEKELI NATO L'ANNO
L'AGÀ GIANIZZERI D'ORDINE DEL GRAN
OTTOBRE 1685".

culp."

n I.

a 8596.

66/95.

Krafft

l.

LykaMagyműI000-50

16, 22, 110, 322,
425, 486. l.

6.

8.

Kraft
építész

M.D.K.

A Fővárosi Tervtárban a Sztálin út 30-as ház tervrajzán
ez ő neve van.

Ybl Ervin: Petschacher Gusztáv építészete
M.M.M. Évkönyve 1952, 190l.

Krafft

hegedűkészítő Budán-
A vízivarosi szent Anna-
templom részére 1768-
ban hegedűt készít

Isoz Bp Zene
99. l.

A kecskeméti ev. ref. jog

58/907/8 sz.

Méltóságos

A „Műemlékek orsz
nyainak I. és II. Ko
számára megkapt
Midőn erről Mélt
rem, fogadja úgy
saim részéről is
kel szives figyelm

Krafft mester

pozsonyi óramüves XVIII.sz.

festett zománcképes órácskája.

SOMOGYI ÁRPÁD: Régi órások művészete.
Bp.1961.

12.1.

MDK

Krafft

Zrinyi Miklós kirohanása Szigetvárból, of.

Törs. Képcs. lajstr. 1907.

174 l.

Krafft

eremvező

Migazzi püspök emlékérme fentitól a váci székesegyház építésének befejezése alkalmatból. 1772.

Trag Érd

33, 34. l.

Krafft bécs éremmüvész

II. József erdélyi utazásának emlékére készült érem

Sör Verető. 284. l.

Kraft éremvező ~~XVIII~~ q.

Árveresi Csarnok ankeio kat.

31. sz. 1926. febr. ~~[illegible]~~ 811. sz.

32-41 nem szerepel

~~Arany János IX. 133.~~

Krafft Borbála (Barbara)

Malerin, geb 1764 in Igló, gest 1825 in Bamberg, kam mit ihrem Vater, einem geschickten Maler, nach Österreich und später nach Bamberg, wo sie als Malerin von Heiligenbildern und Portraits geschätzt war.

Kőváry II. 92 f.

Selmecbánya, múzeum IV. 118.

Krafft Barbara

feto

Aus in Iglau (Mähren)

(schon mein magyar)

17 bis apr. 1.

+ Bamberg 1825

sept. 28

~~[illegible]~~

339-1929

E l i s m e

Báró H a t v a n y F
az Orsz. Magy. Szépművésze
grafikai munkái" c. kiálli
szaszállitás kötelezettség
Vásári komédiások c. vörös
szitett krétarajzát.

Budapest, 1929. május

Az O.M.

KRAFFT, Johann Martin

Migazzi 1772

Huszár: Személyi érmek. Bp. 1999.

Nr. ~~86~~.356

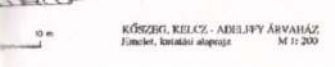

ási alaprajza
i alaprajza

s, földszintes ház az 1730-as
s idején vélt pincévé. A föl-
ozat akkor készült, amikor a
gy keleti irányban hátrafelé
egyes anyagú északi szárny-
leti faláig – mindenhol jól
lokalizálni, említésre méltó
iként tárgyalt bővítés idejé-
lbontott fiókos dongabolto-
ide eső északi szakaszára is
futhatott körbe.
ntal nevéhez köthetők, és a
nint a mellette húzódó észa-

Krafft mintáfta.

Erdély evvlékérmet két változatban. Előlapjan II. József mellképe. Hátlapjan alakok, Felicitas Daciae és 1773 felirat.

Weiferle József. Hátmagyar érmeigeti táblái. 1873. D. Tab XX. 2-3. 4.

Krafft.

Migazzi bibornok, vaczi
püspök emlékeinre. Elölapjai
mellkepe, hátlapjai a vaczi
templom homlokzata és 1772 évzám.

Weszerle József. Hátrahagyott
érmeszeti táblai. 1873. G. Tab. XXIV.
2. 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 OKT. 5.

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

Kraft Aladár

Miniatűr vizfestmények

1021

Érdekes ötletet valósított meg a pécsi IBUSZ: egy nemrég Pécsre került idős iparművésszel miniatűr akvarelleket festetett a Pécsre érkező külföldiek számára. Felhivtuk az idős iparművészt, Kraft Aladást.

— Nyugalmazott bányászati főintéző vagyok és Salgótarjánban éltem le életemet — mondja. Annakidején az Iparművészeti Főiskolát végeztem el Pesten, de főfoglalkozásom nem a művészet volt, hanem a salgótarjáni bányaigazgatóság titkára lettem. Közben egész életemben festettem, 1948-ban mentem nyugdíjba, s az idén júniusban kerültem Pécsre.

— S az említett alkotások?

— Miniatűr akvarelleket festettem könyvjelzőkre, mégpedig a dzsámit, a barbakánt, a tettyei romokat, összesen 35 könyvjelzőre. Ezenkívül ugyanezeket a témákat nagyobb akvarellben is feldolgoztam. Az IBUSZ tudomásom szerint a Pécsett járt külföldieknek szánja munkámat.

SZICI

Ribli Z.-

1. e4, c5 2. Hf3, e6 3. d4, cd: 4. Hd4:, a6 5. Hc3, b5 6. Fd3, Fb7 7. 0—0, Vc7 8. Be1, d6 9. a4, ba: 10. Ba4:, Hf6 11. Bc4!, Vd8 12. Bb4, Vc7 13. Fg5, Fe7 (13. —, d5 14. Bb7:, Vb7: 15. Ff6:, gf: 16. ed:, világos nyer). 14. Fc4, Hc6 15. Hc6:, Fc6: 16. Ff6: (16. —, Ff6: 17. Hd5, Fd5: 18. ed:, e5 19. Vd3, és világosnak nyerő állása van). 17. Bb3, Bg8 18. Vh5, Bg6 19. Vh7:, f5.

20. Hd5!, Va5 (20. —, Fd5: 21. Fd5:, ed: 22. ef:!, és a bástya el-

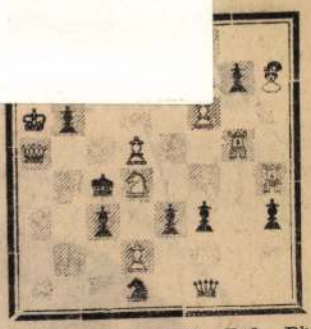

Világos: Ka6, Va5, Bg5, Bh4

apróhirdetések

Tartósító üzemek, termelőszövetkezetek, *figyelem!*

A Szigetvári Konzervgyár felesleges készletéből olcsó áron ajánlja megvételre az alább felsorolt

SAVANYÚSÁGOK ELTEVÉSÉRE ALKALMAS

KÁDAKAT ÉS HORDÓKAT:

12 db 1000 literen felüli kád
100 db 250—300 lit. gönci hordó
200 db 200 lit. gönci hordó
100 db 200 lit. bükkbareli hordó

Ügyintéző: Novákné, Tel.: 173.

Üres albérleti szobáért, nyugdíjas gondozását és rezsi költségét vállalnám. Leveleket: „Dolgozó nő" jeligére a Sallai u. hirdetőbe.

Különbejáratú, albérleti szoba, konyha, 2 rendes diáklánynak kiadó. Megyeri út 84.

Eladó egy kombinált bútor darabonként is, egy hálószoba, 2 darab kétszárnyas 107x90-es ablak, egy tapéta ajtó, 250-es BMW motoralkatrészek. Rudas László út 26.

Elcserélném szép nagy szoba, konyhás PIK-lakásomat hasonlóra. Megte- óra után. Baj- ky u. 26.

I. em., 3 szoba, ot cserélek, ma- , vagy I. eme- vagy 2 szoba, a. Tel.: 52-37.

ínkronos Tra- . Bajcsy-Zs. u.

szoba, 2 rendes 5 részére kiadó -re, 4 óra után. út 19. 5. ajtó.

k Tettye kör- rsasházba 30 000 Társasház" jel- Sallai u. hirde-

ű kocsi, tricikli ncsics M. u. 9.

komfortot ad- ben budapestiért. részére" jeligére u. hirdetőbe.

Irhabunda újszerű, 6— éves részére eladó. Ko suth L. u. 57. Mesics.

Eladó bontásból jó áll potban levő szarufák, t tőgerendák. Tengeri kö ségben, Mezőfi.

Fiatal, gyermekes háza pár különbejáratú ür szoba, konyhás albérlet keres. „Október 14" j igére a Sallai u. hird tőbe.

Egyszoba, összkomfort házrész beköltözhetően adó. Páfrány u. 24. K vácstelep.

Tiszta ezüst Kingek, fehérek, kiállítási p dány galambok eladók. Komló, Kazinczi u. III. em.

Cseh (fonott) sportko „Rheinmetall" táskai gép eladó. Bokor u. 12

Egy fiatal dolgozó fé albérlőnek felveszek. S lágyi Dezső u. 28.

Két kisgyermek gondozá lakásomon vállalom. 2- évesig. Sallai u. 12. Szal

Eladó Jászai Mari u. alatti kertes házrész, szoba beköltözhetőség Érdeklődni: 39-75 tele non.

Eladó egy süllyesz „Singer" varrógép, r gyon jó állapotban. T buhin út 231.

Figyelem!

Újmecsek 113/a. sz üzletünkb javítását, pők ké betétek c javítását vállaljuk. Gyors, p

PÉ

VEGYESIPARI

Kraft Aladár,

Királyfalvi

1911–13.

Éinisk 1930. 85. l.

I. Ferenc:

Méllig, balta fordu
Parókájának fürtje vállá
nyakkendője körül van csavarva)
jelvényét nyaklánczon vis
lét a Maria Terézia s a
alatt két sorban:

„FRANCISCU

Hungariae et Bohe

s alól jobbra: „Joh. Pichler

Fekete modor, mérete

964

Kraft Alfréd

porcellánfestő

8 elemi

Iparrajziskola

1889/90

41. l.

Gönör vármegye VIII. 51.

K. D. K.

KRAFT Ferenc mérnök

Eger, ussoda ~~csatornája~~ csatornája

Bolzkay Imre: Eger multjából, Eger 1926.
247. l.

M.D.K.

Kraft Ferenc, mérnök

58.-1864.-Felnémet és Czigléd-puszta felmért, káposztás földek térképe. Kéziratos, szines.-95.5+70 cm.
Egri Áll. Levéltár. 145.o.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

M.D.K.

Kraft Ferenc, mérnök

57.-1863.-Egri érsek-uradalmi Almagyar hegyen lévő majorsági szőlőinek térrajza és kiszámitása. Kéziratos, szines. 38.5+27.5 cm. Egri Áll. Levéltár. 145.o.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII. sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

MDK

Kraft F., 1738-81.

II. József erdélyi emlékérme, 1773, br.

Árverési Közl. 1937. 4.rksz. okt.

45 l.

Kraft Ferenc

1868-ban tervet készít a pusztaszikszói juhászlakról.

Voit Pál stb.: Slovesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7521

KRAFT, Franz festő

Pozsony, vaikaplom 1702
1724

An 1995/1-3. 230.

7. századbeli
ldalú apsisban

íly profilú
eríves frízű
ves ablakok.
örű lóheríves
falán, szentély

ver. Az egyik
oannes p. me
ibetűzhetetlen
sanct. Marcus
vária primitív

KRAFT, Franz festö

1715 Porsony

An 1098. 243.

]

6
MvH ltsz. 97.733

idník; Sáros vm]

MvH ltsz. 1680

]

ros vm]

Kraft István

Jamobrán Bpest

a mónek kezitője

Kotsis Iván dr

A zalaegerszegi templom

MAGYAR EPITOMUVESZET

1928. 4. sz. 28. l.

Kat. Don. pk. vt. K.
Prot. Donát

CSÜTÖRTÖK

18

Kat. Simon vt.
Prot. Konrád

☽ Első negyed 4 ó. 50 p.

PÉNTEK

19

Kat. Konrád hv.
Prot. Zsuzsanna

SZOMBAT

20

Kat. Aladár pk.
Prot. Álmos

Izr.: S. Thezave

8. HÉT • 1937. FEBRUÁR HÓ • 28 NAP.

KRAFT, Johann Peter

Frodl-Schneemann, Marianne: Johann Peter Krafft 1780-1856. Wien ; München : Herold, 1984

rec. RÓZSA, György = Acta Historiae Artium, 31, 1985, 1-4. 106 - 110. ill.

Új MAGYARORSZÁG
1992.04.23.

Ny

A Magyar
Elnökségének é

A nyelv ápolására, műv
tézmény vezetőihez és sz
Széchenyi István, egy Vö
tolányi Dezső, egy Kodá
mét, Széchenyi szavaina
nemzetünk életét hordja
halálát reggeti keblében"

Egyéb értékeinkkel eg
gyonunk: anyanyelvünk
ben, nemcsak határainkó
nyelvet fenyegető romlás
kiejtést fenyegeti, éppen
dig a mintaszerű magya
lenniük.

Kodály Zoltán és Péch
tett a kiejtés rohamos
visszatetsző és érthetetle
jól és helyesen beszélő ta
bemondóinak elképesztő
vitgatják kéthetente, mik
a napnak 72 órájában fol
nösen veszélyeztetve a h
lyeknek kitett kiejtését

KRAFT, Johann Peter

FRODL-SCHNEEMANN, Marianne

Johann Peter Kraft, 1780-1856

Wien; München: Herold, 1984 200 S.

(Große Meister, Epochen und

Themen der österreichischen

Kunst 19. Jahrhundert)

The Roman Army

The Roman army won Rome an Empire which by 100 A stretched from the snowy mountains of Scotland to the h sands of Syria and Egypt. Indeed, the story of Rome's r to greatness is the story of how its army grew from a sm band of noblemen into a large fighting force whi conquered nations and spread Roman civilisation acr the whole of western Europe and the Middle East. B that large fighting force was a very different kind of milit organisation from a modern army.

The army formed after the foundation of Rome in 753 B was probably made up of horsemen who were noblem and foot soldiers who were ordinary citizens of Ron About two hundred years later a different system ca

KRAFFT, Johann Peter

~~GENNERNÉ WILHELMB Gizella:~~

FRODL-SCHNEEMANN, Marianne: Johann Peter Krafft. Wien ; München : Herold Verlag, 1984 [rec] = Müvészettörténeti Értesitő, XXXIII.évf. 1/2.sz. 1984 89 - 90.p. ill.

Der Hinweis „huius capelle" hat zu Vermutungen geführt, dies
vielleicht aus der ehemaligen Stephanuskapelle stammen. Die Kap
dings erst 1806 abgerissen, zu einem Zeitpunkt also, als die Domfer
Wahrscheinlichkeit schon nach Köln verkauft waren. Das Fenster
notwendigerweise in die Kapelle gehört haben, sondern Kapelle un
beide gleichermaßen auf die Verehrung des hl. Stephanus hin.

Auf der dritten unteren Scheibe der rechten Bahn steht vor rot
VI der hl. Petrus mit grünem Mantel und gelber Mitra. In der rechten H
Schlüssel, in der linken einen langen Stab mit einem Doppelkreuz
Über dem Haupt der vor ihm knienden Gestalt ist ein verschlungene
sehen, auf dem zu lesen ist: *tibi tradite claves, januas celi mihi pateas.*

Historisch sehr interessant ist die starke Rombeziehung, wie si
Stephanus (und Helena s. u.) ausdrückt, – eine Beziehung, die mögli
das 4. Jahrhundert zurückweist und damit ein Zeugnis für die
Schwesterkirchen (Trier–Rom) als Kaiserresidenzen darstellt.[13a]

II

89 Das dritte Fenster im nördlichen Seitenschiff zeigt links den hl. Sebast
pelzbesetztes rotes Wams und helle Beinkleider. Die rechte Hand häl
die Hüfte hat er ein langes Schwert gegürtet. Rechts vor ihm kniet
seinem Haupt folgende Legende: *Sancte Sebastiane ora pro me.*

Unter dem Bild des hl. Sebastian findet sich eine kleinere S

KRAFT Mátyás díspallér

1785-ös alaprajza a bicskei kastélyról

MÉ 1994/1-2. 65.

Krafft Martin

XVIII. n

Ermenhaft Gat.

1924 · 99

~~Bögre IX. 82.~~

Krafft Martin

lásd

Cs. sém. 99. l.

Ede

Lászlo Fülöp: Esti harangszó 287 (624), 1530 (121). — Fraknói Vilmos dr püspök 287 (624), 287 (625), 1890 (219), 3461 (466). — Görg Artúr arcképe 287 (624), 2655 (408) — Hohenlohe Schillingsfürst Clodwig h 287 (624), 1706 (~~1706~~ 178). — Leo (XIII) pa 287 (625), 3206 (420).

Krafft, M.

A szerző Mária Teréziának a fehetchimlőből való felgyógyulása alkalmából 1767-ben kiadott emlékérem leírását adja, mellékeli az elő- és a kátoldal repróját.

Miklós József: Mária Terézia emlékérem, 1767-ből; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 38-39. l.

Balázs Imre:

KRAFFT LÁSZLÓ /festőművész, - meghalt 46 éves korában./

Uj Élet /Marosvásárhely/, 1976. 5.sz. március. 20.old.

Kraffft Lóránd

Anyaság, monotípia 30×40

Képzőművészeti Kiállítás
Otven éves a Román Komm. Párt

Kraft Károly

1899/1900, 1905/6 Lotzisch.

Ferkèpzomfoiskèvk

105. l.

Krafft László

1955-ben végzett a Kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán. Székely-holvaskelyen telepedett le.

Gazola béset: hj. műv.-ikp.-ik
Kosmak, Kolozsvár 1959 XVIII. VI. n. 900.

Krafft László
festő

A marosvásárhelyi kiállításon szerepelt „Arckép szabadban" c. festménye!

Jánosházy György: képzőművészetünk szeg-szemléje
Korunk, kolozsvár 1958 XVII. 293.

Krafft László

A Művelődési Palota Repr.
Park a rajzni néptanács székháza
előtt. Repr. / Grafikák. /

László Béla: Találkozás Kolvashellyel
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. XI. s. 1605, 1611

Kraffft László

Tudor nélkül, olaj 120 × 80

Képzőművészeti kiállítás
Otven éves a Román Kommunista Párt

2

Krafft László

Első nyilvános szereplése

1955 Marosvásárhely. Hazai egyéni

kiállításai 1969 Marosvásárhely, Székely-

udvarhely.

Igaz Szó 1972 november

Krafft Lajos festő, grafikus
(1930 Barót –)

Marosvásárhelyen él. A
Kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti
Főiskolán végzett (1955)

Igaz Gó 1972 novembe

KRAFFT László *127, 133*
Barót, 1930. március 18.–Marosvásárhely, 1976. január 31.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

Marosi Ernő

Realitás és esz

századi magy

Krafft László egyéni

Igor Szó 69/6 854, 860

Krafft László

Részt vett az idei maros-
vásárhelyi tárlaton.
Kovács Iván kritikája

1902 Szó 66/2 291.o.

189

Thomas?

Landseer, Edwin Landseer rajza után

Az őrszem. (The watchman) Rk.

K. 20.—

96 x 140 mm.

Krafft Katalin

festő

szül Igló 1748?

+ 1805?

Látta az teljes
nevével signálta
szép miniatort

1929 VII. 11

Lázd Krafft Borbálát.

M.D.K.

Kraft Ferenc

1868-ban elkészíti a pusztaszikszói juhászlak tervrajzát.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 355. old.

Krafft Johann Peter
festo

l.

Hevesi Oest

20, 23, 46, 47 l.

Radecio V. 108, 109

Kraft Károly

Szül. Aranyosmaroth (Borsm.) 1879 máj. 29.
Reál. getti.
1899/900. I–II. 1 évi rajzt. tj.

azt hiszem ez azonos Királyfalvi Kraft Károlyal.

Gyulavarsándi Laposhalom V. 173

Krafft József
bečsi festő

l. Orsz Teleki

16 l.

Bács-Bodrog vármegyei Múzeum-Társulat

VIII. 198, 199

Krafft Károly, festőm. mDK

reprezentativ Rudnyánszky- arcképe emeli az
V.terem ~~XXXXXXXXXXXXX~~ nivóját.

A Műcsarnok Téli Tárlatáról.-Festmények.
Képzőművészet .1929. 16.sz 25.1.

Királyfalvi Krafft Károly
Szetsődy Miklós

MDK

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 23 l.

MDK

Királyfalvi Krafft Károly
Dr.Schatz Róbert

KM Társ 1929/3o téli kiáll. 23 l.

MDK

királyfalvi Kraft Károly festő

Képzőművészet, 1927, 4.sz. 7 l.

Peter Krafft festő

Katalógus XIX. Zrinyi Miklós mellképe négyszöges keretben. Z soros latin felirat. Tévesen a szigetvári hőst apostrofálja. Olaj festmény vászon 61.3 x 52.5 cm 1820 előtt. Keszthely, Helikon könyvtár. 207 old

Gennerné Wilhelmb Gizella: Zrinyi Miklós, a költő arcképeinek ikonográfiája. 187.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmüv. Alap Kiadóvál Bpest

Peter Krafft festő

A Bécsi 1825 ben „I. Ferenc császár magyar királlyá koronázása" c. képet festi megrendelésre. 274 old. Ugyanakkor „Zrinyi kirohanását Szigetvárból".

Fejős Imre: A Magyar Nemzeti Múzeum története 1802-1847. 267.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964.Képzőmüv.Alap.Kiadóváll.Bpest.

Peter Krafft, bécsi festő

1826-ban megrásárolják tőle a „Zrinyi Zirohanása"-t és „I. Ferenc koronázása"-t, melyek a Magyar Nemz. Múz.-ba kerülnek.

Pogány Ö. Gábor: A magyar nemzeti képzőművészet kialakulása. MTA II. Társ.-Tört. Tud. Oszt. Közl. XI. (1961) 351. l.

TK. 483

I 609

483. Krafft Péter.

Sz. Hannauban 1780. szeptember 15-én. † Wienben 1856. október 28-án.

Károly főherczeg.

Mellig látható, kissé balra fordult. Fekete nyakravalója felett piros szalagon az aranygyapjas-rendet viseli és mellét a Mária Terézia-rend jelvénye díszíti, a melynek piros-fehér-piros szalagját jobb vállán vetette át. Rövid göndör haja és szemöldöke barna, szeme szürkésbarna, arcza és bajusza leberetvált. Piros dolmánya és bal vállára vetett prémes fehér mentéje gazdagon zsinórzott. A háttérben balról zöld függöny, jobbról pedig talapzaton nyugvó oszlop tünik szemünkbe.

Vászon, méretei 73·5 : 60 cm. — Át. Képt. 12. — Új lelt. sz. 43. — Átvetetett az 1893. július 19-iki 26767. sz. leirat alapján, amit az 1893. szeptember 29-iki 44939. sz. leirat vett tudomásul (107/93. No IX).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. 1868 : I. 30. — 1870 : I. 24. — 1871 : I. 24. — 1873 : I. 44. — 1876 : VI. 17. — 1878 : VI. 4. — 1880 : VI. 4. — 1881 : VI. 4. — 1883 : VI. 274. — 1884 : VI. 221. — 1885 : VI. 221. — 1886 : VI. 221. — 1887 : VI. 221. — 1888 : VI. 221. — 1889 : VI. 255. — 1890 : VI. 255. — 1891 : VI. 262. — 1892 : VI. 262. — 1893 : VI. 336.

A Tört. Képcsarnokban. 1894 : VIII. 340.

Ly l. 43. A. 12

Tk. 617.

617. Krafft Péter János.

Sz. Hannauban 1780. szeptember 15-én. † Wienben 1856. október 28-án.

I. Ferencz megkoronáztatása.

A budai helyőrségi templom főoltárának lépcsőjén, koronázási díszben, térdel a király, kinek fejére az ország primása: herczeg Batthyányi és nádora: Lipót Sándor főherczeg, szent István koronáját teszik. Az oltártól jobbra Kolonics kalocsai érsek, gróf Esterházy egri püspök, Majláth József az apostoli kereszttel, gróf Pálffy az ezüst pálczával és gróf Batthyány a vörös bársony párnával, áll. Balról az országalmát gróf Erdődy bán, a jogart gróf Zichy Károly és a pallost herczeg Grassalkovich tartja. A két mennyezetes trónus közelében herczeg Esterházy gárdakapitány, az országnak és kapcsolt részeinek zászlóit vivő főurak, a karok és rendek, az uralkodóház tagjai és a meghívott vendégek foglalnak helyet. Az előtérben az imazsámolynál a magyar királyi hirnök; a padban, ezredének egyenruhájában, József főherczeg, a későbbi nádor és a munkácsi görögkatholikus püspök Batsinszky, míg az oratoriumban a király második neje: Mária Terézia, édesanyja meg az udvarhölgyek nézik az ünnepélyt. A lobogók közül a fehér Magyarországé, a meggyszínű Dalmátiáé, a vörösbarna Horvátországé, a zöld Slavoniáé, a világosvörös Galicziáé, a violaszínű Lodomériáé, a sárga Szerbiáé, a kék Rámáé, a sötétpiros Bulgáriáé és az almazöld Kumániáé. Jelzése alól jobbra: »*Krafft pinx. Wien. 1823*«.

Vászon, méretei 424:624 cm. — Át. Képt. 2. — Az 1874. márczius 3-iki 3988. sz. leirat alapján a Ludovica Akademia dísztermében helyeztetett letétképen el, honnan az 1904. szeptember 30-iki 44274. sz. leirat alapján vétetett vissza.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. ~~1868: II. 27.~~ — ~~1870: II. 9.~~ — ~~1871: II. 9.~~ — ~~1873: II. 8.~~

A Tört. Képcsarnokban. 1894: VIII. 332.

II

611

A. 2.

K.Kraft Károly

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban -képével szerepelt.

Említésre méltó müteremrészlete.

Magyarság
1930.VII.21.

MDK

királyfalvi Kraft Károly

Képzőművészet 1931. 37.sz. 42. l. kép

Krafft Péter osztrák festő

Pesti Hirlap. 1880. jul. 11.

Kar Tor: Magyar festők

Krafft.

K., 2. *Peter*, német festő, • Hanau 1780 szept. 15., † Bécs 1856. Párizsban és Rómában tanult, majd Bécsben telepedett le s többnyire hatalmas méretű történelmi képeivel vált népszerűvé. Legismertebb műve Az asperni ütközet. Lefestette I. Ferenc megkoronázását (1823) és Zrinyi kirohanását (1825). Utóbbi két művét a magyar közönség közadakozásból 1826. a Nemz. Múz. számára vette meg. (Tört. Képcsarnok).

E-Z. I. 576 l

ra, állva. Jobb felől elválasztott haját ol-
szakála rövid. Gyűrűs bal kezével kard-
obbját azon pihenteti. Ingének gallérja le
kendője rojtos, atillája zsinóros s vállra ve-
őjén s övén a csat ékkőves. Felirata a kép

álmán
Országgyűlési Képviselője."
a"
Testvérek Pesten 1866."
at fentartatik."
agysága 22.3 cm.
i. pap.)

102/93 N° 11

Zrinyi kirohanása (1825) Straffl Péter

Magyar Nemzeti T. 1900.

41-l.

MDK

Krafft Péter

Tört. Képcs. műtárgyainak lajstroma. Bp.1907.
12o, 174, 179, 194 l.

Krafft, Peter. MDK

"Teleki Sámuel"

Arckép - rézmetszet 1826

Krafft, Peter - Ehrenreich

63.o

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Krafft / Peter/

MDK

"Ifj. Zrinyi Miklós"

Arckép - rézmetszet 1832.

Krafft- Rahl - Ehrenreich. Kraft festménye a keszthelyi Helikon könyvtárban.

63.o

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Krafft /Peter/ MDK

" I. Ferenc"

Arckép ß - rézmetszet 1824

Krafft- Rahl - "Schakini" - Höfel

63.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67. o.

KRAFFT, Peter bécsi palotakapitány. XIX. szd. MDK.

Ybl Ervin: A budai várpalota helyreállítása a XIX. szd. derekán. Tanulmányok Bp. múltjából. 1956. XI. köt. 316.

Krafft Péter festő

„Winyi hirdhanása"
„T. ferenc koronázása," 1826. (festmények.)

Fejős): A Nemz. Kép-csarnok Alapító egyesület története
Művészettörténeti Értesítő 1957 II évf. 1 n.

37. l.

MDK

Krafft Péter
Károly főherceg, az asperni hős, olaj

Tört. Képcs. lajstr. 1907. 12o 1.

MDK

Krafft Péter,
1780 - 1856
Kiss Bálint/ 1802-1886/ festette utánna

Zrinyi Miklós kirohanása. Olf. Jelz.

Árv.Közl. 1940.1.rk.sz. 27.1.

MDK

Krafft Péter

Zrinyi Miklós kirohanása. Festette Krafft Péter. Rézre metszette Stöber F. az Orsz.Magy. Képzőm.Társ.műlapja 1877.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Krafft Péter

Zrinyi kirohanása

Kazinczy és Krafft Péter Zrinyi-képe. Művészet 1905. 64.l.

Krafft Péter.

1826-ban a Muzeom megvásárolta a bécsi festőnek "Zrinyi kirohanása" és I.Ferenc megkoronázása c. képeit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Johann Peter Krafft, bécsi festöm.
1780-1856

két magyar tört. képe:
"I.Ferenc megkoronázása"

" Zrinyi kirohanása" a magyar közönség adakozása megvette a Nemzeti Muzeum számára.
/Éber László: Müvészeti Lexikon I.k. 396.l./ .

Koday Ernö: Weber Henrik.
Doktori értekezés. 79.xx. Müv. tört. Int. és Ker. Rég. Intézet. -Bp. 1943.

Kraft

festo

l.

lexikonomben

425. l.

MUNKÁSBIZTOSITÓ PÉNZTÁR

NYUGDIJ-PALOTA. POSTATAKARÉKPÈNZTÁRI CSEKK-SZÁM 2099.

Ny Urunk

Sárvenberke

kelt megkeresésére hivatkozva

a kérdéses balaroti jámlékot

küldtük ki a körtvélyfájai kör-

Táblakép. „Zrinyi Miklós szigetvári kirohanása". Kraft

Pesti Hirlap. 1880. jul. 11.

Raas Ivor: Magyar festők

MDK

Kraft Péter

Zrinyi kirohanása Szigetvárból

Az orsz. képzőművészeti társulat. Vas. Ujs. 1877.
23. sz. 364.l.

Festészet, táblakép
az asperni győzelem, Kraft Peter

Honderü, 1843. II.k. 675-677.

Bécsi levelek

Festészet, táblakép
Lipcsei csata, Kraft Peter

Honderü, 1843. II.k. 675-677.

Bécsi levelek

Krafft Peter
1780 - 1856

osztrák festő

Több magyar tanítványa volt

- A magyar lepkönyvkészet történetéhez -

Népszava 1972 május 27
10. old.

Krafft Péter

német festő „Zrínyi kirohanását," 1826-ban a magyar közönség kőzadakozásából sikerült megvásárolni.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

141

Kraft Peter

Ent-Tört. 34. l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Krafft Péter

Frinyi Eirohamára
megjelent Franz
Stöber vermetzte
teben folio

Krafft

laid

Györik 105-l.

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Krafft sienn

lásd

Györik 891.

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kraft Péter

hires festő

1843-ban Pesten volt egy napig. Tíz ev előtt szintén járt itt.

wód

Regelő. 1843. II. 406.

Krafft Péter

n. 1780. sept 17. Hanauban
+ 1856. okt 28. Bécsben
Életrajza igen böven. nagy
irodalommal

Wurzbach. Biograph. Lex.
Wien 1865. XIII 106–111. l

Krafft P.

Nod

Az orsz. m. Egyetem. társ. Közl.
1877. 2. sz. 11. l.
rövid életrajzzal.

Krafft Péter

lásd

Perlajst III

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu.....

r.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kraft Peter

Muvészeti lexikon

415. l.

A. 147 (13).

Krafft Péter

magyar vonatk. Egyei

iród

Kert. Ung. 139. 1.

Szent István peirnei VI. 139

Krafft. J. Péter

Életrajza:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának ismertető lajstroma, Buda, 1870. 13. l.

Fenti képcsarnokban, tőle I-ső Ferencz aust. császár, magyar királylyá koronáztatása a budai várőrség templomában 1792.

24. lap. és

Zrinyi Miklós végkirohanása Sziget-várból

27. l.

T.5447.

on lovasok és gyalogosok ha-
érben keresztény és török
gyalog. Felirata fölül: L Középütt

stbaren und gewaltigen Essecker-

cm.

Krafft Péter

MAGYAR MŰVÉSZET
1925-10.

INDEX.

A

Absolon Dániel, 34.
Acs. L. Ulánus tábor Acs mellett.
Adler Mór, 110.
Agnes, Ottó király neje, 7.
Albert szász-tescheni hg. neje. L. Krisztina főhgnő.
Albrecht főhg., 178.
— alezredes Görgei táborkarában, 161.
Almássy Pál, 181.
Andrássy Gyula gróf, 173.
— Manó gróf, 145, 169.
Anna főhgnő, később Albert bajor hg. neje, 18.
Apponyi György gróf, 146, 169.
Apródok. L. Egyházi méltóságok és apródok Gerasina siciliai királynő kiséretéből.
— L. Fegyveresek és apródok az angolszász király követségéből.
Aradi honvéd harcosok, 163.
— kaszás csapat parancsnoka, 164.
Arkász, 163.
Arkász tiszt, 162.
Asztrik, 1.
Atilla huszár, 162.
Aulich Lajos, 168.

B

Bachó János, 113.
Bacsányi János, 117.
Bajzáth József, 120.
Balassa (II.) Bálint, 33.
— Ferenc szörényi és horvát bán, 16.
— — tokaji kapitány, 23.
— —, Hontmegye főispánja, 40.
Balassagyarmat város és kastély látképe, 56.
Baldácsi Antal báró, 181.
Bánffy Albert gróf, 169.
— György gróf, 114.
— — grófné, Palm Jozefa grófnő, 114.
Barkóczy István, 32.
— Ferenc, 32.
— — gróf esztergomi érsek, 93.
— László, 32.
— — huszárezredes, 40.
Bartakovics Béla, 141, 169.
Bartha (Magyar) János, 108.
Báthori (VI.) István, 22.
Báthory István lengyel király, 23.
— László, 16.
Batthyányi (I.) Adám gróf, a dunántúli hadak fővezére, 33.
— Ádám gróf, a kanizsai végek parancsnoka, 41.
— (II.) Ádám gróf országbiró, 37.
— Boldizsár, 20.
— (III.) Boldizsár gróf, 29.
— (III.) Boldizsár grófné, Zrinyi Dorottya, 29.
— Farkas, 19.
— Ferenc, 20.
— (II.) Ferenc gróf, 37.
— József gróf, 78.
— Károly hg., fővezér, 84, 88.
— Kristóf, 19.

Olajfestmény. Vászon. M. 83—66·5 cm.
Jelzése lent a jobb sarokban: «Zilzer Antal.» Wechselmann Ignácz ajándéka. Ltsz. 922.

29. ***Baldácsi Antal báró, a protestáns egyházak jóltevője.*** († 1878.)

Derékon alul ábrázolt, félig balra forduló és szemközt néző álló alak, világosbarna hajjal és bajusszal. Két kezével gyöngyház markolatú díszkardját tartja. Fekete atillát, vállára vetett prémgalléros mentét és arany rojtos nyakkendőt visel. Háttér szürke fal, balra oszloppal és jobbra vörös visszájú arany brokát függönnyel.

Olajfestmény. Vászon. M. 111—89 cm.
Ltsz. 216.

30. ***Almássy Pál, a képviselőház volt alelnöke.*** († 1882.)

Mellen alul ábrázolt, kissé balra forduló és szemközt néző alak, barna hajjal, bajusszal és szakállal. Fejét kissé jobbra fordítja. Kék köpenyt, nyitott mellű, kék visszájú fekete kabátot és széles lehajló gallérú fehér inget visel, mely nyakát szabadon hagyja. Barnásszürke háttér.

Olajfestmény. Vászon. M. 79·5—63 cm.
Festette *Adler Mór*. Almássy Pál örököseinek ajándéka. Ltsz. 985.

kok arany zsinoros és paszomántos vörös atilláját, nadrágját és vállára vetett, barna prémes fehér mentéjét viseli. Mellén rendjelek. Balra tarka szőnyeggel borított asztal, könyvekkel és tintatartóval. Jobbra, az ábrázolt mögött, díszes faragványú fa karosszék, rajta az ábrázoltnak prémkalpagjával, melyre egy pár fehér keztyű van helyezve. Háttér a szoba fala, melyet egy történelmi festmény takar. Balra díszes faragványoktól borított barna faszekrény.

Olajfestmény. Vászon. M. 279—168 cm.

Jelzése lent a bal sarokban: «Vastagh Gy.» A Nemzeti Múzeumból; József főherceg ajándéka. Ltsz. 485.

21. *Albrecht főherceg.* († 1895.)

Az ábrázolt az előtérben egy hegyoldalon áll. Félig balra fordul, szemközt néz, jobb lábát kissé előre helyezi. Baljával földre állított kardjának markolatát fogja és jobbját, melyben látcsövet tart, bal keze fején nyugtatja. Haja, bajúsza és oldalszakálla barna. Az osztrák gyalogsági tábornokok fehér kabátját és arany paszomántos vörös nadrágját viseli. Mellén rendjelek, köztük az aranygyapjas- és a Szent István-renddel és az utóbbinak szalagjával. Az ábrázolt mögött balra a földön szürke köpeny, zöld tollbokrétás tábornoki kalap és egy fél keztyű hevernek. A hegyoldalon jobbra két gránátostól őrzött fehér sátrat látunk. Háttér egy folyónak magas hegyektől határolt völgye, melyben katonaság táboroz. Felhős ég.

Olajfestmény. Vászon. M. 269—180 cm.

Jelzése alul balra egy kövön: «Barabás M./853.» A Nemzeti Múzeumból. A képcsarnok-egylet ajándéka. Ltsz. 478.

22. *I. Ferenc megkoronáztatása.* (1792. jun. 6.)

A középen, a pozsonyi koronázási templomnak főoltára előtt térdel a király, háttal, félig balra fordulva. Az esztergomi érsek és a nádor a fejére helyezik a koronát. Baloldalt az aranybrokát menyezetű királyi trón és az előtérben, a középtől kissé jobbra az uralkodó imazsámolya. Jobbra és

18. ***Rudolf főherceg trónörökös.*** († 1889.)

Vörös és szürke kőkockákkal kirakott padlóju szobában áll az ábrázolt, kissé jobbra fordulva és szemközt néz. Jobbjával egy oszlop talapzatához támaszkodik, baljával a padlóra állított kardjának markolatát fogja. Haja és bajusza szőke. Lovassági tábornoki egyenruhát visel: arany zsinoros és paszomántos világoskék atillát és fekete nadrágot. Mellén az aranygyapjas rend. Háttér a szoba szürke fala.

Olajfestmény. Vászon. M. 250—139·5 cm.

Jelzése alul balra: «J. B. Morgan f. 1889.» A Nemzeti Múzeumból. Ltsz. 874.

19. ***Erzsébet királyné.*** († 1899.)

Vörös márvány ballusztrádos terraszon áll az ábrázolt, félig balra fordulva, fejét kissé jobbra hajtja és tekintetét is arra irányítja. Fehér keztyüs jobbjában fehér selyem legyezőt tart, baljában másik fél keztyüjét látjuk. Kivágott, rövid újjú, fehér csipkével, selyem szalaggal és gyöngysorokkal díszített fekete vállat és fehér selyem uszályos szoknyát visel. Fején gyémánttal kirakott nyilt korona, melyről jobb karján átvetett, csipkével kivarrott fehér fátyol omlik alá. Nyakában gyémánt lánc, bal csuklóján gyöngyfüzérek. Jobbra, a lépcsőnek vadszőlővel befutott párkányán, váza. A háttérben ugyancsak vadszőlőtől borított magas kőtalapzat, oszlopokkal. Balra virágzó vörös rózsatövek és mögöttük lombos fák. Felhős ég.

Olajfestmény. Vászon. M. 275—186 cm.

Jelzése lent jobbra a második lépcsőfokon: «Wagner Sándor 1867.» A Nemzeti Múzeumból; a Nemzeti Képcsarnok ajándéka. Ltsz. 487.

20. ***József főherceg, a magyar királyi honvédség főparancsnoka.*** († 1905.)

Szoba közepén áll az ábrázolt, tarka szegélyű zöld szőnyegen, félig jobbra fordulva, őszülő barna hajjal, bajuszszal és szakállal. Bal lábát kissé előre helyezi. Bal kezét kardjának markolatán nyugtatja és jobbjának hüvelykújját atillájának zsebébe akasztja. A magyar lovassági táborno-

Tört. Képcs. Lajstr. 1907

asztalon könyvek, papirlapok, okmányok, tintatartó, levélnehezékek és egy óra. Lent a bal sarokban könyvek, összegöngyölt papirlapok és egy drágaköves díszkard. Háttér: világosbarna mintázott falszőnyeggel bevont fal, melyen balra egy Washingtont ábrázoló rézmetszet függ. Jobbra könyvszekrény.

Olajfestmény. Vászon. M. 250—190. cm.
Jelzése lent a jobb sarokban: «Madarász 1874.» Ltsz. 148.

26. ***Hegedüs Kandid Lajos közoktatásügyi ministeri tanácsos.*** († 1883.)

Egész alak, ülő helyzetben, vörösbarna bőrrel párnázott karosszékben, félig balra fordulva, őszülő barna hajjal és bajusszal, szürke szakállal. Mindkét könyökét a szék karján nyugtatja. Jobbjában irónt tart. Öltözete fekete kabát, mellény, nyakkendő és szürke nadrág. Lent a jobb sarokban, a székhez támasztott, fasciculust látunk. Balra asztal, iratokkal, összehajtott, illetőleg összegöngyölt papirlapokkal és könyvekkel. Szürke háttér.

Olajfestmény. Vászon. M. 130—90 cm.
Jelzése jobbra a fasciculus felett: «Than M./Firenze 1885.» Ltsz. 151.

27. ***Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi minister.*** († 1888.)

Derékig ábrázolt, félig balra forduló alak, bal háromnegyed arcélben, ősz hajjal, bajusszal és szakállal. Sötétszürke kabátot, mellényt és nyakkendőt visel. Vörösbarna háttér.

Olajfestmény. Vászon. M. 74—58 cm.
Jelzése balra a kép középmagasságában: «Barabás M. 1884.» Ltsz. 896.

28. ***Wahrmann Mór országgyűlési képviselő.*** († 1892.)

Mellen alul ábrázolt, félig jobbra forduló alak, kopasz homlokkal, őszülő rövid barna hajjal, szakállal és sűrű bajusszal. Orrán szemüveg. Fekete kabátot és nyakkendőt visel. Barnásszürke sötét háttér.

balra az ország főméltóságai és zászlósai, az uralkodó család tagjai stb. A jobboldali csoport felett a karzaton díszruhába öltözött hölgyeket látunk. Az oltár és az imazsámoly között nagy ezüstlámpa függ alá a menyezetről.

Olajfestmény. Vászon. M. 424—624 cm.
Jelzése lent jobbra: «Krafft. pinx. Wien 1823.» Ltsz. 617.

23. ***Rónai Jácint püspök.*** († 1889.)

Derékon alul ábrázolt, félig jobbra forduló és szemközt néző alak, borotvált arccal és barna hajjal. Baljában félig összecsavart papirlapot tart, melynek szabadon álló része a jobb sarokban látható kőpárkányon nyugszik. Vörössel szegett fekete reverendát és fekete caputiumot visel. Nyakában rubinnal kirakott ezüst kereszt. Barna háttér, lent jobbra és balra a kép egész magasságában árnyékkal.

Olajfestmény. Vászon. M. 106—87 cm. Ltsz. 940.

24. ***Trefort Ágostonné sz. barkóczi Rosty Ágnes.*** († 1870.)

Derékig ábrázolt, kissé balra forduló és fejét félig jobbra fordító alak, barna hajjal. Csipkével díszített fekete selyem ruhát visel, fehér csipkegallérral. Nyakában arany bross. Karjain prémmel szegett fekete selyem palást van átvetve. Meggyszín háttér.

Olajfestmény. Vászon. M. 74—58.
Jelzése balra a kép középmagasságában: «Barabás M. 884.» Ltsz. 897.

25. ***Eötvös József báró közoktatásügyi minister.*** († 1871.)

Dolgozóasztala előtt ül az őszülő barna hajú, bajuszú és szakállú ábrázolt, medvebőrre állított, fonott támlájú karosszékben, félig balra fordulva. Fejét és tekintetét jobbfelé irányítja. Jobbját az asztalon nyugtatja, baljával a szék karját fogja. Jobb lábát előre helyezi, balját visszahúzza. Fekete atillát, ugyanolyan mellényt, nyakkendőt, nadrágot és csizmát visel. A polccal ellátott, zöld posztóval bevont

The recapture of Buda from the Turks in 1686. A contemporary wood-cut. In the Art-Gallery of Budapest. — La riconquista di Buda dai turchi nel 1686. (Disegno dell' epoca ne Museo di Belle Arti.) — Buda visszafoglalása a töröktől 1686-ban. (Egykorú metszet a budapesti Szépmüvészeti Múzeumban.)

tribes, who enjoyed a hand-to-mouth existence in their principalities lying beyond the Hungarian frontiers, took over from Western Europe, they did through Hungarian intermediaries; but they never had any part or lot in European culture as a whole.

In recent times, Jugoslav and Roumanian propaganda has attempted to rob Hungary of the position in civilisation she has won in history, and to make Europe believe that it was the Roumanians and the Southern Slavs who fought in the wars against the invading hordes of Mongols, Turks, and Sarmatians. And Europe, which bas a very imperfect knowledge of what has happened in the past in the Balkans and along the Danube, doesn't know that these peoples, who have received its confidence and sympathy and been liberally endowed by it with booty dug out of the body of Hungary, in most cases played a very dubious role, indeed, in the great struggle for the mastery of Europe between the Crescent and the Cross. As a matter of fact, the Serbe, after making one desparing stand against the invaders, became Turkish subjects. One part of them for a time rendered assistance to the Hungarians in their three hundred-years struggle, but the other and larger part simply became material for the cause of Mahometan imperialism. The two Roumanian voyvodates, the Moldavian and Wallachian were either fiefs of the Hungarian crown or, after the temporary weakening of Hungarian power, renegades in the Turkish ranks, joining with

di idee finivano ai confini del mondo culturale ungherese e per cio' che di esse presero i principati slavi e valacchi viventi dentro forme primitive di stato oltre i confini dei territori magiari, furono gli ungheresi che fecero da mediatori, cio' non pertanto quei popoli mai divennero strettamerte partecipanti all' unità dell' idea culturale europea.

Recentemente la propaganda romena e jugoslava cerca di togliere a noi innanzi all' opinione pubblica europea, la posizione culturale che ci siamo guadagnati nel corso della storia e cerca di dimostrare che anzitutto essi furono i difenseri della cristianità occidentale di fronte alle invasioni turco-tartare. L'opinione pubblica europea che è tanto lontana dalla conoscenza esatta della storia dei popoli danubiani e balcanici non sa che coloro, aiquali essa fa dono della propria fiducia e simpatia, e che da essa furono premiati con i territori strappati al corpo dell' Ungheria hanno avuto nel migliore dei casi una parte sospetta e dubbia nell' enorme lotta che si sviluppo' per sapere chi doveva avere la supremazia culturale sul nostro continente, la mezza luna o la croce. La verità si è che i serbi, dopo un solo disperato tentativo di resistenza divennero sudditi mussulmani e per un certo tempo una parte di essi almeno a fianco degli ungheresi assistette alla lotte combattute per tre secoli, nel mentre l'altra parte, quella maggiore divenne un semplice materiale politico nelle mani dell' imperialismo maomettano. I due principati ro-

meáramlatok véget értek a magyar kultúrvilág határán; amit a magyar nyelvterületen túl a primitív törzsi és állami életben tengődő szláv és walach fejedelemségek és vajdaságok átvettek a nyugateurópai életformák hatásaiból, azt a magyarság közvetítette hozzájuk, de sohase váltak részeseivé és alkotóelemeivé az európai kultúreszme egységének.

Ujabb időben a román és a délszláv propaganda Európa nyilvánossága előtt iparkodik a történelemben kiérdemelt kultúrpozicionktól megrabolni és azt bizonyítani, hogy elsősorban ők voltak a nyugati kereszténység előharcosai a mongol-török-származta inváziókkal szemben. A dunai és a balkáni népek történeti ismeretében annyira fogyatékos európai közvélemény nem tudja, hogy akiket ma bizalmával és rokonszenvével ajándékoz meg, s akiket a Magyarország testéből kihasított zsákmánnyal jutalmazott meg, a legjobb esetben kétes és gyanús szerepet játszottak abban az óriási mérkőzésben, hogy vajjon a félhold legyen-e Európa vallási és kultúrszimbóluma, vagy a kereszt. A valóság az, hogy a szerbek egyetlen kétségbeesett ellenállásuk után török alattvalókká lettek, s egy ideig egy részük legalább a magyarság oldalán asszisztált háromszáz esztendős küzdelmeinkben, másik, nagyobb része azonban szimpla politikai anyagává vált a mohamedán hatalom imperializmusának. A két oláh vajdaság, a moldvai és a havasalföldi pedig vagy a magyar királyság hübérese volt, vagy pedig pillanatnyi elgyöngülésünk után nyomban átfaroltak a törökhöz, hogy

The sally of Miklós Zrinyi. Painted by Péter Krafft. In the Art-Gallery of Budapest. Miklós Zrinyi, who refused to surrender the castle of Szigetvár to the Turks, decided to make a desperate sally and to cut himself through. In the fearful fight he was killed by the besieging Turks. — L'assalto di Nicola Zrinyi. Dipinto di Péter Kraft nel Museo di Belle Arti. (Zrinyi dopo di essersi accorto che non poteva piú difendere Szigetvár, di fronte alla forza preponderante dei turchi, e non volendo arrendersi, insieme alla guardia della fortezza svolse un assalto disperato, nel quale perdetta la vita.) — Zrinyi Miklós kirohanása. Kraft Péter festménye a Szépművészeti Múzeumban.

the Turks to destroy the defences which the Hungarians had raised on the graves of thousands upon thousands of their own blood who had fallen fighting for the cause of Christendom.

In all this long and deadly struggle waged by the Hungarian nation against the danger threatening all Europe, the enmity of the East, on the one side, was matched by the stiff neutrality of the West, on the other. Our great kings of the House of *Árpád*, above all *Saint László*, used the patriarchal military system of the Hungarians to crush or beat back the raids and incursions made by mounted tribes of Pechenegs and Cumanians, branches of the great community of Turanian nomads, who every now and again would set themselves to attack this easternmost bastion of Western civilisation. Apart from the brief and scandalous role played by the Austrian prince, Frederick von Babenberg, the Hungarians were entirely left to their own resources when, in 1241 they had to measure

meni poi, quello della Moldava e della Havasföld, divennero o feudi dalla monarchia ungherese oppure dopo momenti di debolezza, passarono immediatamente ai turchi per distruggere insieme gli argini che gli ungheresi aveva alzato con le ecatombi dei propri sacrifici in difesa della civiltà occidentale.

La fredda neutralità dell' Occidente e l'atteggiamento nemico dell' Oriente è stata la musica di accompagnamento delle lotte che andava svolgendo la magiarità in difesa della civiltà europea. I nostri grandi re arpadiani, e specialmente San Ladislao, con l'organizzazione militare dello stato soffocarono e respinsero gli attacchi che dirigevano contro le sentinella più orientale della civiltà occidentale le tribu' ancora nomadi e guerriere dei besseni e dei cumani. All' infuori della breve e scandalosa parte dell' arciduca austriaco Federico di Babenberg, nel 1241 gli ungheresi furono costretti a combattere da soli contro

együtt pusztítsák azokat a védőgátakat, amelyeket a magyarság saját áldozatainak hekatombáiból teremtett a nyugati civilizáció védelmére.

A Nyugat rideg semlegessége és a Kelet ellenséges magatartása volt állandó kísérőzenéje a magyarság véres küzdelmeinek az európai civilizációt fenyegető veszedelmekkel szemben. Nagy Árpád-királyaink, elsősorban Szent László, a patriarchális magyar állam katonai szervezetével fojtották el, vagy utasították vissza azokat a lovas raideket és portyázásokat, amelyeket a nagy turáni népek közösségéből időnkint kiszakadt bessenyő és kunfajta törzsek harcias nomádsága intézett a nyugati civilizáció legkeletibb védőbástyája ellen. Eltekintve Babenbergi Frigyes osztrák herceg rövid és botrányos vendégszereplésétől, 1241-ben a magyarság magára hagyatva volt kénytelen megütközni azzal az óriási hódító vállalkozással, amelyet a szláv fejedelemségek legázolása után Dsingis khán utódai vezettek Közép-Európa

Egy ideig

Az 1874 márczius 3-iki 3988 sz. leirat rendelkezései folytán a Ludovica Akadémia disztermében letétképen kezeltetett és onnan az 1893 szeptember 30-iki 44274 sz. leirat alapján 1894 február 20-án vétetett vissza.

3003

3003. ~~13.~~ **Krafft Péter.**

(Sz. Hanauban 1780. szeptember 15-én. † Bécsben 1856. oktober 28-án.)

Zrinyi Miklós szigetvári kirohanása.

A hid közepén Zrinyi Miklós, ki forgós kalpagot, fehérprémes piros palástot, aranybrokát atillát, szűk nadrágot és magas-szárú sárga csizmát visel, atyjának kardjával jobbjában, szürke lovon ront a balról előre nyomuló törökökre, ~~kik közül már számosan estek el~~. Mögötte, a tulsó oldalon, Juranics Lőrincz viszi a lobogót, az innen sőn pedig, a pej-lovon ~~[illegible]~~ Alapi ~~[illegible]~~. Őket követik: Paprutovics, Istvánffy Pál, Csáky György, Bajony János, Patatics Péter és a többi várbeli vitézek, a kik mögött a Horváth György által tett lövés füstje száll föl. ~~[illegible]~~ két magyar vitéz küzd hősiesen. Az egyik épen leszúrja a torkon ragadott és alája került hitetlent; a másik a letört karfába kapaszkodót fojtogatja; kinek piros bélésű fehér turbánja a hullámzó vizbe esett. ~~[illegible]~~ Balról, a fehér lovon ülő török, ellenfelét átkarolva zuhan mindenestől az árokba. ~~[illegible]~~ A letrákon már többen jutottak föl a bástyára, honnan ~~[illegible]~~ törekszenek ismét feljebb. A ~~[illegible]~~ egyik ~~[illegible]~~ csaknem feltűzi a lófarkat, ~~[illegible]~~ de Szerencsy ~~[illegible]~~ őt ebben megakadályozza. ~~[illegible]~~ ~~A vár lángokban áll.~~ Az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra, a bástya-fokon: »*Krafft, Wien 1825.*«

Vászon, méretei 455 : 645 cm.

1894: VI. 13. — 1895: VI. 13. — 1896: VI. 13. — 1897: VI. 13. — 1898: VI. 13. — 1900: VI. 13. — 1901: VI. 13. — 1903: VI. 13. — 1905: VI. 13.

~~Aláírás utján szereztetett 1826-ban. — 1875-től 1894-ig a Ludovica-Akadémia disztermében volt.~~ — Át. Képt. 3. — by lelt. p. 440.

1868: II. 50. — 1870: II. 15. — 1871: II. 15. — 1873: II. 14.

Kifüggeptéséré vonatkozó adatok a Nemz.

Alairás utján 1826 Innzenmban:

-- 1905. átv. jegyzék 405. -- Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2048 és a leltárban 3003. -- Aláírás utján szereztetett 1826-ban

Át Képt 3. by lelt 440

534

Kövelőkben

egő vár

falakhoz támaszt

Ostade. Isaac van.

Kraft

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Egyéni izlést és hangulatot szólaltat meg tájképe.

Magyarság
1934.I.14.

Kraft Péter

Perúltvitkapcs

582. P.

Dr. ~~Szentiványi Gyula urnak~~,

Bp.

MEGHIVÓ

Az Országos Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

november—december havi felolvasó üléseire

a Pázmány Péter-Tudományegyetem Bölcsészeti Karának
központi épületében
(VIII., Múzeum-körút 6—8. II em. VIII. sz. tanterem.)

1947. évi november hó 15-én, szombaton d. u. 5 órakor:

Dr. Csatkai Endre: A soproni barokk festés problémái.
Dr. Molnár József: A tipologia hasznositása a művészettörténet körében.

1947. évi december hó 13-án, szombaton d. u. 5 órakor:

Sashegyi Sándor: Pomáznak és környékének régészeti emlékei.
Dr. Bárhelyi Elemér: A vértesszentkereszti Árpád-kori

Krafft Péter

I. Ferenc királyt és Sándor József főherceg nádort ábrázoló arcképei a pesti Városmegyeház díszermében 1828-ban festette és említi Kazinczy Ferenc.

Gerevich Tibor: A pesti városmegyeháza újjáépítése. II. A Városmegyeháza építésének története. Építés-Építészet. 1950. 2. f. 127. l.

Figyelmeztet

Kérjük becses megbízását és vagyunk

teljes tisztelettel

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSULAT

Budapesti főügynökségi osztály.

Biztosítási ágazat	Kötvényszám	Az esedékes okmány megjelölése	Esedékesség napja			Összeg		Megjegyzések
			év	hó	nap	pengő	fill.	
üveg	22003/4	anyj.	93	VI.	1.	15	—	

Csatolva: befizetési lap.

T. 92. — 1255 20m 929 X. Budapesti rt

Kraft Péter

festő

ind

Huszármagyleugyel

16. l. u.

Meppel.

er 1908 julius 9-én 73366 sz.a.kelt
z intézett rendeletének mása.

ampénztárt, hogy a noszolyi /szolnok-
om helyreállitási munkálataira elő-
ése fejében kilencszázkilencvenkilenc
stván müépitlsznek bélyegtelen és a
ak elnöke részéről láttamozott nyug-
ki és tárcám terhére a fent megje-
zámoljon el.

Krafft Péter

festő

lásd

Rexa Dezső -

Pest - Pilis - Solt -

Kiskun vármegye

emlékei Bp.

1931. 17. l

...dványai III. Károly és Mária Terézia uralkodása alatt tűntek el. Ma csak

talan alkalommal kisérlette meg elfoglalni, ámde vállalkozása mindannyiszor kudarccal végződött.

Kapitányai sorából Takaró Mihály, Gyulaffy László és Pisky István nevei válnak ki. Mindhárman a török hatalom föllendülése idején voltak a vár védői. Sőt nemcsak védői, hanem a győzelmek sorától megittasult török hetvenkedések visszaverői: az akkor napirenden levő vitézi öklelések félelmetes hírű bajvívói.

Ebben az időben mindössze 50 gyalog darabontból és 26 lovasból állott a vár őrsége, mely azonban ellenséges támadás esetén a várba menekült környékbeli lakosság fegyverképes tagjaival szaporodott. Egy 1560. évben kelt összeírás szerint a várvédő felszerelés 4 tarackból, 1 seregbontó ágyúból, 49 vár- és 15 kézi puskából, 7200 font puskaporból, 5 gránátvetőből, 5 nyilas gerelyből, 4 dárdából, 2500 puska- és 623 taracgolyóból, valamint az öntésükhöz szükséges fölszerelésből állott.

A XVI. század folyamán a végvárak egymással szemben álló katonáinál mindjobban elterjedt a vitézi bajvívásokra való kihívás, melyet rendszerint valami becsmérlő, gyalázkodó szó, vagy levélbeli üzenetváltás előzött meg. Ez utóbbi tekintetében egyik fél sem állott a másik mögött s mint az egykorú följegyzésekből tudjuk, ágyúgolyóbisaiknál is súlyosabb gorombaságokkal tisztelgették egymást, hogy ezekkel kényszerítsék ellenfelüket a fegyveres mérkőzésre.

Az 1580. évben ilyen »kedveskedő« vitézi levelet küldött Gyulaffy László tihanyi várkapitány és két más társa »az hájtól tsepegő s asszonynép szoknyája mögé bújó vén disznónak, Musztafa budai pasának«, ki valamelyes ügyben megsértette nehány balatonmenti vár kapitányát, miért

Krafft Péter

festő

l. Márk Barónélete

68. l. 215. l

und mit den Nonnenköpfen unserer Bruchstü
häufig auftretenden Figur des gebeugten, s
hat in unseren Funden überraschende Paral
an der bolognéser Arca des heiligen Domin
Bei der schönen gotischen Arca des heilig
befindet sich die liegende Statue des Hei
streifen, zwischen Sockel und Oberbau, auf
bildung fortsetzt. Eine ähnliche Anordnung
zwischen Sockel und Baldachin ist auch f
war dieser Bestandteil aus rotem Marmor
Bruchstück erhalten, welches die hierauf
gen geeignet wäre. Jedenfalls darf bei E
schemas und der Raumwirkung unseres Denk
Hauptmeister der Schule, Nicolo und Giova
dende Rolle auch innerhalb der gotischen

4./ Paatz, Walter, Werden und
rentiner Forschungen, he
Institut in Florenz. Neu

Krafft P. J.

Perálltörtképes

408.487.l.

Krafft Péter

1.

Roma 1890

43.1.

merkednek az anatómia problé-
álják a művészetben is. A test
inden fiatal festő először a-
at, mielőtt komoly műalkotásra
is enyhül később és különösen
lenyészik, mert nekik nincs
ekik az izmaikban vannak a he-

ő arra törekedett, hogy alakjai
a maga közvetlen valóságában
asználta föl arra, hogy kiemé-
y beszédessé, vagy némává
ruvá egy mosolyt. A fény és az
szerűbb és legközvetlenebb kife-
danivalókat tudunk kifejezni
hogy egy kar gömbölyületében
z világosabb a többinél, Hanem
A körvonalak bizonytalan el-
e burkolózott volna minden, a
ot teremt, lelkiállapotot fe-
ál, legyen az vers, vagy fest-
emlélőnek, az olvasónak, a kö-
zavak és a valóságban meg nem
et, mindig többet mondanak, mint
y szinek, amelyeket lefestettünk
atlanokká lettek. Azok a szavak
művész a szemlélő fantáziá-

Krafft Peter, német festőművész. (1780–1856). 3. Folytatás.
Sinkó Katalin: A profán történeti festészet Bécsben és Pest-Budán 1830–1870 között.

3. I. Ferenc császár egy szegényember halttestét "kiséri, 1834." (repr.) Wien, Österreichische Galerie.

Művészettörténeti Értesítő, 1986., 3–4., 98-old.

Krafft Péter, német festőművész (1780–1856). 2. folytatás.
Sinkó Katalin: A polgári történeti festészet Bécsben és Pest-Budán 1830–1840 között

2. Peter Krafft: I. Ferenc császár ünnepélyes bevonulása Bécsbe a párizsi béke megkötése után 1814-ben, 1828. Wien, Hofburg

Művészettörténeti Értesítő, 1956, 3–4, 177. old.

meghaladták az aka
— Maurernek vagy I
és sok tekintetben köz
stílusához, elsősorba
Jean Gros, François
Krafft 1823-tól 18
a Belvedere igazgató
oktatott, friss szemlé
tanulmányévek a m
tak, jelentős befolyá
nyai: Peter Fendi, Fr
nand Georg Waldmü
életképfestészet meg
Krafft egyik alap
csakhamar a polgári
Rudolf Arthaberral
1818-ban proponálta
Az ötletet Carolina
A tényleges megalak
sor. A bécsi Műegy
Krafft tanítványok
Krafft legendáss
(1813) (1. kép) és „A
életképek, a históriá
tetve.[21] Monarchi
úgy emlegették, mi
chiában. („Károly f
— „Károly főherce
1819. — „Schwarze
a lipcsei csatában" i
felfogása igen megfe
nak.[22] A Burg

Krafft Péter

Zrinyi halála:

A híd kiépén fehér lovon látszik Zrinyi Miklóst, ki atyjának kardjával jobbjában rontt a falfelől előrenyomuló törökökre, kik közül számosan esnek el. Mellette Zrinics Lőrinc viszi a lobogót s őket követik a várbeli vitézek, kik mögött, az elesett Szrecsényi Márton helyett, Horváth György által vett lövés fűstje emelkedik fel. Körülötte ~~körülötte~~ két magyar vitéz küzd. A coppit épen leszúrja a földet alája került hitetlent, míg a másik a lestőt karjába kapaszkodó fejtegetvén, kinek kezét páncza az arcot vitébe esett. Balról a török lovasok coppitz ~~páncza~~ ~~pelvágják~~ Jobbra a hágcsó segélyével többen jutottak fel árokba, követvén a pásztán, honnan lajtorjája segélyével törekszenek ~~a~~ ~~coppitz~~ ~~lőtte~~ ~~le~~ ~~le~~ ~~le

vehetlenül vizsgála s friss kinézésüket élő színekkel hordá fel."[53] Klasszicista ízlése azonban természetesen valamilyen mértékig itt is érvényesült, bizonyos, számára elfogadhatatlan szélsőségeket elutasított. Ez vonatkozik mind a naturalisztikus tendenciák alantas témáira, mind a rokokó frivolságaira. Caravaggióról például így írt: „Ezen művész szolgarabi utánozása által a természetnek különbözteté meg magát másoktól, melyet ő minden választás, különbség s tanulmány nélkül lemásolt. A rajzolat és színezet nyertek ugyan ezen igazság által, melyeknél azonban poetikai eleme a feltalálásnak s a compositiónak végképp elenyészett. Ezen művész kedvenc tárgyai scenák voltak a pór-életből, a részegeskedésből, ezentúl útonálló- s cigány-csoportozatok, kártyajátékosok stb., mely felhozott személyeket ő tiszta igazsággal terjeszté elő festvényeiben."[54] Boucher-t pedig így jellemezte: „Boucher talán valami nagyot alkothatott volna, ha az akkorban hanyatlásra jutott ízlés, mely a szárazat s a fajtalant kedvellé, reá nem ragadt volna, s ő a művészetekben éppen úgy, mint az életben nem utánozta volna az akkorban divatozó francia udvar megvető szokásit. Azon könnyűség, melylyel ezen művész dolgozott, hirtelenkedéshez vezeté őt minden alap s tanulmány nélkül."[55] E számára kirívó szélsőségek elítélésétől eltekintve meglepően széles stíluskörben ismerte el a művészi értékeket: „Weyde (Rogier)"-ről például ezt írta: „Monorjában a természet pontos s hű követése remek árnyékozattal s élő színadással egyesül, minden változásnál igazság s minden előadásban erő mutatkozik."[56] A klasszicistának éppen nem tekinthető Lucas Cranachról: „Ám ha ezen művész festvényei nem költeményesek is a compositiora nézve, s légyen bár, hogy azoknál nem egészen hibátlan azon korbeli costüme, s az anachronisma; mindazáltal bámulni kell annak könnyűségét, a kinyomás igazságát, s rajz hibátlanságát, az ecset erejét, s végre a colorit elevenségét s kellemét, mely századok lefolyása után is magát egész épségben fentartani képes volt."[57] Szakmai felkészültsége természetesen abban is megnyilvánul, hogy egy-egy művésznél mit bírál és mit méltányol, szempontjai változatosak. Tartalmi kritériumok, erkölcsi elvek mellett a legszűkebb mesterségbeli kérdések is helyet kaptak: a színezés, a kompozíció, a fény-árnyék, a rövidülés. Correggiót így méltatta: „Ezen jeles föstész festvényeiben különösen bámulják a gráciát, harmóniát, s az ecset vitelét; világhomálya (Helldunkel) helyes, a rövidítések jól találvák, melyeket a pármai főegyház kupolájának padlásozatai eléggé bizonyítnak."[58]

Szigorú minőségi követelményeiből fakadt az a „vétsége" is, hogy könyvébe nem vett fel magyar művészt. Ezt már előszavában megindokolta: „Meg kell őszintén vallanunk, hogy vannak a Honban felvilá gosodott fejek, s hogy sokan közülök a tudományok külön ágazatiban bámulatos előrehaladást mutatnak. Így vannak jeles költőink, történetíróink, törvényhozóink, néhány jó mathematicus is, . . . de már a képzőművészet mezején nem találhatni s mutathatni fel csak egyet is, kiről ezen írásban még most joggal említést tehetnők, s kit a felhozott jeles férfiakkal csak messziről is összehasonlíthatnók . . . ha egy országvándorló föstészt Raphael, Rubens, David képirókkal egy fokra állítni nem akarunk."[59]

Életrajz-gyűjteményén kívül természetesen folyóiratcikkeiben is foglalkozott Novák a képzőművészet kérdéseivel. Életrajz jellegű ismertetéseket is írt, Pheidiastól (9), Apellestől, Zeuxistól (12) kezdve a közvetlen elődökig és kortársakig, de igen sok olyan cikke is van, amelyekben a legnevezetesebb képtárakat, múzeumokat mutatta be. Önálló monografikus cikk szól Westről (30), Thorwaldsenről (34), kit „a jelenkori leghíresebb szobrászok egyiké"-nek tartott, Desnoyers francia rézmetszőről (38), Berglerről, a prágai akadémia igazgatójáról (39), Flaxmanról (41), Willerről (43), Canováról (57), it „a művészi genie legmagosb polcára" helyezett, a csataképfestő Hessről (64), Gurkról (88), aki a bécsi árvízről készített képeket; a bécsi császári képtár igazgatójáról, Krafftról (102), akiről szükségesnek tartja elmondani, hogy két műve, „Zrínyi Miklósnak Szigetvárból kirohanása s viaskodása a törökkel, — és boldogult Ferenc császárnak magyar királlyá koronáztatása — a pesti királyi egyetem egyik termében ideiglen felállítva, hirdetik nevét." Maurerről, aki bécsi akadémiai tanár volt (112), Rebellről, a Belvedere igazgatójáról és Cignaroliról (122), Marchesiről (196), Kochról (197), Pezoltról (209) és Lessing föstészről (281).

Leggyakrabban természetesen az általa jól ismert bécsi császári képtárban látható művekről írt. Egyik legelső cikke magát az intézményt: történetét, elrendezését, a látogatás rendjét stb. ismertette (2), majd többször visszatért a művekre, újabb és újabb szempontok szerint csoportosítva, hol az egészről, hol egy-egy iskoláról vagy egy-egy művészről írt: Helyes festvények a bécsi cs. kir. képtárban (132), Corregio festvényei a bécsi képtárban (141), Raphael Sanzio festvényei a bécsi Belvederben (204), Spanyol iskola festvényei Bécsben (219, 220), Bolognai iskola festvényei Bécsben (221), Artois Jakab tájfestvényei Bécsben (224), Lombardi iskola festvényei Bécsben (226), Német iskola festvényei Bécsben (230), Németalföldi képírók helyes festvényei Bécsben (261), Remek olajfestvények a bécsi cs. kir. képtárban (267) — itt többek között Ribera és Caravaggio festményeit hasonlította össze, részletesen elemezte Mengs Szt. József álma c. képét —; Ismeretes képírók műdolgozatai Bécsben (270) — ebben flamand festők képeit ismertette, többek között Snyders Vaddisznó vadászat, Jordaens Philemon és Baucis, Van Dyck Sámson elfogatása és Rubens Szt. Pipin című művét. Majd sorra került Giorgione és Poussin (275), azután pedig a Belvedere-beli kiállítás új — 1837-től látható, kortárs művészeket is bemutató — elrendezése. (276) Végül önálló cikkben Palma Vecchio — Idősebb Palma Jakab festvényei Bécsben címen (291).

De a császári képtáron kívül sort kerített a bécsi Esterházy- és a Lichtenstein- gyűjtemény ismertetésére is (276), írt a berlini képtárról (145), a montbijou-i gyűjteményről (158), valamint a „Müncheni művészi tárak"-ról (238), ahol a szoborgyűjtemény is kellő hangsúlyt kapott, mivelhogy „a magasb műkiképzésnek az egyetlen biztos gyámpontja: az antik eredeti művek megtekintése" (238).

Folyóiratcikkeiben is hasonló szempontokat érvényesített, mint életrajz-gyűjteményében. Különösen feltűnő, hogy mennyire kritikus volt olyan művészekkel szemben, akik az utókor szemében a legközelebb állnak a klasszicista ideálokhoz. Anton Rafael Mengs „Sz. József alvása" című képéről például a következőket írta: „Azonban bármi aetheriesen jelenik is meg az angyal alakzata, nem egyezhetünk meg egészen azoknak dicséretével, kik az ideált, melynek uralkodni kellene az angyal tekintetében, annyi lelkesedéssel magasztalják; kérdésen kívül benne valami édes fekszik, mi inkább magától taszító, hogysem magához vonzó." (267) De voltak bíráló megjegyzései Angelica Kauffmannról és Davidról, sőt Poussinről is. Flaxman angol művész érdemeit méltatva írta: „oly időben jelent meg mint új, merész s megható, melyben Kaufman Angelika állhatatlansága avagy hiúsága s David hidegsége mindenhol vissza tértenek . . ." (41) A berlini képtár festményeinek ismertetése során pedig így írt: „Poussin szellemes volt a compositioban, helyes a rajzban, de mindenkor szerencsétlen a coloritban . . ." (145) Ugyanakkor Maulbertsch freskóit a bécsi Augusztinusok templomában remekműnek nevezte. (57) Figyelemre méltó az is, hogy miben látta például Rembrandt vagy Velázquez jelentőségét. Hosszasan sorolva Rembrandt portréit, önarcképeit, így foglalja össze a képek festői erényeit:„ Hasonló bámulást ébreszt az ecset vitel is. Az egész közelről megtekintve számos, látszólag véletlenül s rend nélkül merészen adatott vonásból gyakran a legkülönneműbb színekből áll s mégis oly szellemiesen, elmésen, s oly jól van helyén, hogy illő távolságban megtekintve, melyre az ki van számítva, a legfölségesb összhangzattá olvad össze . . ." (289) Velázqueznél pedig ezt emelte ki: „A festvénydolgozat egy kevéssé futólagos ugyan, a colorit ellenben ritka szépséggel bír. A csoportozat minden erőltetés nélküli s természetes; különösen tetszőleg felterjesztvék benne a gyermekek." (219) A szélsőségek elutasításában

Tímár A.: Novák Dániel
Művtört.Ért. 1989 1-4

KRAFFT, Péter

Krafft Peter, német festőművész (1780-1856). 4.) Folytatás (vége)

5. inkó Katalin: A profán történeti festészet Bécsben és Pest-Budán, 1830-1870 között.

22. Peter Krafft: Zrínyi kirohanása, 1825. Magyar Nemzeti Galéria.

A Szépművészeti Múzeum letétje

Művészettörténeti Értesítő, 1986., 3-4., 112-old.

A festészeten belül a polgári eszmények hordozója Európa-szerte az életkép- és tájfestészet volt. Ezeket műfajokat mindmáig kevéssé kutatták nálunk.

Az illusztrált zsebkönyvek, folyóiratok és almanachok fontos közvetítői voltak egyrészt a birodalmi, másrészt a nemzeti eszményeknek.[119] A reformkorban nemcsak a birodalmi kiadók közötti illusztráció-cserével találkozunk, hanem a külföldi, többnyire lipcsei és augsburgi kiadók is nemegyszer kölcsönöztek kis metszeteket a bécsi vagy pesti kiadóknak.[120] Az almanach-illusztrációk egy része nemzetközinek mondható. Ezzel a gyakorlattal állt szemben Kisfaludy Károly vállalkozása, az Aurora, melynek képanyagát saját képi ötleteiből állította össze bécsi kivitelezők segítségével. Nem elhanyagolható a pesti illusztrációk bécsi, sőt külföldi hatása sem.[121]

Megfigyelhető, hogy a német nyelvű almanachok illusztrációi az általuk feldolgozott magyar történeti tematikát sajátos, *birodalmi* hangszerelésben adták elő. Ezeken a királyok életének kegyes jelenetei mellett néhol *hős* királyok tettei is teret kaptak.

A Szent István téma felvilágosodás kori lassú elvilágiasodására mutatott rá a téma kutatója, Galavics Géza. Ez a tematika már a 18. században fokozatosan a történeti festészet műfajához hasonult, formai újszerűsége azonban nem jelentette egyben e képek tartalmi korszerűségét is.[122] A Szent István ábrázolások kultuszát az udvar is pártfogolta, tiszteletét saját ideológiájába is beépítette.[123] Az osztrák pietizmus kétségtelenül rányomta bélyegét a 19. század elejének néhány Szent István ábrázolására is. Karl Russ, a már korábban említett osztrák történeti festő a húszas években nyúlt a témához. Forrásokból ismert rajza a térítő Szent Istvánt ábrázolta „Szent István a keresztségre oktatja népét").[124] Ugyancsak bécsi mester, Habermann rajza után Blaschke készítette el a gyilkosának megbocsátó Szent István metszetét.[125] Ennek a jelenetnek ábrázolását sem csupán az újszerű romantikus mozzanatok aktualizálhatták, hanem a Habsburg pietizmus *keresztényi erényeket* hangoló Mátyását, és a Habsburgok uralkodási létalapját megteremtő Zsigmondét.[129]

A magyar történeti tematikájú művek megszaporodása a húszas években azt jelzi, hogy a nemzeti tematikát ajánló Hormayr felhívása nem szállt el hazánkban sem nyomtalanul.[130] A magyar történeti festészet megteremtését sürgette minduntalan a sajtó is. Az igények egybeesése nyomán — és valószínűleg József nádor kezdeményezésére — indítanak gyűjtést két történeti kép megfestése céljából a Nemzeti Múzeum számára.[131] A képek festője Peter Krafft akadémiai tanár, témájuk: „Zrínyi kirohanása" és „I. Ferenc budai koronázása 1795-ben". (22. kép) Tervezték egy harmadik kép megfestését is, melynek témája a „Vitam et sanguinem" jelenete lett volna, kivitelezésére azonban nem került sor.

Az udvarhoz közel álló és a nemesség aktív támogatásával megvalósított kezdeményezés így is jelentős a magyar történeti festészet szempontjából: szimbolikus képi megfogalmazása az *uralkodó és a nemesség szerepköreinek*. E felfogás azt sugallja, hogy Zrínyi hősi halála a birodalom védelmében történt, áldozatvállalásának — melyet az eredeti program szerint a „Vitam et sanguinem" jelenettel kétszeresen is hangsúlyozni kívántak — természetes folyománya, kiegészítője I. Ferenc megkoronázása. A kormányzat gesztusa — ismerve a körülményeket — jelentős. A végső kivitelezés során a két hasonló formátumú és méretű párdarabot alkotó mű a két pólusnak — a nemességnek és az uralkodónak — egyforma súlyt, jelentőséget biztosított.

Szólnunk kell a mű stílusjegyeiről is, melyben Krafft szembetűnően igyekezett a magyar nemesi nemzet heroizmusához illő képi formulát találni. Kompozíciója Rubens „Amazonok csatája" című képére támaszkodik, melynek heves mozgalmassága tulajdonképpen ellentétben áll Krafft pedáns festésmódjával. A rubensi előkép valójában *főszereplő nélküli* körkörös gomolygását némileg megváltoztatva, a fehér lovon vágtató Zrínyit a kép középpontjában ábrázolta a festő. (22. kép) A főalak hangsúlyozása azonban csak árnyalatnyi, nem töri meg a kom-

Kraft Péter

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Feldolgozva

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 DEC 18.

1021

Képünkön a Zrínyi kirohanását ábrázoló órakép. Keressük az ugyanerre a témára készült metszetet Nádor Katalin felvétele

Egy Zrínyi-kép nyomában

„Zrínyi Miklós hős halála Szigethvárnál" címmel hirdette a korabeli sajtó a „művészetek honi barátjainak" más képek mellett a Zrínyi kirohanását ábrázoló sokszorosított metszetet, melynek most nyomára szeretne bukkanni a Janus Pannonius Múzeum. Akár a könyveknek, ugyanúgy a műtárgyaknak is megvan a maguk sorsa. A kutatók most a Zrínyi metszet történetének utolsó felvonására, illetve a metszet hollétére szeretnének fényt deríteni.

A múlt század első felének gyakorlata szerint először festmény készül valamely történelmi eseményről, s erről készítenek aztán metszeteket a nagyközönség számára. A Zrínyi-kép esetében *Gurk Ede*, „a leghíresebb bécsi rézmetsző" a metszet készítője, aki a legapróbb részletekhez híven, minimális eltérésekkel adja vissza az eredeti festmény alakjait és hangulatát. Jellegzetesen romantikus ábrázolásról beszélhetünk a képet szemlélve, melynek az eredeti helyszínhez nincsen köze. A festő *Kraft Péter* Zrínyi önfeláldozó, hősi gesztusát akarta felidézni, s a téma lelkes fogadtatásra számíthatott a kor honfiai és honleányai körében. Ismeretes aztán a harmadik variáció is, amikor a festmény vagy már a metszet nyomán fémlemezre festett órakép készül a témáról, esetünkben Zrínyiről, hogy a kor divatja szerint órával kiegészítve a biedermeier otthonok díszére szolgáljon.

Budapesten biedermeier kiállítás előkészületei folynak, melyen be szeretnék mutatni e történelmi tárgyú festményeket, s a róluk készült metszeteket és óraképeket is. Ezek az alkotások ugyanis rendkívül nagy szerepet játszottak a reformkor idején a nemzeti gondolat elmélyítésében. A szigetvári múzeum ismer több Zrínyiről készített óraképet, megvan Kraft Péter eredeti festménye is — csak a festményről készült Gurk-féle metszet tűnt el nyomtalanul. A metszetet a század elején még részletesen leírja *Németh Béla*, és közzéteszi Szigetvár története című munkájában. Ennél fogva feltételezhető, hogy a metszet megvan valahol Baranyában, Pécs környékén. Felkutatásában a Dunántúli Napló olvasói bizonyára segítségére lehetnek a Janus Pannonius Múzeumnak.

G. O.

Négy pécsi költő estje az IH-ban

Egy országos rangú antológia a közönség előtt

Érdekes módon zárult, s nyílt meg valami kedden este a pécsi Ifjúsági Házban, *Csordás Gábor, Meliorisz Béla, Parti Nagy Lajos* és *Pálinkás György* szerzői estjén, melyhez tavasszal megjelent kötetük adta a kiindulópontot. Ugyanezen a helyen, a pécsi Ifjúsági Házban alakult meg öt-hat évvel ezelőtt a Fiatal Írók Köre, az alapítók között ott voltak ők is — pontosabban: ők voltak az alapítók, a mag és ugyanakkor a mérce is. Csoportot gyűjtöttek maguk köré, rendszeresen figyelték, bírálták egymás műveit, 1975-ben, majd 76-ban antológiájukat adta ki az IH, a házigazda; kapcsolatot építettek a környező országok magyar íróival, meghívták őket pécsi találkozókra, csakúgy, mint a hazai irodalmi folyóiratok alkotóközösségeit is. Úgy évente maga a csoport is színre lépett, s megnyilatkozásaikat mindig figyelemmel kísérték az idősebb pályatársak. Egyre gyakrabban publikáltak a négyes tagjai a Jelenkorban, a budapesti és vidéki folyóiratokban, bekapcsolódtak a helyi írócsoport tevékenységébe, és hallatják hangjukat a Magyar Írók Szövetsége mellett működő Fiatal Írók József Attila Köre tagjaiként is. *Bertók László* szavaival: részt vesznek nemzedékük országos ügyeiben. Költői arcélük is karakteresebbé, egyénivé vált az elmúlt esztendőkben, és elsősorban ezzel magyarázható a megyei KISZ-bizottság gondozásában a tavasszal megjelent *Fél korsó hiány* című közös antológia országosan jó visszhangja is.

A kötet egy valódi alkotókörré formálódott négyes vállalkozása. Szuverén egyéniségekként, de egymást vállalva léptek itt Csordás, Meliorisz, Parti Nagy és Pálinkás György egy közös kötetbe — korántsem csak pécsiségük okán. Valódi antológiáról beszélhetünk tehát egymást kiegészítő, erősítő versekkel, egy témára írott variációkkal, versváltásokkal — s ami még fontosabb: egy nemzedéki közérzet hiteles visszatükrözésével.

A keddi esten Bertók László, a helyi írócsoport titkára mérte fel bevezetőjében a négy költő eddig megtett útját, majd a Pécsi Nemzeti Színház fiatal művészei, *Bregyán Péter, Vajek Róbert, Vallai Péter* és *Vitai András*, valamint a szerzők szólaltatták meg a verseket. Elhangzott a költőtárs, *Tóth Erzsébet* Levél Pécsre című köszöntőverse is a Fél korsó hiány költőihez. Az esten közreműködött *Kircsi László* oboaművész, aki *Ton Bruynel* holland szerző művének előadásával egy magyarországi ősbemutatóval is meglepte a közönséget.

Végezetül szólnunk kell a hallgatóságról is: a pécsi IH klubjának törzsközönségét alkotó fiatalok mellett az estre érkezett irodalombarátokról, pályatársakról, a pécsi irodalom képviselőiről. Eleven, élő fogadtatásra, nemegyszer viharos tetszésre találtak az elhangzott versek — főként Vallai Péter kitűnő tolmácsolásában. A közönség érzékenyen fogadta a költemények meglepő asszociációit, groteszk fintorait, illúziótlan valóságábrázolását. Közönség és irodalom szép találkozásának is tanúi lehettünk tehát a Fél korsó hiány kedd esti bemutatkozásán.

Gállos Orsolya

Krafft Peter, német festőművész (1780–1856). 1.) Falytatás.
Szinkó Katalin: A prefám történeti festészet Bécsben és Pest-Budán 1830–1870 között.

1. Peter Krafft: *A honvéd búcsúja, 1813. Wien, Österreichische Galerie*

Művészettörténeti Értesítő, 1986., 3–4., 97-old.

A napoleoni háborúk lezajlásával, a bécsi kongresszus korának, Ferenc hosszú uralmának s a magyar reformkornak idején a hazai történetben nincsenek véres események s így a közvetlen élmények e század első felében művészeinket nem ihletik. De annál hevesebben ébred fel az érdeklődés, már az előző század utolsó két évtizedében, a magyar testőr-írók, Bessenyei és társai érdeklődése nyomán a nemzeti mult fényes eseményei iránt. Czuczor, Dugonics, Gvadányi, Kisfaludy, Vörösmarty históriás költői műveinek képei gyakran vetítik elénk a történeti eseményeket. E hazai metszők és rajzolók barokos ízű illusztrációi a historizmus művészetének első szárnypróbálgatásai. Czuczor Gergely Botond-ja, Dugonics András Árpád és Zoltán-ja, Gvadányi »A török háborúra célzó gondolatok«-ja, Kisfaludy Károly és Vörösmarty verses művei fa- és rézmetszetű képekkel jelennek meg, amelyek között elvétve csatajeleneteket is találunk.[497] A Bécsben dolgozó századvégi magyar rézmetszők közül legjelesebb Orosházi Czetter Sámuel volt, aki munkásságával jó nevet szerzett magának. 1809-ig maradt csak Bécsben, azután Moszkvában folytatta tevékenységét; főleg arcképeket készített, de vannak csataképei is. Az 1789-i »Hadi történetek« számára metszi Nándorfehérvár ostromát, »Herczeg Eszterházy és Gr. Pálffy gránátosai«-t, a bécsi iskola fáradt századvégi modorában.[498] Másik jeles arcképrajzolónk a pozsonyi Blaschke János (1770—1833), aki legalább másfélszáz metszetet készített, a Hébe és az Aurora hasábjain sűrűn közölt történeti illusztrációkat. Ő metszi rézbe »András ütközetét Béla herceggel« (46. kép) és Rozgonyi Cecilia hőstettét, amelyek Gebhardi »Geschichte des Reiches Ungarn« (1802) c. művében láttak napvilágot.[499]

Ennek a kornak, a XVIII—XIX. század fordulójának magyar csataképei azonban nem állanak a kor művészi színvonalán. A bécsi igazodású későbarok ernyedt stílusa, a fellengzős idealizálás s eléggé kezdetleges mesterségbeli készség jellemzi őket. A szereplőket már saját koruk ruháiba öltöztetik. E kor művészei a nemzeti történet eseményei iránt való rajongás felkeltésében hivatásukat mégis betöltötték.

Bár a magyar történeti érzés megizmosodása a XIX. század elejének köszönhető, az újklasszicizmus sajátos műfajai között a történeti festészet nem állott az első vonalban. Ha e kor monográfusának, Lyka Károlynak művét olvassuk, plasztikus és minden

oldalról élesen megvilágított képet nyerhetünk hazánk nehéz művészeti viszonyairól e század első tizedeiben. A napoleoni háborúkat követő általános szegénység, a pénzügyi összeomlás és a devalvációk kora, valamint a kor önmegtartóztatásra, dísztelenségre törekvő stílusa, a művészi törekvések közönyös fogadtatása távolról sem lehetett a nagyszabású művészi vállalkozások termő talaja. A magyar újklasszicista festészetet kezdettől fogva az arckép, majd az életkép jobban érdekelte, semmint a történeti festészet. Az empire nagy korszakának hatósugara nem ért el a táblabíró-világ művészetéig. XIX. századi történeti festészetünk első kialakulásában az osztrák festészet, a bécsi iskola vitt jelentékeny szerepet. A bécsi, majd később a düsseldorfi és a müncheni iskola, általában az előretörő német festészet erős befolyásával alakította a hazai műgyakorlat képét; e hatás kinövései alól csak a magyar talajban mélyebben gyökeredző mesterek — Székely, Madarász — tudták magukat kivonni.

A romantika korában a történeti érdeklődés, az előző évtizedek inkább költői és hangulati elemein túl is, a nemzeti mult reálisabb ismerete felé irányult. A bécsi akadémia mesterei a század harmincas éveinek általános történeti érdeklődését igyekeztek kielégíteni. A bécsi Peter Krafftnak (1780—1856) »Zrinyi kirohanása« c. képét 1825-ben, a magyar közönség közadakozásból megvette a Nemzeti Múzeum részére. Másik történeti képe, I. Ferenc koronázása (1862) az országgyűlés számára készült.[500] A bécsi akadémizmus jellegzetes alkotásai ezek s korukban nagy hatással voltak a lelkes hazai közönségre. Az átéltség közvetlensége, őszintesége hiányzik azonban ezekből a nagyszabású és kissé bombasztikus képekből. Hatásuk nem is volt mély és tartós művészeinkre, de a nagyközönség mind jobban megkívánta az ilyen irányú műveket. A szabadságharc előtti folyóirataink és képeslapjaink (Ország Tükre, Vasárnapi Ujság, Hölgyfutár) lapjain mind nagyobb számmal jelentek meg a történeti rajzok és a korai magyar litográfia első zsengéi. A táblabíró-kor legkiválóbb életképfestője, Borsos József, pályája kezdetén (1837) maga is próbálkozott történeti kompozícióval, a Mohácsi ütközet kőre rajzolt képével.[501] Borsos lelki alkatához legkevésbbé a csatakép illett; a feladat azonban benne volt a levegőben s még olyan festők érdeklődését is felkeltette, akik egészen más irányú feladatok megoldására voltak hivatva.

Antocsata

Krafft, Peter, festő

L. Than Mór

1388-1390

Cennerné Wilhelmb G: Művészet M. o-n. 1830-1870.

Élet és Tudomány, Bp. 1981-okt-30. XXXVI/44

HAZAI KRÓNIKA

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM, mely az ország legnagyobb és leggazdagabb kulturális intézete, november 26-án és 27-én ünnepelte fönnállásának száz éves jubileumát. A hazafiúi hála és megindulás fölemelő érzésével vettek részt a jubiláris ünnepségeken közéletünk szereplő egyéniségei, de bizonyára kivette részét az ünneplés magasztos hangulatából széles e hazában mindenki, a ki magyar szívvel érezni és magyar elmével gondolkodni tud és hálás szívvel áldozott ama nagy korszakok emlékének, a melyekben az olyan alakok, mint gróf Széchényi Ferenc, a Nemzeti Múzeum megalapítója, még lehetségesek voltak.

A halhatatlan emlékezetű főúr ama tényének, hogy 1802 november 25-én 11,884 nyomtatott műből, 1152 kéziratból, 2623 éremből, 2019 címerből, 142 kötet térképből és rézmetszetből s néhány festményből álló teljesen rendezett gyűjteményét a nemzetnek fölajánlotta, azokban az időkben messze az ország határain túl is kiható jelentősége volt. Olyan időkben történt ugyanis ez a nagyszerű ajándékozás, a mikor kulturális intézmények dolgában a magyar nemzet még messze el volt maradva hatalmas szomszédai mögött s ime egyetlen egy ember hazafias ténye által egy szökéssel a kulturnemzetek sorába emelkedett.

A Magyar Nemzeti Múzeum multjának a méltatása nem tartozik e folyóirat keretébe, bennünket csak a Múzeum egyik osztályának, a képtárnak fejlődése érdekel s erről akarunk az alábbiakban pár szóval beszámolni.

Mikor gróf Széchényi Ferenc fönnebb említett adományával a Múzeum alapját megvetette, abban tulajdonképeni képtárról még szó sem igen lehetett, mert a birtokában volt képek száma még tizennégy évvel később, 1816-ban is csak tizenhat arcképre szorítkozott.

Nevezetes fordulatot jelent a múzeumi képtár fejlődésében az 1825-ik év, a mikor Svetics Jakabnak, a kőszegi kerületi tábla ülnökének a kezdeményezésére közadakozásból megrendeltek Krafft Péternél a „Zrinyi Miklós kirohanása Szigetvárból“ című festményt, a mely a mester egy másik alkotásával együtt alkalmul szolgált arra, hogy a Nemzeti Múzeum keretében képtári helyiségekről is gondoskodás történjék.

A Nemzeti Múzeum képtárának az alapját tehát az említett tizenhat arckép és Krafft mesternek két festménye képezte, — de képtárról tulajdonképen csak 1836 óta lehetett szó, a mikor Pyrker János László 190 darabból álló képgyűjteményét a nemzetnek ajándékozta.

Így létesült az ország szivében az első nyilvános képtár, a melyet 1846 március 19-én, József nádor nevenapján nyitottak meg.

Művészet 1902.

Nagy segítségére volt a Nemzeti Múzeum képtárának a Nemzeti Képcsarnok-egyesület, mely feladatául tüzte ki, hogy Magyar- és Erdélyországban, valamint az ezekhez kapcsolt részekben született vagy meghonosodott régi és újabb festőművészek alkotásait megszerezze és ezekkel a Nemzeti Múzeum képtárát gyarapítsa.

Kevéssel a képtár megnyitása után 1848 végén még a kamaraelnöki lakásban őrzött 78 festmény került a Nemzeti Múzeumba, melynek állaga ilyenformán háromszázon felül emelkedett.

1871-től 1888-ig szervezték és rendezték az Országos Képtárt, 1884-ben pedig megalapították a Történelmi Arcképcsarnokot, a mely két intézmény némi változást okozott a Nemzeti Múzeum képtárában, a mennyiben a régibb mesterek alkotásai az Országos Képtárba, a történeti vonatkozású művek pedig a Történelmi Arcképcsarnokba kerültek.

Ez a változás azonban csak időleges, a mennyiben az épülő Szépművészeti Múzeum palotájában rövid pár esztendő mulva a Nemzeti Múzeum képtárának, az Országos Képtárnak és a Történelmi Arcképcsarnoknak az anyaga együttes elhelyezést fog találni, úgy, hogy elmondhatjuk, hogy a Nemzeti Múzeum képtára avval a száz esztendővel, melynek fordulását novemberben ünnepeltük, be is fejezte pályafutását.

Ha most a Nemzeti Múzeum képtárának a magyar művészet fejlődésére való hatását kutatjuk, be kell vallanunk, hogy ez a hatás csaknem egyenlő a semmivel. Egész élete abból állott, hogy meg alapították, elrendezték, időnkint nemeslelkű adományok vagy vétel útján, de minden rendszer, minden céltudatosság nélkül gyarapították. Művészetünk fejlődésére és fölvirágzására azonban ennek a rendszertelen gyarapításnak semmiféle néven nevezendő befolyása nem volt.

Ez a szemrehányás sokak előtt tán paradoxonnak fog látszani, de annak megvilágítására, hogy mégsem egészen az, elég, ha utalunk ugyancsak a Magyar Nemzeti Múzeumnak egy másik osztályára, a régészetire, a mely egy kis csoport tudós fáradhatatlan buzgalma és lelkesedése útján rövid pár évtized alatt nemcsak hogy megalapította a magyar archeologiát mint diszlipcinát, hanem bizonyos tekintetben európai vezetőszerepet is juttatott neki.

Ugyanezt, habár más irányban és tán csekélyebb mértékben bizony a képtár intézői is megtehették volna.

De ne keverjünk disszonanciát az ünnep összhangjába. Inkább próbáljuk meg remélni, hogy a jövő majd ezen a téren is meghozza azt az egészséges és termékenyítő kontaktust, a mely egy nemzet és múzeum közt mindig kellene, hogy meglegyen.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR-PÁLYÁZATTAL BAJ ESETT. A Magyar Képzőművészek Egyesülete ugyanis megtagadta a pályázatot kitüző fórumnak azt a kérését, hogy az Egyesület küldjön egy jurytagot a pályabiróságba. Az Egyesület meg is adta ennek a határozatának okát.

Az eset két szempontból fontos. Először azért, mert nem új jelenséggel állunk szemben, a midőn a művészek sérelemről panaszkodnak egy művészeti pályázat ötletéből. Másodszor azért, mert az esetnek jogi következményei is támadhatnak.

A pályázatok ügye nálunk jogilag rendezetlen. Innen a sok sérelem, a mely nem egy pályázat emlékéhez tapad; innen a művészek lassankint erősre fejlődött averziója a pályázatoknak nálunk szokásos módja ellen. Miután a művészek által hivatalosan is hangoztatott új sérelem éppen a nagyfontosságú Erzsébet-szobor pályázathoz tapad, szükséges az esetet bővebben megvizsgálni.

Az Erzsébet-szobor pályázatát kitüző fórum felhívta a magyar művészeket, hogy pályázzanak a szoborműre. A feltételek közt foglaltatott az is, hogy a kivitellel való megbízás felett nem a pályabiróság dönt, hanem a „nagybizottság"; továbbá benne foglaltatott az a pont is, hogy a pályabiróságba egy tagot a Magyar Képzőművészek Egyesülete delegál. A felhivást megkapták a művészek és jórészük munkához fogott. A pályázatot kitüző fórum pedig a többi közt a Magyar Képzőművészek Egyesületét is felszólította, hogy delegáljon valakit a pályabiróságba. De az Egyesület helytelennek találván a pályázati feltételeknek azt a pontját, a melynek értelmében nem a pályabiróság, hanem egy egészen más bizottság, az „Erzsébet-szobor-nagybizottság" dönt a kivitellel való megbízás felett, elhatározta, hogy nem küld delegátust a pályabiróságba.

A pályabiróság ennek következtében vagy csonka lesz, mert hiányozni fog belőle a feltételekben igért egyik tag: a Magyar Képzőművészek Egyesületének delegáltja, vagy pedig megesik az, hogy a pályázatot kiíró fórum máshonnan vesz egy jurytagot s ebben az esetben a pályázók más pályabiróságot kapnak, mint a mely nekik a feltételekben igértetett. Mind a két esetben oly helyzet áll elő, a mely nemcsak művészeti, hanem jogi elbirálás alá is esik. Az ügy fontossága arra késztetett minket, hogy kikérjük a magyar jogi irodalom művelői egyikének véleményét, a ki egy jogi szakfolyóiratban már behatóan foglalkozott a művészeti pályázatok jogi részével (lásd „Művészet" 366. old.: „Közérdekű pályázatok"). Az alábbiakban adjuk idevágó jogi fejtegetéseit:

Az Erzsébet-szobor-pályázat legújabb eseménye az, hogy a Magyar Képzőművészek Egyesülete sérelmesnek találván a pályázati feltételeknek azt a pontját, a mely szerint nem a feltételekben kijelölt jury bízza meg a kivitellel ezt vagy azt a művészt, hanem a „nagybizottság" —: kijelentette, hogy nem delegál senkit a jurybe. Ezzel lehetetlenné vált a jury olyként való összeállítása, a mint az a pályázati föltételekben meg van szabva és a pályázatban résztvenni kivánó művészekre az a

visszagázoltatását oly mély rohanó vizben, hogy a magas kocsiban is megázott minden, oly veszedelmes talajon, hogy 8—10 ember tartotta oldalt a feldülésektől.

Breaza táján abban a kellemes változatosságban részesültünk, hogy a talaj elvesztő egyenlő mély sárosságát, itt-ott régi kavics tönkök maradtak, mellettök térdig érő veszedelmes gödrök — mindez felülről öreg sárral egyenlően betakarva, hogy láthatlan legyen. Lassu lépésben haladva is, hol jobbra, hol balra dőltünk, hogy néha egyik hátulsó kerék nem érte a földet. Ki mert volna itt kocsiban ülni? Mentünk gyalog, oly lassan, hogy kis utitársunk, a 3 éves gyermek is bátran velünk tarthatott. És szerencsénk volt, mert csakugyan egy kottyanónál nagy zuhanással feldőlt a két öl magas kocsi, s recsegve gurult szét a sok fenyő láda, közszemlére kirakva sárban a beltartalmát. No de egy óra alatt rendben voltunk megint, a konduktor imigy-amugy megszegezgette a ládákat, és megszámlálta, hogy meglegyen 25 darab (ő csak ennyiben felelős értük), hogy a brüsszeli csipke sáros lett, meg egy-két karperecz kificzamodhatott, s kiváltképen az arany órák egy kis kontuziót kaphattak: az a kereskedő baja, mért nem várja meg, mig kiszedik a torpedókat a Dunából. De mind olyan ez a telhetetlen kalmár, még a muszkától is pénzt akarna nyerni!

Ennyi szerencsétlenség közt szerencsésen megérkezénk végre negyed napon Poljestre, hol is iszonyu készülődéseket tesznek a czár fogadására. Minket azonban vigasztaljon az a tudat, hogy az oroszok erődítvényeket ezen az uton nem csináltak és a meddig az ut fel nem szárad, teljes biztosságban lehetünk, hogy Predeálra nehéz ágyukat nem hoznak, „und mein Liebchen, was willst Du noch mehr?“

Egy magyar utazó.

Petőfi kéziratai.

A Petőfi-társaság könyvtára pár hét előtt érdekes kézirathoz jutott D. Keresztes Teréz urhölgy szivességéből. Petőfi 1845-ben Szalk-Szentmártonban, később pedig Dömsödön időzött, s ez utóbbi helven hagyta e kéziratait, melyekről a „Petőfi társaság Lapja“ azt irja, hogy hihetőleg az 1845-ben „Szerelem gyöngyei“ czim alatt megjelent gyüjtemény első fogalmazványai. A költemények különböző nagyságu papirdarabokra, részben hivatalos minták tiszta oldalaira vannak irva, s kétségtelen, hogy a nagy költőnek saját kezeirása.

Az e kéziratban foglalt 12 költemény közül, melyek egynek kivételével mind föltalálhatók a „Szerelem gyöngyei“-ben — nyolcz csaknem minden utólagos igazitás nélkül került ki a költő tolla alól; egy pótláson s a versszakok sorrendjének egy változtatásán kivül nem sok törlést látni a többin sem.

Aránylag legtöbb törlést és javitást találni az „Elnémult a fergeteg . . .“ czimü költeményében, melynek eredeti fogalmazatában a következő három sorszak volt:

Áttekintek a végetlen rónán,
És tekintek mult időmön át,
S ujra érzem mult időmnek minden
Örömét és minden bánatát.

Szivem olyan tele érzelemmel,
Csak alig, hogy elviselhetem.
Érzelmim közt a legkeserűbb és
A legédesebb a szerelem.

Szivem igy, megtelve érzelemmel,
Egy pohár, a mely csordultig áll;
Mig ki nem fut: bár csak kiüritné
Akár a lyány, akár a halál!

Ezek, ugy látszik, nem nyerték meg a költő tetszését, mert ki vannak törülve, s más három versszakkal helyettesitve, a mint azok a költő összes költeményeiben olvashatók.

„A hazáról“ czimü szép költeményéből a költő három versszakot később, a költemény egységének előnyére, kihagyott, s ezek összegyüjtött költeményeiben nem találhatók. A hiányzó versszakok ezek:

Oh, hogy csak könnyet onthatok.
Csak gyáva könnyet a honért!
Miért nem hí, miért nem int hát,
Hogy kebelemből ontsak érte vért?

Meghalni érted, oh hazám,
Habár rettentő kinpadon,
Kétszer, háromszor halni meg bár,
De érted halni, szent ohajtatom!

A nemzetek mind zajlanak
Európa hangos szinpadán;
S mily csendes a magyar! hazánkat
Ők hiréből sem ismerik talán.

Petőfi kéziratai közt van „Oh mi szép a“ kezdetü dal is, melyet Petőfi nem vett föl sem a „Szerelem gyöngyei“-be, sem későbbi gyüjteményeibe, s mely a „Petőfi-Társaság Lapjá“-ban most látott először napvilágot, a honnan mi is átveszszük.

Oh mi szép a vándorélet . . . oh az
Irigylendő vándormadarak!
Nem tudják ők, nem tudják mi a tél,
Egy tavaszból másba szállanak.

Vándorolni . . . vándorolni, mint a
Fecske, mint a gólya, szabadon,
Add e sorsot én nekem teremtőm,
Hajdan ez volt a kivánatom.

Oh mi szép a házi élet . . . oh az
Irigylendő házi madarak!
Mit törődnek ők téllel, tavaszszal?
Fészkeikben olyan boldogak.

Házasodni, házasodni . . . élni,
Halni a szerelmi lánczokon:
Add e sorsot én nekem teremtőm!
Mostan ez az én kivánatom.

Irodalom és művészet.

„Bolyongások az olasz ég alatt“ czimmel egy tizenegy ivre terjedő könyv jelent meg csinos kiállitásban Kunosynál, *Mezei* Ernőtől. Mezei az ifjabb irói nemzedék komolyabb irányu s alaposabb tanulmányu tagjainak egyike. Van benne élénk észlelő tehetség, összehasonlitó képesség és itélet, s igy könyve, mely olaszországi utjában tapasztalt élményeit és benyomásait foglalja magában, a tartalmasabbak közé sorozható. Legszebb része az, mely Kossuthnál tett látogatásáról szól. Nem hallgathatjuk azonban el, hogy a nyelv, a melylyel pedig Mezei különben ügyesen tud bánni, e könyv sok helyén nélkülözi az egyszerüséget, dagályos, erőszakolt vagy épen érthetetlen, a mi azt a benyomást teszi, mintha nem egyenesen a szivből jönne, a mit irva olvasunk. „*Látjuk* a sürgés-forgás, az élénk *zajt*“ irja egy helyt; a livornói szép hölgyeknek pedig érdekesen irván le arczuk sárga szinét, mely „olyan a milyent a földből kiásott régi márványon találni“, oda veti, hogy „az arczok közepe az élet előtörő melege által gyöngéd violára van szinezve“. Ebből bizony azt is kiolvashatja a malicziozus olvasó, hogy a livornoi hölgyek — orra rezes. Különben az efféle hiányokra szemet hunyva, a könyv az élvezetesebb olvasmányok közé tartozik. Ára 1 frt 20 kr.

Az akadémia könyvkiadó-vállalatában megint három nagy kötet jelent meg szép kötésekben. Becses munkák folytatásai: *Macaulay* „*Anglia története*“-nek 3 kötete, (forditotta Zichy Antal), *Lewestől* „*A bölcszészet története*“ 2-dik kötet, (forditotta dr. Bánóczi József) s *Todd-tól* „*A parliamenti kormányrendszer Angliában*“ 2-dik kötet, (forditotta Dapsy László.) Ez utóbbi munka befejező harmadik kötetét novemberben küldik szét; de a ki előbb kivánja birni, ha erről értesiti a kiadó hivatalt, már juliusban megkaphatja.

Dr. Lázár Gyula „Az ozman birodalom története“ czimü könyve, melyről mult heti számunkban tettünk említést, s melyből közelebb mutatványt is közlünk, már kiadatott, igen szép szinnyomatu boritékban melynek rajzai a török csillagos félhold-jelvénynyel vannak diszitve. A második kötet sajtó alatt van, s julius elején fog megjelenni.

Az Erődi Béla által a török küldöttség látogatásáról irt, „*Csok jasa*“ czimü emlékkönyv nagyobb terjedelmü lett, mint tervezve volt, s e miatt és hogy a Konstantinápolyból érkezett ujabb adatok is fölvétessenek bele, késett megjelenése pár nappal; de már elhagyta a sajtót, s a füzött példányok e hét elején megküldetnek az előfizetőknek, a diszkötésüek pedig 4—5 nappal később. Az emlékkönyv bolti ára 1 frt 25 kr lesz, diszkötésben 2 frt 50 kr, s Mehner Vilmosnál lesz kapható.

„A bölcsészet története kezdettől mostanig.“ Magán- és iskolai használatra készitette Nagy Ferencz, a bölcsészet r. tanára a kecskeméti ref. főiskolában. Ó-, Közép- és Uj-kor, egy kötetben. Rövidre összevonva (204 nyolczadrét, tömött nyomásu lapon) világos és elég teljes átnézetet nyujt felölelt nagy tárgyáról. Iskolai kézikönyvnek középtanodán, sőt akadémián is épen elég. S a mivelt közönségnek, ha több ismeretet kiván a tárgy körül, előleges tájékozásul szintén jó szolgálatot tehet. Szerző leginkább Lewest és Überveget követte előadásában, s igy kétségkivül a legjobb uton és szellemben járt el. Tárgyának beosztása is, nagyjában legalább, helyes. Az Ó-kor, jelesen a görög bölcsészet története, a könyvnek mintegy felét foglalja el. A középkor, a skolaszticzismus, és az arab bölcsészet, nagyon is futólagosan, mindössze tiz lapon van tárgyalva, végre az uj korban egymásután vannak ismertetve Bacon, Descartes, Spinoza, Locke, Hume, Leibnitz, Kant, Fichte, Schelling, Hegel, Herbart stb. egész a jelenkorig, a hol Comte nehány vonással, helyesen, de nagyon röviden van ismertetve, valamint Schoppenhauer is. A könyv czélja kétségkivül rövidséget parancsolt, de e parancsnak a szerző itt-ott inkább engedett, mint ohajtandó lett volna. A könyv ára 1 frt 40 kr.

Keresztyén egyháztörténelem. Balogh Ferencz debreczeni h. hitv. kollégiumi hittanár (főleg Gieseler nyomán) irt egyháztörténelméből most jelent meg a harmadik korszak, mely az egyháznak a pápaságtól függése korát, a Hildebránd (VII. Gergely pápa) idejéből Lutherig (1046—1517) tárgyalja. Világos előadás, merev protestáns szellem, elég részletesség, néhol tultömöttség: a mű fény- és árnyoldalai. A nagy 8-adrétben tiz ivre terjedő füzet ára 1 frt. Az illető körök, nem csak az iskolában, hanem azon kivül is haszonnal olvashatják.

„Mezőhegyes 1876. kezdetén“ czim alatt jelent meg véleményes jelentése a csanádmegyei gazdasági egylet által a mezőhegyesi állami ménesbirtok viszonyainak tanulmányozására kiküldött szemlebizottságnak. E jelentést a szemlebizottság részletezett megállapodásainak alapján *Papi Balogh* Péter egyleti titkár állitotta össze. A 209 lapra terjedő kötet kapható a szerzőnél Mezőhegyesen.

Hirlapok. A b. Jósika Kálmán által szerkesztett katholikus politikai hetilap, a „*Magyar Korona*“ jövő hó elsejétől fogva kis-alaku napilappá változik át, s ez uj napilapnak ára egy évre 10 frt lesz. — Kolozsvártt a „*Magyar Polgár*“ most már naponkint kétszer jelenik meg; első eset vidéken.

Uj zeneművek. Rózsavölgyi és társa kiadásában megjelent: „Dobsinai jégbarlang“, ábránd, zongorára szerzé és Auffius Jenő urnak, a barlang felfedezőjének ajánlja P. Nagy Albert, ára 1 frt, — és „Horgony-polka“, zongorára szerzé Csicseri Ferencz, ára 50 kr.

A nemzeti szinházban e héten Rosen Gyulának „*Azok a férfiak!*“ czimü négy felvonásos vigjátékát adták Huszár Imre forditásában. Rosen osztrák iró s Magyarországot is ismeri, a mennyiben innen nősült, mikor Nagyváradon rendőrbiztos volt a Bach-idő alatt. Akkor Dufeknek hitták, a mi elég csehül hangzik arra, hogy az ember német iró legyen. Igy viritott ki aztán Rosen. Az e héten előadott darab nem első műve, s elég ügyes technikával van irva, bár anyaga, a melyből, és elemei a melyekkel dolgozik, ugyanazok, melyeket előbbi munkáiban is föltalálhatni. „Azok a férfiak“ kedélyes s eléggé szórakoztató német bolondság, sok ferde alakkal és mulatságos helyzetekkel. Van benne egy papucshős (Morland), a kit a felesége megtesz kis időre pünkösdi királynak a házban, de a ki szabadságával visszaél s visszamászik a papucs alá. Van vőlegény (Valter), a ki mindig számolgat: mennyibe kerül a mosás, zöldség, cseléd stb. s az eredményhez alkalmazza változó szándokát, nősüljön-e, ne-e. Van még nehány ismert szinpadi alak: naiv leány, (Franciska), a ki meghódit egy nőgyülölőt (Rollmann), van nő (Helind), a kit férje (Haberland) elhanyagol s a ki aztán jó keményen, — de ártatlanul — megtréfálja férjét. Van aztán egy derék orvos (Sander), a ki mindenkinek talál orvosságot, s egy kiállhatatlan pletyka vénasszony (Schraubné). — A bécsies, könnyü humor uralkodik a darabon, mely mulattat, nevettet, de mélyebb benyomást nem tesz. A nemzeti szinház művészei: Ujházi a papucsvitéz, Halmi a számvető gavallér, — Szathmáriné asszony, a pletyka tanár

**

csosné, Paulayné asszony a férje fölött uralkodó asszony s Molnárné asszony és Helvey Laura k. a. a két leány szerepében mind kedvvel, vidáman játszottak s egész este derült hangulatban tarták a meleg daczára is elég szép számu közönséget.

Az operánál e héten egy uj dalmű kerül szinre, mely a nyári hőség daczára is bizonynyal fog közönséget vonzani. Ez Massénak „*Pál és Virginia*“ czimü három felvonásos dalműve, melyhez Bernandin de Saint Pierre hasonczimü világhirü idylljéből Barbier és Carré irtak verses szöveget. A darab minden felvonása két tableaura oszlik, mely gyönyörü diszleteivel (ültetvényes telep, sziklabarlang, pálmaliget, kilátással a tengerre, hajótörés a tengerparton) összehangzó keretet képez a kevés drámai elemmel biró, de sok költészettel irott darabhoz, melynek zenéjét a szinpadi zeneirodalom terén a francziák a legsikerültebbnek tartják a háboru óta. A dalművet szombatra tüzték ki előadásra. Donadio Bianka kisaszonynyal Virginia, és Pauli urral Pál szerepében.

Uj népszinművet mutattak be a népszinházban jun. 2-án. Czime „*A vöröshaju*“, szerzője Lukácsy Sándor, a szinház rendezője, kitől vidéki szinpadokon több darabot is játszanak. „A vöröshaju“ nem valami tartalmas, vagy érdekesen szőtt meséjü darab, de mert van benne élénkség, több alakja mozgékony, párbeszédeiből nem hiányzik a népiesség jóizü zamatja, és mert szép dalok vannak bőven belé szőve és azok egy része Soldosnénak jut, az előadás pedig minden részében igen jó volt: az egész darab mulattatta a közönséget, és a szerzőt a főbb szereplőkkel együtt minden felvonás után kitapsolták. A „vöröshaju“ (Soldosné) egy szegény leány, olyanforma mint a „tücsök“. Vidám, jókedvü, egyenes szivü lány, kinek azonban sok baja van hajának szine miatt, mert mindegyre szemére vetik, hogy „vörös kutya, vörös ló, vörös ember egy se jó.“ De ezt Szilaj Kata (igy hivják) megczáfolja, s kedvese anyját meggyőzi, hogy méltán elfogadhatja menyének. A darab meséje különben két testvérfiu szerelméből szövődik. Az egyik fiu: Ferke szereti a vörös hajut, ki ellen az anyának az a gyönge ellenvetése van, hogy vörös. A másik, az idősb fiu András pedig régi szerelmi bút hordoz szivébe. Még 16 év előtt jegyben járt egy Ágnes nevü lánynyal, de azt féltékenységéből ott hagyta, s beállt katonának. Ágnesnek nemsokára egy lánya született. Teljesen indokolatlan, hogy mikor András visszatér a katonaságból, s engeszteli Ágnest, mért nem akar ez hozzá menni nőül, mikor még mindig szereti, s ezt gyermeke érdeke és saját tisztessége is igy kivánná. Végre azonban a „vörös haju“ összehozza őket. A darab legmulatságosabb alakja egy falusi dudás legény, kit *Előry* jókedvvel és hatással személyesitett. Természetesen *Soldosné* volt az előadás kegyencze, mert e kitünő művésznő mindig és mindenben tetszik. Tamási, Tihanyi, Együd, Szabó Karola, Pártényiné, Lukácsyné játszották a nagyobb szerepeket a közönség elismerése mellett. A dalok közt igen tetszett a „Nem szól a tilinkóm, elhasadt“ kezdetü, melynek dallamát állitólag Petőfi neje szerzette.

A budai szinkörben Gerőfi-társasága középszerü pártfogás közt folytatja az előadásokat, s igyekezik változatos játékrenddel és egybevágó előadásokkal érdemelni meg nagyobb pártfogást. A közelebbi napokban egy alkalmi darabot is adott „*A szoftàk Budapesten*“ czim alatt, melyet Ősz Ferencz (álnév) irt. Mint az alkalmi daraboknak rendesen, ennek sincs érteke, s a mulattató sem sok benne. A nem rég mult eseményekre való vonatkozás miatt azonban jobban megtöltötte a második előadásnál is a szinkört, mint a mennyi közönség szokott ott lenni rendesen.

Az orsz. képzőművészeti társulat az idén is diszes albumlapokat adott tagjai számára, öt darab olyan rézmetszetü és rézkarczolatu képet, mely akármely metszvénygyüjteményben méltó helyet foglalhat, s bármely elegáns szalonnak izléses fali disze lehet. Az öt lap közül legnagyobb a „*Zrinyi kirohanása Szigetvárból.*“ Eredetije is, melyet Kraft Péter festett, a nemz. muzeum képtárának legnagyobb darabja volt egy másik társával, mely II. József koronáztatását ábrázolja. Többé azonban nincs a muzeumban, hanem a Ludoviceum nagy termében. Kiváló műbecse nem volt a festménynek, s nem valami nagyon kinálta egyéb, mint hazai tárgya, hogy a képzőművészeti társulat metszvényben is terjeszsze. Mint metszet azonban (Stöber Ferencz metszette) szerencsésen sikerült, mert tiszta s az eredeti nem valami ékes szinezése sem tárul föl narancssárga tömegeivel. Országos képtárunk művei közül kettőt mutatnak be ezuttal ismét az albumlapok. Egyik a hollandi iskola műve Metzutól „*A hódolat*“ (térdeplő férfi egy nő előtt), melyet Rauscher K., a mintarajztanoda tanára erőteljesen metszett. A másik az olasz iskolából Boltraffio-tól *Madonna a gyermek Jézussal*, az Eszterházy-képtár egyik becses műve, Büchel metszésében. Értékes lap a *Rubens arczképe* is, a nagy művész saját festménye után, metszette Lindner. Az ötödik kép Kaulbach szép illusztrácziója Martin metszésében Schiller „*Tell Vilmosához*“, az a jelenet, mikor a Geszler emberei által üldözött rimánkodik, hogy szállitsák át a háborgó tavon. A képen feltüntetett jeleneten Tell épen akkor érkezik a háttérből levezető lejtőn. Ez értékes műlapok sokszorosan felülmulják ez évi tagdijat (10 frt) s kereskedések utján nem kaphatók.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia junius 4-dikén tartott ülésén *Pulszky* Ferencz ismertette a szultán által visszaajándékozott *Corvinákat*. Mátyás király könyvtáráról szólva, megjegyzé, hogy annak szebb darabjait a király halála után már elkapdosták és a törökök csak egy részét vitték el. Pulszky ama sikertelen kisérletek megemlitése után, melyeket Pázmány Péter, Bethlen Gábor és Rákóczi György a Corvinák visszaszerzése iránt a portánál tettek, áttért ezek ujabb történetére. A Koppe-Altiban őriztettek, hol a próféták ereklyéit tartják, s hová csak igazhivők mehetnek. Hosszu időn keresztül nem látta senki, s a mi hir a törökországi kodexekről eljutott nyugatra, mindenki azt hitte, hogy a byzanczi császárok könyvtárának töredékeiről szól. A nagykövetek hiában törekedtek, hogy biztos értesülést nyerhessenek. Mindössze nehány kodexet mutattak meg nekik. Végre egy szultáni rendelet, előleges bejelentés mellett megengedte Mátyás király könyveinek megtekintését. 1862-ben e czél vezette három tudósunkat: Ipolyi Arnoldot, Henszlmann Imrét és Kubinyi Ferenczet a török fővárosba. Prokesch-Osten közbenjárása folytán meg is láthatták a konstantinápolyi könyvtárban őrzött kodexek egy részét, fölismerték ezeket Corvináknak és jegyzéket készitettek róluk. Henszlmann, ki 1864-ben tett jelentést sztambuli kutatásairól, Dethier, Kubinyi és Mortman jegyzetei alapján 75 Corvin-kodexet sorolt fel. Ezek közül négyet Abdul-Aziz szultán 1869-ben a király ő felségének ajándékozott suezi utja alkalmával, ki azokat a magyar nemzeti muzeumnak ajánlotta fel. Az idén végre meghozta Tahir bej az ismeretes, már több izben elősorolt 35 Corvinát. Az egyes kodexek rövid ismertetése közben előadta Pulszky, hogy azon 23 kodex, melyet Dethier Konstantinápolyban Mátyás könyvtárából valónak állitott, már mind itt van; de a Kubinyi által látott 17-ből még 8 hiányzik. A szultán által küldött könyvek között pedig van négy, melynek létezéséről nem tudtak eddig. Az összes jegyzékben fölemlitettek közül mintegy 34 maradt Sztambulban, nagyobbára görög irók munkái. — Végül két kérdésre felelt még Pulszky. Az egyikre, — arra t. i., hogy a visszakerült könyvek mind Corvinák-e, mit mostanában többen kétségbe vontak, határozott igennel. Nincs nyoma, hogy a törökök másunnan is vittek volna el könyveket, mint Budáról; a byzanczi kodexek valószinüleg elégtek. A másik kérdés az, hogy az eddig ismert kodexeken kivül lehet-e remény még több Corvin-kézirat felfedezésére Konstantinápolyban? Keressük Janus Pannonius magyar grammatikáját, Nicolaus de Mirabilibus (Csoda Miklós) De machinis bellicis-ét; van-e remény rá, hogy megleljük valaha? Bizony nagyon halavány. De mégis szükséges lenne, — inditványozta előadását befejezve Pulszky, — ha az akadémia, birodalmunk konstantinápolyi nagykövete utján, megkéretné a török kormányt az Eszki-Szerail könyvtára teljes jegyzékének elküldésére. Az akadémia éljenzéssel fogadta ez értekezést, s a jelenlevő *Trefort* miniszter azonnal kijelentette, hogy a minisztérium a legnagyobb készséggel meg fogja tenni ez irányban a szükséges lépéseket. Ezután *Deák Farkas* tartott értekezést a „nagy“ Csáky Istvánról, ki Erdélynek a 16-ik századbeli eseményeiből ismeretes.

A földtani társulat jun. 6-iki ülésén dr. *Szabó* József értekezett a Hevesmegyében Szarvaskő falunál található „Wehrlit“ nevü kőzetről, melyet Wehrle selmeczi tanár után neveznek igy, ki azt először vizsgálta meg vegyileg. Egy pár szakszerü értekezés után következett *Zsigmondy* Vilmos nagyérdekü jelentése a *budapesti városligeti ártézi kutról*, melyből itt értesült először a közönség, hogy az *ártézi kut furása sikerült*. Zsigmondy a társaságnak ezelőtt 11 évvel tartott ülésén penditette meg először a tervet, hogy a városligeti tó mellékén ártézi kut furassék. Zsigmondy utalt mindenekelőtt arra, hogy a városligetben meleg vizet gyanitott, gondolván, hogy az ottani réteg a margitszigetinek folytatása csupán, de a nyolcz évi munka alatt meg kellett győződnie, hogy e réteg a Duna alatt mélyen lehajlik, s a városligetnél nem találhatni meg. Idővel azonban a kifurt iszap hőfokának emelkedése mégis sikerrel biztatta, s csakugyan az ernyedetlen furás következménye az lőn, hogy jun. 4-ike óta az artézi kut már nem kérdés, hanem tény.

A történelmi társulat junius 7-iki ülésén *Hegedüs* K. Lajos tartott emlékbeszédet a nem rég elhunyt Szalay Ágoston fölött, melegen szólva a művelt és tevékeny férfiu müködéséről. Az emlékbeszéd után *Károlyi* Árpádnak „A magyar huszárok a smalkadi táborban“ czimü értekezését olvasta föl Szilágyi Sándor. Az értekező egykoru följegyzések után szól a huszárokról, kik V. Károly császár hadseregének legjobb részét képezték, s kik az adolfi és mühlbergi ütközetekben tüntették ki magukat és igen félelmesek lettek az ellenségre. Parancsnokuk Nyáry ezredes volt. A huszárok a hadjárat alatt itt-ott zsákmányoltak is, ugy hogy Istvánffy történetiró följegyzé, mikép sok szegény legény gazdagon tért haza e háboruból. — Végül az ülés folyó ügyeket tárgyalt. Fölemlitjük ezek közül, hogy Pest-Kis-Kunmegye, Győr városa, Csikmegye, Biharmegye, Szabadka városa 100—100 frttal a társulat alapitó tagjai közé léptek. Évdijas tag jelentkezett 25. Kollmann müncheni tanár tiszteletbeli taggá választatott. Az ülés végén *Salamon Ferencz* inditványt tett, hogy a társulat pozsonyi kirándulása alkalmából, mely augusztusban lesz, a környéken levő csatatereket hadmérnöki szempontból össze kellene hasonlitani az ott vivott csatákról fönmaradt leirásokkal. Az inditvány helyesléssel találkozott, s bővebb megvitatása a legközelebbi havi ülésre tüzetett ki.

Gr. Eszterházy Kálmánnak az erdélyi muzeumegylet elnökévé és dr. Mosel Károlynak ugyanezen egylet alelnökévé lett megválasztását a király megerősitette.

A marosvásárhelyi „Kemény Zsigmond-társaság,“ f. hó 3-án tartá alakuló közgyülését. Elnökké br. Apor Károly, a társulat uttörő ideiglenes elnökét választották meg; alelnökké dr. Knöpfler Vilmost; titkárnak Tolnai Lajost, segédtitkárnak Kerekes Sámuelt, pénztárnoknak Jenei Albertet, ügyvédnek Dájbukát Jánost. Ezenkivül 15 tagu bizottságot választottak az ügyviteli szabályok kidolgozására; e bizottságban kolozsvári és budapesti tagok is vannak. Az alapitványok ezer forintot már meghaladtak.

Egyház és iskola.

A budapesti egyetem rektorának megválasztása e hó 8-án történt meg. *Pauler* Tivadar 9 szavazatot kapott Hoffmann Pál 7 szavazata ellen, de kijelentvén, hogy számos teendői következtében a választást el nem fogadhatja, uj szavazás volt, melyen *Hoffmant* választották meg, ki 10 szavazatot nyert, Apáthy 4-et, Cserny kettőt.

Haynald kalocsai érsek, ki püspökké kineveztetése 25-ik évfordulóját most ünnepli, a Szent-István rend nagy keresztjét nyerte el kitüntetésül. A kormány bibornoki méltóságra ajánlta, de a pápa megtagadta a kinevezést.

A nagyváradi gör. kath. püspökség alapitásának száz éves jubileumát, e hó 3-án ülték meg Nagy-Váradon. Az isteni tiszteletet Olteanu püspök tartotta, s ő osztotta ki az érdemjeleket is. Maga a püspök a Ferencz-József rend nagy keresztjét kapta.

Ballagi Mórnak, ki reform. hittanári állomásáról lemondott, hálajelül emléket szándékoznak adni volt tanitványai, most gyüjtenek e czélra, s gyüjtések eredményéből Ballagi Mór nevére alapitványt is szándékoznak tenni.

Az állami tanitónő-képezde kitűnő tanerőt nyert *Péterfy Sándor* kineveztetése által, ki itt rendes

Krapfl Péter

Lőrd

Szana Szárév

39.52.C.

66-3886/4.
..... sz.

1943.

Baleset ellen védekezz!

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Szentiványi Sándorné

~~úrnak~~
~~úrnőnek~~
~~úrnak~~

Budapest.

XI. ker. Lágymányosi út tér 16. sz.

86. sz. -- Pallas nyomda, Budapest. 45908.

Krafft Péter

l.

Zádor-Radon

34. l.

Krafft Péter

l.

Kazinczy Ferenc
levelezése

VIII. k. 629-l.

Sárospataki Könyvtár IX. 137

Krafft Peter

1780-1856

l

Ormadatch

7, 192, 193, 240, 254-1

Krafft Péter
festő

L.
Lechner Jenő dr
A magyar Nemzeti
Múzeum épülete
1836–1926. Bp.
1927. 36. l.

A régi tulajdonos		Az új tu
neve	tagsági száma	neve

ÉSITŐ SZÖVETKEZETE

)6970 szám.

ÜZLETRÉSZJEGY

mellyel

TISZTVISELŐK FOGYASZTÁSI,
RTÉKESITŐ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST

igazolja, hogy

ter Gyula ur

darab törzsüzletrészjegyre

Egyszázhusz koronát

fent kitüntetett tulajdonosnak, vagy jogutódjának k a törzsüzletrészjegytulajdonosokat a szövetkezet yai értelmében megilletik.

1.

A MAGYAR KÖZTISZTVISELŐK
FOGYASZTÁSI, TERMELŐ- ÉS ÉRTÉKESITŐ SZÖVETKEZETE.

1927.

Kraffft Péter

festő

Ferenc császár és magyar
király koronázása

Fenti festménye

42,8 × 62,4 cm.

Repr.

Fest. oladal.

Báró Dévay Pál alta-
bornagy (1737–1800)

Bp. 1915. 145. l.

42. Esztergom Keresztény Muzeum. Kolozsvá
43. " " " Visegrád
44. " " " Reneszán
45. Pécs. Kőtár. Sirkő XI. sz. 1183.
46. Esztergom. Viziváros templom homlok
47. " Belvárosi templom szószék
48. Ják. Apátsági templom Szent György f
49. " " " . Falkép 1288
50. Léka. Vár. Lovagterem 1323
51. Kőszeg. Szent Jakab templom. Köpenye
52. Esztergom. Keresztény Muzeum. Kassai
53. " Várkápolna szentélye 1399
54. Székesfehérvár. G.kel. templom ikono
55. " " Vármegyeház 1457
56. " " Kőmuzeum. Nagy Lajos
57. Bpest. Szent Margit siremléke 1497
58. Szeged. Szent Demeter templom tornya
59. Veszprém. Szent Gizella kápolna bels
60. " " " Apos
61. Karcs. ref. templom homlokzata 1545
62. Székesfehérvár. Romkert 1648
63. Esztergom. Koronázási Eskükereszt 17
64. Nyirbátor. Ref. templom belseje 1718
65. Jászó Premontrei apátsági templom 1
66 " " 2 S
67. " " " " "
68. Csécs ref. templom. freskók 1805
69. Bp. Széchényi Könyvtár Képes Krónik
70. " " " " "
71. Esztergom. Kőtár "Töredék" a porta s
72. Bp. Széchényi Könyvtár. Képes Króni

Krafft Péter

Irod

Lykamnátort II

162. l. 443. l.

keppel

AVVERTENZA.

Affinchè questa edizione del Catalogo conservi l'ordine medesimo adottato nella precedente, si sono indicate le opere aggiunte nelle varie sale con numeri contraddistinti da lettere dell'alfabeto e si sono omessi i numeri corrispondenti alle opere che più non figurano nelle sale stesse.

Krafft Péter

festő

l.

Bíró – Barabás

215. l

Kath. Vian. János
Prot. Emőd

CSÜTÖRT.

10

Kath. Lőrinc
Prot. Lőrinc

PÉNTEK

11

Kath. Zsuzsánna
Prot. Tibor

SZOMBAT

12

Kath. Klára
Prot. Klára

Izr. S. Ekev 5. P.

32. hét. 1933 Augusztus hó. 31 nap.

Kraff Péter

festő

Ferenc király arcképe és

A Napoleon ellen szö-
vetkezett fejedelmek ta-
lálkozása és festmé-
nyei a pesti Vár-
megyeháza köz-
gyűlési termében

íród

Rohlauf

I. 122. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Krafft Péter

wid
2

Dim Páris

19. l.
20. l.

Krafft, Peter

1780–1850

festö, Bees

l.:

Bielz Portrait

191 n.

Népvándorláskori bőr V. 176.

— aggyagedény V. 176.

— díszített cserépdarab V. 176.

Krafft Péter

ivód
z

Mátrnemzmuzkosz

32. l.

LONZA ANTONIO. VIRÁG

Krafft Péter

l.

Kazinczy lev

XX. 508. l.

Kötöttáru és női divatkülönlegességek

Kraft Peter

Wyd.

Dívald 1927

164. l.

Nagyságos

Dr. S z e n t i v á n y i G y u l a

főtitkár urnak

B a d a c s o n y t o m a j

Erzsébet penzió

Krafft Péter

festő

l.

Lechner Jenő dr

A Magyar Nemzeti

Múzeum épülete

1836–1926.

Bp. 1927

36. l.

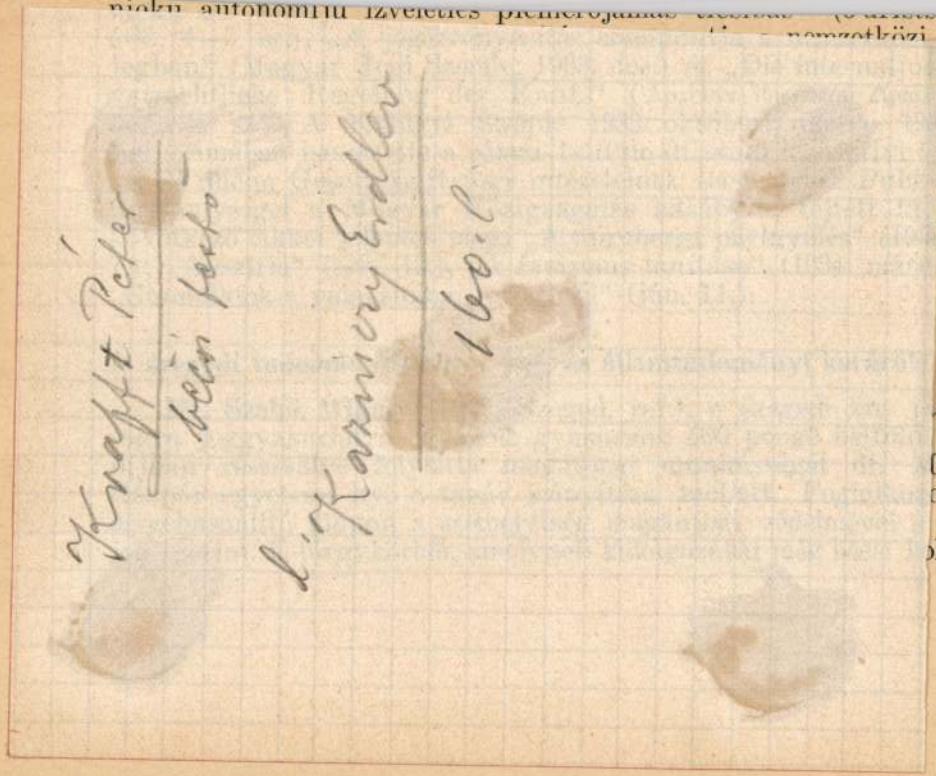

Krafft Péter

bécsi festő

l. Kazniczy Erdlev

160. l

pique több kötetnyi levéltári kutatásainak eredménye. Összeállította az egyetem felvidéki ingatlanainak leltárjegyzékét, amelyet a perben „Inventaire et superficie des immeubles litigieux de l'Université de Budapest" címen külön mellékletként használtak fel. Az egyetemi pernek a hágai nemzetközi bíróság előtti befejezése után jelentést készített „Az egyetemi épületek telekkönyvi helyzete", továbbá „A Studiorum Commissio kialakulása és az egyetemi birtokok kezelésének történeti adalékai" címmel. Az elmaradt haszon és az egyes ténykérdésekkel kapcsolatban az alsófokú bíróságnál (a magyar-csehszlák dönőbíróságnál) újrainduló pernek előkészítő munkásságában a tanév végéig állandóan résztvett. E mellett folytatta büntetőjogi működését is. A büntetőjogi szemináriom könyvtárosa volt, közreműködött a „Büntetőjogi tanulmányok" című Angyal Emlékkönyv szerkesztésében és társszerkesztője volt a Grill-féle Kis Törvénytár 4. kötetének („A magyar bűnvádi perrendtartás szabályai"). Szerkesztette továbbá az Angyal-Szemináriom kiadványainak sorozatát is. Az egyetem büntető jurisdictiójára vonatkozólag levéltári kutatásokat folytatott és dolgozott „Közgazdasági kémkedés" című tanulmányán. „A római büntetőjog főjellemvonásai" címen előadást tartott az egyetemi római jogi szemináriumban. A Magyar Jogi

Krafft Peter

ivód

Balástörtfest, 16. l.

Kraft Péter

1821. Bécs

vrod

Karinszky Ferenc levelezése.
XVII. k. Bpest 1907. 479 l.
-294, 626. l.

újolag felgyujtott világló szép lelke között kezdődik», el ne fojtassék, mert minél tovább tart a küzdelem, annál több vér foly el miatta. A természet rendje a szabadságnak szerez győzelmet. (3832., 3875., 3885., 3897., 3907., 3915., 3929., 3933., 3935., 3945., 3970., 3991., 4019. sz. lev.)

Kazinczy semmi jót sem vár a spanyol és olasz forrongásoktól. Sajnosnak mondja, hogy az emberek még a XIX. században sem okúlnak. Nápolyt idegen hadak özönlik el, s nehány fölkelő esztelensége keményen bűnhődik. De a természet örökké rombol, hogy örökké épithessen. A mely nép ezt megérti: nem esik kétségbe. Lassankint mindenhol belátják, hogy az az ország boldogúl, a melynek népe megérti és szereti fejedelmét s viszont. Dőreség volna azt állítani, hogy a mi alkotmányunk hibátlan; de tőlünk függ, hogy jobbá tegyük. Sokat irígyelhetünk másoktól, de a magunkét nincs okunk megvetni. Bár az Isten a mostani állapotban tartson meg bennünket s vezéreljen a bölcseségnek azon fokára, hol az idegen jót követni nem tartjuk szégyennek, hol hazafiak lehetünk, de egyszersmind világpolgárok is.

Krafft Peter, festő

L: Donát János

Jávor A.: A felvilágosodás művészete 1007-1010

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug.-8. XXXV/32

III. ÉVFOLYAM BUDAPEST, 1927 JANUÁR—FEBRUÁR HÓ 1—2. SZÁM

HADIMÚZEUMI LAPOK

AZ ORSZ. MAGY. HADIMÚZEUM EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA ✶ MEGJELENIK ÉVENTE 10 SZÁM ✶ A MAGYAR KIR. HADTÖRTÉNELMI MÚZEUM HIVATALOS KÖZLÖNYE

Felelős szerkesztő: HORVÁTH KÁROLY az Egyesület alelnöke.

A tudományos és intézeti rész szerkesztője: AGGHÁZY KAMIL a Múzeum h. igazgatója.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VI, Andrássy-út 20. szám
TELEFON: TERÉZ 115—69.

TARTALOM

Védnökeink: (I. közlemény) gróf Csáky Károly ... 3
Horváth Károly: Háború és Művészet. (III. folytatás) ... 5
Szendrei János dr.: Hunyadi Mátyás király ismeretlen kardja ... 10
báti Berkó István: A kardbojt ... 11
Zoltai Lajos dr. és *Sőregi János:* Hadtörténelmi emlékek a debreceni városi múzeumból. Pályamunka ... 15
Szemle ... 24
Rákosi Jenő: A Nemzeti Ereklye ... 27
Egyesületi közlemények ... 30
Szerkesztőségi és kiadóhivatali posta ... 30

KÉPEK JEGYZÉKE

1. kép. gróf Csáky Károly (4). — 2. kép. *Papp* Henrik: Nógrád vára kulcsainak átadása (6). — 3. kép. *Krafft* Péter: Zrinyi Miklós kirohanása (7). — 4. kép. *Székely* Bertalan: Zrinyi Miklós kirohanása (8). — 5. kép. *Vizkelety* Béla: Perényiné a mohácsi hősöket temeti (9). — 6. kép. Tiszti alabárd rojtja (bojtja) (13). — 7. kép. Altiszti alabárd rojtja (bojtja) (13). — 8. kép. Kardbojtszerű lovassági markolatszíj közlegények részére (13). — 9. kép. Az 1798-ban rendszeresített altiszti kardbojt (13). — 10. kép. Az 1836-ban rendszeresített tiszti kardbojt (13). — 11. kép. Ugyanakkor rendszeresített altiszti kardbojt (13). — 12. kép. Az 1867-ben rendszeresített gyalogsági szuronybojt (13). — 13. kép. Az ugyanakkor rendszeresített lovassági legénységi markolatszíj (14). — 14. kép. Kardok a X. és XI. századból: 1. szám Konyár község határában talált kard, 2. szám Debrecen város határában talált kard, 3. szám Szakoly község határában talált kard. Kardok a XIV. és XV. századból: 4. és 5. szám lelőhelye Debrecen. Szablyák a XV. és XVI. századból: 6. szám lelőhelye Mikepércs, 7. szám lelőhelye Debrecen (17). — 15. kép. 1848-as magyar emlékkard (18). — 16. kép. *a)* török eredetű páncéling, *b)* páncélkesztyűk (19). — 17. kép. A debreceni polgári nemzetőrség lovasszázadának zászlaja 1848-ból (20). — 18. kép. A debreceni polgári nemzetőrség gyalogszázadának zászlaja 1848-ból (21). — 19. kép. Nemzeti Ereklye (29).

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

Egész évre .... 8 pengő
Fél évre .... 4 „
Egyesületi tagoknak .... 4 pengő / 2 „

EGYES SZÁM ÁRA 1 PENGŐ 20 FILLÉR — HIRDETÉSEK DÍJSZABÁS SZERINT

Minden a lapra vonatkozó levelezés (kézirat, reklamáció, előfizetés stb.) BUDAPEST VI, ANDRÁSSY-ÚT 20. SZÁM ALÁ CÍMZENDŐ

Mai számunk 2000 példányban jelent meg.

INHALT

Unsere Protektore: Graf Karl von Csáky (1. Mitteilung) (3). — *Karl Horváth*: Krieg und Kunst. (III. Fortsetzung) (5). — *Dr. Johann Szendrei:* Das unbekannte Schwert des Königs Mathias Hunyadi (10) — *Stefan Berkó v. Bát:* Das Portepée (11). — *Dr. Ludwig Zoltai* u. *Johann Sőregi:* Kriegshistorische Reliquien aus dem Museum der Stadt Debrecen (Preisschrift) (15). — Rundschau (24). — Mitteilungen des Kön. Ung. Kriegshistorischen Museums (27). — Vereins-Mitteilungen (30). — Redaktions- u. Administrations-Post (30).

BILDER-VERZEICHNIS

1. Graf Karl von Csáky (4). — 2. Heinrich *Papp:* Übergabe der Schlüssel der Festung Nógrád (6). — 3. Peter *Krafft:* Der Ausfall Nikolaus Zrinyi's (7). — 4. Bartholomäus *Székely:* Der Ausfall Nikolaus Zrinyi's (8). — 5. Adalbert *Vizkelety:* Frau Perényi lässt die Helden von Mohács beerdigen (9). — 6. Hellebarde-Portepée der Offiziere. 7. Hellebarde-Portepée der Unteroffiziere. 8. Portepéeartiges Säbelgehenk der Kavalleriemannschaft. 9. Unteroffiziers-Portepée (eingeführt im Jahre 1798). — 10. Offiziers-Portepée (eingeführt im Jahre 1836). 11. Unteroffiziers-Portepée (eingeführt im Jahre 1836). 12. Bajonette-Portepée der Infanterie (eingeführt im Jahre 1867) (13). 13. — Säbelgehenk der Kavalleriemannschaft (eingeführt im Jahre 1867) (14). — 14. Säbeln aus dem X. und XI. Jahrhundert: 1. Säbel, gefunden in der Umgebung vom Dorfe Konyár; 2. Säbel, gefunden in der Umgegend der Stadt Debrecen; 3. Säbel, gefunden in der Umgegend des Dorfes Szakoly. Säbeln aus dem XIV. und XV. Jahrhundert: 4 und 5 gefunden in Debrecen. Schwerte aus dem XV. und XVI. Jahrhundert: 6. Fundort Mikepércs; 7. Fundort Debrecen (17). — 15. Ungarischer Gedächtnis-Säbel aus dem Jahre 1848 (18). — 16. *a)* Türkisches Panzerhemd, *b)* Panzerhandschuhe (19). — 17. Eskadrons-Kavalleriefahne der Debreziner Zivil-Nationalgarde von 1848 (20). — 18. Infanteriefahne der Debreziner Zivil-Nationalgarde von 1848 (21).

SOMMAIRES

Nos protecteurs (I. communication) Comte Charles de Csáky (3). — Charles *Horváth:* La guerre et l'art (III. suite) (5). — Dr. Jean *Szendrei:* L'épée inconnue du roi Mathias de Hunyadi (10). — Étienne *Berkó de Bát:* Le porte-épée (11). — Dr. Louis *Zoltai* et Jean *Sőregi:* Les reliques historiques du Musée de la ville de Debrecen (oeuvre de concours) (15). — Revue des revues (24). — Les communications du Musée Hongrois de l'Histoire de la Guerre (27). — Courrier de la Redaction et de l'Administration (30).

ILLUSTRATIONS

1. Comte Charles de Csáky (4). — 2. Henri *Papp:* La remise des clefs de la porte de Nógrád (6). — 3. Pierre *Krafft:* Sortie de Nicolas Zrinyi (7). — 4. Barthelemy *Székely:* Sortie de Nicolas Zrinyi (8). — 5. Adalbert *Vizkelety:* Madame Perényi fait enterrer les héros de Mohács (9). — 6. Porte-épée d'une hallebarde d'officier. 7. Porte-épée d'un sousofficier. 8. Genre de ceinturon à la porte-épée d'un soldat de la cavallerie. 9. Porte-épée de sousofficiers (adopté en 1798). 10. Porte-épée d'officiers (adopté en 1836). 11. Porte-épée de sousofficiers (adopté en 1836). 12. Porte-baïonette d'infanterie (adopté en 1867) (13). — 13. Ceinturon du soldat de la cavallerie (adopté en 1867) (14). 14. Épées des X. et XI. Siècles: fig. 1. épée trouvée aux environs du village Konyár; fig. 2. épée trouvée aux environs de Debrecen; fig. 3. épée trouvée aux environ du village Szakoly. Épées des XIV. et XV. Siècles: fig. 4 et 5 trouvées à Debrecen. Glaives des XV. et XVI. Siècles: 6. trouvè à Mikepércs; fig. 7. trouvé à Debrecen (17). — 15. Épée hongroise commémorative de 1848 (18). — 16. *a)* Cotte de maille turque, *b)* gants de cuirasse (19). — 17. L'étandard de l'escadron gardes-civiques de Debrecen en 1848 (20). — 18. Drapeau de l'Infanterie de gardes-civiques de Debrecen en 1848 (21). — 19. La Relique Nationale.

„Fáradj a Hazáért... közügy ha kívánja, mindenre kész lenni polgári kötelesség. Ám egyedül a legnagyobb erő sem tehet mindent: egyesített erőknek pedig a lehetetlennek látszó is lehetséges." *(Kölcsey.)*

Gróf Csáky Károly

emlékét akarjuk érdemesni, hálából és példaadásul, szeretettel és büszkeséggel, jelennek és jövőnek dicsőségére egyaránt.

A Honvédelem Miniszterét, ki imádja a *Multat* és a mult imádatát a *Jelen* törekvéseinek szolgálatába állítja. A Honvédelem Miniszterét, aki a harcos magyar mult ezernyi beszélő emléktárgyán át a *Jövőt* látja és segítő jobbjával *oltárt emel a magyar hadirégészet kultuszának.*

A Honvédelem Miniszterét, aki a multat nemcsak érzéseiben, de keringő vérében is hordja. Kinek ősrégi magyar családja már 1400 körül a legelőkelőbb családok között foglal helyet. Akinek őseiből *Miklós*, erdélyi vajda, már 1408-ban a Sárkány Rend lovagja. Ennek testvéröccse, *Gergely*, komája a törökverő Hunyadi Jánosnak és hősi halált halt 1448-ban a rigómezei ütközetben. *Ferenc* tartja keresztvízre Hollós Mátyást. *Miklós*, csanádi püspök, 1514-ben a Dózsa-féle lázadás áldozata. *Imre* bíboros, *László* már 17 éves korában elkíséri Barcsay fejedelmet a török táborba és 1690-ben huszárezredével vitézül küzd Badeni Lajos, Lotharingiai Károly és Miksa Emánuel oldalán a törökök ellen. Ennek fia, *László*, nagy fejedelmünk, II. Rákóczi Ferenc huszárezredese, majd dandárnoka. *István* ugyancsak Rákóczi híve, aki 1706-ban a szécsényi országgyűlésen a hadiszertár főbiztosa lett. És közvetlen őse *Csáky György* tábornagy, lovasezred-tulajdonos, aki 1741-ben a tiszamenti felkelő nemesség vezére.

Édesatyja, *gróf Csáky Albin*, a nagyműveltségű magyar főúr, aki 1888-tól 1894-ig kultuszminiszterünk, majd a Főrendiház elnöke és az Aranygyapjas Rend lovagja. Édesanyja *gróf Bolza Anna*, csillagkeresztes- és palotahölgy, igazi magyar Nagyasszony, az irodalomnak és művészetnek lelkes pártfogója és fáradhatatlan a jótékonyság terén. Kinek szalonja 1890-től az irodalom és művészet előkelőségeinek központja. Kinek buzgólkodásából alakult meg a *Műbarátok Köre*, melynek irodalmi szakbizottsága éppúgy, mint a Kisdedóvó és Budapesti Általános Poliklinika nőbizottsága, a Mária-Dorothea Egyesület, az Általános Közjótékonysági és az Ingyentej Egyesület hosszú időn át nemeslelkű elnökét tiszteli fenkölt személyében.

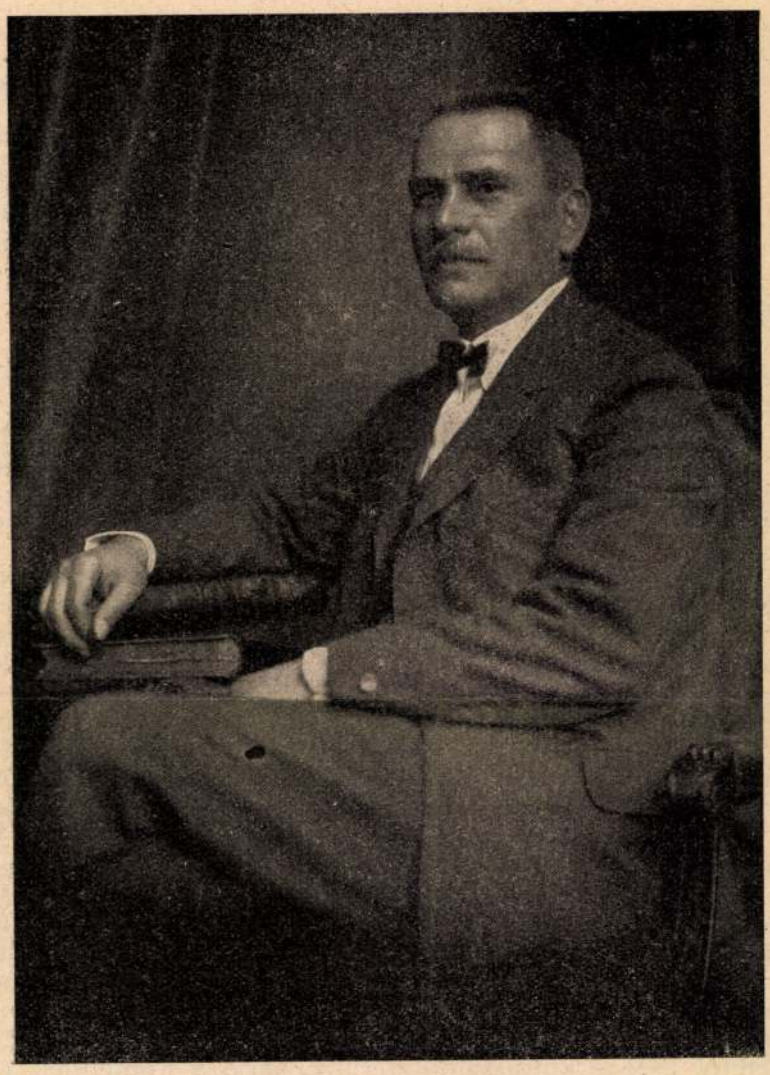

Dum spiro spero.

Csáky

Ez a mult kíséri a Honvédelem miniszterét, a mi Miniszterünket és ennek a multnak évszázados erényei nyilvánulnak meg cselekedeteiben, ennek aranyló homályából nyúl az ő erős karja támogatólag a mi nagy ügyünk felé.

Mi pedig mélységes hálával vessük ércbe nevét és alakját. Igazi jóttevőnk tiszteletére *megalapítjuk a „Csáky-érmet"*, hogy azután évről-évre annak nyujtsuk át, aki a magyar mult dicsőségét hirdető munkánkban a legnagyobb eredményeket éri el. S ezzel nemcsak az arra érdemes munkások előtt hajtjuk meg az elismerés zászlóját, hanem hirdetni fogjuk a késő utódoknak is, hogy volt Hazánknak egy *Honvédelmi Minisztere, akit a Jövőért való nagy munkában is a Mult imádatos tisztelete vezetett!*

Horváth Károly.

Háború és művészet.*

Írta: *Horváth Károly.*

(III. folytatás.)

A XVI. század utolsó éveiben felcsillant a török uralom alóli felszabadulás reménye. 1593-ban, a dunántúli harcok folyamán gróf *Hardeck Ferdinánd* fővezérrel ellentétbe került erdődi gróf *Pálffy Miklós* átmegy a Felföldre és a tiszavidéki nemességből álló haddal a Hont és Nógrád vármegyék felett uralkodó várakat felszabadítja a török uralom alól. 1594 február 17-én visszafoglalja Nógrád várát is és ennek emlékét örökíti meg *Papp Henrik* képe: „Nógrád vára kulcsainak átadása", melyet, mint már említettük, Nógrád vármegye megbízásából festett meg (2. kép).

Nógrád vára már Árpád idejében fennállott és 1544-től 1594-ig, tehát ötven évig volt a törökök uralma alatt, akik szandzsákbég székhelyévé is tették. 1594-től 1663-ig magyar kézen volt, hogy azután ismét huszonkét évig, 1685-ig a török birja. Ez évben villámcsapás felrobbantotta a lőportárt s ekkor hagyták el a törökök véglegesen.

*

Lapunk mult számában említettük, hogy a magyar történelmi képfestés 1825-tel vette kezdetét, amikor is *Krafft Péter* megfesti Zrínyi Miklós kirohanását ábrázoló képet (3. kép).

Krafft Péter német festő Bécsben élt, mint az udvar kedvenc festője s többnyire nagyméretű történelmi festményeivel tett szert népszerűségre. Hazánkban akkor volt felébredőben a nemzeti öntudat; a közvélemény ennek érvényesülésére vágyakozott a festészetben is. Publicisták és műpártolók erőszakolván a magyar történelemfestés ápolását, idegenből plántálták közénk a történelmi festést. A híressége tetőpontján álló Krafft Péterhez fordultak tehát, remélve, hogy tőle megihletve, magyar művészek is hozzálátnak a históriafestéshez. (Lásd Hadimúzeumi Lapok 5—7. sz., 14. oldal.)

* Ezen cikk első része lapunk 1926. évi 1—2. számában, második közleménye pedig 5—7. számában jelent meg.

2. kép. Papp Henrik: Nógrád vára kulcsainak átadása.

Érdekes összehasonlításra ad alkalmat Krafft Péternek Zrínyi Miklós kirohanásáról festett képe Székely Bertalan hasonló tárgyú képével (4. kép). Érdekes az összehasonlítás úgy történelmi, mint művészeti szempontból. Történelmi szempontból azért, mert e két kép összehasonlításából láthatjuk, hogy a festőművész műve megalkotásánál nem alkalmazkodik szigorúan a történelmi valósághoz. Székely Bertalan gyalog, Krafft Péter pedig lóháton ábrázolja Zrínyi Miklós kirohanását. A történelmi valósághoz Székely Bertalan képe áll

3. kép. Krafft Péter: Zrinyi Miklós kirohanása.

közelebb. 1566 szeptember 7-én, midőn *Zrínyi Miklós* végső kirohanásra határozza el magát, leveti páncélját, helyette rövid dolmányt és sötétkék bársonymentét ölt magára és annak minden zsebébe száz-száz aranyat varrat, hogy az, aki holttestét megtalálja, méltónak ítélje őt a tisztességes eltemetésre. Nyakába drága aranyláncot akaszt, fejére kócsagtollas és gyémántbogláros kalpagot tesz, felköti kedvenc görbe kardját, magához veszi a vár kulcsait, balkezébe kis kerek pajzsát s így lép megfogyatkozott hívei elé, akikhez rövid beszédet intéz. Lelkesítő szavai nyomán még a nők is férfiruhát öltenek és vesznek részt az utolsó harc dicsőségében. A kirohanás előtt egy vasdarabokkal megtöltött ágyút süttet el és az ekként nyitott úton rohan ki csapatával. Az élen ő megy *Juranics Miklóssal*, aki mint zászlótartó, a nagy aranyos zászlót tartja kezében. Zrínyi az útjába kerülő előkelő török tisztet pisztolyával lelövi s azután vág az ellenség közé. Egy lövés a mellén találja, de azért harcol tovább, míg egy második, mely a halántékát éri, véget vet nemes életének. Harcos katonái sorra

4. kép. Székely Bertalan: Zrinyi Miklós kirohanása.
Elől Zrinyi gyalog rohan kezében magasra tartott karddal, hátul vitézei búcsúznak a hozzátartozóktól.

hullanak el mögötte, s csak kevesen maradnak életben, akiket is rabságba hurcoltak, három kivételével. E három katonát azért bocsátották a törökök szabadon, hogy az egyik Babócsára, a második Károly

főhercegnek, a harmadik pedig a győri tábornak vigye meg a hírt, hogy Szigetvár nincs többé.

A történelmi valóságtól való eltérés azonban nem befolyásolja károsan a művészetet. Mindkét képen elsőrangú a kompozició: az alakok csoportosítása és a helyzet fájdalmasan nagyszerű lelki tükröztetése. *Krafft* képén a kirohanási előzmények nem nyernek megoldást. Itt az utolsó pillanatok játszódnak le, a hősi halál tudatának és szük-

5. kép. Vizkelety Béla: Perényiné a mohácsi hősöket temeti.

ségességének fensége hajtja előre a magyar harcosokat. *Székely* képe a tulajdonképeni kirohanás előtti helyzetet rögzíti meg. Zrínyi már az élen áll s követik őt katonái; de a harci vonatkozásba elvegyül a hitves fájdalmas búcsúja s az anya utolsó vészkiáltása gyermekének elvesztése előtt. Úgy mondhatnók, hogy míg Krafft képe tisztán egy harci jelenetnek tetszetős megörökítése, addig Székely képe egy történelmi festmény, mely nem csupán a katonai vonatkozásokat, de a vár belső életét s annak tragikus pillanatait is megrögzíti és visszatükrözteti.

Lehet vitatkozni a felfogásbeli különbségek fölött. Aki kizárólag esztétai szemmel nézi a képeket, az talán Krafft képének fog előnyt adni. A katonai történelmi és ethikai bírálat azonban Székely javára ítéli a pálmát, mert az ő képén a történelmi fegyvertényen kívül erkölcsi és lelki hatások is érvényesülnek. Mivel pedig a történelmi festőművészetnek több a hivatása és feladata, mint a történelmi fényképezésnek, kétségtelen, hogy Székely képe a művésziesb.

*

A magyar történelemfestésnek két hasznos és lelkes katonája a Vizkelety-testvérpár volt.

Vizkelety Imre született Újaradon 1819 január 21-én és 1895-ben halt meg Pécsett. Különösen két képe érdemel megemlítést, úgymint: „Az aradi honvédek 1848-ban“ és „Zrínyi Miklós szigetvári hős“ című képei, melyek mindegyike Temesvárott, a Délmagyarországi Múzeum birtokában volt s így Trianonnal ezeket is elvesztettük.

Öccse, *Vizkelety Béla* ugyancsak Újaradon született 1825 november 25-én és Pesten halt meg 1864 július 22-én. Ugyancsak két történelmi képe érdemel megemlítést, úgymint: „Eger hősi megvédése“ és „Perényiné a mohácsi hősöket temeti“ című képei, melyek közül az utóbbit bemutatjuk (5. kép).

A gyászos mohácsi harc után, a csata utáni napokon az elesettek egyrészét maguk a törökök temették el. Nagy számban maradtak azonban még sokáig temetetlenül, mígnem *Kanizsay Dorottya*, Perényi nádor özvegye, nehogy tetemeik a ragadozó állatoknak essenek áldozatul, saját pénzén fogadott 400 emberrel temettette el azokat.

Kanizsay Dorottya a nagy magyar asszonyok kiemelkedő alakja, először Geréb Péter nádornak, majd később Perényi Imre nádornak volt felesége. Az Osl-nemzetségből származó Kanizsay-család egyike legrégibb családainknak, mely 1632-ben férfiágon kihalt. Tagjai közül e helyen kiemelni kívánjuk *János* egri püspököt, aki 1387—1418-ig esztergomi érsek volt s aki Zsigmond király közbenjárására 1394-ben a magyar hercegprímások közül elsőnek nyerte el úgy a maga, mint utódai részére IX. Bonifácius pápától „az apostoli szentszék született követe“ címet.

(Vizkelety képeire vonatkozólag lásd Berkessy: „Temesvári művészek. Temesvár, 1920.“)

(Folytatjuk.)

Hunyadi Mátyás király ismeretlen kardja.

Történelmi kutatásaim közben a régi hírlapokat is át szoktam tanulmányozni.

Így akadtam *„A Honvéd“* című hetilap *1872.* évf., 12. számának 95. lapján a következő hírre:

„Mátyás király kardja.“ A Bukarestben megjelenő „Trompete a Carpati Cor“ (Kárpáti Harsona) című politikai lap kiadóhivatala sorsjátékot rendezett, ezer játszó szám között három nyereménnyel. Egy-egy számra a tétel egy darab arany. A nyeremény tárgyai két festmény és Mátyás király egy kardja a XV. századból, melynek egyik lapján Mátyás király képe van bevésve, alatta pedig arannyal bevert betűkkel e szavak állanak: „MATHIAS. HUNGARIAE ET BOHEMIAE REX“; a másik oldalon pedig „PRO MERITO“ szavak után „MCD. LXXV. STEPHANO. H. IZDEOM. PATARIO. MOLDAVIAE. Hogy e kard mikép jutott Bukarestbe s a lapkiadó birtokába, arról nem ad felvilágosítást a közölt hír.“

Mátyás király nevével ellátva eddigelé csak egyetlen kardot ismerünk, a bécsi udvari fegyvermú-

1874

23. jan. 10. Kraft 2 nagy képének áthelyezése a múzeumból a ludoviceába 100.

KRAFFT

1842

62. aug. 10. Az egyetem ama része, hol a két nagy Krafft féle kép vagyon, romba dőlni fenyegetvén, azt javasolja az igazgató, hogy a nevezett képek ez okból a múzeum uj épületébe tétessenek át.

65. aug. 14. Nádor — tudósitja az igazgatót, hogy meghagyta Pollak épitésznek a Krafft féle két nagy kép számára a muzeum uj épületében alkalmas helyet kijelölni, egyszersmind az átszállitás költségét utalványozza.

69. aug. 20. Nádor — jelenti az igazgatónak, hogy Pollak épitész a múzeum uj épületében a Krafft féle két nagy képnek ezek kárositása nélkül hely nem adhatván, az emlitett képek a Ludoviceumba vitessenek.

92-93. p.

119. jún. 18. Ő Fensége a Krafft féle képek s egyéb szobrok behozatási s felaggatási költségükre forditott 111 frt 12 krt ppben utalványozottnak méltóztatik kijelenteni.

M. ÉRT. 1991. 1/2.

azaz .....

elynek kifizetése a megbízás teljesítésekor esedékes.

jogot, hogy a tanulmányt a Magyar Művészettörté-
rásként használja fel. A szerző kötelezi magát, hogy
a kézirat elfogadásától számított 4 éven belül az
zzájárulása nélkül nem publikálja.
il publikálásra, ez esetben a szerzőt csak az arányos
ttörténeti Kutató Csoport és az Akadé[illegible] Kiadó
én a szerzőt tiszteletdíj nem illeti. Min[illegible]egyéb
vény rendelkezései irányadók.

ejl. hozzájárulás kerül levonásra.

nap.

.....
megbízó

edjék!

1849

67. nov. 2. Az Igazgató Krafft Peter cs. k. bécsi Belvedere képcsarnok igazgatóját kéri, tudósítaná őt arról, mi módon szereztették meg a n. Museum számára általa festett 2 képei együttal leírásukat is kívánván

1856

134. júl. 4. Az ausztriai műegylet a szeptemberi rendkívüli kiállításra Kraffinak a museumban lévő Zrínyijét kéri. Nem adathatik ki

127.

132

KRAFFT, Peter

1826

1/9 febr. 1. Krafft két nagy történeti képe ügyében
8/c márc. 7. Két Szekszárdon talált római mérföldmutató felírása küldetik fel

1827

9/b ápr. 23. Kohn egy 12 aranyat nyomó III. Károly által a Szt. György-rend emlékére vert emlékérmet ajánl vételre
10. ápr. 27. A fönebbi Szent György-rend emlékére vert emlékérem megvétetik. Szerzemény
12/g máj. 3. A két nagy Krafft féle kép ügyében
16. máj. 9. A két nagy Krafft-féle kép szállítási költségei 100 fttal utalványoztatnak

1846

75. márc. 20. Az Igazgató Krafft Pétert Bécsben a cs. kir. képtár igazgatóját Pestre meghívja, hogy nagy képeinek felállításánál a M. N. Museum új épületében személyesen résztvegyen

Művtört. Ért. 1990 1-2 122. p. 126.

Krafft Peter

l.

Kazinczy Lev

XVIII k. 88.469 l.

hol, milyen nagyságban és mily áron kapható.

A könyv három részre oszlik, s mindegyik egész a legújabb időig terjed. A képírás fejezete az ó keresztény művészet korszakával kezdődik és 1339 szám van benne ; a szobrászat fejezete 410, az építészet pedig 677 számból áll. Tekintettel azokra, kik a művészetek történetével kedvtelésből foglalkoznak, minden művész nevét rövid életrajz követi.

Vannak azonban hiányok is a könyvben. Így az ó kori keleti népek művészetének emlékei után készült fényképek nem vétettek föl. Ennek daczára az első kísérletet melegen ajálnjuk, s reméljük, hogy egy újabb kiadás az igényeket minden irányban jobban ki fogja elégíteni.

O. F.

FERD. MOSER, *Ornamentale Pflanzenstudien auf dem Gebiete der heimischen Flora.* Eine Anregung für Lernende und Lehrende in Wort und Bild ; Berlin, Ch. Clæsen u. Comp. Ára 12 márka.

E munka az érdeklődőknek — hogy mindjárt kimondjuk — a legjobban ajánlható. Úgy

Kraffft Péter

festő

l. Kazinczy Lev

XXII. 390, 398, 400,
400, 401, 424, 426.
507, 510. l.

Temesvár műemlékeinek és nevezetesebb

épületeinek fényképei VII. 162

Kraffft Péter

l.

Kazinczy Ferenc
levelezése

XIX. k. 48, 216, 218
221, 224, 231, 245
247, 254, 260, 272
274, 318, 349. 590
610, 611. l.

KRAFFT, Peter

Svoboda

Heliton, 200. 1991. 1/2.

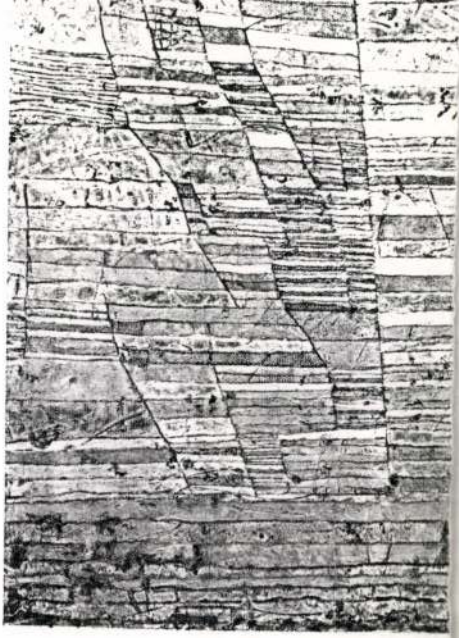

Krafft Peter
1780–1856
Lüb I. 21, 27, 108
II. 36, 42, 44, 50
III. 63
IV. 48, 98, 105, 151.

Kraft Péter

becsi festő

erod

I

Dívald Magyarvend

240. l.

1.-	13.895.59	19.159.-
o.-	7.481.o9	8.928.43
o.-	7.o35.17	4.967.96
o.-	14.516.26	13.896.39
o.-	1o.7o5.12	1o.429.99
o.-	1.694.53	1.642.o9
o.-	23.8o2.33	23.728.79
o.-	758.74	632.22
o.-	2.877.8o	1.989.71
o.-	2.578.97	2.217.34
-.-	115.o5	5o4.6o
-.-	168.11	361.16
-.-	325.18	3.25o.43
o.-	788.55	1.262.66
o.-	1.176.39	1.57o.47
o.-	678.o1	6.o27.28
o.-	9.466.8o	17.815.87

Krafft Peter

l.

Karniczky Lev

XIII. 526. l.

Krafft Péter

l.

Ormós Zsigmond

Utazási emlékei

II. k. Pest 1860. 43. l.

A kávéházban 8500; Fr. v. Stuck: Kis leányfej 9800; Menzel: Egy öreg férfi feje (Rajz) 4250; L. Corinth: Nő, beteg férje ágyán ülve 19,000; Oskar Björck: Kröyer dán festő tósztja 16,300; H. Gude: Este a norvég tengerparton 8500; Thaulow: Téli táj 24,000; J. Jensen-Egeberg: Harmonikázó fiu 10,000; Diaz: Erdő ősszel 8000; Klinger: Hegyi táj (Tollrajz) 4000; J. Hamza: Előkelő társaság egy rokokószalonban 15,050.

Majna-Frankfurt. Rudolf Bangelnál márc. 22-én modern festők műveinek árverése kezdődött. Az eredményből kiemeljük a következőket: (Az árak márkában értendők.) Peter Becker: Németország dicsőitése I. és II. (két aquarell) 24,500; J. Bosboom: Templom belVadásztársaság 12.000, Dirk Daelens: Épitészeti részlet 5000, Pieter Aertsen: Baromfis kofa 19,000, A. Achenbach: Táj malommal 13,000, Abr. Storck: Cetvadászat 6100, Ed. v. Gebhardt: Férfiarckép 13,100, U. a.: Öreg férfi 8500, H. Hermanns: Dordrecht 9500, Eugen Kampf: Dünák 6500, J. v. Schennis: Park 10,500 M.

Felelős szerkesztő: ELEK ARTÚR.

A kiadásért ifj. KAFFKA LÁSZLÓ felelős.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre -- **240** kor. Félévre -- **120** kor.
Ára példányonként **10** korona.

HUNGARIA könyvnyomda és kiadóüzlet nyomása, Budapest, V., Vilmos császár-út 34

Perzsaszőnyeg-különlegességek

BÁTORY HUGÓ

Budapest, IV., Aranykéz-utca 2. Félemelet 2

Krafft Péter

-festő

l.

Wallentinyi

Ferenczy levelei

277. l

ámla	Arii		
nyesek	Alapitói költs.		Be
Kövr.	Tart.	Kövr.	Tart
243.314 12	63.480.	46.100.	82.2
150.000.	4566.		364
16.200.			

FARKAS JÓZSEF (FARKASFALVI) RÉZ- ÉS ACÉLMETSZŐ. Előbb Pesten, utóbb Pozsonyban. Wurzbach, Nagler nem ismerik. A Pallas Lexiconban sincs megemlítve. Ismeretes munkái:

1. Nagy-Váthy János magyar író arcképe (l. Tud. Gyűjtemény. 1824. XII. köt. 8r.).
2. Kenderessy Mihály arcképe (l. u. o. 1825. XI. köt. 8r.).
3. Magyar nemtő, címlapi díszítményül (l. u. o. 1825. I—VII. köt.).
4. Nitria, ut olim fuit.
5. Nitria, ut nunc est. (Mindkettő megjelent Episcopatus Nitriensis Memoria Posonii. 1835. 8r.).
6. Ecclesia cath. Vaciensis. (Schematismus Dioecesis Vaciensis pro Anno 1835. 8r.). —148.

NAMÉNYI LAJOS

MŰVÉSZETI IRODALOM

PAÁL LÁSZLÓ. Írta Lázár Béla. 11 melléklettel és 59 szövegbe nyomott képpel. Budapest, Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadása. (Művészeti Könyvtár.) 156 l. — Ez a könyv néhány esztendő kutató munkájának eredménye. Fontos helyet foglal el a modern magyar művészettel foglalkozó irodalomban, mert ezt meggazdagítja egy jelentőségteljes festő, Paál László alakjával. Paál két képe mintegy huszonöt év óta díszíti a Nemzeti Múzeum képtárát, de a művész egyéb munkáival, életével, fejlődésével, stílusának elemzésével és méltatásával alig foglalkozott művészeti irodalmunk. Szana Tamásnak, aki az első összefoglaló könyvet írta újabb művészetünkről, oly rengeteg munkát kellett végeznie a nagy kiterjedésű anyag összeállítása és feldolgozása körül, hogy Paál László oeuvrejének felkutatásáig nem juthatott el. Annál kevésbbé, mert hisz e művész festményeinek túlnyomó része a külföld különféle országaiban volt széjjelszórva. Paál Lászlót tehát csak a múzeumi két képéről s az ezek alapján írt rövid méltatásokból ismertük. Minden fentartás nélkül való elismeréssel adózunk Lázár Bélának, hogy e nagy tehetségű művész munkáinak javarészét felkutatta, összeállította, bemutatta a Nemzeti Szalonban s bemutatja most ebben a könyvben is. A cél, amelyet a szerző maga elé tűzött, egyike a legméltóbbaknak, de nem volt könnyen elérhető. Arad, London és Páris az a három geográfiai pont, amelyek közt a Paál-kutató vadászterülete végignyúlik. Megnehezítette a kutatást az a körülmény is, hogy egy feledésbe merült művész munkáiról volt itt szó, akinek értékét csak azok ismerték, akik még a régi időkből emlékeztek rá. De Lázár Béla makacsul kitartott a szándéka mellett és végre is teljes siker koronázta fáradozásait. Az a gyűjtése, amelyet 1902-ben láttunk a Nemzeti Szalónban, nemcsak a Paál-képek nagy sorozatát foglalta magában, hanem más jó hatással is járt. Először is fölkeltette a közfigyelmet e festő iránt, aminek révén egymásután új s újabb Paál-képek nyomára jutott a szerző. Másik jó oldala volt e bemutatónak, hogy összes művészeti íróink behatóan kezdtek foglalkozni Paállal s így immár kialakulhatott irodalmunk körében is valamelyes közvélemény-féle Paál művészetéről. Az első idevágó nagyobb publikációt Lázár tette közzé addig ismeretlen képek hasonmásainak kíséretében a „Művészet" 1902-ik évfolyamában s e tanulmány jóformán csupa ismeretlen vagy legalább is kiadatlan adatok sorából állott, amelyeket a szerző úgy tudott egybefűzni, hogy egyúttal Paál művészetének világos és találó méltatását kaptuk. Szükséges volt ezt előrebocsátani, mert súlyt helyezünk arra, hogy a szerzőnek, amikor ily fontos feladatot oldott meg ily teljes sikerrel, megadassék a busásan kiérdemelt elismerés is. Mert itt, ismételjük, nem csak egy monografiáról van szó, hanem valamiről, ami szerintünk még fontosabb: felfedezésről és pedig fontos felfedezésről.

Azóta a könyv, amelyet most vesz a magyar olvasó, megjárta francia kiadásban a külföld illetékes ítélőszékeit is. S ott mindenütt a legszivesebb fogadtatásra talált. Paál László művészete kétségtelenül kapcsolatban van Barbizonnal s mi ne érdekelné a külföld publikumát, ami Barbizonból jő? A magyar mester bemutatásához tehát már e kapcsolat felemlítése is jó ajánlólevél gyanánt szolgált. A közönség szélesebb rétegeit pedig ezenkívül a magyar művész életének megrendítő regénye is érdekelte. Végre az esztétikusok kis körét lekötötte az a minden apróságra kiterjedő gondos analizis, amelyben Lázár a hősének műveit részeltette. Csakugyan, kevés festőnk fejlődését boncolták s kutatták oly behatóan, mint ahogy azt a szerző itt teszi. Beváltotta azt, amit az előszóban ígért: tövirül-hegyire megfigyeli s bemutatja Paál egyéni sajátosságainak kialakulását és megerősödését, érzelmeinek exteriorizálását és formába öntését, képzeleti képeinek megfoganását, technikai kifejezéseinek vajúdásait a halál pillanatáig. Bizonyára lesznek néhányan, akik Paál művészetét többre, — és sokan, akik kevesebbre fogják becsülni, mint a szerző teszi, de ez egyéni appreciáció dolga. Új hozzáfűzni való anyag — esetleg újabban felmerülő elkallódott képeken kívül — aligha lesz.

ÓKORI LEXIKON. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztette Pecz Vilmos dr., egyetemi ny. r. tanár, a Magy. Tud. Akadémia r. tagja. Második kötet, M—Zs. Budapest, 1904., kiadja a Franklin-Társulat. Képekkel. 1260 l. — A hazai filologusok tudásának és szorgalmának díszes gyümölcse az Ókori Lexikon, amelynek, befejező kötete az imént került a könyvpiacra. Nemcsak azért nagyérdekű ránk nézve, mert magában rejti az összes fontos hungaricumokat is, hanem mert egyúttal teljesebb a hasonló rendeltetésű külföldi szakműveknél s mert a legújabb kutatások eredményeit is belevonta előadása körébe. Mivelhogy az egész klasszikus ókor kulturáját tükrözi ez a nagy mű: megvan benne minden, ami a felölelt időszak építészetének, szobrászatának, festészetének, műiparának

a. in Beziehung auf Porträt den in der k. k. Hofbibliothek befindlichen seltenen Kupferstich von Jahr 1570 des Zr. in welchem die rechte Hand des Helden auf dem Saebel ruht und er in der linken Hand die Schlüssel von Szigeth hält, mit der Aussicht auf diese Feste, zum Muster genommen. Das von Ew. Wohlgeb. mit der Jahreszahl des Hintritts bemerkte Bild ist mit jenem aus der Bibliothek vollkommen ähnlich u. scheint von demselben abgenommen worden zu seyn.

b. In Beziehung auf Costume diente der in der Ambraser Sammlung befindliche Kaftány des Zrinyi, dann die 5. ungr. Kapitäns aus dem Triumpfzug von Max I., ferner Abbildungen von Ungarn aus dem Weiss-Kunig X. Y. für Nachbildung.

c. In Beziehung auf Rüstung galt der Säbel des Zrinyi aus der Ambraser Sammlung und für die Pferderüstung Abraham Bruguus Bilderbuch vom J. 1575.

d. In Beziehung auf das Locale das berühmte Werk des Prinzen Eugen von Savoyen, welches derselbe der k. k. Hofbibliothek als Vermächtniss hinterliess.

Belieben Ew. Wohlg. aus dieser kleinen Erörterung des Hrn Krafft sowohl das Studium dieses grossen u. ersten Historienmahlers in unserm Kaiserreich als seine Uebereinstimmung mit den Ansichten zu entnehmen; nur lässt er nicht gelten, dass zur Zeit des Zr. alle Oberkleider ohne Ärmel gewesen und er hat mir klar aus mehreren alten Kupferstichen der Hofbibliothek u. Ambraser Sammlung bewiesen, das auch Oberkleider mit kurzen oder mit herabhängenden Ärmeln u. einem Schlitz bestanden; und eben so wichtig ist es, dass im XVI. Jahrhundert der gemeine Ungar keinen Kinnbart der Edelmann aber sowohl den Saebel als Kinnbart getragen.

Empfangen Ew. Wohlg. bey dieser Veranlassung die Versicherung der vollkommensten Hochachtung mit welcher ich verharre

Ew. Wohlgebornen

Wien, am 26. octob. 1824.

ergebenster Diener
Graf von Beckert.

III.

Krafftnak felidézett s nekem átküldött levele.

—

Hochwohlgeborner, hochgeehrtester Herr Baron von Szvetics!

Für die gütige Mittheilung der Schrift von Hrn Franz v. Kazinczy über das Porträt und Kostüm von Zrinyi, danke ich aufs Verbindlichste. Indessen habe ich das Vergnügen Ew. Hochwohlg. zu melden dass Zrinyi's Porträt auf unserem Bilde, nicht dem, welches der Graf Festetics besitzt, nachgebildet ist, sondern dass dabey bereits diejenigen Quellen benützt worden, welche in mitgetheilter Schrift angegeben sind. Ew. Hochwohlg. werden sich erinnern, das vor einigen Jahren in Ihrer Gegenwart u. im Beyseyn des damaligen Hofraths Herrn Bartsch in der k. k. Bibliothek alles nachgeschlagen wurde was über des Porträt von Zr. über ungarisches und türkisches Kostüm aus der letzten Hölfte des XVI. Jahrhunderts Ausschluss geben konnte. Überhaupt schmeichle ich mir dass bey unserem Bilde in wissenschaftlicher Hinsicht schwerlich etwas versäumt wurde welches ich allein Ew. Hochwohlg. Rath u. Einsicht zu verdanken habe.

Das in der mitgetheilten Schrift besprochene Porträt nach welchem Rath gestochen hat, habe ich, ganz gegen meine Ueberzeugung, aus Gefälligkeit dem Hrn Grafen Ladislaus v. Festetics nach seiner Angabe und zu seinem persönlichen Vergnügen verfertigt. Es ist mir dabey keinen Augenblick in den Sinn gekommen, dass derselbe es in Kupfer stechen und späterhin öffentlich mittheilen werde.

Ich wünschte dem Herrn v. Kazinczy, für dessen Kentnisse ich die grösste Achtung hege, meinen Dank zu bezeigen für den Antheil, welchen er an meinen Werke nimmt, und würde es für ein besonderes Glück halten in nähere Berührung mit ihm zu kommen.

Indem ich mich aufs höflichste empfehle, verbleibe ich mit der grössten Hochachtung

Ew. Hochwohlgeboren

Wien, den 24. Octob. 1824.

ergebenster Diener
Péter Krafft.

IV.

Igaznak, a' Hébe' kiadójának leveleiből.

19. Octob. 1824. — Krafft most is illy arccal adja nagy munkájában Zrinyit, a' Szigethi hőst, — azaz, mint a' melly arcot a' Hébe' reze ád.

23. Novemb. — A' nagy táblát Krafft elsőben kicsinyben festé (Skizze) és ezen bizonyosan szakál nélkül láttam Zrinyit. Legalább hatszor valék a Gárdánál, mellynek Szálójában Krafft a' nagy képet dolgozza, de azt mindég zárva találtam.

17. Decemb. — Az ajánlott szakál csakugyan kinőtt, ha mind röviden is és kukorán, rövid bodrokban. — (Zrinyinek ollyan volt.) — Volt dolog miatta, mint Udv. Ágens Szücs Úr mondja. De mi, ezt meg nem tudhatám, minthogy nála sokan voltunk.

Petrik bibliographiája Kazinczynak egy ily című munkájáról is említést tesz: „Nicolaus Zrinyi in Szigeth. Frey nach dem Ungarischen. Mit einigen Worten über Krafft und seine Kunstausstellung. im Monat May 1825 (8. r. 29 l.) Wien 1825. Th. Kaulfusz u. A. Krommer.“ Kazinczynak erre, a fentebbi levelekkel rokontárgyú kis munkájára sem a fővárosi nagy könyvtárakban, sem a bécsi udvari könyvtárban nem tudtam ráakadni. Örömömre szolgálna, ha e közlemény folytán felszínre kerülne a kis füzet, mely Kazinczy művészeti-irodalmi tevékenységéhez újabb adatokat szolgáltatna.

—147. ESZTEGÁR LÁSZLÓ

bajuszt szakál nélkül senki nem horda; azt az I. Leopold és XIV. Lajos százada hozzá rossz szokásba. S' Maximilian alatt mentéink ujatlan kaftányok voltak 's dolmányaink lábikráinkat fedék: ez a' sujtásos dolmány még a' Poeta Zrinyi' koránál is ifjabb cifrálkodás és festészetben ugyan szenvedhetetlen.

Cs. K. Fő-Hercegségednek tiszteletre 's szeretetreméltó előképe, Ferdinánd Fő-Herceg, az I. Ferdinánd' fija 's a' II. Maximilian' testvére, az a' lelkes pártfogója a' Tudományoknak és Mesterségeknek, a' Szigethi hős Zrinyi Miklóst Ámbrózi Gyűjteménye' rezei köztt (Schrenkh Icones Collection-Ambras.) szakállal adja 's virágos szövésű ujatlan kaftányban, 's hosszú dolmánynyal; 's ennek hinnünk kell, mert a' Fő-Herceg (szül. 1529. † 1595) ismerte Zrinyit. Ez a' Schrenkh' reze eggyez a' Dániel Custodis augsburgi metsző' rezével Ortéliusban: de arc és az a galléros kaftány több hitelt érdemlenek a' Custodis rezén, mint a Schrenkhén, melly gond nélkül van dolgozva.

Az én szavam gyengébb, mint hogy reménylenem lehetne, hogy Krafft az által munkájának kitörlésére indíthassék, 's Gróf Festeticset megkérje, hogy ez Csáktornyáról a' Szigethi hős' képét hozassa fel; pedig a' dolog ezt nékem ugyan elmulhatatlanul látszik kívánni. Nékem elég vala, szavamat Fels. Cs. K. Fő-Hercegségedig emelni fel. Bölcsesége meg fogja ítélni, ha okaim bírnak-e valamelly sullyal, 's én ennek magamat tisztelettel vetem alá.

Fogadja el Fels. Fő-Hercegséged hódolásomnak alázatos és hű bizonyságát, 's méltóztassék királyi ótalmát kegyesen reám is kiárasztani. Azzal dicsekedhetni fő kevélységem volna, mint érdemleni örök vágyam.

Fels. Cs. K. Fő-Hercegségednek
Széphalom, Octob. 10. d. 1824.
mély tiszteletű hív alattvalója
Kazinczy Ferenc.

Ezt újítva zártam a' Fő Udvari-Mester Generális Gróf Beckert Excnak szólló, németűl írt levelembe.

VÁLASZ.

Fő-Udvari-Mesteri Generális Gróf Beckert Exc-tól.

—

Wohlgeborner Herr,

Das Schreiben Ew. Wohlgeboren unterm 10. d. M. ist mir hier zugekommen und ich habe den Einschluss des Erzherzogs Palatins k. k. H. alsbald unterthänigst überreicht.

Höchstdieselben geruthen mir die Untersuchung der vermutheten Mängel an dem Meisterwerk des Hrn Krafft gnädigst aufzutragen und Ew. Wohlgebornen unter Vermeldung Höchstihres Dankes für die mitgetheilten Anmerkungen wie für das Interesse welches dieselben an diesem Denkmal von National Grossthaten nehmen über den Erfolg Nachricht zu geben.

Dieser höchste Auftrag war mir um so angenehmer, da ich von Anfang her, Theil an dem hochherzigen Vorsatz der Darsstellung von Zrinyis Heldentod genommen, mir alle Umstände bekannt sind, und ich den Karakter wie die Meisterschaft des Herrn Krafft hochschätze.

Die Anmerkungen Ew. Wohlg. wurden dem Beförderer dieses Unternehmens Hrn Jacob von Szvetics übergeben, Worauf die hier in der Urschrift anliegende Antwort des Hrn Krafft erfolgte. Nebstbey hat mich Hr Krafft, dessen Gemählde im Palais der ungarischen Garde verfertiget, von Ihrer Majestät der Kaiserin vor einigen Wochen mit dem grössten Beyfall gewürdiget, und im Verlauf des Jahres 1825. vollendet seyn wird, öfters besucht u. folgende Erörterungen mitgetheilt.

1. Dass die Abbildung, welche dem Taschenbuche Hebe im J. 1825. vorgesetzt ist, obgleich von ihm gemacht, weder jene von Zrinyi dem Helden noch von Zrinyi dem Poeten sondern geradezu ein Ideal des Hr. Grafen Ladislaus von Festetics sey.

2. Dass zum Behuf des grossen Gemählde mit der allergnädigsten Gestättung und vieler Theilnahme Sr. Maj. des Kaisers aus den Bibliotheken, Archiven und Sammlungen der Hauptstadt alle Hülfsmittel benutzt worden um den Karakter, die Gestalt, Kleidung u. Rüstüng des grossen Zrinyi, wie das Locale von Szigeth mit der möglichsten Genauigkeit und Wahrheit, wie es auch vollkommen gelungen bildlich darzustellen.

ad 1. Hr. Krafft wurde zum Hrn Grafen Festetics nach Keszthely berufen, u ihm dort das in Csakathurn aufbewahrte Bild des Zrinyi zur Abbildung vorgelegt. K. hat schon zu der Zeit dieses ganz verzeichnete, in neuer Zeit u. zwar schlecht gemahlte Bild nicht für das Porträt des Helden Zrinyi erkannt, doch hat er dasselbe lediglich zum Gebrauch des F. (Festetics) mit allen Zusätzen und überflüssigen Zierathen die F. angegeben in der Hoffnung copiert, dass dieses Bild niemals zu irgend einem öffentl. Gebrauch dienen sollte. Indessen verfasste F. eine Zuschrift dazu, liess dieselbe durch den geschickten Calligraphen Warsow dem Bilde beyfügen, gab davon eine Copie der Frau Gräfin von Brunswik-Majthényi und liess das Ganze von dem Hrn Rahl in Kupfer stechen, worüber Krafft entrüstet ist, da dieses Ideal wie auch jenes von Berkowetz verbreitet und für ächt betrachtet wird. Späterhin wollte F. Zrinyis Heldentod mit einem Angebote von 4000 fl. durch Krafft, der die Skizze dazu entworfen, mahlen lassen; allein derselbe hat diesen Antrag abgelehnt, um seinen Ruf nicht zu gefährden, als F. dieses Gemählde seinem Sinn gemäss verändern lassen wollte.

ad 2. Der gelehrte k. k. Hofrath Bartsch hat die Leitung der Nachforschungen zum Entwurf des grossen Gemöhldes über Zrinyis Helldentod übernommen und.

A HIT
FALFESTMÉNY A SOROKSÁRI TEMPLOMBAN
TÚRY GYULA MŰVE

SZENT ISTVÁN KORONÁJÁNAK FELAJÁNLÁSA
FALFESTMÉNY A SOROKSÁRI TEMPLOMBAN
TÚRY GYULA MŰVE

oszlopzatokat alkalmaztak. A IX. és XII. századbeli épületek rendkívüli gondot igényelnek, különösképpen a velenceiek. Ezek idő előtt elvesztik tartósságukat, mert gyakran konstruálták más épületek anyagával. Mindent el kellene követni a legsürgősebben, mert egy campanilet még fel lehetne építeni, de egy San-Marco-bazilikát — soha.

*

A francia-római díjasok akadémiájának az igazgatója: az öreg Guilleaume megvált állásától. Az ilyeténképpen meghívott Daumet, Bernier stb. el sem fogadták a felajánlott megtiszteltetést, végül Carolus-Duran vállalta magára, ki már hosszabb időt töltött Olaszországban, sőt ifjúságában egy subiacoi kolostornak volt festő-szerzetese. Mint a jelek mutatják, a franciák nem tartják többé korszerűnek a Medici-villa fentartását. Sokalják a hatszázhuszonötezer frank évi kiadást. Szerintök e nagy összegből odahaza Franciaországban hasznosabban födözhetnék hasonlóképpen húsz, de több művész kitüntetését is, míg itt az igazgatói állás, a hivatali és egyéb személyzet stb. még egy csomó költséget igényel. Amit Rómában eredményezett a római díj, különben sem volt soha arányban a várakozással. Azok, akik a Villa Medicit fentartani óhajtják, utalnak Róma fényes multjára, a renaissance alkotásaira s azonkívül, hogy Itália szépsége fölemelő lesz mindenha a művészekre.

Az igazság a középen van: akik el tudnak mélyedni a természet és művészet örök törvényeibe, — bármely milieuben — azoké a jövő.

LENDVAI KÁROLY

A BÉCSI SZECESSZIÓ KIÁLLÍTÁSA. Ezúttal kevés meglepetéssel szolgál a bécsi szecesszió. Viszontlátjuk Gaston la Touche és Besnard néhány képét: a francia mesterek delikát, elmés ecsetkezelése itt is jobban leköt minket, mint például Trübner vaskos lovasképe, amely amazoké mellett szögletes és darabos. Nem érdektelenek egy brüsszeli művésznek, Constant Montaldnak archaizáló festményei. Modern szeszű képek, telistele itatva régi patinával. Némelyik darabján (például a nagyméretű „Az ideál felé“ cimű̈n) viszontlátjuk a quattrocento-eleji freskó tónusát, sőt annak kopottságát. Montald képes e régi freskók falnedvesedését is stilizálni. Némelyik alakja akár Botticelli műhelyéből kerülhetett volna ide. Más képeinél egy fakuló egyiptomi papirusz, egy középkori miniált pergamen jut eszünkbe. Lapisz-lazuli és töredezett aranyfoltok közt vezet egy rafinált lendülésű vonalat, egy kart, egy derékhajlást. Emellett egy sor gyönyörű rajzlappal örvendezteti meg publikumát („Leánycsoport“, „A három grácia“). Párisi morfiomanikus assszonyok, halálszínű arca mered elénk Hermen Anglada-Camarasa képeiről. Egy-egy ily nőalak alig több aszott csontváznál, az óriási kalap és felleghajtó toalett alkalmat ad ragyogó szinek festésére, az elefántcsontszínű múmiaarcok kiemelésére. S a fakó kokottok arcába belepöttyent egy kis cinóbert: a kendőzött ajak. Égő fekete pupillát övez mandulaformában a kendőzött szem. A festőnek ott nyilvánul legnagyobb ereje, a hol az arc leheletes és fakó tónusjátéka mögé villogó, tűzben égő, zománcerejű színeket helyez, a melyekhez a motivumot egy café-chantant, egy park verőfényes lombja vagy a ruhaözön adja. A kiállítás belsőségeit ízléssel alakította Leopold Bauer építész. (l-a.)

AUBREY BEARDSLEY. Huszonöt éves korában sírba vitte a tüdővész e fiatal gentlemant, aki oly rettentő rajzokban mutatta be az emberi élet fertőjét. Művein nem érzik meg semmmi moralista célzat. Szörnyűséges alakjai egy új Inferno népe, amelyet azonban nem bántanak semmi pokol büntető lángjai. Vannak, léteznek, élik macabre életüket. Bécsben, Miethke szalónjában került kiállitásra e rajzok egyik gyűjteménye: a benyomás, amelyet a sorozat bennünk keltett, fanyar és kelletlen. Íme, Belzebúb kaligráfusa. Egy-egy apró szörny kerül a papirosra, hajszálvékony, jól meggondolt tollvonásokkal. Egy szörnyszülött, mezítlenre vetkőzve: púpjáról emberszemek pislognak felénk. Köldöke is szem. Aztán a dégoutant asszonyok egész sora. Tömpe, benyomott orr, óriási megnyúlt cérnatest a ruhák egész fergetegébe ágyalva. S e felett egy lencsenagyságú fej. Ami ocsmány elképzelhető asszonyi formában: itt ecettől és nehéz parfömtől fülledt levegőben él és végzi hüllőmozdulatait. Az eddig elképzelt összes hárpiák elsápadnak e verseny láttára. Hajmeresztő borzalom volna e nőket egy percre is a valóságban megelevenedve látni.

De bármily undort gerjesztenek is bennünk maguk az alakok: figyelmünket bizonyos mértékben mégis leköti az az artisztikus vonás, amelyet e modern rajzolótól aligha lehet elvitatni. Kétségtelen, hogy rajzolónak született s hogy fejlődése nagyon is rövid idejében is tudott eredeti kifejezési formákat találni. Sőt talán jellemző is a XIX. század végének egy bizonyos kultur-csoportjára. Vonala majdnem mindig érdekesen dekorativ, bár sokszor már alig választja el valami a kaligrafia hideg szabályosságától. A rajzok oly hűvösek, hogy alig van rajtuk nyoma valamely temperamentumnak. De épp e lendülő, íves vonalak s a leheletesen kipontozott formák előadásbeli ridegsége azt az erős benyomást kelti bennünk, hogy szerzőjük a legnyugodtabb meggondolással és számítással kereste velük az aljas bűnök kifejezését. Rendszeresen összeállítja a szenvedély fertőjének galeriáját, kínos gonddal kerülve mindent, ami csak némikép is emlékeztet arra, hogy az emberben lehet valamely nobilis vonás is. Nem ok nélkül nevezték el a bűn költőjének. Mint ilyen, valószinűleg páratlan a maga nemében. (l-a.)

ELHALT MŰVÉSZEK. De Bock, Theophile tájfestő (szül. 1853-ban), meghalt Amsterdamban.

Chevilliard, Vincent-Jean-Baptiste életképfestő (szül. 1841-ben), meghalt Párisban.

Hayes, Edwin festő (szül. 1820-ban), meghalt Londonban.

Hoffmann Richard tájfestő (szül. 1852-ben), meghalt Plauen i-V.-ben.

Leydet Victor festő, meghalt Isle-szir Sorgne-ban.

Merz Oszkár műépítő (szül. 1829-ben), meghalt Bécsben.

Prinsep Valentin festő (szül. 1836-ban), meghalt Londonban.

Rovanne, Léon-Gustave tengerfestő (szül 1854-ben), Mureaux-ban meghalt.

Ribarz Rudolf tanár, tájfestő (szül. 1847-ben), meghalt Bécsben.

Romeis Leonhard műépítő és tanár (szül. 1854-ben), meghalt Münchenben.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

KAZINCZY ÉS KRAFFT PÉTER ZRINYI-KÉPE. Az a mozgalom, mely a M. Nemz. Múzeum részére készítendő magyar történelmi tárgyú festmények érdekében a mult század huszas éveiben megindult, Kazinczynak minden kulturális mozzanatra kiterjedő figyelmét sem kerülte el. Sőt a körülmények alakulása folytán az ily módon keletkezett műállítások egyikének, a Krafft Péter általánosan ismert „Zrinyi kirohanása“ című képnek létrejöttében a nagy irodalmi reformátornak némi szerepe is volt. Az erre vonatkozó adatokat Kazinczynak „A' Szigethi hős Zrinyi képe eránt. 1824.“ című kis kézirata foglalja magában, melyet a M. Nemz. Múzeum könyvtára az irodalmi analekták gyűjteményében őriz. Kazinczy sajátkezű másolatában olvashatók itt 1. Kazinczynak József nádorhoz írt levele (1824. okt. 10.), 2. gróf Beckert főudvarmesternek az előbbire válaszul szolgáló levele Kazinczyhoz (1824. okt. 26.), 3. Krafft Péternek báró Szvéticshez a kép ügyében írt levele (1824. okt. 24.) és 4. Igaz Sámuelnek a Kazinczyhoz írt három leveléből (1825. okt. 19., nov. 23., dec. 17.) a képre vonatkozó részletek. Mindezek együttvéve sok érdekes adatot szolgáltatnak a már említett festmény keletkezési körülményeit illetőleg. És nemcsak művészeti szempontokból. „A nagy és nemzeti dicsőségre tartozó tetteknek mesterséges leábrázolások“ * abban az időben nálunk nevezetes tünetei voltak az ébredező nemzeti szellem térfoglalásának. A bécsi udvari körök élénk érdeklődése a készülő mű iránt oly jelenség, melynek összes aktáit érdemes megismerni.

* Éber László, a múzeumi könyvtár multja és jelene. (A M. Nemz. Múzeum multja és jel 180. l.)

I.

Felséges Fő-Herceg, örökös Királyfi, Nádor, nagy kegyelmű Uram!

A' Hébe' kiadója engem szóllíta fel, hogy Zsebkönyve' számára dolgoznám a' Szigethi hős Zrinyi Miklós' Biographiáját; 's most midőn ezen Biographia' íve elhagyá a' sajtót, közli azt velem, a' hős' képével, melly Hébéje' homloklapja mellé fog tétetni. Bizonyossá teszem, hogy ez azon réz után másoltatott, mellyet Gróf Festetics László Rahl által metszete, és hogy Krafft ezt viszi által a' Muséumnak dolgozott hisztoriai táblára.

Elrémültem a' hírre, mert a' réz Zrinyi Miklóst adja ugyan, de nem a' ki Szigethnél, hanem a' ki a' krusaneci erdőben veszett; nem a' nagy hőst, hanem a' nagy hős' unokájának fiját, a' Bánt, az Aranygyapjast, a' Poetát. A' kettőnek kora köztt eggy egész század teszi a' külömbséget: amaz 1566. hala el a' hazáért: ezt 1664. eggy vadkan ölte-meg vadászatjában.

Minthogy Hébe Novemberben meg fog jelenni, 's új kép metszésére az idő rövid, a' kész rezet elvetni nem lehetett, 's meg kellett vele elégednem, hogy a' Zrinyi Biographiájának egyik levelét kiszeletém 's újra nyomattatom. (Ez meg nem leve, mert midőn a' Hébe' kiadója vette levelemet, a' könyvnek kétszáz példánya már kötve volt.) De rettegvén, hogy Krafft a' maga táblája' dolgozásában előhaladott és hogy az igazítást, ha mingyárt most nem teszi, később nagy lárma nélkül nem fogja tehetni: szoros tisztemnek ismertem egyszersmind, a szerencsétlen tévedést tudománybeli előmenetelünk' áldott Védangyalának bemutatni, alázatosan esedezvén, méltóztassék vakmerő közelítésemet felséges személyéhez kegyelmesen azon bizodalomnak és hüségnek tulajdonítani, mellyel mi Nyelv' barátai annak felséges gyámolára és díszére felpillantani mindig szoktunk.

Felséges Fő-Herceg, Nádor! Az ide zárt három réznek eggyike a' Szigethi hőst adja elő, ezt mutatja szép halálának feljegyzett napja; a' másik a' Poeta Zrinyit; ezt kiáltja Symboluma: Sors bona, nil aliud! melly a Forgács Simon által nyomtatásban kiadott: Ne bántsd a' Magyart! című munkában is a' Poeta Zrinyi Miklós symbolumának mondatik. Összevetvén már a' Hébe rezét a' kettővel, orr, széllyel-fésült bajusz, 's a' gazdag-fürtű haj kiáltják, hogy ez a' Hébe' Zrinyije, és a' mellyet a' symbolumos réz ád, azon-egy arcnak másai. 'S így világos, hogy ha Krafft a maga vásznára a' Hébe' Zrinyijét vitte, a' Gróf Festetics' emberei, kik Csáktornyán a' Szigethi hős Zrinyi Miklós képe helyett a' Poeta Zrinyi Miklós' képét másolták le, olly botlást tétetének Krafttal, mellynek minél elébb és minél csendesebben kell megigazítatnia, mert a' Critica hallgatni nem fog.

Itt ugyan maga a' costüme is bizonyítja a tévedést. A' Szigethi hős II. Maximilian alatt élt, midőn

Művészet 1905.

Krafft Péter, festő

Művészet, IV., 1905. 64-67.

Esztegár László: Kazinczy és Krafft Péter...

Krafft Péter festőművész.

Művészet.

VI. évf., 1907.

19-22.

Krafft Péter

Slachta Ferencné
báró Hauer Teréz
arcképe 1819-ből

Repr.

Slachta Etelka, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ soproni naplója
1838-1842. ♀ Sopron
1943.

♀ Sajtó alá vendez-
te Csatkai Endre dr.

VASÁRNAP 6 Kat. Hetv. vas. Prot Dorottya	Ó görög 24. Tridium
HÉTFŐ 7 Kat. Romuald Prot. Tódor	25. N. Gerg.
KEDD 8 Kat. Sz. Ján. Prot. Aranka	26. Xenophon
SZERDA 9	

Krafft Péter

A nagyváradi vármegyeházában I. Ferenc ~~[illegible]~~ császár és kiral és ~~[illegible]~~ József mádor archépe 1822 ből fentitől.

Kazinczy utak

40. l.

I. Ferenc és József föhg. mádor archépe a balassagyarmati vármegyeháza disztermében fentitől

n. o. 75. l.

I. Ferenc archépe Pestvármegye disztermében fentitől n. o. 75. l.

A föhercek archépet Isabey után festette.

T.

. . . . . .

Felhivom figyel

segédszemélyzetük/:mérlegszolg

lombiztositónak betegség, rokka

pontjából bejelentendők.-

Utasitom ennélf

belépése alkalmával azonnal a

a szükséges adatokat következő

1.,Családi és utónév
2.,Születési éve,helye /:
3.,Anyjanak születési /:c
4.,Alkalmazásának minőség

5.,Munkábalépésének napja
6.,Előző munkaadójának ne
a munkavállalónak mind
jelölni ahol legutóbb

176

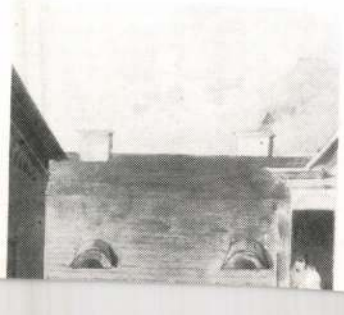

KRAFFT, Peter

69 „Rákóczi Ferenc képmása" 17. TÁBLA

rézmetszet (új levonat), 13,3 x 11 cm
Jelezve: Joh. Georg Lumnitzer sc. 1804.
Felirata: Franciscus Rákóczy.
MNM TKcs, ltsz. 11513

A metszet hosszúhajú, borostás arcú, páncélos vitéze Ján Kupeczkynek a Szépművészeti Múzeumban őrzött Kuruc vitéz c. kompozíciója nyomán készült. Közvetlen előképe P. Westermeyernek az eredetiről készült metszete volt, amely alá üzleti fogásból a kuruc fejedelem „Ragoczy" neve került. Lumnitzer a képkivágást kisebbre vette és az aláírást kijavította. Jellegzetes tan-célú metszete a metszőkéssel vésett különböző tónusértékű vonalak hatásának kipróbálására készült, s egyúttal a debreceni kollégium kurucos hagyományőrzését is példázza. Az eredeti rézduc a századfordulón került elő egy szepességi parasztházból s a kassai múzeumba került.

Irod: Mihalik 1911, 22–23; Ecsedi 1931, 45–46; Pataky 1951, 177; Tóth 1976, 79.

KRAFFT, PETER (Hanau, 1780 – Bécs, 1856)

Festő, az 1810–20-as évek vezető bécsi művésze. Tischbeinnél, majd Bécsben Fügernél tanult s 1801-től Párizsban, később 1807–8-ban Rómában dolgozott. Ezután állandóan Bécsben élt, ahonnan Magyarországra is több képet készitett. Kezdetben főképp portrékat festett, (köztük I. Ferenc képmását a pesti, balassagyarmati és nagyváradi megyeházára s József nádorét a két utóbbiba); átütő sikereit azonban nagyformátumú történeti és csataképeivel és irodalmiasan szentimentális zsánerképeivel aratta. Az előbbiek közül magyarországi megbízásból I. Ferenc koronázása (1822) és Zrínyi Miklós kirohanása (1826, Kat. 71) készült. Néhány oltárképet is festett, köztük a nagyszombati székesegyházét.

70 Zrínyi Miklós képmása 61. TÁBLA

rézmetszet, 29,2 x 22,1 cm (körülvágott!)
Jelezve: C. Rahl sc. 1820.
Felirata (a Zrínyi címer két oldalán): Nicolaus Comes de Zrin e familia Subich oriundus invictus heros annorum aetatis 58 occubuit ad Szigetvár die 7. Septbr. 1566.
Keszthely, Helikon Könyvtár

A mellkép-kivágású, bajuszos, túlontúl idealizált portré Zrínyi Miklóst a költőt ábrázolja, bár az aláírás a szigetvári hősről szól. A metszet P. Krafftnak a ma is a keszthelyi kastélyban őrzött, korábbi mintaképet követő olajfestményéről készült, amelyet éppúgy Festetics László, a csáktornyai uradalom birtokosa készíttetett, mint e metszetet is. A két Zrínyi portréjának összetévesztése már a 18. században is többször előfordult. Mivel ez a metszet kereskedelmi forgalomba nem került, csak a Zrínyi hagyományt istápoló gróf osztott szét néhány tucat példányt, az összetévesztésre csak akkor figyeltek fel, elsősorban Kazinczy, amikor Igaz Sámuel 1824-ben e lap másolatát a Hébé-ben kiadta. (lásd még Kat. 71).

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980

A lapot a bécsi RAHL, Carl Heinrich (1779–1843) metszette, aki főként reprodukciós metszőként tevékenykedett.

Irod: Esztergár 1905, 64, 66; Zrínyi kiáll. 1919, 47; C. Wilhelmb 1964, 201, 207.

71 Zrínyi kirohanása Szigetvárból

18. TÁBLA

rézmetszet, 39,9 x 50,4 cm.
Jelezve: Fest: Kraft Péter – metsz.: Stőber Ferencz.
Felirata: Zrínyi kirohanása Szigetvárból. Eredetije a m. n. múzeum tulajdona. Nyomt: a műsokszorosító egylet Bécsben. Minden utánzás tilos.
MNM TKcs, ltsz. 9675.

A fahíddal kettéosztott kompozíció zsúfolt csataképén a szigetvári várkapu előtt a lovon kivágtató Zrínyi Miklós és őt követő vitézei csapnak össze a hídon előretörő törökökkel, az előtér jobboldalán pedig egyetlen magyar vitéz száll szembe a várfalán felnyomuló ostromlókkal. A lapot P. Krafft 1824–25-ben készült olajfestménye után a bécsi műegylet megbízásából Stőber, Franz metszette 1836-ban; majd 1877-ben a lemezről a német feliratot lecsiszolva és magyarral helyettesítve az Országos Képzőművészeti Társulat az itt kiállított új levonatot készíttette.

Krafft hatalmas olajfestményét ma a Szépművészeti Múzeum őrzi (ltsz. 137; 455 x 645 cm, jelezve jobbra lent „Krafft, Wien 1825"), de a kép nincs kiállítható állapotban (Fényképreprodukcióját közli Milotay István: Egy halálra ítélt nemzet. Bp. 1929. 18.). Mégis, mivel keletkezése rendkívül jellemző a korszakra, a kompozíciót legalább metszetben kívántuk bemutatni, de az olajkép keletkezését ismertetjük nagyrészt Kazinczy levelezése nyomán.

A festő 1817–19 között Bécsben az uralkodóháznak nagyméretű, s ünnepelt csataképeket festett. Kazinczy szerint Zrínyi kirohanásának megfestését József nádor kezdeményezte, s azután került a hiteles Zrínyi portrét kereső Krafft Festetich Lászlóhoz, s nála történt a hadvezér és költő portréjának összecserélése (lásd Kat. 70), amely azután e kép történetére is kihatott. Állítólag Festetich azt is tervezte, hogy Kraffttal 4000 Ft-ért megfesteti Zrínyi kirohanását, de azután e tervétől elállt. 1820 végén már bizonyosan volt Krafftnak a képről vázlata s ekkor jelent meg Hormayr bécsi folyóiratában hosszas elmélkedés a magyar történeti festészet szükségességéről (Archiv 1821, 5–7). 1822 májusában Budán magyar, latin és német nyelven felhívás jelent meg, amely előfizetések alapján kívánja az országnak Krafft Zrínyi kirohanása képét 3000 Ft-ért megszerezni, s szó esik további két képtervéről is: I. Ferenc királlyá koronázása (elkészült, MNM) s Mária Terézia a pozsonyi országgyűlésen (nem készült el). A felhívás utánközlése P. Z. 1822, 465–466, s az akcióról újból megemlékezik a bécsi folyóirat is (Archiv, 1822, 359).

1824 februárjában már bizonyosan dolgozott a festő a képen, amelynek vázlatát ekkor látta Igaz Sámuel, a Hébe kiadója. Nála jelent meg Kazinczynak a szigetvári Zrínyiről szóló írása Krafft Zrínyi-portréját követő metszetillusztrációval, amelyen a szakállas, kaftános hadvezér helyett a szakálltalan, mentés költőt ábrázolták. Kazinczy, aki a tévedést észrevette („csaknem lerogytam ijedtemben" – írta), bizonyosra vette, hogy Krafft a nagy képen is megismétli ezt a hibát (erről a vázlatot ismerő Igaz is értesítette), s ezért magához József nádorhoz fordult, s a helyes megoldás javaslata mellett azt is le-

szögezte, hogy ha a kép így készül el „a Critica hallgatni nem fog". Izgatott levelezés kezdődött, amelynek során a festő tévedését tagadta ugyan, de decemberre, mint Igaz írta Kazinczynak, Zrínyinél „az általad ajánlott szakáll csakugyan kinőtt". 1825-ben Szvetics Jakab, aki korábban a nádor nevében a festővel tárgyalt, felhívást bocsátott ki a kép megszerzésére (Éber 1902, 180), a magyar testőrség palotájában ez év májusában elkészült képet pedig a festő Bécsben kiállította. A kompozíció a kortársak közt nagy visszhangot váltott ki. Erre az alkalomra Cserey Farkas Kazinczy – Hébe-cikkét németre fordítva, saját bevezetőjével mintegy katalógusként kiadta s Krafftnak ajánlotta.Moritz Schwind ugyane témára „ellenkompozíciót" készített, amelyet később Trentsensky litográfiában jelentetett meg (Schubert–Kreis, 1978, 24). Az egykorú osztrák kritika Rubens hatását emelte ki s rámutatott a történeti tévedésére is, hogy Zrínyi nem lovon rohant ki Szigetvárról.

A kép 1826-tól, mint a Nemzeti Múzeum első képeinek egyike már Pesten volt s nagy becsben tartották. Néhány évtized múlva azonban már művészeti értéke erősen lecsökkent, itt is történeti tévedését (lovas kirohanás), kompozíciója „össze nem hangzó halmozottságát" emlegették (Ormos 1859, 240) s előbb kikerült a Ludovika dísztermébe (1874), majd a század végén dobra tekerve végleg raktárba került. Állítólag volt egy változata a Festetichek tulajdonában (Thieme–Becker XXI. 402).

A lap metszője – STÖBER, FRANZ XAVER (Bécs, 1795 – Bécs, 1858)

Rézmetsző és illusztrátor Apjánál és a bécsi Akadémián tanult, 1844-től a bécsi Akadémia professzora. Illusztrációkat, önálló lapokat, divatképeket egyaránt technikásan metszett. Az acélmetszet első alkalmazói közé tartozott Ausztriában.

Irod: Archiv 1821, 5–7; 1822, 813; 1825, 361; P. Z. 1822, 465–466; Kazinczy–Cserei 1825; Ormos 1859, 240; Esztergár 1905, 64–67; Peregriny 1909, I. füz. 534; Kazinczy Lev. XVIII. p. 88, XIX. p. 48, 216–218, 245, 254–6, 349–50; XXII. p. 390, 400–401; Rózsa 1954, 163; Rózsa 1957, 188; Vasić 1960, 62–63; Vancsa 1974, 168–170, (a két utóbbi a képet tévesen, mint elpusztultat említi); Schubert–Kreis, 1978, 24.

Rózsa György
ARCKÉPFESTÉSZET

WEIKERT, GEORG (Bécs?, 1749 – Bécs, 1799)

Arcképfestő, Martin van Meytens tanítványa. Az uralkodóház mellett magas rangú egyházi és világi személyek foglalkoztatták. Műveit J. G. Haid, Fr. John, Cl. Kohl, J. E. Mansfeld, J. G. Mansfeld és J. P. Pichler rézmetszetben sokszorosították.

72 Gróf Hadik András tábornagy képmása, 1784 21. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 144,5 x 113,5 cm
Jelezve a felirat alatt: Viennae par Weikert.
Felirata balra lent: ... Comes Hadik de Futak, S. C. R. et A. Mattis Consiliarius, Status Act: Int: I: Ordinis Mariae Theresiae Majoris Crucis eques, Supremus Belli Dux, Ex. Consilii Aulae Bellici Supremus, Comitatus Bacsiensis Supremus Comes et unius R ... Equitum Hungarorum Colonellus, Aetatis suae 73. An. (?) 1784.
MNM TKcs, ltsz. 70.15

Hadik András (1710–1790) tábornagy, a török elleni, az osztrák örökösödési és a hétéves háborúk kiváló hadvezére. 1774-től haláláig az udvari haditanács elnöke. Weikert többször megfestette portréját. A kép a katonatiszti portrétípus példája. Az ábrázolt természeti háttér előtt térdig látható. Jelentős hangsúlyt kapnak a képen az anyagszerűen megfestett ruházat, a kitüntetések és a fegyverek részletei. Balra a háttérben rálátásban felvonuló sereg látható. Az ábrázolt és a háttér kapcsolatát a fáradt mozdulattal a sziklára támasztott marsallbot teremti meg.

Irod: Rózsa 1977, 23. sz.

KLIMESS, THOMAS

Valószínűleg morva eredetű festő, aki Kazinczy hívására megfordult Magyarországon és néhány íróportrét festett.

61. tábla

)

18. tábla

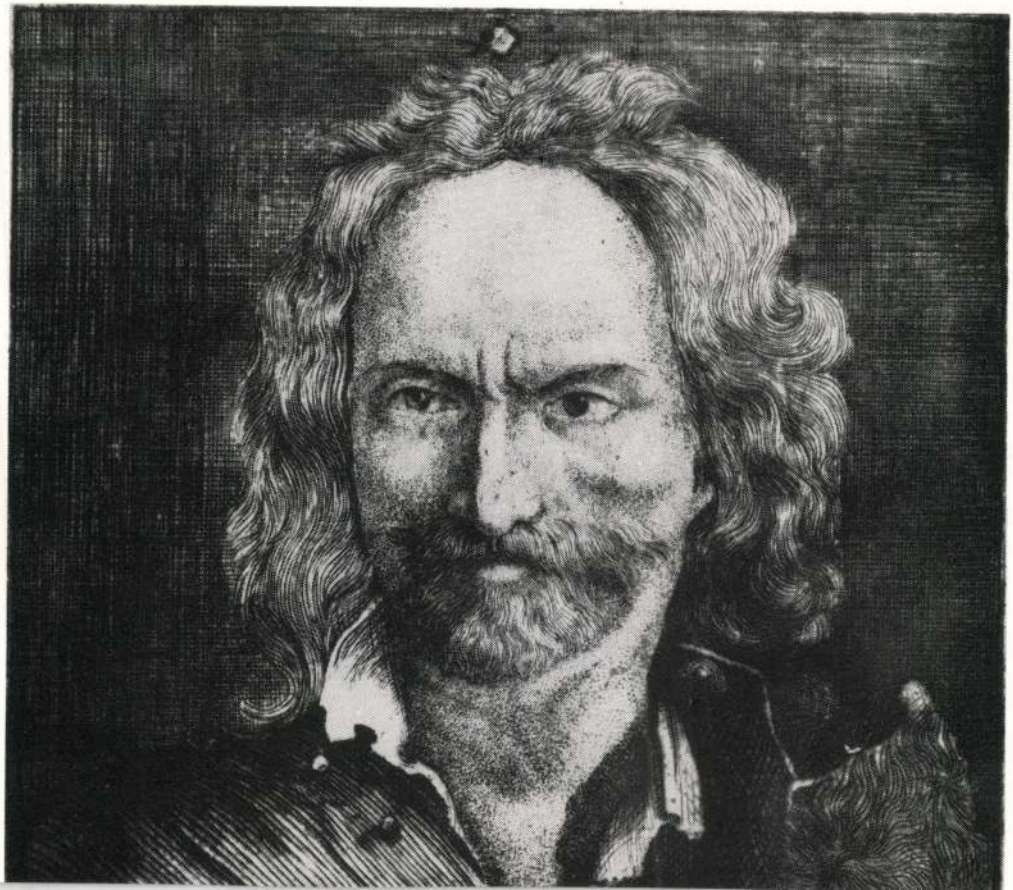

Krafft Péter festő.

1.) I. Ferenc megkoronáztatása

vászon, 424 x 642. Aláírások utján szerezteteett. M. N. Muz. Cat. 479. Jelenleg a tört. képcsarnokban.

2.) Károly főherczeg arczképe

vászon, 73 x 60. M. N. Muz. Cat. 479 Jelenleg u. ott.

3. II Ferenc tábornoki egyenruhában

Cziráky János gróf 1851. nov. 12 én vírszavette mint atyja tulajdonát. M. N. Muz. Cat. 503 l.

Peter Krafft festő

Bécsi Zrínyi Miklós képét festi egy Csáktornyai portréról, de a XIX sz. első felének ruhárakában. 201 old. 1820 előtt.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Zrínyi Miklós, a költő arcképeinek ikonográfiája. 187.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Epest

Krafft Péter festő

Katalogus II/13 Zrinyi Miklós mellképe négyszöges keretben, téglafal előtt, díszes ruhában. Olaj festm. vászon. 1820 körül. 20 Jold

Cennerné Wilhelmb Gizella: Zrinyi Miklós, a költő arcképeinek ikonográfiája. 187.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmüv.Alap Kiadóváll. Bpest

Kraft Péter

I. Ferenc arckipe-

Wagner professzor *

U. 899

Váradi Antal:

A megye régi

székháza.

Az Ujság

1913. okt. 29.

A régi, 1913 ban lebontott megyeháza kápolnájában a régi nemesi felkelés gyalog és lovas haderejéből négy jelenet és az 5 ik fülkében a nádorispán magyar generális öltözetben ~~volt~~, szanos tisztjétől körülvéve volt festve.

Falkép-e, mes emlitve

sügyi miniszterium jelen kelet és ügyszá,
hoz intézett rendeletének másolata:

a 127.690. számu csekkszámla terhére
a Müemlékek Orsz. Bizottsága elnökének

Krafft Péter
festő

M.D.K.

275.) V. Ferdinánd arcképe.

276) I. Ferenc király "
(Nográd vm.)

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

18.l.

MDK

Krafft, Peter

(1780 - 1856)
osztrák festő
a Belvedere-i császári képtár igazgatója

Nagy képe: „Abschied und Rückkehr des Landwehrmannes". Kisebbek képei az Invalidusok Házában: Leipzigi és Asperni csaták; mint portréfestő is jeles.

Bermann Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert / Wien 1884 603.0.

Krafft Péter

Életrajza rövidan.

Novák Dániel. Krafft-Hommonvin 1836. 275-276 l

MDK

Krafft Péter

I. Ferenc, festm.

Tört. Képes. graf. kiáll. 1907. 86 l.

Krafft Péter

Művészet 1902 425 l
– 1904. 271
– 1905. 64-67
– 1907. 20
– 1911. 153

Magyar Művészet
1925. 10

L13 (100i),

M.D.K.

Peter Krafft, festő, 1780-1856

Bécsben Füger tanitványa. Párisban David a mestere. Polgári zsánerképek, közeledés a mindennapi élet ábrázolásához. I. Ferenc császár képn is ez mutatkozik, az ábrázolt jelleme, egyszerüség, józanság. 165.o.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Vál. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Krafft, festő, 1780-1856

Bécsi festő. 1945 után került egy képe a Magy. Tört. Képcsarnokba. "Barkóczy Ferenc kamarás képmása". Olaj, vászon. 190+128 cm. Ltsz. 2221. Jelezve jobbra lent: Krafft pinx. "ien 1812. A pesti magyeháza anyagából. A kép még Füger hatását mutatja. 166.o. 51. jegyz.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Krafft,festő,1780-1856

"József nádor képmása",olaj,vászon.221+143 cm.Ltsz. 2307. Jelezve balra lent,a szignarúra vége lepattogzottxx :"Krafft..."A balassagyarmati múzeumból. Most a Magy Tört Képcsarnoiban.Bécsi festő volt. 166.o. 51.jegyz,

Mózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

MDK

Krafft Peter festő

Bécsben megfestette Nagyszombat számara a Békegalambot és sz.Margitot, amint a sarkanyok szorongatják.Balassagyarmati megrendelésre készült Ferenc kiraly és József nador arcképe.

Ltáb.IV.48.1.

/Krafft/ Krafft Péter
bécsi festő MDK

arcképei a balassagyarmati megyeháza diszter-
mében voltak láthatók.

92.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Krafft Péter

MDK

festő

A balassagyarmati egykori megyeházában 1811. volt képe:

I. Ferenc /1820/ elveszett

József nádor /1820/

125.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

KRAFT, Peter, osztrák festő

P. K. k. k. Maler, előfizetéses alapon, 3000 forintért megfesti a Nemzeti Muzeumnak Zrinyi hősi halálát a vizgethi hidon. (1822, 465-466 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Krafft Péter

V.Ferdinánd arcképe, o.

I. Ferenc kir. " o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Peter Krafft, festő

1818 1816-ban vázlatot mutat be képéről Pest megyének. 1814-ben Ferenc császár, I. Sándor orosz cár és III Vilmo porosz király Pestenx volt. Ezt örökitette meg. A Magy. Tört. Képcsarnokban v n. olaj, vászon. 242+156 cm Ltsz. 2230. Jelzet: "Krafft pinxit Wien 1816". 164.o.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

Krafft Péter

bécsi festőnél tanult 1828-tól Kozina Sándor. Történeti festményei révén igen népszerű volt (Magyarországon is), - 1825-ben Svasztics Jakab gyűjtésének eredményeként ~~a festett~~ megfestette a Nemz. Múzeum számára Zrínyi kirohanását.

Csatkai Endre: Kozina Sándor, elfeledett magyar biedermeier festő 1808-1873. Művtört.Ért. 1970.1.sz. 24-40. l.

25.l.

M.D.K.

Peter Kraft, festő

1816.ban kép Ferenc császár, I.Sándor orosz cár és III.Vilmos porosz királyról Pesten. Ferenc császárról tanúlmányrajz. A Magy Tört. Képcsarnokban. Fehér és fekete kréta, kék papiron. 45.5+30.1 cm. Ltsz. 11505. A XLIV. tábla. 2. kép. Fekete repr.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Kraft, festő

1816-ban kép Ferenc császár, I. Sándor orosz cár és III. Vilmos porosz király Pesten. Ferenc császárról tanúlmányrajz./XLIV. tábla. 2. kép". A Magy. Tört. Képcsarnokban. Fehér és fekete kréta, kék papiros. 45.5+30.1 cm. Ltsz. 11505. 164.o. 41. jegyz.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Krafft, festő, 1780-1856

I. Ferenc császárról festett képének egy ismeretlen festő által készitett másolata. Az eredtei kompoziciót megőrizte. A Magy. Tört. Képcsarnok 1932-ben szerezte meg. Olaj, vászon. 141-88 cm. Ltsz. 2028. 165.o. 49.jegyz.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Krafft, festő, 1780-1856

I. Ferenc császárról készült képének egyik másolata ismeretlen festőtől a Kuria épületéből került a Magy. Tört Képcsarnokba. Ezen már a császár egy erkélyen áll háttérben a Duna és a budai vár. Olaj, vászon. 239+132 cm. Ltsz. 2204. 165.o. 47. jegyz.

Bózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

Miniatür

Kovachich történettudós arcképe

– Krafft műve

Magyar Sparmüvészet, 1899

5. sz. 207–209. o.

T. G.: Egy ösmeretlen magánajte-mény.

Kraffft József
festő
1787 - 1828.

l.

Kazinczylev
XIII. k. 526-l.
32. l-

M.D.K.

Peter Krafft, festő, ~~1778-1841~~ 1780-1856

Az I. Ferencről, készült képen kivül még több művet készitett Magyarország számára. 165.o. 45.jegyz.

Mózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Krafft,festő,1780-1856

Két magyar tanitványáról tudunk:Kozina Sándorról és Miklóssy Józsefről. 165.o.~~45~~ 46.jegyz.

Mózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

M.D.K.

Peter Krafft, festő, 1780-1856

Bécsi festő. "Barkóczy Ferenc hercegprimás arcképe". Olaj, vászon. 96+75.5 cm. Ltsz. 53155. Jelezve hátúl a vásznon: "Peter Krafft pinx." A Hadik-Barkóczy anyagból. Krafft másolata egykorú eregetiről. A Magy. Tört. Képcsarnok szerzeménye 1945 után. 166.o. 51. jegyz.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Peter Krafft, festő, 1780-1856

Bécsi festő. 1945 után került a Magy. Tört. Képcsarnokba a következő képe. "Sándor főherceg lovasképe. Olaj, vá szon. 61+75.2 cm. Ltsz. 1905. Jelzés: balra lent: "J. P. Kraf Krafft". A királyi várból. Nagyon gyenge. 166.o. 51. jegy

Kózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

10884.

Károly -Lajos főherczeg:

Az asperni ütközetben.

Az előtérben középütt egy balrafordult szürke paripán látjuk a parancsot osztogató főherczeget, a ki felé a visszanéző Saint-Quintin E. b. és a hátra mutató Róthkirch és Panthen b. közeledik és a ki mögött Smola József, Liechtenstein János herczeg, Wimpffen Miksa b., Hiller János b., Bellegarde Henrik gr., Hohenzollern-Hechingen Frigyes herczeg, Rosenberg-Orsini Ferencz herczeg, Wartensleben Ferdinánd gr. és Kinsky Ferdinánd herczeg, mig jobbról Grünne Fülöp gr., Stutterheim József, Colloredo József gr., Stipsics József br. és Steininger Károly lovas alakja bontakozik ki. A bal sarokban Zadrazil János alhadnagyot viszik sebesülten. A háttérben pedig, ahol az ütközet folyik, jobbról az égő Aspern és azon túl Wien látszik. Felirata:

DIE SCHLACHT BEY ASPERN.

ezután: Der k.k. Oesterreichischen Armee
gewidmet, von Carl Rahl k.k. Kupferstecher.
alól balra: Gemalt von P. Krafft.
jobbra: Gestochen von C. Rahl.
legalól balra: Das lebensgrosse Original Gemälde befindet sich
in dem k. k. Invalidenhause zu Wien.

Rm., mér. a vonal k. 42.0: 58.7 cm.

Sz. n. 109[illegible]-904

436-904-5.

KRAFFT, Peter festő

Papp Julia

MKSZ 2001/2. 220-231.

(Kiadja a) Sárospataki Református Kollégium
00. 322 p.

vkönyve 1999. Szerkesztette: Lenkefi Ferenc.
szerkesztő: Szijj Jolán. (Kiadja a) Hadtörténelmi
est, 2000. 167 p.

(Az 1998. május 13-án, szeptember 29-én és
nácskozások előadásai.) Szerkesztette: Csurgai
Közlemények Székesfehérvár történetéből I.
(Kiadja a) Székesfehérvár Megyei Jogú város

ır művelődés történetéből. I. Főiskolai jegyzet.
pron, 200. 106 p.

mok. Összeállította: Erdmann Gyula és Merényi
a) Békés Megyei Levéltár. Gyula, 2000. 334 p.

: Tóth László (Kiadja a) Győr-Moson-Sopron

tte: Tóth Ágnes. (Kiadja a) Bács-Kiskun Megyei
27, {4} p. ill. részben térkép.

t gazdasági szervek iratai, 1814–1953. AXI.
szeállította: Péterné Fehér Mária és Tánczos
Tóth Ágnes. (Kiadja a) Bács-Kiskun Megyei
06 p.

Levéltára XIV. Személyek fondfőcsoport
ntér Ilona. Segédletek 5. Sorozatszerkesztő. Tóth

V. Ferdinand:

Mellig, hétnyolczad jobbra, lovassági tábornoki egyen ruhában. Rövid haját előre fésüli, oldalszakála kicsiny s arcza s bajusza lebe-retvált. Nyakravalója felett szalagon az aranygyapjas rendet viseli, dolmánya s vállra vetett prémes mentéje, melyen a Szt István és a Lipót rendet látjuk, zsinóros s jobb vállától bal csipője felé szalag vonul. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Ferdinand I.

Kaiser von Oestreich = König von Ungarn. etc. etc."

alól balra: „Gez. von Kraft"
s jobbra: „Lith. von G. Eduard Müller"
s legalól középütt: „Berlin, Verlag von G. Eduard Müller."

Könyomat, méretei 39.7 : 30.9 c/m.
Ltsa 7587

55/93 N° 1880.

617. Krafft Péter Janos.

Sz Hannanban 1780 szeptember 15-én + Wienben 1856 október 28-án.

~~617~~ I. Ferencz, megkoronáztatása. Át. Képt. 2.

A budai helyőrségi templom főoltárának lépcsőjén, koronázási diszben, térdel a király, kinek fejére az ország primása: herczeg Batthyány, és nádora: Lipót Sándor főherczeg, szent István koronáját teszik. Az oltártól jobbra gróf Kolonics kalocsai érsek, gróf Esterházy egri püspök, az apostoli keresztet tartó Majláth József mellett, gróf Pálffy az ezüst pálczával és gróf Batthyány a vörös bársony párnával, Balról az országalmát gróf Erdődy bán, a jogart gróf Zichy Károly és a pallost herczeg Grassalkovich tartja. A két mennyezetes trónus közelében herczeg Esterházy gárdakapitány, az országnak és kapcsolt részeinek zászlóit vivő főurak, a karok és rendek, az uralkodóház tagjai és a meghivott vendégek foglaltak helyet. A lobogók közül a fehér Magyarországé, a meggyszinü Dalmátiáé, a vörösbarna Horvátországé, a zöld Slavoniáé, a világosvörös Galicziáé, a violaszinü Lodomériáé, a sárga Szerbiáé, a kék Rámáé, a sötétpiros Bulgáriáé, és az almazöld Kumániáé. Az előtérben az imazsámolynál a magyar királyi hirnök; a padban, ezredének egyenruhájában, József főherczeg, a későbbi nádor és a munkácsi görögkatholikus püspök Batsinszky, meg az oratoriumban a király második neje: Mária Terézia, édesanyja, meg az udvarhölgyek nézik az ünnepélyt. Jelzése alól jobbra: Krafft pinx. Wien. 1823.

Vászon, méretei 424: 624 cm. —
~~Festette Krafft Péter 1823-ban.~~
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
Át. Képt. 2. — Az 1874 március 3-án 3988 sz. leirat alapján a Ludovica Akademia disztermében helyeztetett letétképenel.

611

(TK)

Átvételre fond

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Sajtóban 1868: II. 27. — 1870: II. 9. — 1871: II. 9. — 1873: II. 8.

A Tört. Képcsarnokban 1874: VIII. 832.

KRAJCSIK ZSOLT

Cubist ornament/Reach across from the Sky

BULLÁS KRAJCSIK

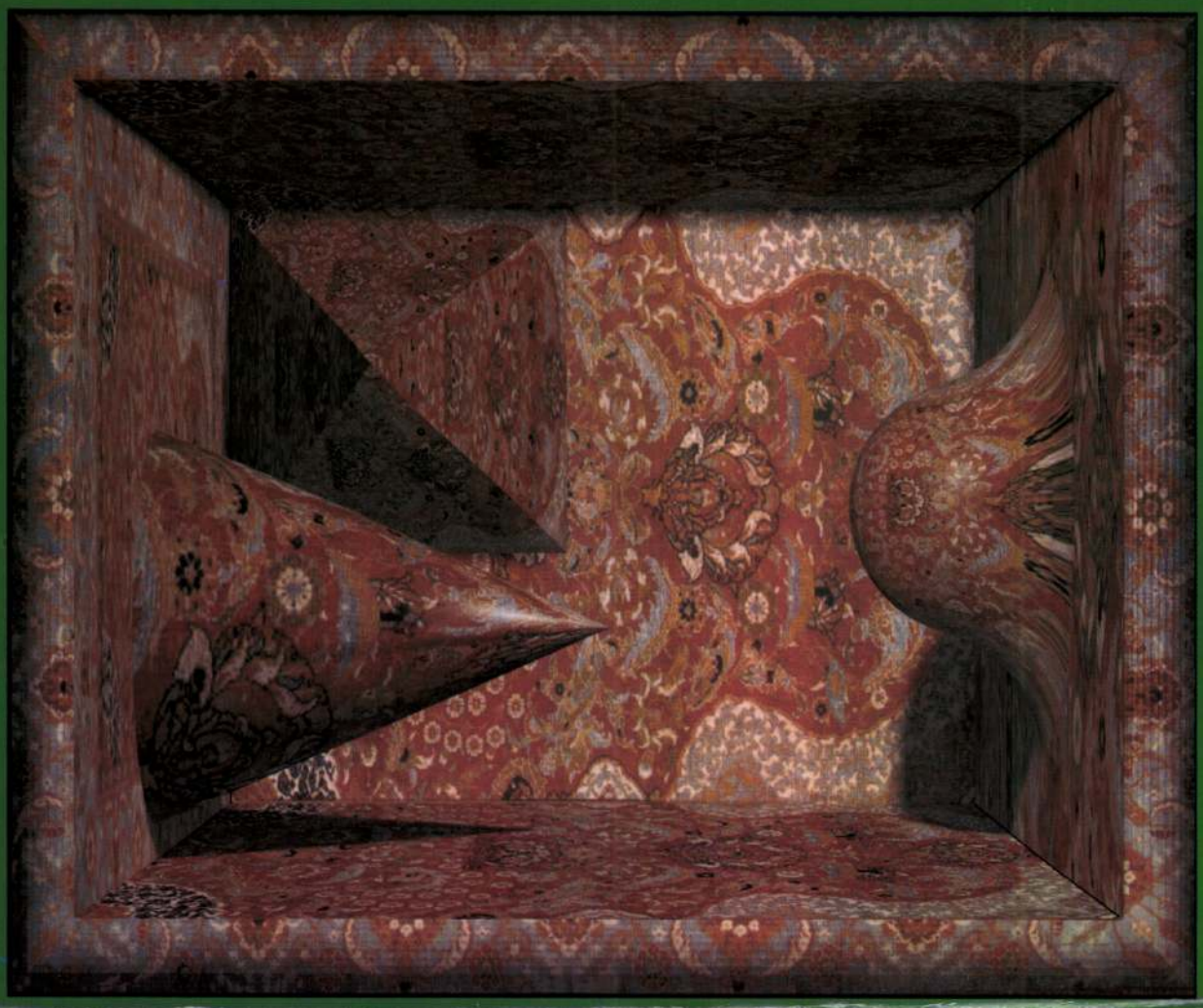

Metaphysics ornament/Hall from East

Neoplasticist ornament/Bathroom

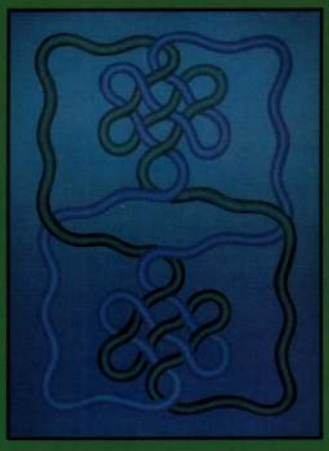

oil pictures on canvas

József Bullás

Born 1958 in Zalaegerszeg, Hungary.
1984 graduated from the Hungarian Academy of Fine Arts at the Faculty of Painting.
His master were: Ignác Kokas, Gábor Dienes.

Shows:

1985
Budapest, Budapest Gallery: "New Sensibility III."
Sao Paulo, "XVIIth. International Biennal of Sao Paulo"
Graz, Neue Galerie: XX International Painters' Weeks"
Nijmegen, Galerie Groen: "De Europeesche"
Paris, Festival (Ádám)
Graz, Neue Galerie: "Three Generations of Hungarian Artists"

1986
Budapest, Place of Exhibitions: "Snapshot, Three Generations of Hungarian Artists"
Budapest, Hunharian National Gallery: "Eclecticism '85"
Budapest, Fészek Gallery: Four Dutch and Four Hungarian Painters"

1987
Bologna, Art Fierra
Pécs, Pécs Gallery, "New Sensibility IV"
Contemporary Hungarian Painting
Tuscania, Vecchi Sentimenti, Biblioteca Communale
Amsterdam, Christie's Auction
Wien, Galerie Knoll: "Alte Gefühle"

1988
Sofia, "New Sensibility"
Budapest, Zichy Castle: "One-man Show of Bullás József"
Brno, Karlovy Vary, Prague: "New Hungarian Painting"

1989
Passau, Künstlerhaus: "Hungarian Painting in the Eighties"
Budapest, Zichy Castle: "Passau I-II."
Berlin, "New Sensibility"
Arnheim, De Gelle Rijder: (Ádám, Bullás, Fehér, Károlyi)

1990
Budapest, Studio Gallery: "One-man Show of Bullás József"

1991
Budapest Gulácsy Gallery: "One-man Show of Bullás József"
Canada, Ottawa: CorelDraw International Design Contest (Bullás-Krajcsik)

Zsolt Krajcsik

Born 1962 in Budapest, Hungary
1987 graduated from the Eötvös Loránd University at the Faculty of Biology and Geography teaching. 1988 graduated from the Computer Sciences Research Institute at the Faculty of programming.

Present work:
Leader of the KOZMO Ltd. Computer Graphics and Animations Studio. Teacher in the Hungarian Journalism School
(Desktop Publishing, with the computer)

Address:
KOZMO Ltd.
H-1021 Budapest
Budakeszi út 51.

MORHPING program to your IBM-PC or IRIS INDIGO!
You can create your own morphing effect better than anyone else!
An easy-to-install and easy-to-use! If you want to buy this product return this card today and you can save 10% off from the original price or if you need just information do not hesitate to write or call!

FIRST NAME (please print) **SURNAME**

COMPANY

ADDRESS

CITY/POSTAL CODE/COUNTRY

PHONE **FAX**

Tel.: (361) 176-3638 Fax: (361) 176-3881

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Krähling János

Mindennek rendelt ideje van...
ideje a rontásnak és ideje az építésnek.
Prédikátor könyve 31 és 3

Finom utalások összhangja

Az új budaörsi evangélikus templomról

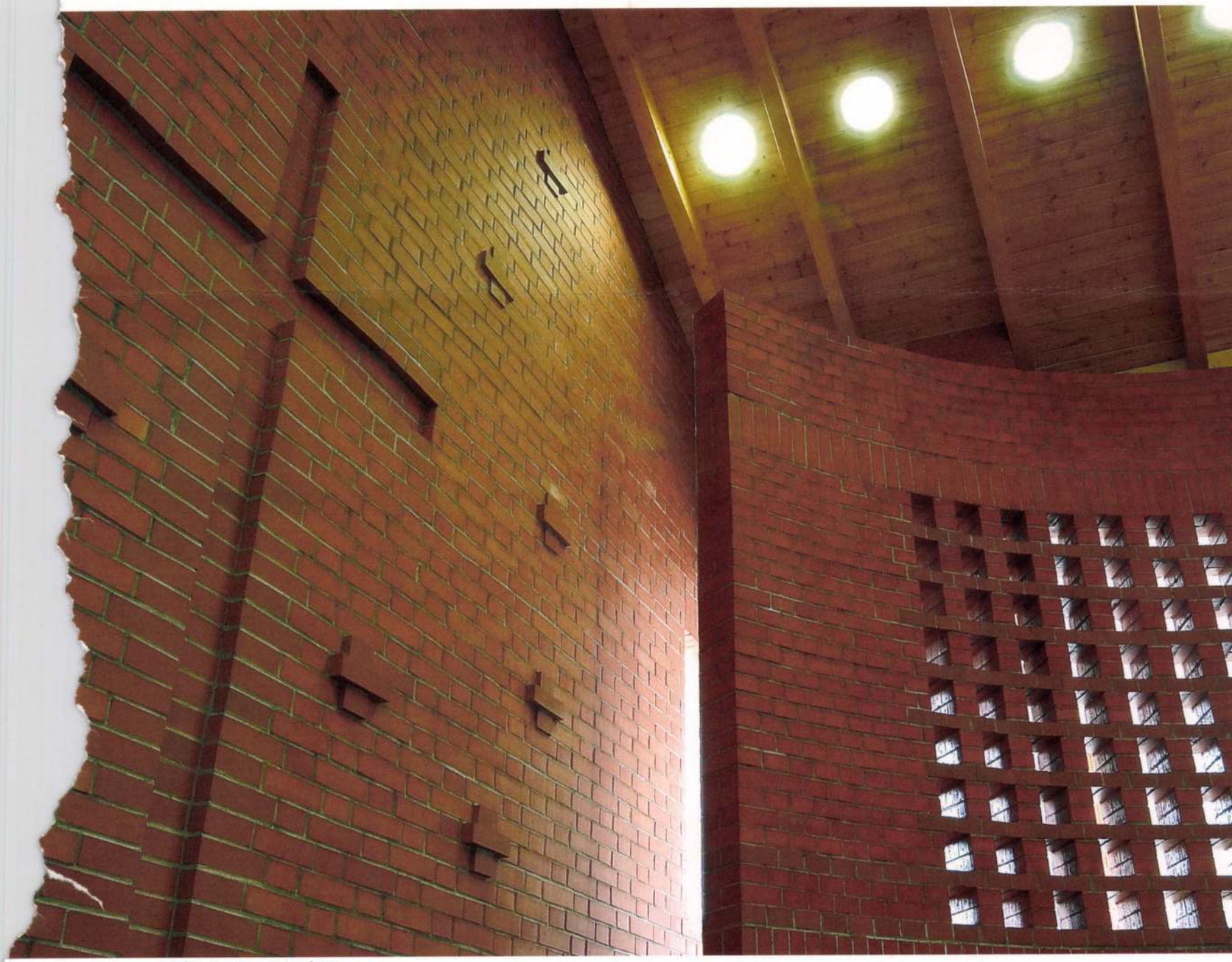

FOTÓK • PICTURES • CSER DÁNIEL

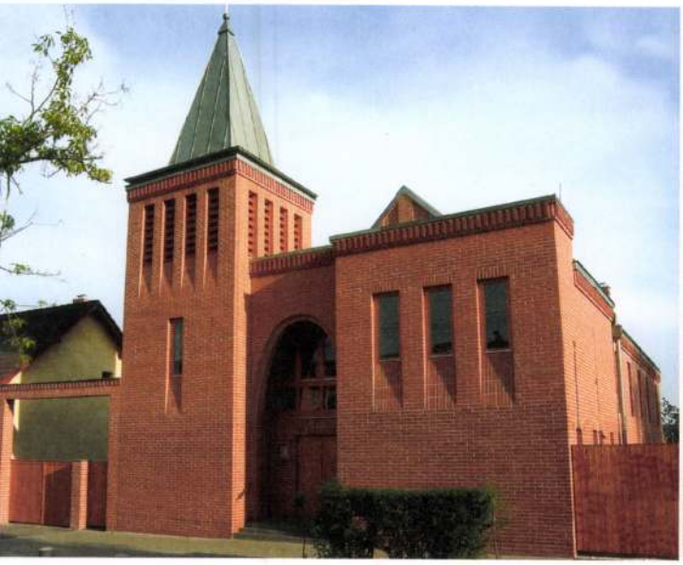

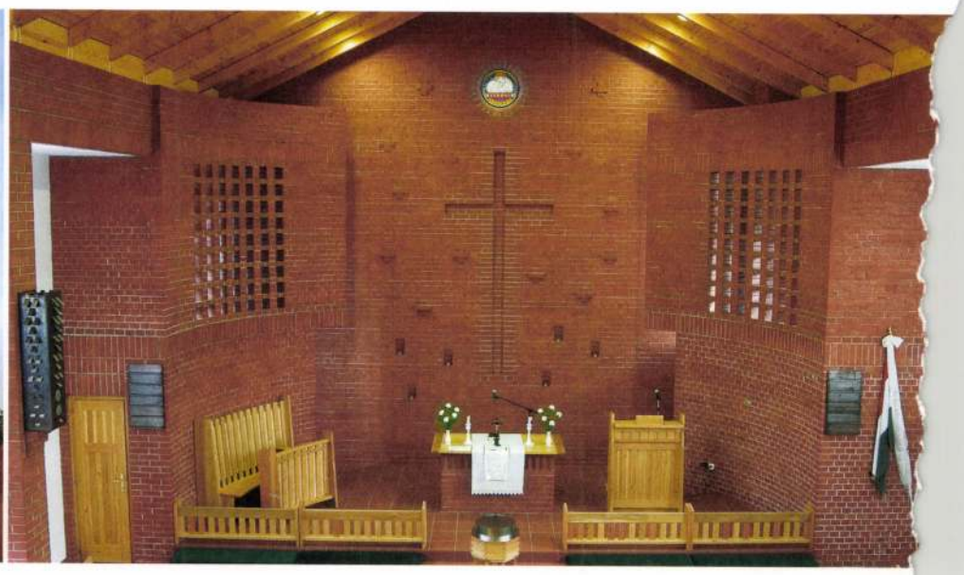

KÖZÖSSÉG- és templomépítés egy ponton kölcsönösen felételezi egymást. Évtizedeken át tapasztalhattuk, hogy az előbbi „építése" (megtartása!) akár nagyobb erőfeszítéseket igényelhetett, mint magának a gyülekezet templomának az emelése. A történelmi léptékű változások, ugyan már más okokból, ma sem teszik könnyűvé e feladatokat.

Budaörs evangélikus templomának építése évtizedes múltra tekint vissza. Az első meghívásos tervpályázat a város lakótelepére, a Patkó utcai helyszínre szólt 1995-ben. Végső helyét azonban az alapkő az „ó-falu" főutcájának egy tradicionális kilenc és fél öl szélességű, mintegy száz méter hosszú szalagtelkén, a Szabadság út 75. sz. alatt találta meg.

Az új helyre az új engedélyezési terveket 2001-ban már Krähling János építész, az evangélikus templomépítészet történetének (is) jeles tudósa készítette, a kivitelieket pedig 2002-ben. A tervező alkalmazkodott a nyomokban még ma is fellelhető beépítési hagyományokhoz és az érvényes építési szabályozáshoz, ami megszabta a hét és fél méter homlokzati magasságot és kirótta a telek egyik sarkából számítható maximális épület szélességet, tizenkét méterben. A templom a főhomlokzaton a baloldali szomszédhoz egy hat méter széles oldalkapu egyenes áthidalásával kapcsolódik. A huszonhárom méter hosszú téglány alaprajzú épület rakott téglafalazatai kívülről szépen fugázott, vörös színű klinkertégla burkolattal készültek. Felidézvén az egyház (templom) Krisztus-teste eszme képet (1 Kor 6,15, 12, 17, Ef 2, 20-21). Péter apostol szavai szerint: „Ti magatok is mint élő kövek épüljetek fel lelki házzá..." (1 Pét 2, 5-7). A hangsúlyozott téglahasználat egyfajta utalás lehet Sándy Gyula műépítészre, aki a 20. század első felében számos evangélikus templomot épített, s gyakran választotta ezt az ősi építőanyagot. (Ezen a ponton kívánkozik csupán kritikai észrevétel, egy apró szépséghiba, ami a dilatációs hézagok helyenkénti eldolgozatlanságára vonatkozik).

Az utca vonalvezetéséből adódóan a templom pilonos szerkesztésű bejárati homlokzata észak felé tekint. Középtengelyében, az önhordó szerkezetű parabola ív mögött nyílik a bejárat. Ez az ívezet archaikus építészeti motívum, amely a magyar építészeti ha-

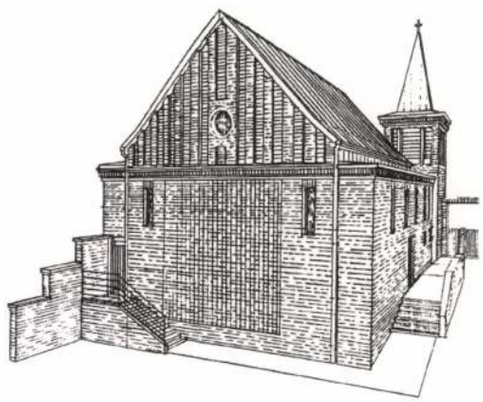

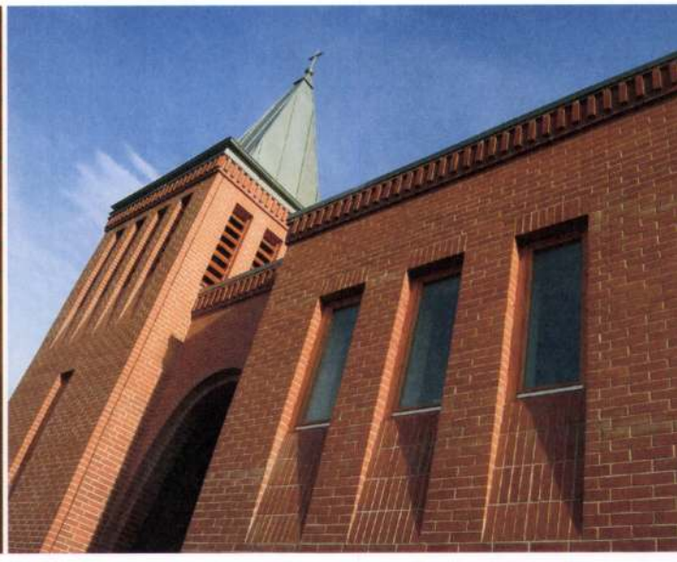

gyományban mint boglyaív, a XX. század fordulójának nemzeti karakterű építészetében is kitüntetett jelentőséggel bírt. A balkézre eső, csúcsán keresztet hordozó, a felvezető lépcsőzetet rejtő harangtorony és az emeleti gyülekezeti termet is magába foglaló bástya jellegű tömeg kapcsolatát egyenes záródású attika fal biztosítja, ami elrejti az ollóágas fedélszékű, alulról deszkázott, cink-lemez héjalású nyeregtetőt. A protestánsok II. József türelmi rendeletét (1781) követő években nyithattak utca felől bejáratot és építhettek tornyot.

Az előcsarnokon (narthex) át, az orgonakarzat alatt jutunk a templomtérbe. A protestáns templomépítészetre jellemző oldalkarzatok kiépítése elmaradt. Három pár úgynevezett blende-fal, pengepillér utal rájuk, azonban elsődleges szerepük a fényterelés, a terek gondosan proporcionált belső fényekkel való gazdagítása, spiritualizálása.

A szentély-tér egyenes záródású. Kívülről az oromfal tégla tükörsávokkal tagolt, az elválasztó párkány alatt a szentély helyét fogazott faltükör jelzi. A belsőben az apszis jelleget két oldalról indított, de a hátfalba be nem kötött, ívelt, áttört téglafalazat alakítja ki. Az evangélikus templomokat hagyományosan jellemző szószékoltár nem készült.

Az oltár középen áll, tőle jobbra az igehirdetés helye a szószék.

A templom egészét jellemző finom utalások összhangban állnak és előreutalnak a szentélyfal szintén szűkszavú, ám összetett szimbolikájára. Az „Utolsó Vacsora asztala" mögött tizenhárom (!) téglacsillag jeleníti meg a gyülekezetet, Isten történelemben vándorló népét, amelynek tagjai közrefogják a falazatban negatív formában (mintegy lenyomatban) kiképzett keresztjét a Megváltásnak. Fölötte, az oromfal színes kör-ablakán megjelenik a Bárány a hétpecsétes könyvvel: ez az Élet könyve, melyet ő maga, Krisztus, aki elveszi a világ bűneit, méltó csak az Utolsó ítéletkor felnyitni. (Jel 5).

A templomot Szebik Imre a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke szentelte fel. Krähling János tanúságot tett; templomának megjelenési formájában él Egyháza.

Prakfalvi Endre

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
KRÄHLING JÁNOS

TARTÓSZERKEZETI TERV / STRUCTURE
DR. MEDEK ÁKOS

GÉPÉSZET / PLUMBING
OLTVAI TAMÁS

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL PLANNING
MEDEK BÉLA

BELSŐÉPÍTÉSZET / INTERIOR DESIGN
ÁGOSTON ISTVÁN, RÉPAI ÉVA

ÜVEGMŰVÉSZ / GLASSWORKS
HORÁNYI ÁGNES

FÉMMUNKÁK / IRON WORKS
FÉLEGYHÁZI KÁROLY

ÖTVÖSMŰVÉSZ / METAL WORK
OZSVÁRI CSABA

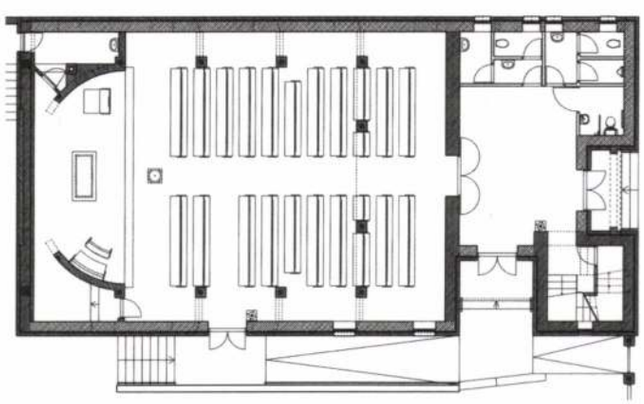

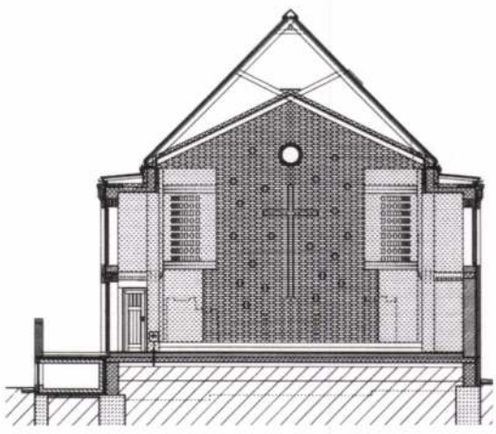

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Makovecz Imre

A lendvai Művelődési Otthon

„Aktuális nyelvtan"

MŰVELŐDÉSI HÁZ, LENDVA (SZLOVÉNIA)

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
MAKOVECZ IMRE DLA YBL- ÉS KOSSUTH-DÍJAS ÉPÍTÉSZ

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK / FELLOW ARCHITECTS
VÁRLAKI ERZSÉBET, SZENTE-VARGÁNÉ GERENCSÉR JUDIT

STATIKUS KONZULENS / STRUCTURE
PONGOR LÁSZLÓ

SZÍNHÁZTECHNIKA / STAGE TECHNOLOGY
STRACK LŐRINC ÉS VAJDA FERENC

GENERÁL TERVEZŐ ÉS HONOSÍTÓ / NATIONALIZATION
INGRA KFT (SZLOVÉNIA)

ALSÓLENDVA a Mura folyó mellett a síkságból kiemelkedő Lendva-hegy nyugatra néző lábánál, a Kebelei patak, illetve a Lendva-patak és a 12-1 sz. főút közti keskeny, mintegy 4-600 méter széles sávon hosszan elnyúlva helyezkedik el a szlovén-magyar-horvát hármas határ szögletében, alig néhány kilométerre a magyar határtól. A szőlővel telepített hegyről tiszta időben egyaránt ellátni horvát és magyar területre is. Nagy Lajos király óta városi ranggal rendelkezik. A város egyben a róla elnevezett „település", vagyis járás központja kb. 14 ezer lakossal és 26 településsel. Szlovénia lakosságának ma már csak mintegy 5%-a (kb. 8000 fő) vallja magát magyar anyanyelvűnek, ennek többsége a Muravidéken él. A táj és a település fekvése gyönyörű, az egyetlen főutcára szerveződő, ráadásul az ugyancsak egyutcás Hosszúfaluval összenőtt település a 19. század második felének kisvárosi hangulatát őrzi. Az utóbbi fél évszázadban csak a patak és a főút közti 2-300 m keskeny és mélyfekvésű területsávon tudott fejlődni, ahol rendszertelen eloszlásban kisebb-nagyobb munkahely- és intézmény-csoportosulások jöttek létre – köztük a tervezett új kulturális központ első nagyberuházásaként Makovecz Imre Művelődési Otthona.

FOTÓK • PICTURES • BELICZAY LÁSZLÓ

A MŰVELŐDÉSI OTTHON, mint regionális intézmény építése 10 évvel ezelőtt kezdődött, amikor a Szlovén Köztársaság Művelődési Minisztériuma, a Magyar Köztársaság Határon Túli Magyarok Hivatala, Lendva Község (vagyis a járás) és Lendva Község Magyar Önkormányzata aláírták a szerződést. Ennek értelmében a Szlovén Köztársaság a költségek 2/3-át, a másik három aláíró fél pedig 1/3-át biztosítják. Az építkezést az ilyenkor nálunk sem ritka bonyodalmak, leállások, valamint program- és szerződés-módosítások kísérték, amik közül a legfontosabb az eredeti, túlméretezettnek ítélt, 800 férőhelyes program csaknem felére, 444-re történő redukálása volt. Ennek előtörténetéhez hozzátartozik az a tény, hogy az épület előtti tér felszíne alatt még megvannak egy középkori eredetű városrész, az egykori zsidónegyed alapfalai. A városrészből az építkezés kezdetén gyakorlatilag már csak a zsinagóga és a meglehetősen elhanyagolt állapotban lévő, már csak raktárnak használt egykori zsidó iskola állt; ez utóbbi oromfala az építkezés során ledőlt, mire a polgármester – kellő támogatás híján – az egész épületet lebontatta. Makovecz Imre első terve nem csak nagyobb volt, hanem kinyúló szárnyaival illeszkedett volna az iskolához és a történeti környezethez. A program radikális csökkentése nyilván összefüggött a városrész végleges szanálásának szándékával, ami egyébként kihívta a külföldi zsidó szervezetek tiltakozását is. Lendva 100 évvel ezelőtti lakosságának (kb. 2300 fő) mintegy 9%-a volt zsidó; a híradások szerint idén halt meg a közösség utolsó helyben lakó tagja. Az ily módon redukált program alapján szabadon álló, zárt tömböt alkotó Művelődési Otthon egyelőre idegen test az eltűnt(etett) kisvárosi szövet helyén, a még álló zsinagóga felújítása és a környező terület beépítése pedig várat magára. Az épület egyébként még egy éve sem üzemel, de kihasználtsága megfelelő, programjai népszerűek, és képes otthont adni nem csak a járás, hanem a tágabb régió – szlovén, horvát és magyar – népességének is. Az épületben folyó sokféle tevékenységet – színház, mozi, kulturális rendezvények, kiállítások – a Lendvai Promóciós és Művelődési Intézet szervezi, a magyar programok esetében a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet közreműködésével.

Maga az épület egy 45x33 m-es alapterületen, vagyis 1400 m2-en egyszerű, tiszta alaprajzzal a kisebb méretű művelődési házak alaprajzi szerveződésének szinte iskolapéldája lehetne. Az előtér galériás rendszerű, a bejárattal szemben néhány lépcsővel süllyesztve a ruhatári tömb, benne jobbra a WC-blokk, balra a büfé. A két oldalfolyosó közül a baloldali a

Kraft József

kardcsiszár Neusohl
(Besztercebánya?)

Szablya, áttört vas
munka, maratott
szövegű penge 1816.
József nádor ajándéka.

M N M. Fegyvertár
1732. lelt sz.

Kraft József

besztercebányai
kardcsiszár
1816.

l.

Hampkalauz

211. l.

Kraft Károly MDK

A győri székesegyház Szüzanya-hajója

Műcsarnok 1938. Szent István kiáll.

MDK

Kraft Károly, festőm.

Kollektiv kiállitást rendezett a Nagykörösi Arany
János társaság alakuló közgyülése alkalmával. márc.
22. 1925.

Arany János-Társaság Nagykörösön. -Magyarság. 1925.
márc.19. 16.1.

MDK

Kraft Károly

A Mügyüjtő. 1931. 3. sz. 78.l.

Kraft Károly és

társa

bécsi oltárépítők -

1859. Weller Mór és.

és kir. építészeti mérnök

terve nyomán készítettek

a komáromi szent András

templom főoltárát mű-

márványból és a rajta

levő cinből öntött cheru-

bokat. A sz. István és

sz. Ignác mellékoltá-

rokat u. ott. fenti cég

restaurálta.

Gyulai Komárom

355,356. l

1.–24. M.

Tours
Paul Bouseroz
1875

Kraft Mihály

kőfaragó mester

1867. Pesten.

Pkc. 217 l.

Fruh Márton II. 107.

Érkezett 1904 október 12.

759/904 (Budapest 1904 október 12.)

Helmár József, a pozsonyi városi múzeum őre az 1904.-i segély felhasználásáról ujabb tervezetet nyujt be. (Válasz 1904 T/13)

Kraftsik Antal

Várkapu u 6. latóhéjat, mely 1780 körül épült – renoválta 1961-ben. (177 rép)

Dr. Fitz J. – Csánás L. – Papp J., Szeres/ehérvár, Bp. 1966.

1451.

Kragel János-Mihály, Könnüvesegéd,
1792., Pozsony.

Pressburger Zeitung
1792., 56. sz.

Pozsony. Kragel János-Mihály, Könnüversegéd, 1792.

Pressburger Zeitung

1792., 56. sz.

KRAGEL, Michael, pozsonyi kőmüvesegéd

M.K. Maurergesell, † 62 éves korában, 1792 julius 5. (1792, 640 l)

Pressburger Zeitung
(Gonthon)

MAK

Kragerbauer Antal

építén

a Kolozsvári Nemzeti Szinházat át-
építi 1865-ben.

Tanácshara 1843-46 (repr 31)

Bíró József: Kolozsvár Tépérben
Bp 1941 20.0.

Kraginov Germán

meghívó

A BUDAPESTI MŰVÉSZETI KISZ SZERVEZETEK KLUBJA

(Budapest, VI., Népköztársaság útja 112.)

MEGHÍVJA ÖNT

KARGINOV GERMÁN

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA 1968. MÁJUS 27-ÉN DU. 6 ÓRAKOR

PASSUTH KRISZTINA

művészettörténész

MEGTEKINTHETŐ:

1968. MÁJUS 27-TŐL JÚNIUS 5-IG (KEDD ÉS VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL)
NAPONTA 18-TÓL 22 ÓRÁIG.

68-3569. FNYV 13.

Kragl Károly festő
/ Kottauner Katalin elrabolja a
koronát /

Hazai müvészeti mozgalmak, Magyar
Képzőmüvész 1864. jun. 5. 78-79.

MDK

Krahl

Bedőcs Paula, rajz

Czakóexlibr. 53 l.

Kragnik Gyula /Szinai./ F. M. 19.2.

1964 Munk. ak. (Ly. N. s. 144.)
Földbiz. cselied. (— " — 88)

Ányakvi sz.:.....

.....

m:.....

árgyak:.....

yam:..... Vallás:..... Szül. év.:.....

árgyain kivül tud.....

.....

ást vállal: h e l y b e n — v i d é k e n.

tt-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben:.....

egyzések:.....

Kragník

l.

Lykanemzromantika

88, 144. l.

hiriapbizomanyos
MEZŐTUR Eper-u. 37.

Kragnik Gyula, festő; szül. 1843-ban Szinán, hol atyja földbirtokos volt.

1864-ben a müncheni képzőművészeti akadémián tanult.

Somogyi Miklós: Magyarok a münchani képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 181. l.

1246. Pseudo Boccaccino.
Müködött a XVI. század
Krisztus holtteste (Töredek

A balra hajló fejjel és fe
tövis koronától okozott négy seb
~~ju~~ angyal fogja. ~~Krisztusnak~~ Köz
lik, bajusza gyér, ~~[illegible]~~ szakálla gö
rognak. Mind a kettén millig

Fa, mérétei 33.8:44.7 cm.
Vétetett L. Résiminitől 1
Elszámoltatott 1895: VIII
Az elszámolásra nézve lás

904:IV.27.

II. 2054. Kragnik Gyula (von), 21 éves, kath., szül. Szinán, Magyarországon, atyja földbirtokos, antik osztály, 1864 ápr. 20.

Som 181. l

Forster Gyula V. 62.

Kragnik Gyula

München 1912. 181

Krahl Vinzenz, budai órásmester

zenélő óra

Arv. Közl. 1958, 3.rk.sz. 12. l.

Krahl Vince

Ōrás Buda

XIX. sz 1 fele

irod

Pritz

55. l.

269.

va s kisoé balra néz. Haja, bajusza s
löke fekete; szeme barna. Atillája spré-
előbbi aprózt s az utóbbin nagyok a gom-

et sperare

ny Princeps Transilvaniae S. C. Rq.
non Vaivoda Super: Vaidas. 1620."

: 14·5 cm.
ádéka 1824.

		Kikiáltási ár pengőben
59906.	TAJTÉKPIPA. Faragott alakkal. 19. sz. . .	20.—
59907.	MÁRTÁSCSÉSZE. Alpakka	8.—
59908.	KÉTKARÚ GYERTYATARTÓ. Bronz . . .	20.—
59909.	MOKKAKANÁL. Fém, zománcozva. 6 darab. Tokban	9.—
59910.	KEREK TÁL. Ón, 19. sz.	8.—
59912.	KOPONYA. Faragott elefántcsont	5.—
59913.	BOTNYÉL. Faragott elefántcsont. (Hibás.) .	6.—
59914.	KÁVÉFŐZŐ, VILLANYRA. Nikkel . . .	30.—
59915.	TEAFŐZŐ, VILLANYRA. Nikkel	25.—
59916.	FALIÓRA. Faragott díszű fatokban. (Hibás.)	20.—
59917.	KIS ÉKSZERSZEKRÉNYKE. Diófa, gazdag réz- és gyöngyház berakással	90.—
59918.	CSIBUK. Faragott tajték, koponya-alakban .	5.—
59919.	BOTFOGANTYÚ. Faragott elefántcsont, fekvő kutya alakban	4.—
59920.	ÁLLÓ ÓRA. Ónix tokban, tetején bronzírozott fémszobrocska. G. Billian, Fils, Zürich . . .	40.—
59921.	ÁLLÓ ÓRA. Alabástrom oszlopokkal, ütő- és zenélőszerkezettel. Készítette: Vinzenz Krahl in Ofen. 1830 körül	90.—

		Kikiáltási ár pengőben
59871.	POHÁRALJA. Alpakka. 6 darab	3.—
59872.	POHÁRTARTÓ. Alpakka. 6 darab . . .	3.—
59873.	POHÁRTARTÓ. Alpakka. 6 darab . . .	3.—
59874.	POHÁRTARTÓ. Alpakka. 6 darab . . .	3.—
59875.	MÉLYTÁNYÉR. Alpakka. 6 darab . . .	20.—
59876.	ÚTI TEAFŐZŐ. Sárgaréz	4.—
59877.	POHÁRTARTÓ. Alpakka, porcellánbetéttel. Pirkenhammer. 6 drb	8.—
59878.	POHÁRTARTÓ. Alpakka, porcellánbetéttel. Pirkenhammer. 6 darab	8.—
59879.	MÉLYTÁNYÉR. Alpakka. 6 darab	20.—
59880.	KERTI GYERTYATARTÓ. Ezüstözött vörösréz. (Plated.)	6.—
59881.	MÉLYTÁNYÉR. Alpakka. 6 darab . . .	20.—
59882.	MELEGÍTŐEDÉNY. Ón. 18. század . . .	10.—
59883.	TEATARTÓDOBOZ. Teknőc-borítással . .	20.—
59884.	TEAFŐZŐ. Sárgaréz	4.—
59885.	KERTI GYERTYATARTÓ. Ezüstözött vörösréz. (Plated.)	5.—
59886.	ÖBLÖS TÁL. Ón	2.—
59887.	MÉLYTÁNYÉR. Alpakka. 6 darab	20.—

318. *Térey Gábor dr., képtárigazgató, Budapest.*
«In veritate victoria.»
LEININGEN-WESTERBURG K. E.
GRÓF, *Neupasing, München.*

319. *Horvát országos levéltár.*
Czinkmaratás. VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

320-24. *Bojničić-Kninski Iván dr.,*
horvát orsz. főlevéltáros, Zágráb. Négyféle változat. Mind a négyet rajzolta BOJNIČIĆ V. kisasszony. VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

325-28. *Laszowszki Emil,*
horvát orsz. allevéltáros, Zágráb. Négyféle változat. VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

329. *Bojničić István, Zágráb.*
Kőrajz. VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

330-31. *Teleszky Stefánia.*
Két változat. Rajzolta TELESZKY STEFÁNIA.
«Quid me fidelius?»
TELESZKY STEFÁNIA
Oravicza.

311. *Bedőcs Paula (tarodfai és telekesi) férjezett Prandau bárónő.*
Rajzolta KRAHL. LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

312. *Zilahi Dezső, hirlapiró Budapest.*
Rajzolta Sattler után LINEK.
LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

313. *Pont-Berzeviczy Ilona bárónő.*
Rajzolta KRAHL. LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

314. *Hoyos György gróf, Fiume.*
Rézmetszet. LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

315. *Szalatnay József Gusztáv (nagyszalatnai).*
«Deo soli gloria!»
LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

316. *Csekonics Endre gróf.*
«Dona Dei Dono.»
LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

317. *Lónyay Erzsébet.*
Rajzolta KRAHL. LEININGEN-WESTERBURG K. E. GRÓF, *Neupasing, München.*

Kraichel v. Kraiczel Illés

ötvös

Lőcséről maga a czéh tesz jelentést. E szerint heten vannak, mindann tisztességes polgári családból származók. Hárman Lőcsén, ketten Kassán, Linzben s egy Selmeczbányán sajátította el mesterségét. Az ezüst próbája mint általában a városokban — a 12—14 latos; minthogy azonban *a mag munkánál* annak az izléséhez kell alkalmazkodniok, a ki az ezüstöt adj a megrendelést eszközli, ennélfogva 8—11 próbás művet is készítenek. Meg jegyezni, hogy a szepesi 13 városban sok a himpellér, a kik rendesen ezüstből dolgoznak. A *zsidók* is foglalkoznak titokban az ötvösséggel, legink a Lengyelországból behozott ezüst pénzekből és ékszerekből dolgoznak falukon eladják. Nem különben a *görögök* is sok kárt okoznak; de még tö a nem rég felállított *bártfai gyár*, mely a törmelék ezüstöt tömegesen ö vásárolja olyan áron, a minőt magános mester ember meg nem bir. Mi folytán, de meg az országos pénzszűke miatt az aranyművesek keresete a megcsappant, hogy a hét lőcsei mester közül csak egy dolgozik legén a többi mezei gazdálkodásra kénytelen fanyalodni.

1715-ben 3 ötvös volt Lőcsén: *Kraichel* vagy *Kraiczel* Illés ~~és~~ ~~András. A harmadik, *Mozer* János oly nyomorult, hogy háza se volt. 172~~ ~~*Reuter* Andrásnak már özvegye említtetik~~; ~~*Mozer* János helyét *Imrech* G~~ ~~*Budeus* Kristóf helyét *Langh* Illés foglalja el.~~

Dr. Illésy János: Magarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 394. l.

Zuchlai gk
wilkin
1904. II rep
125.40

wypłata nie
enrevézel

MDK.

Kraicova Viera

Kiállitásának hirdetése

Szocialista müvészetért 1965 május lap 5.

MTA.

Krenicova Viera

Vallalkozasban birdetesse

Szocialista muvelodesert 1955 majus 1ap 5.

Krail Ferenc

1821.

lásd

Sagrivegeripar

279. l.

M.D.K.

Krail Ferenc
tükörkészítő mester

1821-ben üzletében tükröt és másfajta üvegeket készít és tart.

Borsos Béla: A magyar üvegművesség története a reformkorban és az elnyomatás idején.

Művészet, 1954. 2 sz. 26 o.

Kraicsek alias
Horecsny András

ötvös

1754 Nagyszombat

Dubnicáról való.

Magyarországon ötvösök 22 l.

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

752. Kossuth Lajos.

(iglátható s

Derékon alól, jobbra ford
nyugtatja. Előrefésült haja, bajusz
szakálla sötétbarna, szeme kék. Ing
gott ujjainak kézelői látszanak, ny
kivágott, atillája hasitott ujju.

Vászon, méretei 71: 57.
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

904: V. 5.

754. *Kossuth Lajos.*

Mellig látható, balrafordult elől kopasz; haja, bajusza és sz möldöke őszbevegyült; szeme ké csokorra kötötte, mellénye kiv bátja fekete.

Vászon, méretei 68·8 : 56·2 cm. 80 K. — Vétetett a gr. Kreith-f A megszerzésére vonatkozó adatok lelt. sznál. — Átvétetett 1895 április jegyzék 21. — Az átvételt tudom 8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

pécsi székesegyház sekrestyéjében, Esterházy Pál László gróf pécsi püspök és a pécsi káptalan tárgyalni kezd egy olasz, majd egy bécsi kőfaragómesterrel kiegészítése és felállítása felől. Mindkettő megtörténik, a Corpus Christi-kápolnában oltárként, beépített barokk tabernakulummal felállítják, stukkórészletekkel kiegészítik és éppen egy századig oltárul szolgál egészen a székesegyház 1882-ben elkezdett restaurálásáig, amikor újra szétszedik, száz év előtti felállításának hibáit korrigálják, az idegen részeket eltávolítják róla és akroterionjait újakkal pótolják. És most ismét oltárul szolgál ugyanabban a kápolnában. Ennyi mindössze az, amit a történetéről tudunk. A stíluskritika és más külföldi és hazai pasztofóriumokkal való összehasonlítás csak kevés pontban vitte előbbre róla való ismeretünket, ha ugyan előbbre vitte. Kora ma is bizonytalan. Valószínű, hogy 1509 előtt nem készült, de hogy 1517-ben faragták volna, nincs bizonyítva. Eredeti helyére nézve annyit biztosan állíthatunk, hogy nem a Corpus Christi-kápolnában állt, oda 1782-ben vitték. De honnan? Nincs terem itt az összes bizonyítékoknak kifejtésére, s azért csak röviden utalok arra az eddig észre nem vett körülményre, hogy a pasztofórium megtalálásának kora összevág a székesegyház délkeleti tornyához csatolt „aedes Sacmarianae" lebontásának korával, az 1782. évvel. Ez az épület, mint említettem, kápolnával is bírt és ez a kápolna Koller Józsefnek a pécsi püspökség történetéről írt műve bevezető kötetében közölt rézmetszet szerint ajtóval volt összekötve a dóm délkeleti tornyával és a torony közvetítésével magával a székesegyházzal. Ezért állítják ki a sekrestyében a pasztofórium maradványait megtalálásuk után és nem a távoleső és mélyebb szintben fekvő Corpus Christi-kápolnában. A sekrestye és a Szatmári-kápolna szintje ugyanaz volt, tehát könnyen át lehetett szállítani a töredékeket belőle a sekrestyébe. Véleményem az, hogy a pasztofórium eredetileg a Szatmári-épület kápolnájában állt, amely szorosan a székesegyház szentélyéhez csatlakozott és így könnyen a szentségi kápolna lehetett.

A pasztofórium mesterére vonatkozólag csak annak a véleménynek van jelentősége, hogy a pesti belvárosi plébániatemplom szentélyében álló két renaissance pasztofórium mesterei nem lehetnek azonosak a pécsiével. Viszont az esztergomi Bakócz-kápolna egyes részletei rokonok a pécsi pasztofóriummal, sőt a Szatmári-épület ablakkereteivel is. Az esztergomi olasz renaissance iskola körében, amelyet joggal feltételezhetünk, kereshetjük tehát a mestert, illetőleg nem is a mester személyét, mert ezt aligha fogjuk már megtalálni, hanem az irányt, amelynek kisarjadása a pasztofórium.

A pasztofórium piszkei vörösmárványból készült. Mai oltárasztalának előlapján, mely egykor a felső építménnyel egy síkban volt s csak 1782-ben, az oltárrá való átalakításkor került előre, gyönyörű akanthuszleveles díszítménnyel övezve Szatmári püspök címerét látjuk, a sárkányrend jelvényével körülvéve, amelyről azonban jellemző módon hiányzik a kereszt. A felső építmény, most az oltár retable-ja, egykor azonban kizárólag a szentségtartó fülke díszkerete, szerkezetileg két félpillérből áll, ezeken fekszik az ismert klasszikus gerendázat, képszékén gyönyörű indákkal díszítve s ezen nyugszik a félköríves orom, csúcsán és két oldalán az akroterionokkal, amelyek mostani alakjukban a legutóbbi restaurálás művei. A középső eredeti akroterion a Dómmúzeumban van. A félkörös orom mezejében némelyek szerint az Atyaisten, mások szerint Krisztus mint Majestas Domini félalakja van, jobbkezével felfelé mutatva, balkezében az élet könyvével. Tőle kétoldalt egy-egy angyalfejecske. A pasztofóriumok misztikája szerint mind a három isteni személy jelezve van. Az Atyaisten a most leírt alakban, vagy egy áldó kézzel, a Szentlélek a galambbal és a Fiúisten magában a tabernakulumban rejtőző Oltáriszentséggel. Itt azonban a Szentlélek jelzése hiányzik s azért bajos megállapítani, hogy az orombeli alak az Atyaisten vagy Krisztus jelzése akar-e lenni. Az egész ormot egyesek az 1782. évi restaurálás művének tekintik, hivatkozva annak barokkos vonásaira. Közelebbi vizsgálat azonban annak renaissance eredetiségét bizonyítja, csak a jobbkéz van megújítva, és pedig hibásan és csunyán. A két félpillér fejezetén kosfejeket és lángot az áldozat szimbolizálására, a törzsön pedig

búzakalászokat, bogyót, csipkedő madarakat, ezt az ősi keresztény motívumot, csodás finom rajzú virágokat és bőségszarukat látunk. Az Oltáriszentségre vonatkoznak.

A félpillérek közé lapos domborműben perspektívásan faragva egy templomcsarnok illeszkedik bele, melynek lapos dongaboltozatán három cikkelyben egy-egy szárnyas angyalfej, oldalfalain egy-egy félkörfves fülkében, lépcsőkön egymás mögött három-három imádkozó angyal áll. Imádkozásuk, adorálásuk a kezeknek összetevésében, vagy a mellen való keresztezésében nyilvánul meg. Ezek az angyalok nem mind bírnak az eredeti fejeikkel és kezeikkel. Teljes épségben csak a jobb legfelső maradt meg, ellenben a többi ötnél erősen érezhető a barokk lágyság; különben a ragasztási hézagokon is észrevehető a toldás. A templominterieur hátsó falában van a szentségtartó fülke, ajtóval elzárva. Fenn a boltozatív sarkaiban két lebegő angyal tölti ki a teret. Egyik kenyereskosarat tart a kezében, a másik egy égő fáklyát. Ezek is az egész alkotáson végighúzódó misztikát éreztetik, amely a renaissance szokása szerint halkan beszél, de azért époly határozottan és bizonyára nagyobb formatökéllyel, mint a középkori művészet jelbeszéde. A legutóbbi restaurálás gondoskodott arról, hogy az oltárasztalra állított aranyozott bronzgyertyatartók úgy jól illeszkedő formáikkal, mint technikai tökéletességükkel el ne rontsák a Szatmári-pasztofórium felejthetetlen művészi hatását.

A *renaissancenak* rövid, de fényes intermezzója után a másfélszázados *török hódoltság* nem hagyott maradandó nyomokat a székesegyházon. A török dsámivá alakította át s a hódító Szulejmán szultánról nevezte el azt. De ez az átalakítás nem járt építkezéssel, ha csak az Evlia Cselebinél említett fa-minarét nem tekintjük annak, amelyet — úgylátszik — az egyik toronyra állítottak fel. A keresztény felszerelést azonban eltávolították, helyébe néhány előimádkozásra való emelvényt raktak, a nyugati kapu kőbélletére koran-idézeteket festettek és mikor 1631-ben becsapott a villám a délnyugati toronyba és annak felső részét ledöntötte, Achmed belgrádi aga úgy-ahogy kijavíttatta, amiről a toronyban ma is látható teherhárító csúcsíves falazás és a nagyharang emeletén az északi falba illesztett török feliratos kőtábla tanuskodik. Ez a tábla eredetileg a torony külső keleti oldalán volt befalazva. Legfeljebb még egy pár szoborról és az altemplomi lejáratok domborműveiről a fejeket verték le, de ezeket sem mind, egyéb pozitív kárt nem tettek az épületben, csak elhanyagolták, sőt Pécsről való kiverettetésük előtti években mint templomot becsukták és fegyver- és egyéb raktárnak kezdték használni.

A töröknél sokkal lényegesebb befolyással volt a dóm sorsára és alakjára a *hódoltság után* ott újra berendezkedő püspökség és káptalan. *Nesselrod Ferenc gróf* püspök (1703—1732) sokat épített rajta. Hogy mennyit változtatott a középkori emlékeken, azt nem lehet pontosan kimutatni. Tény, hogy a román kriptalejárások és a népoltárnak a gotikus átépítés után még megmaradt tövei fölé egy a templom mind a három hajójára kiterjeszkedő lépcsőzetet rakatott és annak közepén, tehát éppen a népoltár előtt új lejáratot töretett a kriptába. Ezer szerencse, hogy ez alkalommal nem bontották le teljesen a lejáratok domborműves kerítését, hanem csak annyira, amennyire az új lépcső kívánta. Egyébként a Nesselrod-féle „helyreállítás" az épület karbahozatalával vesződött. Az említett lépcsőzeten kívül újítás még az énekkarzat beépítése, a mai Mária- és Corpus Christi-kápolna barokkos beboltozása és az egész templomnak egy szörnyű méretű, idomtalan tetővel való befödése volt.

Nesselrod után az egész XVIII. században élénk az építkező és díszítő tevékenység a dóm körül. 1747-ben a sekrestyéket építik meg, vagyis az északkeleti torony és a mai Jézus Szíve-kápolna közti űrt töltik ki.[1] A dóm déli bejárata elé portikuszt építenek a század közepén. 1741-ben *Krail János* Péter pozsonyi kőfaragómester 12.000 rajnai forintért új, barok főoltárt állít a szentély főapsisának öblébe. A mensa és tabernaculum márvány, a baldachin építmény négy oszlopa műmárvánnyal borított homokkő volt. A középső oszlopközben Krisztus

[1] Az itt rövidesen érintett változásokat, az emlékek leírását és a még megmaradt emlékeknek mai helyeit részletezi dr. Szőnyi Ottó, A pécsi székesegyház leírása az 1882. évi átépítés előtti állapotában. Pécs-Baranyamegyei Múzeum-Egyesület Értesítője 1916. 3—4. füzet. Különlenyomatban Pécs, 1916. Illusztrálva.

Szőnyi Ottó dr. A pécsi székesegyház.
Magyar Művészet 1929.

Krail János Péter

oltárépítő?

1741

l.

Gozsbarokk Pécs

14. l.

4346. Friedri

Sz. Würzburgban 1814 október
augusztus

Tengerpart.

Oly vidéket ábrázol, a
kedik, a melynek tövében a
uralt kikötő épületei bontakoz
négy vitorlás tartózkodik a k
hajók közül a balról lévőn se
mellett három kétkerekű talyig
kást és egy lovat hajtó kocs
veszteglők elsejében pedig eg
»R E 99« számmal jelöltek m
a jelzőkosár és a földön
fekvő szálfák közelében, ha-
tan néznek egy kiterített ke-
leti szőnyeget. Az égbolt fel-
hőzött. Jelzése alól jobbra:

Vászon, méretei 53·5 : 88
értéke 2400 K. — Néhai gróf P
november 14-én (1429–908). —
jóváhagyására vonatkozó adato
nál. — Bejelentetett 1913 márcz
Kifüggesztésére vonatkozó a
ban. 1913 : 122. *Friedrich Bam*

Jegyzet. Az e festményre v

a) a törzsleltárban (770–
berger Frigyes: Tengeri tájkép
(Kis szalon);

b) a leltári kivonatban (6
Bamberger Frigyes: Tengeri táj
szalon);

c) a közjegyzői leltárban
és a hagyományi jegyzékben (18
Bamberger: Tengeri tájék;

d) az átvételi okmányban (
rich Bamberger: Tengeri tájék.

Hag. 1912
Pálffy

Krail János Péter

kőfaragómester

Az 1741-ben Krail János Péter pozsonyi kőfaragómester által 12000 rajnai forintért készített óriási méretű (felső szélessége 3.50 m, lépcső szélessége 5 m, magassága 9 m) főoltárépítmény a pécsi székesegyházban a főapsis egész öblét elfoglalta. Imponáns látványt nyújtott. Részletesen leírva. Barokk stílu volt, az Üdvözítő, szt Péter, szt Adalbert, szt Márton homokkő szobraival. Nem jelentős munkák. E nagy szobor a kis angyal és a koldus nélkül jelenleg a püspöki székház kertjének nyugati végében levő kerek vártorony belsejében van felállítva. Erősen romlásnak indultak A főoltár

Szőpecsszékesegyház. 59, 60, 61. l.

forditás

Ingyen kapja a „Diariumot", aki a „Magyar Könyvbarátok" közé lép, mert az évi 20 P előfizetési díjért nemcsak 4 maradandó értékű, művészi köntösű könyv: a „Könyvbarátok Nagy Könyvei" jár, de a Magyar Könyvbarátok Diariuma is. (Egyetemi Nyomda Könyvesboltja.)

Az ifjúság legjobb barátai a *Könyvbarátok Kis Könyvei*. Minden kötete mulattat, nevel, oktat. Évente 4 kötet jelenik meg. 10 pengő előfizetés.

1

Ignác, Ignác

2

Gy.-sz. B.-A., Karolin

3

Balázs, Balázs

Krail János Péter

MAGYAR MUVESZET
1929. 488.

MAGYAR MŰVESZET

G. Kroflis István művész metszete

Textilélet
1974 MÁJ. 30
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
SAJTÓFIGYELŐ

...uk, hogy sokat tettetek pár-
...unk ifjúmunkás-utánpótlásá
...nak biztosításáért.

Kedves fiatalok!

Eredményeitekre büszkék
...ehettek, s a meglevő gondol
...és problémák megoldása a Ti
...tennivalóitok sorát is bővítik.
De a mérleg nyelve erősen az
...eredmények felé mutat.

Örömmel és megtiszteltetés-
...sel teszek eleget a KISZ Köz-
...ponti Bizottsága megbízásá-
...nak, hogy bejelentsem: a KISZ
Központi Bizottsága a KEL-

A KISZ dicsérő oklevelét Csonka Évának, ... vezet titkárának Főcze Lajos, a KISZ KB ... Tamás, a XI. kerületi KISZ-bizottság

...a tárgyjutalmat Farkas Szilvia, ...s. A képen: Berger Antalné, a ...jókívánságait tolmácsolja.

TEX KISZ-szervezetét kiemelkedő eredményes munkájáért immár harmadszor és véglegesen a KISZ KB Vörös Vándorzászló KISZ-kitüntetésben részesítette. Szívből gratulálok a sok erőfeszítést kívánó nagyszerű munkához, a szép elismeréshez.

A vállalat KISZ-istáinak, KISZ-vezetőinek: párt, gazdasági, szakszervezeti szerveinek, valamennyi dolgozójának köszönöm a fiatalok nevelése érdekében kifejtett fáradozásait, gratulálok a szép elismeréshez és egyben sok sikert, megbecsülést kívánok további munkátokhoz.

A fiatalok nagy tapsa kí-

tetett 1919-es veterán, a XI/8-as pártkörzet tagja kedves, nagy tapsot aratott szavaiban a Tanácsköztársaság idején átélt emlékeiből idézett, méltatva a mai fiatalok tetteit, kérve őket ápolják népünk forradalmi hagyományait, emlékeit, s mindennapi munkájukkal bizonyítsák hazaszeretetüket.

Kolozsvári János, a gyár igazgatója beszédében azt a tevékenységet méltatta, amelylyet a fiatalok a gyár közös feladatainak megvalósításában tanúsítanak. Mint szavai is bizonyították, ebben a gyárban a mozgalmi vezetés, a mozgalmi szervek vezetői és a gazdasági vezetés egyaránt számíthat a fiatalokra, s nemcsak igényli, kéri segítségüket, hanem messzemenően értékeli munkájukat is. Ezt számtalan kitüntetés bizonyítja. Az ünnepséget megelőző napon a Könnyűipari Minisztériumban vette át a Könnyűipar kiváló dolgozója kitüntetést *Imre Antalné* gyűrűsfonó, a KISZ-bizottság tagja, aki éveken át alapszervezeti titkárként tevékenykedett. Itt az ünnepségen kapta meg a Kiváló dolgozó kitüntetést *Koszta Veronika* fonó, alapszervezeti KISZ-titkár, *Szabó Jolán* szövő, alap-

veteránok ... tagokat ... gadta: ... továbbra ... a vörös vándorzászló...

Farkas József, a Szocialista Hazáért Érdeméremmel kitüntetett veterán, szeretettel szólt a fiatalokhoz

(Fotó: Kadlecsik)

...egyikük külön is köszöntöt...
...szónoklattal" ab...

...uló

...ásána...
...epség...
...a válla...
...ják né...
...ntos dá...
pünk élete... tum, 1945. április 4. jelentő...
ségét, majd azt az utat, me...
lyet e három évtized ala...
megtett a magyar nép. Az ün...
nepi köszöntőket a gyári ün...
nepségeken az igazgató elvtár...
sak tartják, majd ezután kerü...
sor a kitüntetések és jutalma...
átadására. Az ünnepségel...
után kultúrműsor lesz.

A korszerű óvodáért

Két kommu...

Újjáépítés, tatarozás — fu...
tószalagon. A textilfestőgyá...
mechanikai osztály dolgoz...
sorozatosan adnak át saj...
erőből elkészített, minden kü...
ső segítség nélkül határidő...
elkészült munkákat. Nemrége...
készült el a II-es folyosó ...
lépcsőház meszelési, mázolás...
az exportraktár irodáin...
belső tatarozási munkái. A...

Kraul János Péter, [ ]

Pozsonyi kőfaragó mester. A pécsi székesegyház új főoltárát készítette. (18. n.)

—: A pécsi képzőművészet kistükre (3)

283 - 286.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

KRAIL JÁNOS PÉTER

Pozsonyi kőfaragómester. A pécsi székesegyház új főoltárát készítette a 18. században. (eml.)

A pécsi képzőműv. kistükre. 3.

JELENKOR, 1971. március.

M.D.K.

Krail János Péter, szobrász

készíti 1741-ben a pécsi Szt. Imre hápolna új barokk főoltárát, melynek néhány szobra jelenleg a belső vár barbakánjában van elhelyezve.

Gosztonyi Gyula: A barokk Pécs. Pécs müemlékei. Bőv. klny. a Sorsunk, 1942.II.4.sz.-ból, 14.old.

M. D. K.

KRAIL János Péter kőfaragó

Pozsonyban

1741. Pécs, székesegyház, főoltárát

szállítja 12000,– forintért

Agghásy: Barokk szobrászat... Bh. 1959.

I. 86. 228. II. 210. l.

KRAILLICH Johann Georg tapétázó

TBM 25. (1996) 371.

) Ismáréknek
ásolni! KA+

rka & aloe tart. maszk.

≡ kipográficilag ↓

mozgalom: modern kvmův. mozg

i szép hum. etc. kvek újrakiadása

k ∅ szikagé múltbeli hagyomá-

tea volt)

– tömegbibliofília

): hdatosan szembefordul az

hagy. ∅. C: JUGEND f. („fiatal

szecedo": kivonulás (múltbe

M.D.K.

Krainer

A Láng Gépgyár kulturtermében rendezett kiállításon szereplő müveit elismeréssel említi meg Berend Ilona: "A magyar grafika loo éve" c. kritikájában.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf.
2. sz.

Krainer Paula

1872/73 – 1876/77

Ferképzomfoiskèvk

105. l.

Krainer Sebestyén

ötvös

1765 Győr

Kapmagyarországötvösök 22 l.

753. *Kossuth Lajos.*

Mellig látható, szembe r
bajusza és körszakálla gala
vegyült és szeme kék. Cs
fehér patkók diszítik, mell
kabátja kettős elejű.

Vászon, méretei 71·8 : 58·2
70 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 146. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Krainer János nobrán

ujvidék.

Magyarországi közömszek neve
lakhelye O M K Tévkönyve 1865/6
240-45,1.

Kraimer Paulina

szül. 1849. okt. 9.

1876/7. I. oszt. mintarajz-tanodai növendék. Ötödéves (9 féléves)

1876/7. II. rendes tanuló.

MDK

Kraipel Ottó, szobrászm.

pályamüvét a zsüri megvásárlásra méltatta.

A magyatádi szoborpályázat eredménye.
Képzőművészet. 1931. 43-44.sz. 211.l.

Levelezői kettős-szám.

SAM. KRAISEL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Dereh Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 112.- Herr Sam. Kraisel
Felvétel napja: 1789. 14. Sept.
Hová vették fel: PUCHOV, /Puhó/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

JOHANN KRAISZEL, textilfe tőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név.÷.-128.- Herr Johann Kraiszel
Felvétel ideje: 1793. 21. Febr.
Hová vették fel: Puchov,/ Puhó/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festő-céhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

KRAISZ György egri ács. Egerben 1775-ben irják össze az adózó kézmüves iparosok között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Gusztav Kraitz, kerámikus

[magyar származású]

□ ULLA KRAITZ és Gusztav Kraitz svéd kerámikusművészek kiállítása április 15-én, pénteken délután 4 órakor nyílik a Műcsarnokban. A tárlat május 8-ig tekinthető meg.

□-: Ulla Kraitz és ... — 2

Esti Hírlap Bp. 1977. ápr. 12

Kraitz, Gusztáv, keramikus.

Karin

A svéd Ulla Kraitz és a magyar származású Gusztáv Kraitz keramikusházaspár közös kiállításon mutatkozik be a Műcsarnokban. Képünkön: a tárlat egyik szép darabja, Ulla Kraitz Karin című munkája.

—: Karin

Esti Hirlap, [illegible] 21.

2

FELAJ

Kraitz, Gusztáv, keramikus

A MISKOLCI GALÉRIÁBAN megnyílt a magyar származású, Svédországban élő Gusztáv Kraitz és felesége, Ulla-Kraitz műveiből összeállított kerámiakiállítás. A két művész több mint félszáz alkotását láthatják az érdeklődők.

–: Hír

8.

Nemszabadság, Bp. 1980 ápr. 9.

Kraitz, Ulla; keramikus

L: Kraitz Gusztáv

8

L: Hír

Bp. 1980 apr. 9

Nérszabadság,

KRAITZLINGER Ferenc gyöngyösi lakatos. --+ Quadri gyöngyösi épitőmesterrel együtt müködik 1775-ben Gyöngyösön a Skoda-ház felbecslése alkalmából.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Kraitzlinger Ferenc, gyöngyösi lakatos

Quadri gyöngyösi építőmesterrel együtt szerepel Gyöngyösön 1775-ben a Skoda-ház felbecslése alkalmából.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akk. Kiadó. 355. old

Krajcsek Béla
festő
48 éves
(akasztás öngy.)
+1957. IX. 5
Kispesti régitemető

Halotti főhony.
1860

mdk

Krajcsilovits

„Bánjászok" (linotypia)
reprodukció

IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népművelés, 1962 6. sz Hátsóbontól

Krajcsiroviics Emil

Az 1973-as dunántúli tárlaton Kaposvárott, a Somogyi Képtárban rézt vett művével.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. évf. 292 sz. 4 p.

KRAJCSIROVITS GYÖRGY (fotó)

Kiss János, Dallos István, Krajcsirovits György kiállítása Tatabányán, 1984. okt.

In. Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

Krajcsiroics Henrik

1973. nov-ben rént vett a Marcihányai-téri Úttörőház-ban rendezett Komárom megyei képzőművészek tárlatán.

Népszava, 1973. nov. 16. 101. ef. 268 n. 4 p.

Krajcsirovits Henrik grafikus.

Salgótarjánban öt Komárom m.-i művész „Jel" nevű csoport kiállítása nyílt meg, mely csoportnak tagja. A művész 44 éves, a SZOT-díj és a Csák István-díj tulajdonosa. Részt vett kiállításokon - Berlin - Varsó - Rio de Janeiro - Prága - Moszkva - Peking - Krakkóban. Itthon számos egyéni kiállítása is volt.

„Tavasz" c. tusrajza (említve).

Lakos György: Komáromi képzőművészek kiállítása.

Nógrád, 1973. máj. 17.

Krajcsirovits Henrik grafikus.

S20T-díjas grafikusművénünk a tatabányai bányán képzőművéneti szabadiskola növendéke volt. A szabadiskola utódjának, a bányán képzőművéneti kör jelenlegi vezetője.

Népművelés. 1972 12 szám 43. old.

Krajcsirovits Henrik munkája

Figyelő

Népművelés. 1972. 12. szám 43. old.

Krajcsiporics Henrik

Bemutatott műve:

„Hegy," línó, 45 x 54.5 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennalé, Miskolc, 1971

KRAJCSIROVITS Henrik

A Tatabányai Képzőművészeti Szabadiskola 1947-1949. = Uj Forrás, 1987.5. 72.p.

Abb. 653, 714. Die vier Darstellungen in den Ecken der Relieftafel beziehen sich auf Gericht und Erlösung. 1. Die Arbeit der Ureltern nach der Austreibung aus dem Paradies als Erfüllung des über sie verhängten Fluches. 2. Der Tod, der in vier Gestalten in eine Familie einbricht, eine mit der Gerichtsposaune, die zweite mit der Sense, die beiden anderen holen die Menschen ab; die Sanduhr der Zeit ist für sie abgelaufen. 3. Die Hölle mit ihren Unwesen. 4. Die Höllenfahrt Christi mit der Öffnung des Totenreiches und der Befreiung der Gefangenen.

Der Tod auf Golgatha ist immer als Überwindung des Todes verstanden und auch in der Kunst in mannigfacher Weise so interpretiert und veranschaulicht worden. Doch erst die Kunst der Reformation des 16. Jh. stellt den auferstandenen Christus als Sieger über den Tod in so eindringlicher Weise neben den Gekreuzigten und schildert sinnfällig die Existenz des Menschen zwischen Tod und Leben.

Krajcsirovits Henrik

Művei szerepeltek a „JEL"
Komárom megyei Képzőművész csoport
Kiállításán a Miskolci Galériában

Napjaink 1973 október
5. old.

MDK

Krajcsirovics Henrik diák /18 é./

Bányászok
Fejtés
Dikicselő

Főv. Népmüv. Közp. 33. kiáll. Tatabányai bányászmüv. 1949. jun.

Krajcsirovics Henrik

Soós Gy: Képzm. kiáll. Tatabányán. Sz.M.
1954. 332 l.

MDK

Krajcsirovics Henrik, Szár, Fehér m.

Linóleummetszetek linó

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 13.1.

MDK

Krajcsirovics Henrik, Szár

Linóleummetszetek, linó

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954.
nov. 13. 1.

Krajcsirovics Henrik MDK

Robbantás, linó

Mücsarnok 1955 VI. Magy.Képzőm. Kiáll.

MDK.

Krajcsirovics Henrik grafikus

"Robbantás" /linómetszet/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1955. 33.1.

MDk

Krajcsirovics Henrik

Robbantás linómetszet 50x60

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.33.1.

Krajcsirovits Henrik grafikus, Tatabánya,

"Munkából" /szines linómetszet/
"A munkahely felé" "

Vidéken élő képzőművészek Kiállítása
Nemzeti Szalon, 1955. 10.1.

MDK

Krajcsirovits Henrik, Tatabánya

Munkából, sz.lin.m.

A munkahely felé. sz.lin.m.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal. 1955.

18. 1.

KRAJCSIROVITS HENRIK / Tatabányai grafikus

1.) Munkából szines linóleum metszet

2.) A munkahely felé szines linóleum metszet

Vidéken élő képzőművészek kiállitása. 2. Bp., 1955.
/Kat./

18

MDK

Krajcsirovics Henrik, festő

35. l.

Ernst Mm. - Vidéki mův. kiáll. - SzM. 1955. - Artur T.

Krajcsirovics Henrik
Szines linók, linómetszet
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 24 l.

Jelezve fent jobbra: Paczka F. Tanger.
Simor prímás vásárolta a művésztől.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Maszlaghy II., 442. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Fatma tangeri mór leány arcképe

Fa, olaj, 24 × 14 cm.
Jelezve fent jobbra: Paczka Ferenc, Tanger.
Simor prímás vásárolta a művésztől.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Maszlaghy II., 441. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

KRAJCSIROVICS HENRIK

Színes linók linómetszet

Fiatal képzőművészek
kiáll 1955

KRASCSIROVICS Henrik gratikus

Péter J.: Művészet a gyárak és a bányák hanyában

Művelt Nép 1955 VI évf 30 k. julius 24 6 l.

MDK

Krajcsirovics Henrik

linoleummetszete, a "Robbantás"

Piri Kálmánné: Gondolatok a Képzőművészeti Hetek alkalmából.
Komárom megyei Dolgozók Lapja. 1956.Jan. 21.

Krajcsirovits Henrik
Óriáskerék, lin.
Daru, "

Ifjusági Kiállitás. Nemz.Szal. 1957.

Krajcsovics Henrik KDK

A Komáron megyei Képzőművészek Csoportjának a TTIT szákházában megnyilt kiállitásán szerepel.

"Ablakban"

--: Állandó XXX Képzőművészeti Kiállitás nyilt Tatabányán.

Komárommegyei Hirlap, 1957. márc. 12.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. VIII. Blaha L. t. 3
Telefon 139-292

KOMÁROMMEGYEI HIRLAP

1957 APR 2

610

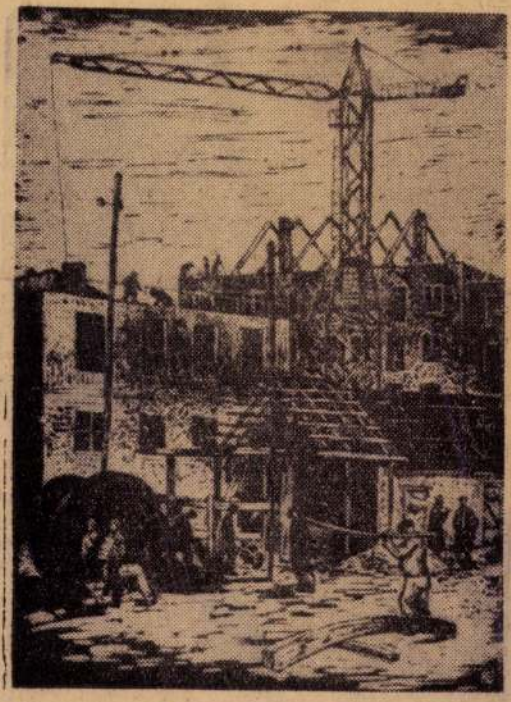

Linóleummetszet

Ceruzarajz

Krajcsirovics Henrik a Komárom megyei fiatal képzőművészek egyik legtehetségesebbje. A tatabányai születésű festőművész az esti szabad iskolán képezte magát, s innen került a Képzőművészeti Főiskolára, amelyen négy évvel ezelőtt végzett. Ezután visszatért szülővárosába és azóta itt dolgozik. Elsősorban linóleummetszeteket készít. Több műve szerepelt a különböző megyei képzőművészeti kiállításokon, különösen „Ablakban" című festménye, „Kubikosfej" és „Tanulmányfej" című ceruzarajzai értek el nagy sikert. Most hozzákezd a bányászok munkáját ábrázoló nagyméretű, színes linóleum-metszet elkészítéséhez.

A 12 évesek köszöntik a szovjet katonákat.

Krajcsirovics Henrik,

festő

MDK

Krajcsirovits Henrik, grafikus.

Mozipénztárnál. Linó.

Műcsarnok. -Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

Krajcsirovits Henrik
Moripénztárnál, linometsz.

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcsarnok.

Krajcsirovits Henrik

kiállitott grafikája:

Mozipénztárnál, linó, 25 x 50 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15. l.

Krajcsirovits Henrik

Mozi pénztáscsál, lino, 25×50 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása.
1957, kat. nem. kisdéginé,
Kirimi Irén.

15

Krajcsirovits Henrik MDK

Mozipénutárnál, lino

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

KRAJCSOVICS Éva festő

Balázs Sándor: A művészet semtelen.
Beszélgetés Krajcsovics Éva festőművésszel.
- M. Művészeti Fórum, 1, 1998, 1. 63-66. ll

védett tárgyak közül hamisítványok is akadnak.
múzeumokban őrzött nyilvántartások.

e, a Központi Múzeumi Igazgatóság elsősorban a
ozó múzeumok költségvetési feladatait fogta ösz-
biztonsági szolgáltatásokat nyújtott, restaurálási
ssel foglalkozó részlege nemzetközi elismertség-
ságot 1990-ben mint fölösleges háttérintézményt
násoló részlegét privatizálták, tudományos kuta-
információszolgáltatással foglalkozó részlegét,
beolvasztották a Magyar Nemzeti Múzeumba, s
i terület központi háttérintézmény nélkül maradt.
védetté nyilvánításával és a kiviteli engedélyezés-

ott feladatok költségvetési fedezetét, személyi és
nagyar állam. Ez főleg a művészeti múzeumok
sokszor teljesíthetetlen kötelezettségeket, amely
en pusztulásához vezetett.

–

M.D.K.

Krajcsovits Henrik, grafikus

tatabányai erőteljes hatásu tömegjelenetet ábrázoló linoleum metszetét emliti:

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton

Esti Hirlap, Bp. 1957. máj. 14.

Krajcsirovics Henrik MDK

Fiatal grafikus a Tavaszi tárlaton
/Barcsay Jenő tanitvány/

Esti Hirlap 110 sz. 1957. máj. 14 2 old.

Krajcsirovits Henrik [grafikus] 406

Tatabányán dolgozik.
Erőteljes hatású tömegjeleneteket metsz
linóba : MOZIPÉNZTÁRNÁL.

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton.

Esti Hirlap, II.évf.110.sz. 1957.máj.14.kedd
2.oldal

MDK

Krajcsirovits Henrik, [grafikus]

Szines linója a vurstli óriáskerekével a VI.VIT tiszteletére rendezett kiállitáson a Nemzeti Szalonban

Artner Tivadar: Az ifjusági kiállitásró__l.

Esti Hirlap, II.évf. 135.sz. 1957.jun.12.szer. 2.oldal

KRAJCSIKOVITS H. / Tata

Gombarák lino 27x34

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev.: Cseh Miklós,

/Székesfehérvár, István király Muzeum Karlsmenyer Dsor 14./

M.D.K.

Kracsirovits Henrik

Festőművész. "Bányászfürdő " c. festménye felv

A fiatal képzőművészek kiállitásáról.

Népszava 1960. jan.24. Lo.old.20.szám.

Krajcsirovics Henrik MDK

Mosógép falun, lino

Bányászfürdő, "

Tüdőszürés az üzemben,"

VIII. M. Képzőművv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Krajcsirovics Henrik, Tata

Sztrájk, lino

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

mak

Krajcsirovics Henrik

műve: Tüdőszűrés a III. aknán

Jelenkor 1960. 1.sz 97.l előtt
(Műmellékletet)

Krajcsirovics Henrik MDK

Fenti művész 7 művésztársával együtt kiállitást rendez Tatán.

/linómetszet/

Esti Hirlap 172 sz. 1959. jul. 24. 2 old.
/Cs.M. cikke/

Krajcsiovics Henrik
Grafikus

M.D.K.

Linometszete

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Mücsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1959. ápr. 30.

Krajcsirovics Henrik

Tatabánya

A pedagógus művészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett

Nagyiroda előtt c linometszetével megosztott grafikai II. dijat nyert.

Rajztanitás 1959. IV. sz 29-30.l.

Krajcsirovics Henrik

"Nagyiroda előtt" /repr/

Rajztanitás 1959. V. sz. 4.l.

MDK

Krajcsirovics Henrik

A Komárom megyei müvészeknek a tatai Vármuzeumban rendezett tárlatán szerepelt.

Rjepin festménye nyomán portrét készitett

Muszorgszkij-ról.

-.-

Artner Tivadar: Három Kiállitás.
Élet és Irodalom, 1959, Jul. 24. 8. 1.

Krajcsirovics Henrik MDK

Nagyiroda előtt, lino

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Krajcsirovics Henrik

MDK

Tatabányán kiállitást rendez.

Esti Hirlap 72 sz. 1958. márc 26 2 old.

Krajcsirovics Henrik MDK

Felszabadulásunk 15. évfordulója c.sorozatból

Mosógép falun, lino

Bányászfürdő, lino

Tüdőszürés az üzemben, lino

Mücsarnok 196o. VIII.Magy. Képzőmi Kiáll.

Krajczárovics Henrik
grafikus

M.D.K.

Méltatás.

D. Fehér Ursula: A rajzművészet ifjú mesterei
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 30.

Kajcsérovics Henrik
festő

M.D.K.

Tatabányán nyílt kiállítás
műveiből + repro

- Kajcsérovics Henrik.
Magyar Ifjúság, 1960. november — 26.

Krajcsirovics Henrik MDK

Tatabányai születésü , a főiskola után ide tért vissza. Most a tatabányai népházban állitotta ki festményeit , litografiáit,linoleummetszeteit és monotipiait.

Havas Lujza: Három festő kiállitása.
NÉPSZAVA. 1960. dec. 7.

MDK

Krajcsirovits Henrik

Tüdőszürés az üzemben, linom.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Múz.1961.

MDK

Krajcsirovits Henrik,

Bányászok, repr.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Krajcsirovits Henrik, grafikusművész

Murányi Tünde festőművész tanára Krajcsirovits Henrik is volt.

Faludi Péter: A szemek lüvöletében.
Dolgozók Lapja, 1984. szept. 12.

KRAJCSIROVITS HENRIK

emlitve ld. Galambos Tamás

Fecske András: Magyar tájak. Hatvani Galéria

UJ TÜKÖR 1980/XVII/49.sz.3.o.

determinaret. Ex hoc nihil aliud r
a Domino et purum servitium absque
nihil de retributione Dei loquitur
dependentiae in esse ideoque relat
communitas in iisdem bonis Di., id
tivi/ ad Patrem, amici ad amicum.
onem religionis praesuppositis, ex
venimus ad conclusionem, quod in p
naturalis non existit. Genus hum.
ticipationem naturae Div. vocatio

KRAJCSIROVITS HENRIK /

Bányászok, 1961. színes linóm. 23x51
illusztráció a katalógusban

I. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa Miskolc, 1961.

Krajczárovits Henrik
grafikus

M.D.V.

Bányászok műszak előtt
(rajz)

Élet és Irodalom, 1961. febr. 10.

Krajcsirovics Henrik
festő

M.D.K.

Tatabányán és Oroszlányban
volt tárlata. — Kinómetszeteiről.
Vagonok (repro)

Művészet, 1961. március. — 41 l

N. D. U.

KRAJCSIROVICS Henrik

A munkacsoport Titkára

Eredményesen küzd a gics ellen
a Komárom megyei képzőművészek
munkacsoportja
Magyar Nemzet 1961. jul. 6. 3. l.

Krajcsérovits Henrik
festő

M.D.K.

XII. Akna" című pasztellje „Eső után"
" c. képeivel szerepelt a kiállitáson.

Székely Zoltán: A Komárom megyei képzőművészek
Művészet, 1961. augusztus. — 39 l.

Trajectoria Rewolucji
jestto

M.D.H.

XII. Ideał "cywil" partelje „Erőszakon"
"c. hipersel nevezett a kialkotám.

Fehely Zoltán: A Magyarország mezőgi hipszőmű vörsek
Budapest, 1961 augustus — 39 t.

Krajcsirovits Henrik, grafikus MDh

Monotipiákkal és metszetekkel vesz részt az Ernst Múzeum kiállításán.

Péter Imre: Dolgozó emberek között 9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. dec. 22.

Krajcsirovits Henrik MDK

Fejtőgép, linó

Bányászok, linó

Munkábamenők, szines linó

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Krajcsirovits Henrik

Fejtőgép, linoleummetszet

Bányászok, linómetszet

Munkábamenők, sz. linómetszet

IX. Magyar Képzőm. Kiáll.kat. Mics. 1962. 22.l.

MDK

Krajcsirovics Henrik

Utca, kréta

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

M.D.K.

Krajisirovics László

grafikus

Méltatás.

Skontha Sándor: A IX. Ciállitás grafikai anyágáról

Művészet, 1962. május — 20 l.

Krajcsirovits Henrik, grafikus MDK

Grafikai munkáiért és a tatabányai bá=
nyavidéken végzett népművelő munkájáért
díjat nyert.

–: Kiosztották a SzOT 1962. évi művészeti
díjait 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. júl. 8.

malk.

Krajcsirovits Henrik

grafikáit, linómetszeteit jutalmazták

Kiss Gy. János: Kitüntették a Szakszervezetek 1962 évi művészeti díjait

Népszava, 90 évf 158. sz. 1962. jul. 8. 4.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Krajcsirovits Henrik

NÉPSZAVA

1962 JUL 8

1021

Kiosztották a Szaktanács 1962. évi művészeti d

Udvardy Erzsi, Kurucz D. István, Krajcsirovits Henrik és Ficzere László a kitüntete

Bensőséges ünnepség színhelye volt szombaton délelőtt a Szaktanács székháza. Kiosztották a SZOT 1962. évi művészeti díjait. Az idén négy festőművészt jutalmaztak. *Udvardy Erzsébet* a *»Szárvágó«*, *Kurucz D. István* a *»Rizsaratás«*, *Ficzere László* a *»Pályamunkások«* című képéért, *Krajcsirovits Henrik* pedig grafikáiért, linómetszeteiért kapta meg a díjat.

Az ünnepségen megjelent *Darabos Iván*, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos és kulturális osztályának vezetője, *Aczél György* és *Hadnagy László* művelődésügyi miniszterhelyettesek, valamint a szakszervezetek kulturális osztályainak munkatársai. *Bugár Jánosné*, a Szaktanács titkára üdvözölte a vendégeket, majd *Somogyi Miklós*, a Szaktanács elnöke mondott beszédet.

Hangsúlyozta, hogy a díjat 1956-ban alapították a munkásság mai életét leghűségesebben, legművésziebben tükröző irodalmi alkotásook szerzőinek kitüntetésére. Azóta 12 írót és költőt jutalmaztak a Szaktanács-díjjal. 1962 től azonban már *nemcsak az irodalom, hanem a művészet bármelyik területének kiemelkedő munkása megkaphatja a Szaktanács művészeti díját.*

— Azt várjuk tőlük, hogy mai témájú, a ma emberének életét bemutató műveket alkossanak. De elvárjuk azt is, hogy a művészek tartsanak rendszeres kapcsolatot az üzemek munkásaival. Neveljék, tanítsák a dolgozó embereket, ismertessék meg velük a művészetek szépségeit. Azt várjuk, hogy a legnemesebb értelemben vett népmű-

velő tevékenységet ki a munkások kö

Mint a Szaktan mondotta: nem vél az idei díjakat k szek nyerték. Ő *ugyanis az elsők, a mutattak a munká kapcsolatok megter és fejlesztésében.* között mentek ki a mezőgazdasági üzen kotni és szoros ba csolatot teremteni sokkal. Bebizonyítot a munkásokkal val lat mennyire gyüm művészet számára i

díjait

ttek

el

fejtsenek
zött.
ács elnöke
etlen, hogy
képzőművé-
k voltak
kik példát
s—művész
emtésében
Az elsők
z ipari és
nekbe al-
ráti kap-
munká-
ták, hogy
kapcso-
ölcsöző a
s.

lenértéhasonló
szólván
számítot-

leforgá-
nagyobb
tt le a
vonása
rupció, a
etők men-
c és az
vei részé-
gyfokú la-
pen, amely
ette. Talán
, mint a
t — bizo-
szolgálnak,
szaporodó

Hatbetűs halál, négybetűs élet

ÖT-TÍZ ÉV MÚLVA legyőzzük a rákot. Ez nem afféle alaptalan jósolgatás. Nem kisebb elme fogalmazta meg a tudomány e nagyszerű ígéretét, mint a Nobel-díjas *Gerhard Domagk*, akinek a szulfonamidok szinte csodatevő gyógyszercsaládja felfedezését köszönheti a világ. Lindauban, a Bodenitó partján, a Nobel-díjasok június végi összejövetelén mondta ezt Domagk professzor és mindjárt hozzátette: *»Vannak még más betegségek is, nemcsak a rák. Ma az egész világ beteg. Remélem, mi, idősebb tudósok, több időt fordítunk majd arra, hogy megkeressük a gyógymódot, nehogy az emberiség önmagát pusztítsa el.«*

Sok millióan vagyunk, akik Domagk professzorhoz hasonlóan gondolkodunk erről. Várakozástelten figyeljük, hogy milyen új meg új csatát nyer meg a tudás *a hárombetűs halál, a rák* elleni küzdelemben. Legyőzzük-e s mikor győzzük le a rosszindulatú sejteket? *Korai felismerés, időben elvégzett műtét:* egyelőre ez az, amit *ma* adhat a tudomány a rákellenes harcban. De hiszünk *a Földről is a tankok, ágyúk, rakéták, bombák tömegének.*

Holnap Moszkvában összeül a béke-világkongresszus. Minden földrész minden népének képviselői ott ülnek majd a Kreml új, s máris történelmi kongresszusi palotájának széksoraiban, hogy hitet tegyenek a béke és a leszerelés, *az emberiség számára ma már egyetlen járható út mellett.* A moszkvai kongresszus *az időben elvégzett műtétet követeli a hatbetűs halál, a háború fenyegetése ellen.* Az emberiség *a négybetűs élet, a négybetűs jövő, a béke* győzelmét akarja.

Százhét amerikai *támaszpont* a grönlandi Thulétől a Taivani-szorosig... *Hétszázezer jenki* tizennégy idegen ország földjén... »A vér jogáról« szavaló *újnáci revansisták* Bonnban... A vén *Adenauer*, akinek a minap a »rózsakancellár« nevet adták Párizsban — talán azért, mert olyan áhítattal beszél a francia atombombáról s egyáltalán *a nukleáris fegyverekről*, mint a néhány évtizeddel fiatalabb férfiak a rózsáról és a szerelemről... *Kubai ellenforradalmárok fel-*

Krajcsirovits Henrik
festő

M.D.K.

Szot díjat nyert.

A.T.: SzOT díjas képzőművészek
Élet és Irodalom, 1962. július 14 – 8 lap

Krajcsirovics Henrik

Részlet Krajcsirovics Henrik grafikai kompozícióiból

Munka 1962 aug

Krajcsirovics MDK

Szerepelt a Berlinben a művészszövetség
[illegible] pavilonjában /Unter den Linden/ rendezett
magyar művészeti kiállitáson.

"Bergleute" Linómetszet

Dr. Cay Brockdorf: Ungarische Kunst, ungarische Künstler.
BERLINER ZEITUNG 1962. szept. 18. 6. lap.

Strajcsirovits Henrik

festő

M.D.K

A Szot művészeti díjat
1962 kapta.

— : Hírek
Művészet, 1962. szeptember — 46 l.

Krajcsirovits Henrik MDK

résztvett a megyei képzőművészek esztergomi kiállitásán.

"Dombok"
"Ruhaszáritás"

-őv-: Meglepetések nélkül.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1962. dec. 8.

Krajcsirovits Henrik
/Tatabánya/

Részt vett a Pedagógusok Szakszervezete VII. kongresszusa alkalmából az Egressy klubban rendezett tárlaton.

Péter Imre: Pedagógus-müvészek országos kiállitása
Rajztanitás 1963. II-III. 63.l.

1091

Krajcsirovics Henrik

VÉRTESI TÁJ

után nyíltan és több ízben megmondta neki:

— A kislány erős, egészséges kis teremtés, írni-olvasni, számolni valamelyest megtanult, de nem képes koncentrálni, szétszóródik a figyelme. Több ilyen gyermekünk is van az iskolában, mint ő. Olyan foglalkozást kell választaniuk neki, amihez csekély ismeret is elegendő.

Lévainé lehajtott fejjel köszönetet motyogott, de a belső dacot, ami fenntartotta azt a gyanúját, hogy az ő Ducijával rossz értelemben kivételeznek, az ilyenféle vigasztalás nem tudta eloszlatni. Ám Duci kitervelt jövője, amit

Németh Miklós

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ

SAJTÓFIGYELŐ

LEVÉLREKLÁM

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.

Telefon: 337-748, 340-726

Krajcsitovics Gizella,
grafikusművész

NÉPSZAVA

1994 SEP 1

Krajcsirovics Henrik

1021

Krajcsirovics Henrik: Munkába menők

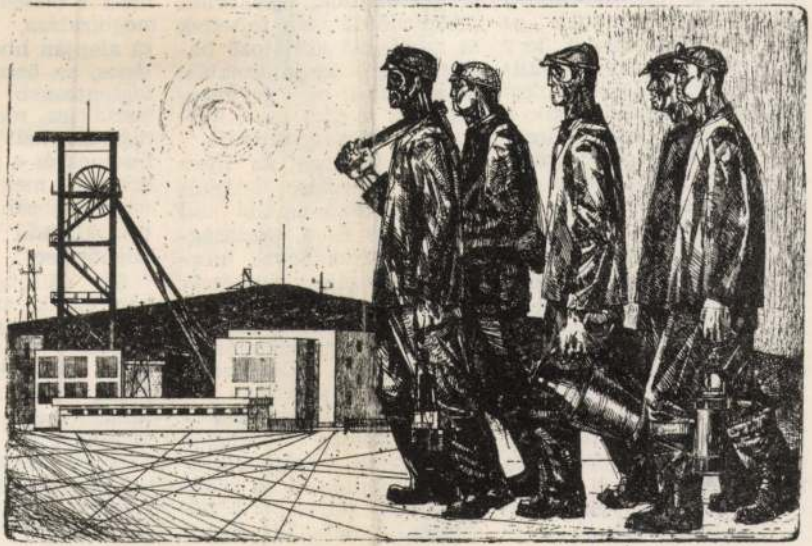

találban, elsőbbsége van a gazdasági folyamatokkal szemben. Minden gazdaságirányításnak megvannak a maga politikai feltételei, melyek nélkül nem érvényesülhet. Terv és gazdaságpolitika különbözőségét szemléletesen mutatja az 1972-es népgazdasági terv is. A terv a gazdaságpolitika megvalósításának eszköze, de a társadalomnak a terven kívül még számos más eszköz is rendelkezésére áll a népgazdasági érdekek érvényesítésére.

A tervvel és a gazdaságpolitikával szemben másmás követeléseket támasztunk. A tervtől elvárjuk, hogy ne tartalmazzon belső ellentmondást, reális legyen. A párt és a kormány gazdaságpolitikájától azt várjuk, hogy „hű és következetes kifejezése legyen a társadalmi összérdeknek, és törekedjék annak teljes mértékű érvényesítésére". A társadalmat alkotó osztá-

győződésükben, ho
egész társadalom
képviselik — részér
az összesség érdeké
vására érvényesíte
történt 1971-ben a
zások területén. A
a szabályozók, g
intézkedések nem
ki megfelelő korlá
tást. Végső soron
az esetekben nem é
sülhetett a párt és
mány gazdaságpolit

Mit kell tenni a
hibák elkerülése
ben? Egyrészt emel
a tervezés és a ga
politika tudományo
alapozottságát, dö
tekintélyét, érvénye
másrészt növelni
döntések meghozat
végrehajtásuk ellen
nek demokratizmusá

A tervezés területén a tudományosság fokozása megköveteli a belső ellentmondásmentesség és reálitás minél teljesebb kielégítését, a naturális muta-

tunk, vagy hibákat követtünk el. Az elmúlt években lényegesen javítottuk, tökéletesítettük terveinket és gazdaságpolitikánkat is. A kettőt nem

1972 DEC
TÁRSADALMI SZEMLE
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126

Kraicsirovics Henrik MDK
tatabányai festő

képei a muzeumban.

/Ksa/: Egy év a Központi Bányászati Muzeumban.
Kisalföldl ø 1963 márc. 2.

MDK

Krajcsirovits Henrik

A Komárom m.-i „Jel" képzőművészeti csoport tárlata megnyílt Salgótarján-ban. A pedagógus-művész a csoport tag-ja, művei szerepelnek a tárlaton.

-i-s: Kiállítások Salgótarjánban és Budapesten Pedagógusok Lapja, Budapest, 1973. máj. 25.

Krajcsirovits Henrik

a „JEL" elnevezésű képzőművészeti csoport tatai kiállításán alkotásai szerepettek.

Dalgozók Lapja, 1942. jún. 6.

Krajcsirovics Henrik

Jún. 4.- én nyílt meg a JEL nevű képző-
művészeti kiállítás, melyen művei szerepel-
nek. „Tavasz" – „Munkába menők" – „Gyász"
„Nyugalom" – „Galád" – (ceruzítve.) Önálló ki-
állítása is volt a festőművésznek.

Jenkei János: JEL és műhely.

Dalgozók Lapja, 1942. jún. 11.

Krajcsirovics Henrik

a JEL képzőművészeti csapat. Festői kiállításán szerepelnek művei. A kiállítás jún. 12-ig van megnyitva.

Münchhalauer.

Dalgozók Lapja, 1942. jún. 11.

Krajcsirovits Henrik grafikus

június 29-én megnyílt tatabányai a JEL képzőművészeti csoport kiállítása, melyen művei szerepelnek.

Dalgorók Lapja Komárom, 1993. június 28.

Krajcsirovics Henrik

a Komárom megyei képzőművészek Őszi Tárlatán művei szerepelnek.
„Újváros" – „Dolmen" c. képek (emlétve)

Jenkei János: Őszi tárlat – 1971

Dolgozók Lapja (Komárom) 1971. nov. 7.

Krajcsirovics Henrik

Hepy linó 45x54,5

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71.

Krajnikovics Henrik

"Pihenő" cimmel a lap bemutatja a müvész /linó/-jának repr.-ját.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 2.
XVIII. évf. 5. sz. cimlap.

Krajcsirovics Henrik

„Jel" az új képzőművészeti csoport kiállítása. Tatán melynek tagjaként szerepel.

Műsorkalauz.

Dolgozók Lapja (Komárom) 1971. okt. 10.

Krajcsérovits Henrik
grafikus

Részt vett a tárlaton

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Müvészet, 1971. augusztus - 10.oldal.

Krajcsirovits Henrik

Pitmen / repr.

Exhibition of Artists of Northern Transdanubia, Cracow, 1971.

Krajcsirovits Henrik

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Csendélet", "Citromok" ,"Bányász"

Biró Endre: Megyei képzőművészek tárlata a tatabányai Népházban.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964 jun. 16.

ler szuloparokat biztositsanak a baromfiipar részére. Bábolna az Arbor Acres cég elismert és

ruár 29-én. Felavatják a BAA Kft. új keltetőjét. Megnyitóbeszédet Dunai Imre ipari minisz-

ket és emlékplaketteket adnak át, majd a Budapest táncegyüttes szórakoztatja a vendégeket.

A szépség igézete Tatabányán – A megyeszékhely Bányász Képzőművész Köre újabb kiállítással mutatkozott be. Ezúttal a „pályakezdő" és az ifjabb szakköri tagok kaptak lehetőséget a szereplésre, a megméretésre. Az alkotókat és műveiket Krajcsirovits Henrik festőművész, a szakkör vezetője mutatta be a tatabányai Jászai Mari Színház, Népház kiállítótermében nyílt tárlaton, amelynek anyagát két hétig láthatják majd az érdeklődők. Huszonöt szakköri tag több mint negyven csendélete, tanulmánya, portréja került a paravánokra. Olyan alkotások, amelyek egy része már nem csak a szakköri munka elmélyültségéről, szakszerűségéről vall. Az alkotó a szépség törvényei szerint képes láttatni velünk a világot.

FOTÓ: KISS T. J.

séért.

FOTÓ: FEB/REUTER

Butrosz Gáli nemrégiben zás nélkül nemet mondott.

Filmet készít az unoka a kilencvenhat éves anyakirálynéról

Brit udvari szappanopera

Királyi szappanoperát rendez a brit *Edward* herceg, *II. Erzsébet* legfiatalabb gyermeke. A nyolc, egyenként hatvan perces tévéfilm részleteket mutat be nagyanyja, Erzsébet anyakirályné életéből 1923-tól – akkor ment férjhez a későbbi *VI. Györgyhöz* – 1953-ig, lánya, a mai királynő trónra lépéséig.

A kilencvenhatodik évében járó *Queen Mum* szellemi frissességének teljes birtokában van, így unokája rendszeresen konzultál vele a filmről. Különösen az V. György halálát követő időszakról, amikor az akkori walesi herceg, *Edward* került a trónra, ám rövid idő múlva, a *Mrs. Simpson* iránti olthatatlan vonzalma miatt

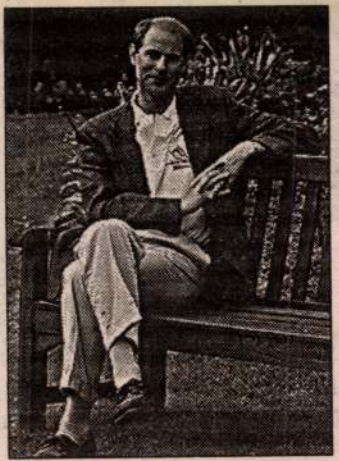

Edward, a kedvenc FOTÓ: FEB

lemondott a koronáról. A forgatás tavasszal indul, s a költségek meghaladják majd – átszámítva – az egymilliárd forintot.

A címszerepért három ismert angol színésznő maradt versenyben: *Helena Bonham Carter, Jennifer Ehle* és *Christin Scott-Thomas.*

A sorozat egyik leginkább felemelő részének a második világháborús időszak ígérkezik, amikor a mai anyakirályné rengeteget tett a német légitámadások áldozataiért.

Edward herceg *Ardent* nevű filmvállalata már forgatott egy „koronás" filmet a leköszönt walesi, majd windsori hercegről, „Edward Edwardról" címmel. Ebben, szemben a most tervezett játékfilm elemekkel, kizárólag szikár dokumentumok szerepeltek.

Krajcsirovits Henrik

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROMI D. L.

1958 DEC 25.

1958. DECEMBER 25.

Megyénk képzőművészeinek munkáiból

610

December első felében került megrendezésre a Komárom megyei képzőművészek 1958. évi kiállítása a tatai várban. A kiállításon 14 képzőművész 54 munkáját tekinthette meg a közönség. Az alábbiakban bemutatunk néhányat a kiállított képek közül.

Krajcsirovits Henrik: Bányász

APRÓHIRDETÉSEK

Szeretett férjem elhunytával a vállalatok vezetőségének, párt- és szakszervezeteknek, munkatársainak, barátainak és ismerőseinek, akik bármely módon együttérzésüket és részvétüket fejezték ki, ezúton mondok köszönetet. Özv. Móczik Jánosné.

Bajcsai János nagyigmándi lakos egyéves vöröstarka üszőjének B 022219. számú marhalevele elveszett. Ezen marhalevél érvénytelen.

Eladó zongora, részletfizetésre is. Takács, Esztergom, Bajcsi 27.

Eladó diófa kombináltszekrény. Tata, II., Munkás u. 15.

Önállóan dolgozni tudó szerszámlakatost kiemelt órabérrel szövetkezeti tagnak azonnal felveszünk. Vasipari Ktsz, Esztergomtábor.

Méretes, széria és orthopéd cipő szabászatban gyakorlott szabászt felveszünk. Jelentkezés: Tatabánya—Ujváros, V., épületben, Tatabányai Cipész Ktsz-nél

Eladó sürgősen kifogástalan állapotban levő 4 személyes Opel Olympia személygépkocsi. Tatabánya, IV. ker., Hársfa u. 1/2.

Eladó Tatabánya, III. ker., főútvonalon 1 nagy ház, kerttel. Érdeklődni: Tatabánya, III., Baross u. 19.

Figyelem! Elvállaljuk orvosi műszerek javítását, chromozását, elektromos háztartási eszközök, hűtőgépek, porszívók, padlókefélők, villanytűzhelyek szakszerű javítását, elektromos tekercselését, autóelektromossági munkákat, dynamó, önindító, relék és akkumulátorok szakszerű javítását. Cím: „Tatabánya, III., Szabadság tér 2., Tata, Sport utca 29., Komárom, Klapka György u. 8., Dorog, Felszabadulás útja 22., Esztergom, Táncsics Mihály u. 13. Komárom megyei Gép- és Vegyesjavító Vállalat."

Gyümölcsfaoltványok, díszfák, cserjék, évelővirágok, fenyők eladását az Alsótekeresi Állami Gazdaság megkezdte faiskolai lerakataiban: Esztergom, Széchenyi tér 15., Kisbér, Köztársaság u., Tata, Mikovényi u. 15. sz. alatt.

A Győr-Tatai Tüzép Vállalat értesíti a vásárlóközönséget, hogy f. hó 29—30—31-én valamennyi telepén leltározást tart, a leltározás alatt az árusítás szünetel. Ezúton kéri vevőit, hogy szükségletét előre szerezze be.

A komáromi MÉH telepen kapható 1—6 mm közti kerítés fonásra is alkalmas vashuzal, kerítésoszlopnak megfelelő U-és szögvas, valamint építkezési célra vasúti sínek. **Közöljük, hogy a MÉH Vállalat tatabányai,** valamint vidéki telepein áruátvétel csak december 24-ig lesz. az árukiadás december 31-ig zavartalanul történik míg 1959. január 2., 3., 5. és 6-án leltározás miatt az összes telep zárva lesz.

Eladó új kétszobás családi ház, azonnal beköltözhető. Cím a komáromi könyvesboltban.

Konyhabútort kisiparostól, fizetési kedvezménnyel. Fenyőfaanyagot veszek. Szent István krt 23. (Nagy Ignác utcai oldalon.) Nyugatinál.

Tatabánya, III. kerületben, főútvonalon verandás családi ház eladó. 2 szoba összkomfortos, 200 négyszögöl gyümölcsössel, melléképületekkel. Érdeklődni lehet: Budapest, Rákóczi u. 86. fszt. 5.

A Munkaügyi Minisztérium 314. sz. Építőipari Tanulóintézete az ÉM Komárom megyei Állami Építőipari Vállalat részére 1959. április 1-i beiskolázással intézeti képzés alapján kőműves és ács építőipari tanulókat iskoláz be. 8 általános iskola elvégzése után. Jelentkezni lehet a 314. sz. Ipari Tanulóintézet Igazgatóságánál 1959. március 10-ig. Tatabánya-Alsó (Tatabánya-Ujváros).

Eladó 800 négyszögöl házhely, esetleg fele is. Tata, II., Sallai u. 11. sz.

— CSEHSZLOVÁK, LENGYEL, ÉS BELGA BÁNYÁSZOK LÁTOGATTAK EL a múlt héten Tatabányára. A vendégek a város megtekintése után látogatást tettek a

— ZÁSZLÓAVATÓ ÜNNEPÉLYT RENDEZETT a múlt héten az Esztergomi Szerszámgépgyár üzemi pártszervezete.

Krajcsovits Flemich, festőművész
a Magyar Viscosagyár Szocialista brigádjai körül az egyik brigád eleven kapcsolatot tart a művésszel.

-ex-: Közművelődés a gyárban.
Dolgozók Lapja / Komárom / 1975. júl. 4.

Krajcsirovics Henrik, Jestő

Kiállít.

Sz. A.: Dunántúli Jestők tárlata kapos-
vácott 7.

Nérszabadság, Bp 1973. dec. 4.

Krajcsirovics Henrik

1. Sikátor szita 24x60

2. Szántóföldék v. techn. 122x80

XIV. Szegedi Nyári Tárlat

1973. jul. 22 – szept. 16.

Krajcsirovits Henrik

Környén, a-JEL képzőművészeti csoport – melynek alapító tagja – grafikai kiállításán szerepeltek művei, dinamikus kompozíciói.

W.: Megismertetni a művészetet. Dalgozók Lapja, 1972. szept. 12.

Krajcsovits Henrik

Visegrád, linóm. 50×35 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

6. Telefon Nyon Tarbes
Telefon Nyon Marseille 1088.

Krajcsirovits Henrik

A Jel-csoport a tatai művelődési házban állít ki Kraj-
csirovits Henrik erősen grafikai stílusát mindinkább a képek
nyelvére igyekszik fordítani: vastag konturok viszik a fő szola-
mot. Nagyméretű képeit is javarészt tussal festi, e grafikusok
által kedvelt enyaggal. Tavalyi tulnyomóan pasztellal
készített nagyobb méretű kompóziciói után a mostani mun-
kák fejlődésének ujabb állomását jelentik. Egyébként a
csoport valamennyi tagja szívesen vált technikát és formát
– dinamikus alkotó-műhelyük nemegyszer meglepetést okoz.

Bojár Iván: Dunántúli körjárat.

Magyar Hírlap 1972/156 Fold.

Krajcsinovics Henrik

Találkozás, Méta

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Krajcsirovits Henrik

Nem fest színesen, képei „fekete-fehérek".

(WT): Egy este Bakonysárkányon.

Dalgozók Lapja, 1942. nov. 26.

Krajcsirovits Henrik

a Tatán megvejelt Őrzi Tárlaton szerepeltek grafikai művei.

Jenkei János: Őrzi Tárlat '72
Dalgozók Lapja, 1972. nov. 26.

Krajcsirovits Henrik festő

a kaposvári Somogyi Képtárban rendezett I. Dunántúli Tárlaton szereplő művei, a tatabányai művésznek.

Losonci Miklós: Gondolatok az első dunántúli tárlatról. Életünk, 1944. 1. 6 t. old.

Krajcsirovits Henrik, festő

Kiállít Tatabányán. (Üzemi tárlat.)

— : Hír.

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 7

Krajcsirovics Henrik grafikus

a Komárom m.-i képzőművészek tárlata II. ker. Marcibányi téri Üttőrőházban megnyílt, melyen szerepelnek művei.

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz.

Népszava, 1943. nov. 16.

Krajcsirovits Henrik

A legeredményesebbek és a kiállítás legjobb darabjai közé tartoznak kompozíciói. Részt vett a Tatabánya város 25. évfordulójára rendezett képzőművészeti kiállításon.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/296 6 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Krajcsirovics Henrik

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1972 SEP. 5
1021

1972. szeptember 5, kedd

Ösztöndíj

A belső munka időszaka lesz

Krajcsirovics Henrik egyike azoknak, akik a képzőművészek három hónapra szóló ösztöndíját megpályázták — s elnyerték. A művésszel rövid beszélgetést folytattunk az ösztöndíjról, terveiről.

— Önálló kiállításom lesz jövőre Budapesten. A felkészüléshez nagyon kézzelfogható segítséget jelent ez az ösztöndíj, hiszen az alkotás erőteljes koncentrálást kíván. Szeptembertől november végéig már nemcsak a sokirányú napi munka után, este kerülhet sor az alkotótevékenységre... Ami persze korántsem jelentheti, hogy a szó köznapi értelmében vett munkaidőben festek, rajzolok. Nemcsak az alkotás, hanem a készülődés — akár egyetlen mű születéséről, akár egy önálló kiállításra készülésről legyen is szó — folyamat. A nyári vakáció után következő hónapokban tehát folytatom a munkát, s véleményem szerint ez a tevékenység nem is fejezhető be, nem zárható le egy meghatározott időben. Nyilván sok tennivalóm lesz még azután is az önálló tárlatra készülődésben.

— *Természetesen sem darabszámra, sem minőségre megszabni nem lehet, ki mit s mennyit alkot egy-egy adott időszakban. Gondolom, a művész nyughatatlansága mégis valami tapinthatóban realizálódik az ösztöndíjas időszakban...*

— Megmondom őszintén, sok élménygyűjtésre, utazgatásra a magunkfajta „vidéki" művészeknek szüksége nincs. Mint annyi más művésztársam, magam is az emberek, a problémák között élek — ahogy mondani szokás: az élet sűrűjében. Most, úgy vélem, inkább a belső munka időszaka következik.

— *Nem tanít tehát három hónapig. Ha lehet kérdezni: milyen jellegű alkotásokon dolgozik most s a közeljövőben?*

— Jelenleg nagyobb méretű grafikákon gondolkodom. S amint a JEL-csoport legutóbbi kiállításán is feltűnhetett, a figurális ábrázolás irányában mozdultam el. Azokat a vonalakat, vonulatokat figyelem s tükrözöm az emberekben, emberek együttesében, ami a tájban is — annak lényegi, fő vonalait kiszűrve — megragadott... Szokatlan érzés ez az ösztöndíjas időszak, egy azonban már most bizonyos: véleményem szerint minden művésznek egyértelműen örömére szolgál a megyei tanácsnak ez a bennünket munkánkban serkentő, ösztönző gesztusa.

(j)

1972. szep

Üzemi

Tatán

Mintegy százhúsz üzemi KISZ-titkár részvételével egyhetes tanfolyam kezdődött hétfőn Tatán, a vezetőképző táborban. Az első napon Kéri András, a KISZ KB ifjúmunkás osztályának vezetője az üzemi és az intézményi KISZ-szervezetek aktuális feladatairól tartott előadást, melyet vita és konzultáció követett.

A hét programja változatosan alakul, tanulságos előadások hangzanak el — a konzultációk pedig biztosítják a témák alaposabb, elmélyültebb feldolgozását. Előadás hangzik el többek között külpolitikai kérdésekről, a fiatalok munkaverseny-mozgalmainak tapasztalatairól, az ifjúsági törvényről, a IV. ötéves terv megyei feladatairól. A különböző tanfolyamokon is népszerűvé vált „Fórum"-program keretében pedig az üzemi KISZ-titkárok a megye politikai életének több vezető képviselőjével, üzemek igazgatóival találkoznak.

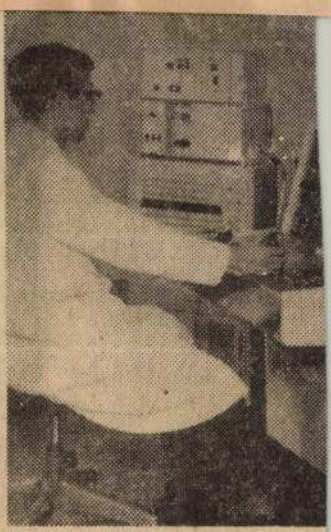

Ez év tavaszán még világviszonylatban is különlegességnek számító berendezést helyeztek üzembe egy tokiói kórházban: olyan készüléket, amellyel akár 700 kilométeres távolságra is továbbítható a röntgen-átvilágítás. Japán távoli helységeiből telefonvonalon érkeznek a képjelek egy tokiói kórház műszerasztalának katódsugárcsövére, amely előtt a szakorvos ül, aki, ha szükségesnek tartja, képmagnón is rögzítheti a hozzá eljutó képi információt.

A távoli helységben automatikus berendezés végzi a rönt-

Nagyobb gondot a város

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Krajcsirovics Henrik
KISALFÖLD
Győr
1972 FEB 21

A győri művésztelep kiállítása

Kevés a jó kép

A győri műcsarnokban immár harmadízben láthatjuk a megyeszékhely nyári művésztelepére érkezett dunántúli művészek alkotásait. A zsüri száz képből és szoborból mindössze huszonkét festészeti, grafikai alkotást és két szobrot talált bemutatásra alkalmasnak, azonban még közöttük is meglehetősen nagy az értékrendbeli eltérés.

A tatabányai *Krajcsirovics Henrik* mindhárom alkotása a mondanivalóját tisztán és erőteljesen továbbadó művészt dicséri. *„Figyelő"* című linója a kiállítás egyik legszebb darabja; a komponálás és a foltok hatása is a képpel kifejezett egyértelmű szándékot (a figyelem koncentrációját) szolgálják. A másik két képe ragasztott aranyfüstlemezre festett olajjal készült. A *„Hegyek"* biztonságos vonalvezetésével, a karmelita-templom környékét ábrázoló *„Győri hangulat"* az ikonfestészet bensőségével ragadja meg a szemet.

Szily Géza Tolna megyei művész Babits Jónás könyvének irodalmi hangulatát igyekezett visszaadni két faliszőnyegtervén. Elképzelése a kiállítóterem jobb oldali, hátsó falán levő, lila tónusú képén — úgy érzem — kiválóan sikerült.

Heitler László (Pápa) *Cziráki Lajos* tanítványa volt, és mestere hatása ma is él benne. Mégsem vált epigonná, utánzóvá s ezt a *„Ház"* című, rendkívül finom eszközökkel, a részletek és az egész összhangjában is élményt adó művével érte el. Különösen a hó, a fehér házfal és az árkádok levegőjének színben alig elkülönülő, mégis mélységet, távlatot kifejező részleteivel érte el, hogy alkotását a kiállítás érdemes értékei közé soroljam.

Szőllősi Máté (Tapolca) akvarelljei közül a szinte lélegzően friss *„Hegyi út"* a legjobb, kár, hogy egy aprócska, hangulati elemnek szánt folttal (a piros ház) a kép hatását zsúfolttá tette. *„Győri utcája"* is az akvarell biztos kezű, formákkal, színhatásokkal élni tudó művészére vall.

Az ajkai *Kovács Gábor* tavaly a Káptalandombról készített üvegfestményeivel tűnt ki. Kár, hogy idén csak egy alkotását látjuk, a tűzzománc kavargó színátfutásaival komponált *„Nőszirmokat"*.

A. Tóth Sándor (Pápa) két akvarellje közül a *„Nyár"* őszinte vallomás. A *„Püspökvár"* hangulatában elhibázott, erőltetettek a színei.

Túlzásnak, sőt hamisnak érzem *Bakos Miklós* (Ajka) összpontosító törekvését az *„Ódon Győr"* című alkotásában. Ennyire elszabadulni a valóságtól még átköltés ürügyén sem lehet — mert nem ilyen Győr. — Ugyancsak a hatáskeltés áldozata lett *Molnár M. György* (Tolna megye). Nála nemcsak a színek majdhogynem rettentő hidegségét érzem túlzásnak, hanem az alakok megjelenítését is.

Bondor István (Tatabánya) bájos *„Didergő"*-jét említem még. Ez a kis diófaszobor vonalvezetésében és az anyaghoz alkalmazkodásában is példája annak, hogy miniatűrben is lehet szépet, emberségesen közelit alkotnia a művészeknek.

A tárlat február 6-án zárul.

Rácz E.

iskolaigazg
szabadban
ket. Általá
készülődik,
ifjúsági kc
vannak. A
galmasak
rembajnok
kitűnő alk
nikai gyak
fejlődésre,
arról. hog
szítette a
erőfejlesztő

— *Ki a sportkör gazdája?*

— A termelőszövetkezet vallja magáénak a sportkört, de az áfész, a ksz és a községi tanács is nagyon sokat segít.

— *Hányadik helyet vették célba a bajnoki táblázaton?*

— Igen boldogok lennénk ha az első három között végezhetnénk. A terembajnokságban szerzett tapasztalatok nyomán úgy gondoljuk, hogy a bajnokság kezdetére csapatunk jó formába lendül, és akkor nem lesz semmi baj.

— Új pályát szeretnénk építeni ebben az évben. A községi tanács által kiutalt helyet már felszántottuk, fűmaggal bevetettük, reméljük, ebben az évben be tudjuk fejezni a munkálatokat, és akkor már csak egy nagy gondunk lesz, az öltöző építése. Ismerve a jánossomorjaiak sportszeretetét, társadalmi munkát is szervezünk és akkor az új játéktér mellett elkészülhet az új öltöző is.

P. I.

hogy nemcsak eredményes, hanem magas színvonalú, látványos játékukkal újabb híveket szerezzenek a kézilabdázásnak. A múlt évben rendkívül szoros küzdelem folyt a második helyért a **Győri Textiles, Tatabányai Volán** és a vendéglátó **MOGAAC** csapatai között. Ismételten induló együttesek szoros versenye várható, de könnyen okozhat meglepetést a **Győri Magasépítők, a Tatai**

Mi újság az olimpiai sporta

KERÉ

A magyar pálya és országúti kerékpáros versenyzők nyári olimpiai játékokon 1912-ben Stockholmban vettek részt először, de azóta is alig-alig játszottak komoly szerepet. A felszabadulás előtt mindössze 1936-ban Berlinben Orczán László szerzett ötödik helyet az 1000 méteres állórajtos időfutamban, majd 16 évnek kellett elmúlnia ahhoz, hogy ismét eredményt mutathassanak fel: 1952-ben Helsinkiben Schillerwein István és Furmen Imre a kétüléses gépek versenyében negyedik lett, s ugyanakkor ifi. Szekeres Béla a repülőversenyben ért el hatodik helyet.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 AUG 20

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

Krajcsirovits Henrik

1021

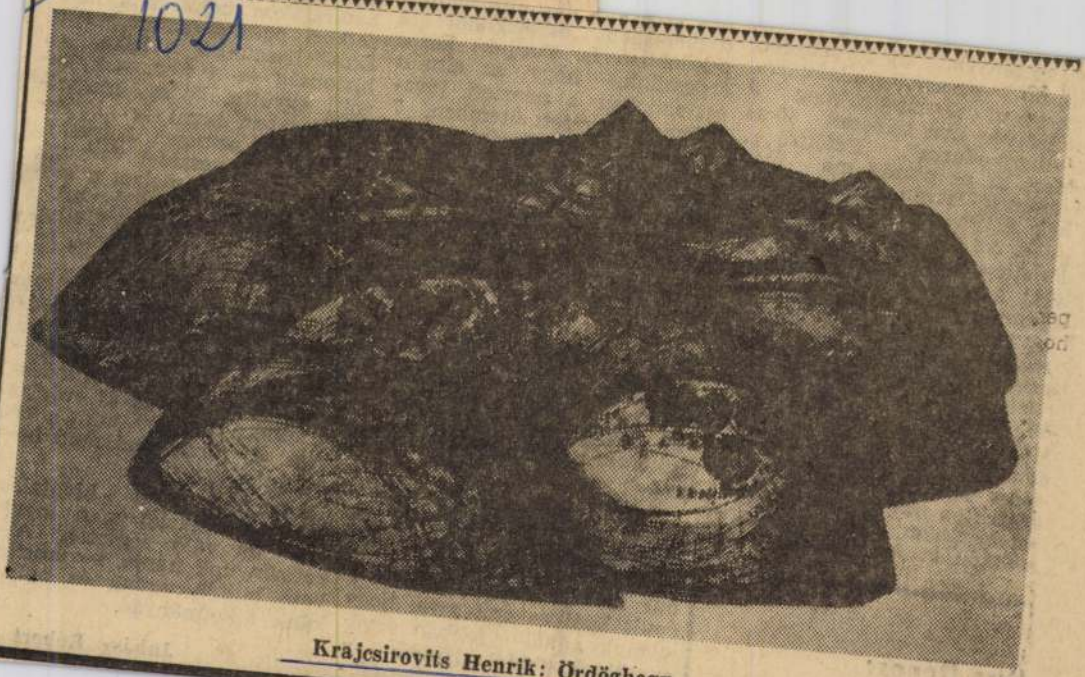

Krajcsirovits Henrik: Ördöghegy

a szegények új törvényéért
küzdő parasztforradalmárra,
az év utolsó napján, meg a
százötven éve született 48-as
„viharmadárra", Petőfire...
Mert ez az ország ma már
nemcsak István országa, ki-
nek a nevével annyit vissza-
éltek. Az övé is, de Dózsáé is,
Petőfié is, meg a 19-es eleinké,
akik a világ első szocialista
alkotmányát iktatták törvény-
be. És a miénk, a mi ország-
unk — alkotmányunk egy-
szerű, szép szavaival — szo-
cialista állam, melyben min-
den hatalom a dolgozó népé.
Mert *„a múltról szólva, min-
denekelőtt a dolgozó magyar
népre gondolunk, amely mun-
kájával, verejtékével, és vére-
vel hazánkat, államunkat szá-
zadokon át fenntartotta, él-*

ti méretben
gondokban
érdemünk,
esztendőben
delem a te
százalékkal
közös gond
hogy a b
kétszerte
a nemzeti
dése. A
célzó tervszerű intézkedéseket
egyetértéssel fogadjuk, mert
azokat országos és helyi szin-
ten egyaránt a dolgozó nép
okos gyülekezeteiben hozzák,
s a nyílt és őszinte beszéd, a
józan, s átgondolt tennivalók
egy egészséges társadalom
légkörében működnek és hat-
nak.

Hajdan példátlanul rossz
közigazgatásunk helyén a
munkáshatalom rendszerének,
államéletünknek szakadatla-
nul korszerűsödő rendszere
épül. Épül és épít arra, hogy
elveink annál jobban érvé-
nyesülnek, minél erősebb a
szocialista haladásért összefo-

resszív erőiver.

Íme, csak így

felvá-
zolva
mek-
kora megtett útja a fejlődés-
nek! Az új hit, az új erő, az
új munka tette ezt, amit a ki-
vívott új társadalmi rend ho-
zott magával.

Augusztus 20-a hivatalos
ünnep, de családi is. A nagy
családdá váló nemzeté. Al-
kotmányunk napja, — szocia-
lista hitünk, erőnk és mun-
kánk alkotmányáé.

Juhász Róbert

Kiss Dénes:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JÚL 4
EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

Krajcsirovits Henrik

1021

Krajcsirovits Henrik: Bányászok

Az

Elcsépelt hasonlattal élve: alig száradt meg a tinta *dr. Gráber Hedvig* oklevelén, máris a Péterfy Sándor utcai kórházban dolgozott. Bár 24 év telt el azóta, továbbra is „Péterfys" maradt. Az első években fiatal orvosként az A-beloszlályon ismerkedett a munkájával, majd segédorvos, alorvos, adjunktus lett. Ezután új munkakör: főorvosként a belgyógyászat Dózsa György úti utókezelőjét vezette öt éven át. Itt szerezte meg az orvostudományok kandidátusi minősítést. Közben két fiút nevelt fel, akik ma egyetemisták.

Két évvel ezelőtt, amikor

feladat a betegellátás, s ez itt sem könnyű. Mind több az idős, akiknek tulajdonképpen nem a belosztályon, hanem valamelyik továbbkezelőben lenne a helyük, ahol időskori bajaikat orvosolhatják. Az osztályon eltöltött két-három hét legfeljebb bajmegállapításra elég, semmiképpen sem a gyógyításra. Leggyakrabban az okoz gondot; ha hazaviszik a beteget, nincs, aki otthon ápolja, törődjön vele.

Éppen mert a betegek jelentős része idős, fokozottan törődni kell velük. De ke-

amelyeknek kisebb a káros mellékhatásuk.

— Kitűnő, fiatal lelkes orvosgárda végzi ezt a munkát — folytatja a főorvosnő. — Itt nem a mellékkereset hajszolása az első, hanem a részfeladatok jó elvégzése a kollektív eredményért. A munkát jól segítik a gyakorlott középkáderek és a kórház pszichológusa, akinek munkája a neurotikus betegek gyógyításakor nélkülözhetetlen.

Nemrégiben őrzőszoba lé-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 11
Dolgozók Lapja Komárom

Krajcsirovics Henrik.

K LAPJA — 1973. augusztus 11., szombat

1021

Szegedi körkép

Szállásunk, az újszegedi Herman Ottó Kollégium tetőteraszán állunk néhányan. Abban az órában vagyunk, amikor az egyre sűrűsödő szürkület még megengedi az alföldi léptékű távlatok érzékelését, de a részleteket már jótékonyan eltakarja. Balra tőlünk az új egyetemi tömb építői mára befejezték a munkát. Az épületkolosszus mögött felcsillan a Tisza vize. Távol, a város legjellegzetesebb építészeti tömege, a Dóm. Szinte elvész mellette a rácok templomának barokk tornya. A „Tarján" városrészben — ki hitte volna húsz évvel ezelőtt — olajbányászok laknak. Odább látni is az égő algyői olajfáklyát.

Szeged él, és felfelé törekszik.

Az elmúlt másfél évtized alatt ez a város a magyar kultúra nyári fővárosává fejlődött. A fő vonzerő ma is a szabadtéri színpad. Már a délelőtti próbáknak nagyszámú közönsége van, hiszen izgalmas látvány az is: hogyan formálódnak a szerepek a neves rendezők vezetésével. Az alkotó folyamat tetten érése után este már másként, mintegy beavatottként lehet beülni a zsúfolt nézőtérre.

Sinkovits Imre Mózes alakítása mintha erre a hatalmas térre született volna. Sokan féltek a Porgy és Bess itteni előadásától, arról vitatkozva, hogy össze lehet-e egyeztetni azt a néger környezetet, amelyben Gershwin operája játszódik, a Dóm tér stilizált történelmi légkörével. A Mikó András rendezte előadás végül is azzal nyert csatát — ami egyébként a nemzetközi hírű operaházi produkció erénye is —, hogy nem akar mindenáron néger lenni, csak annyira jelzi a légkört, amennyire a népi elemekből összeállított zenemű megértéséhez szükséges.

Az Ünnepi Hetek ma már nemcsak színházi előadásokat jelentenek, Az ipari kiállítástól az ifjúsági találkozóig sokféle programot talál a vendég. A sok felkínált lehetőség között is rangos szerepe van a Szegedi Nyári Tárlatnak. Már az előadások felújítását követő évben felismerték a kultúra helyi vezetői a színházkultúra és a képzőművészet közötti rokonságot. A Dóm téri színpad nem csak a rajta megszülető dráma által vonz, mint látvány is lenyűgözi a nézőt. A látvány befogadására nyitott ember egyben a képzőművész által nyújtott látvány iránt is érzékeny. Nem csoda hát, hogy a sok néző, a méltó környezet nyaranta ide gyűjt egy sereg festőt, szobrászt, grafikust az ország minden részéből (megyénkből ez évben Krajcsirovics Henrik két képe szerepel).

Az idei anyag három okból jelent nagy élményt. A kiállított művek egységes színvonala az, amely először megragadja a nézőt. Csak igényes vizsgálódás után jön rá az ember, hogy miért: hiányoznak a „reprezentatív nagyságok", akik igen sokszor műveik mellett tekintélyükkel is elnyomják a derék had érvényesülését. Akik csak az országos kiállításokon figyelik a mai magyar képzőművészetet, meglepetve fedezhetnek itt fel másokat: Lóránt János Madách-a, Ország Lili Papirus, Zombori László Gyermekkor c. képe így tud mondanivalójához méltóan érvényesülni. A másik észrevétel: hiányoznak a mostanában meglehetősen elszaporodott, komor hangulatú képek, az alkotások túlnyomó többsége derűs, mint a szegedi nyár. Hogy ez a zsűri válogatásának, vagy művészeink szemléleti változásának eredménye-e, azt egy látogatással felmérni nem lehet. A hagyományos márvány mellett (ebből készült a kiállítás egyik legszebb darabja: Németh Mihály Anyaság I. c. szobra) ólom, krómacél szobrok, papírmetszet, plextoll, acryl, tűzzománc alkotások láthatók a kiállításon. Egyikmásik művön érezhető még, hogy a művész küzd az anyaggal, de a szándék becsületessége nyilvánvaló.

A Szegedi Nyári Tárlat csak egy a sok kiállítás közül. Süli András, Nyilasy emlékkiállítás szabadtéri szoborkiállítás, a múzeumok kiállításai ... Zavarba jövünk, amikor választani kell. Tudnak-e az emberek választani? A válogatásra fel kell készíteni az embereket, hogy a felismert szükségszerűség alapján döntsenek. S mi lesz, ha a rossz mellett döntenek? Ez a kérdés csak akkor merülhet fel, ha az alternatívák között rossz is van! A közművelődésnek, de általában a felnőttek nevelésével foglalkozó minden intézménynek sokfélét kell tehát nyújtania, de csak jót! Ezekkel a problémákkal foglalkoztak a II. Közművelődési Nyári Egyetem előadói, hazai és külföldi hallgatói, sokoldalúan megvitatva a felnőttnevelés és demokrácia összefüggéseit.

Az előadások és viták után, mintha ezeket a gondolatokat láttuk volna megvalósulni a városban. Hiszen Szeged szellemileg is felfelé törekszik.

Haraszti Mihály

INTERSTENO

Az Intersteno, a Nemzetközi Gyorsíró és Gépíró Szövetség a spanyolországi Valenciában tartotta meg 30. kongresszusát, amelyen magyar küldöttség is részt vett dr. Barabási Lászlónak, a Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetsége alelnökének vezetésével. A 21 tagország közgyűlése úgy határozott, hogy az Intersteno legközelebbi kongresszusát — a gépíró-világbajnokságokkal és a nemzetközi gyorsíróversenyekkel együtt — 1975-ben, Budapesten rendezik meg. A következő kongresszusi időszakra az Intersteno elnökévé dr. Barabási Lászlót választották meg, aki 1959. óta képviselte Magyarországot a nemzetközi szervezetben, háromszor volt a nemzetközi szervezet alelnöke, és 1964. óta a nemzetközi gyorsírási zsüri elnöki tisztségét is betöltötte.

A kongresszus keretében rendezett gépíró-világbajnokságot a 30 perces sebességi másolásban az elektromos írógépen versenyzők csoportjában az osztrák Johanna Steinhauser nyerte meg, 18230 tiszta leütéssel; a kézi hajtású gépen versenyzők csoportjában a török Bora Bayram győzött, 15697 tiszta leütéssel. A magyar gépírók közül Tóth Györgyné, a Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. főelőadója érte el a legjobb eredményt: a villanyerőgépen versenyzők

A párt-v

Az egészségügy t
és az orvosok h

Érdekes témát tűzött napirendre legutóbbi ülésén a komáromi járási párt-végrehajtóbizottság. *Dr. Schneider Pálnénak*, a város és a járás főorvosának az egészségügyi ellátottságról és az orvosok erkölcsi, politikai és világnézeti arculatának fejlődéséről szóló beszámolója került megvitatásra. A vitában a vb tagjain kívül részt vettek a megyei tanács illetékes vezetői és a járásban található kórházak igazgatói.

A beszámoló és a vita alapján bonyolult és ellentmondásos kép tárul az ember szeme elé. Minden körzeti orvosi állás be van töltve és ez jó dolog. Még a legkisebb bakonyi faluban is ott áll az orvos a betegek mellett, állandóan rendelkezésre állva, ha valahol segítségre szorulnak. A kórházakban azonban az orvosi állások egy része betöltetlen. Az ok vagy a hivatalos magyarázat: a falusias körülmények, a pangó kulturális élet, a szórakozás hiánya nem marasztalják a fiatal orvosokat. Ez azonban csak részben igaz. Sokkal inkább az, hogy a közvetlen, tartós emberi kapcsolatok hiánya, a fiatal szakemberekkel való sokoldalú törődés elmaradása is belejátszik a különösen Kisbéren tapasztalható fluktuációba.

Egészében mind a beszámolót, mind a vitát, ha ezt így nem is fogalmazták meg, az a fő probléma hatotta át, hogy milyen ma a vidéki egészségügy és a vidéki orvos és egészségügyi dolgozó helyzete. Mert mindabban, ami a beszámolóban és a vitában végső konklúzióként kirajzolódott, benne volt az egészségügy objektív feltételeinek bizonyos fokú elmaradottsága más szakágazatok mögött. Ahogy ezt *dr. Csókör György*, a megyei tanács egészségügyi osztályának vezetője megfogalmazta, az öreg kastélyok toldozása, foldozása, a modern, az igényeket valóban kielégítő megyei kórház hiánya, a „hét kórház, tíz telephelyen" állapot rányomja a bélyegét a megye és benne a komáromi járás egészségügyének fejlődésére, mind szakmailag, mind gazdaságilag. Az például, hogy az oroszlányi szülészeti osztály a kisbéri kórház igazgatása alá

Oroszlányban

lalkozik a város üzemei szakmunkás létszámának változásával, a segédmunkások arányával, az iskoláztatás milyenségével, az irányító gárda utánpótlásának biztosításával. Oroszlányban tehát nem csak a város működéséhez szükséges intézmények biztosítottak, de kulturált munkássága is adott, ami legfőbb kritériuma ipara fejlesztésének, egysíkúsága megváltoztatásának.

Ez utóbbiról igen felelősségteljesen tárgyalt a megye vezetősége a könnyűipari miniszterhelyettes-asszonnyal, amikor Tatabányán, a megye könnyű- és szolgáltató iparának jövőbeni alakulásáról tárgyalt. Oroszlánynak szüksége van egy nagy, korszerű könnyűipari üzemre. Ezt szögezték le akkor. És, hogy menynyire kell, azt az oroszlányi Városi Tanács tanulmánya bizonyítja a foglalkoztatás gondjairól.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁJ 12

Dolgozók Lapja (Komárom)

Krajcsirovics Henrik

1021

Krajcsirovics Henrik: Ölelés

kitja át. A cukormáz alatt azután a streptococcusok zavartalanul termelik a tejsavat, pusztítása katasztr
vetkezményekkel
ember számára.

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Üzleti tolvajlásért 50 márka kártérítés

Szigorú intézkedéseket kívánnak hatályba léptetni az üzleti tolvajok ellen az összesen mintegy 1200 üzletet üzemeltető észak-németországi fogyasztási szövetkezetek. A vállalatok által létrehozott, a tolvajok leleplezésére alakult, munkabizottság egyik szóvivője Hamburgban közölte, hogy a jövőben minden tetten ért, ragadós kezű tolvajt „az általa okozott kár részbeni megtérítéseként" 50 márka pénzbüntetésre ítélnek.

Minden lopást egyúttal be is jelentenek, és az elkövető személy nevét egy központi adatnyilvántartásban feljegyzik. A számítógép segítséget nyújt majd ahhoz, hogy a visszaeső bűnözőket leleplezzék, ha nevüket előzőleg Hamburgban, Flensburgban vagy Bremenhavenban már nyilvántartásba vették. Végül minden egyes tolvajt kitiltanak a munkaközösséghez tartozó, mintegy 1200 üzletből.

Amint a hamburgi igazságügyi szervek egyik képviselője közölte, jogi szempontból nem lehet a szupermarketok tulajdonosainak akcióját kifogásolni. Az 50 márka kártérítés megfizetését azonban legfeljebb kérhetik az üzletek tulajdonosai, de senkit nem kényszeríthetnek annak megfizetésére.

Nyomós aggályát fejezte ki viszont a hamburgi kiskereskedők egyesülete: szerintük a tetten ért üzleti tolvajok névsorának számítógépes nyilvántartása feltehetőleg beavatkozást jelent az egyes emberek személyes jogaiba.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1972 OKT 29

Somogyi Néplap

Krajcsirovits Henrik

1021

Rudnai Gábor:

Városi dal

E nem-is-tudom-hány
kataszter fiaszter
a szülőföldem.

Csak a jövőt örököltem,
a múlt csupán történelem,
s ha néha fáj is,
megvigasztal e füstös táj is,
hogy fellendüljön énekem.
Nem fújok heje-huja dalt,
itt kissé halványabb
a folklór:
vizet iszom, s ha fojt
a sok klór,
narancsitalt.
Az altatódal sem »Cserebogár,
sárga cserebogár«,
csak a gitár —

A lóversenytér felől
— a tél elől —,
nem volt ősz, hogy
elmulassza,
minden mezei poloska
szobámba csődül,
s minden csődör
faráról erre száll a légy,
mégis,
ha szúnyog csíp, ha döng
a légy is,
szűkebb hazám
e kies vidék.

Krajcsirovits Henrik: Figyelő.

Petri Ferenc:

ABLAKOK

Az ablakból valószerűtlenül kicsinek látszik a hold, és meghódíthatatlannak. Udvara van a holdnak. Holnap biztosan feltámad a szél.

Innen az ablakból egy teljesen jellegtelen és jelentéktelen mellékutcára látni. Éjszaka teherautók alszanak itt, de nappal szinte teljesen forgalmatlan.

Szemközt egérarcú öregember lakik. Az egérarcúnak van lemezjátszója, s délutánonként Beethoven-szimfóniákat forgat rajta. Az alatta lévő lakásban fiatal lány lakik a szüleivel. Szép lány. Rozsdavörös a haja.

A szomszéd ház lépcsőjére minden délután kiül egy rejtélyes öreg, és összehúzott szemmel figyeli a járókelőket. Szivarozik. Csongort.

Innen az ablakból mindent látok. A többi ablakokból engem látnak.

* * *

Tétel:

Ahol ablakok vannak, vannak falak is.

* * *

— Van barátod?
— Nincsen.
— Mi szeretnél lenni?
— Nem tudom.
— Hány éves vagy?
— Öt és fél.
— Mit szeretnél a legjobban?
— Játszani a fiúkkal az utcán.

É. kilép a lakás ajtaján. Megyünk. Sanyi kikísér bennünket a kapuig. Integet nekünk. Aztán visszalép a kapu alá, s hallani, hogy csikorog a kulcs a zárban.

— Megismerkedtetek? — kérdezi É. — Ő a lovagom. Szép, szomorú kölyök. Képzeld, órákig képes az ablakban állni. Mit gondolsz, mit nézhet?

— A fiúkat nézi, akik játszanak az utcán.

— És amikor nincsenek az utcán a fiúk?

— Akkor is.

* * *

— És mondd, kérlek szépen, az a pilóta láthatta a repülőablakból a hirosimai katasztrófát, aki ledobta a bombát?

— Nem, kérlek szépen, semmi esetre sem láthatta, addigra messze járt onnan a gép.

— Akkor mit láthatott a repülőablakból?

— Japánt augusztusban, kérlek szépen.

* * *

Megy a gőzös, megy a gőzös, bandukol a gőzös. Mendegélnek visszafelé a fák meg a szántóföldek. Így, oldalról nézvést nem térkép a táj, műhelynek látszik inkább. Mintha golyószórók erdei volnának, sárga kukoricatáblák menetelnek.

— Erre már hiába jön az eső — mondja a pengevékony fiatalember a szemüveges nőnek.

A vonatablakban állnak. Fújja hajukat a szél. A bőrülésen két könyv hever.

— Ennek a táblának azért még lehet, hogy jót tesz az eső?

— Nem tudom. Talán. Közelebb kéne menni, innen az ablakból ezt nehéz megállapítani... — mondja tűnődve a fiatalember.

* * *

Tétel:

A paróka nem róka, a vakablak nem ablak.

* * *

Nyolc órát ül egy üvegablak mögött. Pénzt számol.

* * *

Ezer, tízezer, százezer. Annyi. Meg kétszer annyi. Meg isten tudja, mennyi. Három gyereke van. Kabátra ennyi, füzetre, ceruzára annyi. Kenyeret kell venni délután, a zsír is elfogyott már. Ja, és Zolikának új cipő is kell. Az annyi... De lehet, hogy van olcsóbb is. Talán a bizományiban. Annyi... Ezer, tízezer, százezer... Pénzt számol. Nyolc órát ül egy üvegablak mögött.

* * *

— Mit játszotok, Zolika?
— Katonásdit.
— Ez itt az erődötök?
— Igen. Innen lövünk az ablakokból.
— Az erőd ablakát nem ablaknak nevezzük.
— Hát akkor minek?
— Lőrésnek, kisfiam.

* * *

Ha akasztófahumora volna, talán ezt mondaná a feleségének:

— Fiam, te elmehetnél piackutatónak a cipőiparba.

De bizonyára nincs akasztófahumora, bizonyára semmiféle humora nincsen. Dühe van inkább, mert egyelőre sokadik a lakásra várók sorában. Mellesleg a feleségének tényleg gazdag tapasztalatai lehetnek a cipődivatot illetően. A pincelakásból ugyanis valóban csak a járókelők lábát lehet látni, az ablak ugyanis egy szinten van a járdával.

— Ha igazán beindul a házgyár, úgy itthagyom ezt a pincét, hogy csak úgy nyekken — mondta a múltkoriban —, s magát is meghívom a lakásavatóra. A pénzem is régen együtt van.

* * *

A parasztházak tenyérnyi ablakait nem lehetett kinyitni. Beleépítették az üveget a vályogfalba.

* * *

Paradoxon:

Újságpapírral födni be az ablakot.

* * *

— Foglalkozása?
— Távlattervező mérnök.
— Ez mit jelent?
— Ablakot nyitok a jövőre.
— Hogyan?
— Számolok, és gondolkodom.
— Tévedni szokott?
— Én soha.
— Hát akkor ki szokott?
— Az élet. Gyorsabb nálam.
— Az információ-robbanásra céloz?
— Igen. Ez szükségszerű. És hogy a maga gondolatköréből vegyek példát: el kell érnünk, hogy a szellem napvilága ragyogjon minden ház ablakán.
— Ez Petőfi.
— Persze. Remélem, elfogadja programadónak!

* * *

— Az ablakokba majd virágot veszünk — mondja É. — Nincs szebb a virágos ablaknál.

— Szerintem tévedtél egy hanggal. A világos ablakoknál nincs szebb, a világos ablakok mögött biztos, hogy emberek vannak.

— A virágos ablakok mögött is emberek vannak!

— Biztos vagy benne?

— Persze, aki a virágot szereti...

— Tévedés.

— Miért?

— Mert az a jó ember, aki a világot szereti: úgy is mint glóbuszt meg úgy is, mint fényt.

* * *

Az ablak pontos neve: nyílászáró szerkezet. Melyik volt előbb: a nyílás vagy a zárószerkezet?

* * *

— Hallom, hogy új lakást kaptál...
— Most kaptam, igen.
— Szép?
— Gyönyörű!
— Ott van kinn az új lakótelepen?
— Igen.
— Hová nyílnak az ablakai?
— Magyarországra.

H. Barta Lajos:

Ballada a házról

Sík ság. Mozdulatlan táj. A föld már tarló. Megkopasztott terep. Rajta kazlak.

Madár nem szól, holt vidék. Csak egy szekér mozog messze. Port kavar.

* * *

Apróhirdetés:

»Lottón nyert egyszemélyes Balti-tengeri utazás sürgősen eladó. Érdeklődés levél útján. Cím: Id. Juhász István, Kunhegyes, Paphalom-tanya.«

* * *

Szolnok megye, Budapest 170 kilométer, Kenderesnél sárgán villog a volt Horthy-kúria.

Messze apró házak, köztük kilométerek.

Tanyavilág.

A bekötő út alacsony akácfák között vezet, sűrűn kanyarog. Mélyedések, kerékvájta csapások, gödrök: döcög a gépkocsi. Sokára feltűnik egy magtár; dombon áll, régimódi épület, ablakait, ajtajait csipkézett gipszminták kerítik, álrokokó stílus — a gabonának.

Körötte mozdulatlanság, csend, csak mögötte, elbújva lapul egy kis piros tetős ház, s egy alak mozog benne.

Ez a Paphalom-tanya.

Itt lakik idősb Juhász István.

1.

Idősb Juhász István nagy fekete kalapot hord. Pereme árnyékot vet.

A ház előtti kéregtől megkopasztott fatönkön ülünk. Jobb oldalt vályogból rakott disznóól.

— Szerencséje volt, kihúzták a számát.

— Igen.

— Elutazhatna a Balti-tengerre.

— Ha akarnék.

— Miért adja el a lottón nyert utalványt?

— Kell a pénz... Házat akarok venni. Mindig akartam egy saját házat. Sosem volt.

— Utazni nem akart?

— Akartam. De kell a pénz.

Szipkát vesz elő, belenyom egy füstszűrős Fecske cigarettát.

2.

— Utazott már?

— Elutaztam én már az egész életemet.

— Hogyan?

— Kicsi gyerek koromban kezdődött. Furcsa egy utazás volt. Falovakon utaztam... Itt a tanyán született az apám és a nagyapám is; uradalmi cselédek voltak mind a ketten, a nagyapám tinógulyás, az apám fejőgulyás. Kilenc kilométerre laktak egymástól, cselédházban. Amikor gyerek voltam, akkor láttam itt fehér meg szürke lovakat; vágtam két ágat, az egyiket letisztítottam, az lett a fehér ló, a másikat meg úgy hagytam, az lett a szürke ló. Egyiket a lábam közé vettem, a másikat a hónom alá csaptam, aztán mindennap gyí te: elutaztam megnézni a nagyapámat. Útközben cseréltem a botokat, amelyik elfáradt, az jött a hónom alá pihenni... Hát így utaztam én.

— Máshogyan nem?

— Utaztam máshogyan is. Amikor tízéves lettem. Épp elvégeztem a három elemit. 1914 volt, s apámat bevitték katonának. Olyan kicsi gyerek voltam, hogy még nem lett volna szabad elválasztani anyámtól, mint a szopós malacot még tartani kellett volna, de nekem keresni kellett menni, és így megint utazni kezdtem. De most már igazából. Nem szegődtem cselédnek; kicsi voltam, nem kaptam volna egész kommenciót, így hát napszámba jártam, porcióért. El lettem kötve, mint a felnőtt borjú, és elindultam. Zsebemben egy garas se, csak egy nikkel óra, amit 8 éves koromban kaptam István-napkor apám urától, Magyari Kossa Pál királyi kamarástól. Ez az óra beutazta az egész országot. Arattunk Jászságban, Kunságban, Baranyában. S voltunk Ózdon, Pesten. Meg iparosnál is, meg gyárban is. Hol itt, hol ott. Ahol megfizettek. Mindenütt voltam, de sehol se voltam otthon... Ó, mit mesélhetnék, hogy milyen szaguk van az istállóknak, ahol háltam, milyen illatuk van a szalmáknak, amiken feküdtem! Nagy utazás volt ez, szagtól szagig, kérem.

— Nem vágyott otthonra, állandó lakhelyre?

— Vágytam. Még a kutya is vágyik, hogy egy helyen legyen, ahol már jól befészkelte magát a rongyok közé. Vágytam. És sokszor elterveztem, mikor lefeküdtem, hogy egyszer házam lesz. Este én nem imádkoztam, csak azt terveztem, hogy egyszer házam lesz. Ez volt az én imádságom.

— Hogyan képzelte, hogyan lesz?

— Úgy, hogy megnősülök. És két ember többre megy, mint egy.

3.

— Megnősült?

— Meg. 1929-ben nősültem meg... Tizenöt évi kóborlás után hazajöttem a tanyára. Huszonöt éves voltam, már koros legény, és meguntam már az ide-feküdj, oda-feküdj életet; a kocsmázást is meguntam már, inkább csak tanyázni mentem esténként, egy kicsit beszélgetni, és ott láttam meg a feleségemet. Megyek egyszer az egyik tanyára, s látok ott egy szép lányt. Mindjárt jól megnéztem, ő meg mindjárt lekapta a fejét. De én meg nem vettem el a tekintetemet. Mondtam magamban, várok én egy órát is, ha kell, majd csak felnézel te, aztán meglátom a szemedet... Meg is láttam, és ő is meglátta az enyémet. Hát így volt. Zsellérlány volt, összeházasodtunk, beállt mellém napszámba az uradalomban; nagyon dolgoztunk, és terveztünk, hogy házat veszünk.

— És meglett a ház?

— Nem. Sohasem... Tudja, az úgy volt, hogy megvolt nekünk engedve a tehéntartás meg a malactartás, a cseléd-háznál; hízlaltunk is, gondoltuk, jól eladjuk, aztán veszünk egy házat. Már el is adtuk, már meg is volt a pénz, de a házból mégse lett semmi.

— Miért?

— Már amikor megvettük volna a házat, akkor meghalt a feleségem. Két gyerek maradt utána... Amikor a harmadik gyerek jött volna, egyszer csak nagyon rosszul lett itt a tanyán az én feleségem, hívtam is az uradalomból az orvost, az meg eret vágott neki, és nem tudta a vérzést elállítani. Csak folyt, folyt a vér... nem volt itt autó, szalmával béleltem egy kocsit, nem tudtam mit tenni, kocsiderékban vittem negyvenöt kilométerre Szolnokra, kórházba. Ment is a ló, hajtottam, de már hiába, az asszony már nem kérdezte tőlem többé: jó volt-e te, amit főztem? Elvérzett, meghalt, és vele halt a ház is...

Mohón kap a cigaretta után. A Fecske füstszűrős részét most nem gyömöszöli a szipka hüvelyébe, csak bekapja hirtelen.

4.

— Hogyhogy meghalt a ház is? Hát már együtt volt a pénz is?

— Hát, hogy mindent megértsen... Az egyik gyerek, aki maradt utána, két és fél éves volt, a másik gyerek másfél éves volt, s ott sírtak körülöttem, mint a szopós borjak. Nem kellett nekem már a ház, nem kellett nekem már semmi.

— Mit tett a pénzzel?

— Szégyen talán, de egy paraszt itt, a tanyán, hogy tompítsa, ami fáj... Megittam. Kocsmáról kocsmára mentem, és vége lett.

— Mi lett a gyerekekkel?

— Egyik, a nagyobbik, kendőben a hátamon volt. A másik a karomon. Így jártam én a kocsmába, és így jártam én a munkába.

— Nem gondolt arra, hogy meg kellene nősülnie?

— Gondoltam. Tetszett is egy asszony, meghalt a férje, háza is volt, és mondta: ha elveszem feleségül, még vesz nekem egy bőrkabátot is, és rám iratja a házat is... Házam lett volna. De nem vettem el ezt az asszonyt, már neki is volt gyereke, mi meg még fiatalok voltunk. Gondoltam, még nekünk is lesznek gyerekeink, s akkor hogy lesz az, hogy háromféle gyerekünk lesz? Nem vettem el. A házzal se vettem el. Egy szolgálólányt vettem el. Itt, az uradalomban, 36-ban. Most is ő a feleségem.

— Vele nem gyűjtöttek házra?

— De. Gondoltuk, megint kéne gyűjteni egy házra, de sosem jutottunk hozzá. Csak gondoltunk rá. Jöttek sorra a

BERTÓK LÁSZLÓ:

Gyorsított eljárással

A borjakat is a krumplit is
a tornyot is a bűnözőt is
a szerelmet is az életet is
sietve
szorításban
határidő előtt
közben a félig kész ügyek
a részletek földcsúszamlása
a magyarázkodás mocsarai
a beszakadt hitek
micsoda mágnes rabjai?
ki maradt le?
miről?

FAL

Vecsési Sándor festménye.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR 27

Népszava

Krajcsirovics Henrik

1021

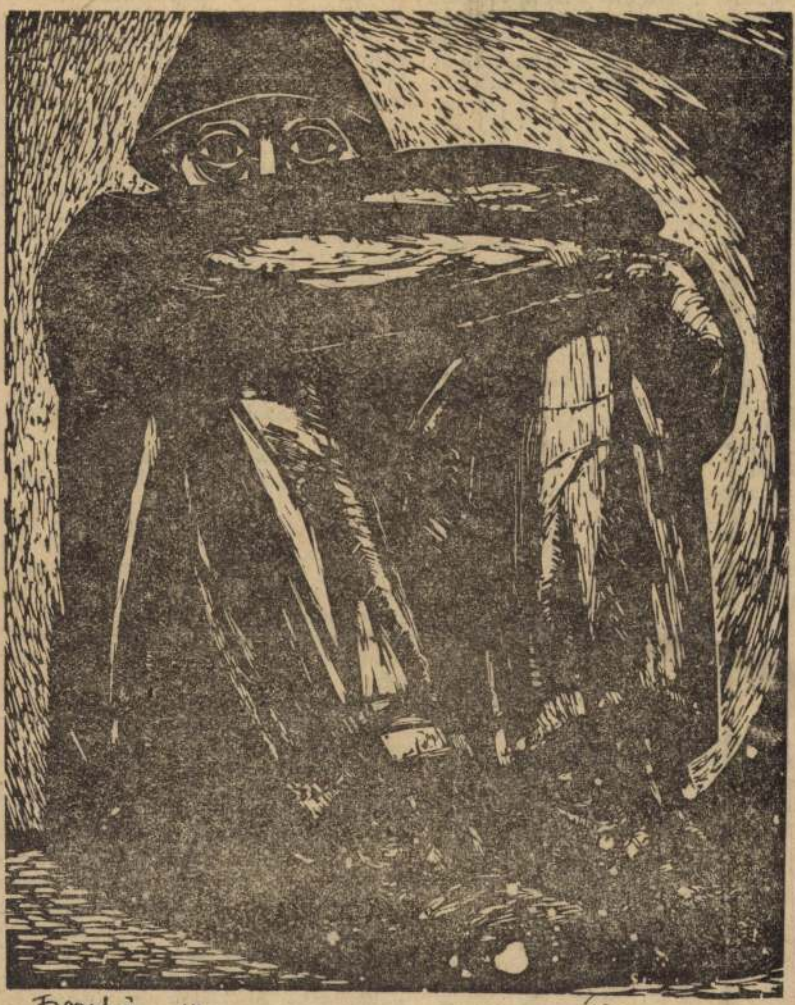

Krajcsirovics Henrik: Kubikos

van. Hogy nem köll albérletben
lódni, amíg egy komfortos, lakó
pi kéglire a beugrót összespóro
Be meg ki lesne be ide? A csill
vagy az utasok tán, ha megjö
esti vonat. Azok meg hiába le
Hipp-hopp: egy-kettő elfut vel
gőzös.

Az a!

A vonat! A gőzös! És napj
hány?!

Sivítnak, dübörögnek, a poharak is összekoccannak a kredencen a dübörgésükre. És éjjel is, nemcsak nappal. De mindegy. Kisjóska... eszem azt a buckós, drága kis testét... erős, egészséges. A piac sincs messze. A házmester is barátságos ember. Aztán, ha megvolt a takarítás és az étel is föl van téve, ki lehet ülni a napra. Sütkérezni, szunyókálni kicsit a ház menedékében.

Szemben a vasúti töltés hasal. Az aluljárótól balra, egész a vasúti hídig bozótos, kökény- és csipkebokros térség. A ház és a töltés között pedig rét. Gyermekek bírják, napestig rúgják, kergetik ott a labdát. De Terka se panaszkodhat. Otthon, Ürgemajorban se volt alkalmasabb tyúklegelője. A lábán madzag, hogy világgá ne menjen. Bár amilyen szelíd, szóértő jószág, akkor se csámborogna el, ha teljesen szabadjára volna hagyva.

... Ejnye! Mi érte a kedvest? Meggugol, a fűből csak a feje látszik ki, mintha üvegbe hágott volna. Nem, nincs semmi baj. Ni, máris fut, máris nyargal, röptében kap el valami bogarat.

Vagy... mégis baj van? Csak a mohósága ugrasztotta meg? Ne, pitye, ne, ne. Pityikém, pi... pi.

Eta néni — mert rosszat sejt — otthagyja a ház tövében a gyerekkocsit és Terkához tipeg, mert az süketnek teszi magát a haszontalanja.

S ó, egek! akkor se hederít rá, csak ül, csak kotyog, s borzolja, te-

megnyugodott. Kenben váltunk el, semmi okom arra gondolni, hogy... Ezen az estén azonban nem tudta igazán megnyugtatni magát. Rágyújtott, a faliszekrényből előhalászta a pálinkásüveget, kortyintott belőle, de a mosdónál rögtön ki is öblítette a száját. Nem akarta, hogy a lány megérezze rajta az italt, bár miközben a törülközővel a száját szárítgatta, azt gondolta hirtelen: Most azonban meglehet, hogy nem fog eljönni...

A kólásüvegeket, a paradicsomot, a papír alatt száradó kenyeret, egy magányos férfiélet rekvizitumait — félretolta az útból és az ablakba ült. Kifújta a cigarettafüstöt. Kihajolt és felnézett a magasba. Az ég kékjéből most is csak azt a bevonalazott részletet látta, amelyet körülhatároltak a házfalak, és így sohasem kelthette benne a végtelenség illúzióját. Csak nézte, nézte azt a kis mértani szabálytalanságot, amit az ég kékjéből nézhetett, és nem akarta megérteni: miért van az, hogy az emberek és a kapcsolatok rögtön ellenszenvessé válnak, mihelyt eltérnek a szokásostól. Mert mindenkinek a maga helyén kell lennie, gondolta mérgesen, ennek a lánynak is az ő helyén, nekem is az én helyemen, mert így szokták meg, és így fogadható el. Így a dolgok ellenőrzéséhez sem kell különösebb tudomány vagy erőfeszítés, hiszen így az emberek és a dolgok már-már önmagukat ellenőrzik. Az ember az ember. A szárny az szárny. A repülés../ De ha azt mondom: egy ember szárnyakkal repül a magasba fel,

1021

Krajnikovics Henrik

Krajnikovics Henrik: Pihenő (linó)

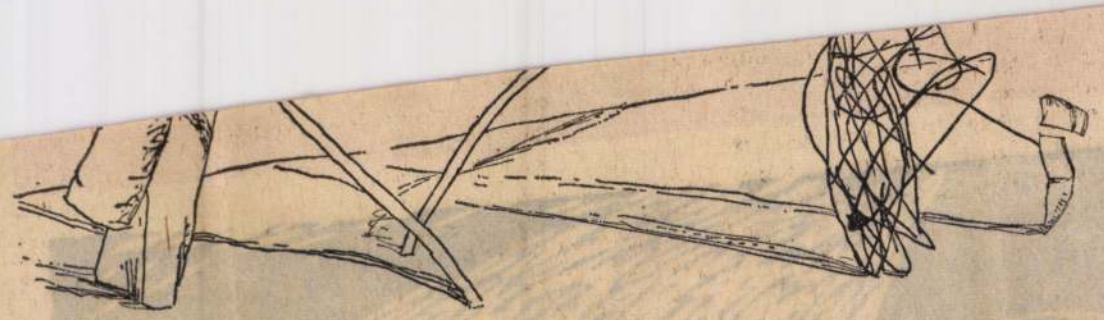

Szabados Árpád: Vázlat

...ZZÁSZÓLÁSOK AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKEIHEZ

Két olyan hozzászólást közlünk most, amilyet igazából nem szeretünk közölni. Az egyiknek szerzője arról panaszkodik, hogy félreértették, a másiknak szerzője maga érti félre a cikket, mellyel vitatkozik. Ilyen esetekben az a legkasznosabb eljárás, ha a vitapartnerek összeülnek és szóban tisztázzák: ki, mit értett félre. Azért döntöttünk mégis a publikálás mellett, hogy olvasóink ízelítőt kapjanak a személyes érzékenységnek ebből a — sajnos egyre szimptomatikusabb — műfajából is.

Gondolatcsere vagy gondolatolvasás?

z Élet és Irodalom 1974. január számában Kartal Zsuzsa *Szavers* című cikke végén elmatalóan emlegeti a „Költészet-"-hoz kapcsolódó írásomat. tal úgy találja, okot adtam arhogy kioktasson: „A versformát edezni és kitalálni a költőnek , nem a tudósnak", s e kioktaérdekében úgy kell vélnie, hogy írtam: hangsúlyos *verselésünk* kimunkálatlan. Valójában egy szót sem írtam a hangsúlyos verselésről, s véleményem szerint költőink jó néhány évszázada kiválóan művelik ezt a formát — azt írtam, s ez aligha vitatható, hogy az *elmélete* tisztázatlan. Olyan megalomániás álmaim sincsenek, hogy majd én fogom előírni Weöresnek, miféle képletekben írjon.

Végezetül „Szerdahelyi valószínűleg úgy gondolja" felkiáltással Kartal megpróbált a le sem írt gondolataimban is olvasni — becsületszavamra, igen kevés eredménnyel. De hát az effajta gondolatcserékhez elsősorban nem is gondolatolvasási produkciókra lenne szükség — meg kellene tanulni azt, hogy a vitapartner írását illik tisztességesen elolvasni.

Nem személyes indulatok vezettek, amikor ezt írom; igazán nem zavar, hogy Kartal — a fentiek szerint nyilván — fafejűnek hisz. A közelmúltban azonban jó néhány ilyen vitát kellett áttanulmányoznom — a „realizmus-vitá"-tól a „strukturalizmus-vitá"-ig — s megbökkenve tapasztalom, milyen gyakori, hogy az ellenfelek nem egymás valódi állításaival vitatkoznak, hanem ilyen „valószínűleg úgy gondolja" alapon.

A gondolatolvasás pedig nem a sajtó, hanem a cirkusz műfaja.

Szerdahelyi István

Noakhali vagy Balatonfüred?

ülpolitikai szakértőre" bízta agyobb napilapunk" a színhátikát Németh László Gandhi ájának bemutatója után — írétay Vera az És január 12-i ában. Olyanra tehát, aki azelkészülten hasonlíthatta össze áma hősét a történelmi szevel és megállapíthatta, hogy eth László Gandhija megejtőiteles. Ekképpen sikerült megni a valódi kérdést, az igazit, t Németh Lászlót és a történozófiát, amit kifejez. Legnap napilapunk tehát sikerrel t az igazmondás kellemetlen ezettsége alól.

dd ne szisszenjek fel a szúrá, „legnagyobb napilapunk" is edheti a füle mellett. Csupán t mondok el, hogy Németh Gandhiját első indiai utaelőtt olvastam s már akkor ökkentett precizitása, tárgyise, valósághűsége s már akkor ött bennem a kérdés: vajon a hitelessége azt is jelenti, hogy th László a valóságos hit ábrázolta? S mikor a Thínház bemutatóra készült, én n, bízzák rám, hogy a darabNépszabadságban írjak.

mondom, nem ez a lényeg. Az ontosabb, hogy — ha valakitörténetesen kezébe került cikáthatta — az a mondanivaló milió hiteles, de csak a milió. nfliktus — hogy vagy az László annyira elbűvöli a nézőt, hogy észre sem veszi, nem Gandhi arca néz rá, nem is Kozák Adrásé, hanem Németh Lászlóé. Létay Verát is megtéveszti, hiszen azt véli Gandhi konfliktusának, hogy *„vajon adhat-e elegendő belső megnyugvást az erkölcsi embernek, hogy vértengerben lábalva is sikerült megőriznie köntöse makulátlanságát."* Ahány szó, annyi félreértés...

Miért mértem össze a színpadi Gandhit a valóságossal? Nem kell feltétlenül színházi kritikusnak lennem ahhoz, hogy tudjam, ez egyáltalán nem kötelező. Németh László Gandhija nagy történelmi dráma lehetne még akkor is, ha egyetlen szava nem volna históriailag „hiteles", ha konfliktusai nem a történelmi színpad, hanem az emberi lélek, a gondolatok, az érzelmek megvilágításába kerülnek. Azért mértem mégis össze a két figurát, a színpadit és a valóságosat, mert így derült ki, hogy Németh László történelemfilozófiája — vagy az ügyet vagy a magadat őrzöd meg — tévedés, hamis alternatívát kínál. Az És kritikusa iránti teljes tiszteletem mellett kénytelen vagyok tehát leszögezni: írásomból *nem az derül ki*, hogy Németh László Gandhija hiteles, hanem hogy a miliő megejtően hiteles, a konfliktus azonban nem.

Ezért azonban még nem szálltam járól, arról, hogy milyen iszonyú árat kellett a szabadságért Indiának fizetnie? Jól tette-e, hogy vállalta ezt az ismeretterjesztő funkciót, jól tette-e, hogy színpadra vitte és megmagyarázni próbálta azt az egész őrült zűrzavart, amiből a független India megszületett?

Szerintem jól tette. Más kérdés az, hogy szükség volt-e a dráma bemutatására egyáltalán, hogy az a színház, amit ott a Tháliában ezen az előadáson látunk, olyan színháze, amit a holnap színházának képzelünk. Mindezen lehet vitatkozni. Az viszont szerintem kétségtelen: Kazimír Károly jól tette, hogy 1947-ben játszódó drámát rendezett, amelynek színhelye Delhi, Patna, Noakhali, s nem 1957-ben lezajlót, amelynek valódi színhelye Balatonfüred. „Nem véletlen — folytatja ugyanis előbb idézett gondolatát Létay Vera a »vértengerben lábalásról« —, *hogy Németh László milyen időpontban tette fel a kérdést, mikor vette valatóra a politikai és erkölcsi viszonyát. 1957-ben,a füredi szívkórházban kezdett hozzá Gandhi-naplója megírásáról s e dátumról nem lehet tapintatosan tudomást nem venni.*"

Attól tartok, mégis csak lehet. *Nem tapintatból.* Hanem azért, mert a *megóvni magam a történelem fertőzésétől, de kizárni alakítá-*

KUNCZ ALADÁR: TANULMÁNYOK, KRITIKÁK. (Kriterion, Bukarest)
FALUVÉGI LAJOS: ÁLLAMI PÉNZÜGYEK ÉS GAZDASÁGIRÁNYÍTÁS. (Közgazdasági és Jogi Kiadó)
ÉLETEM, EMLÉKEIM, TALÁLKOZÁSAIM. Válogatás a Magyar Rádió azonos című riportsorozatából. (MRT — Minerva)

Filmbemutatók

PÓKHÁLÓ. Magyar film. Bemutató: február 7-én.
MESSZE VAN AZ ÉG. Színes csehszlovák film. Bemutató: február 7-én.
MACBETH. Színes, szinkronizált, szélesvásznú angol film. Bemutató: február 7-én.

Színház

DIDEROT: FECSEGŐ ÉKSZEREK. Bemutató a Thália Színházban, február 2-án.
SCRIBE–MÉSZÖLY–FENYES: SAKKMATT. Bemutató a Békés megyei Jókai Színházban, február 8-án.
CSÁK GYULA: TERÉZIA. Bemutató a Pécsi Nemzeti Színházban, február 8-án.

Hangversenyek

A MAGYAR KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, február 2-án, szombaton este ½8-kor. Hangversenymester: Tátrai Vilmos, közreműködik Kovács Lóránt és Sebestyén János.
LAKATOS KATALIN zongoraestje a Zeneakadémia kistermében, február 2-án.
A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, február 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor. Vezényel: Lehel György,
BAROTI ISTVÁN orgonaestje a Zeneakadémia nagytermében, február 3-án este. Közreműködik: Németh Alice, Miklós György, Bársony László és Végvári Csaba.
SOPRONYI MÁRIA zongoraestje a Zeneakadémia kistermében, február 3-án.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye az Erkel Színházban, február 4-én. Vezényel: Ferencsik János,
AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, február 4-én. Vezényel: Lukács Ervin, közreműködik: Lehotka Gábor.
A LISZT FERENC KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, február 5-én. Vezényel: Sándor Frigyes,
A POSTÁS SZIMFONIKUS ZENEKAR hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, február 6-án. Vezényel: Lehel György, közreműködik: Dubravka Tomsic.
REIKO MATZUSAKI zongoraestje a Zeneakadémia nagytermében, február 7-én.
A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, február 8-án. Vezényel: Oberfrank Géza, közreműködik: Fellegi Ádám.

Kiállítások

RÉV MIKLÓS fotóművész kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában. Megnyitó: február 2-án.
A JELENKORI ROMÁN FESTÉSZET A KOLOZSVÁRI MŰVÉSZETI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYÉBEN. A kiállítás február 2-án nyílik a Magyar Nemzeti Galériában.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 1.
Dolgozók Lapja (Komárom)

Krajcsirovics Henrik

1021

Krajcsirovics Henrik: Fejek

net. Tessék, az ismerős barátom mesélte.

— ... szóval, ahogy már említettem, kitűnő időt fogtunk ki az ősszel. Tudod, az ősz elejei nyaralás a legjobb, Nincs zsúfoltság, nem kell sorba állni egy-egy pohár sörért, érted? Ezernyi jó oldala van ennek az időszaknak, a barátkozás szintén könnyebben megy. A mi Balaton-parti vállalati üdülőnkben is nagyszerű kompánia verődött össze. Különösen a szűkebb társaságunk volt jó, vidám és szellemes tréfával zavartuk az időt, tettük próbára egymás nevetőizmait.

— Kérlek, a történet ...

— Ja, igen, a történet. Remek lesz, meglátod, érdemes megírni, mert ilyen sztorit

szóval mi összenézt[illegible] gondolván, most m[illegible] Melyik asszony olya[illegible] hogy egy hét után [illegible] lást küld a férjének, [illegible] sen, ha kétezer fori[illegible] gedte el. Kiss azonban váltig erősítette: holnap reggel tanúk előtt küldi el a táviratot, újabb ezer forintért. Figyeljük meg, huszonnégyórán belül itt lesz a pénz.

Mit szaporítsam a szót, a távirat másnap valóban elment, a következő szöveggel: „Véletlenül betörtem az üdülő ebédlő üvegét. Mérete 250x200x0,50 centiméter. Küldj ezer forintot." Már akkor elkezdtük húzni; ez hát a nagy bizalom? Miért füllent, amikor abszolút úr a házban? Nevetett és azt mondta: Mindent meg kell indokolni. Reméli, ez csak nem baj. Hát

[illegible] csmalt, s úgy kalkulált, amennyiben „házilag" oldják meg a nem várt epizódot, az egész üveg ügy mindössze hatszáz forintba került. Persze, kitudódott, minden, egy óra múlva röhögött az egész üdülő, talán még a macskák is a háztetőn. Mondanom sem kell: Kiss barátunk azonnal összecsomagolt. s a teherautóval, üveggel, üvegezővel együtt hazautazott. Na, mit szólsz hozzá? ...

Nem szóltam semmit, mert halandó szegény

Krajcsovits Henrik

a Kanadai megyei Tanács ösztöndíjat alapított a megyei képzőművészek támogatására. A művész három hónapon át havi háromezer pt. ösztöndíjban részesül.

Pest m. Hírlap, 1942. aug. 30.

Krajcsirovits Henrik

Síkáltó rep.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Krajosirovics Henrik

Kubikos (grafika)

Népszava, 1974. ápr. 27. 102 ép. 97 sz. 5 p.

Krajcsiravits Henrik
ugyanokkal a képekkel mutatkozott be
mint tavaszal. Részt vett az Őszi Tárlat '72
kiállításon melyet a Komárom megyei kép.
zőművészek rendeztek a tatai művelődési
házban.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/330 6 old.

Krajcsirovits Henrik

Visegrád linómetszet
35x60

6. Balatoni Nyári Tárlat

Krajcsirovics Henrik

Művészi tanulmányait a Luzsicza Lajos vezette Tatabányai Bányász képzőművészeti szabadiskolán kezdte.

Kratochwill Mimi - Luzsicza Lajos; Műgyűjtő, 1972/2, 28. l.

Krajcsirovics Henrik festő

a ma míjelő tatai jubileumi kiállításon „Sárkányölők" – „Felszabadulás" c. művei szerepelnek (említve)

Jenkei János: Komárom megjei képzőművészek jubileumi kiállítása Tatán.

Komárom Megjei Dolgozók Lapja, 1969. márc. 21.

Krajcsirovics Flórek grafikusművész

a JEL képzőművészeti csoport tagja, a csoport jún. 4.-én Tatán rendezi kiállítását melyen újabb alkotásai szerepelnek.

Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1942. máj. 27

Krajcsirovits Henrik

Sikátor szitanyomat 24x60

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Krajcsirovics Henrik

grafikái az alanti mű terjedelmének kötöttsége következtében nem szerepelnek abban.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 10 l.

Krajcsirovits Henrik

Fésülködő nő, kiiómetszet, 40×26 cm
Ölelés, —"—, 50×63

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Krajcsovits Henrik festő

Képei szerepelnek a tatabányai 11/a aknán és a szénbányák központi műhelyében rendezett kiállításon

Magyar Nemzet 1975

Jannás 7
4. oldi

Krajcsirovits Henrik

Tatabányán a XI/A aknán 1975. jan-ban kiállítása nyílt.

Népszava, 1975. jan. 7. 103. evf. 5sz. 4p.

Krajcsirovits Henrik

és Papp Albert festőművész alkotáaaiból
nyilt kiállitás a tatabányai 11/a aknán és a
szénbányák központi mühelyében

Magyar Hirlap 1975 8.évf.7/8

Krajcsirovits Henrik

A tatai várban megnyílt őszi-téli tárlaton szerepelnek a művész mélyrétei: „Szerelem" – „Kettő", – „Égett naprafordók", – „Beszélgetők" (említve)

Jenkei János: Jegyzetek az őszi-téli tárlatáról. Dolgozók Lapja, (Komárom), 1975. dec. 21.

Krajcsirovits Henrik, grafikus

□ KRAJCSIROVITS HENRIK grafikusművész kiállítása augusztus 19-én, csütörtökön délután 5-kor nyílik az Eötvös Loránd utcai Helikon Galériában. A tárlat szeptember 12-ig látogatható.

– □ Krajcsirovits . . . . .

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 13.

Krajcsirovics Henrik MDK

résztvett a Pedagogus Szakszervezet VIII. kongresszusa tiszteletére rendezett kiállitáson.

Péter Imre: Pedagógus művészek kongresszusi seregszemléje.
Köznevelés. 1963. márc. 8.

mlk

Krajcsirovits Henrik

bányászéletet ábrázoló linoleum-
metszeteiért Szot díjat kapott

(K. Gy. J.) Szot díjasok műtermében. Akinek a bánya
adja a témát.

Népszava, 91. évf. 58. sz. 1965, márc. 10. 7. l.

M.D.K

Hrapisinovics Henrik
festő

Dunaparti tájai és csendéletei, valamint iparitémájú munkái ismertek.

Artner Tivadar: Tatabányai képek
Élet és Irodalom, 1963. március 26 - 10 lap

M.D.K.

Krajcsovits Henrik
festő

Méltatás.

Artner Tivadar: Esztergomi képek
Élet és Irodalom, 1963. jun 5 — 11 lap

Krajcsirovics Henrik M/K

Szerepelt a Tatabányán rendezett kiállításon.

Juhász Antal: A Komárom megyei rajztanárok kiállítása.

Pedagógusok Lapja 1963. jun. 20.

Krajcsirovits Henrik MDK

szerepelt a tatai Vaszary Általános Iskola egyik termében megnyilt kiállitáson.

"Vitázók"
"Iván bácsi"
"Lányok"
Munkásportré

Gombkötő Gábor: Szubjektiv jegyzetek a megyei képzőművészek tatai kiállitásáról.
/Képzők Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1963 jun.22.

M.D.K.

Krajcsovics Henrik

grafikus

Munkásarcmás c. művével

vett részt a kiállításon

Meksay László: Pedagógus művészek kiállítása

Művészet, 1963. július - 37 lap.

MDK

Krajcsirovits Henrik

két héten át az esztergomi művésztelepen dolgozott.

--: A művésztelepen.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1963. jul. 17.
7. lap.

mdk

Krajcsirovits Henrik

ki ebből a bányász szakkörből indult a főiskolára
" 1960-ban vette át a Képzőművészeti Szabad-
iskola vezetését.

Krajcsirovits Henrik Művészet és Művelődés
Népművelés 1963, 8. sz

33. l

Krajcsirovics Henrik MDK

szerepelt a "Tatabánya a fejlődés utján" c. rendezvénysorozat keretében rendezett kállitáson.

"Tatabányai dombok"
"Alsógallai táj"
"Iván bácsi"
"Papp Albert"
"Dunaág"

Győrky Zoltán: Egy kiállitás vendégkönyvébe.
Komárom megyei Dolgozók Lapja ~~1960/vagy~~ 1963?
szept. 7.

Krajcsiovits Henrik
festő

M.D.K.

Bányászok (lino)
(repro)

Élet és Irodalom, 1963. szeptember 14 – 6 lap

MDK

Krajcsirovics Henrik

szerepelt a tatai Kuny Domonkos Muzeumban rendezett téli kiállitáson.

"Vitázók"

Biró Endre: Képzőművészeink téli tárlata.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja 1963. dec. 31.

Krajcsirovits Henrik

SZOT-díjas művész. Az 50-es évek elején alakult Munkáscsoportban tevékenykedik.

Képzőművészeti élet Komárom megyében.
Népművelés, 1963, 12. szám, 6. lap

Krajcsirovits Henrik

55. Tájrép, zréla, 60×80 cm.
56. Párisi hártelős, monot. 61×39,5 cm
57. Pihenős, monot., 44×39 cm.
58. Vitárók, lino, 50×70 cm.
59. Ablakban, lino, 30×50 cm.

Reprod.: Vitárók

Északdunántúli képzőművének első
ziállítása, Székesfehérvár, 1964. kat.
bev. Kovács Péter.

MDK

Krajcsirovits Henrik

Dombok, kr.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

Krajcsirovics Henrik

Festőművész. A tatabányai Bányász Művelődési Ház képzőművészeti körének tanára.

Kiváló képzőművész körök.

Népművelés, 1964. január XI. évf. 1. szám. 36. lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Krajcsirovics Henrik

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 MÁR 30

1021

Tatabányai képek

Lassan tíz éve lesz annak, hogy megkezdődött képzőművészetünk decentralizálása. Ez idő alatt sikerült több helyütt olyan gócokat kialakítani, amelyek évről évre újabb művészeket vonzanak magukhoz — elsősorban a fiatalok közül. A vidéki centrumok föllendülésében a helyi adottságoknak megfelelően másmás serkentő tényezők játszanak közre. Vásárhelyen például a festői táj és a sajátos paraszti életforma mellett a ma is eleven hatású hagyomány; a Tornyai, Rudnay és Endre Béla révén felvirágzó alföldi festészet örökségét olyan művészek, mint Almássy Gyula Béla, vagy Kürtösz D. István első kézből, de korszerű változatban közvetítik a közönséghez. A helyi múzeum és a tanács messzemenő támogatása, az Alap több művésztelepe és a Képcsarnok állandó vásárlásai biztosítják számukra a nyugodt alkotómunka lehetőségét.

Ezeket az előnyöket élvezik a miskolciak is, csakhogy ők nem támaszkodhatnak számottevő helyi hagyományra. Annál többet jelent számukra a borsodi főváros ipari atmoszférája, amely művészetük egyik legfőbb ihletője. A tatabányaiak viszont a helyi szervek kellő támogatása híján szinte kizárólag az utóbbira támaszkodnak. Annál értékesebbek több évi munkásságuk eredményei. Néhányukkal érdemes közelebbről megismerkednünk.

Tatán él és alkot évtizedek óta *Dobroszláv Lajos*, aki finom tónusú tájképekkel tette ismertté a nevét; ecsetje élményszerűen rögzíti a tóparti, műemlékekben gazdag város poétikus atmoszféráját. Ugyancsak itt, az egykori Vaszary-villában alkot *Kerti Károly*, aki alföldi pátriáját cserélte fel a Dunántúlra. A környezetváltozás határozottan előnyére vált. Azelőtt főként tanulmány jellegű rajzokat küldött a kiállításokra, az utóbbi években viszont — látnivalóan a munkásélet iránti fokozott érdeklődés hatására — stílusa erőteljesebb, markánsabb lett. Realista maradt a szónak eredeti értelmében: figyelme a mai élet ábrázolására összpontosul továbbra is, csakhogy most újfajta, korszerű szemlélettel közeledik a témáihoz. Monumentális ihletésű *Szüretelő asszonyai* és bányász-csoportarcképe, a *Brigád*, olyan formavilág születését-alakulását jelzi, amely igazában megfelelő falképmegbízások teljesítése folyamán bontakozhatna ki.

Kerti Károly művészetének fellendülésében bizonyára nagy része van a régebb óta Tatabányán alkotó fiataloknak. *Szlávik Lajos* műtermében mértani szigorúsággal összefogott városkompozíciókat és erőteljes aktokat, asszonyképeket láttunk, *Győrffy Klárát* elsősorban az ipari tájak vonzzák, *Kóthay Ernő* pedig a munka újszerű ábrázolásának az egyéni módozatait keresi. Az ötödik fiatal tatabányai, *Krajcsirovics Henrik* tehetsége igen széles skálájú. Puha árnyalatú Dunaparti tájai és erőteljes csendéletei kellőképpen tanúsítják érzékét a könnyedebb, lírai jellemű ábrázolások iránt. Munkáinak java azonban ipari témájú. Ilyen jellegű műveken csiszolódott ki művészetének formanyelve, amelynek legfőbb jellemzője a szinte mérnöki logikájú formálás és a szuggesztív téri hangsúlyozás. Konstruktív szellemű városábrázolásai jelentik az átmenetet a bányatelepek sajátos világát megörökítő, a természeti táj és az emberkéz alkotta épületek, gépezetek látványát ritka harmóniába ötvöző festményei között. Erős kontúrú tájait Barcsay Jenőre emlékeztető határozottsággal építi fel, mintegy kimutatva a dombhajlatok anatómiáját, s a formákat a színek finom árnyalataival burkolja be. A férfias erőnek és a lírai gyöngédségnek ez a kettőssége különös varázst kölcsönöz a képeinek. Művészete kiválóan példázza, miképpen lehet külsőséges csapkodás nélkül, sokszor szinte aprólékos természethűséggel olyan modern realista művészetet teremteni, amelynek lebilincselő hatása éppen a látvány átalakításában, a korszerű kifejezőeszközök bátor alkalmazásában rejlik.

Ugyanez a titka Krajcsirovics emberképeinek. Színes linómetszetei többnyire csoportkompozíciók. A bányába igyekvő munkásemberek mozdulatai felettébb életszerűek, súlyosan lépnek, miként a föld mélyének hétköznapi hősei a valóságban. A testek fekete foltjai közé ékelt néhány erős színfolt drámai feszültséget visz a cseppet sem idillikus, nagyon is reális emberábrázolásokba. Az igen tehetséges fiatal alkotó, aki szívós akarattal fejlesztette ki egyéni művészetét, minden nehézséget vállalva érte, megérdemelné az illetékesek fokozottabb figyelmét.

A tatabányaiak általában az eddiginél jóval nagyobb erkölcsi és anyagi támogatást érdemelnének a helyi szervektől, amelyeknek vezetői, a jelek szerint, az alkotók magánügyének tekintik a helyi művészet alakulását. A nyáron jelen voltam a tatabányai József Attila kultúrházban megrendezett egyik tárlat megnyitóján, amelyen egyetlen hivatalos személy sem jelent meg. Igaz, a közönség is csak gyéren szállingózott, lévén, hogy az emeleten zajló bajnoki bokszmérkőzés jobban vonzotta a kultúrház látogatóit. Félreértés ne essék: a mozgalmas sportesemények mindig is jóval nagyobb tömegeket fognak vonzani, mint a tárlatok, de az is igaz, hogy ha nem teszünk meg mindent az utóbbiak iránti érdeklődés felkeltésére és fokozására, akkor a jó művészetnek nem lesz közönsége Tatabányán.

A városban és a megyében jó néhány tehetséges alkotó él és dolgozik. Ők sokat tehetnének a munkások képzőművészeti nevelése érdekében is, ha észrevennék őket, és támogatnák annyira fontos munkájukat. Erre pedig nagy szükség van, mert a régi ízlés jó táptalaja az értéktelen giccsnek. Tudnak erről Tatabányán is; a Fruzsina utcai megyei könyvtárban nemrég rendeztek giccsellenes ankétot. Fogjanak össze a művészekkel a kultúrház vezetői, a helyi pedagógusok, könyvtárosok és más értelmiségiek, és tegyenek az eddiginél jóval többet a közízlés fejlesztéséért. Könnyen megtehetik, mert olyan tehetséges művészgárdával, mint Tatabánya, kevés városunk büszkélkedhet.

ARTNER TIVADAR

Lakner László rajza

eg a többit...

ink. Mesélj.

lletted megyek.

en édes vagy!

.. mérnök le-
út- és hídépítő.
!...
ak majd.

k

tem

ndent befed,
ar eget,
egyre érne.
vétlen,
nered,
lehet —
jben.

hó
a szél,
zenél —

dó
nattfehér,
ér,
ni jó.
ifjúság —
ipad,

nak

e

n.

el,

— Nevetség tárgya leszek majd, annyira foglak szeretni. Igen.

— Igen.

— Igen. És persze mindenhova elviszlek. Egy ilyen nő, mint te, pompás keretet érdemel.

— Drága, édes kölyök, mert vagy ekkora tróger. Mért van ilyen bolondnak való szőke hajad. Mért vagy ekkora rémes, javíthatatlan, alvajáró senki, pici Pistám, drága barátom.

— Azt akarom, hogy hátaslovon járj! Eleinte persze bizonyos feltűnést kelt a dolog a párizsi Rue de Rivoli táján, de aztán, megfelelő borravalók és egy kis sajtó-felhangolás után, szemet hunynak a hatóságok.

— Kalap?

— Méteres átmérőjű, rajta plörőz. Valódi struccfarok. Szádban pipa.

— Pipa?

— ROPP gyártmányú gyarmati tengerészpipa, lefelé fordított fejjel. Benne vördzsiniai szűzdohány.

— Mesélj.

— A nyeregkápán kismajom, Pici makimajom, a karmoslábúak alfajából, frakkban. Ő is pipázik.

— A ló is.

— A ló is pipázik, a nyeregkápa is pipázik. Megrajzoltatlak a korszak nagy karikaturistájával és olajfestékbe hengergettetlek a korszak nagy olajfestékbe-hengergető piktoraival. Kérésedre egeret tetováltatok a combodra és rumtól lerészegített féllábú tengerészek élet-halálküzdelmét rendezem meg erkélyed előtt, valódi skalpkésekkel és mérgezett hegyű mankókkal. Szeretni fogsz?...

— Szehe-rehet-nihi...

— Most meg bőgsz? Mondjam?

— Mohond-jahad... Mohond-jahad...

— Ha néha mégis könny fakad szemedből, kristály-üvegcsébe fogom fel. A kristályüveget átlátszó piramisba helyezem, színes neonáradat világítja meg belülről. Minden emeletén táncszámot lejtenek a Broadway mestertáncosai. Fent villog az ICA KÖNYVE felirat, lent mű-tenger zölden háborog...

— Istenem, drága jóistenkém drágám...

— Mi baj? A kikötő párás hullámain, egy hajnalon, kézenfogva besegítlek a himbálózó mahagóni-jottba... A mélyben reflektorok kereszttüzében cikáznak a neked-tenyésztett szörny-halak...

— Csak ma...

— Zene szól, a bársonynyugszékbe ülsz, a nap kél, kiveted elektromos horgodat...

— Csak ma ne lettél volna ilyen...

— Milyen? Mindenki néz a parton. Ez itt Ica, ez itt Ica, suttogják...

— Ilyen hülye. Ilyen szamár, ilyen önző, ilyen bolond.

— Királynő? kérdik. Melyik országból, melyik dinasztia?... Utat nyitnak, mert érkezik a lordmajor és... Mi az?

— Megérkeztünk. Itthon vagyok. Megyek haza.

— H, Ica. Máris?...

— Máris.

— De kár! Szerdán jössz?

— Nem.

— Mért nem, édes Ica?

— Adj egy csókot... Jaj. Jó volt. Most már szaladj... Mert szerdán lesz az esküvőm.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Krajcsirovits Henrik

1963 MÁR 10

1021

SZOT-díjasok műtermében

Akinek a bánya adja a témát

A műteremben — már tudom róla — hasztalan keresném. Délelőtt gyermekkezeket vezet rajzlapok felett, déltől regiment hivatalos ügyben jár, este szakkör, előadás. Műtermének neonfénye éjfél tájban gyúl ki, s ég gyakran hajnalig.

De még csak délelőtt 10 óra van.

Negyven gyermek elmélyülten satírozza néhány mértani test papírra vitt mását. Míg valaki felügyel a negyven ceruzára, egy órácskát — soronkívül — megnyitjuk *Krajcsirovits Henrik* tatabányai alkotóműhelyét.

— Ugye, csodálja a sokféle funkciót?... Rajzot tanítok, vezetem a képzőművészek megyei munkacsoportját, szakfelügyelője vagyok a megye rajz-pedagógusainak, tagja az SZMT kulturális bizottságának, munkásszállásokon előadok, csaknem negyven tagú szakkört irányítok — soroljam még?...

Képeire csak az éjszakából jut.

— Nem kellene lemondani valamiről?

— Később talán igen, de most még sokat kell tenni azért, hogy végre megismerjék, kívánják és keressék az emberek mindazt, amit egyetlen szóval úgy hívunk: szép.

Behoz egy darab furnírlemezt. A dossziéból kihúz egy Csontváry-reprodukciót, ráteszi a lemezre, s az egészet letakarja egy nylonlappal.

— Tudja, mi ez? Egy kép a »lépcsőházi kiállításból«. Ugye, még nem hallott róla? Az ötlet a szakkörben született meg. A tagok hazavisznek tíztíz felkasírozott reprodukciót és otthon, a lépcsőházban kiakasztják. Egy hétig kinn lesz, s esténként összejön a ház, beszélgetésre. Akik a szakkörbe járnak, azok vezetik a vitát és magyarázzák az alkotás értékét, szépségeit. Aztán a házak között rendszeresen cseréljük a tárlatokat. Egyet-egyet vidékre — iskolákba, művelődési otthonokba — is útnak indítunk.

Csak úgy feszül benne a sokféle terv. Már kijelölték a szakkör nyári művésztelepét. Minden évben másutt ütnek tanyát. Örömmel meséli a megyei képzőművészek fontos részgyőzelmét. Azt a tanácsi és népfront-határozatot, amely szerint: a jövőben minden olyan képzőművészeti alkotás elhelyezéséről, amelyet Tatabányának szánnak, feltétlenül kikérik a megye élvonalbeli festőinek vagy szobrászainak véleményét.

De mit alkot a házigazda, milyen tervei vannak Krajcsirovits Henriknek, aki a mai bányászéletet ábrázoló linóleummetszeteiért kapta meg a Szaktanács díját?

— Változatlanul a bánya adja témáim legjavát. Itt élek, magam is bányász voltam, »otthon« vagyok fenn is, a mélyben is.

Gyakran látni őt egyikmásik aknában vázlatokkal. Állványa tetejére tűzve most is ott van a kemény bőrsapka, a föld alatt dolgozók kötelező viselete.

— Még mindig keresem a kifejezés új eszközeit. A metszetet szeretem, de jobban vágyódom a nagyobb méretek, a nagyobb felületek után.

Mohácsi farostlemezzel kísérletezik. Temperával és krétával dolgozik rajta — csak még a rögzítés nem tökéletes.

— A kréta elmosódik, mit gondol, mivel kellene megkötni?...

Elfutott a kurta óra. Siet, mert az iskolában negyven ceruzának azóta már bizonyosan elfogyott a munkája. **(K. Gy. J.)**

A FÖLD TÜZELŐANYAG- ÉS FÉMKÉSZLETEI

Az Amerikai Tudományos Akadémia egyik különbizottságának legújabb jelentése szerint az emberiség eddig a Föld összes szerves tüzelőanyag-készletének (szén, földgáz, olaj) mintegy 10 százalékát használta fel. A rohamléptű iparosodás és technikai fejlődés következményeként a következő 350 évben elhasználjuk majd a Föld teljes szénkészletének 80 százalékát, a földgáz- és olajkészletek 80 százaléka viszont már csupán 80 évre lesz elegendő a bizottság vizsgálatai szerint.

A különbizottság véleménye szerint alapvetően fontos, hogy a világ tudósai

más energiaforrások

hasznosítása felé fordítsák figyelmüket. Mindenekelőtt módon évszázadok múlva is megfelelő mennyiségű nyersanyag áll majd rendelkezésére az egyre fejlődő iparnak.

Véleményünk szerint a különbizottság jelentése — akárcsak a polgári közgazdászok korábbi vizsgálatai — ezúttal is

pesszimista.

Nyugati tudósok ugyanis már évtizedekkel ezelőtt megjósolták, hogy századunk közepére kifogynak néhány létfontosságú fém (réz, ólom stb.) készletei — jóslataik azonban nem váltak be. A mind tökéletesebb eszközökkel felszerelt geológiai kutatás ugyanis mind több új nyersanyaglelőhelyet tár fel; s még mindig sok a geológiailag át nem kutatott terület. Elegendő csupán

Szibériára

utalnunk, ahol az elmúlt évben a geológusok hatalmas, korábban nem is sejtett

kőolajlelőhelyeket

tártak fel. S még meg sem kezdtük a Föld mélyebb rétegei kincseinek felkutatását és hasznosítását, a vizsgálatok szerint még itt is

hatalmas tartalékokra

számíthatunk. Minden jel arra vall, hogy rövidesen a kezünkbe kerül a magfúziós energia békés hasznosításának kulcsa is, s akkor rendkívüli energiabőség köszönt majd az emberiségre. Semmi okunk sincs tehát rá, hogy félreverjük a harangokat.

Félvezetős laserek

Az utóbbi évek egyik legnagyobb jelentőségű technikai vívmánya a rendkívül nagy energiájú, koherens fényt adó fényfok, a gázos lasereké pedig a kicsiny kapacitás. A leningrádi Félvezetőkutató Intézet munkatársa, Naszledov kísérletei galliumarzenid dióda a fényforrás. Az új típusú laser egyesíti magában a kristályos és a gázos laserek előnyeit, felépítése viszont jóval egyszerűbb, mert a villamosságot direkt úton alakítja át fénnyé, nincs tehát szükség bonyolult szerkezetű villanólámpákra, villamos kisülésekre a gerjesztéshez. Az újfajta laserekre óriási jövő vár az iparban és a tudományos kutatásban.

Teleszkópos mele

A téli hideg sok gondot, zavart okoz az üzemek munkájában is. Egyebek között sok nehézséget okoz a munkásoknak a nyersanyag-szállítmányok átvétele is: a vasúti kocsikban szállított szén, érc sziklakemény tömbökké fagy, a tartálykocsikban szállított olaj és más olajszármazék pedig annyira megdermed, hogy nem lehet ei-

nány műhely

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Krajcsirovits Henrik

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

1964 APR 18

1021

A tavaszi tárlat előtt

Beszélgetés a képzőművészeti é… eseményeiről

A tavasz a megye képzőmű-
vészeti életében is élénkséget,
friss változásokat igér. A kép-
zőművészek nemcsak új té-
mákhoz kezdtek, hanem gya-
koribbá szeretnék tenni a ta-
lálkozásokat a közönséggel. A
múlt évben kevés országos
képzőművészeti eseményre
került sor, s megyénk művé-
szei is csak a székesfehérvári
Téli tárlaton szerepeltek mun-
káikkal. Éppen ezért töreked-
nek arra, hogy minél több he-
lyi, megyei rendezvény bizto-
sítsa a képzőművészek „talál-
kozását" a közönséggel.

— Mivel foglalkozik jelen-
leg a képzőművészeti munka-
csoport, milyen eseményekre
készül? — erre kértünk vá-
laszt *Krajcsirovits Henriktől*,
a csoport titkárától.

— Legközelebbi fontosabb
programunk május második
felében a tavaszi tárlat …
A tavaszi tárlat nálunk …
hagyomány, és egy kiss…
legutóbbi hónapok munk…
nak mérlege is. A képek v…
gatása, a zsürizés lezajlott…
anyag változatosnak, érde…
nek ígérkezik. Különösen …
lünk annak, hogy a kiál…
Tatabányán, az újonnan …
épült Népházban ny…
meg. Számunkra fontos, …
egy tárlat anyaga a me…
székhelyről induljon el kö…
jára.

— Milyen új lehetős…
lesznek a közeljövőben a …
zőművészeti munkák nép…
rűsítésének?

— Az idén új kiáll…
módszerrel is kísérletez…
Április végén úgyneve…
kép-presszó nyílik a tat…
nyai Népházban. Az eszp…
szóban havonként új …

…n anyagból álló képzőművészeti
…és fotokiállítást láthat az ide
…togató közönség. A képző-
…vészeti munkák kizárólag
…leszyei művészek alkotásai
…megyek — a fotóanyagban
…épei és országos kiállítások
…gyéb …pnak helyet.
…sopor… esemény is szerepel
…omáivos programjában. A
…az idén nyári művészte-
…k meg. A tízéves jubi-
…ünneplő város tanáj-
…aptak meghívást. A
…ep egyúttal szakmai
…zést is jelent. Ne-
…berek, művészet-
…tartanak majd
…részvevők szá-
…oszlányban ké-
…pedig kiállí-
…a vendéglátó

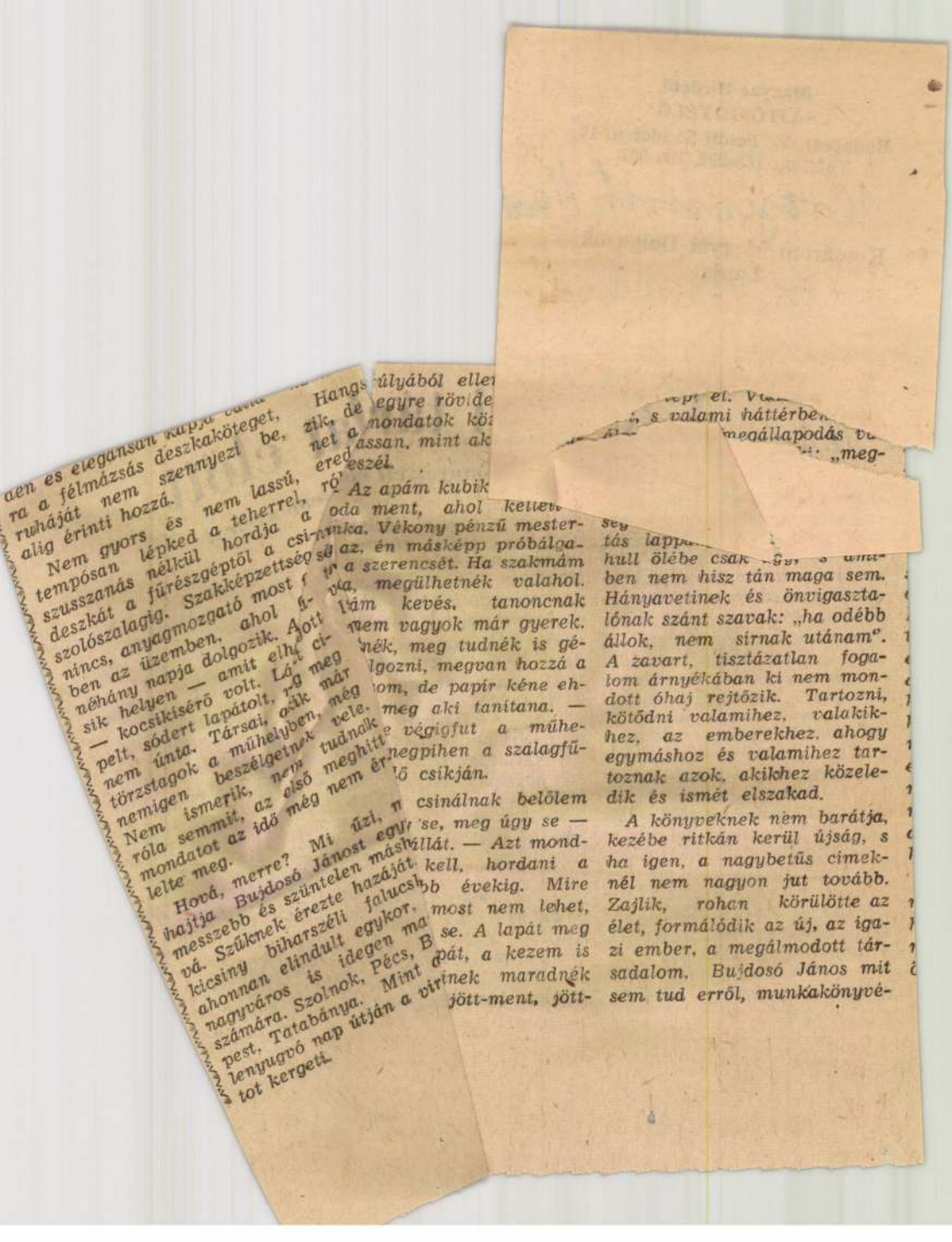

den és elegánsan kapja vá-
ra a félmázsás deszkaköteget,
ruháját nem szennyezi be,
alig érinti hozzá.

Nem gyors és nem lassú,
tempósan lépked a teherrel,
szusszanás nélkül hordja a
deszkát a fűrészgéptől a csi-
szolószalagig. Szakképzettség
nincs, anyagmozgató most
ben az üzemben, ahol
néhány napja dolgozik. A
sik helyen — amit elh
— kocsikísérő volt. Lá
pelt, sódert lapátolt, r
nem únta. Társai, a
törzstagok a műhelyben, m
nemigen beszélgetn
Nem ismerik, nem tudnak
róla semmit, az első meghitt
mondatot az idő még nem ér-
lelte meg.

Hová, merre? Mi űzi,
hajtja Bujdosó Jánost egy
messzebb és szüntelen más
vá. Szűknek érezte hazáját
kicsiny biharszéli falucs
ahonnan elindult egykor,
nagyváros is idegen ma
számára. Szolnok, Pécs, B
pest, Tatabánya. Mint
lenyugvó nap útján a vir
tot kergeti.

Hangs
zik, de
net a
ered
ró

úlyából elle
egyre rövide
mondatok köz
assan, mint ak
eszél.

Az apám kubik
oda ment, ahol kellet
nka. Vékony pénzű mester-
az, én másképp próbálga-
a szerencsét. Ha szakmám
a, megülhetnék valahol.
ám kevés, tanoncnak
nem vagyok már gyerek.
nék, meg tudnék is gé-
lgozni, megvan hozzá a
om, de papír kéne eh-
meg aki tanítana. —
végigfut a műhe-
negpihen a szalagfű-
ő csikján.

csinálnak belőlem
se, meg úgy se —
állát. — Azt mond-
kell, hordani a
bb évekig. Mire
most nem lehet,
se. A lapát meg
pát, a kezem is
inek maradnék
jött-ment, jött-

...pt el. V...
..., s valami háttérben...
... megállapodás v...
... „meg-

seg...
tás lapp...
hull ölébe csak ...gy, s ami-
ben nem hisz tán maga sem.
Hányavetinek és önvigaszta-
lónak szánt szavak: „ha odébb
állok, nem sírnak utánam".
A zavart, tisztázatlan foga-
lom árnyékában ki nem mon-
dott óhaj rejtőzik. Tartozni,
kötődni valamihez, valakik-
hez, az emberekhez, ahogy
egymáshoz és valamihez tar-
toznak azok, akikhez közele-
dik és ismét elszakad.

A könyveknek nem barátja,
kezébe ritkán kerül újság, s
ha igen, a nagybetűs címek-
nél nem nagyon jut tovább.
Zajlik, rohan körülötte az
élet, formálódik az új, az iga-
zi ember, a megálmodott tár-
sadalom. Bujdosó János mit
sem tud erről, munkakönyvé-

Krajcsirovics Henrik

A tatabányai kép-presszó kezdeményezője. 14 grafikai anyaga kiállítva: 14 db kréta, szén, linó.

említve:

Bánszki Pál: Kép-presszó.

Népművelés, 1964 9. szám, 42. l.

1964 MÁJ 9.

Megnyílt Tatabányán a képpresszó

A tatabányai Népház előcsarnokából nyíló, vonzó, ízléssel berendezett kis eszpresszó bejáratánál apró tábla jelzi, hogy nem akármilyen szórakozóhelyre lép be a látogató. *Képpresszó* nyílt itt a *napokban*. Van már az országban libresszó, ahol könyveket, folyóiratokat olvashatnak a fekete mellett a vendégek, terjed a divatja a mopresszónak is, amelyben filmet vetítenek a közönségnek — s most íme, újszerű ötletként Tatabányán megnyílt a képpresszó is, ahol beszélgetés, csevegés közben képekkel, képzőművészeti alkotásokkal ismerkedhetnek a látogatók.

Az első kis kiállítás *Kraicsirovits Henrik* SZOT-díjas tatabányai képzőművész grafikai munkáiból ad ízelítőt a közönségnek. S bár a képek önmagukért beszélnek, az asztalokon kis katalógust találnak a látogatók a kiállító művész munkásságának rövid ismertetésével, s a képek jegyzékével. Ez a kis ismertető a „tárlatvezetést" igyekszik pótolni, és a tudatosabb szemlélődést, tájékozódást szolgálja. Az asztalokon a *Művészet* című képzőművészeti, és a *Foto* című fotoművészeti folyóirat példányait is megtalálják és böngészhetik az érdeklődők. Tervezik, hogy a kis „tárlatvezető" prospektusok a jövőben egy-egy képzőművészeti műfaj, vagy technikai eljárás stb. leírását is tartalmazzák majd, hogy még több lehetőséget nyújtsanak a képpresszó közönségének a képzőművészet alaposabb megismerésére.

A most megnyílt kiállítás május végéig tart nyitva. Ezt követően más művészek, *Kerti Károly*, *Szlávik Lajos* munkáit, láthatja majd a közönség egy-egy hónapra. A rendezők remélik, hogy a mai képzőművészetet népszerűsítő kezdeményezés sikert arat, s a kiállítások anyaga nemcsak érdekes dekorációt jelent majd a képpresszóban, hanem tartalmat is. S ez már egy kissé a közönségen is múlik.

— g —

nem szép sza
gük, hanem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

Új mezóga

Jeszensz

A szerző – ben is sokan és kertészeti vén — legú több évtizede kásságának tapasztalatait tárja a nyilvánosság elé. Hivatásos és kezdő kertészeknek hasznos tanácsokat nyújt a könyv, amely a zöldségtermesztési munkák módszereit, eszközeit és gépeit foglalja össze.

Példái, képei az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek kertészeteiben és háztáji ker- tig. Foglalkozik a melegágy, a szaporító-ház, az ültetés-vetés, a gondozás és növényvédelem, az öntözés, a gépesítés, valamint a betakarítás és tárolás valamennyi gyakorlatban fontos kérdésével. Minden fejezet végén külön összefoglalást is közöl.

FÁCÁNBIRODA

Tavaszi napfény, festői szépségű, vadregényes táj. Talán éppen ez az, ami a dolgos hétköznapokat is ünneppé varázsolja az erdő sűrűjében. A zöldellő lombrengeteg olyan birodalmat őriz, amelynek állampolgárai: fácánok. Származásukat tekintve távoli tájak — Mon- százat, az idén már nyolcszáz darab fácántojást gyűjtenek össze naponta a telepen. Éppen befejezés előtt áll a fácánbirodalom új szülő otthonának építése. A villanyszerelők már az utolsó simításokat végzik, így a sok ezer tojásból már ebben, az ország legkorszerűbb fácán-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 26

Dolgozók Lapja (Komárom)

Krajcsirovics Henrik

1021

KRAJCSIROVICS HENRIK: SZŐLŐHEGY

Türkménia adja.

A köztársaság hatalmas mesterséges folyója — a 950 kilométer hosszú Kara-Kum csatorna — Közép-Ázsia hatalmas sivatagát átszelve, ma több száz ezer hektár, hajdan terméketlen földet öntöz. A csatorna menti területek a köztársaság gyapottermelésének 45 százalékát adják. Türkménia évi bruttó gyapottermelése egyébként a szovjethatalom évei alatt 14,6-szorosára emelkedett és ezzel elérte az 1 millió tonnát.

Kimagasló eredmények szü-

lettek az ötver[illegible] alatt a köztársaság kulturális életében is. Míg 1924-ben Türkménia 170 iskolájának 16,9 ezer tanulója volt, ma az általános iskolák száma 1600-ra emelkedett. Harminc középfokú oktatási intézményében, 6 főiskoláján jól képzett szakembereket készítenek fel hivatásukra.

Nagy változások történnek Türkménia irodalmi és kulturális életében. Színházai, ének- és táncegyüttesei, öntevékeny művészeti együttesek százai gazdagítják a türkmén nép kultúráját.

MDK

Krajcsirovics Henrik

Dombok, monotypia

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.1964.máj.

Tdsf: W. George: 2. Ist.
Kdge, Tdf, Tdsf: Tdsf\.
fdfdfdfsr, esavsvsv dvf
fdsf vsvsvsvsv, vsvsvsv

Krajcsirovits Henrik MDK

szerepelt a tatabányai Népházban rendezett kiállitáson.

--: Megnyilt a megyei képzőművészek tavaszi tárlata.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964 jun. 3.

Arajcsirovits Henrik

MDK

szerepelt a kiállitáson.

"Táj", "Palahányó" és bányászalakja.

Sobor Antal: Három megye képzőművészeti csoportjainak egyesitése. – Komárom megye képző - művészeinek kiállitása Tatabányán.

Fejér Megyei Hirlap. 1964. jun. 7.

MDK

Arajcsirovits Henrik

szerepelt a kiállitáson.

és a kiállitás földszinti termében önnálló grafikai tárlata volt a kép-presszo falain.

Sebor Antal: Három megye képzőművészeti csoportjainak egyesitése. - Komárom megye képző-művészeinek kiállitása Tatabányán.

Fejér Megyei Hirlap. 1964. jun. 7.

Krajcsirovits Henrik MDK

junius közepe óta a művésztelep lakója.

--: Művésztelep Oroszlányban.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964. jul. 1.

Krajcsirovics
Grafikus

M.D.K

Részt vett a tárlaton

Velmacher Anna: Dolgozó emberek között
Művészet, 1964. augusztus – 42 kép.

Krajcsirovics Henrik

Vitézek (liliő)

Dombok (kréta)

2 reprodukció.

Népművelés, 1964 9. szám, 42. lap.

Krajcsirovits Henrik festő

Szöveg emliti részvételét a komárom-megyei műzészek oroszlányi tárlatán.

Emlitek mű: „Tengerpart"

Komárom megyei Dolgozók Lapja, 1964. dec. 12.

Krajcsiravics Henrik

Szerepelt az észak-dunántúli képzőművészek első tárlatán.

Fejér Megyei Hírlap 1964. dec. 22.

Krajcsiravits Henrik

Szerepelt az észak-dunántúli képzőművészek első közös tárlatán.

Kom. megy. Dolgozók L. 1964. dec. 25.

Krajcsirovits Henrik

Festő, grafikus, 1929, Felsőgalla.
1955-ben végzi el a képzőm. Főisk.
Tanárai: Hincz Gy. és Domanovszky E.
Szóta Tatabányán dolg. mint ~~d~~ gyedag.
és a Területi Szerv. megyei megbízottja.
1955 óta rendszeresen vesz részt a megyei,
a Területi Sz. és Orn. Társlatokon. Kiáll.
Kivában, Lengyelo. Németorn. ~~1961 Orn. Ped.~~
~~Kiáll.~~

tost.

Északdunántúli képzőművészek második
kiállítása, Sékesfehérvár, 1965. kat. bev.
Kovács Péter.

45.

Krajcsirovits Henrik

életrajz /oft.

1961 - Osm. Ped. Kiállítás díja

1962 - SZOT díja.

1965-ben a M. K. Szöv. tagja lett.

Északdunántúli képzőművének második Kiáll. Székesfehérvár, 1965. Kat. bev.: Kovács Péter.

45 l

Krajtsovits Henrik

Munkás, monotypia, 50 × 70 cm
Kolónia - 50 × 70 -
Szedelőt - 50 × 70 -
Bányász olaj 120 × 190 -
Reprod.: Szedelőt

Északdunántúli képzőművészek második kiáll.
Székesfehérvár, 1965. Kat. bev.: Kovács Péter.

45 l.

Krajcsirovits Henrik

1.

Készülődés - litográfia Bp. 1961.
620x435 mm. 100.-Ft.

Munkásőr bányászokkal - litográfia Bp. 1961.-Ft.
620x435 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi gtafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 241.l.

Krajcsirovits Henrik

Munkásőr énekkar - litográfia Bp. 1961.
620x435 mm 100.-Ft.

Zászlóavatás - litográfia Bp. 1961.-Ft.
620x435 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és netszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 241.l.

Krajcsirovits Henrik

Beszélgetők - litográfia Bp.1961. 220x435 mm.
100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 196.1.

MDK

Krajcsirovits Henrik

Faluvége, szin.linó

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Szinház 1965.

MDK

Krajcsirovics Henrik

Nagyiroda előtt, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

M.D.K.

Krajcsirovics Henrik, grafikus

„Vitorlázór" c. linoleum metszetét és „Pihenőr" c. monotypiáját állitott ki – valamint egy konstruktivitásra törekvő tájképét – az Eszardunántuli Képzőművészek első kiállitásán.

Fejér megyei Szemle, 1965. 1. sz. 151-152 old.

Krajcsirovics Henrik M.N.K.

Müvei a kiállitáson

Vitázók

Tájkép

/ Romváry Ferenc: Az észak-dunántuli képzőművészek I. tárlata
Dunántuli Napló 1965 febr. 14.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

1965 FEB 1 u.

Krajcsirovics Henrik

MŰTEREMLÁTOGATÁSON

Délelőtt a Váci utcában találkozom vele, délután Esztergomban, este a tatabányai Népházban.

Érdekli az új irodalmi irányzatok, a mától szovjet költők versei, látta a legújabb filmszenzációt, és a táskája mindig tömve van újságokkal.

Reggeltől estig úton van, szervez, előadást tart, tanít a tatabányai Arany János iskolában. Sok jó kezdeményezés indult már el tőle. Az ő ötlete volt a Népházban megnyílt képpresszó is. Évek óta a megyei képzőművészeti csoport titkára.

Üldögélünk a műtermében, oldalt két tájkép, az első kiállításán szerepeltek. A kiállítás az ötvenes években volt, akkor „jött" ezekkel a különlegesnek ható fákkal. Csak a koronaleírta kontúr jelezte élesen, hogy fák, növények. Nézegették, fintorogtak. Mi ez? Egy fának legyen gallya, levele. Egy öreg bácsi minden este eljött, végignézte a képeket, aztán elment. Másnap újra jött.

A festőt izgatta az érdekes látogató. Megkérdezte, mit szól ezekhez a képekhez?

— Első este dühösen mentem el — mondta az öreg —, másnap a kíváncsiság hozott ide újra. Aztán mentem hazafelé, és nézegettem a fákat. A sötétben csak a lámpák fénye világította meg a gömbjüket. Van annak az embernek valami igaza — gondoltam —, aki ezt így festette, és eljöttem harmadnap is.

— Ez jobban esett — meséli —, mint a vendégkönyv dicsérő sorai.

A megyei képzőművészetet ismerő ember Krajcsirovics Henrik neve hallatára önkéntelenül is hozzáteszi: munkásábrázolás. Ezért is meséli el, hogyan született a nagyméretű képe, amely fehér háttér előtt mozdulatlanul álló, sötét kontúrú bányászokat ábrázol.

Kísértették ezek a figurák. Sokszor figyelte meg a bányászokat, akik leszállás előtt már beöltözve hallgatták a munkabeosztást. Csendben álltak, szinte mozdulatlanul, de valami belső feszültség áradt belőlük. S egy nap disznóvásárló emberek csoportosulásában figyelte meg azt a különös belső dinamikájú mozdulatlanságot. Néhány óra múlva pedig buszra váró, munkába induló bányászcsoport véste emlékezetébe a képet.

Hazajött hát, lecsiszolta a lemezt, lázasan dolgozni kezdett, és megszülettek a hatalmas, néma csoportba rendeződött figurák, a nevezetessé vált kép alakjai.

S a „Vitatkozók"? Mindig kiteszi maga elé ezt a linómetszetet, mert lépcsőnek érzi saját fejlődése útján. Érdekesen született ez a kompozíciója is. Négy nő beszélgetését figyelte meg egy alkalommal. Nem vitatkoztak, nem veszekedtek, s egyikük sem haragudott. De a négy arc adott egy érdekes pszichológiai hangulatot. Egy ember, aki beszél, és aki hallgatja, s a többi, akik véleményük szerint tartoznak valamelyikhez. Próbálta több alakkal. Sok volt a figura, sok a beszéd. Aztán megcsinálta három alakkal. Az egyik beszél, a másik hallgatja, a harmadik bólint a beszélő felé. A harmadiknak kell tartoznia valamelyikhez, mert csak egy igazság van.

Ha nem fest, meg lehet találni az iskolában, Pesten vagy valamelyik művésztelepen, este a szakkörben, s ha egyik helyen sem lelhető fel, előadást tart valahol.

A legemlékezetesebb előadása?

Egy alkalommal a XII-es aknáról telefonáltak; szeretnék, ha vasárnap délelőtt előadást tartanék. Ismerkedés a művészettel címmel! Száz szocialista brigádtag jelenik majd meg — mondták.

Letette a telefont és megcsóválta a fejét. Vasárnap délelőtt százan? Jó, ha húszan lesznek.

Százhúsz ünneplő ruhás ember várta a Népház nagytermében, közülük harminc éjszakás volt, és reggel, néhány órával az éjszakai műszak befejezése után jött el előadást hallgatni a művészetről. Ott volt az igazgató, a párttitkár, a főmérnök is. — Ez — keresi a szavakat — ez az érdeklődés, komolyan mondom, nagyon meghatott.

Sokszor mondta, jó lenne egy kicsit pihenni, nem foglalkozni semmivel, csak átlustálkodni a napokat.

Nemrégen megpróbálta. Siófokon egy hétig nem foglalkozott semmivel. Pingpongozott, olvasgatott, sétált. Első nap furcsa volt, második nap idegesítő, és harmadik nap azon töprengett, hogyan fogja behozni ezt az eltékozolt hetet.

Államunk SZOT-díjjal tüntette ki, nevét ismerik már nemcsak a megyében, de az országban is. Akik ismerik és becsülik az újat, a művészit kereső, teremtő nyugtalanságot szeretik munkáiban.

Elégedett lehet hát eredményeivel. Ő mégis azt válaszolta erre: — Nem. Az ember nem lehet soha elégedett. Ez csak pillanatnyi állapot lehet. Amikor érzem, egy picit léptem elképzeléseim felé. Aztán újra hajt valami előbbre...

Nem elégedett, de boldog. Van célja.

Deli Mária

de helyükre igyekeznek felzárkózni a többiek. Szeretnék egy széleskörű felmérést is végezni. Tehetségkutató versenyre gondolok. Az időpont nagyon alkalmas, hiszen a tokiói olimpia birkózó-sikerei felkeltették a fiatalokban az érdeklődést. A verseny általános iskolásoknak szólna, legérdekesebb már ebben a korban elkezdeni. Remélem, jó néhány olyan fiatalt találok majd, akiben a sportág iránti vonzódást, no meg a

...olést várunk

kal, majd a csapatrészekkel. Úgy látjuk, a korszerű csapat támadójáték kialakításán fáradozik, ami helyes. Bízunk is abban, hogy csapatunk az idén sikeresebben szerepel a bajnokságban.

Mátraházy József,
a Tb. Építők intézője

Rövidey

Gelei József, a Tatabányai Bányász válogatott kapusa felgyógyult autóbaleset-okozta sérüléséből és elkezdte edzéseit. Szombaton, a Nyergesújfalui Viscosa—Tb. Bányász előkészületi mérkőzésen már egy félidőn át ő védte csapatának kapuját.

A Tatabányán lejátszott mérkőzésen egyébként az NB I-es csapat 6:0-ás félidő után 7:0 arányban győzte le a Viscosát. A tatabányai csatársor igen ötletesen játszott, bár kedvező benyomást keltettek a nyergesújfaluiak is. Az első gólt például ők szerezhették volna meg —, de kihagytak egy büntetőt.

★

Tatabányán, a KOMÉP klubtermében „megforrósodott" a légkör, amikor szólásra emelkedett **Lakat Károly,** az aranyérmes olimpiai labdarúgócsapat mesteredzője és **Polyák Imre,** a kötöttfogású birkózás pehelysúlyú olimpiai bajnoka. Érdekes, színes szavakkal elevenítették fel a tokiói világverseny még mindig friss emlékeit, beszéltek a felkészülés nehézségeiről, a versenyek előtti izgalmakról, vívódásokról. És szóltak a győzelem szépségéről is. Előadásuk után a hallgatóság kérdéseket tett fel nekik, tanúsítva hozzáértését, sportszeretetét.

AP

A

Felvételre kusi képzett **műszaki vez** szakképzettség **fotósokat.** To férfi munkaer Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni: Szolgáltató Ktsz, Esztergom, Kossuth Lajos u. 32. 7—3-ig. 112

A Tatabányai Tejüzem felvesz 1 nagy szakmai gyakorlattal rendelkező TMK-**lakatost.** Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés az üzem gépészeti csoportjánál. 107

A Komárom megyei Állami Építőipari Vállalat állandó munkára keres a dorogi főépítésvezetőség területére **kőművesek, ácsokat, kubikosokat és férfi segédmunkásokat.** Jelentkezni lehet a dorogi főépítésvezetőség irodáján Dorogon (építők székháza). Továbbá **vízvezeték- és fűtésszerelőket, lakatosokat, villanyszerelőket.** Jelentkezni lehet a vállalat munkaügyi osztályán, Tatabánya, V. Komáromi u. 6. (Vasútállomás: Tatabánya-alsó.) 81

LAKÁS

Tatabánya-felsőn háromszobás összkomfortos kertes lakásomat elcserélném központi fűtéses három-, esetleg kétszobás újvárosi lakásért. „Garázs van" jeligére a kiadóba. 113

Basaharcon levő 88 négyszögöl víkend telkemet eladnám vagy motorkerékpárért elcserélném. Levelet „Megegyezéssel" jeligére dorogi hirdetőbe. 120

Házhely eladó Dorogon, Somogyi Béla u. 64. alatt. Érdeklődni lehet: özv. Bodri Ferencné, Dorog, Somogyi Béla u. 2. 121

Azonnali beköltözhetőséggel 2 szoba-konyhás, egyedülálló családi ház eladó a dorogi munkásotthontól 100 m-re, Eperjesi u. 101. 420 négyszögöl szőlővel. Érdeklődni lehet: Meszes Lajos, Bocskai sor 122. 119

Beköltözhető ház **eladó.** Tata, I. Felszabadulás u. 28. 109

Magános kertes ház beköltözhetően eladó. Érdeklődni lehet délután 4 órától Esztergom, Bacsó Béla u. 46. 105

Vérteskozmán 4. számú ház 2 szoba, 2 konyha melléképületekkel **eladó,** fele részben azonnal beköltözhető. 121

Bőr-, műbőr-, írhakabátok alakítása, javítása, festése. Motoros mellények, nadrágok, motor üléshuzat készítése. Divat nadrágok, zakók fazon szerint készülnek. Mindennemű javítást vállalok. Móger, Tatabánya, III. Deák u. 9. (Lusztig-köz.) 118

A **Pusztaszabolcsi Gépjavító Állomás elektromos üzeme** egy havi átfutással, egyhónapos garanciával vállal hálózati villanymotorok tekercselését 20 kw-ig 58

Szőlő eladó. Érdeklődni Tatabánya II., Feszty u. 53. 126

A Tatabányai Városi Tanács VB Városgazdálkodási Csoportja gépkocsivezetőket, továbbá lovaskocsi hajtót keres, azonnali belépésre. Jelentkezni lehet a városi tanács 23-as szobájában. 125

Stukatúrnád négyzetméterenként 2,25 Ft utánvétre is szállítok. Vámos György, Vác, Köztársaság út 51. 122

Kislakásépítők! Üzemek! Figyelem! A Dunaalmási Községi Tanács kőbányájában bármilyen mennyiségben vásárolható különböző minőségű építő- és falkő. Alap, útalap és falazáshoz kitűnő. Ára helyben: 63.— Ft/köbméter. Befizetés a községi tanácsnál. 123

Az É. M. 41. sz. Állami Építőipari Vállalat budapesti munkahelyeire felvesz

azonnali belépéssel

kőműves, ács-állványozó szakmunkásokat, férfi-, női segédmunkásokat, férfi mezőgazdasági tsz-tagokat, brigádokat (tsz-vezetőség által meghatározott időre) földkitermelési munkára. A jelentkezőknek munkakönyvet, munkavállalási engedélyt kell hozniuk. Jelentkezni lehet: Budapest V., József Attila utca 18 sz.

Krajcsirovics Henrik M.D.K.

festő

Spari tájakat ábrázol a kiállításon bemutatott képein és tájképeit is bemutatta.

Szabó Julia Művészeti élet Komárom megyében

Művészet, 1965. március - 47 kep

Krajcsiravics Henrik

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Szle 1965. 4.

Kocogh ákos ukke.

MDK.

Krajcsovits Henrik

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja

1965 ápr.21.

MDK.

Krajsirovits Henrik

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1965 máj.1.lap

Krajcsinovits Henrik
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Kovács Péter: Észak-dunántúli képzőművészek kiállítása
Művészet, 1965. június - 41 lap

Krajcsirovics Henrik.

Az oroszlányi nyári művésztelep képzőművésze, 1961. évben.

Említve.

Népművelés, 1965. 6. sz. 22. old.

xKrajcsirovics Henrik festő

Krajcsirovics Henrik festő M.D.K.

Székesfehérvárott az északdunántuli képző-
művészek kiállitásának megnyitóján Csók István
dijjal kitüntetve

Napló

Magyar Nemzet 1965. augusztus 3. 4. l.

MDK.

Krajcsirovics Henrik

Csók István dijat kapott

Magyar Nemzet 1965 aug.3. lap -

Krajcsirovits Henrik
festő

M.D.V.

Nagymentű bányászképe szerepel
a Komárom megyei művészek
tárlatán. „Bányászok" (repro)

D. Fehér Ismrsa: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. aug. – 35 lap

Krajcsirovits Henrik

Csók István-díjat kapott a székesfehérvári kiállítás alkalmából.

Fejér Megyei Hírlap 1965. aug. 3.

Krajcsircsvits Henrik

A Csók István-díj harmadik fokozatát kapta.

Magyar Nemzet 1965. aug. 6.

Észak-dunántúli képzőművészek. Perneczky Géza.

Krajcsirovits Henrik festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Csók István -dij III. fokozatával kitüntetve

Perneczky Géza: Észak-dunántuli képzőművészek

Magyar Nemzet 1965. augusztus 6. 4.l.

Krajcsirovits Ferenc

Művei szerepelnek az Ének-dunántúli
Képzőművészek II. kiállításán.

Fejér Megyei Hírlap 1965. aug. 8.

Krajcsirovits Henrik

Szerepelt a Komárom megyei képzőművészek őszi tárlatán.

Komárom megyei 1965. nov. 7.

Krajcsirovits Henrik
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Végvári Lajos: Az Eszak-dunántuli képzőművészek III. kiállítása
Művészet, 1965. november - 44 lap.

Krajcsirovics Henrik

Kiállításon szerepelt Székesfehérvárott.

Bildende Kunst 1965. dec.

1965 DEC 10

DOLGOZÓK LAPJA 1965. december 10, péntek

Műhelymunka és emberformálás

Egy jubileumi kiállítás alkalmából

1021

1

Tréfa lobban, mint gyufa lángja a sötétben, s megvilágítja az arcokat. Emlékidézés, furcsa — mert büszke s kicsit szomorkás egyszerre — visszatekintés a múltba, az eltelt tizennyolc esztendőre.

Egyszerű emberek az asztalok körül, mosolygó szemmel. Ezek a szemek azonban többet, mást látnak meg a környező világból, a hétköznapokból, mint mi. Élesebben látják a kontúrokat, színeket és színárnyalatokat. A tatabányai Népház képzőművészeti körének tagjai ülnek az asztaloknál.

Krajcsirovics Henrik, a szakkör vezetője fényképeket és reprodukciókat vesz elő. Kézről-kézre adják a képeket, bólogatnak, kissé amint a már homályba vesző arcokra ismernek.

— *Emlékeztek rá? Szabó néni egy időben folyton a sapka levételére nevelt minket* — mondja valaki.

— *Azóta is szó nélkül mindenki leveszi a kalapot előttem* — vágja rá Szabó néni, s ő derül a legjobban az emléken...

A TV-Híradó munkatársai lámpáinak fényében látom igazán: hiszen ezek a barázdált munkásarcok, fiatal, modernfrizurás lányfejek, s a többi mind — maguk is tanulmányba illenek.

2

A szakkör 18 éve, 1947-ben alakult meg. Az alapító tagok közt szerepelt a ma már közismert *Luzsica Lajos, Szlávik Lajos, Brém Ferenc, Krajcsirovics Henrik* is. 1948-ban került sor az első kiállítás megrendezésére, Luzsicza Lajos kezdeményezésére. Részt vett ezen a kiállításon Finogenov szovjet festőművész is, s már akkor elismerően nyilatkozott a szakkör tevékenységéről.

— *Ez volt a hőskorszak* — meséli Krajcsirovics Henrik. — *Magam is fiatalon, akkor érettségizőként kerültem a kör tagjai közé. S bár azóta sokan mentek el, sokan jöttek is közénk, az emberi összetartozás ugyanúgy hagyomány nálunk, mint a gondos, sokszor belső feszültségekkel teli műhelymunka. Régi tradíció a szakkörben a klubélet. Nemcsak művészi szempontból akarunk egymástól tanulni, de emberileg is. S nemcsak művészileg gyarapodtunk, gazdagodtunk de emberségben is. Legalább is úgy érezzük, sikerült ezt az utat a tizennyolc év alatt bejárni.*

Még egy nevezetes dátumról emlékezzünk meg: 1963-ban kapták meg a „Kiváló szakkör" kitüntető címet, az elsők közt az öntevékeny képzőművészeti együttesek közül.

Jelenleg a mintegy negyven kör-tag fele az idősebb, fele a fiatalabb generációhoz tartozik. A régiek közt ott van Szabó néni, Fábián Imre, Froll István és Sebestyén Ferenc is.

A mérce, amelyet maguk elé állítottak, igényesen magas: nem csupán rajztechnikát, ecsetkezelést akarnak elsajátítani, hanem ennél jóval többet. Vonalakban, színekben újra felfedezni a világot, egyéni stílusban felhívni a figyelmet valamire, ami a szemlélőknek mond is valami eredetit, egyszer elmondhatót — ez a nem is olyan könnyen megvalósítható programjuk.

3

S hogy hol tartanak most a művészi kifejezés tekintetében, arról a jubileumi kiállítás vall. Nehéz lenne rendre bonckés alá venni az aloktásokat. Igy csupán néhány megjegyzést.

A kiállítás egyik szembeszökő jellegzetessége a sokszínüség. Bár több kép magán hordozza a mester, Krajcsirovics kifejezési módjának nem egy vonását, általában mégis törekednek az egyéni látásmód és megkomponálás kialakítására.

Érdekes fényhatásaival kellemes benyomást kelt a nézőben Fábián Imre vájár *Bányában* és *Hegesztők* című képe. Farkas István dekoratőr *Festőállvány* és *Szentendre* című kompozíciója elsősorban merész színhatásával, illetve modern látásmódra valló vonalvezetésével hívja fel magára a figyelmet. Ugyanez jellemző Karkus István lakatos nagyméretű képére, a *Házak*-ra. Donáth László „gyűrt kép" — megoldása is érdekes. Sorolhatnánk még tovább. Portrék, tájképek sorakoznak a falon, s szinte mindről lehetne néhány dicsérő szót szólni.

Amit azonban ez a kiállítás leginkább bizonyít: nem csupán szólam, de eleven valóság, hogy a dolgozó nép előtt a kultúrális felemelkedés felmérhetetlen távlatai nyíltak meg. Mert hiszen a kör tagjai mindannyian más munkaterületen dolgoznak. S hetenként kétszer összejönnek, hogy megtanulják a vonalak, a színek művészi nyelvén is látni a világot.

Jenkei János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Komárom Megyei Dolgozók Lapja

Nehéz a kibontakozás

Január 1-től közös szövetkezetben gazdálkodnak a banai és a bábolnai tsz-tagok. Négy szövetkezet egyesült a Kinizsiben és az első közös esztendő nem kecsegtet valami nagy sikerekkel. Vonatkozik ez a 43 tagú termelőszövetkezeti pártszervezet működésére is. Horváth József, a szövetkezet elnökhelyettese, egy személyben párttitkára szomorú mosollyal jellemzi az első év mérlegét:

— Ebben az esztendőben nem vettünk föl egyetlen tagjelöltet sem, sőt egy tagunk kilépett a pártszervezetből. A gazdasági elfoglaltság annyira igénybe veszi minden energiánkat, hogy a politikai tennivalók rendszerint háttérbe szorulnak. A taggyűléseket sem tudtuk mindig megtartani. A megjelenés is csak olyan ötven százalékos volt. Volt úgy, hogy a nyolc bábolnai kommunista közül mindössze egy jelent meg a taggyűlésen. Agitációs brigádunk nincs, így mozgósító erőnk is kisfokú.

Farkas József főkönyvelő, a pártszervezet tagja is hasonlóan vélekedik:

— Elhatalmasodtak fölöttünk a gazdasági problémák és nehezen tudunk megbirkózni velük. Azért persze, többet kellene tennünk politikai téren is, csak nagyon nehéz a kibontakozás. A régi tévhitek sokakban ma is tovább élnek.

Vörös Katalin növénytermesztési brigádvezető, a járási pártbizottság tagja, a pártszervezet vezetőségében is aktívan tevékenykedik.

— Nem lenne itt különösebb baj — vélekedik — csak kapnánk egy kis segítséget. A népben még nem alakult ki az egyetértés és ennek kialakításán fáradozunk, ez köti le az erőnket. Riklik György fogatos ma is azt mondta: „Hej, miért is nem maradtunk külön! Most már nem kellene a kukoricát hordani". Persze, a kukoricát a rossz időjárás következtében voltunk kénytelenek idáig kinthagyni, de az emberek egy része ezt is az egyesülésre fogja. Hiába, nehéz összeszokni ekkorra közösségnek.

Sárközi György takarmányos is a segítségre hivatkozik.

— Az emberben néha van rá hajlam, hogy elmaradjon egy-két szemináriumról, gyűlésről — vallja be szégyenlősen. — Szerintem — csillan meg vidáman a szeme — néha fülön kellene fogni az embert, noszogatni egy kicsit, mindjárt másképpen állna a dolgokhoz. Jó előadó kellene most a télen a pártoktatásra, az is sokat segítene.

— Igen — helyesel Vörös Katalin — először tényleg a párttagságot kellene felrázni. Többet foglalkozni velük, figyelmeztetni őket a köz iránti kötelességeikre és kinek-kinek melléje állni, hogy senki se érezze magát elszigeteltnek.

A párttitkár is bólogat:

— Persze, többet kellene foglalkozni velük is, de mikor? Aratás óta nem voltam kint a határban, pedig hivott Bartal Sándor, Énekes József, meg Sárközi György is szólt. A segédüzemágak és a magtár van a gondjaimra bízva és ez annyira leköt, hogy mozdulni sem tudok tőlük.

A kívülálló kicsit értetlenül áll a banai pártszervezet gondjai előtt s önkéntelenül is olyan érzése támad, hogy elsősorban a tehetetlenségi nyomaték hátráltatja a munkát, a dinamizmus hiányzik az emberekből, s az, hogy nem bíznak eléggé a saját erejükben. A mostani lehetőségek közepette is többre lennének képesek. A segítségre ebben a helyzetben tényleg szükség van. Egyrészt a párttitkár gazdasági teendőin kellene könnyítenie a szövetkezet gazdasági vezetőinek, másrészt a komáromi járási pártbizottságnak kellene konkrét segítséget nyújtania.

Persze, mindez csak a dolog egyik oldala. A banai kommunistáknak végül is önmaguknak kell megbirkózniuk a szövetkezeti tagság körében felgyülemlett problémákkal. A járási szervek segítsége azonban feltétlen megkönnyítheti számunkra a kibontakozást.

D. Kónya Lajos

Jól indult
az Úttörők a hazáért mozgalom

Az Úttörők a hazért mozgalom kezdeti tapasztalatairól, és az úttörőmozgalom huszadik évfordulójának előkészületeiről tárgyalt a megválasztását is végrehajtották. A legtöbb helyen felismerték ennek a jelentőségét, bár néhol a nevelők nem látták világosan, milyen segítséget

Mé

Még tavaly történt. Megnézett egy újítási kiállítást. Ment az asztalok között és tanulmányozta a különböző szakmákban dolgozók kisebb nagyobb jelentőségű újításait. Olvasta a műszaki leírásokat, és azt, hogy mennyivel könnyebben, olcsóbban, gazdasá-

MDK

Krajcsirovits Henrik

Dombok, szin.linó

Leszállók, lino

Bányászok, "

Faluvége, "

Dozakdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár

Csók I. Képtár 1966.

Krajcsirovits Henrik

Dombok, szines lino, 63 x 36 cm
Leszállók, lino, 35 x 40 "
Bányánok " 35 x 40 "
Faluvége " 50 x 35 "
(Reprod: Faluvége, 33 old)

Északdunántúli képzőművének harmadik kiállítása. Szekszárd, 1966. kat. szerk. Kralovánszky Alán. Bev: Kovács Péter.

Jl.

Krajcsirovits Henrik

Jenkei János: Műteremlátogatás. (Krajcsirovits Henriknél) Új irányban. *Dolgozók Lapja, 1966. nov. 27.

* Valószínűleg: Komárom Megyei Dolgozók Lapja

Azn1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 256. l.

Krajcsirovits Henrik

Kiss Gy János: Lépcsőházi tárlattal kezdődött. (Krajcsirovits Henrikről.) - Népszava, 1966. szept. 4.

Kovács Klára: Krajcsirovits Henrik. - Komáromi Mezei Dolgozók Lapja, 1966. máj 1.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

256. l.

Krajcsrovits Henrik festő

Tatabányán él. Szoldíjas.

Négmava 1966 nep. 4. Feld.

Krajcsirovits Hemrik festő

Erőverpen emlitett mű: Bányászok (olajkép)

1966. jan 20. Komárom Megyei Dolgozók Lapja

Krajcsovits Henrik festő

Minek nem emlitve

1966. feb. 6. Komáromi Magyar Dolgozók Lapja

MDK.

Krajcsirovits Henrik

Bányában

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 máj.1.

Krajčsinovics Henrik

Említve

Jenkei János: Ősi Áchot '70
Delgerák Lapja, 1970. nov. 15. 5. l.

Krajcsinovits Henrik
Tatabánya

Gyendélet	vegyes techn.	40 x 35 cm
Bányászok	" "	60 x 125 " (képr.)
Falurége	linó	34 x 50 "
Gdanski hangulat	linó	30 x 47 "

V. Dunántúli Képzőművészek Kiállítása. Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. zat. Ber.: Kovalovszky Mária

Krajcinovits Henrik „festő"

MDK

Kiállítása nyílt meg

Tatabányán.

– : Hír

12.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 29.

Krajcsirovits Henrik grafikus

Szövery említi: Pányászok c. linó-
sorozat

Komárom Megyei Dolgozók Lapja 1966 máj. 8

MDK.

Krajcsirovits Henrik

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 máj.12.

1966 MÁJ 24
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Krajcsovics Henrik
Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

1021

Tisztújító közgyűlés

Megyei képzőművészek három év munkájáról

Három esztendő munkájáról, eredményeiről, gondjairól tanácskoztak megyénk képzőművészei tisztújító közgyűlésükön.

1964-ben alakult meg öt megye képzőművészeiből a Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-Dunántúli Szervezete, s a Komárom megyei csoport számottevő erőt jelent ebben a kollektívában.

Krajcsovits Henrik, a szervezet megyei csoportjának titkára beszámolójában a csoport tevékenységéről adott számot és elsősorban a kiállítások eredményei alapján mutatta be képzőművészeink figyelemre méltó alkotó tevékenységét. 1964 óta egész sor helyi, országos és külföldi kiállításon vettek részt a megyei képzőművészek. Szép eredménynek számít, hogy legutóbb az öt megye közös kiállítása alkalmával két megyei művész, Kerti Károly és Krajcsovits Henrik megkapta a Fejér megyei tanács által alapított Csók István díjat. Országos és nemzetközi sikerek is jelzik a csoport tagjainak színvonalas tevékenységét. A X. országos képzőművészeti kiállításon Kerti Károly, Végvári János, Nyergesi János és Brém Ferenc munkái szerepeltek. Egy brazíliai nemzetközi tárlatra Kerti Károly és Krajcsovits Henrik képei jutottak el. Lipcsében nemzetközi grafikai kiállításon díjat kaptak Kerti Károly képei.

Szó esett természetesen a tanácskozáson a munka, az alkotás problémáiról, a gondokról, a feszítő ellentmondásokról is. A művelődési életet irányító szervek jelenlévő képviselői — elismerve és értékelve a megye művészeinek gazdag alkotó tevékenységét — arról is szóltak, mit várnak még a megye képzőművészeitől. Elsősorban azt, hogy még színesebben, gazdagabban életigenlő optimizmussal tükrözzék az országban, a megyében folyó munkát, az emberek életének változásait. S tehetségükhöz, erejükhöz méltó vállalkozásokkal keressenek művészi ihletettségű választ a kor kérdéseire.

A képzőművészek pedig — többek közt — olyan nagyobb megyei megbízatásokat kértek, amelyek alkalmasak tehetségük bizonyítására, s lehetővé teszi a nagyszabású alkotói vállalkozásokat, és határozottabb célt ad munkájuknak.

A tanácskozás záró-akkordjaként sor került a tisztújításra. A megyei művész-kollektíva ismét Krajcsovits Henriket választotta a csoport összekötő-titkárává.

Szarka István alezre
az úttörők

...ta az ifjabb nemzedék számára
lángot.

a perctől 2000 kisdobossal és
a fiatalok serege.

...ám szórakozást szerzett.

Krajcsirovics Henrik

Bányánál a Képéről repr.

Komáromi Magyar Dolgozók Lapja 1966. jún. 5.

MDK.

Krajcsovits Henrik

Bányászok

Müvészet 1966 .8.lap 35.

MDK.

Krajcsovits Henrik

Bányászok

Művészet 1966. 8. lap 35.

Krajcsirovics Henrik, festő MDK

Pedagógus és festőművész. Nyilatkozata tatabányai problémákról.

Kalmár György: 5 vázos és 72 falu

6-7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 5.

MDK.

Krajtsovits Henrik

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966
szept.18.

.

MDK.

Krajcsovits Henrik

Kiállitási kritika

Fejérmegyei Hirlap 1966 szept.25.

Krajcsiroviics Henrik

Limonetszetekkel

szerepel a Balaton. Nyári.

Tárlaton

Kortárs 1966 IX. n. 1507 old.

Krajcsirovics Horvát
festő

M.D.

Linó-metszetsorozatában a bányaterna encíklopédiá-jat állította össze, amit a tatabányai tárlaton muta-tott be is a „Szerencsétlenség" monotépiája is szerepel.

D. Fehér Zsuzsa: A Komárom megyei képzőművészek
Művészet, 1966. szeptember - 4 l lap.

Krajcsirovits Henrik

Kis Gy János: A nép Művéj ?

Aki a bányákat járja

— Ennek a háznak a tervezője megfeledkezett a műteremről?

— Ugyan... Ez bányászkolóniának épült, kérem. A műtermek *akkor* messze estek Tatabányától...

Akkor Tatabányán csak csákányt és lapátot forgattak a bányászok, ecsetre se idő, se pénz nem tellett. Most mégis az akkori kolónia *mai* műtermében állunk, s házigazda híján próbáljuk papírra vetni a házigazda — *Krajcsirovits Henrik* — portréját.

— Kár, hogy nem érték itthon — mondják a szomszédok —, a képeiről ő maga tudna a legtöbbet beszélni.

A képek maguktól beszélnek. A valamikor szobának használt műterem falain linóleum metszetek, grafikák. A bányászélet ezernyi mozzanatát gyűjtötte egybe a fiatal festőművész-pedagógus. Egész kiállításra való anyag. *A képeknek az ember, a dolgozó bányász a lefontosabb modellje.*

De nemcsak fest. Az iskolában rajzot tanít, délutánonként, esténként képzőművészkört vezet, tárlatot készít elő, nyári művésztelepet szervez.

A búcsúnál még megkérdezzük: hová ment tulajdonképpen a házigazda?

— Biztosan a bányát járja, vázlatokért.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom megyei

Krajcsirovits Henrik

1021

KRAJCSIROVITS HENRIK festőművész kiállítását láthatja a közönség a tatabányai Népház Kép-presszójában. A művésznek már ez a második kiállítása a Kép-presszó tárlatai sorában. Ezúttal 16, főként olaj-kréta technikával készült képe kerül a presszó falaira.

gyar válogatott és a szovjet

1021

Vendégségben Komárom megye

Szivesen jöttünk vendégségbe Nógrádba — a „szomszédból", Komárom megyéből. Igaz, a Duna széles szalagja, s Pest megye területének keskeny csíkja elválaszt bennünket egymástól, de sokkal fontosabb és több az, ami összeköt: a közös múlt, a közös sors, az együtt vállalt jelen és az egyetlen jövő.

Sokban hasonlítunk egymásra — gazdag a két terület múltja — vannak művészeti, irodalmi emlékeink, hagyományaink is. S az is közös vonás, hogy hasonló módon élünk, dolgozunk, gazdálkodunk, termelünk, és sokat kell tennünk a jelen szellemi értékeinek gazdagításáért.

Most tájegységhez is kötött irodalmunkról, művészetünkről adunk nagyon vázlatos, de a legfontosabbakat azért felvillantó képet. A Komárom megyei alkotók csak lakóhelyük szerint megyeiek, az országos irodalom nagyobb sodrású vizében eveznek, hajóznak távolabbi, egyetemesebb célok felé...

E táj irodalmi-művészeti múltja nem kiemelkedően gazdag — ám Komárom és Jókai neve elválaszthatatlan, csakúgy, mint Babitsé és Esztergomé. Kernstok Károly Nyergesújfalun, Vaszary János Tatán alkotott jelentős műveket — s az is hagyományainkhoz tartozik, hogy Csokonai halhatatlanná vált Lillája Komáromban és Dunaalmáson élt...

Az irodalom és a képzőművészet mai fontos fóruma az Új Forrás című folyóirat és a megyei napilap, a Dolgozók Lapja kulturális melléklete. A megyében élő alkotók persze elsősorban kötetekkel vannak jelen az irodalmi életben — így a SZOT-díjas regényíró, novellista Baráth Lajos, a József Attila-díjas költő, Sárándi József. Az első sikeres kötettel — a jelenlét bizonyítása után — a folytatás ígéretével: a költő Vaderna József, Pálos Rozita, Keresztes József, Sebestyén Lajos, a próza- és drámaíró Wehner Tibor és folytathatnánk a felsorolást a rendszeresen publikálók felsorakoztatásával. A képzőművészek — szövetségi és alaptagok — önálló kiállításokon bizonyítják itthon és külföldön is —, hogy értéket teremtenek. Csak néhány név a teljesség igénye nélkül: Dobroszláv Lajos, Kerti Károly, Végvári I. János. Krajcsirovits Henrik, Novák Lajos — és a most felzárkózó fiatalabbak: Kollár György, Varga Bencsik József, Papp Albert, Szentessy László, Zámbó Kornél, Barcsai Tibor, Kántor János és mások.

Közülük néhányan ebben a kis összeállításban is bemutatkoznak — éppen csak ízelítőt adva persze abból, amit teremtenek. Bizunk abban, hogy érdeklődést keltenek...

— G —

Vaderna József:

Hölderlin imája

Vaderna József:

Megvi

mert ez
a páralepte, homályló rádióban,
lefolyócsövekben molylepte tük
végül az utcán nő tovább a fén
ahogy a varangyosbéka hajnal
feszes csípőjére ugrik, s az Iste
hosszasan az öléből, mintha egy
felnégyelné; de a kacsintás-szen
kihull egy földrész, térképe szer
összeadom vállát a gyümölcsök
megvadítom csöndjét az állatok
míg a legutolsó Salamoni Óra k
homlokomon egy megállíthatala
rémülete, őzek, madarak, vadke
excenteres köldökök másolatai
a délelőtt alkatrészei között.

ARX ÉS KORUNK

alála harcának dimenziója —, szá amelyben ő gondolta vé még gig a modern korszak mint történelmét, ma sem veszített Soha aktualitásából. Kizsákmányo ábbi lás és társadalmi hierarchia, vál eliđegenedés és manipuláció, nt e eldologiasodás és kulturális soha erkölcsi barbárság, militarizáltság és fenyegetettség, áru se termelés és társadalom-állam él kettőssége — mind-mind olyan ázad kategóriák, amelyek a mai lkez világtörténelem kategóriái is, k az s ezt a technikai világ önmagában vett csodái sem homályosíthatják el. Annál kevésbé, mert e csodák legjobb teljesítményei nem egyszer éppen az emberpusztítás technikájaként nyernek kifejlesztést és konkrét alakot.

ntja A XIX. század embere volt uté Marx? Igen, a XIX. századé, . Le s ő sem függetlenítheti magát e korkötöttségtől. Ő sem

tain, s ahonnan valóban eljuthatott a XIX. századi „emberi színjáték" igazi társadalmi értelméig. A történelem magaslatára emelkedve szemlélte és bírálta korát; keresté és találta meg a jövő alternatíváját.

Marx elméletével két fontos és meghaladhatatlan nagy gondolat került bele az emberiség kultúrájában. Az egyiket viszonylag könnyű megérteni: az emberiség csak úgy juthat túl a modern világot fejlesztő ellentmondásokon és antagonizmusokon, ha radikálisan foglal állást a kapitalizmussal szemben. A másiknak súlyosabb és összetettebb az értelme, s annak a protagóraszi elvnek a materialista átértelmezéseként értelmezhető, miszerint: „Minden dolog mértéke az ember". A materializmus Marxnál ugyanis mindig kettőt jelentett. Jelentette azt az örökséget, amelyet a korábbi metafizikus kultúra anyag—tudat, anyag—szellem vitáiból örökölt mint materialista hagyományt. De ez az örökség éppen Marx időszakában kezdett veszíteni korábbi jelentőségéből, s ezért fontosabb a materializmus második marxi jelentését kiemelni. Ennek tartalmát az a felismerés adja Marx számára, hogy minden külső meghatározottság ellenére is az emberi történelem tudományosan csak végső emberre vonatkoztatott tágában értelmezhető és értékelhető. Mégpedig nemcsak azért, mert a történelem eseményei és fejleményei csak az emberre vonatkoztatva értékelhetőek, hanem azért is, mert Marx szerint az emberiségnek önmagához való eljutását semmiféle előzetesen létező, előzetesen felfedezhető és ezért kívülről bevezethető meghatározottság, „törvényszerűség". (A XIX. és XX. századi technokraták nagy álmai!) sem garantálhatja. A

S ha az első felismerés csak a kapitalizmussal szembeni tagadással jellemzi a szocializmust, az utóbbi a szocializmusértelmezés pozitív oldalát képviseli. Ha a szocializmusban a tömegek felszabadítása a cél, akkor e felszabadítás csak maguknak a tömegeknek a tetteként következhet be. A munkásosztályt, hangoztatja Marx, nem szabadíthatja fel senki más, csak önmaga. Ha nem léphet be a történelem alakításába a tömeg, akkor a felszabadítás merő látszat, értelmiségi konstrukció, vagy pedig hatalmi manipuláció.

Marx társadalomelméletét a fenti összefüggésben igazolta az elmúlt száz év történelme. S ezért csak az legyinthet ma Marxra, aki ezt a mának is szóló üzenetet nem értette meg, s aki ezt a mának is szóló üzenetet nem értve, azokat a valóban XIX. századinak bizonyult optimista reményeket kéri rajta számon, amelyek ki is múltak e néhai századdal. Mert mitagadás, voltak ilyenek is bőven. A XIX. században sokkal közelibbnek tűnt a kapitalizmuson való túljutás, a harmonikus társadalmi egyenlőség megteremthetősége. A világ mintha készen állt volna a „megváltásra". Ezt hirdette Saint-Simon, August Comte, Proudhon, John Stuart Mill —, hogy csak néhányat említsünk. Ebben bízott Marx is, noha az előbbiek szellemi konstrukcióinak „bevezethetőségével" szemben a tömegek tettével kötötte össze az elgondolt lehetőségek megvalósíthatóságát.

Ma, a XX. század végefelé tudjuk, hogy a szocializmusnak mint mozgalomnak újabb és újabb nehézségekkel kellett és kell szembenéznie. De éppen ez az utóbbi helyzet teszi kötelezővé, hogy Marxot mélyebben értsük, azokkal a

S É G B E N

Baráth Lajos:

Tuskózás

Lefogadom alig akad ma gyerek — tíz-, tizennégy éves, —, aki tisztában lenne azzal, mi is az a tuskózás. Sőt, a legtöbb fiú ebben a korban még a fahasogatáshoz sem ért — manapság. A kérdés jogos: minek fát hasogatni, amikor a városi bérházak egy részét központilag fűtik, ahol pedig nem, ott az apa — féltve csemetéjét — maga végzi e veszélyes munkát. Hogy helyes-e ez a féltés, vagy sem, nem akarom eldönteni. A véleményem persze megvan erről...

Negyvenöt telén kaptunk rá a tuskózásra? Vagy talán még előbb? Nem is tudom. Bizonyos, hogy a háborús évek utolsó telén a falun minden valamire való fiúgyerek tuskózni járt. Kezdetben csak a temetőt jártuk, s a kipusztított, kivágott akácok méteres tuskóit forgácsoltuk jó, éles fejszével. (Egyetlen esetre sem emlékszem, hogy valamelyikünk is elvágta volna a lábát vagy a kezét!) Később a kastélykertekre tettük át működési területünket. Mert bár az akác a legjobban égő fa a világon, szívósan kemény verejték kell hozzá. A Halmos- és Bárczay-kert fái többnyire fenyők voltak — s ahogyan mondtuk — szalad bele a fejsze, mintha vajba vágnánk. Többnyire itt is csak tuskókat találtunk, mivel ügyes felnőttek „felvásárolták" a szép ezüst-, luc-, boróka-, s még mit tudom én milyen fenyőket, s értékesítették. A felvásárlás nem lehetett ügy, mert igen magas csonkot hagytak siettükben. Vagy talán ránk gondoltak. A későbbi tuskózókra? Aligha!

A tuskózáshoz nem csak éles fejsze szükséges. Ásószerszám nélkül silány az eredmény. Mert mielőtt a fejszére sor került volna, körbeástuk a fatuskót, le mélyen, s csak azután kezdtük vágni, farigcsálni. Hiszen ebből a műveletből jószerivel csak forgács jutott a zsákba. Ennek viszont nagy hasznát láttuk, odahaza nem kellett hasogatni.

Igaz az, hogy a gyerek egy idő után mindenre ráun. Amíg szüleink elengedtek tuskózni, sőt kezdetben elszöktünk, addig élvezettel forgattuk a fejszét. Ám mikor anyám reggel megjegyezte:

— Mehetnél már tuskózni! — ekkor már nem ízlett annyira a munka.

Ám a családban mindenkinek megvolt a maga kötelessége. Az enyém, a legkisebb fiúnak, a fakészítés.

Így aztán a tuskózás idővel egyhangúvá, unalmassá, sőt terhessé vált. A fejsze — bármennyire is élesítette ki Szakácsi bácsi, falunk jólelkű kovácsa — egyre életlenebb, sőt egyre nehezebb lett. Idővel gyűlöltük, sőt követ is faragtunk vele, s fél zsák forgáccsal mentünk haza.

— Kicsorbult! — mutattuk odahaza a fejszét.

— Mert kicsorbítottátok. Szántszándékkal!

E tarthatatlan helyzetből a Varga fiúk mentették ki a kéri süvölvényeket.

— Ezután robbantunk! — jelentették ki.

A robbantásos módszer kitűnőnek bizonyult. A lövészárkokban gyutacsokat, gyújtózsinórt szedtünk, körbeástuk a fát, egy fejszefoknyi rést vágtunk jobbról is, balról is, betapasztottuk sárral vagy valamivel, s már rohantunk is fedezékbe.

Már a második héten kénytelenek voltunk abbahagyni a Varga fiúk módszerét. S pontosan Vargáék adták hozzá az intő példát.

Regina
ton épp
tömte a
a kis c
új kosá
hátsó vé
kos iszo
lott. Ne
robbaná
ez alkal
nús hel
méghozz
A látv
hangoló
ből alig
szülő ba
letve a
fazék p
naszét.
Este e
hon.
— Mi
— kérde
— Há
— Ho
A fej
óta nem
csi, nyi
riumok

...H
lyafutás
felszaba
szovjet
illetve
lis élet.
szállítan
hegyekb
két dar
veredett
fejsze n
rendről.
fűrész.
nyű mu
datom
sem. A
kellett

Kádár Péter

Sárándi József:

Úisáavers

HIRDETÉSEK

INGATLAN

ELADÓ nagyméretű családi ház Zagyvapálfalván. Két család vagy közület részére is alkalmas, 600 négyszögöl termő gyümölcsössel, melléképületekkel, csak igényesnek. Cím: ármegjelöléssel a 10-977 telefonon.

EGER belvárosában 10 lakásos társasházban új, 72 m²-es 3 szoba + étkezős, garázsos, összkomfortos lakás, ez évi beköltözéssel eladó. Gázfűtéses műanyag nyílászárókkal. Érdeklődni: hétköznap 17 óra után. Eger, Sertekapu út 48.

TARON az állomáshoz közel házhely sürgősen eladó. Érdeklődni: Tar, Szondy út 131. egész nap.

EGYSZOBÁS, félkomfortos családi ház kerttel, sürgősen eladó. Salgótarján, Karancs út 46/B. 7 órától.

GARÁZST vennék Salgótarján, Vásártéren. Ajánlatot: 17 óra után 13-949 telefonra kérem.

MASFÉL szobás és egyszobás, távfűtéses lakásainkat nagyobb lakásra vagy családi házra cseréljük. „Sürgős" jeligére a kiadóba.

JÁRMŰ

601-es Trabant új motorral és gumikkal olcsón eladó. Salgótarján, Szécsényi út 10.

PH-s Trabant Speciál eladó szombat délután, vasárnap egész nap. Balassagyarmat, Ifjúság út 38.

IY frsz. Trabant Limousin 84-ig érvényes műszakival, új motorral eladó. Horváth József, Érsekvadkert, Rákóczi u. 228.

S 100-as megkímélt állapotban, felújított alvázzal, karosszériával eladó. Ferenc, Salgótarján, Damjanich út 96.

ADÁSVÉTEL

60 család méh akác előtt teljes felszereléssel eladó. Trajbiár Sándor, Kisgéc, Hunyadi út 26.

RENDELJE meg előnevelt csibéit, szállítás március 12-től folyamatos. Sárga, fehér, kendermagos, F1-es. Lengyel István, Mátraverebély. Béke út 18.

VEGYES

VÁROSKÖZPONTI lakásomban rendezett körülmények között élő, 175/74 középkorú, elvált, független férfi vagyok. Keresem azt az arányos alkatú, lehetőleg filigrán, egyedülálló hölgyet 46 éves korig, aki kölcsönös szimpátia esetén hűséges társam tudna lenni. Szemüveg viselése nem hátrány. Leveleket: „DISZKRÉCIÓ" jeligére a pavilonsori hirdetőbe kérem.

Ön is

RÁD-ban!

Értesítjük t. f
hogy feszültségn
és berendezésein
tása miatt az á
tokban és helyel
kapcsolások. Az
leteken kérjük
türelmét. Márc

1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 310-726

NÓGRÁD

1983 MÁR 7 9

SZAKÍPARI GYÁRTÓ

Kivitelező ipari szövetkezet

Kispestre és Budafokra kiemelt munkára

magas kereseti lehetőséggel a Közép-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalat felvesz:

— **ACS, VASBETONSZERELŐ, CSŐSZERELŐ, HEGESZTŐ, KŐMŰVES SZAKMUNKÁSOKAT,**
— **KUBIKOSOKAT.**
— **SEGÉDMUNKÁSOKAT.**

Helyben biztosítunk szállást, étkezést.
Nógrád és Heves megyéből munkásszállító autóbuszjáratainak vannak.

Jelentkezés: felvételi irodáinkban Budapesten, **közvetlenül** a 3. sz. METRÓ-állomások mellett,

— Arany János utcai megállónál, **Budapest, VI.,** Zichy Jenő u. 1. (Bajcsy-Zs. út sarok).

— Kőbánya—Kispest végállomásától **600 m-re** a 31. sz. mh. főépítésvezetőségen, **XIX. Kispest,** Vak Bottyán u. 43. sz. házzal szemben, **valamint** a

központban: Gödöllő, Tessedik Sámuel u. 6.

Figyelem!

Kedvezményes betoneladás.

A Pásztói ÉPSZERSZÖV 1983. május 31-ig kívánság szerint a helyszínre szállítva, a lakosság részére 20 százalékos, közületek részére 5 százalékos árengedménnyel rövid határidőre vállal készbetonszállítást.

Megrendelhető: Jobbágyi

ILLUSZTRÁCIÓK

Brunovský, Albín művei	2	borító 1, 5, 6, 9, 24, 27, 38, 44, 59, 68, 82, 85, 91
Buda László: Czinke Ferenc portréja (fotó)	1	83
Buda László: A Kassák-tanácskozás képei	6	borító 3
Czinke Ferenc művei	1	borító 1, 9, 11, 28, 37, 55, 71, 77, 86
Gőgös Ferenc művei	5	borító 1, borító 2, 25, 29, 51, 69, 88, borító 3, borító 4
Laczkó Pál fotói	4	borító 2
Rácz István fotói	4	borító 1, 33, 46, 50, 58, 68, 73, 86, borító 4
Szabó Tamás szobrai	1	91, 93
Szabó Vladimir művei	6	borító 1, borító 2, 23, 33, 60, 77, borító 4
Szalay Lajos grafikái	3	borító 1, 45, 49, 71, 88, 90, 94

KRAJCSIROVITS Henrik

E.Nagy Lajos: Ez van : Tatabányai képző- és iparművészeti kollektiv tárlata. = Uj Forrás XX. évf. 1.sz. 1988. 54.p.

Krajcsirovits Henrik ezúttal sem győzött meg régen várt megújulásának eljöttéről. Az itt bemutatott munkái is — tartalmukban legalább — vélhetően több éves képek. Szimbólumrendszere — például a *Prometheus*nál — alig finomodott, „kész anyagból" dolgozik. Ezen a valószínűleg morális tartalmúnak szánt lapján is ugyanolyan „direktben" fogalmaz, akár markánsabb tájképein.

MDK.

Krajcsirovits Henrik

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja 1966 nov.9.

MDK.

Krajcsocsics Henrik

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja

1966 nov.15.

Krajcsirovits Henrik

1021

Krajcsirovits Henrik újabb képei

Egy ízben csehszlovák képzőművészekkel utaztam Pozsonyból Budapestre. A vonat Tatabánya környékén járt, midőn a hajnali derengésben az egyik ifjú művész — aki le nem vette a szemét az újszerű látványról — így kiáltott fel: Milyen ünnepélyes és szomorú táj! Azt válaszoltam neki, hogy bár én másképp vélekedem erről a látványról, de valamit mégis megértett: a Komárom megyei képzőművészetet. Ez a művészet nem ismeri a játékos könnyedséget, a szellemes rögtönzést. Rend, lefojtott szenvedély és nagystílű szerkesztőkészség: ez jellemzi ennek a tájnak a művészeit.

Talán Krajcsirovits Henrik volt a első, aki kísérletet tett ezeknek a művészi vonásoknak a kibontására. Hosszú út áll mögötte: a személyi kultusz idején kezdte pályafutását. Az akkori idők mércéjével mérve, nem volt jó tanítvány. Idegen volt tőle a modell külső sajátosságainak aprólékos elemzése és utánzása, pedig az akkori esztétika és pedagógia ezt követelte. Ő hű maradt szülőföldje hagyományaihoz, emlékeihez. Olyan tájon született, olyan emberek között nevelkedett, akikre nem az elkülönülés a jellemző, hanem a kollektív tudat, az összetartásból fakadó erő.

Ezt az erőt, az egyéni sajátosságok mögött rejtező tudati valóságot, a típust kereste első önálló műveiben. Siker és kudarc egyaránt osztályrésze volt; de ha visszatekintünk eddig megtett pályájára, azt állapíthatjuk meg, hogy egyike a magyar művészet egyik legkövetkezetesebb, céljaihoz és elveihez makacs hűséggel ragaszkodó alkotóinak. Őt nem rázták meg az utolsó évtizedre jellemző stíluskeresések. Nem változtatott esztétikáján — mint sokan mások, akik nemegyszer eljutottak korábbi önmaguk, sőt gyakran az egész művészet tagadásáig.

Krajcsirovits hisz az emberben és a művészetben; s ez az indulása óta töretlen esztétikai hitvallása egyre érettebb és tisztultabb művekben fejeződik ki. Pályája kezdetén olyan művészek műveiből tanult, mint Nagy István, Derkovits, Dési Huber, Egry és Barcsay: s bár ma már nem mutathatók ki műveiben e válogatott példaképek hatásai, az ő erkölcsi komolyságuk, felelősségérzetük egyénien továbbfejlesztve teljesedik ki Krajcsirovits mai munkásságában. A magam részéről Krajcsirovitsot szocialista művésznek érzem: s ezt elsősorban nem SZOT-díjával bizonyítanám, hanem ma van, hanem azt, amivé lehetnek. Krajcsirovits azon kevesek közé tartozik, aki átérzi, hogy a művész egyik kötelessége részt venni az ember alakításában, megfigyelni az élet menetét, s tapasztalatainak általánosításával kiválasztani és hangsúlyozni a szebb és humánusabb világ felé irányuló tendenciákat.

Bányász (poliészter)

Ennek a feladatnak az elvégzéséhez azonban nem elég a jó szem és a biztos világnézet: tehetség és kutató merészség is szükséges. Ezzel magyarázhatom azokat az érdekes formai kísérleteket, amelyek új tájképeinek zömét jellemzik. Míg korábbi tájképein a hagyományos képfelületet széltől szélig töltötte ki, az újabbakon merész és első látásra szokatlan — a konzervatív szemlélőnek pedig egyenesen alaktalannak tűnő — formákkal fejezi ki magát. A kiválasztott motívum jellegétől teszi függővé a képfelület téglalapjának kitöltését: gyakran üres, fehér felületeket hagy a képein, mintha jelezni kívánná, meddig tart a festői motívum határa, ami egyben a formai egység határát is jelenti. Így jönnek létre furcsa, hol csigákra, hol másfajta természeti képződményre emlékeztető képformái. E képein már a motívum határainak kijelölése, biztos kontúrral való megrajzolása önmagában is meglepő formaalkotó lett. Ezt az önmagába zárt, a kép hátteréből kiemelkedő egységet a továbbiak során formákra, ritmusokra, hullámzó és egymást metsző erővonalakra bontja. Eljárása leginkább a tudóséra emlékeztet, aki a sok lehetséges és esetleges vonásból kiemeli az anyag szerkezetének legfőbb tényezőit.

Persze minden hasonlat sántít: Krajcsirovits művész, nem pedig tudós: az ő valóságelemzése és absztrahálása elsősorban az átélés új formáinak lehetőségeit keresi. Ez az oka annak, hogy formái és vonalai ritmusaikkal hatnak, szinte a zenében rejlő szerkezeti szépségek mintájára alakulnak, ívelnek és tetőződnek. Krajcsirovits újabban műveiben mintha a régi mesterek tanulságait követné: egy-egy képének meghatározott színbéli alaphangot ad, hogy a művészi alakítás során ennek a vezető színtónusnak a változatait, rokonságait disszonanciáit és harmóniáit is végigjátsza, élményükké tegye.

Eredményesen kísérletezik a poliészter anyagokkal. E csoportba sorolható műveinek egy része a gyorsan keményedő műanyagfestékkel való bravúros viaskodás. A klasszikus zománctechnikára emlékeztető műanyagfestményei a tartós és csillogó hatású kép kialakításának új lehetőségeit ígérik. Jelentős és biztató eredményt ért el feleségét ábrázoló festményén. A kiállításon látható figurális kompozíciókat szívesen látnám ennek az anyagnak formáiba végegesítve: ez azonban még csak óhaj, hiszen számos technikai nehézséget kell legyőznie.

A poliészterképek másik csoportja: a mozaikok. A fénylő, csillogó, gazdag felülethatású poliészterlapocskák igen alkalmasak falképek készítésére. Az ilyen falkép szinte sugározza magából a fényt, s ezáltal rosszul világított falfelületek díszítésére kiválóan alkalmas. A most bemutatott Kertés című mozaikja azonban nemcsak erről győz meg, hanem arról is, hogy Krajcsirovits a hétköznapok apró motívumait mindenki számára elfogadható művészi témává tudja alakítani. Úgy gondolom, ez jelenti elsősorban számára a jövő útján: az új anyagban elért eredményeket nagyméretű kompozíciókban továbbfejleszteni. Ehhez azonban nemcsak az ő lelkesedése és készsége szükséges, hanem a megfelelő társadalmi igény is. Ez továbblendítheti Krajcsirovitsot most megkezdett és sok lehetőséget kínáló útján.

Dr. Végvári Lajos

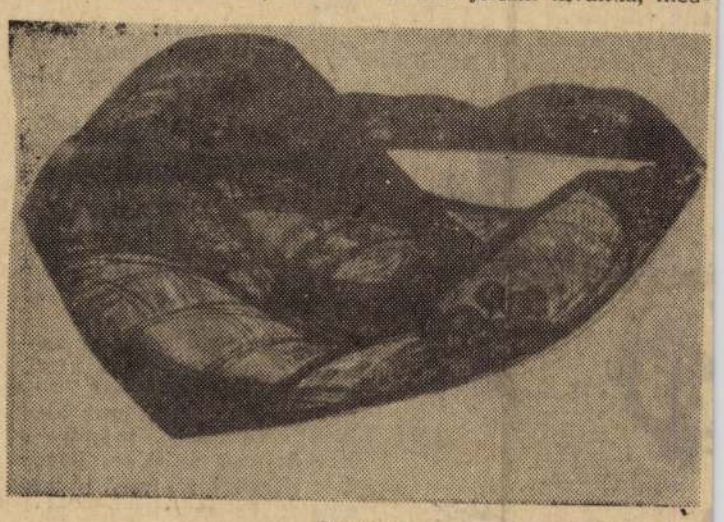

Dunánál

alkotásaival. Újabb művein továbbra is jelentős szerepet kap az ember, elsősorban a bányász. Lehiggadt művészi eszközeivel nem a modellek látszatbeli sajátosságait, hanem eszmei minőségeiket fejezi ki. Modern felfogású művészet ez, de a modernség nem jelenti azt, hogy sok kortársához hasonlóan, szétrombolná az ember képét. Nem szentek, nem is hősök az alakjai, hanem átlagemberek — néhányan a milliók közül. Emberalakjai nem mindig azt közvetítik, ami

ÓK LAPJA

1971 JAN 1

DOLGOZÓK LAPJA

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ú. É. K. 19

A maszekok szerint az élet csupa gyötrelem. Folyton a nyakukra jár az adóhivatal.

És hol engedheti meg magának egy maszek, hogy hónapokig egészségesen betegeskedjék, mint az állami dolgozó? A maszekok elégedetlenek, szerintük nem így kell élni, hanem másképpen.

Némely maszek szerint csakis úgy, mint a színészek, írók, újságírók s egyéb mezei hadak, szóval a szabadfoglalkozásúak. Mert ugyebár egy színésznek nem kell reggel hat órakor blokkolnia a Nemzeti Színháznál, van havi fizetése is, az összes szociális juttatásokkal, de azért reggel hatkor kimehet a filmgyárba, a szinkronba, elmehet a tv-be, a rádióba, szóval úgy dolgozó, hogy maszek, illetve úgy maszek, hogy dolgozó. És így aztán egy színésznek is van kocsija, öröklakása, s ő is nyaralhatna a Marinában, ha akarna, de ő nem akar, mert ő nyaralhat külföldön is, mert nem maszek, hanem művész, akinek tálcán nyújtják át az útlevelet. A szabadfoglalkozásúak tehát megbecsülésük szerint dolgozók, jövedelmük szerint maszekok.

Vannak azonban olyanok is, akik szerint nem így kell élni, hanem másképp. A szabadfoglalkozásúak szerint a folytonos idegmunka felőrli a szervezetet, a pihenésre nincs mód, mert akkor az ember lemarad, a közönség és ami még nagyobb baj, a minisztérium is elfeledkezik róla. Bezzeg a futballisták, azoknak jó, van az a napi két óra tréning, járják a világot, csak lenne meg a hozzá való eszük. Szóval, úgy kellene élni, mint a sportolók.

A sportolók életét valóban sokan irigylik, s azt hangoztatják, hogy nagyszerű dolog, ha valaki már fiatal korában gondtalanul élhet. A vezetők lesik a kívánságait, mindent megkap, amit csak akar, s cserében semmi mást nem kell tennie, mint eredményeket felmutatnia.

Ezt az életet csak a sportolók nem irigylik, akik azt panaszolják, hogy a fiatalságuk tele van gondokkal, mert igaz, hogy van pénzük, de nincs egy szabad percük sem. Mert aki nem próbálta, nem is sejtheti, mi az sportszerűen élni. Nincs az az áldozatkész lány, aki miatt ne kellene meghozni azt az áldozatot, na. Hogy ők mit sze

A kutatás izgalm
a családi élet békéj
ládapák szerint visz
hazamennek, a fele
gint a kevés koszt
panaszkodik. A kis
rek intőt hozott, mert
felejtette a tornanadrágját, a
középső nem tudja megcsinál-
ni a számtanleckéjét, ami még
nem lenne tragédia, ha az
resszus nagyon józan
vetést végzett. Összegezte az
eredményeket megszorozta az
erőket, elosztotta a jövő fel-

— Jaj istenem a férjem!
— Nekem jaj, mert az edzőm.

apja nem felejtette volna el régen, hogyan kell általtörtet vegyesszámmal szorozni, a legnagyobb gyerek pedig két-három darab százast kér, mennek kirándulni, mert a dolgozók gyermekeinek meg kell ismerniük a dolgozók hazáját. Szóval, nem így kellene élni, hanem valahogy másképpen.

Például úgy, ahogy falun élnek. Csend van. Békesség, nyugalom. A baj csak az, hogy a falusiak azt mondják: ma már falun sincs nyugalom, betört oda a gép, de hol van az a komfort? Van persze, s egyre több ember, aki épít magának. Erre aztán a városiak azt mondják: hol van nekik módjuk rá, hogy fürdőszobás házat építsenek maguknak? A falusiak azzal érvelnek: a városiaknak már régen épít az állam fürdőszobás lakásokat.

És így tovább: Az idősebbek fiatalok akarnak lenni, mert könnyű a mai ifjúságnak. A fiatalok idősebbek, mert azoknak fiatalkorukban nagyobbak voltak a lehetőségeik. A nők férfiak akarnak lenni, mert azoknak elég egy műszak, a férfiak nők, mert azoknak mindenki udvarol, nekik viszont legfeljebb a munkaerő gazdálkodási osztály vezetője.

Megjegyzendő, hogy amikor tavaly megvizsgálták az ifjú-

Adóhivataltól jöttünk.

ság és a nők helyzetét, kiderült, hogy sem a fiatalok, sem a nők nem irigylésreméltók. S mivel az ő gondjaikat meglett férfiaknak kell megoldaniuk, ők sem. Mert ugyan elégedettek lehetünk az elért eredményekkel, de nem lehetünk elégedettek az el nem értekkel.

Akármit is mutat az alkoholfogyasztási statisztika, mi alapjában véve józan ország lettünk. Nem ártana persze, ha valamivel kevesebbet in-

adatait és kivont egy csomó rémhírt a forgalomból. Akik féltek, hogy csalódni fognak abban, hogy nem csalódnak, csalódtak, akik — a nagy többség — bíztak abban, hogy bízhatnak, bizalmat adtak és kaptak. Kiderült, hogy alapjában teljes az egyetértés a vezetők és a nép között.

Viták azért még vannak. Például senki nem bírálja a kormányt azért, hogy nem emeli fel az adókat, viszont élesen kifogásolják, hogy nem emeli fel a napidíjakat. Nem vitatkozunk arról, hogy fel kell emelni a nemzeti jövedelmet, de vitatkozunk róla: ki emelje fel? Élesen megvetjük a harácsolókat, de nem tudjuk eldönteni, ki a harácsoló. Abban tulajdonképpen egyet is értünk, hogy az, aki munkájával arányban nem álló jövedelmet élvez. Ilyenformán nagyon sokan nagyon sok ember jövedelmét sokallják. De mutassanak nekem egyetlen embert ebben az országban, aki soknak tartja a saját jövedelmét? Olyanok, akik keveseljük, vagyunk egy páran. A feladat tehát: úgy osztani el az elosztandókat, hogy mindenki elégedett legyen. Azok is, akik ma az elégedettek közé tartoznak, s azok is, akik elégedetlenkednek.

Mert nem vitás: a boldog élet titka az elégedettség.

Jó, jó, de ki elégedett nálunk?

Senki, legkevésbé azok, akiknek mások szerint a 'legmegelégedettebbeknek kellene lenniük.

Illetve tulajdonképpen mindenki. Legfőképpen azok, akiknek saját maguk szerint a legnagyobb okuk van az elégedetlenségre.

Hiszen mivel legyen az ember elégedett, ha nem azzal, hogy elégedetlen lehet? No, de egyelőre még őrizzük meg kicsit szilveszteri mámorunkat, és csak azért se hagyjuk elszállni az ünnepi hangulatot. És egyezzünk meg abban, hogy 1971-ben sok mindent másképpen csinálunk, mint 1970-ben tettük. Illetőleg: határozottan szögezzük le, hogy 1971-ben sem szabad a dolgoknak másképpen történniük, mint ahogy 1970-ben történtek. És aki ezt nem érti meg 1971. január elsején, majd talán megérti 1971. december 31-én.

Most szépen kipihenjük magunkat, aztán végigdolgozunk egy évet. És remélhetőleg olyan fegyelmezetten és szorgalmasan ahogy mások szeretnék. És akkor talán úgy tudunk majd élni, ahogy mi magunk szeretnénk.

Szóval: boldog új évet!

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Krajcsiroxics Henrik

1970 NOV 29

— Krajcsiroxics Henrik SZOT-díjas festőművész alkotásaiból nyitottak kiállítást a Tatabányai Népházban.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Krajcsirovits Henrik

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1970 NOV 29

1027

— KRAJCSIROVITS HENRIK, SZOT
díjas festőművész alkotásaiból nyí
lottak szombaton kiállítást a tata
bányai Népházban.

— NÉMET NEMZETISÉGI TA

1966 NOV 21.

1021

Műteremlátogatás

Új irányban

Krajcsirovits Henrik megyei képzőművészeti életünknek tagadhatatlanul egyik vezető egyénisége. Határozott karakterisztikus képei a tájékozatlan szemlélődőnek is elárulják, mennyire egységben látja a tájat és a dolgozó embert. Emberalakjairól sugárzik az erő és az alkotásvágy. Ívelő dombjai — jellegzetes témája a reá jellemző módszerrel megelevenítve — azonban mintha az út egy szakaszának lezárulását is jelentenék: itt már csupán a variálás lehetősége maradt meg számára. Felfigyeltünk a megyei képzőművészek közelmúltban Oroszlányban megrendezett őszi tárlatán egy felfogásában és megoldásában egyaránt új alkotására.

A művésznél tett látogatásunk alkalmával éppen erről az új vállalkozásról érdeklődtünk.

— Alig egy éve kísérletezek ezzel a megoldással — mondta. Tulajdonképpen úgy indult el az egész, hogy a feleségemmel sokat tanakodtunk, hogyan is tehetnénk leginkább esztétikussá a szobabelsőt. S megszületett az első kép ebben a sajátságos „műfajban".

— Sajátságos? Igen, az. Mert bizonyos értelemben átlép a képzőművészet zárt határain, iparművészeti, dekoratív elemekkel gazdagodik.

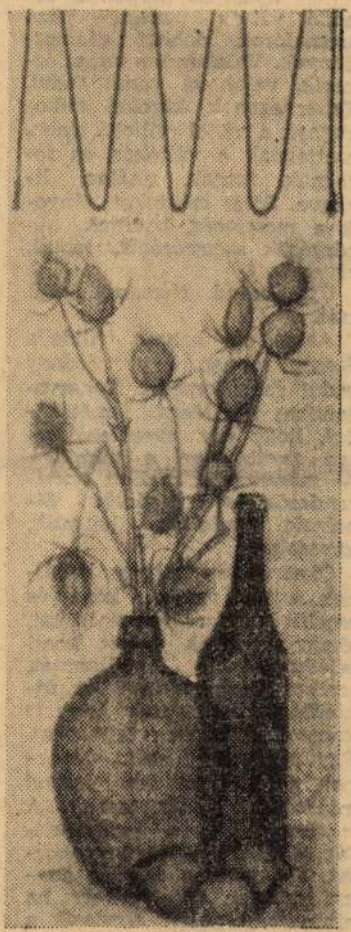

Csendélet tilcen

Az új műfaj első kompozíciója

Hogy Krajcsirovits Henrik eredeti faliképei mennyiben őrzik a hagyományos értelemben vett kép-jelleget, s mennyiben lépik azt túl — ennek körülhatárolása a művészetkritikusok feladata lesz. Annyi azonban már most nyilvánvaló, hogy a művész ezekkel az alkotásokkal új irányba tesz kísérletet. Idézzük az ő megfogalmazásában: „A képet általában szobadekorációvá degradálják a gyakorlatban. S az ellentmondásból próbálok szabadulni ezekkel a munkáimmal."

Az még a jövő titka, sikerül-e ezen az úton haladva maradandót alkotnia. Az eddigi munkák szervesen és ökonómikusan illeszkednek az adott környezethez, a dekoratív jelleg mellett szigorúan őrzik az esztétikumot is. A művész az új eljárással még csak kísérletezik, mondhatnánk, „játszik a lehetőséggel".

Jenkei János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dolgozók Lapja

A vasúti sínek

Vasútállomás. Hosszan nyújtózó sínpárok, tűzdelő váltók, messze néző szemafórok, dohogó gőzmozdonyok. Valahonnan vonat érkezik, valahová vonat indul. Tehervagonok kerekei csikorognak a víztől csillogó sínen, csattognak a váltókon és forognak, futnak, zihálva, lihegve. Sötét csíkjukat, elnyeli a messzeség, hangjuk, dübörgésük szétszóródik, lehull, elveszik.

Újra csönd. Némaság terül szét.

Aztán síp hangja trillázik. Élesen röppen. Egy mozdony indul meg lomhán. Tehervagonokat tol. Megáll, ismét indul, hogy egy következő kocsit továbbítson a többihez. A teherkocsik mellett kocsirendezők serénykednek. Sípolnak, zászlaikat lengetik, kapcsolnak.

Őket nézem. Ahogy bebújnak a két vagon közé, és emelik a súlyos vaskapcsokat, ahogy kivárják a két kocsi találkozásának pillanatát, amikor benyomódnak az ütközők rugói, és már össze is kapcsolhatják a vagonokat. Egy pillanat az egész, de ebben a pillanatban annyi minden sűrűsödik össze. A magabiztosság, a határozottság, a lélekjelenlét, a gyakorlat, a pontosság és még annyi minden más, amely ha nincs meg, akkor akadozik a munka, akkor veszélybe kerülhet a testi épségük is.

Itt az almásfüzitői vasútállomáson két műszakban 30 ember foglalatoskodik a kocsik rendezésével. Sok függ tőlük, munkájuktól, hozzáállásuktól, rátermettségüktől.

Több mint félezer kocsit kell rendezniük naponta úgy, hogy azok a meghatározott időben útnak induljanak.

— Szeretni kell ezt a munkát, mert másképpen nem lehet jól elvégezni — mondja Mátyás László, a tolató szocialista brigád vezetője és ügyelni arra, hogy a szerelvény a megadott időre készen álljon.

— Több mint 15 esztendeje dolgozom a vasúti kocsikkal — kezdi a 43 esztendős Molnár József kocsirendező — de még balesetem nem volt.

— Egy műszak alatt hányszor kell a kocsik közé bújnia? — kérdem.

— Nagyon sokszor. De nemcsak számok kérdése ez. Nálunk is van minőségi munka. Hogy az miből tevődik össze? Sok mindenből. Ha például nem figyelnénk meg jól a kocsik bárcáját, hogy hová és merre kell menni a szállítmánynak, könnyen másfelé irányíthatnánk. Ügyelnünk kell arra is, hogy milyen a rakomány. Élőállat, tűz-, vagy robbanásveszélyes anyag, vagy törékeny tárgyak vannak-e a kocsikban. Ilyenkor fokozott óvatossággal kell dolgozni.

— Nem panaszkodásként említem, de jó lenne, ha nekünk is lenne egy szabad napunk — említi meg. Lengyel László és a többiek, a társak helyeselnek rá.

— Az nagyon jól jönne — toldja meg egyik is, másik is.

— Reggel 8-tól este nyolcig vagyunk aztán 24 óra szabad idő és újra este jövünk. Néha mi is elmennénk a családdal egy-egy mozielőadást megnézni.

— Szárról járok ide — feleli a tolató brigád legfiatalabb tagja, a 23 esztendős Babarczi István. A bevonulásom előtt is itt dolgoztam, amikor tavasszal leszereltem, visszajöttem. Elégedett vagyok ezzel a munkával, ami itt van.

Később valaki azt mondja.

— Ha rólunk, a munkáról ír, említse meg, hogy mi mindent igyekszünk megtenni a vonatok pontos indítása érdekében. De az lenne a kérésünk, az illetékesek intézzék már el, hogy legyen

Rá

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10 Operarészletek
8.55 Édes anyanyelvünk
9.00 Vakarcs. Rádiójáték gyermekeknek
9.37 MRT Gyermekkórusa
9.47 Szivárvány
12.10 Népi zene
12.50 Hámos György jegyzete
13.00 Művészlemezek
13.45 Aragon versei
14.00 Zongoraművek
14.15 Csepel. Hangképek
15.05 Slovan Bratislava—U. Dózsa II. félidő
15.50 Tánczene
16.00 Horváth Zsigmond jegyzete
16.10 Szimf. hangverseny
17.05 A törzsasztalnál. Apró pletykák sok zenével
17.41 Elbeszélés
17.58 Magyar muzsika
18.22 W. Backhaus zongorázik
20.00 Ez is, az is 120 percben
22.15 Nagy énekesek életregénye
23.05 Tánczene

Krajcsirovits Henrik

festőművész kiállitása. Veszprém, Képcsarnok. - Ism: Komárom Megyei Hirlap, 1967.máj.14. - Oelmacher Anna, Művészet, 1967.8.évf. 1o.sz. 44.l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./
92. l.

1021

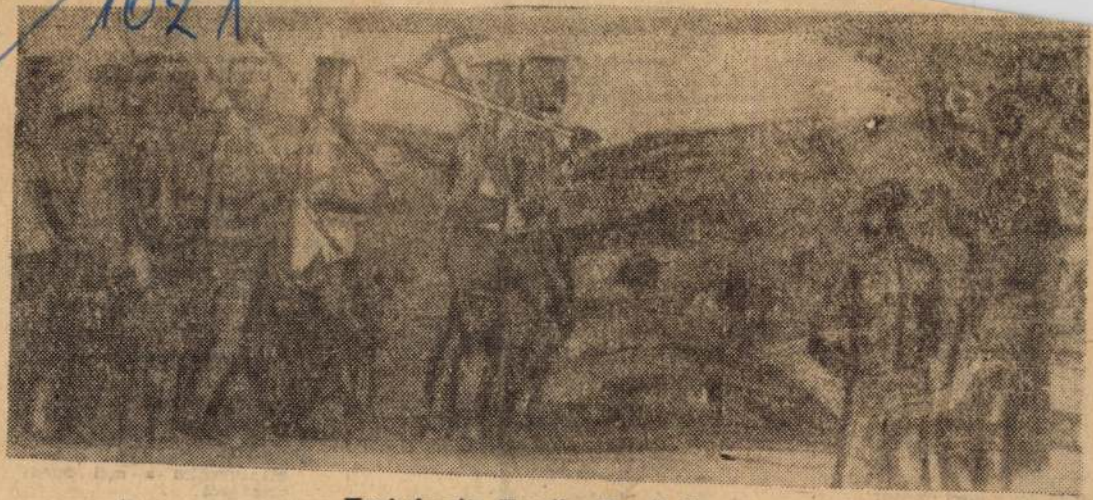

Krajcsirovits Henrik: Hazatérők

regényéből
21.20 Könnyű- és tánczene
22.00 H. Idój. Sport. Totó
22.15 Magyar muzsika
23.30 Könnyűzene
24.00 Hírek. Időjárás
0.10 Gesualdo-művek

PETŐFI RÁDIÓ

7.30 Róm. kat. egyház félórája
8.00 Liszt: Vándorévek — részletek
8.30 Gazdaszemmel...
8.45 Operakalauz
9.45 Gondolában. Elb
9.55 Népi muzsika
10.27 Magyar tájak Csepel-sziget
10.57 Vasárnapi kokte
12.47 Mesejáték
13.45 Időjárás. vízállás
14.03 Táskarádió
15.03 Portrék a szeged Nemzeti Színházbó
15.23 Művészlemezek
16.00 Jövő heti műsor
16.30 Dolukhanova énekel
16.40 Radnai György énekel

19.20 Ivanhoe. 6. A komédiás
19.45 Esti mese
20.00 Tv-híradó
20.20 Függefalevél Magyar film
21.40 Sporthírek
21.50 Ifi. Sammy Davis meghívja önt
22.30 Tv-híradó II.

BRATISLAVAI TV

9.00 A „Madársziget" operáció. ifjúsági kalandfilm
9.30 Hofmann meséi. III.
11.05 Mates (Ism.)
12.30 Tv-híradó
13.00 Sportközvetítés
16.05 Lőtorpatás katonai iskolákban
16.35 A Hadseregfilmstúdió magazinia
16.50 Moser 110.
Riportműsor Karlovy Varyból
17.30 Egy öreg kastély árnyai. Szovjet filmsorozat. 4. és 5. rész
19.20 Sporteredmények I.
19.45 A windsori víg nők. Közvetítés a bratislavai Nemzeti Színházból

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 FEB 12
Dolgozók Lapja

Kb.
21,15 Népdalkórusok
21,28 Magaslesen
21,48 A hét előadóművésze :
22,23 Forró ritmusok

BRATISLAVAI TV

17,45 Technikai kaleidoszkóp
18,15 Közgazdasági kérdések
19.20 Több kezdeményezést
19,30 Swerige. Swerige... dokumentumfilm a mai Svédországról
20,55 Válaszút. tv-játék
21,10 Kis kabaré

1021

1987. február 28. kedd

„Nem érünk rá andalogni!"

Kedves vendég járt a napokban a Komáromi Kőolajipari Vállalat KISZ-szervezetének ifjúsági klubjában. Krajcsirovits Henrik festőművész-tanár tartott itt előadást. A programra a "Komárom megyei képzőművészek bemutatása" sorozat harmadik részeként került sor. Az est témája Krajcsirovits Henrik klubunkban két héttel korábban kiállított képeinek megvitatása volt, és egyúttal egy újabb művész munkásságával akartuk megismertetni a fiatalokat, az eddigi jól bevált gyakorlat szerint.

Krajcsirovits Henrik festőművészben ízig-vérig modern, mai felfogású embert és művészt ismertünk meg. Ezt reprezentálták elsősorban képei, művészetének kifejező formái és eszközei is. A művészt alkotásaiban a munka, a magyar táj és az élet bonyolult kérdései foglalkoztatják.

Krajcsirovits Henrik munkásságának ismertetését színes diafilmek bemutatásával gazdagította. Szívesen és érdeklődéssel hallgattuk előadását a mai kor képzőművészettel szemben támasztott követelményeiről. Felhívta figyelmünket a helyes tárlatnézésre, és mindenekelőtt arra, hogy engedjük hatni a képeket, tárgyakat, hogy bennünk a megfelelő emóciót kiváltva hasznosságukról és célszerűségükről meggyőzzenek. A ma emberének, nincs szüksége részletes illusztrációra, a művésznek az a feladata, hogy egyéni szemszögből ábrázolja az élet nem mindig hivalkodó jellemzőit, melyet csak az ő érzékenyebb és interzívebb megfigyelőképessége tár fel, a "rohanó ember" esetleg észre sem vesz. Az ábrázolásmódnak viszont alkalmazkodnia kell a "rohanó ember"-hez, és tömören, a részletek elhagyásával hívni fel figyelmét, hatni rá az ábrázolt jelenség mondanivalójával.

„Nem érünk rá andalogni'" Ez a szemlélet ma már tért hódított és megállja helyét az élet sok területén. Klubunk életének emlékezetes eseményét a naplónkba rajzolt grafikával még értékesebbé és maradandóbbá tette kedves vendégünk.

Szatmári Ede
klubvezető

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 FEB 28
Dolgozók Lapja

1967. február

Mérlegzáró közgyűlés a tatabányai Építő Ktsz-nél

Szombaton délután tartotta 1966. évi mérlegzáró közgyűlését a tatabányai Építők Ktsz. Megalakulásuk 15. évfordulóján a szövetkezet vezetősége jelentős eredményekről adhatott számot a tagságnak. Az OKISZ küldöttközgyűlésének tiszteletére indított munkaversenyben tavaly az első helyre kerültek, és ennek eredményeként dolgozóiknak egy havi fizetésnek megfelelő nyereségrészesedést tudtak adni. Amíg egy évvel ezelőtt a kifizetett nyereség és jutalom összege 400 ezer forint volt, addig most 600 ezer forintot osztottak ki.

Egy év alatt a termelésük 5 millió forinttal nőtt úgy, hogy a létszám csak egy százalékkal lett magasabb. A lakossági tevékenységet 55 százalékkal növelték. De jelentős eredményről adhattak számot a gépesítésben is. 1965-ben 5 darab keverőgépük volt, ma minden brigádnak van gépe.

Évközben több fontos határozatot hozott a szövetkezet vezetősége, többek között, hogy novemberben az oroszlányi Lendület Ktsz építőipari részlegével egyesülnek, amelynek következtében a létszám január elsejével 380 fő lett. Az idén a termelést további 5 millió forinttal növelik; megkezdik a többszintes társasházak építését.

Házi a Labor Műszeri

Az utóbbi években jó együttműködés, szoros kapcsolat alakult ki az Esztergomi Labor Műszeripari Művek és a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet között. Az esztergomi üzemben ugyanis mind több elektromos berendezést gyártanak, s ezek ellenőrzését a MEIV látja el. Az együttműködés során azonban bebizonyosodott, hogy a MIM a szabvány előírásokat gondosan betartja, s ezért ezek ellenőrzését az esztergomiakra bízta az in-
tézet Március elsejétől már

1021

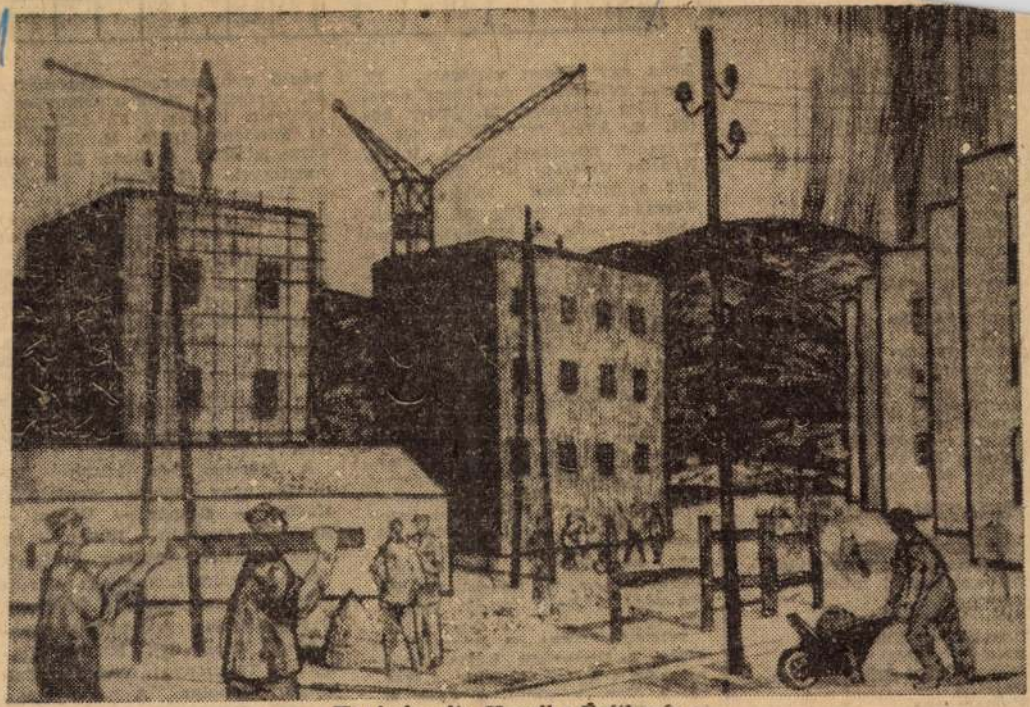

Krajcsirovits Henrik: Építkezés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dolgozók Lapja
1986/MÁR 19

Rádiójáték
21,00 Házi muzsika
22,20 Magyar nóták
22,40 Hermann I. írása
22,55 Szokolay-oratórium

PETŐFI RÁDIÓ

10,00 Kamarazene
10,50 Barabás Tibor írása
11,00 Zenés portré Gyöngy Pálról
11,59 Zenekari muzsika
12,46 Gazdaszemmel
13,01 Dalkóstoló Nagybátonyban
13,31 Könnyűzene
14,08 Zenés délután
18,10 Népi zene
18,30 Rádióegyetem
19,00 Toscanini vezényel
19,50 Jó éjszakát, gyerekek!
20,25 Sporthíradó
20,35 Esztrádzene
21,30 Nőkről — nőknek
22,00 Zenés játékból
22,25 A hét előadóművésze

BRATISLAVAI TV

14,00 Csehszlovákia—NDK jégkorong VB közvetítése
17,50 Pályaválasztási műsor
18,15 Telesport
19,20 Több kezdeményezést
19,30 Dokumentumfilm egy kelet-szlovákiai faluról
20,00 Jelentéktelen nő, tv-játék
21,30 Kamarazene

R

Ilona egy idegen változata. 17. Egyik főiskolánk rövidített neve. 19. Régi aprópénz. 21. „Tőr" betűi. 22. Állati fekhely. 23. Cr. a vegyjele, névelővel. 26. A. V. 27 Nyáron gyártani kell. 29. Ami kor a művészek fellépnek. 3 Egymást előző betűk. 32. Reggel ebéd. vacsora. 34. Kéziratokat b rál. 36. Gyapjúja értékes, pö költje ízletes. 38. Az ilyen fi ballban kevés a körömpassz. 39. Olasz város. 40. A napokban ér véget. 42. Mitológiai isten is, bolygó is. 43. Mindenki a fedélzetre (—'). 45. Elborít. 47. Brit protektorátus a Közel-Keleten. 49. Női énekhang. 50. Balaton...; község. 51. A tarándszarvas másik neve. 53. Az építészetben: tartóoszlop. 54. Hangszer. 57. Számomra. 58. Köszönés. 59. Rosszul jegyezték fel. 61. Aszód melletti község. 62. A nyugatnémet valuta. 64. Atta...; Heine műve. 65. Játékvezetőnek is nevezik. 66. EEA. 68. Helyrag. 69. Amerikai hírügynökség. 71. Rendel. 72. Két éle van! 74. Betű, fon. 76. Odaháza.

FÜGGŐLEGES: 2. Bógnizás a jégen. 3. Biztosíték. 4. Ha fáradt, nem ég a lámpa. 5. NLN. 6. Képző. 7. Van, németül. 8. Lásd 68. sz. 8. Üdül. 10. Bárium 11. Szó

65. ... Igekötő. 70. Am... 71. HTI. 73. Sn a vegyjele. Sértetlen. 77. Még Budapesten is akad!

BEKÜLDENDŐ március 26-ig a versidézet. a vízszintes 1., és függőleges 16. számú sorok megfejtése.

A március 5-én közölt keresztrejtvény helyes megfejtése: Kaffka — Gáspár — Várnai — Szabó — Hajnal — József — Ignácz — Fehér — Móricz — Thury.

Könyvjutalmat nyertek: Bartha Mihály, Tata; Fleith Péterné, Nyergesújfalu; Jobbágy Tihamérné, Kocs; ifj. Király Hermann, Tatabánya; Zengő Zoltánné, Bábolna. A könyveket postán elküldtük.

1961 ÁPR 3
1021

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMLE

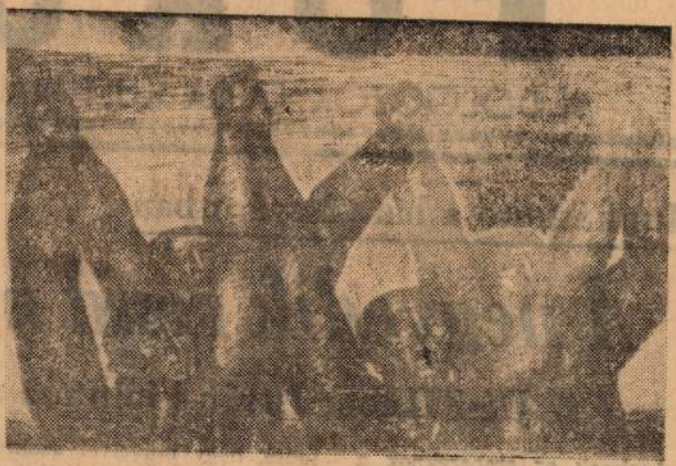

Kerti Károly: Közös erővel.

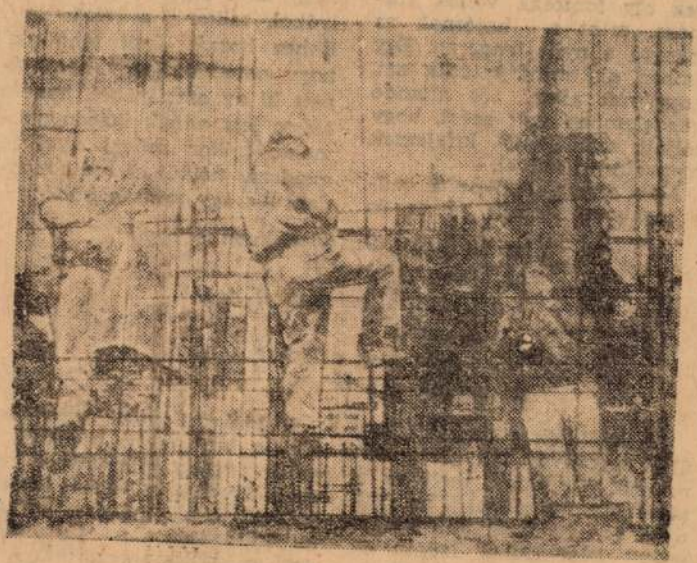

Krajcsirovits Henrik: Építők.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dolgozók Lapja

A DOLGOZÓK LAPJA KULTURÁLIS

Munkásfestő a bányászvárosban

A negyedik rend mi

Dési Huber István kiállítása a M

Azoknak az embereknek a típusához tartozott, akinél az élet és a munka teljesen összeforrt. Ezzel párosult még elveinek tisztasága és az elvek oly fontosak voltak számára, mint a hajósnak az iránytű a nyílt tengeren. Egy ember, aki mindig tudta azt, hogy mit akar, és állandó küzdelemben volt azért, hogy céljait, szándékait kifejezzék megvalósult művei.

Már akkor, amikor a művészpályán elindult, érezte és tudta, hogy műveivel azokról kell szólania, azokért kell harcolnia, akiknek a sorsában osztozik, a kétkezi munkásokért. Róla írta egyik méltatója, hogy nem lépett ki az osztályából, mikor művész lett. Ehhez hozzá kell tennünk, hogy nemcsak, hogy nem lépett ki az osztályából, hanem akkor lett annak igazán gyermeke, mikor művei nyelvén akadozás nélkül el tudta mondani — úgy mint a költő:

„Im itt vagyunk, gyanakvón s együtt,
az anyag gyermekei.
Emeljétek fel szívünket! Azé,
aki fölemeli.
Ilyen erős csak az lehet,
ki velünk van teli."

Az alföldiek a puszta síkon álló magányos fát „őrfának" nevezik. Őr-fának, melyhez a távolból igazodhat az, aki úton van és a cél felé igyekszik. Dési Huber István — míg élt ő maga is — művészete ilyen irányt mutató őr-fa volt, amelyhez igazodni lehetett.

A világgal való értekezésről, az emberekbe nézésről, s az önmagába pillantásról hogyan beszélnek Dési Huber művei? Két művére hívjuk fel különösen a figyelmet ezen a kiállításon, az egyik a Pihenő szénbányász, a másik a Teréz.

A szegényasszonyról festett kép az első rápillantásra ke-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Krajcsirovits
1967 MÁJ – 4. József

1021

★ KIÁLLÍTÁS A KÉPCSARNOKBAN. Krajcsirovics Henrik festőművész képkiállítását május 5-én, pénteken délután 5 órakor Oelmacher Anna művészettörténész nyítja meg a veszprémi képcsarnokban.

★ A TAMPEREI NÉPFŐIS-

Szerdai eredmények

Labdarúgó NB. I.

1 8 0 0 20: 3 16

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Krajcsirovics Henrik

7 MÁJ – 6.

1021

Megnyitották Krajcsirovics Henrik képkiállítását

Tegnap délután 5 órakor a veszprémi Képcsarnokban megnyitották a SZOT- és Csók István-díjas tatabányai festőművész, Krajcsirovics Henrik huszonhárom alkotásából rendezett képkiállítást. A megnyitón a betegsége miatt távolmaradt Oelmacher Anna művészettörténész beszédét Molnár G. Judit olvasta fel.

eteitei
akatos
et sze
vánat
agyarc
ég mi
egoldá
ány e
l, épp
abb parancsok az erdélyi
ont megerősítésére, a kor-
ány újabb erőfeszítéseket
sz a hadsereg erejének fo-
ozására, s a kormányzó
yébként is megígérte neki,
esenmayernek, hogy mi-
ött bármit tennének, hű
gyvertársként közlik a szö-
tségeseikkel.

(Folyt. köv.)

MDK.

Krajcsirovits Henrik

Kiállitási hir

Népmüvelés 1967 máj

1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Krajcsirovics Henrik

1961 MÁJ

pest, IX., Vendel u. 3/b. sz. alatt. Jelentkezés az iskola portáján naponta 8—18 óráig.

— A Képcsarnok Vállalat veszprémi bemutató termében pénteken ünnepélyesen megnyitották Krajcsirovics Henrik SZOT-díjas festőművész kiállítását.

kezlet a Gellért .

kus ország, amely magáé-

Krajcsikovics Henrik festő

Szolnoki.

Kiállítása nyílik a Képcsarnok Vállalat veszprémi bemutató termében

Nagyvarsa 1967 V. 6 bold.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 MÁJ - 6.

Krajcsirovits Henrik

Komárom megyei

EGYEI TANÁCS LAPJA

1021

Tatabányai festőművész – Veszprémben

Pénteken nyílt meg Veszprémben a Képcsarnok rendezésében Krajcsirovits Henrik tatabányai festőművész kiállítása. A tárlaton szereplő húszegynéhány alkotáson főként a tatabányai és a megyei tájak képe elevenedik meg, s „jut el" a művészet közvetítésével a „szomszédba".

A veszprémi kiállítás jó propaganda megyei képzőművészeti életünknek, és a „szomszédok" együttműködését is szolgálja. A tárlatot Oelmacher Anna nyitotta meg.

Naszály 5:2, v.: Valusek, Baj — Dunaszentmiklós 2:1, v.: Morovicz. Szomód — Kocs 3:1, v.: Szabó. Tarján — Agostyán 4:3, v.: Szileczki I.

Körzeti bajnokság: Tornyópuszta — Grébicspuszta 4:1, v.: Szileczki II. Neszmély — Tagyospuszta 3:0, v.: Koller. Gyermely — Somodorpuszta 3:0, v.: Szlodics.

Serdülők: Vértesszőllős — T. Textil 2:2, Környe — Dad 2:1, Tecskéd — Vértessomló 4:1, Kömlőd — Bokod 3:1, Tardosbánya — Naszály 3:1, Baj — Dunaszentmiklós 2:1, Szomód — Kocs 2:1, Tarján — Agostyán 3:1,

---

jó játékvezetők

...gy a játékvezetőnek — a

KRAJCSIROVICS HENRIK Komárom-Esztergom megyei hírlap 1996. VIII. 23.

Még megtekinthető...

Tatabányán a Jászai Mari Színház, Népház Galériáján a Dorog Város Baráti Egyesület Alkotó Művész Körének kiállítása augusztus 25-ig. A kiállításon *Árvai Ferenc, Bencze László, Furlán Ferenc, Gerencsér Ferenc, dr. Gordosné Végh Éva, Madarász Melinda, Novákné Dorogi Márta* és *Wieszt József* alkotásai láthatók. Képünkön *Krajcsirovics Henrik* tatabányai művész, *Furlán Ferenc* egyik művét tekinti meg az alkotóval.

Foto: Dallos

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

KRAJCSIROVITS HENRIK

GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

1976. AUGUSZTUS 19-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1976. AUGUSZTUS 19 — SZEPTEMBER 12.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

1. Pihenő lányok, linó

Műtárgylista

1. Ölelés
   linó, 50x63 cm
2. Figyelő
   linó, 40x50 cm
3. Ketten
   linó, 50x60 cm
4. Szerelem
   linó, 50x60 cm
5. Család
   linó, 50x60 cm
6. Tükör előtt
   linó, 26x40 cm
7. Leány és az öregek
   linó, 35x46 cm
8. Napozó
   linó, 31x60 cm
9. Pihenő lányok
   linó, 50x70 cm
10. Dombvidék
    linó, 35x70 cm
11. Égett napraforgók
    linó, 36x80 cm
12. Szoros
    kréta, 60x80 cm
13. Találkozás
    kréta, 60x80 cm
14. Öböl
    kréta, 60x80 cm
15. Tavasz
    tus, 80x120 cm
16. Izzó hegyek
    acryl, 70x100 cm

A kiállítást rendezte: Lányi Ottóné

2. Figyelő, linó

3. Ölelés, linó

Adataim:

1929-ben születtem Tatabányán.
1953-ban végeztem a Képzőművészeti Főiskolán.
1954 óta országos ill. külföldi kiállításokon szerepeltem (Varsó, Prága, Berlin, Moszkva, Peking, Rio de Janeiro, Krakkó, Skócia, Helsinki)
1953-74-ig Tatabányán tanítottam ill. szakkört vezetek
1974-től az esztergomi Tanítóképző tanára vagyok.
1960 Országos Pedagógus kiállításon II. díj
1962 SZOT-díj
1965 Csók István-díj (Székesfehérvár)
1972 Komárom megyei Ösztöndíj
1975 „Szocialista Kultúráért" kitüntetés
1976 „Ezüst gerely"-díj

Önálló kiállításaim:

1960 Tatabánya
1967 Veszprém
1970 Tatabánya
1975 Derecske
Nyírbátor

1971-től a „JEL" képzőművészeti csoport alapító tagja megbízásaim, sgrafitto, műanyagmozaik, pannók és több grafikai lapok voltak.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁJ 2 2

DOLGOZÓK LAPJA

Krajcsirovits Kinga

1021

DOLGOZÓK LAPJA

Gyermekeink élményvilága

Az idei megyei gyermekrajz-kiállításra a vártnál több, ezren felüli alkotás érkezett. Nem szeretem használni a „kis művészek" kifejezést, hiszen ebben az életkorban — hat-tizennégy év között — tulajdonképpen a művészinek nevezhető kifejezésmód a gyermekek életkori sajátosságainak maximálisan

Krajcsirovits Kinga Tündér-e a fantáziavilág egyik sajátos kifejezési lehetőségét mutatja meg.

megfelel, a világról alkotott elképzeléseiknek egyik kivetítési lehetőségét látják például a rajzban, a festésben. Végső soron — s meggyőződésem, hogy aki a megyei gyermekrajz-kiállítást látta, egyetért velem ebben, — valóban művészi kifejező eszközök alkalmazására képesek az általános iskolás korosztályú gyerekek. Érdekes és a jövőt illetően bizonyára messzemenően figyelembe veendő szempont, hogy miközben a szabad körökben felszabadultan, „nagyvonalúan" rajzolnak, festenek ezek a fiúk és lányok, a tantervi követelmények mindmáig többé-kevésbé merev keretek közé szorítják az alkotó fantázia kibontakoztatását. Ez különösképpen azért említést érdemlő szempont, mert az óvodában a kicsinyek megismerik a rajzolás, festés — és más manipulációs kifejezésmód — örömét, szépségét, aztán pedig néhány esztendő után a reprodukálás alapvető szempontjait kell kötelezően elsajátítaniuk. Vitathatatlan, hogy minden képzőművészeti kifejezési forma alfája és omegája rajztudás, a természet és az ember anatómiájának ismerete. Ugyanakkor viszont azt sem szabad elfelednünk, hogy a fantázia érvényesítése nélkül minden ilyen naturális reprodukálási készség csupán holt anyag, élményt sem az alkotónak, sem a nézőnek nem nyújt. Érvényes ez a gyermekekre, a gyermekrajzokra is.

Nem véletlen, hogy éppen a felszabadultság érzése alapján készülnek azok a gyermekrajzok, amelyekkel megyénk iskolásai is szép sikereket arattak az utóbbi években például Indiában, Japánban, Kubában... Ez a szellem sugárzik egyébként a tatabánya-újvárosi V. számú általános iskola aulájában megrendezett megyei gyermekrajz-kiállításról is. A különféle témakörökben — Ütőéletünk, Sport-játék, A mi világunk, A fantázia világa — a legváltozatosabb technikával (metszet, batik, lemezdomborítás, rajz, vízfestmény, stb.) mesélik el a környezetükről alkotott benyomásaikat. Korántsem állítom, hogy ezek a munkák „élethűek" — a szó naturális értelmezésében —, ellenkezőleg: a leginkább realistának nevezhető képeken is megvan az a többlet, ami kállításra alkalmassá, mert élményt nyújtó alkotássá teszi ezeket a gyermekmunkákat.

Mindezek alapján a kiállításon bemutatkozott gyermekek mellett hadd dícsérjük meg azokat i., akik fáradhatatlanul dolgoznak az általános iskolások érdekében, hogy pedagógiai eszközökkel segítsék a gyerekekben felgyülemlett élmények, elképzelések képi megjelenítését. Tulajdonképpen azt a tényt veszik tudomasul rajzpedagógusaink, hogy az általános iskolás korúakat nem izolálni kell a külső világ hatásaitól, hanem abban kell segítséget nyújtaniuk a felnövekvő nemzedéknek, hogy a gyerekek az őket érő benyomásokat megfelelően, reálisan értelmezzék. Ennek a korosztálynak természetes sajátja, hogy a valóságos élmények és a képzeletvilág képei keverednek érzéseikben. A megyei gyermekrajz-kiállítás legfőbb erényének éppen azt tartom, hogy ezt a kettősséget engedik rajzpedagógusaink érvényesülni (s a bíráló bizottság is ezt a pozitív tendenciát támogatja döntésével, a válogatással).

Nem kis művészek alkotásait láthattuk tehát az V-ös iskolában, hanem 6—14 éves korú gyermekeink vallomását önmagunkról, környezetükről, a világról. Szerencsére ma már övék a „szó", azaz a pedagógus-szakkörvezetők közvetlen beavatkozása nem, vagy csak alig vehető észre. De ez így helyénvaló, hiszen most kell őket ilyen formán is szóhoz juttatni, vallomásra késztetni, hogy megmaradjanak később is őszinte, a társadalmunkban bízó, hívő embereknek.

(jenkei)

Murányi Tünde Páva című képével lett a plakátpályázat nyertese

Munkapad mellett a jövendő szakmunkásai

Fazekas Sándor, Takács Imre és Hatajer Attila a Kisbéri Gamma Gyár tanulói a szerszámok készítésével ismerkednek

esztendő Pilishegyen?

— Csodákra nem vagyunk képesek, ezt mondani sem kell. Ám mindjárt az észlelt kiesések után megkezdtük az újabb tervezést a pótlásokra, amelyek milliókat hivatottak hozni. Aki ismeri gazdaságunkat, tudja, hogy ez itt különösen nagy feladat. A sokhelyütt gyenge termőképességű földek, a domboldalak különben sem adnak rekordtermést. Terveink is ezért szerényebbek. Búzából tavaly 32 mázsás átlagot értünk el, az idén 38-at terveztünk. Kukoricából tavaly 29 mázsás átlagunk volt, az idén pedig 50 mázsát szeretnénk elérni. Ezek önmagukban is eléggé feszített tervek, s nincs nagy lehetőség további növelésükre. Hasonlóan terveztük a nagy területű borsó és napraforgó hozamát, valamint a csaknem ezer hektárnyi lucernaterület takarmányát. A tehenészetben szerény fejlődést irányoztunk elő a tejtermelésben.

Mindezek természetesen nem jelentik azt, hogy semmit nem tehetünk. A gazdaság szakembereivel többször átdolgoztuk terveinket, meghatároztuk tennivalóinkat. A kieséseket önköltségcsökkentéssel ellensúlyozhatjuk. Ha valamennyi üzemágunkban csak kis mértékben javítjuk a munka szervezettségét, az eszközellátást, kihasználjuk az eddiginél jobban a kedvező munkaidőt, már sokat nyertünk. A minőségi munkában mi elsősorban a vetőmagtermelésben játszottunk nagyobb szerepet. Ezt is fokozhatjuk az értékesebb vetőmagért még többet kapunk. Ezért az eddigi szerződéseinken felül kívánunk átadni minősített vetőmagvakat, terven felül lucernamagot is előállítunk. Kedvezően alakult a tejtermelés, az első negyedév eredménye jobb, mint tavaly ilyenkor.

— Örök gondot jelent mifelénk, hogy olyan növényeket termeljünk, amelyek még a nyári aszály előtt betakaríthatók. Később ugyanis a termés már kétséges, éppen természeti adottságaink miatt. Szeretnénk remélni, hogy az évkezdet nem jelent számunkra akkora veszteségeket, mint első pillanatban látszott. Sok múlik azon, hogy a következő hetekben és hónapokban hogyan használjuk ki a kedvező időt, a nevelő májust, és a többi adottságot. Nem közömbös például, hogy a nagyon kényes vetőmag betakarítása hogyan sikerül, amelyre már javában készülünk. Gazdaságunk dolgozói évről évre hasonló gondokkal küzdenek, s mindig úrrá lesznek a nehézségeken. Minden bizonnyal az idén is így lesz, és együttes munkával jó eredményeket érhetünk el.

Nóber Imre

A munkahelyi feladatok me kell a személyes törő

Annak idején, amikor, megtudta, hogy a szocialista brigádvezetők országos tanácskozásán megyénk küldötte egy hónapja dolgozó Tsz-ben, már k a KISZ-szervezet

Közös gon

Üzemi vezetők, or Oroszl

Megyénk három szénbányászati központjában (Tatabánya, Oroszlány, Dorog) összehasonlítva a kifizetett táppénzes napok számát, Oroszlány áll az első helyen. Ez késztette a városi pártbizottságot arra, hogy az oroszlányi üzemek és vállalatok vezetőit, valamint a körzeti- és üzemorvosokat kerekasztal-beszélgetésre hívja.

Három napon belül?

A megbeszélésre a vállalatok vezetői (szénbányák, hőerőmű, cipőgyár, ingatlankezelő, stb.) és az orvosok jól felkészültek. Elmondták például, hogy az új táppénzrendszer bevezetése óta — mely szerint a három napon belül gyógyuló betegségek utáni táppénzeket a vállalati nyereségből kell kifizetni — némiképp csökkent az ilyen rövid hiányzások száma. A rendelkezés lényege világos: az üzemek hangsúlyozottabban érdekeltté váltak betegeik ellenőrzésében. Az orvosok elmondták: az ő munkájukat semmiképpen nem befolyásolhatja a betegség időtartamának megállapításában a rendelet. Lényegében etikai kérdés: sem több, sem kevesebb napot nem írhatnak és nem is írnak annál, mint amennyi véleményük szerint a gyógyuláshoz szükséges.

A rendelkezésnek — a fokozottabb üzemi ellenőrzés következtében — van némi visszatartó ereje. Csökkenő ugyan a három napon belüli, de növekvő az azon túl gyógyuló megbetegedések száma. Vajon a termelés egészét tekintve kedvezőek-e ezek a tendenciák? A vállalatok vezetői szerint nem!

További tények

Biztos, hogy például 1977. első negyedévének megnövekedett táppénzes napjait

Dragosics Éva

A lírai hangvételakat kedveli

Péter Imre: Kiállítások művelődési házakban.
A vasutas képzőművészek országos kiállítása

Népművelés 1970/9 45 old.

Krajcsovics Éva

A XXII. orsz. vasutas képzőművészeti ka állítason fotószetben az egyik harmadik díjjal jutalmazták.

L.J.: Tárlat a képszínház utcában. Magyar Vasutas, 1972. júl. 17.

Krajcsovics Éva

festőművész és Horváth Piroska grafikus
együtt állit ki a Vizivárosi Galériában.

Magyar Hirlap 1981/2/5/8

A VIGYÁZÓ FERENC MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG ÉS
A BUDAPEST XVII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
meghívja Önt és kedves ismerőseit

KRAJCSOVICS ÉVA
festőművész

kiállításának megnyitójára
az ERDŐS RENÉE-HÁZBA (Budapest-Rákoshegy, Báthori u. 31.)
1997. február 15-én – szombaton – délután 6 órára.
A kiállítást WEHNER TIBOR, művészettörténész nyitja meg.
Közreműködik NAGY SÁNDOR ENDRE klarinétművész.

Megközelíthető: Kőbánya-Kispesttől a 98-as, az Örs vezér tértől a 61/E,
majd a rákoskeresztúri végállomástól 98-as, vagy szintén az Örs vezér tértől
a 168-as busszal a Rákoshegy vasútállomásig.

A kiállítás megtekinthető 1997. március 12-ig naponta
– hétfő kivételével – 15 és 18 óra között.

További kiállításaink: 1997. március 15., április 12., május 10., június 7.

KRAJCSOVICS Éva

ERDŐS RENÉE-HÁZ

KRAJCSOVICS ÉVA EGYÉNI KIÁLLÍTÁSAI:

1980 Esztergom, Komárom megyei Tervező Intézet

1981 Budapest, Vízivárosi Pincegaléria

1981 Érd, Kultúrközpont

1982 Budapest, Marczibányi téri Kultúrház

1982 Nagykanizsa, Képcsarnok Vállalat, Egry József Terem

1982 Budapest, Építők Műszaki Klubja

Műterem: 1027 Budapest, Csalogány u. 13–19.

Telefon: 389-938

Építők Rota – E: 427

KRAJCSOVICS ÉVA

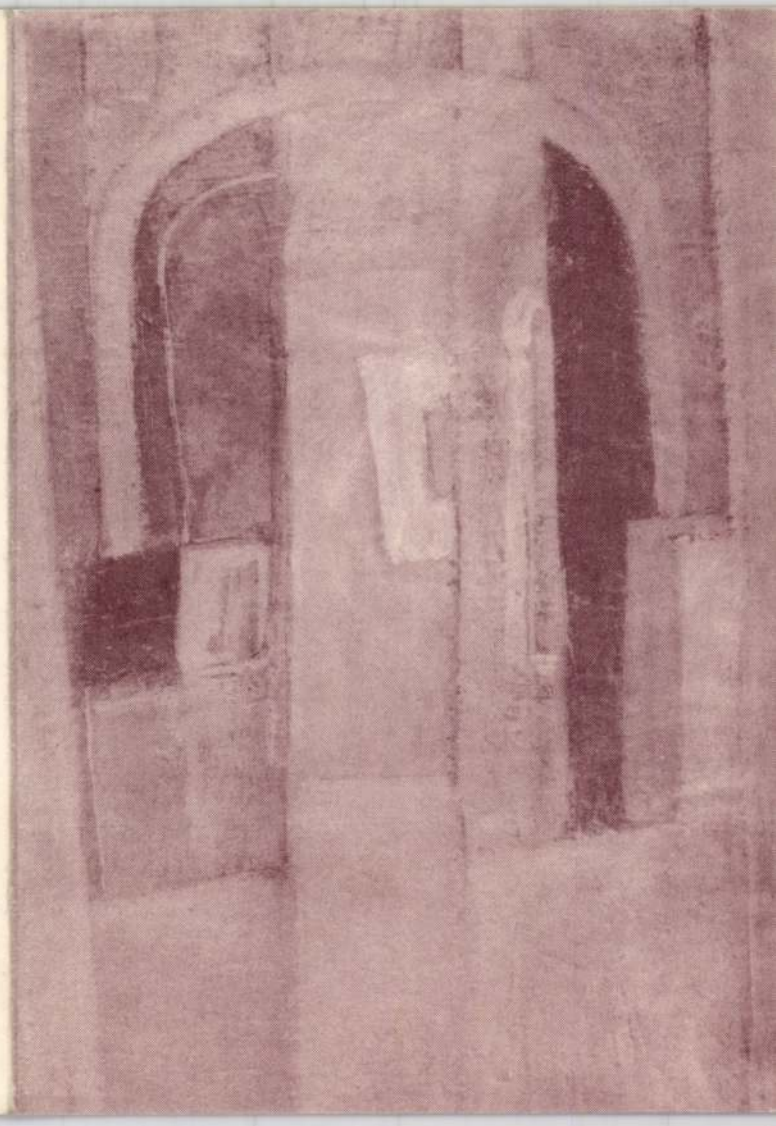

KRAJCSOVICS ÉVA olajfestményei napjaink magyar piktúrájának sokrétű, színpompás világában is sajátos, egyéni hangon szólnak a nézőhöz.

A divatos áramlatoktól eltérően, hagyományos módon fest. Nem alkalmaz trükköket, nem szándékozik sem megbotránkoztatni, sem sokkolni közönségét. Rokonszenves vonása művészetének a közérthetőség és az egyszerűségre való törekvés. Ezt tükrözi témaválasztása is. Szobabelsők, műteremrészletek, csendéletek szerepelnek festményein, melyeket az alkotó kifinomult színvilága tesz vonzóvá, humánussá.

KRAJCSOVICS ÉVA festőművész a szakmai ismereteket a több, mint három évtizede működő Vasutas Képzőművészeti Körben szerezte meg, Kling György SZOT- és Munkácsy-díjas festőművész irányításával. 1978 óta tagja a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjának.

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA igazgatósága meghívja Önt

KRAJCSOVICS ÉVA

festőművész kiállításának megnyitására

1982. december 7-én, kedden du. 5 órára

Színhely:

ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA,
Budapest V., Petőfi Sándor utca 5.
Telefon: 185-406

A kiállítást megnyitja:

DR. SOÓS IMRE,
a klub igazgatóságának tagja

A kiállítás megtekinthető:

1982. december 8-tól 22-ig,
délelőtt 10 órától este 20 óráig
Szombaton, vasárnap zárva

KRAJCSOVICS ÉVA

KRAJCSOVICS ÉVA

lassan már két évtizede jelentkezik alkotásaival, kiállításaival kortárs képzőművészetünkben. Festészetében a közelmúlt éveiben kizárólagos tematikává lépett elő a műveit inspiráló műteremkörnyezet: az egyik budapesti bérházudvarra hatalmas ablakkal nyíló tágas műhely. A türelmesen, szívósan szemlélődő Krajcsovics Éva számára e belső tér, és e tér legfontosabb elemei, az ablak és az ajtó megjelenítése, illetve a térérzet által megragadható emóciók kifejezése, a hallatlan gazdagságú variációsor festői rögzítése a kizárólagos program. Legújabb művei szervesen kapcsolódnak a korábbi munkákhoz, és azt reprezentálják, hogy a művésznő következetesen, invenciózusan építi életművét. Művészetének különleges eleme, sajátossága - a szűk motívumkincs mellett - a gyönyörű, érzékeny visszafogott kolorit: a tört színek, a halványnál is halványabb árnyalatokból szőtt képfelületek és képterek, s a pasztell-összhangzattanban felgyúló egy - egy élénkebb folt. A festői takarások, a rejtőzködések, az elmosódások, a foszlékonyságok színharmóniájának világában Krajcsovics ecsetje nyomán végül csak az érzeteinkben létező, minden kötöttségtől, konkrétumtól szabadulni vágyó és megszabadult festőműterem körvonalai bontakoznak ki, és megjelenésük pillanatában el is vesznek, tova is tűnnek. Mintegy ideává formálódik a tér és a térhatár, hogy öntörvényű létezésmódjukat meglelhessék a képalkotó elemek: a finoman kimunkált színvilág és a tünékenységben játszó formák. Nevezhetjük lírai absztrakciónak, geometrikus absztrakciónak is ezt a festői láttatást, de besorolhatjuk valamiféle autonóm, posztrealista kategóriába is. Ám sokkal fontosabb ennél, hogy Krajcsovics Éva festői értékeket és érzékenységeket hordozó idea-terei a bezárkózás szédítő szabadságérzetét sugározzák.

Wehner Tibor

KRAJCSOVICS ÉVA

„Szék s' dobor" repr.

XV. Országos Akvarell Biennálé

Eger 1996

Tábornok-ház

Ifjúsági Ház

Krajcsovics Éva
kiállítás Budapesten

Magyar Nemzet 1985. III. 8.

KRAJCSOVICS ÉVA

Az Eötvös József Alapitvány 1991. junius 18-i kuratoriumi ülésén támogatásban részesitett pályázatok. - ÉS 1991. aug. 9. 12.p.

Krajcsovics Éva
„A szoba" c. képsorozat elkészítéséhez 6 000 Ft

Krajcsovics Éva

Krajcsovics Éva festőművész képeiből nyílt kiállítás csütörtökön a Duna Galériában. A tárlat március 10-ig látogatható.

Magyar Nemzet 1985. II. 15.

Krajcsovics Éva, festőművész
a Csepeli Iskola Galéria 1984-85-ös évad kiállítási tervében szerepel: 1985. jan. februárban: Mészáros Dezső, márciusban: Krajcsovics Éva életmutatkozása.

(jeney): Iskola Galéria.
Csepel, 1984. aug. 31.

Krajcsovics Éva

Az EVE ART Galéria
szeretettel meghívja Önt
„Belső rezdülések"
Krajcsovics Éva festőművész
új képeit bemutató
kiállításaunk megnyitójára
1998. május 22-án pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja:
Dr. Sinko Katalin művészettörténész

Közreműködik: Kaltenecker Zsolt zongoraművész

A kiállítás megtekinthető
1998. június 12-ig
hétköznap 14–18 óra között.

MEGHÍVÓ

EVE ART GALÉRIA

1068 BUDAPEST
KIRÁLY U. 98/B.
TEL.: 322 84 66, 321 46 67, 06-20-625242
FAX: 321 46 67

KRAJCSOVICS ÉVA

Krajcsovics Éva

Kiállítás Kódmszövésárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

Krajcsovics Éva, festőművész
Esztergom, Vármúzeum, Rondella, 1988. X.–XI.

KIÁLLÍTÁS Wehner Tibor:

Aktualitások és általánosítások

Krajcsovics Éva és Gáti Gábor kiállítása

Krajcsovics Éva: Kitárt kapu, olaj, farost, 80 × 100 cm, 1985 (fotó Tahin Gyula)

Művészet, 1989, 2., 50-old.

amely egy területi
hez tartozik Vá-
l – éppen ezért
ból" is be kell a
a fogadnia az ott
művészeket –, a ha-
s alföldiség mel-
erősebbé vált
lírai groteszk lá-
mely úgyszintén
hatott.
roteszk, az álom-
megjelenése aztán
ők közé vonzott
ókat, akik területi-
tődnek ugyan e vi-
e táj, a természet
telezettségben ter-
mészetes szövetségeseket találtak a már itt kiállítókban.

Ma már a vásárhelyi tárlatok jellegét ezek a sokféle stílusban, sokfelől érkező, a valóságból kiinduló, de azt más- és másképpen megragadó, egymással szövetséget kereső művészek határozzák meg. Most, a 35. alkalommal megrendezett kiállításon is az az emeleti teremsor volt a legerősebb, amelyben egymással felelgetve vagy egymást erősítve jelentek meg a valóság művészi megnyilvánulásainak különböző módjai.

Változott, változik a Vásárhelyi Őszi Tárlat az elmúlt harmincöt év alatt. E változásban azonban a legfontosabb összetevőjében önmagához hűséges marad: a művészetnek reagálnia kell a mindenkori valóságra, és e valóság feltárásával olyan új eszményeket kell megjelenítenie, amelyek a közösség érdekeit szolgálják, túl az alkotó egyéni önmegvalósításán vagy éppen egyéni képességei maximális kibontakoztatásával.

Rideg Gábor

135 cm (fotók Dömötör Mihály)

Krajcsovics Róza festőművész

megkapta az 1985. évi
Tornyai-plakettet

Nyíregyháza, 1985. X. 7

Krajcsovics Éva

Említve

Péter Imre: A vasutas képzőmű-
vészet országos kiállítása
Népművelés, Bp. 1970. sept.
45. l.

A TM Galéria meghívja Önt

Krajcsovics Éva

festőművész

ÁTHATÁSOK

című kiállításának megnyitására
1994. április 21-én, 17.00 órára.

Megnyitja: Dr. Földes Ferenc

H-1051 BUDAPEST, FEHÉRHAJÓ UTCA 10. TEL.: 36-1-266-5049

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK:

Esztergom	1980
Budapest Vízivárosi Galéria, Érd	1981
Budapest, Nagykanizsa (Egry Terem), Budapest	1982
Budapest (Duna Galéria), Csepel (Iskola Galéria)	1985
Hódmezővásárhely (Tornyai Múzeum)	1987
Esztergom (Vármúzeum), Gáti Gáborral	1988
Hollandia (Meppel), Csíkszentmihályi Róberttel	1990
Budapest (Visualart Galéria)	1992
Svájc (Dottikon)	1993
Budapest (Vigadó Galéria)	1994

INDIVIDUAL EXHIBITIONS:

Esztergom	
Budapest, Víziváros Gallery, Érd	
Budapest, Nagykanizsa (Egry Room) Budapest	
Budapest (Danube Gallery) Csepel (School Gallery)	
Hódmezővásárhely (Tornyai Museum)	
Esztergom (Castle Museum), with Gábor Gáti	
The Netherlands (Meppel), with Róbert Csíkszentmihályi	
Budapest (Visualart Gallery)	
Switzerland (Dottikon)	
Budapest (Vigadó Gallery)	

galéria

MEGHÍVÓ

1947-ben született Budapesten. Mestere Kling György volt. 1980 óta kiállító művész. Munkái megtalálhatók a hazai és külföldi közgyűjteményekben, valamint számos magángyűjteményben. Az utóbbi két évben több csoportos kiállításon vett részt Svájcban, Németországban és Görögországban.

Born in Budapest, in 1947. Her master was György Kling. An exhibiting artist since 1980. Her works can be found in the Hungarian and foreign public and private collections. In the past two years she had participated in several collective exhibitions in Switzerland, Germany and Greece.

KRAJOVICS ÈVA

ÚJ MŰVÉSZET

2000/febr.

P - 9765

15.o.

Jogunk és kötelességünk ezt megállapi-
vást tenni embereknek, akiknek nincs
és értelme. Ez ugyanolyan, mintha
hogy nem hallja a 3oo-nál alacsonyabb
a az infravörös sugarakat. Uram, die
r Qualitaet, nincsen az egésznek semmi
szólni nivós hangon, legfeljebb kevés
nagyon türelmes nevelési munkájáról
munkát kezdeni. - Ezzel a mélabus
elemet. Nagyon jó volna eldiskurálni
hol? Nem lehet tudni. Kérem, adja
kézcsókomat és üdvözletemet s
igaz hive

Kner Imre

KRAJOVICS ÈVA

ÚJ MŰVÉSZET
2000/nov.

P-9765

37.o.

Krajcsovics Éva

KRAJCSOVICS ÉVA *festőművész munkáit láthatják tegnaptól az érdeklődők a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban. A Budapesten élő művész most táblaképeit mutatja be.*

Népszabadság, 1987. III. 9.

Krajcsirovics Éva

Gondolatok a XXXII. vásárhelyi őszi tárlatról

Nepszava 1985. XI. 29.

Krajcsovics Éva

Alföldi Tárlat Békéscsabán

M. Nemzet

1987. IX. 12

KRAJCSOVICS Éva festő

ÉS 1992. május 8.

Krajcsovics Éva kiállítása

A Vizualart Galériában (I., Mária tér 3.) május 15-ig tekinthető meg Krajcsovics Éva festőművész kiállítása.

FELEDY BALÁZS: Túl hangos, túl okoskodó világunkban, a magát kicsit is figyelő ember azt keresi, hogy milyen értékek születnek az intellektus, a szellem, ám egyben a szenzuális érzékenység szolgálatában. A képzőművészeten belül, a kortárs magyar piktúrában ilyen teljesítmény Krajcsovics Évaé, akinek festői világában érdemes elmélyülni, akinek képei erősen hatnak érzékeinkre, s „mozgatják" szellemünket. Képei halkak, és mégis erőteljesek, elvontak és mégis konkrétak, színei monokrómitásra hajlanak, ám nagyon is elevenek, árnyalatgazdagok, munkái rokontalanok, de valahol rokonai is az egyetemes és magyar festészet lírai vonulatának. Az ellentétek — melyek felsoroltattak — látszólagosak. Ezek nem kioltják, hanem erősítik egymást. Nem értékek harcáról, hanem értékek szintetizálásáról van szó.

KRAJCSOVICS Éva

Kiáll. Bp. Duna Galéria, 1985

ism. (Iain): Táj és csend.= M. Nemzet, 1985. márc. 8. 7.

VIGADÓ GALÉRIA

Magyar Alkotóművészeti Alapítvány

A Vigadó Galéria meghívja Önt

KRAJCSOVICS ÉVA

festőművész

kiállításának megnyitására
1994. március 2-án 17 órára

Megnyitja:

Wehner Tibor

művészettörténész

Közreműködik:

Jancsó Sarolta
színművész
és a Gabrielli Énekegyüttes

Kis szoba

MEGHÍVÓ

1994. augusztus 14-én, vasárnap 16 órára

KRAJCSOVICS ÉVA
festőművész

kiállításának megnyitójára
a Keresztény Múzeum
földszinti termeibe.

A kiállítást megnyitja

Cséfalvay Pál
múzeumigazgató

Közreműködik a *Csepeli Női Kamarakórus.*

Megtekinthető 1994. szeptember 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

F.k.: Cséfalvay Pál

Kis szoba

MEGHÍVÓ

1994. augusztus 14-én, vasárnap 16 órára

KRAJCSOVICS ÉVA
festőművész

kiállításának megnyitójára
a Keresztény Múzeum
földszinti termeibe.

A kiállítást megnyitja

Cséfalvay Pál
múzeumigazgató

Közreműködik a *Csepeli Női Kamarakórus.*

Megtekinthető 1994. szeptember 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

F.k.: Cséfalvay Pál

KRAJCSOVICS ÉVA

Új Művészet
2004. márc.
XV. évf. 3.

28. old.

KRAJCSOVICS Éva

Életmű után, tévé előtt

— beszélgetés Görgey Gáborral —

Görgey Gábor írót augusztus 1-jétől a Magyar Televízió művészeti főszerkesztőjévé nevezte ki Horváth Ádám elnök. Görgey eddig csak egyszer vállalt vezető posztot: hat évig volt irodalmi irányítója a Szegedi Nemzeti Színháznak. S bár utána is folyamatosan kínáltak neki különféle vezető állásokat, egyiket sem fogadta el. Sőt, tudatosan védekezett ellenük. Mint mondta, egy pillanatra sem akarta feladni függetlenségét, s hiszi, szabadságát mindvégig sikerült megőriznie. Horváth Ádám felkérésében viszont a kihívás izgatta: független magyar televíziót csinálni.

— Egy időben kötelezően ült a tévé előtt, és nézte az adásait. Ön volt ugyanis az első rendszeresen publikáló tévékritikus. Most meg ön szabja majd meg, milyenek is legyenek a Magyar Televízió művészeti műsorai. És olvashatja róluk a kritikákat.

— 1959-ben minden héten írtam rádió- és tévékritikákat — mondja Görgey Gábor. — Annak ellenére, hogy nem volt televíziónk. Ismerősökhöz, szomszédokhoz kopogtattam be tévézni. Azt a telet is, mint akkoriban mindegyiket, Szigligeten, az alkotóházban töltöttem, de ott sem volt tévé. Így egy bicikli kölcsönkérve esténként több kilométert kerekeztem egy SZOT-üdülőbe, ahol meg tudtam nézni az adásokat, így írtam hetenként kritikákat. Fiatalnak kellett lenni ahhoz, hogy az ember ilyesmit vállaljon.

— Az utóbbi években átpolitizálódott a televízió. Tisztán kulturális adásokat nem is igen lehetett találni. De biztos, hogy az a festő mindig megszólalhatott, aki a csendéletéhez megfelelő színű politikai hátteret festett.

— Mindaz, amit a politika, pláne pártpolitika kiszorított, nagyrészt tényleg a kultúra volt, melynek most kell visszakerülnie. Ezt fő feladatomnak tekintem.

— Egyáltalán miért volt fontos, hogy új posztot alakítsanak, a művészeti főszerkesztőit? Ráadásul ön közvetlenül a kinevezése után már azt nyilatkozta, szeretné elérni, hogy az irányítása alá tartozó stúdiók — mindegyik, amelyik kultúrával, művészettel foglalkozik — függetlenül működjenek.

— Ha nem éreztem volna, hogy szükség van erre a posztra, biztosan nem vállalom. Semmiképpen sem szeretnék felesleges lenni. Azt akarom, hogy a stúdiók önállóan dolgozzanak, de ez nem jelenti azt, hogy tőlem függetlenül. Rajta akarom tartani a szemem azon, ami történik, anélkül, hogy mindenbe beleszólnék. Biztatni szeretném a stúdiókat, és véleményt mondani, ha valamivel nem értek egyet. Nem politikai, hanem esztétikai, ízlésbeli szempontból. Annak nem örülnék, ha azt hinnék, hogy én, mint egy főcenzor, irányítom a tévé művészeti területét. Koordináló szerepet szántam magamnak.

— Ha politikailag nem is, ízlésben még befolyásolhatja, saját értékrendjének megfelelően alakíthatja a televízió művészeti műsorait...

— Nyilvánvaló, hogy az ember nem függetlenítheti saját ízlésétől a munkáját. De ízlésterrort sem akarok bevezetni. Én úgy tudom magamról, hogy nyitott ízlésű vagyok. Ez a poszt kétségkívül művészeti toleranciát is igényel.

— Mondana példát arra, hogy melyik az a stílus, az a hang, amelyik kapcsán fokozottan türelemre inti magát?

— Nem szívesen, mert egyrészt nem akarok senkit sem sérteni, másrészt egy új struktúra kialakulása közepette vagyunk. Azt azonban elmondhatom, hogy nem tartom művészi teljesítménynek a szappanoperát mint műfajt. Ezzel nem lebecsülni akarom, hiszen biztos, hogy óriási a népszerűsége, tehát nem kell, nem lehet kiirtani. A kérdés csak az, hogy mennyi kell belőle, és milyen színvonalon. Hogy a kommersz ne szoríthassa ki az igazi művészetet.

— És persze azért az is előfordul, hogy egy film művészi tekinthető, az alkotás művészetnek, viszont nem képes,

de nem is szándékozik milliókat a képernyők elé ragasztani.

— Természetesen a „kísérleti" filmnek is teret kell adni, csak nem hiszem, hogy programszerűen, napi adagolásban. Biztos, hogy sikerül majd ennek is megtalálni a megfelelő helyet a televízióban.

— Ha konkrét változásokról és változtatásokról nem is tud még beszélni, tervekről, elképzelésekről viszont biztosan lehet...

— Például szeretném ismét behozni a verset a TV 1-re...

— Olyan formában, mint ahogyan annak idején a Vers mindenkinek című néhány perces műsor ment?

— Ez még nincs eldöntve.

— Más?

— Tényleg nem tudok még konkrét programot felsorolni.

— Arra vagyok kíváncsi, amit nagyon szeretne elérni mint művészeti vezető.

— Sok mindent. Azt is, hogy mindennap legyen kultúra a tévében. Ez egyébként már megvalósulni látszik kulturális híradó formájában a Híradó égisze alatt. És újra szeretnék tévéjátékot, tévészínházat, színházi közvetítéseket. Ezek sajnos teljesen eltűntek a képernyőről az elmúlt években.

— Nem tart attól, hogy márcsak a tervei alapján is azt mondhatják, hogy ez az új tévé nem is annyira új, legalábbis művészeti elképzeléseit tekintve igencsak sokat merít a hetvenes-nyolcvanas évek televíziójából?

— A színházi közvetítés minden országban színházi közvetítés. A tévéjáték pedig már önmagában kínálja a variációs lehetőségeket. A kulturális műsorok, amelyeknek a megvalósításán szintén ügyködöm, reméljük, hogy hetóleg formájukban is valami újat hoznak majd. Dehogy akarom feltámasztani a régi televíziózást! De attól, hogy a hatvanas-hetvenes években sok magyar író készített tévéjátékot, és ezek sorra meg is jelentek a képernyőn, még nem kell kitalálni mást, ha az jól működött. Annak idején nagy sikerrel ment a Magyar egyfelvonásosok című sorozat a tévében, amelyet ugyancsak jó lenne visszahozni. Szeretnék egy magyar reprízt is, elöszedni a hatvanas évek elejétől a legjobb tévéjátékainkat, és újra műsorra tűzni, hiszen azóta több generáció is felnőtt, akik ezeket nem láthatták. A tévénézők többségének ez mind nóvum.

— Miközben ezek a tervek egyre jobban erősítik az előző kérdést.

— Ez igaz. Ám pusztán azért, mert valami régi, nem akarom elvetni. Ami jó, azt hadd lássák.

— Amikor elvállalta ezt a posztot, azt mondta, azért, mert régi barátja, Horváth Ádám hívta. Ha más kereste volna meg, nemmel válaszol...

— Ádámmal régóta barátok vagyunk, és részben valóban a személye miatt vállaltam. Másrészt mert sok mindenben azonosak a nézeteink, az elképzeléseink a televízióval kapcsolatban. Amit ő akar, és amit én, az rímel egymásra.

— Ön a saját barátainak mekkora teret szán a tévében? Elsősorban az írókra gondolok.

— Bár én aránylag jó viszonyban vagyok a kortársaimmal, nincs olyan sok barátom. Ha behozom a magyar írókat a tévébe, akkor nem a barátaimat, hanem az élő magyar irodalmat hozom be. Igyekszem nem részrehajló lenni. Illetve részrehajló, de a minőség tekintetében. Nem egyedül akarom eldönteni, hogy kitől milyen műveket mutassunk be. Legfőljebb csak tippeket adok a stúdióvezetőknek.

— Amikor kinevezték, azt is mondta, ez a poszt vélhetően teljesen felborítja majd az írói munkásságát. Két hete új hivatalában. Mennyi ideje jutott írásra?

— Semennyi.

— Nem fél attól, hogy ez így is marad?

— Nem félek. Rettegek. Szent elhatározásom, hogy előbb-utóbb — valószínűleg inkább csak utóbb — létrehozzak egyfajta harmóniát a televíziós és az írói munkám között. Sőt, Horváth Ádám is azt mondta, nem szeretné, ha sérülne az írói munkásságom. Ma már azonban, hogy öregszem, talán nem nyomaszt annyira az a talentum, amit a jóistentől kaptam, és amivel jól kell sáfárkodnom, hiszen mögöttem van egy életmű. Valószínűleg ez is közrejátszott a döntésemben, hogy elvállaltam a művészeti vezetést. De nem adom fel az írást. Még akarom írni a regényemet, és azt a két színdarabot, ami motoszkál bennem. Miközben a Magyar Televízió struktúráján dolgozunk, a sajátomat is igyekszem felépíteni.

Korácsony Ágnes

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az ADY TÁRSASÁG a SOROS ALAPÍTVÁNY és a PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIAE ALAPÍTVÁNY támogatásával pályázatot hirdet:

I. Esszépályázat Ady Endre életművével kapcsolatos problémák (aktualitása, verselemzés, verstani kérdések, publicisztika, világirodalmi hatások, helye a világirodalomban stb.) tárgyában:

I. díj:30.000 Ft,
II. díj:25.000 Ft,
III. díj:20.000 Ft.

II. Ady- szavalóverseny:

I. helyezett:20.000 Ft,
II. helyezett:15.000 Ft,
III. helyezett:10.000 Ft,
IV. helyezett: 5.000 Ft.

Pályázatok beküldésének és a szavalóversenyre való jelentkezés határideje:

1994. november 22.

Cím:

Nagy Sz. Péter titkár
1114. Kemenes u. 14.

MÁS

Keresztény Múzeum

Szeptember 4-éig látogatható Krajcsovics Éva kiállítása a Keresztény Múzeum földszinti termeiben (Esztergom, Mindszenty tér 2.) hétfő kivételével naponta 10-18 óra között.

Krajcsovics Éva festészetét még azok is, akik érzékenyen reagálnak képeire, hajlamosak summásan egyetlen jelzővel illetni: lírai művészet. E megállapítás érvényességét látszik bizonyítani a művésznő visszafogott, pasztellhatású koloritja, amely sejtelmessé oldja a mégoly kemény formákat, szigorú szerkezeteket is. Ez a csendesnek tűnő színhasználat a robbanásig feszülő érzelmektől, csupán ezek lefojtva vannak jelen a festményeken. De a tompa kékek, szelíd sárgák, derengő okkerek szomszédságában felvillanó piros foltok, barnák és feketék a figyelmes szemlélő számára jelzik ezeket a kavargó szenvedélyeket, érzéseket.

Krajcsovics Éva minden képe egy kicsit szabadságharc is. Élethelyzetével és feltehetően alaptermészetével folytatott ismétlődő küzdelem valami maradandó lényeg megragadásáért, a jelhagyás gesztusáért. Képei alapvetően monotematikusak, mintha a művészt csupán egyetlenegy dolog, gondolat vagy érzés kifejezése izgatná mindvégig, és ezt a valamit összefoglalóan talán titoknak nevezhetjük. Ez a titok ott dereng a képeken látható ablak-, ajtónyílások, rések mögött, már túl is a kép mezején, és ezeken az inkább csak érezhető, mintsem tárgyiasságukban megjelenő ablakokon, ajtókon, réseken átnézve a néző a titok mibenlétét magába tekintve, önmagán belül fedezheti fel. A képek szerkezete, amely sokszor a visszafogott kolorit mögé rejtőzik, minteg e szimbiális jeleként fogható föl, amelyekről nehezen lehet megállapítani, hogy valódi belső vagy külső terek-e, de éppen e bizonytalanság avatja izgalmassá ezeket a képszerkezeteket, a kint és bent eldönthetetlensége teszi a nézőt fogékonyabbá a titok befogadására.

Rideg Gábor

Lélek és természet

Augusztus 25-én nyílik a Dorottya Galériában (Budapest, V., Dorottya u. 8.) Jiro Okura és Záborszky Gábor kiállítása.

Megtekinthető: szeptember 18-áig.

Budapest és Uji City — azaz Magyarország és Japán — a földgolyó egyharmadát felölelő távolságra fekszenek egymástól, akárcsak Záborszky Gábor és Jiro Okura élete és munkássága, egészen addig a pillanatig, amíg 1992 őszén nem találkoznak Budapesten. Ugyanakkor mindkét művésznek több köze van a másik munkásságához, mint saját környezetéhez. Annak ellenére, hogy mindkét művészt nagyon specifikus szempontok kötik saját kulturájához, mindketten következetes függetlenséggel azon dolgoztak, hogy közvetlen művészeti környezetük ne befolyásolja őket.

Jane M.Farmer

4 + 3

Ez a címe a Vigadó Galéria legújabb kiállításának, ahol négy belsőépítész, *Nádai Tibor, Snopper Zsuzsa, Vásárhelyi János* és *Vida Gyula*, valamint három látványtervező, *Húros Annamária, Szegő György* és *Zimmer Judit* legújabb munkáj láthatók. Megtekinthető szeptember 4-éig.

Kápolnaavató

Augusztus 21-én 11 órakor avatják fel a Nagykovácsiban lévő Szent Sebestyén kápolnát. Beszédet mond: Avar István színművész és Eisler János művészettörténész.

Néhány évvel ezelőtt költöztem Nagykovácsiba. Egy használaton kívüli, de jól megóvott barokk jellegű kápolnát fedeztem fel a községünkben található Tisza-kastély ősparkjában.

Szándékom a kápolna felélesztésére találkozott jónéhány lelkes nagykovácsi polgár, mestereim azonos elképzelésével. Így ez év májusában elkezdtük a kápolna felújítását. A kápolna előterét Vadász György Ybl díjas építész tervezte. Festményeit Vladár Csaba festőművész készítette. Belsejébe jómagam oltárt, keresztelőkutat, feszületet és más díszítő elemeket készítek, külsejét, belsejét „cifra ház" jellegű burkolattal kívánom beborítani. Kertjébe kerül elhelyezésre az élet nagyságú „Három királyok" kompozíciónk. Támogatók híján minden ingyen készítünk.

(Morvay Zsuzsa)

Fekete Sas Patikamúzeum

Augusztus 28-áig tart nyitva *Szilágyi Júlia* kiállítása a székesfehérvári Fekete Sas Patikamúzeumban (*Székesfehérvár, Március 15. u. 9.*)

Szilágyi Júlia ösztönösen vonzódik a többnyire textil- és viaszvirágokból, levelekből, üveggyöngyökből formált koszorúkhoz, bennük régi mesterek különböző anyagokat és technikákat szabadon párosító eljárásához. Ezért állítja ki gyűjteményének régi, főképp menyasszonyi koszorúit saját munkáival együtt, amelyeket leginkább a „Változatok a koszorú témájára" címmel foglalhatnánk össze, ha — anyagukat, technikájukat, hangulatukat tekintve — változatosságuk okán hagynák magukat bármely kategóriába besorolni. A régi korok és Szilágyi Júlia a koszorúban nemcsak a koszorú motívuma, formája a közös, hanem az is, hogy mindketten „az öröm koszorúi" kívánnak lenni. Csak amíg az esküvőkre való emlékezés adja, Szilágyi Júlia koszorúi — a művészi alkotás folyamatában — önmaguk válnak az öröm forrásává. S nemcsak akkor, hay gyerekkorról, szerelemről, barátságról, s más efféle boldogító dolgokról szólnak, hanem akkor is, ha a magányt, a fájdalmat („tövis-koszorú") és a bánatot idézik.

Rajzpályázat

A Műterem Bt. — Budai Rajziskola pályázatot hirdet iskoláskorú gyermekek, ill. fiatalok részére (4 korcsoportban)

A pályázat témája:NYÁR '94 - ITTHON
Beküldendő: 2 db legfeljebb A/3-as méretű, (420x294mm),
bármilyen színes technikával készült kép.
A téma feldolgozható akár hangulati- vagy dokumentatív-, akár képregény jellegel is.
Szívesen látjuk a szokatlan, egyéni megoldásokat.

A képek hátoldalán kérjük feltüntetni a Pályázó nevét, életkorát, címét és telefonszámát.

Beküldési határidő:1994. szeptember 16. (péntek)

Beküldési cím: Műterem Rt. Budai Rajziskola
1126 Budapest, Márvány u. 23.

A zsűri a Budai Rajziskola tanáraiból áll. A legjobb munkákból nyilvános kiállítást szervezünk, és minden korcsoportban külön díjazzuk.

Fődíjak: Ingyenes rajziskolai képzés, vagy részvétel a Pályázó által választott művészeti kurzuson, a Budai Rajziskolában.

A kiállítás helyszíne: XII. ker.-i Önkormányzat Polgármesteri Hivatal 1126 Budapest, Böszörményi út 23-25.

A megnyitó és díjátadás időpontja: 1994. szeptember 23. (péntek) 17 óra

További információk a Budai Rajziskolában kérhetők: Tel/Fax: 155-03-41

Szerkesztői üzenetek E héten válaszol: Ladik Katalin

M. ORSOLYA, BUDAPEST — Tekintettel arra, hogy lapunk hetilap, nincs lehetőségünk, de nem is feladatunk terjedelmes verskézirataival, valamint verses drámájával behatóbban foglalkozni. Ez a munkakör a könyvkiadókat illeti. Kérésére, mégis igyekszem néhány sorban összefoglalni véleményemet kéziratáról.

Írásai nagyon fiatal, szenzibilis, kísérletező kedvű, játékos, de saját élettapasztalata hiján olvasmányélményekből merítő egyénről vallanak, aki önmagáról és a világról szerzett tapasztalatairól rímekben vall, sőt, verses drámájának szereplőit is rímekben „beszélteti". Ennyit, és még többet is elárulnak ezek a versek. Ezek a versek ártatlanok. Tiszták, üdék, sutaságuk ellenére kedvesek, ahogyan a létről, a szeretetről, az elmúlásról szólnak. Kedves Orsolya! Ha Ön valóban annyira fiatal, mint amilyennek én gondolom, nem hiszem, hogy szüksége van az én írásbeli véleményemre, mert hitem szerint, Önt saját élete, tehetsége, önbizalma és olvasmányélményei fogják költővé, drámaíróvá, vagy más hivatású emberré faragni. Ha mégsem annyira fiatal, akkor se hagyjon fel az írással, mert az a kedves, csintalan, „örök gyermek", aki mindannyiunkban ott lakozik, szólni kíván Önből — hát engedje meg neki! Láthatóan mindkettőjük örömét leli az írásban. Ez az öröm, de nevezhetném „sikerélmények" is, egyelőre, sajnos, csak kettőjükre, esetleg a családtagjaira, vagy ismerőseire korlátozódik.

SZ. TIBOR, GYULA — Mint levelében említi, többször és régóta fordult reménykedve lapunkhoz, természetesen verseivel. Nem egészen kiforrásthetetlen okok (például nem küldött felhelyeggzett válaszborítékot) miatt nem kapott eddig választ. Sikeres érettségi és felvételi vizsgája után ezúttal kevésbé „tömör és hallgatag" levelkísérettet adott kéziratához. Ezt írta: „A most elküldött anyagban vannak darabok, amelyek biztosan közölhetőek még az ÉS-ben is." Ez a MÉG — (az) — ÉS — IS két párhuzamos és egyszersmind teljesen azonos végeredményre mutató következtetéstől kínál. Nevezetesen: a „vannak olyan darabok", amelyek („biztosan") olyan gyengék, hogy még...; vagy pedig az ÉS olyan gyenge, hogy még... Ne firtassuk, hogy ennek a „loglikának" tudatos vagy öntudatlan-e az irónája. Inkább következzék itt *Szonett a versekért, 1994. — Ady, légy áldott!* — című verse:

Kiáltás vagyok: a félelem szava.
Minden súlyos gondolatnak tudója,
Nagy nevek lelkének büszke utódja.
Rémes rettegés: a félelem maga.

Mérték vagyok: a sánta versláb teste.
A rekedten lüktető jambus hibája.
Elrontott rittmusoknak örök királya.
Egy elhibázott napszak: világos este.

De ha minden szavam üres, s elhaló,
Ha minden mondat szemétbe való
És minden szépnek hitt rímem eltörött:

Akkor is jó költő vagyok, nem csaló,
Akkor is vagyok, királynak való,
Akkor is én vagyok, mindenek fölött.

Ez a tizennégy sor (és, persze hozzátéve a címet is) igen nagy gesztusokat tevő állítás. Az írás-viselkedéséről való állítás. És milyen ez a viselkedés? Tartalmatlan cselekvés. Ne értsen félre: nem a tehetsége tartalmatlan, hanem az, amire jelenleg használja. És ez bántja az ember fülét, eszét és az Ön iránt érzett rokonszenvét.

„TAVASZ", SÁROSPATAK — Derűben gazdag fogalmat választott, mintegy jeligébe, vagy fedőnévbe való rejtőzködéshez. Pedig levele szívbemarkolóan szomorú, és kilátástalanságot éreztető, különösen azért hat így, mert tizenéves lány írta. Amit anyagi, érzelmi, magyarán: egész életkörülményéről panaszol, azt nemhogy én, vagy egy szerkesztőség, hanem még az egész irodalom sem orvosolhatja. Orvosság, gyógyír máshol van, ha van. És annak megtalálásához valóban pénz kellene; mint ahogyan írja is, a legtisztábban értendő pénz, mint maga a megélhetés. És erre gondolva írta: „En nem értek ahhoz, hogyan lehet irodalmat eladni. Kérem Önt, ha úgy látja, érdemes, próbáljon meg tenni valamit ügyemben. Biztos vannak olyan pályázatok, ahol esetleg jó eredménnyel szerepelhetnek kacifántos szavaim." Eladni az irodalmat sokféleképpen lehet. De azt tanácsolom, sosem próbálja meg egyik módját sem. Inkább álljon itt, PÁLYÁZAT! FELHÍVÁSaként egyik írása: „Agyamban lüktető erek; /Mit érzek, ha nem merek?/ Erőtlen pillacsukódás;/ Álmom egy nagy csalódás,/ S a törvényekből török, /Egy mindent elsöprő örök/ Végleges leszámolás / Vár még rám, légnemű leszek,/ Ábrándjaimban többé nem hiszek."

Tizenkét éves rabló

Robogós járőr a játszótéren

A kecskeméti rendőrök ez esetben igen gyorsak voltak, hiszen alig három óra telt el a belvárosban, pillangókéssel elkövetett sikertelen rablótámadástól számítva, és már el is fogták a tetteseket. A két támadó beismerő vallomást tett.

Vallomásuk alapján valamikor 12 óra 50 perckor látták meg az iskolából hazafelé tartó tizenkét év körüli fiút a Szarvas utca és a Csáki utca kereszteződésében. Eléálltak, egyikük az oldalának szegezte a nyitott pillangókést. Rádiótelefont, készpénzt követeltek. A fiúnak egyik sem volt. Erre öklöllel arcon ütötték és elfutottak. Délután háromkor, nem messze a helyszíntől a rendőrjárőr személyleírás alapján igazoltatta őket. Nem tagadták tettüket. A velük szemben rablás kísérletének bűntette miatt indított eljárást azonban harminc nap után megszüntették. Az ok: gyermekkorú elkövető nem büntethető. A késes támadó ugyanis csupán a tizenkettőt töltötte be, társa pedig fiatalabb volt.

Bács-Kiskun megyében január 1-je és május 31-e között huszonhat olyan, súlyos bűncselekmény történt, amelynek sértettje tizennégy év alatti gyermek volt. Tizenegy esetben a bűncselekmények elkövetői maguk is gyermekkorúak. Mobiltelefont, kerékpárt, költőpénzt vettek el erőszakkal kortársaiktól. Volt, amikor ehhez a puszta fenyegetés is elég volt, más esetben meg is verték a sértettet. Ha ugyanezt egy felnőtt ember követi el, akár nyolc évig terjedő börtönbüntetésre is számíthat. A gyermekkorú tetteseknek nem kell ettől tartaniuk, a tizennégy év alatti életkor büntethetőséget kizáró oknak számít.

Az idén tavasszal, amikor néhány hét alatt egymás után több ilyen eset történt Bács-Kiskun megye városaiban, *Király Ferenc* ezredes, megyei rendőrfőkapitány úgy döntött: a jelenség visszaszorítására gyermekvédelmi járőrszolgálatot hoz létre. Kísérleti jelleggel három városban, Kecskeméten, Baján és Kalocsán állítottak fel két-két fős egységeket. A gyermekvédelmi járőrök ugyanazt a munkát végzik, mint a többi járőr, csak éppen játszótereken, parkokban, az iskolák, mozik, játéktermek és gyorsétkezdék környékén végzik munkájukat.

A főkapitány szerint a gyermekek által elkövetett bűncselekményeket általában rövid idő alatt sikerrel felderítik, az elkövetők nem tagadnak, és a bizonyítékok is – többnyire az elrabolt mobiltelefon vagy kerékpár – rendelkezésre állnak. A rendőrök az utóbbi hónapokban megismerték a visszatérő elkövetőket, és felhívták rájuk a gyámügyi hatóságok és az iskolaigazgatók figyelmét. Az eddigi tapasztalatok alapján úgy tűnik, néhány család gyermekei visszatérő szereplői a bűnügyeknek. Kecskeméten van egy házaspár, amelynek hét-, kilenc- és tizenegy éves gyermekét verekedés és rablás miatt nemegyszer előállították a kapitányságra. Ami meglepő: a játszótéri gyerekeket terrorizáló támadók lányok.

Március 20-án este 21 óra körül Kiskunmajsán a Szabadkai utca környékén kiraboltak egy negyvenöt éves férfit. A támadók hátulról fellökték áldozatukat, aki a földre esett, beverte a fejét, és egy időre elveszítette az eszméletét. Esés közben a lába is eltört. Míg magatehetetlenül feküdt, átkutatták, és elvették mobiltelefonját és pénzét – kétezer forintot találtak a férfi zsebeiben. A nyomozók rövid idő alatt azonosították a támadókat két helybeli gyermek személyében. Kihallgatásuk során beismerték tettüket.

– A gyermekbűnözés nemcsak a rendőrségre tartozó jelenség, ezért minden érintett szervezettel és hatósággal megpróbálunk együttműködni – mondja Király ezredes. – De mi sem elégedhetünk meg azzal, hogy megállapítjuk, gyermekkorú tettessel állunk szemben, és arra várunk, hogy a kis gengszter egyszer majd betölti a tizennégy évet, és onnan kezdve eljárhatunk ellene. Ezért a gyermekvédelmi járőrök feladata elsősorban a megelőzés. Kértük az iskolaigazgatókat, hogy engedjék be munkatársainkat az intézményekbe, szünetekben hadd sétáljanak végig a gyerekek között, ismerjék meg egymást. Szándékaink szerint az ide beosztott rendőrök hosszú távon végzik ezt a munkát, hogy egy generáció felnövekvését folyamatában figyelemmel kísérhessék. A gyerekek is tanulják meg, hogy vannak rendőrök, akikhez bármikor, bármilyen problémával fordulhatnak. A szolgálat felállításakor kértem a parancsnokokat, hogy olyan személyeket jelöljenek ki, akik kedvet és elhivatottságot éreznek erre a munkára, mert lehet, hogy hat-nyolc évig ez lesz a feladatuk.

Február 2-án Baján egy, az újvárosi lakótelepen kerékpározó fiútól egy másik gyermek erőszakkal elvette biciklijét. A szülő bejelentése alapján a járőr a lakótelepen, a helyszíntől nem messze elfogta az eltulajdonított kerékpárral közlekedő fiút. A kerékpárt lefoglalták, majd az eljárás során a sértettnek visszaadták. A nyomozást a gyermekkorú elkövetőre tekintettel tizenöt nap után lezárták.

Kecskemét Széchenyi városrészében – amely lélekszáma alapján egy Baja nagyságú városnak megfelelő lakótelep – egy panelház alagsorában működik a helyi rendőrőrs, a gyermekvédelmi járőr minden reggel innen indul útjára. A két egyenruhás fiatalember szolgálati robogóval közlekedik, naponta kétszer-háromszor végigjárják az iskolákat, játszótereket és a szórakozóhelyeket. Az első tanítás nélküli nyári napon a játszótereket ellenőrizték, szabálytalanul közlekedő robogósokat állítottak meg, és egy lekötött kerékpár körül csoportosuló gyerekek nevét írták össze. A gyerekek azt mondták: egyikük testvére a bicikli tulajdonosa, csak éppen nincs nála a lakat kulcsa, ezért hazaugrott érte.

A rendőrök közölték: ha biciklilopásról kapnak bejelentést, tudják, kik között keressék majd a tettest.

ROMHÁNYI TAMÁS

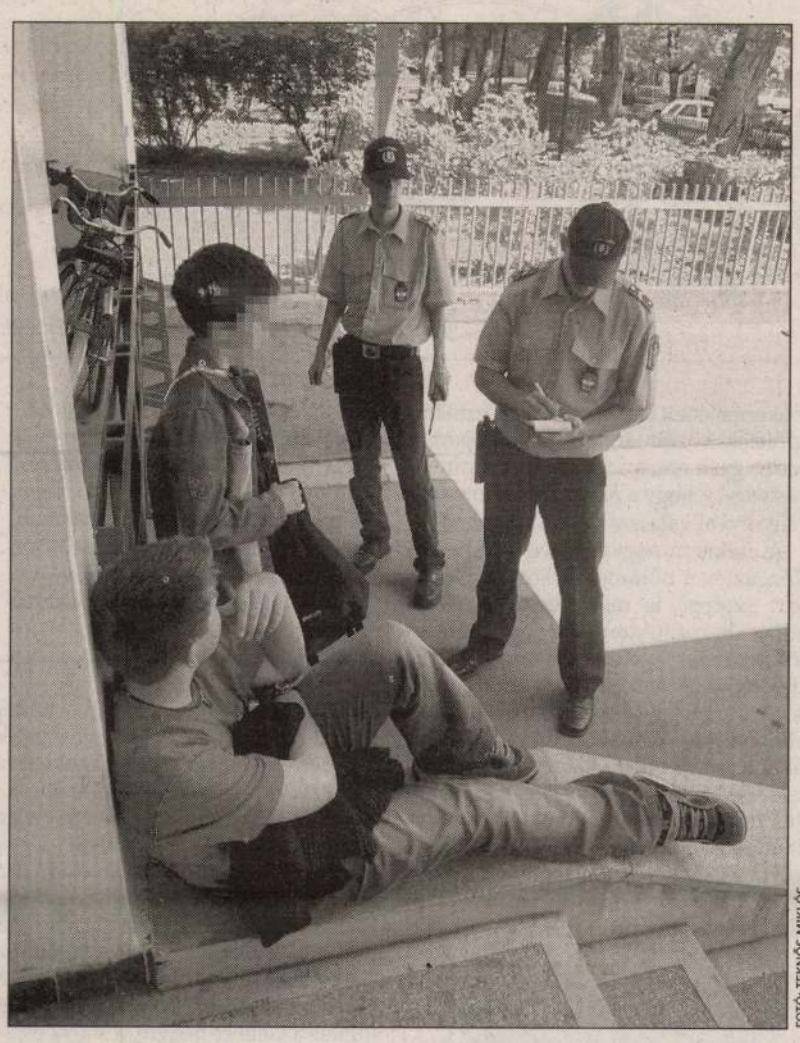

FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

Szolgálat hat-nyolc évre

Interjú

„Nem félek a konfrontációtól"

A prostitúció és a családon belüli erőszak ügyét elődjétől kissé eltérően közelíti meg, kedvenc területei a civilek és a romák. Göncz Kinga, az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal új vezetője a konfliktuskezelés terén civilként szerzett tapasztalatait igyekszik lefordítani az államigazgatás nyelvére.

FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

Sokáig aktív voltam civil ügyekben

GÖNCZ KINGA

Általános orvos, pszichiáter és pszichoterapeuta. 1982-től pszichiáterként dolgozik, majd a rendszerváltást követően magyar és külföldi egyetemeken tanít. 1994-től 2002-ig a demokráciatechnikákat, konfliktuskezelést és tárgyalástechnikát tanító Partners Hungary Alapítvány igazgatója. A 2002-es kormányalakításkor az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkára, hétfőtől tárca nélküli esélyegyenlőségi miniszter.

Nem öszvér minisztérium lesz-e az esélyegyenlőségi, miután a nők, a romák, a fogyatékosok és a civilek mellé most még az idősek és az uniós kirekesztésellenes ügyek is a tárcához kerülnek?

– Ezeknek csak bizonyos vonatkozásai tartoznak a kormányhivatalhoz. Az Európai Unió ma szociálisabb, mint valaha. A versenyképes és tudásalapú európai társadalom megvalósításába beletartoznak a szociális és foglalkoztatási, valamint az esélyegyenlőségi szempontok is. A tagállamok ma már közösen lépnek fel a társadalmi kirekesztés és a szegénység ellen. Ez Magyarországon is összkormányzati feladat, amelyben a kormányhivatal alá tartozó csoportok is megjelennek: az etnikai hovatartozásuk miatt hátrányos helyzetűek, az idősek, az alacsony iskolázottságúak, a regionális hátrányok miatt kirekesztettek.

Az egészségügyi és szociális minisztériumban ön felügyelte a szociális ügyeket. Miért nem kerültek ezek az esélyegyenlőségi tárcához?

– A szociális helyzet javítása több minisztérium hatáskörébe tartozik, ezért országonként változik, hogy ez önállóan vagy más területtel együtt jelenik meg a kormányzati struktúrában. Az esélyegyenlőségi tárca egy kormányhivatal, ez alá pedig lehetetlen bevinni számos ügyet. Elsősorban a koordinatív feladatok tartoznak hozzám.

Nincs-e lelkiismeret-furdalása amiatt, hogy legalább szeptemberig az ön volt pozíciója gazda nélkül marad?

– Nem marad. Egyedülálló, hogy egy minisztériumhoz két politikai államtitkár tartozik, ezért az sem biztos, hogy a miniszterelnök úgy dönt, hogy be kell tölteni ezt a posztot.

De ki felügyeli majd a szociálpolitikát? Csehák Judithoz hasonlóan Kökény Mihály sem jelenik meg hangsúlyosan szociális miniszterként.

– Az egészségügyben annyi az azonnal megoldandó, a nyilvánosságot is foglalkoztató ügy, hogy a szociális feladatok kevésbé láthatóak. A háttérben azonban kemény munka folyik.

Elégedett az elmúlt két évvel? Erre számított, amikor elvállalta a posztot?

– Korábban nem dolgoztam az államigazgatásban, ezért nem tudtam pontosan, mi vár rám. Az elmúlt időszakban a szociális szakmával együtt gondolkodva egy olyan alaptörvényt készítettünk elő, amely jelentősen átalakítja majd a jelenlegi szociális ellátórendszert. A hierarchikus államigazgatástól idegen volt, hozzám viszont közel áll az a fajta párbeszédre törekvés, ami ezt a reformfolyamatot végigkíséri: az érintettekkel együtt alakítjuk ki a szociális ellátásokhoz való igazságosabb hozzáférés rendszerét. Ez ügyben a továbbiakban is szorosabb együttműködést szeretnék a szociális tárcával. Az elindult folyamatok nélkülem is haladnak tovább, hisz a kialakított alapelvek a közös gondolkodás termékei voltak.

Az esélyházakat a „rossz hatékonyságú szociális ellátórendszer" korrigálására hozta létre elődje, a bántalmazottak krízisközpontokhoz fordulhatnak. Nem megoldhatók-e ezek a feladatok olcsóbban, a meglévő ellátórendszer átalakításával?

– Meg kell erősítenünk a szociális szolgáltatásokat és a jelzőrendszereket is: ha a pedagógus felismeri, hogy egy gyermeket bántalmaznak, az a kompetens gyermekjóléti szolgálathoz vagy a családsegítőhöz fordulhat. Annak azonban, aki szabadulni szeretne a fenyegető helyzetből, adott esetben a lakásától távol kell segítséget kapnia, ahol nem ismerik, és biztonságban érzi magát.

Ön egy interjúban úgy vélte: a bántalmazót is segíteni kell. Elődje feministának vallotta magát, és kiemelten kezelte a családon belüli erőszak ügyét. Lesz-e változás?

– A családon belüli erőszak ügye számomra is nagyon fontos. Sokszor azonban csak a jéghegy csúcsa látszik: gyakori, hogy az egész család áldozata egy helyzetnek. Ezért is fontos a mielőbbi beavatkozás, az erőszak megelőzése. Elképzelhető, hogy lesznek hangsúlybeli eltolódások, ám abban az értelemben én is feminista vagyok, hogy úgy vélem, a nőket a férfiakkal egyenlő jogok és esélyek illetik meg a társadalomban. Ennek pedig meg kell jelennie a politikában, a munkavállalás és a család terén.

A bántalmazót környezetéből kiemelő javaslat ügyében visszakozott a kormányzat. Mit képvisel ön?

– Távol tartó rendelkezésre nagy szükség van. Pszichiáterként sokszor szembesültem azzal, hogy a bántalmazót a rendőrség jobb híján a pszichiátriára hozta be, holott a beszűkült tudatállapot ellenére nem pszichiátriai beteg. Nem elfogadható, ha a bántalmazottnak kell elmenekülnie.

Elődje nem mindig tartotta magát a kormányzati hierarchiához: a belügy engedékenyebb álláspontjával szemben tiltotta volna a prostitúciót.

– Világszerte vitatják, hogy a prostitúció tiltással, illetve részleges vagy teljes legalizálással szorítható-e jobban vissza. Sokak szerint a tiltás illegalitáshoz vezet, ami még veszélyesebb a nők számára. Én a különböző nézetek képviselőit szeretném rábírni arra, hogy vegyük figyelembe egymás érveit, és találjuk meg a legjobb megoldást a nők védelmében.

Miniszterként azonban az egyeztetés mellett döntenie is kell.

– Nem félek a konfrontációtól sem. Először azonban inkább az együttműködést, egymás érveinek megismerését szorgalmazom.

Van-e kedvenc területe?

– Sokáig aktív voltam civil ügyekben, ezért nagy örömmel veszek részt a kormányzati civil stratégia jogszabály-alkotási folyamatában. Kulcsfontosságú terület a romáké is: a Partnersben nemzetközi és helyi szinten segítettük a kisebbség és többség közti együttműködést.

Romaügyben a kormány jól adja el magát, ám keveset tesz: jó példa erre a telepfelszámolás elhúzódása. Lesz-e változás?

– A kormány nem tesz keveset, csak nem minden intézkedést címkéz fel a roma jelzővel: attól, hogy egyes szociális ügyek etnikai köntösben jelennek meg, még az általános szociálpolitikához tartoznak. A családi pótlék emelése, az óvodai étkeztetés kibővítése vagy a tankönyvek ingyenessége a rászorulók, így a roma családok számára is nagy segítséget jelent. A normatív lakásfenntartási támogatással vagy az adósságkezelési programmal az ő körülményeiket is javítjuk. Ősszel a kormány elé kerül a telepfelszámolási koncepció is.

Melyek az ön legfontosabb teendői ezen a téren?

– A romák alacsony foglalkoztatottsága nemcsak alacsony iskolai végzettségükkel, hanem a többségi előítélettel és a romák megkülönböztetésével is összefügg. Ezért kulcsszerepe lesz a jövőre felálló egyenlő bánásmód bizottságnak, amely felelősségre vonhatja és megbüntetheti a megkülönböztetőket. Támogatandónak tartom az oktatási tárca fellépését a roma gyerekek automatikus, azaz diszkriminatív kisegítőkbe helyezése ügyében, hiszen ez elvágja őket a későbbi munaerő-piaci lehetőségektől.

Idősügyi szervezetek bírálták a kormányt a beígért idősügyi törvény elmaradása miatt. Fogyatékosszervezetek szerint pedig hiába van törvény az akadálymentesítésről, a végrehajtást senki sem ellenőrzi.

– Törvény még nincs, elkészült viszont egy átfogó idősügyi koncepció, az Idősügyi Tanács révén pedig az idős emberek ügye egyre inkább bekerült a minisztériumok gondolkodásába. Az idén fel fog gyorsulni az akadálymentesítés: uniós és hazai források segítségével számos új program indul. Ahogy a romák vagy a nők ügyében, úgy e területeken is a foglalkoztatási tárcától az informatikain át az egészségügyiig szinte minden minisztériumnak van feladata.

Lévai Katalin sokat szerepelt a médiában, sőt tárcája tevékenységének népszerűsítésére sokmilliós nagyságrendű szerződéseket kötött. Folytatja-e elődje gyakorlatát?

– Az esélyegyenlőség megteremtésének része a társadalmi tudatformálás, amiben a média segíthet. A hangsúlyok azonban változhatnak: ki kell találni, hogy mennyi időt és energiát fordítunk a médiabeli jelenlétre és mennyit a tárcák közti koordinációra.

VARRÓ SZILVIA

Motorizált zsebtolvajok

FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

Régóta „népszerűek" a 4-es és a 6-os villamosok

Nyaranta a zsebtolvajok első számú célpontja a külföldi, aki az átlag magyarnál több pénzt tart magánál, óvatlanabb is, és ha észreveszi a tolvajt, nyelvi nehézségek miatt nem tud segítséget kérni. Budapesten naponta 13-15 zseblopást jelentenek be.

Budapesten naponta tíz-tizenöt zseblopásra szakosodott csoport „dolgozik". Többségük a 4-es, 6-os villamos és a 7-es busz vonalán, a metróban, forgalmas aluljárókban, a bevásárló központok környékén, a piacokon (elsősorban a bolhapiacokon) és a belváros sétálóutcáiban fosztogatják az utazóközönséget, a járókelőket, a nézelődőket. Az idegenforgalmi szezonban kiterjesztik működési területüket a 2-es villamos vonalára, és a turisták által olyan kedvelt városrészekre is, mint a budai Vár, a Citadella, a Hősök tere vagy a Váci utca. Ez utóbbi helyeken néhány éve kevesebb babér terem számukra, mivel az idegenforgalmi szezonban a nap huszonnégy órájában rendőrök vigyáznak a nézelődők biztonságára. Részben ezért, részben az infláció miatt (mert a zsebeseknek is egyre drágul az élet) ma már a külvárosi éjszakai járatokon is fel-feltűnnek a fáradtan (esetleg ittasan) hazafelé tartó utasokra vadászó zsebtolvajok.

– Budapesten naponta 13-15 zseblopást jelentenek be – mondta *Palotás István* alezredes, a BRFK zseblopás elleni egységének vezetője. Szerinte csaknem ugyanennyi esetet valószínűleg be sem jelentenek a károsultak.

A rendőrség adatai szerint Budapesten az év eleje óta mintegy kétezer zseblopás történt, nem több, igaz, nem is kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában.

A nyomozók tapasztalataira hivatkozva Palotás állítja, a legsikeresebb zsebeseknek is csak minden tizedik-tizenötödik próbálkozásuk végződik sikerrel. A ma már szinte kivétel nélkül csapatban dolgozó zsebesek módszerei keveset változnak. Három-négy (ritkán több) segítő lazán közrefogja a kiszemelt áldozatot, így a nyúló (maga a zsebtolvaj) takarásba kerül, hogy senki ne figyelmeztethesse a mit sem sejtő járókelőt a veszélyre. Sikeres nyúlás esetén az ő feladatuk fedezni is a zsebtolvajt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy egyikük azonnal átveszi a zsákmányt a „nyúlótól", így ha a sértett mégis megsejt valamit, és a hozzá túlságosan is közel álló tolvajt vádolná meg, hogy a táskájába, zsebébe nyúlt, nála az azonnal helyszínre érkező rendőr sem találna már semmit.

Az utóbbi időben a zsebesszakmát is elérte a motorizáció. Társaik mind gyakrabban motorral vagy autóval kísérik a zsebtolvajokat, hogy sikeres nyúlás esetén azonnal „kimenekíthessék őket" a tetthelyről.

Az idegenforgalmi szezonban a külföldi a zsebtolvajok első számú célpontja. Lényegesen több készpénzt zsákmányolhatnak tőlük, mint honfitársaiktól, mert a szabadságukat Budapesten töltő külföldiek kissé lazábbak, óvatlanabbak, és ha észreveszik a tolvajt, a nyelvi nehézségek megakadályozzák őket a gyors segítségkérésben. Nemcsak a külföldiek kifosztására szakosodtak a „zsebes örömlányok", akik az Akácfa, a Dob és a Dohány utcai szórakozóhelyek környékén vadásznak alkalmi kapcsolatokra.

Budapesten a rendőrségnek 1998 óta 1400 zsebtolvajjal (köztük 400 külföldivel) volt dolga. A ma (is) dolgozó zsebesek többsége magyar. Amióta a román állampolgárok vízum nélkül utazhatnak az Európai Unió területére, Budapest utcáin szinte nem is látni román zsebest. Áttették székhelyüket Párizs, Hamburg és Amszterdam utcáira, tereire. A magyar zsebesek viszont aktívabbak, mint korábban voltak. A Budapest utcáin korábban jelentős számban dolgozó román zsebesek távozása óta sem csökkent ugyanis (igaz, nem is nőtt) jelentősen a zseblopások száma városunkban.

A BRFK zseblopások felderítésére szakosodott egysége a tetten ért zsebtolvajt a lehető legrövidebb időn belül bíróság elé állítja. Az ítélet többnyire pénzbüntetés, esetleg felfüggesztett szabadságvesztés. Mivel a zsebtolvajnak is meg kell élnie valamiből, a bíróságról távozóban azonnal munkához is lát. Letöltendő szabadságvesztést csak a visszaesők kapnak, rutinos zsebest azonban egyszer is nehéz elfogni, nemhogy kétszer…

FEKETE GY. ATTILA

Statisztikák és koldusok

A budapesti turizmus sikerei és gondjai

Az év eddigi eredményei óvatos bizakodásra adnak okot: az első négy hónapban a tavalyi adathoz képest 21 százalékkal nőtt a kereskedelmi szálláshelyeken töltött éjszakák száma (568 ezer). A szállók, panziók összes bevétele 30 százalékos növekedést mutat 2003 hasonló időszakához viszonyítva – közölte szerdán a sajtóval a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) elnöke, *Koji László* (ezzel együtt jövedelmezőségük, elsősorban az áfakulcs-növekedés miatt, romlott – tudatta utóbb *Niklai Ádám*, a Magyar Szállodaszövetség elnöke).

Koji elmondta: a pozitív változás egyebek között az uniós csatlakozással, a fapados légitársaságok gépeinek megnyugtató elhelyezésével, a sikeres kulturális rendezvényekkel és a Forma–1-gyel magyarázható. Biztató, hogy a nyáron nem lesznek nagy közúti rekonstrukciók (kivétel metróépítés) és hogy a szállodások-vendéglátósok nem készülnek lényeges áremelésre (már korábban megtették).

De vannak még gondok bőven. A nagyobb siker útjában áll még mindig, hogy a turistabuszok nem tudnak hol parkolni, nincs elég nyilvános vécé (és ami van, az is milyen – *a szerk.*), valamint hogy – főleg az aluljárókban – rengeteg a hajléktalan, a kéregető, ami szintén erősen beárnyékolja a képet. Ami az utóbbiakat illeti, Koji szerint a hatóságoknak meg kellene találniuk az áldatlan állapotok rendezésének módját, de hogy mi úton-módon, nem a kamara dolga kitalálni. Az összejövetelen ugyancsak részt vevő *Schiffer János* főpolgármester-helyettes megjegyezte: nem ennyire ugyan, de a legtöbb (gazdag) nyugati nagyvárosban is gond a hajléktalanság, és ott sem tudnak mit kezdeni vele. Tehát itt sem, hiába van meg az ellátóhálózat. Talán ha az életszínvonal növekszik, az otthontalan is kevesebb lesz – jegyezte meg.

A Magyar Utazásszervezők és Közvetítők Szövetségét (MUISZ) elnöklő *Molnár Gabriella* kifejtette: valamivel több francia, belga és olasz jön Budapestre, mint korábban, de ami a németeket illeti, drámai a visszaesés, sőt, az amerikaiak és a japánok is kevesebben vannak, mint azelőtt. Mindemellett sehogy sem akarnak megérkezni a várva várt kínai turisták. A MUISZ elnöke szerint óriási dolog, hogy múlóban a csikós-gulyás imázs, miközben erősödik Budapest kortárs kulturális központ jellege, és egyre több a jó szálloda, étterem. Eközben azonban alkalmatlan, életveszélyes a nemzetközi hajóállomás (nemrég életét vesztette ott egy amerikai turista, tehát ideje lenne áttelepíteni, -építeni – figyelmeztetett), nincs korszerű vásárváros, megfelelő méretű-színvonalú konferencia-központ és alig akad jó szívvel ajánlható éjszakai mulató. Molnár Gabriella szerint nagyon hiányzik a reptéri vasút, az Erzsébet tér hátsó traktusának rendezése és a Várkert bazár felújítása. Niklai Ádám hozzátette: a külföldiek a felsoroltak mellett az utak – beleértve a járdákat – rossz állapotára panaszkodnak a legtöbbet, és örülnének, ha a vendéglátósok, úgymond, vendégbarátabbak lennének.

BÁRKAY TAMÁS

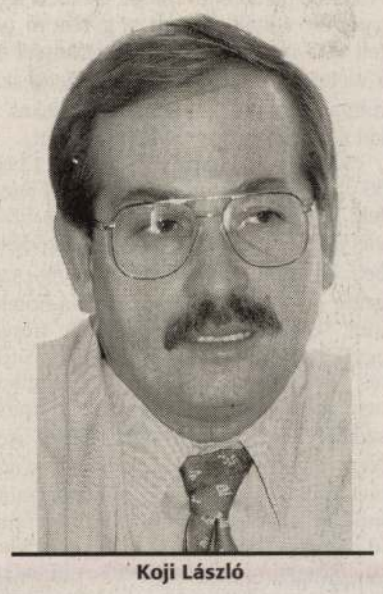

Koji László

BUDAPEST mint a kísérletező kortárs művészetek egyik európai központja, pályázik, hogy 2010-ben elnyerje az Európa Kulturális Fővárosa címet – közölte *Schiffer János*. Arra a kérdésünkre, vajon meddig fogunk még beszélni arról, hogy nincs elég nyilvános vécénk, a főpolgármester-helyettes, elmondta: az utcabútortender remélhetőleg enyhíteni fog a gondon. Igaz viszont az is, hogy több idevágó tervük megfeneklett, főleg hatósági engedélyeztetési problémák miatt. Schiffer bejelentette, hogy négy hónap múlva kész lesz a főváros turizmusfejlesztési stratégiája.

Második Szent István park?

Vízparti zarándokhellyé fejlesztik a Közraktárak területét

TÉRMETSZET AZ ÉPÜLETEGYÜTTESRŐL

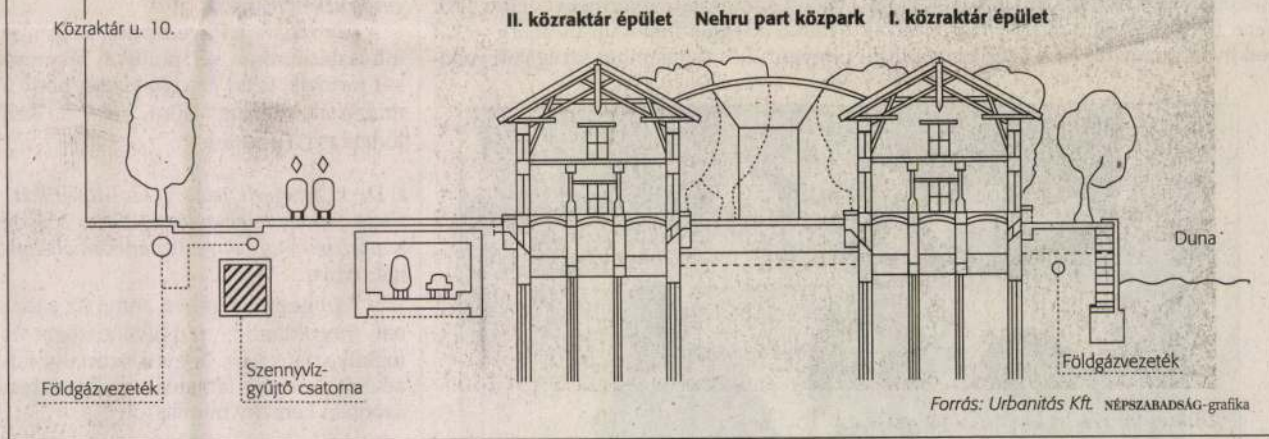

Forrás: Urbanitás Kft. NÉPSZABADSÁG-grafika

A londoni Covent Gardenhez vagy az újlipótvárosi Szent István parkhoz lehet hasonló a Közraktárak ma még meglehetősen lerobbant környéke – derül ki a városháza megbízásából frissen összeállított, „fejlesztést megalapozó tanulmánytervből", amelyet az Urbanitás Kft. készített.

A 130 éve kiépült partszakasz hajdanán szebb napokat is látott, része volt ugyanis annak az áruszállítási útvonalnak és raktárbázisnak, amely a kiegyezés után épült a robbanásszerűen fejlődő Budapest lakosságának kiszolgálására. Ma azonban ez „a pesti Duna-part rendkívül hányatott sorsú, városképi és működési zavarokkal küzdő, egyedi adottságokkal bíró, méltatlanul alulhasznált szakasza" – derül ki a szakértői anyagból.

A Közraktárak és környékük túl jó fejlesztési területnek minősülnek ahhoz, hogy parlagon heverni hagyják. A területen „funkció- és látványgazdag" városi tér kialakítására volna szükség, amely „az egész város karakteres jellemzőkkel bíró, vízparti zarándokhelyévé" válhat.

A tanulmány által javasolt megoldás szerint a Közraktár utca forgalmát a föld alá vinnék, a felszínen pedig a Ráday utcához hasonló passzázst építenének, valamint a 2-es villamos is ott közlekedne. (Ha nem épülne alagút, és a felszínen vezetnék a forgalmat, ehhez négyméteres sávot kellene kihasítani a Nehru part amúgy sem túl széles területéből.)

A tervek szerint kétszáz férőhelyes mélygarázs is épülne, a sínek és a park közötti részen pedig turistabusz-parkolót kerítenének el. Az egykori közraktárépületek között árkád, a Duna-parton pedig gyalogossáv lenne. Van olyan elképzelés is, hogy a partot többszintes növénysávval választják el a forgalomtól.

A csaknem negyven éve létesített, a Közgáz és a Boráros tér közötti Nehru part szerepe is megváltozna, a több mint harmincezer négyzetméteres zöldterületet „attraktív városi térré" alakítanák. A szakemberek rámutatnak, hogy „a rendkívüli költségekkel épülő" Millenniumi Városközpont szempontjából létkérdés újra életet lehelni a Közraktárakba. Az új városi tér és park a déli irányba terjeszkedő belvárosnak, a Duna-korzónak és a Váci utcának is a folytatása lehetne. A szakemberek azt is javasolják, hogy a Bakáts téri templom által meghatározott, „a budai oldalról is érvényesülő látványtengelyt" kertépítészeti eszközökkel is hangsúlyozzák.

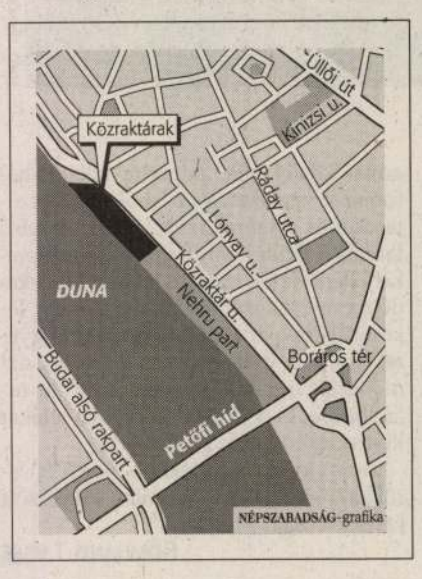

A KÖZRAKTÁRAK Basch Gyula és Krajcsovics Lajos tervei alapján épültek 1879 és 1881 között. Eredetileg tíz épületet terveztek, de csak négy épült meg, ezek közül ma már csak három áll. Felújítást, jelentősebb beavatkozást utoljára 1988-ban végeztek, a vásárcsarnoki funkció kialakításakor.

A térség kivételes adottságokkal rendelkezik: a Margit-sziget mellett az egyetlen közpark, amely közvetlenül határos a Dunával. Emellett „Európa főutcáján" fekszik, a környéken pedig sok az „éltető" intézmény; északra a Közgáz és a Nagyvásárcsarnok, délre pedig a születőben lévő Millenniumi Városközpont a Nemzeti Színházzal. Növelheti a térség vonzerejét a remek kilátás a Gellért-hegyre, a Várra és a hidakra.

Különlegesnek számítanak a szinte teljesen lerobbant, hét évtizeden át használt közraktárépületek is; a szakemberek szerint ezeket nem kell elbontani, mert alapjai lehetnek egy új funkciójú épületnek.

Schiffer János, kulturális ügyekért felelős főpolgármester-helyettes (MSZP), a hasznosítási javaslat elkészítője, lapunknak korábban elmondta: a hasznosításra pályázati úton keresnek befektetőt, magyarán, az üzletbe a főváros vinné a telket, a befektető pedig a pénzt. A pályázatot várhatóan még a nyáron kiírja a városháza.

SCHMIDT GÁBOR

HIRDETÉS

2004-re
KÖNYVVIZSGÁLAT

Kurunczi és Társa Könyvelő és Könyvvizsgáló Iroda Kft.
Iroda: 1081 Budapest, Rákóczi út 57/B 2/4
Tel./fax: 06 (1) 303-1168. Mobil: 06 (30) 971-6956
E-mail: kurunczi@mail.datanet.hu

KRAJCSOVICS Sándor festőművész

91 10. 50

Krajcsovics Ferenc

II. é. keramikus

l. Limbach 1930

30. l.

Krajcsovits Ferenc

Keramikus

1926-29

Címisk 1930.85.1.

III. Károly:

Szobrának megkoronázása:

Az oszlopcsarnok k
és a sarkokon ~~[illegible]~~ sas díszi
szembe nézve és parókával
allegorikus alakok állnak, [illegible]
felhőkön a Nemtő térdel [illegible]
~~[illegible]~~ az oszlopok között elhelye
pedig mondatszalag lebeg
nebit. Prov. 12. V. 7." Fel
balra: „Pet. Schub
jobbra: „Gottlieb He

Feketemodor, méretei a

96

Krajcsovits Ferenc

III. é. keramikus

l.

Éimisk 1930

Anies melléklet

74. l után

és számvevőségem által érvényesi

10 P 60 f-t azaz:Tiz pengő 60 fil

le terhére utaljon ki. Budapest,

ter rendeletéből: dr. vitéz Haász

A hivatalos másolat h

min.iroda.s.tiszt.

MDK

Krajcsovits Ferenc

Bányászok, sz.lino

1. Miskolci G. Grafikai Biennale 1961.

KRAJTSOVITS

Ferenc Keramikus

* 1909

† 1956

Nógrádvezeni Kék, ha csempe gyár volt az övé, keramikat is készített

bonyi A.: Nov. 2: 25: NSz.); — *szatyr* MTsz.). **J:** 1785: 'atlasartiger Stoff, Satin' (l. fent).

Német eredetű; vö. ném. *Satin* (ejtsd: *ztē)* 'szatén', vö. még h. ném. *satin* 'ua.' óth: MDivatsz. 40). Végső forrása az arab *tlas) zaitūnī* 'zaituni selyemanyag', amely tung kínai kikötőváros arab nevéből, a *itūn* városnévből származik. Európába a atén az arabok közvetítésével került. Neve ndorszóvá lett; vö.: ang. *satin;* ófr. *zatin, touin,* fr. *satin;* ol. *satin,* R. *satino;* sp. *tin,* R. *aceituni;* or. *camún:* stb.: 'szatén'; . még k. lat. *satinus, setinus* 'szatén'. *satin* forma az idegen írásváltozatok átvéle. — A magyarba divatszóként került. z 1818: *Satinade, Satinet* (Mokri: Manuf. 1, 452: NSz.) a ném. *Satinade* 'félselyem lasz', *Satinet* 'szatén' átvétele.

Kúnos: AkÉrt. 10: 511⊗; Tóth: MDivat-. 40⊗; Kobilarov-Götze: DtLw. 433; rdődi: MNy. 70: 347. (Lokotsch 2188.; Batti—Alessio: DizEtIt. 5: 3346; Bloch—artburg: DictÉtFr.[4] 574; Wartburg: FEW. : 206; Kluge: EtWb.[20] 625.)

szatír 1518 k.: „yroggaknak awagh *tyrwfnak* mondnak ees tyztelnek" (PeerK.

szatíra 1748: „hagyván minden *satyra* vagy hyperbole azaz mardozó vagy nagyra mondó beszédet" (Fal: NE. 8: NySz.); 1783: *Szátira* (Molnár J.: Könyvház 4: 280: NSz.); 1787: *Szatira* (Bartzafalvi Szabó: Szigvárt I. Szj.: NSz.); 1808/1894: *Satírája* gr. (Kazinczy: Lev. 5: 284: NSz.); 1810—20: *szatíra* (Nagy S.: Szatíra címl.: NSz.). **J:** 1. 1748: 'gúnyos hangú irodalmi műfaj, költemény; Art Literaturgattung, Satire' (l. fent); 2. 1787: 'ostorozó gúny; beißender, scharfer Spott, Ironie' (l. fent) || **szatirikus 1801:** „Írásaiban tréfás, tsufolódó, . . . *sátirikus*" (Molnár J.: Könyvház 16: 4: NSz.); 1814/1901: *Satyricus* (Kazinczy: Lev. 12: 19: NSz.), *Szatiricus* (Kazinczy: Lev. 11: 410: NSz.); 1817: *szatyrikus* (Czövek: Hír. zsiv. 2: 418: NSz.); 1881: *szatirikus* (Boross M.: Elm. 350: NSz.). **J:** A) mn. 1801: 'gúnyolódó; satirisch' (l. fent). B) fn. 1835: 'szatíraíró; Satiriker' (Kunoss: Gyal.).

Latin eredetű szócsalád; vö. lat. *satira, satyra* 'vegyes tárgyú (tartalmú) költemény; gúnyirat', *satiricus* 'a szatírához tartozó' mn., 'szatíraíró' fn. E szócsalád alapja, a lat. *satira* a lat. *satura* (ti. *lanx)* 'megrakott, teli gyümölcstál; egyveleg, mindenféle' (vö. lat. *lanx*

Krajcsovics Lujza

himzett munkákkal szerepelt a második pesti iparmű-
kiállításon.

Vártesy Miklós: Az első pesti iparkiállítások.
Budapest, 1971.8.sz.36-38.l.

Krajcsovics Károly

Cégérben a művészet

Találkozás Krajcsovics Károly ötvösművésszel

Ha a Várban sétálunk, számos olyan szép és igényes cégérrel találkozhatunk, mely kedves, jellegzetes motívumával barátságosabbá varázsolja környezetét. Bár ezek közül több is már csak egy rég bezárt üzlet emlékeként van jelen, azért a míves cégtáblák még funkciójukat vesztetten is jól mutatnak a patinás házak falán. Ilyen az egykori, Országház utcai antikvárium bagolyos cégére is, melynek alkotója, Krajcsovics Károly itt, a kerületben él - nem messze munkájától, a Várfok utcában.

Az ötvösművész neve sokak számára talán már ismerősként köszön vissza jelen sorok között, hiszen ő volt az, aki a tavalyi év végén többedmagával közszemlére tette műveit a Budavári Iskola lapunk által is bemutatott kiállításán, a művész-szülők tárlatán. Ott a gyerekeknek mesélt a fémmunkálás érdekes technikáiról, valamint az ötvösművészet lényegéről - az általa elmondottakat azonban „csak" néhány alkotásával tudta illusztrálni, pedig az érdeklődőknek szívesen szemléltette volna élőben is, műhelyének munkaasztala mellett a szakmájának szépségeit.

Erre most lehetőség nyílt, e hasábokon keresztül: meghívására betekinthettünk „műhelytitkaiba". Látogatásunkkor épp egy különös formájú uszodai óra készült: összeillesztésre vártak a nap sugaraira emlékeztető szelíd rézformák és egy rideg, krómszínű, sejtelmes festésű, háromszögletű elem.

Mint a művész mondja: izgalmas kontrasztha-

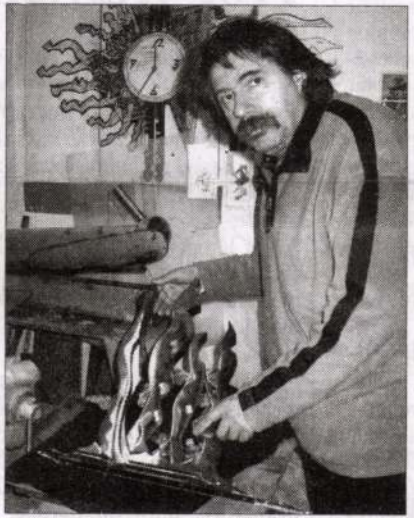

vész. Megtudtuk: a magánemberek, illetve közintézmények mellett belsőépítészek keresik meg őt, akik általában egy meghatározott jellegű enteriőrbe illő műalkotást kérnek tőle. Így történt például nemrégiben egy Vörösmarty téri irodaház esetében is, ahol a kissé egyhangú belső udvar „megbolondítása" volt a cél - ide tehát egy absztrakt bohócóra készült, mely vidám színeivel, formáival mosolyra készteti a megfáradt hivatalnokokat.

Krajcsovics Károlytól nem állnak messze a bolondos, bohókás témák - ez a habitusa, ahogy beszélgetésünkből kiderült, leginkább édesapjának öröksége. Elmondása szerint a rendívül közvetlen, barátságos természetű apja nagy hatással volt rá, aki ugyan jól rajzolt és festett akvarelleket, de nem léphetett családi körülményei miatt

munkálási technikákat. Tudását az Iparművészeti Főiskolán fejleszthette tovább, többek között Engels József és Illés Gyula tanítványaként.

Első komoly megbízását a Szegedi Nemzeti Színház átépítésénél kapja: az előtérben egy hetven méter hosszú frízt kellett kiviteleznie. Ugyancsak jelentős feladata volt két ötvös kollégájával közösen az egykori, budapesti Arany János (ma: Új) Színház homlokzatán a jellegzetes, art-deco stílusú, díszes, aranyozott attika újraformázása, mely eredetileg Lajta Béla tervei szerint készült.

Ma már inkább kisebb léptékű feladatokat kap. Az épületdíszítési megbízások szinte teljesen megszűntek: korábban törvény kötelezte az építtetőket arra, hogy a beruházási költség egy bizonyos százalékából művészi munkákat készít-

Könyvbemutató a Városházán

Kiszely István közismert személyiség Magyarországon, - sajnos kevésbé ismert lengyel kisebbségi körökben. Így van ez, annak ellenére, hogy már másodszorra képviselő a Budavári Lengyel Kisebbségi Önkormányzatban, valamint tagja a Lengyel Kisebbségi Művészek Fórumának Magya-

RÉGIEKRE EMLÉKEZVE

Két hajdani vendég északról

Buda mindig kedvelt célja volt az utazóknak, szépségének hírét messzire vitték az itt megfordulók. Így volt ez távoli századokban, de így a modernebb korban, a XIX-XX. században is.

merte Széchenyi Istvánt és Liszt Ferencet. Megjelent útleírásában megbecsüléssel és szeretettel beszél Magyarországról és a magyarokról. Érdekes kapcsolat még Andersen és a magyarok közt, hogy mesegyűjteményének

zamos vonást a finn és a magyar alkotók között. Gallen-Kallela hatalmas, monumentális festmé-

tas valtható ki a nidég és jagy fényű anyagok kombinálásával. Bár sokan idegenkednek a fémektől, a színezéssel, valamint a cizellálással emberközeli művek hozhatók létre. A munka hosszabb része tulajdonképpen a tervezés, a vázlatok elkészítése, melyek közül - amennyiben nem saját részre készül a mű - a megrendelő választhatja ki a számára megfelelőt.

- Valaki meghatározza az alaptémát, mások viszont ezt is rám bízzák - ad képet alkotói szabadságáról az iparmű-

képzőművészeti pályára - kézügyességét cukrászinasként kamatoztathatta.

Az ötvösművésszé válás útja lassan feltárul személyes élettörténetének részletein keresztül. Az általános iskolai évek után, a rajzolás örömeinek autodidakta módon történő felfedezését követően a Török Pál utcai Művészeti Szakközépiskola ötvös szakára kerül. Ezután rövid ideig az állami pénzverde bizsu-osztályán dolgozott tervezőként, ahol elsajátíthatta a speciális fém-

tesseinek, mára sehim sem osztozzi a rejtesztoket a műalkotások rendelésére.

Az ötvösök számára most már az üzletek is alig adnak munkát: mivel a legtöbb kereskedő a gyorsan változó piaci környezetben nem mer hosszú távra tervezni, egyedi, ám költséges cégtáblára sem kívánnak áldozni. Ezzel magyarázható, hogy a városban már alig látni klasszikus cégéreket - a Várban még fellelhető munkák többsége is tíz-húsz évvel ezelőtt készült. Ezek, mint Krajcsovics Károly fogalmazott, még az ő korosztályából való alkotók művei, akik ma „korszerűtlen gondolkodással", azaz a színvonalra való törekvéssel próbálják szerény feltételeik közt átmenteni tudásukat egy jobb, a szakma számára több lehetőséget kínáló korba.

-tész

Vármegyei Krajcsovics Károly

Cégérben a művészet

Találkozás Krajcsovics Károly ötvösművésszel

Ha a Várban sétálunk, számos olyan szép és igényes cégérrel találkozhatunk, mely kedves, jellegzetes motívumával barátságosabbá varázsolja környezetét. Bár ezek közül több is már csak egy rég bezárt üzlet emlékeként van jelen, azért a míves cégtáblák még funkciójukat vesztetten is jól mutatnak a patinás házak falán. Ilyen az egykori, Országház utcai antikvárium baglyos cégére is, melynek alkotója, Krajcsovics Károly itt, a kerületben él - nem messze munkájától, a Várfok utcában.

Az ötvösművész neve sokak számára talán már ismerősként köszön vissza jelen sorok között, hiszen ő volt az, aki a tavalyi év végén többedmagával közszemlére tette műveit a Budavári Iskola lapunk által is bemutatott kiállításán, a művész-szülők tárlatán. Ott a gyerekeknek mesélt a fémmunkálás érdekes technikáiról, valamint az ötvösművészet lényegéről - az általa elmondottakat azonban „csak" néhány alkotásával tudta illusztrálni, pedig az érdeklődőknek szívesen szemléltette volna élőben is, műhelyének munkaasztala mellett a szakmájának szépségeit.

Erre most lehetőség nyílt, e hasábokon keresztül: meghívására betekinthettünk „műhelytitkaiba". Látogatásunkkor épp egy különös formájú uszodai óra készült: összeillesztésre vártak a nap sugaraira emlékeztető szelíd rézformák és egy rideg, krómszínű, sejtelmes festésű, háromszögletű elem.

Mint a művész mondja: izgalmas kontrasztha-

tás váltható ki a hideg és lágy fényű anyagok kombinálásával. Bár sokan idegenkednek a fémektől, a színezéssel, valamint a cizellálással emberközeli művek hozhatók létre. A munka hosszabb része tulajdonképpen a tervezés, a vázlatok elkészítése, melyek közül - amennyiben nem saját részre készül a mű - a megrendelő választhatja ki a számára megfelelőt.

- Valaki meghatározza az alaptémát, mások viszont ezt is rám bízzák - ad képet alkotói szabadságáról az iparművész. Megtudtuk: a magánemberek, illetve közintézmények mellett belsőépítészek keresik meg őt, akik általában egy meghatározott jellegű enteriőrbe illő műalkotást kérnek tőle. Így történt például nemrégiben egy Vörösmarty téri irodaház esetében is, ahol a kissé egyhangú belső udvar „megbolondítása" volt a cél - ide tehát egy absztrakt bohócóra készült, mely vidám színeivel, formáival mosolyra készteti a megfáradt hivatalnokokat.

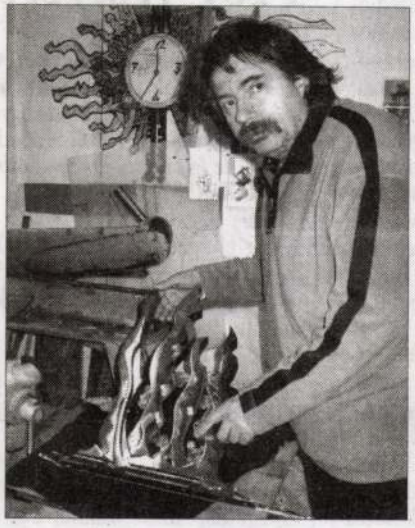

Krajcsovics Károlytól nem állnak messze a bolondos, bohókás témák - ez a habitusa, ahogy beszélgetésünkből kiderült, leginkább édesapjának öröksége. Elmondása szerint a rendívül közvetlen, barátságos természetű apja nagy hatással volt rá, aki ugyan jól rajzolt és festett akvarelleket, de nem léphetett családi körülményei miatt képzőművészeti pályára - kézügyességét cukrászinasként kamatoztathatta.

Az ötvösművésszé válás útja lassan feltárul személyes élettörténetének részletein keresztül. Az általános iskolai évek után, a rajzolás örömeinek autodidakta módon történő felfedezését követően a Török Pál utcai Művészeti Szakközépiskola ötvös szakára kerül. Ezután rövid ideig az állami pénzverde bizsu-osztályán dolgozott tervezőként, ahol elsajátíthatta a speciális fémmunkálási technikákat. Tudását az Iparművészeti Főiskolán fejleszthette tovább, többek között Engels József és Illés Gyula tanítványaként.

Első komoly megbízását a Szegedi Nemzeti Színház átépítésénél kapja: az előtérben egy hetven méter hosszú frízt kellett kiviteleznie. Ugyancsak jelentős feladata volt két ötvös kollégájával közösen az egykori, budapesti Arany János (ma: Új) Színház homlokzatán a jellegzetes, art-deco stílusú, díszes, aranyozott attika újraformázása, mely eredetileg Lajta Béla tervei szerint készült.

Ma már inkább kisebb léptékű feladatokat kap. Az épületdíszítési megbízások szinte teljesen megszűntek: korábban törvény kötelezte az építtetőket arra, hogy a beruházási költség egy bizonyos százalékából művészi munkákat készíttessenek, mára semmi sem ösztönzi a fejlesztőket a műalkotások rendelésére.

Az ötvösök számára most már az üzletek is alig adnak munkát: mivel a legtöbb kereskedő a gyorsan változó piaci környezetben nem mer hosszú távra tervezni, egyedi, ám költséges cégtáblára sem kívánnak áldozni. Ezzel magyarázható, hogy a városban már alig látni klasszikus cégéreket - a Várban még fellelhető munkák többsége is tíz-húsz évvel ezelőtt készült. Ezek, mint Krajcsovics Károly fogalmazott, még az ő korosztályából való alkotók művei, akik ma „korszerűtlen gondolkodással", azaz a színvonalra való törekvéssel próbálják szerény feltételeik közt átmenteni tudásukat egy jobb, a szakma számára több lehetőséget kínáló korba.

-tész

Könyvbemutató a Városházán

Kiszely István közismert személyiség Magyarországon, - sajnos kevésbé ismert lengyel kisebbségi körökben. Így van ez, annak ellenére, hogy már másodszorra képviselő a Budavári Lengyel Kisebbségi Önkormányzatban, valamint tagja a Lengyel Kisebbségi Művészek Fórumának Magyarországon. Valószínűleg nem sokan tudják, hogy Kiszely István anyja lengyel volt, a Nehrebecki családból.

A felettébb elfoglalt tudós - biológus és antropológus -, majdnem évente ad ki könyveket a magyar nép eredetéről illetve a Föld népeinek eredetéről. November 11-én legújabb műve „A magyar ember„ című kétkötetes monográfia kiadásának alkalmából szerzői esten mutatkozott be a budavári Városháza aulájában. A könyvbemutatót egynapos fotókiállítás előzte meg, ahol a lengyel népi faépítészet alkotásait tekinthettük meg a kiváló lengyel fotografikus és etnográfus, Jan Swiderski képein keresztül Konrad Sutarski közreműködésével.

Már azok a fekete-fehér fotogrammák - megmutatva a régi falusi építészet formáit, gazdag díszeit, világos háttérre akasztva, a klasszicista terem falain - tökéletes bevezetésnek bizonyultak a múltba, melyről Kiszely István beszélt.

„A magyar ember" című monográfiát Kiszely élete fő művének tartja. Magába foglalja azoknak a népeknek az antropológiai elemzését, melyek megfordultak

RÉGIEKRE EMLÉKEZVE

Két hajdani vendég északról

Buda mindig kedvelt célja volt az utazóknak, szépségének hírét messzire vitték az itt megfordulók. Így volt ez távoli századokban, de így a modernebb korban, a XIX-XX. században is.

A két látogató, akikről szó esik, a messzi észak szülötte, egyikük dán, másikuk finn. A látogatások közt majd hetven év telt el, ezalatt nagyot változott fővárosunk.

Hans Christian Andersen, a nagy dán mesemondó 1841-ben járt itt. Az 1805-ben született író nagy világjáró volt. Akkoriban még nem volt olyan egyszerű az utazgatás, mint manapság. Az 1841-es út is hosszan tartott. Konstantinápolyban járt az író és aztán hosszú dunai hajóutat tett Orsovától fölfelé. Zimony, Karlóca, Pétervárad, Ujvidék mellett elhaladva jött a magyar táj: Mohács, Baja, Paks, Dunaföldvár, majd megérkezett a hajó a magyar fővárosba. Mindenki a fedélzeten tolongott és nyújtogatta a nyakát. „A túlsó parton a magas pázsitzöld hegy lábánál kisebb tarka házak sorakoznak, egyegy házsor már a hegy lejtőjén vonul fölfelé. Ez Buda, Magyarország fővárosa: a vár, a magyar Akropolisz fehér falaival a zöldellő kertek fölé emelkedik. A két várost hajóhíd köti össze. Mekkora nyüzsgés és mozgás! „A hídon katonák vonulnak, a Dunán csónakok versenyeznek felzászlózva, minden csupa ujjongás, csupa

merte Széchenyi Istvánt és Liszt Ferencet. Megjelent útleírásában megbecsüléssel és szeretettel beszél Magyarországról és a magyarokról. Érdekes kapcsolat még Andersen és a magyarok közt, hogy mesegyűjteményének egy részét Petőfi özvegye, Szendrey Júlia fordította és ültette át magyarra 1858-ban.

A másik északról jött látogató Akseli Gallen-Kalella, a finn nemzeti művészet legjelentősebb mestere, festő, grafikus. Ő többször is járt itt és szoros baráti szálak fűzték a kor több magyar művészéhez. 1907 és 1909 között járt nálunk és főleg a gödöllői művésztelep alkotóival állt kapcsolatban. Körösfői Kriesch Aladár, a művésztelep létrehozója és meghatározó személyisége jó barátja volt, de Nagy Sándor és Koronghy Lippich Elek költő is. Az Ernst Múzeumban

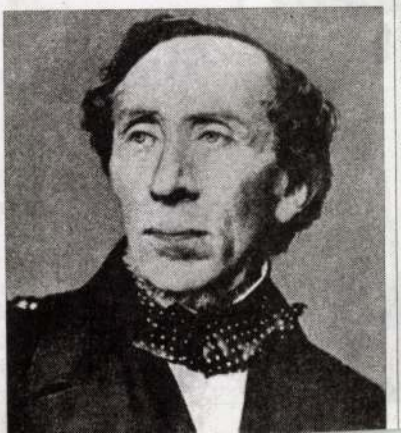

zamos vonást a finn és a magyar alkotók között. Gallen-Kallela hatalmas, monumentális festmé-

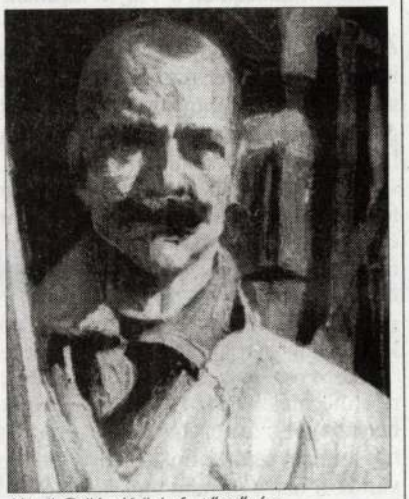

Akseli Gallén-Kallela festőművész

nyei közel hozzák a magyarokhoz a finn tájat, a finn lelket és mitológiát. Kalevala illusztrációi a finn nemzeti eposz csodálatos képeit idézik. Itt, Budán is festett néhány képet, egyet a Gellért-hegyről, egyet a feleségéről itteni környezetben. A kiállításon melynek jelentős része az espooi Gallen-Kallela Múzeumból érkezett fényképeken is láthatjuk őt magyar barátaival együtt Budán és Gödöllőn.

Akseli Gallen-Kallelának emlékműve is van Budapesten, a mi kerületünkben, a Duna-parton, a Lánchídtól délre fekvő kis parkban. Az emlékkövön domborművű arcképe látható a következő

KRAJTSOVICS Károly szobrász

VADAS József: Szinház Parisiana. = Kritika, 1991.8.sz.
42 - 43.p. il.

Az épület helyreállitásáról.

Krajcsovics Károly

A mostani XXIV. országos kiállításon láthattuk szobor-művét.

Losonci Miklós: Országos vasutas képző-művészeti kiállítás.
Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 11.

Krajcsovics István
mérnök

M.D.K

A formalkid műanyagmár technologiáját dolgozta ki.

Tóth Ervin: Debrecen kiállítási termeiből.
Művészet, 1966. január - 42 kep

M.D.K.

Krajcsovics Lajos, építészmérnök

tervezte a budapesti kőraktárakat. Ismertetői:

Basch Gyula: A budapesti kőraktárak tervezete. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bpp. 1878. 12. köt. 236. old.

XXVI. 4.

M.D.K.

Krajcsovits László, mérnök

Teroci szerint épültek fel a fővárosi raktárházak a Vám-ház és a Borazos-tér között, melyekek a lap négy oldalon át ismertet.

Bauzeitung für Ungarn. Bp. 1881. X.évf.

aug. 21. sz. 175-178 old.

+ 2 rajzmellékelet

Krajcsovics Lajos

l.

Budapest művészi
illustrátora.
Bpp. 1896.
304. l.

6355 szám

/.

A Műemlékek Orsz. Bizottságához véleményének közlése végett leküldöm.

Budapest 1903-ik február 27.

A miniszter meghagyásából:

Lippich

osztálytanácsos

Krajcsovits Lajos

pesti mérnök

l.

Tanulmányok Bp.

multjából VIII.

82. l.

ia WEINWURM A.
BUDAPEST
TELEFON
170-9

Krajcsovits Margit

kerámia falkép (lyukanyó csibéival), 2 m².

Hova Mezza, Eger, Gyermekvárosi, ovodai folyóstaló.

Tájékoztató, 64/65 – képző- és iparmüvészeti lehetőtus

411.

MDK

Krajcsovics Margit

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Krajnik Istvánok

Új Hír. 2003. 9. p. 18.

datai 2002-ben

száma .....(fő)
oztatottak éves átlagos statisztikai létszáma

életkor szerinti megoszlása

.....(fő)
.....(fő)
.....(fő)
.....(fő)
.....(fő)

legmagasabb végzettség szerinti megoszlása

záma.....(fő)
száma.....(fő)
záma.....(fő)
.....(fő)

atkozó adatok 2002-ben

Krajtsovits Margit keramikus, festő- és grafikusművész

Beszélgetés az alkotóval

Krajtsovits Margit *1936-ban született Budapesten. 1955-ben érettségizett a* Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban. *1960-ban kapott diplomát az* Iparművészeti Főiskola *díszítőszobrász-kerámia szakán. Mestere* Borsos Miklós *volt. Tizenhét külföldi városban vett részt nemzetközi kiállításon, volt, ahol többször is (Faenzában és Gualdo Tadinóban négyszer, Vallaurisban és Valenziában kétszer). Itthon 12 önálló tárlata volt, s több mint 100 kollektív kiállításon vett részt. Gualdo Tadinóban háromszor díjazták: 1979-ben aranyérmet, 1983-ban aranyplakettet, 1986-ban pedig második díjat kapott. Munkásságára elsősorban az egyedi kerámiák készítése, a kísérletező kedv és* – Rozgonyi Iván *szavaival – a blöffölésre rá nem bírható mértéktartás jellemző. A kézműves kerámia minden ága foglalkoztatja: edények, plasztikák, faliképek. Művei több közgyűjteményben is fellelhetők: a budapesti* Iparművészeti Múzeum*ban a pécsi* Janus Pannonius Múzeum*ban a Gualdo Tadinó-i* Museo della Ceramica Modernában, *a római* Instituto Statale d'Artében, *a kecskeméti* Nemzetközi Kerámia Stúdió *és a* Siklósi Kerámia Alkotótelep *gyűjteményében.*

– Hogyan lett keramikus?

– Többgenerációs keramikuscsaládból származom. Egyik nagyapámnak kerámiagyára volt Nógrádverőcén, később pedig a kőbányai Halom utcában kerámiaműhelye. Rendszeresen részt vett a nagy nemzetközi kerámiakiállításokon. Sajnos, alig ismertem, még a háború előtt meghalt. Édesapám az Iparművészeti Főiskola kerámia szakán végzett. A háború előtt több kerámiagyárban volt tervező. Értett a máz- és zománckészítéshez, a kemenceépítéshez is. A háború után egy ideig az *Esztergomi Cserépkályhagyár* vezetője volt. A nyarakat én is ott töltöttem, szép helyen volt a gyár, gyönyörű kerttel. Segédkeztem, amiben tudtam, néhány kerámiát magam is készíthettem. Mától értetődő volt, hogy én is ezt a pályát választom. A háborúban mindenünket elvesztettük. Azt a két, apám által készített kerámiát, amit az Iparművészeti Múzeumban rendezett *Fél évszázad kerámiaművészete* című kiállításon 1999-ben bemutattak, akkor készítette, amikor én már művészeti gimnáziumba jártam. Én égettem ki őket az iskola kemencéjében. Ezek voltak az ő utolsó munkái. Viszont megmaradtak a fantasztikusan szép vázlatai. Én egy évet *Gádor István*nál tanultam a főiskolán. Úgy kellett vázát terveznünk, hogy megadott négyzetet vagy téglalapot kellett vele kitöltenünk. Apám ugyanezt a szisztémát alkalmazta a vázlataiban.

– Milyen volt a közép- és a felsőiskolai képzés a művészeti iskolákban, amikor ön diák volt?

– A gimnáziumban és a főiskolán is igen magas színvonalú volt a szakmai képzés, de az elméleti tárgyak oktatása is. A korszak meghatározó egyénisége Borsos Miklós volt. Az iskolában szerzett alapos szakmai és elméleti tudás egész további pályafutásunkat meghatározta.

– Milyen volt az ön pályakezdése?

– 1963–64-ben két állami megbízást kaptam: Városnaménybe és az egri gyermekvárosba kellett két kerámia faliképet készítenem. Az egri kerámia zsűrizésekor *Domanovszky György* – akkor a legfőbb lektor volt – megjegyezte, hogy én vagyok a leglíraibb magyar keramikus. Azok az évek nem a líra évei voltak, így ez akkoriban nem számított dicséretnek. Én annak vettem és ma is vállalom.

– Egyedül vagy többedmagával szeret dolgozni?

– 1962 óta önállóan dolgozom, de szívesen veszem, ha vannak körülöttem. Igénylem a

Krajtsovits Margit: Kódex / Margit Krajtsovits: Codex

1987, siklósi porcelán, fémoxidok, sómázas égetés 1280 °C, 26x32 cm (Iparművészeti Múzeum, Budapest)

Fotó: Hack Róbert

szakmai beszélgetéseket, mert a párbeszéd során kikristályosodhatnak a gondolatok, megvilágosodhat a tudattalan jelentés. Életem nagy részében társaságban dolgoztam. 1964-től *Benkő Ilonával* és *Csohány Kálmánnal* béreltünk közös műhelyt. Sajnos, Csohány Kálmán, aki különben grafikusművész volt, főként a vázlatait csinálta a műhelyben, 1980-ban meghalt, Benkő Ilona pedig műhelyt épített a lakása mellé, így egyedül maradtam.

Szeretek dolgozni alkotótáborokban is. Négyszer voltam a siklósi Nemzetközi Kerámiaszimpóziumon, háromszor a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióban. Természetesen nemcsak a társaság vonzott, hanem a kísérletezési lehetőség is.

1982–83-ban fél évet töltöttem a *Római Magyar Akadémián*. Ez meghatározó időszak volt az életemben, ahogy sokat jelentett az is, hogy tagja voltam az 1968-ban alakult *Prizma 13* iparművészcsoportnak is. Éveken át rendszeresen találkoztunk és kiállításokat rendeztünk együtt.

– *Milyen munkamódszerrel dolgozik?*

– Munkamódszerem lényeges eleme az „anyaggal való párbeszéd". Az anyag karakterének ismeretében határozott elképzeléssel indulok, de hagyom, hogy az anyag magától is alakuljon saját törvényei szerint. Ettől függ a következő lépésem. Előfordul, hogy tévedek. Talán sikeresebb ember volnék és egyszerűbb lenne az életem, ha a rutin vezérelne. De én szeretem úgy nézni a dolgokat, mintha először látnám, és nem félek az új helyzetektől.

Különböző vékonyságú rézhuzalokat is szoktam égetni a tárgyaimra. Vagy mázas felületre 1000 Celsius-fokon, vagy magára az anyagra 1200 Celsius-fokon. Az utóbbi módon készült mind az aranyérmes, mind a második díjas munkám. A rézhuzal saját törvényszerűségei szerint hajlik és olvad bele az anyagba, így meglepő grafikus hatásokat lehet elérni. Néha továbbrajzolom vagy -festem a mintát, majd újraégetem.

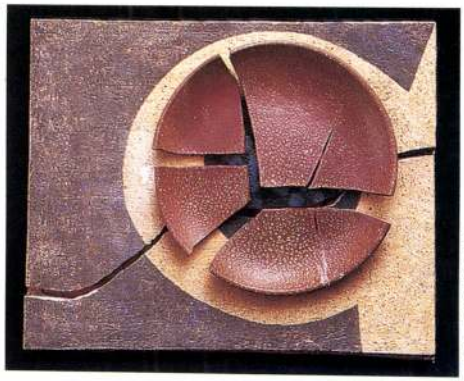

Fotó: Cservenka Ferenc

Krajtsovits Margit: „Minden egész eltörött" / Margit Krajtsovits: 'Every whole is now deformed' (Translation by A. N. Nyerges)

1977, samott, városlődi agyag, máz, oxid, 1200 °C, 44x56 cm

– *És mit kezd a nem kiszámítható véletlennel, például ha törik vagy deformálódik az anyag?*

– Sokszor rácsodálkoztam arra, hogy egy-egy tárgy, a hirtelen hőmérséklet-változás miatt vagy valami belső feszültség folytán, milyen lendületes vonal mentén törik szét, milyen gyönyörű törésfelülete van. Össze kell-e ragasztani kétségbeesett igyekezettel, hiszen nem ok nélkül tört el? Nem kellene inkább a részeket – talán éppen a törés által felszínre került – önálló értékeinek megőrzésével – új s az előbbinél magasabb szintű egységbe rendezni? Sokat kísérleteztem ezzel. Nyilvánvalóan nem igaz ez egy törött végtag esetében, de igaz lehet megtört életeknél, széttört kapcsolatoknál, feldarabolt országoknál. A törés nyilvánvaló, nem lehet meg nem történtté tenni. De tanulságait, a törés által felszínre került dolgokat figyelembe véve, be lehet építeni további életünkbe. Az új kompozícióba rendezendő részek ezáltal erőteljesebb egységet képezhetnek.

– *Önt kísérletező művésznek tartják. Mondana néhány példát…*

– Benkő Ilonával az elsők között alakíttattuk át a hagyományos, alacsony hőfokon égető ke

Krajtsovits Margit: Kelyhek / Margit Krajtsovits: Goblets

1986, siklósi porcelán, fémoxidok, sómázas égetés 1280 °C, 18x20 cm

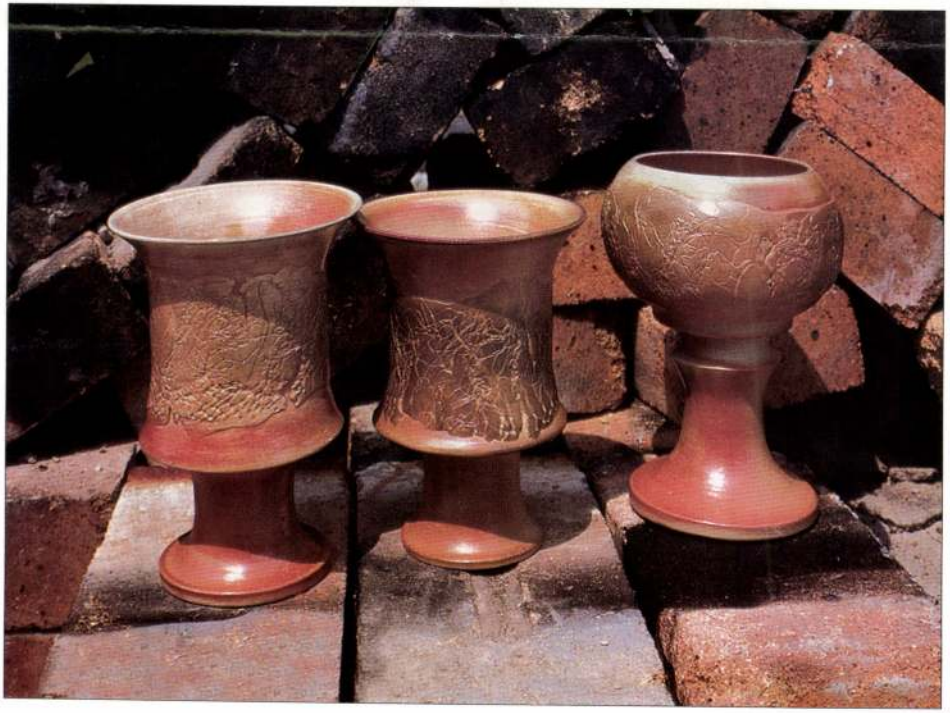

Fotó: Becker Eleonóra

Fotó: Krajtsovits Margit

Krajtsovits Margit: Jelek a békéről / Margit Krajtsovits: Signs of peace

1986, városlődi samottos agyag, vörösréz, porcelándobozok a jelek verbális „megfejtésével", 1200 °C, 107x83 cm
(Museo della Ceramica, Gualdo Tadino – II. díj)

mencénket magas tüzűre, nemesebb hatások elérése céljából. S mivel akkor még nem állt megfelelő háttéripar mögöttünk, magunk próbáltuk a magasabb hőfoknak megfelelő masszát összeállítani. Ma, amikor minden készen kapható, a fiatalok nem is tudják, hogy ez milyen erőfeszítést jelentett.

1982-ben a Szent Ferenc-évfordulóra rendezett Gualdo Tadinó-i kerámiakiállításon egyedül voltam a kiállítóművészek között magyar. Mivel ekkor kezdődött olaszországi ösztöndíjas tartózkodásom, kint lehettem a kiállítás megnyitóján is. Több külföldi kolléga megkérdezte, hogy mi az a remek anyag, amivel dolgozom. Akarva sem tudtam volna még egyszer ugyanúgy előállítani. Különböző gyáraktól kipróbálásra kapott mennyiségekből gyúrtam össze a hozzávalót.

Az 1968-ban megalapozódó, majd kiteljesedő siklósi alkotótelep új kihívást jelentett, mert itt sokféle kemence és építési mód áll rendelkezésünkre. A sómázas kemencében égettem például a *kódex*eimet, amelyekből egy az Iparművészeti Múzeumban, egy a pécsi Janus Pannonius Múzeumban van, valamint azt a *kehely-sorozat*omat, amelyből kettő a Pozsonyi úti református templom úrasztalán áll. A sómázas égetésen belül sokat foglalkoztam az anyagnak és a máznak egy tűzben való égetésével. Így készültek régen a nemes kőedények, kobalt-oxiddal, ritkábban mangánnal. Az egyik siklósi szimpóziumon valamennyi ott található fémoxiddal végeztem egy kísérletsorozatot. Sajnos, folytatni nem volt lehetőségem, bár a téma még ma is érdekel.

Szeretek dolgozni a remekül felszerelt kecskeméti Stúdióban is, ahol 1996-ban *Senior Szimpózium*on vettem részt. Ott készültek tavaly a *„kopjafá"*-im az 1900-as évek emlékére. A 2000-rel kezdődő évek talán több újat és jót hoznak az én életembe is. A Ferenczy Noémi-díjat, amelynek örülök, már meghozták.

KÉRÉSZ GYULA
szociológus

Krajtsovits Margit: A gyermek világa / Margit Krajtsovits: The world of the child

1979, városlődi samottos agyag, vörösréz, 1200 °C, 99x104 cm (aranyérem)

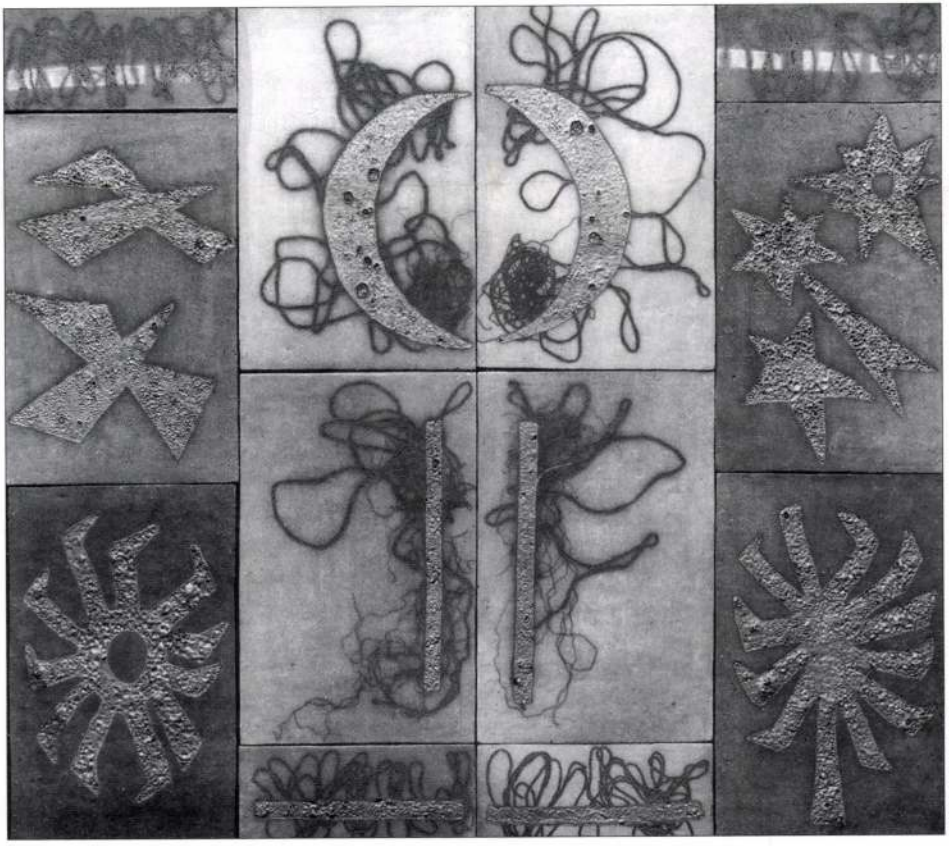

Fotó: Lelkes László

Szécsi Magda festő- és grafikusművész

Beszélgetés az alkotóval

Szécsi Magda *1958-ban született Komádiban. Anyai ágon cigány származású. Ötéves korától 18 éves koráig intézetben nevelkedett. Több vidéki nevelőotthonban lakott, de a budapesti Bajza utcai otthonban lett nagykorú. Az intézeti évek alatt ápolónői szakképesítést szerzett és évekig dolgozott laboránsként a* Péterfy Sándor Kórházban. *A kórház támogatásával leérettségizett, majd közegészségügyi főiskolai oklevelet szerzett. 1986-ban férjhez ment, szült három gyereket és hátat fordított az egészségügynek. Azóta* írással *és* képzőművészettel *foglalkozik. Főként saját és mások műveit illusztrálja. (Saját munkáit az* Ab Ovo Kiadó, *az általa válogatott és illusztrált műveket a* Magister Kiadó *gondozza.) A meseírás és illusztrálás mellett* fest *is. Első kiállítása 1989-ben volt, azóta több mint 20 tárlata volt már. (A megnyitókon nem szívesen vesz részt.) 1998-ban Németországban rendeztek vándorkiállítást a műveiből. 1990–91-ben Gaál István-ösztöndíjas volt, 1992-ben „A Nemzetiségi Újságírásért" kapott Nívódíjat. A* Kossuth Klubban *rendezett grafikai tárlatának megnyitója után, az ünnep előestéjén vehette át a Ferenczy Noémi-díjat. Egyik kritikusa* (királd) *a következőket írta a kiállításról:* „Látszólag egyre szikárabbak, valójában mélyebbek, súlyosabbak motívumai, metaforái. Ami kezdetben egy nép panaszaként szólt, az ma már a föld panasza [...] Szécsi Magda korábbi munkáira a töménység, a balladai meseszövés, a mozgalmas tónusok, többalakos kompozíciók inkább jellemzőek voltak, mint a most tapasztalt leegyszerűsített, egyetlen gesztusra szűkített képi megjelenítés. Amely mégis tovább őrzi a balladák sodrását." *Egy másik kritikusa* (-kyt-) *ezt írta az* Énekek Énekéhez *készült illusztrációk szerzőjéről:* „Szécsi Magda cigány és autodidakta. Nem tudom, hogy festőnek milyen, de az biztos, hogy tökéletes illusztrátor."

– Hogyan fogadta a díjat?

– Meglepett a Ferenczy Noémi-díj. Kevésbé ért volna váratlanul, ha meseírói munkásságomat díjazták volna. Hét mesekönyvet és három mesejátékot írtam eddig. Még nem tudok igazán örülni a díjnak, nekem minden jó dolog feldolgozásához idő kell. Ez jellemző ránk, cigányokra. Alig tudjuk elhinni, ha valami jó történik velünk. Eszméletlenül pesszimisták vagyunk, és bűntudatosak. Nekem még attól is bűntudatom támad, ha jól esik az ebéd, mert eszembe jut, hogy mások éheznek. Ugyanakkor nem várom el, hogy a magyarok a cigányok számára jobban csengő „roma" szót használják. Magyar nyelvű lapban én sem használom.

Szécsi Magda: Illusztrációk Charles Baudelaire Éjszakai varázs (Magister Kiadó, 1997) című kötetéhez / Magda Szécsi: Illustrations to Charles Baudelaire: Éjszakai varázs [Night Magic], (Magister, 1997)

MEGHÍVÓ

Készítette: MULTI-FOCUS — Alsónémedi Nyomda 86.170

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

KRAJTSOVITS MARGIT
keramikusművész

kiállításának megnyitójára
1986. május 7-én, szerdán 16 órára.

A kiállítást megnyitja: VIGH TAMÁS szobrászművész
A kiállítás helye: Budapest III., Lajos u. 158.

A kiállítás 1986. június 8-ig tekinthető meg,
hétfő kivételével naponta 10—18 óráig.

kerámikus MKT

KRAJCSOVICS MARGIT

1936-ban születtem Budapesten. 1955-ben érettségiztem a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban. 1960-ban kaptam diplomát az Iparművészeti Főiskolán. Mesterem Borsos Miklós. Tagja vagyok a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének, a "Prizma 13" iparművész csoportnak és a Szimpozium Társaságnak. 1962 óta önállóan dolgozom, s rendszeresen résztveszek nemzeti és nemzetközi kiállításokon: Gualdo Tadino (5), Faenza (5), Vallauris (2), Valencia (2), Zágráb (2), Köln, Bécs, Róma, Frankfurt, Kuwait, Lipcse, Erfurt, Prága, Varsó, Szabadka, stb. Magyarországon 11 önálló kiállításom volt.

Díjak:
1979 Aranyérem, Gualdo Tadino
1983 Aranyplakett, Gualdo Tadino
1986 II. díj, Gualdo Tadino

Ösztöndíjak:
1982-83 Római Magyar Akadémia (6 hónap)
1984 Nemzetközi Kerámia Kísérleti Stúdió, Kecskemét (2 hónap)

Szimpoziumok:
1973 Nemzetközi Kerámia Szimpozium, Siklós
1986 Szobrász-Keramikus Szimpozium, Siklós
1987 Nemzetközi Kerámia Szimpozium, Siklós
1991 "Szín" Szimpozium, Siklós

I was born in Budapest in 1936. I took my final examination at the Secondary School for Fine Arts and Applied Arts in 1955. I graduated from the Applied Arts School in 1960. Miklós Borsos was my professor. I am a member of the National Association of Hungarian Artists, the Association of Hungarian Fine Artists, a group of artists "Prizma 13" and a Society of Symposium. Since 1962 I have been working independetly and have often participated in national and international exhibitions: Gualdo Tadino (5), Faenza (5), Vallauris (2), Valentia (2), Zagreb (2), Cologne, Vienna, Rome, Frankfurt, Kuwait, Leipzig, Erfurt, Prague, Warsaw, Subotica, etc.
I had 11 independent exhibitions in Hungary.

Awards:
1979 Golden Medal, Gualdo Tadino
1983 Golden Plaquette, Gualdo Tadino
1986 Second Prize, Gualdo Tadino

Scholarships:
1982-83 Hungarian Acaddemy in Rome, (6 months)
1984 International Experimental Ceramic Studio, Kecskemét (2 months)

Symposiums:
1973 International Ceramic Symposium, Siklós
1986 Symposium of Sculptors and Ceramists, Siklós
1987 International Ceramic Symposium, Siklós
1991 Symposium of "Colours", Siklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Komárom megyei
Krajcsirovits Henrik

1960 SZEP 1. 1

1021

A székesfehérvári tárlat anyagából

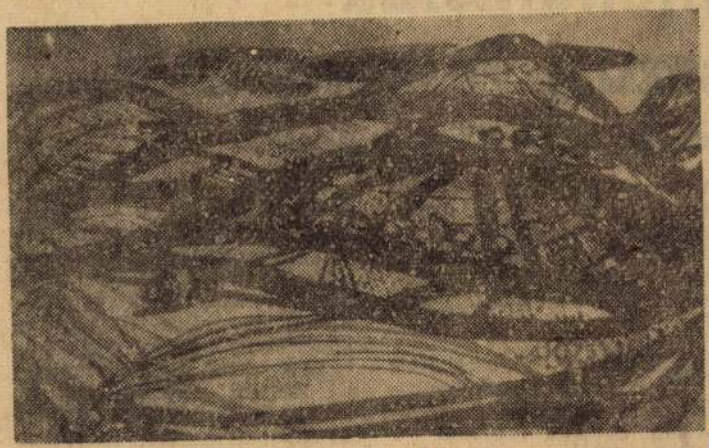

Krajcsirovits Henrik: Dombok

ommunisták
sszusi verseny élén

észség jellemzi a brigádokat

ki fejlesztés eredményeként az össztermelésnek 52 százalékát már géppel rakják fel, 92 százalékát géppel szállítják el, s az összüzemi teljesítés meghaladja a tervezettet.

Kiépítették a szocialista brigádok patronáló hálózatát is. Csuzi János bányamérnök havonta ellenőrzi a brigádnaplókat, teljesítik-e felajánlásukat, hol kell a se-

s elmentek segíteni társuknak. Közös erővel hozták helyre a lakatosok Slezák István vértessziőlősi házát, amelyet a vihar alámosott. Egymás problémájának gondjainak a megértése jellemzi a kommunisták vezette brigádok tevékenységét, és a jó kollektív szellem megmutatkozik a munka eredményében. A VII-es aknaiak teljesítik amit vállaltak a pártkongresszus tiszteletére. A párt számít tagjai-

megvalósíta-

Krajtsovits Margit
(Bp. 1936 –

Müveivel résztvett az V. Országos
Kerámia Biennálén - Pécs, 1978.

- Katalógus a könyvtárban -

Strajtsovits Margit kiramikus

Dvorszky Hedvig: Gondok és lehetőségek a mai magyar kirámiában

Művészet, 1982. szeptember

Krajcsirovits Margit, iparmű vész

Szerepel a Műcsarnokban.

P. Szücs Julianna: Játék és csomagolás 7.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 14.

Krajcsovits Margit, iparművész

A Prizmacsoport tagja. Lemezei.

— : Iparművészeti Kiállítás a Műcsarnokban

8.

Népszabadság, Bp. 1971. május 9.

Krajtsovits Magit Zerámikus

szerepel a „Prizma 13"
művészcsoport kiállításán a
Műcsarnok kamaratermében

Magyar Nemzet 1971 május 22
4. old.

Krajtsovics Margit

Emlékére

A Magyar Iparművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztató 1970. IV. 26. l.

Krajtsovits Margit

A „Prizma 13" csoport tagja.

A „Prizma 13" csoport iparművészeti kiállítása, Műcsarnok, 1971. Rf.

Krajtsovits Magit iparmúvész

zérztvett az Iparszem táslatán

Magyar Nemzet
1969 ápr. 20

Krajtsovits hazpit

Várókkal és falitányérokkal szerepel a Rózsa 13 c. tárlaton az Iparmuvészeti Muzeumban

Berkovits György: Két iparmuvészeti Liáhítás egyenetlen szincsonalon

Pestmegyei Hirlap 1969 VII. 6.

Kvajtsovits Margit

Magyar iparművészet az
ezredfordulón 2003

11 s.l.

1260. FÜLEP LAJOS

Zer

Kedves Imrém,

bár ilyenkor jó kívánságokat ka
érzem, ezen a cimen én még se n
a távolságon át is több közünk
élet külső körülményei szerint
- ismerve Téged -, milyen suly
vállaltál, különösen, mert alig
nagy dolgokban egyedül leszel;
utat s ez elég. Legyen is Veled
erőt mindenhez. Ez elég mindenr

MDK

Krajtsovits Margit

Tál

Ma magyar kerámia kiáll. Siklósi várban 1968.
Janus Pannonius Muz.füzetei 14.

Krajcsirovits Margit

A Prizma 13 csoport műcsarnoki kiállítá-
sán játék-munkái szerepelnek.

P. Szücs Julianna: Játék és csomagolás.

Népszabadság, 1941. máj. 14.

Krajcsirovits Margit kerámiaku

Kerámia '73 c. kiállítást Tatabányán, a Népházban rendezték, melyen művei szerepelnek.

(j. j.): Kerámia '73
Dalgozák Lapja, Komárom, 1973. szep 7.

Krajtsovits Margit
munkái; a polcokon tálkák,
többek közt ecsettálak, kis csészékben
gyerekecsetre váró festékek a Prizma
13 csoport bemutatótermében.

Trencsényi László: A Prizma 13 csoportról.

Rajztanítás 1973/1 33 old.

Krajtsovits Margit keramikus

Samottos hálakkal, vázákkal (eml.)

szerepel az Ipartev kiállító

termében

H. gy.: Fiatal iparpiniszek távlata

Magyar Nemzet 1969 IV. 20.

ADK

Krajtsovits Margit

Mai magyar kerámia kiáll. Siklósi várban 1968. Janus Pannonius Múz. 14.-től-ig 24.

Krajtsovits Margit

Embléma, kerámia dombormű 1.5 m?

Szabolcs - Szatmár, ~~Zrias V~~ megye,
Városnamény, Mentőállomás,
Kerítés/al.

20 l.

Tájékoztató 64/65 Képzőés Iparművészeti Lektorátus

Krajtsovits Margit

Említve

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV.
28. l.

Kraitsovics Margit

Részt vett az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett.

Iparművészet, 1968. 5-6. sz. 59. l.

Krajtsovits Margit kerámikus

A nagykanizsai Egry József terem PRIZMA 13 kiállításán szerepelt (július).

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 31. l.

Krajtsovits Margit

a Villányi Szobrász alkotótelep 1973. évi zárása és a Siklós Szobrász- és Kerámiatelep munkájának közös értékelése, – valamint a kiállítás ma megnyílik, melyen szerepel műve.

Meglívó.

1973. okt. 30.

Krajtsovits Margit
keramikus

Nagylendületű edényeit
állította ki a tárlaton.

Erdős György: A PRIZMA 13 székesfehérvári kiállítása.
MŰVÉSZET, 1972. szeptember - 40.oldal

Krajtsovits Margit.

A miskolci Galériában Primula 13 címmel iparművészeti kiállítása nyílt, melyen műve szerepelt.

Déli Hírlap, 1942. febr. 15.

Kraftsoirts Maigit
iparmüvész

Rezit vett a tárlaton ..

Erdős György: A Prizma 13 csoporthiállítása.
Művészet, 1971 augusztus – 47 lap

Krajtovits Margit

Vadas József: "Akadozó csapatjáték" cimmel
ir a székesfehérvári István király Muzeumban
megnyitott, "Prizma 13" második kiállitásáról.
A kritika a müvész munkájáról csupán annyit m
mond, hogy "messze alatta marad az alkotó ké-
pességének."
Müvét, ill. müveit külön nem nevezi meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juli. 8.
XVI. évf. 28. sz. 12. lap.

Krajtsavits Margit
a leendő szobafalakra is gondol, vari-
álható csempék sorát terveste meg, de
kerámiából más használati tárgya-
kat is formált, festő-készleteket, ecset és
festéktartókat, a Prizma 13 csoport kiál-
lítására.

Bojár Iván: Gyermekbirodalom a Műcsarnok
ban.

Magyar Hírlap 1971/144 6 old.

Krajcsovits Margit, kerámikus

Szerepel.

Rozmvány Ferenc: A III. Országos Kerámia Biennálé Pécsett 918-919

JELENKOR, Pécs, 1972. október XV/10.

Krajtsovits Margit Zeránitus

Szerepel a „Prizma 13"

Kiállításon az Iparművészeti Múzeum-

ban

Pest megyei Hírlap 1969 július 6

8. old

Krajtsovits Margit

a"Prizma 13" iparművész-csoport tagja. A csoport kiállitását /Műcsarnok, Kamaraterem/ ismerteti Császár László

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz. 60-61.l.

Kozjavovich Georgij

Krajtsovits Margit

A PRIZMA 13 tagja, 1971. májusban bemutatkozásuk volt a Műcsarnokban. Az Iparművészeti Főiskolán végzett 1960-ban, az edény mint plasztikai jelenség foglalkoztatja.

S. Nagy Katalin: PRIZMA 13; Ipari Művészet, 1971. 5. sz. 17. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.1

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvat
és a könyvtárra vonatkozó sza
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó.

Krajovits Margit

Prizma 13 cünnel nyilt meg vasárnap Székesfehérváron a Lizenhárourhegből álló iparművészcsoport második kiállítása. Nehéz elképzelni például hogy mit helyezhetne el az ember Krajovits Margit nemes formájú padlovázáiban.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1972/177 6old.

Kraycsovics Margit kerámikus

A Prizma 13 tagja, kiállitáson

vett részt a Miskolci Galériában

Megnyilt a Prizma 13 kiállitása Miskolcon

Észak-Magyarország 1972/37 12 old

Krajcsovics Margit

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi iparművészeti kiállítás
Miskolcon, 1975. jún-júl.

Krajcsovits Margit emlékére

a „Prizma 13" művészcsoport

tagja, szerepelt a Kollektíva kiállításán

a Miskolci Galériában

Nagybánya 1972 március

MDK.

Krajcsirovits Margit

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.16.

Krajczinger József festőművész

A Budavári Palotában a Nemzeti Galéria és a Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportja „Művészet Magyarországon 1780–1830-ig" ámnel kiállítást rendezett. A portrék sorában Kazinczy Ferenc portréját látjuk a középen, a művész 1808-ban készítette művét. (említve).

Esti Magazin

1980. VI. 5. Kossuth 18.30 (S. J.)

Krajtsovits Margit

Kiállítás Münchenben

Magyar Nemzet 1987. III. 4.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-740, 340-126

Krajtsovits Margit

VALÓSÁG
Kerámia
1984 61

zet. 1983. (Kézirat)
Erdei Ferenc: A szövetkezetek elméleti kérdései

1021

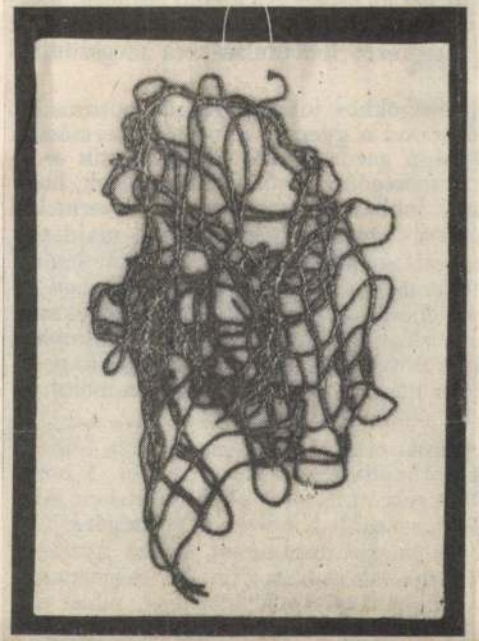

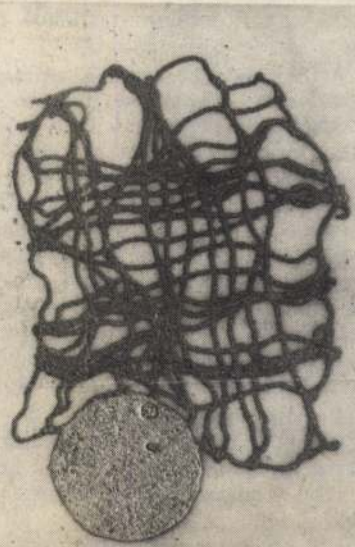

Krajtsovits Margit kerámiái

oldali legelők javításában való érdekeltség, az eh
felelő termelőeszköz, kis és közepes gép stb. biz
adottságoknak jobban megfelelő termelési szerk
hetné a termelés nivellálódását.

A föld gazdaságos hasznosítását az adottsá
is növelhetné. Ebben ma kevéssé érdekeltek mi
adottságú gazdaságok. A kedvezőtlen adottságú
keltté a mennyiségi elvárások és a termés menny
hozamaikat akkor is növeljék, ha a ráfordítások j
eredményük. Az ilyen hozamnövekedés előbb a nyereség csökkenésével, majd egy bizonyos szinten túl a termelés veszteségessé válásával és a veszteség emelkedésével jár együtt. Ugyanakkor az elvonások érdektelenné teszik a jó adottságú gazdaságokat abban, hogy hozamaikat mindaddig növeljék, amíg a nyereség is növekszik. Ezek rendszerint a maximális nyereség elérése előtt kerülnek bele olyan progresszív adózási sávba — mind a nyereségadót, mind a növekvő munkaráfordítással kapcsolatos munkadíjadót illetően—, amelyen túl már nem áll érdekükben a hozamokat és a nyereséget növelni.

A nyereségmaximalizálás és a hozamoptimalizálás elve szerint minden földminőségen lehet nyereségesen gazdálkodni, ha optimális hozamokat érnek el. A hozamoknak jóval alacsonyabbaknak kell lenniük a rosszabb, mint a jobb földeken. Alacsonyabb természetesen a nyereségük is, és magasabb a hozamok egységére jutó átlagköltségük. Ugyanakkor a jó gazdaságok magas hozamával magas nyereség társul. A népgazdasági optimumot a vállalatok optimuma biztosítja. A mezőgazdaság termelésének egésze annál nagyobb lesz, és ráfordításai annál kisebbek, minél nagyobb a jó minőségű földterületekről származó magas hozamú, nagy nyereségű és alacsony költségű termékek aránya.

Díjak:
1979. Aranyérem Gualdo Tadino
1983. Aranyplakett Gualdo Tadino
1986. II. díj Gualdo Tadino

Ösztöndíjak:
1982-83 Római Magyar Akadémia /6 hónap/
1984. Kecskeméti Nemzetközi Kerámia
Kisérleti Stúdió /2 hónap/

Szimpoziumok:
1973. Nemzetközi Kerámia Szimpozium, Siklós
1986. Szobrász-Keramikus Szimpozium, Siklós
1987. Nemzetközi Kerámia Szimpozium, Siklós
1991. "SZIN" Szimpozium, Siklós

Az utóbbi évek csoportos kiállításai:
1994. Magyar Keramikusok Társasága, Gödöllő
1994. Magyar Kerámia Kiállítás, Prága
1994. Magyar Keramikusok Társasága, Csók Galéria
1995. Kortárs Kerámia Kiállítás, Vigadó Galéria
1995. Történeti Kerámia Kiállítás, Iparművészeti Múzeum
1995-96. Kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdio
Gyűjteményes Kiállítása, Iparművészeti Múzeum

ÚJLIPÓTVÁROSI
KLUB·GALÉRIA

LAÁR BALÁZS

1969-ben születtem Budapesten. Édesanyám Krajtsovits Margit keramikusművész. A gimnázium elvégzése után kerültem a NEMO Képzőművészeti Szabadiskolába, amely Mohácsi András szobrászművész és Nádor Tibor festőművész vezetése alatt működik. Részt vettem az iskola művésztelepein, melyből az elsőt még Szlávik Lajos festőművész - az iskola alapítója - vezette; valamint az iskola évvégi kiállításain, melyek közül a tavalyi volt a legsikeresebb.

Tisztelettel meghívjuk

Krajtsovits Margit
keramikus művész

és

Laár Balázs
festő

kiállítására.

A kiállítást megnyitja:

Nádor Tibor
festőművész

1995. január 24-én /szerdán/
17 órakor

A kiállítás január 24 - február 9-ig
hétköznap 14-20 óráig tekinthető meg.

Cím:
ÚJLIPÓTVÁROSI KLUB-GALÉRIA
Bp. XIII. Tátra. 20/b
bejárat a Radnóti Miklós u. felől

KRAJTSOVITS MARGIT
keramikusművész

1936-ban születtem Budapesten
1955-ben érettségiztem a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban
1960-ban kaptam diplomát az Iparművészeti Főiskolán.
Mesterem: Borsos Miklós

Tagja vagyok a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének /ezen belül a Magyar Keramikusok Társaságának/, a "PRIZMA 13" iparművész csoportnak és a Szimpozion Társaságnak.

1962 óta önállóan dolgozom és rendszeresen résztveszek nemzeti és nemzetközi kiállításokon: GUALDO TADINO /5/, FAENZA /5/, VALLAURIS /2/, VALENCIA /2/, ZÁGRÁB /2/, PRÁGA /2/, KÖLN, BÉCS, RÓMA, FRANKFURT, LIPCSE, ERFURT, KUWAIT, VARSÓ, SZABADKA, stb.

Magyarországon 11 önálló kiállításom volt, Budapesten 1986-ban, a Budapest Galéria kiállítóházában.

Munkáim közgyűjteményekben:
Iparművészeti Múzeum, Bp.;
Janus Pannonius Múzeum, Pécs;
Szimpozion Gyűjtemény, Siklós;
Nemzetközi Kerámia Kísérleti Stúdió Gyűjteménye, Kecskemét;
Concorso Internazionale Della Ceramica, Gualdo Tadino, stb.

Krajtsovits Margit keramikus

□ *Krajtsovits Margit keramikusművész kiállítását június 8-ig tekinthetik meg az érdeklődők Óbudán, a Budapest Galériában.*

Népszabadság, 1986. V. 9

Krajcsovits Margit

— **Krajcsovits Margit** keramikusművész kiállítása nyílik meg május 7-én, szerdán 16 órakor a Budapest Galériában.

Magyar Nemzet 1986. V. 4.

Krajecz Andras

szül - Ujvásáron Gömör m

1866 jan. 5. ev. Gün-
ereth -

1886/87 I - I ontál

Hímzett tájkép a XIX. század elejéről

IV. 153.

Krajecz András

vül. Ujvásáron (Gömör

m.) 1866 Gim. retts.

1886/87 II. I. vakontál

Hařfák VIII. 22

Krajecz András

1886/87

Ferképzomfoiskèvk

105. l.

KRAJECZ ANDRÁSNÉ, cifrázóasszony

Ajakon Salamon-bokorban él, kb. 75. évesA legügyesebb cifrázók közé tartozott, rokonokhoz, jószomszédokhoz járt falat pingálni. 58.old. 21. jegyz

MURAKÖZI AGOTA: Cifrázott pitvarok Ajakon 55.old

A Nyiregyházi Jósa András Múz. Évkönyve, XII-XIV. 1969-71. Bp. 1972

229. M. Krajna János: A mulatás vége.

191. Tull Ödön: Parasztleány.

Krajna János

MOLDVAI KRAJNA JÁNOS: SASOK TEMETŐJE

Kiállítás. 1927. őszi kiáll-

ARADI EDVI ILLÉS JENŐ: A FORRÁS

Krajna János

K

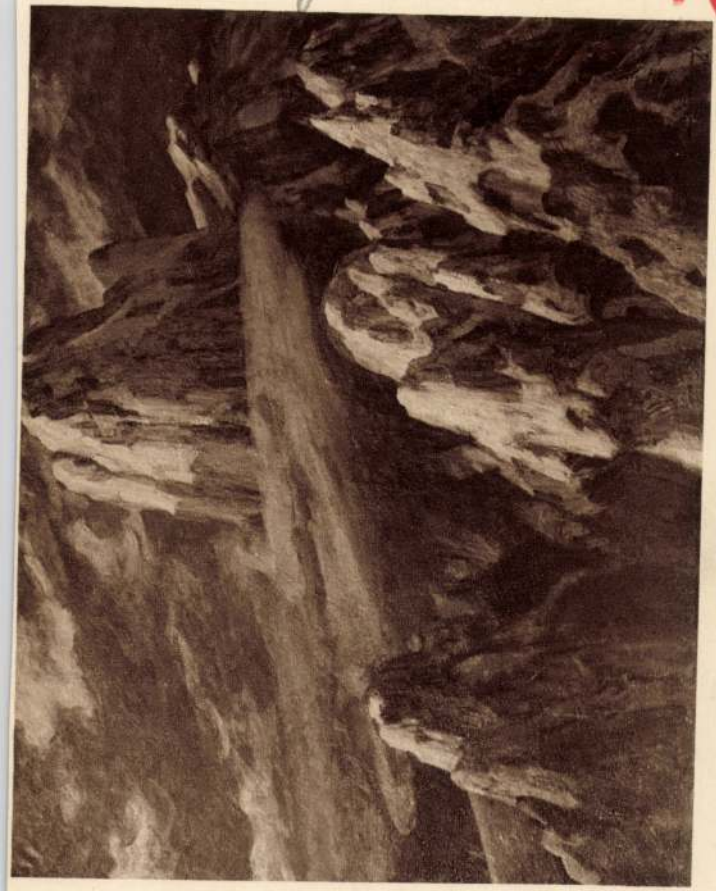

MOLDVAI KRAJNA JÁNOS: GRIEG

KMTárs. 1928/29. téli kiáll

MÜLLER ÁGOSTA: P. SZANDTNER A. ARCKÉPE

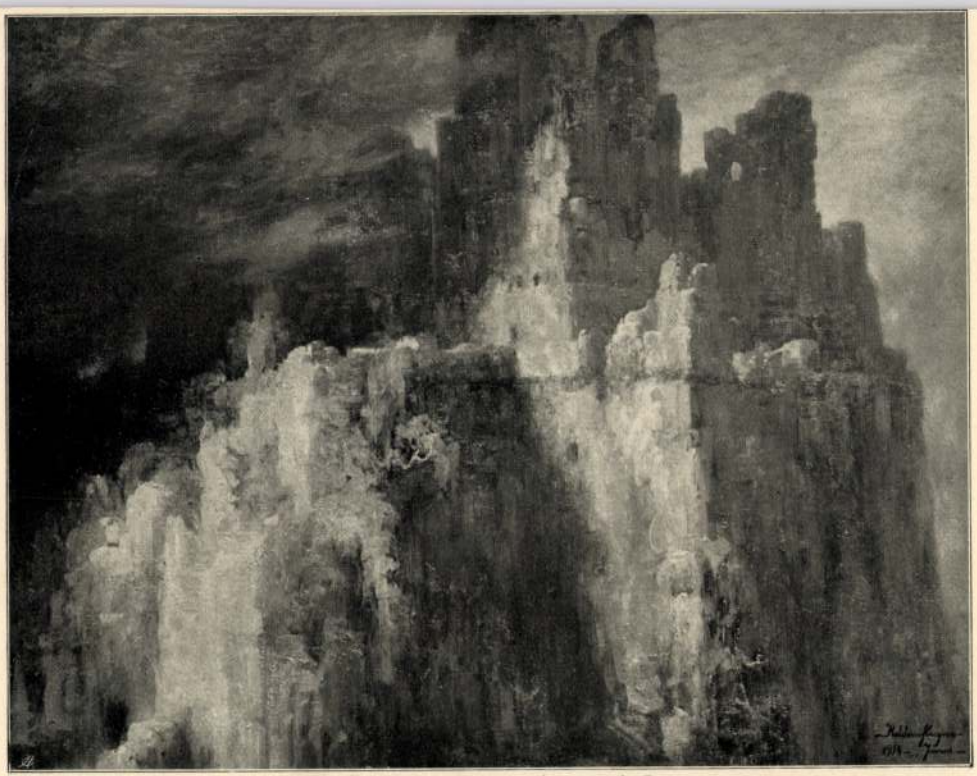

Krajna János

Műcsarnok 1914. tav. k.

M. KRAJNA JÁNOS Az örök mult.

D. Székely Andor: Vasárnap Belgiumban.

165. Krajna János: A falu rossza.

209. Kölber Dezső: Részlet a Kossuth-mausoleum belső díszítéséből.

MDK

M. Krajna János, festő.

312. Reggel a kerepesi erdőben. Of.

A Szegedi Képzőmův. Egy. múkiáll. - Szeged. 1907. III

Kat. 17. l.

M. Shapiro Pleasure Lands:

312 Stuyvesant Avenue Brooklyn

M. Shapiro Pleasure Lands - Key Available - Shapiro Dept. 312

Stuyv. 1741

MOK

M.Krajna János festő

KMTára őszi kiáll. 1938.nov. Mücs. 36 l.

M.Krajna János festőművész
Ősi romok, olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

en szállitott szénmennyiségnek 50 %-át

Cimet: lépjen érintkezésbe azzal a
valyi szénszállitásra nézve, kötése,
agy akármilyen megállapodása volt,
tiek alapján a Cim vezetése alatt
1917/18. tanévi szénszükségletét a
nyiségben szállitsa le, illetve annak

reskedő ezt a szállitást csak rész-
gyáltalán nem tudná, úgy Cim a szük-
illetőleg biztositott szállitás leszá-
és koksz mennyiségének megjelölése,

./.

Budapest.

M.Krajna János festőművész
Adaggio, olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
Bpest, 1915 február

t levelére értesitem, hogy a

sét a következő müben találhatja

yarország művészeti emlékei.

tő az Egyetemi Nyomda könyves-

. Lajos-u. 18.

ember hó 23.-án.

elnök

M.Krajna János festőművész
Ősi romok.Olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
1915. február

Tekintetes Sal

A hivatalos
hiteléül.
Zolyom

Zól

M.Krajna János
Reggel a kerepesi erdőben, olaj

Szegedi Képszőmiv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
17 l.

M.Krajna János festőművész
Adaggio.Olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915. február

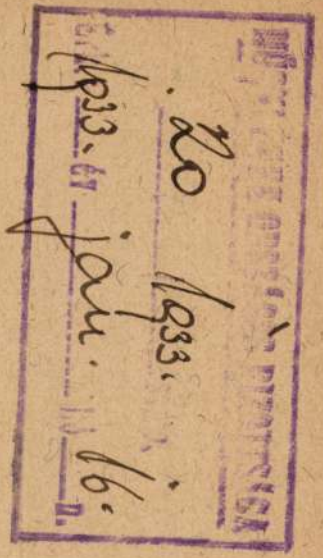

A m. kir. vallás- és közok

ügyszám alatt Schulek Jáno

lata:

Nagyságo

1932. évi julius hó 25-től

zett helyreállitási munkála

Műemlékek országos Bizottsá

lása megvizsgáltatván, a sz

összeadási hiba folytán 9.2

42 f kiadás helyett . . . .

s igy . . . . . .

állapittatott meg.

Minthogy

Krajna János /sz.1875/

Parasztjelenet

Ernst Museum aukciói. XII. 2o l.

MDK

M.Krajna János

Őszi alkonyat. Olajfm.

Műcsarnok, 1902/3, téli kiáll.

MDK

Krajna János

Képzőművészet 1928. II.évf. 6.sz.
11. 1.

M. Krajna János MDK

Falurossza, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

M.D.K.

M. Krajna János

A Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek arcképei között szerepel a müvész arcképe.

Cserna Andor: A Szinházi Élet Tavaszi Tárlata c. Szinházi Élet. Bp. 1920. május 9-15 . IX. évf. 19. sz. 29. lap.

MDK

M.Krajna János

A csárda romjai c.festm.Repr.

Vas.Ujs.1919. 66.évf. 117.l.

MDK

M. Krajna János

Kerepesi erdőrészlet, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 33.l.

Krajna János MDK

A falu rossza, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiállitás

MDK

M. Krajna Janos

A mulatás vége. Olajf.

Képzóm.Tars. 1908. tav.kiall.kat. 39.1.

MDK

Krajna János, festöm.

egy jó képe nyert az V. teremben elhelyezést.

Chroniqueur: Mücsarnok.-Téli tárlat.

Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 27,28.l.

MDK

M.Krajna János

A csárda romjai, c. festm. Repr.
(A Műcsarnok téli kiallitásaról.)

Vas.Ujs.1919.66.évf. 117.l.

Krajna János, festöm. KIK

a fiatalabb nemzedék egyik szép reményekre jogosító tagja nagyobb életképe erőteljes festésével s biztos ecsetkezelésével kelt feltünést.

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.
Vas.Ujs. 1909. 56.évf. 15.sz. ápr.11. 285-6.l.

MDK

M. Krajna János

A mulatás vége, repr.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat.

MDK

Krajna János

A falu rossza, c. festm.Repr.

Műcsarnok, 1909.tav.kiáll.

MDK

M. Krajna János

Művével résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 27.lap

MDK

Krajna János

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

M. Krajna János MDK

Kerepesi erdőrészlet, olf.

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

M. Krajna János

Hajnal az erdőn, of.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat. 49.l.

M. Krajna János MDK

Őszi alkonyat, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Krajna János MDK

Az örök mult, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

M, Krajna János MDK

A falu rossza, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

M. Krajna János

A mulatás vége, olf.

Miccsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Krajna János

A falu rossza, repr.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat.

MDK

M. Krajna János

A mulatás vége, repr.

Mücsarnok 1908. tav. kiáll. kat.

MDK

M. Krajna János

Az örök mult, repr.

Mücsarnok 1914. tav. kiáll. kat.

MDK

M.Krajna János,festöm.

böcklini misztérium szól "Titkok szigete"
c.müvében.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. - Mücsarnok.
Uj Magyarság, 1939.jan.29.

MDK

M. Krajna János

A falu rossza, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Krajna János

Képzőművészet 1928. 6. sz. 11.l.

MDK

Krajna János

Kerepesi hegyoldal, olajfm.

KMTárs, 1906. tav.kiáll. 25. lap

M. Krajna János MDK

Elhagyott templom, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

M. Krajna János

szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

PH 1926. X. 24.

M. Krajna János

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

M. Krajna János

szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

NM 1926. X. 24.

M. Krajna János MDK

Falurossza, olf.

Mücsarnok 1926 őszi kiállitás

Krajna János

szül. Budapest 1875-
Rk. Reál. vetts-
1893/94. I. I osztály
rajztanár pl. lott.
1893/94 II. I. osztály
1894/95 I-II. II. osztály
1895/96 III "

Trevisoi provincia V. 203, 204

Krajnia János

Mücsarnok Kistarcsa

1901 - 2. téli kiáll. 492

1902 - 3. téli kiáll. 618.

1905 - 6. téli kiáll. 15.

1906. tav. kiáll. 17

1906 - 7. téli kiáll. 536

Fibulagyűjtemény a sümegi
Darnay-Múzeumban
VI. 131.

Krajna János, moldvai

festő, vül. 1875 aug. 30
Budapest

irod

Krück II. 92. l.

Sárosvármegyei Múzeum IV. 118.

Krajna János

Műcsarnok

1908. tav. kiáll. 229
1909. tav. kiáll. 163
1910. tav. kiáll. 296.
1910-11. téli kiáll. 156
1912. tav. kiáll. 284.

Gündöntett paróhájá, szemöldöke s bajú-
rke. Körülcsavart nyakkendője fehete,
ni s sötétkék ~~kék~~ bekecsének prémé fehér.
ereteí 46 : 37 cm.

M. Krajna Panów

Jestō

1906. Kis Taresa.

Krajna Sámos, festő; szül. 1875 augusztus 30-án Budapesten.

Krajna Jaćo

Szt. Bpest 1875 Rk-

1896/97 IV. é. rajztjel

Marosvásárhelyi Kollégium V. 310.

Krajna János

arcképe gitárral
„Optimista" c. alatt
Kukán Gerától
kiállítva a Kata-
lógusban repro-
Képzm. Társ. 1929.
tav. kiáll.

61 Sienai festő: Triptichon

Gérni!

Ave Maria
gr. pl.
Ramloux

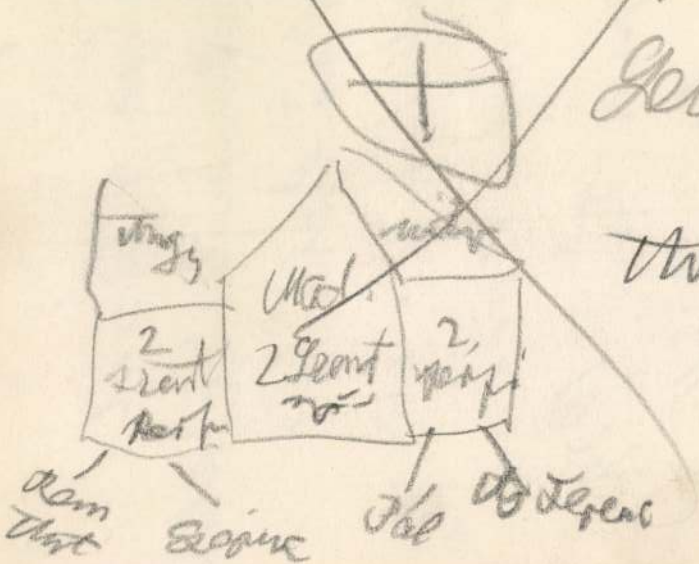

italialitalborítóbrumnitc

zomotoros → LEVELEZŐ LAP.

rum rum rum

Tekintetes

M. Krajna János

festőművész úrnak.

U. p. Kerepes.

rumrumrumrumborborbor

Kis Tarcsa

Pest megye.

rumitalborítol

Kedves komám: Azért küldöm ezt a kártyát, hogy legyen róla fogalmad milyen az a zomotor.

bor
ital
bor bor rum itóka rum
rum
ital
bor
nóta rum
rum ital
ital
rum bor.
ital ital
bor.
nóta.
zomotor
tor.
ital
rum
sok ital
kanárztáncz
nóta nóta nóta bor bor

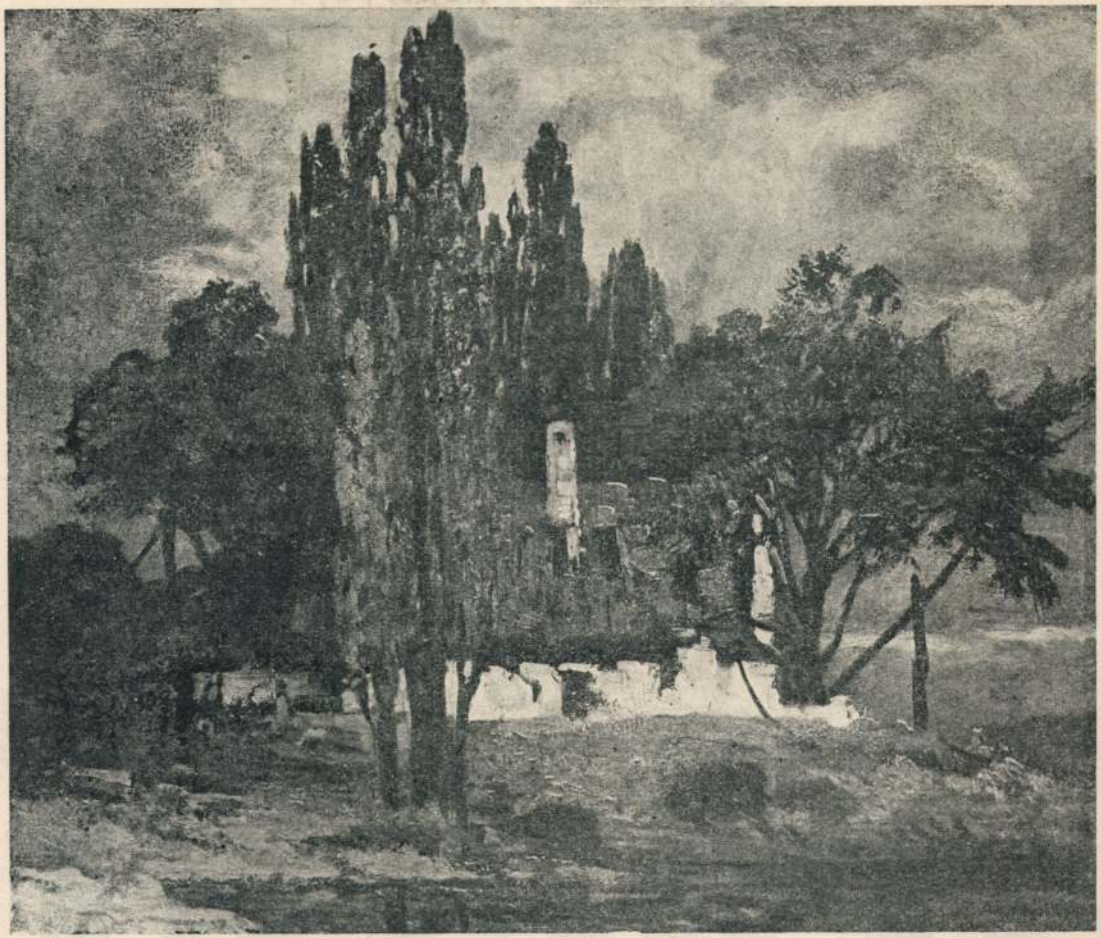

M. Krajna János: A csárda romjai.

A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Vas. Ujs. 1913. 117. l

és vegyünk neki

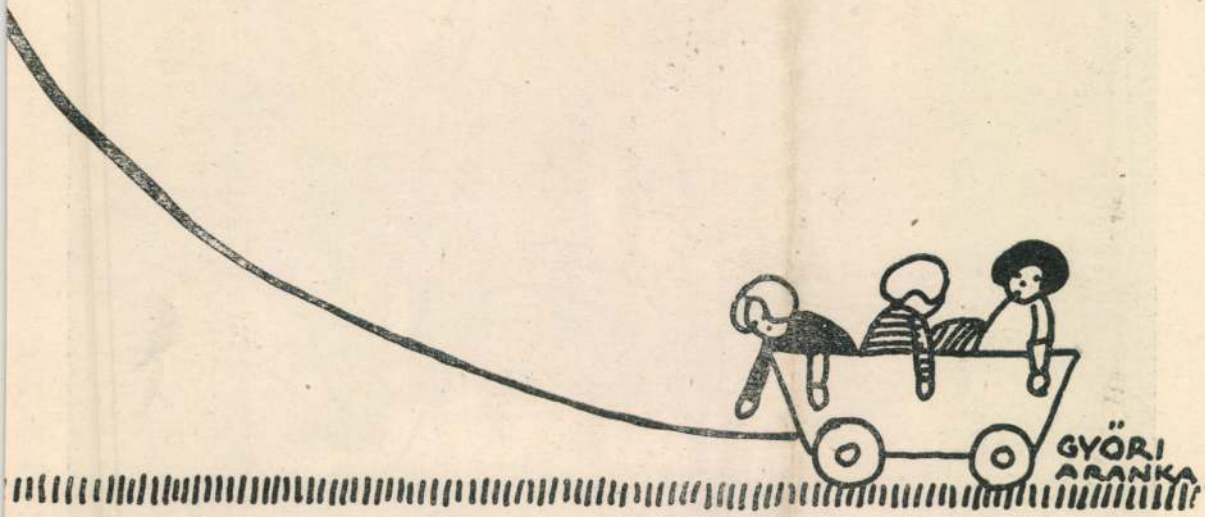

A PUDERT

KRAJNA *János, moldvai*, festő, * Budapest 1875 aug. 30. A bpesti mintarajziskolában Székely Bertalannál és Zemplényi Tivadarnál, azután Párizsban tanult. 1901 óta kiállítója a Műcsarnoknak. Művei többnyire szélesen festett hangulatos tájképek és magyar paraszt genreképek. A falu rossza c. képe a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

6.5.I.596l

tau s talapzatra helyezett tojásdad medaillon-
rút nyujtó sas ül kiterjesztett szárnyakkal

racis dat Buda Leonis
Boica terra, tuum.
parancsnoki pálczát tart, Vértbe ~~van~~ öltözve,
melines, csokorra kötött nyakkendőjének
l valók. A háttérben rojtos függöny lóg s jobb
hol csata dul. A talapzat mellett mind a
elvények hevernek s az ~~[illegible]~~ egész kép mögött függö
három-három kép van akasztva e felira-
itur"-„Ottomañicum hic divisit imperium"-
t" és „Hoc Atlas Ottomanicus premitur"-
endium"-„Inversâ fortunae rotâ torque-
ton hat sorban:
ilianus
uel
lector
dapifer
diae Turcicae.
acerring Arcis Bu=

Krajna János (moldvai)

életrajz

irod

Csókásy 104. l.

Klastrom.

A középtért az erőd foglal
két asszony és egy puskát vivő
ben kutya szalad. Felirata a le
lött mértani ábra van:

KALASTROM

fölül balra: 103.

Rm., mér. a rl. 17.5:

92-92

Krajna János

1893/94 - 1896/97

Ferképzőmfoiskèvk

105. l.

A Műcsarnok tavaszi kiállításából — Krajna János: A falu rossza — A Könyves Kálmán jogosításával

— És Rómába akarta magát vinni?

— Én pedig, — felelte Zerlina, — csaknem ráálltam. Csak egy dolog riasztott vissza, hogy nőtlen ember volt.

Ránéztem Zerlinára és az arcomról nyilván meglepetés tükröződött:

— Mi van ezen különös? — kérdezte ő.

— Engedje meg Zerlina, — feleltem, — hogy egy kissé szigoru és szinte testvéri tanáccsal lássam el. Ne mondja el soha többé senkinek ezeket a müncheni kalandjait. A férfiak olyan gyanakvó természetüek, hogy százszor annyi rosszat fognak hinni titokban magáról, mint mennyit megérdemel.

— Jaj, de megijesztett! — szólt Zerlina. — Én csakugyan már régóta észreveszem, hogy a férfiak milyen gyanakvó és bizalmatlan természetüek. Az ember a legártatlanabb kalandjait sem mondhatja el nekik anélkül, hogy rosszat ne gondolnának hozzá. Ezek azt hiszik, hogy egy nőnek nincsenek kalandjai, éleményei, pajkosságai, tréfái, turpisságai és hogy mint valami holt gép várja azt a pillanatot, amikor törvényszerüen jogosított gépésze megjelenik és megindítja.

— Zerlina, — intettem még egyszer, — maga hadat üzent a nyárspolgári gondolkodásnak, de vigyázzon! Apja, anyja, családja, ősei mind nyárspolgárok voltak és ön is láthatatlan, de annál erősebb szálakkal van fűzve az ő világnézetükhöz. Magának ebben a körben kell keresnie a boldogságát, mert csak ott találhatja meg. Amíg fiatal, könnyen túlteheti magát annak a társadalomnak a konvencióin, de egyszerre csak azt fogja észrevenni, hogy nem látják sehol szívesen, ki van közösítve abból a társaságból, amelynek titkos ösztönei önben is lappanganak.

— Én nem gondolkodom excentrikusan, — felelte Zerlina, — csak természetesen és logikusan.

— Maga úgy gondolkodik, mint egy fiatal leány, aki még nem ért semmihez, de akiben világosság gyulladt ki. Látom is azt a kezet, amely ezt a világosságot meggyujtotta.

— Ez az Anna keze, ugy-e? — kérdezte Zerlina.

— Úgy van. És most már értem, hogy édesatyja miért fél annyira attól a befolyástól, attól a szuggesztiótól, ami Anna asszonyból önre árad. Ne felejtse el soha, hogy Anna asszony rendkívüli lény, aki a lelki életet élő emberek szomorúságára, szinte magánosságára van utalva. Maga pedig a megelevenedett mosoly, a változatlan derü, az élet szines tajtékja, akinek boldogabbnak kell lennie mindannyiunknál. Értse meg ennek a mi bohó világrendünknek ál-erényeit, ál-eszméit, hamis ideáljait, nevessen rajtuk és alkalmazkodjék hozzájuk. Ha én odaadhatnám magának az én tapasztalataimat, az én megfigyeléseimet, akkor maga a következő pillanatban tüstént hazautazna, édesatyja lába elé borulna és soha többé senkinek említést sem tenne müncheni éleményeiről. Fogadja meg ezt a tanácsomat.

Folytatjuk

Ugyzdök 1909. XV. 16. sz

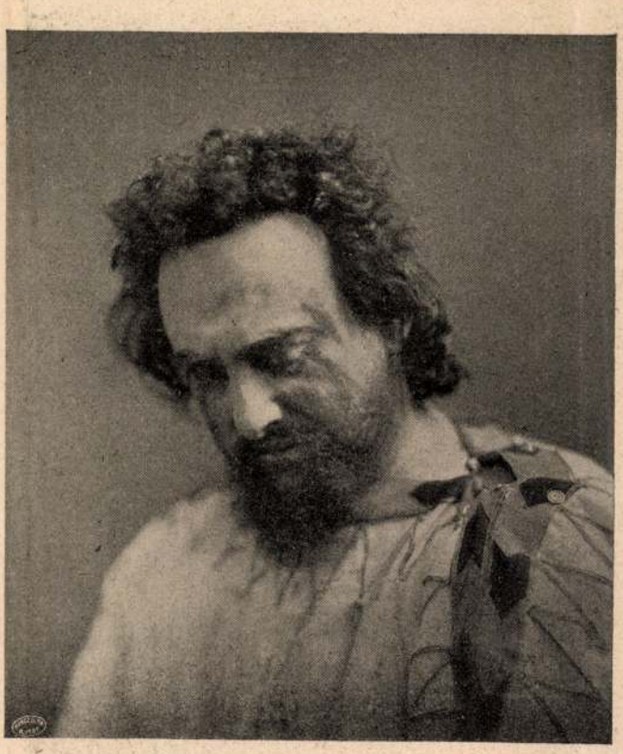

Iványi Jenő, mint Ödipusz király — Kossak fényképe

Hivogat Kelet

A „Farkas—Raskó pályázaton" megdicsért költemény.

A tornyos paloták árnyéka alól
Keletre vágyakozom,
Hol több a levegő, az illat, a föld,
Hol kevesebb a kő, a füst, a korom.

A palotaerdős Párisokat én,
Haj, soha nem keresem,
Lelkem a kék eget csókolja mohón,
A végtelen pusztát öleli szemem.

Itt, a Duna partján, Páris—Budapest,
Ha görnyed, vagy ha mulat.
A szíve, a szíve; élete, álma;
A fénye, a foltja büszke Nyugat.

Itt töröm én is át kis életemet,
A kenyér ide kötöz.
Már meg is szoktam a zajt, a rohanást,
Érzem: a robotom itt lesz örökös.

De ha tán veszettül gyötörne a harc
S paskolna idő előtt:
A roppant Kelet vad földjén keresek
Új dalhoz ihletést, munkához erőt.

Kimegyek a puszták kék ege alá,
Futok az ember elül.
Csak a földdel, éggel; a tűzzel, vízzel
Ereszkedem szóba bizvást egyedül.

Heverek a szellős sátorok alatt,
Hol a csend s zaj csupa dal,
Megérzi szívem az ős ritmusokat
S megifjul elalélt erőm mihamar.

S akkor Párisunkba, a Dunapartra
Sietek vissza megint.
Újabb palotákhoz hordom a követ
És mondom az új dalt a szívem szerint!

Gyökössy Endre

Tótországban

Elbeszélés

Irta Lovik Károly

Az apróhullámu Tapoly partján, hosszu homokpadok, korhadt füzek között egérszürkén húzódik meg a vojtkói kuria. Hajdan tekintélyes kastély lehetett: dupla tetővel, sisakalaku toronnyal, griffmadaras kapuval, ma már az idő kissé megviselte, tornya ledőlt, a háztetőn gaz burjánzik, griff-madarai megrepedeztek, ahogy a többi sárosi kuriától eltanulták. Az épület hetvenkilenc szobájából már csak huszonöt van bebutorozva, a kőfallal kerített kertben magas fű takarja el az egykori sétautakat.

A ház ura: Vojtkó Áron, a vojvodai Vojtkó családnak utolsó férfisarja, amennyire tőle tellik, még épségben iparkodik tartani a régi nemesemberi tradiciókat. A kapu tárva-nyitva a vendégeknek, ebédre vacsorára három-négy emberrel több meg se kottyan, a pinceajtón nincsen lakat. Bár a szürke épület körülötti pohánka és kukoricaföldek egyre fogynak, a házigazda négyes fogaton jár és forintba tarokkozik.

A kuriának több nevezetessége van. Igy: a vörös-taláros, fejnélküli lovag, aki karácsony éjszakáján végig szokott sétálni a kongó folyosókon, továbbá a fegyverterem, ahol huszonöt golyótépte zászló álmodozik a letünt évszázadokról, végül pedig Zebulon, a házi cigány. Miután ez az utóbbi fajta már divatját multa avagy egész ki is veszett a földről, pár szóval körül kell írnom Zebulon hivatását. A régi jó időkben minden nemes teleknek megvolt a maga cigánya, akinek egyetlen szerepe az volt, hogy rá lehetett fogni, ha valami a ház körül elsikkadt. Mondjuk, hogy vendégek jöttek a kastélyba, az egyiknek megtetszett egy remekbe faragott pipa, a másiknak egy kölyökagár, a harmadiknak valami régi anekdotás könyv. Az ilyesmi aztán szépen elvándorolt a kuriából, nem illett kutatni, hogyan és merrefelé? Miután azonban földi igazságszolgáltatásra mégis csak szükség van, ily esetben egyszerűen a házicigányra fogták rá, hogy ő emelte el a lábra kelt portékát.

— Gazember, — förmedt rá gyakran Vojtkó Áron Zebulonra, — megint hiányzik egy agár! Összetöröm a bordádat, adta zsiványa!

A cigány ilyenkor pislogott.

— Tessék megbocsájtani, tekintetes úr, — felelte, — a kutya utánam szaladt s amint átmentem a Tapolyon a padlón, beleesett a vízbe és odaveszett.

Avagy ezt válaszolta:

— Már csak bevallom tekintetes úr, én vittem el az agarat. Tessék hátba vágni!

Vojtkó Áron erre barackot nyomott Zebulon fejére s a dolog rendben volt.

A szürke ház gazdájáról még egyet kell följegyeznem.

Sárosmegyében a földbirtokosok többnyire jó magyarok, a tót nyelvnek azonban két esetben nagy barátai. Az első eset az adomákkal van kapcsolatban. Anekdotázni a felvidéki urak csaknem kivétel nélkül tótul szoktak, miután ez a nyelv bohókás kifejezéseivel, önként kínálkozó szójátékaival mintegy rendeltetve van a mókázásra. A másik helyzet, amikor a sárosi urak Szvatopluk nyelvéhez fordulnak, az udvarlásoknál adódik. Élt valaha a szekcsői járásban egy Velyiki nevezetü, hatalmasan megtermett tót fürészmalmos, aki a legszebb fölvidéki asszonyokat bolondította magába. Ez az ember oly szédületes sikereket ért el a nők világában, hogy azóta a járásbeli urak mind tótul próbálták érzelmeiket kifejezni, azt gondolva, hogy talán a szláv nyelv zengzetesebben és édesebben furakodik a női fülekbe,

M. Krajna János

Műcsarnok

1916-17. téli kiáll. 7

1917. tav. kiáll. 108

1917-18. téli kiáll. 252

1918. tav. kiáll. 364

1919-20. téli kiáll. 363

1924. tav. kiáll. 101

1927. magyar tány. 332

1927. őszi kiáll. 380, 388.

1927/28. téli kiáll. 415.

Szent Zófiát három lányával ábrázoló
XV. századbeli tempera Kép a szász-
falvi templomból III. 222, 223

Krajna János

Műveszet 1911. 144

Krajna von Moldva.

Janis Mai 1875

aug. 30

Bod.

Thieme, Becker

21 K. 409. P.

kiszabott útjukon a soha meg nem álló ezüstvizű folyók és patakok. Minden új színbe öltözködék, csak a lőcsei polgárok maradtak feketében . . .

A határ vidám volt, mert a borsó az idén is pirosló virágokat hozott, de egyéb piros szint nem igen lehetett ott látni. Megbotránkozott volna azon a magisztrátus és a fertálymesterek ügyeltek is, letépvén s elkobozván a vásárra érkező parasztasszonyok fejéről a piros kendőket.

— Hát nem tudjátok, istentelenek, hogy ebben a városban gyász van?

Görgőn ellenben vidám zajt, pezsgő életet teremtett az alispán és a város között kiütött háború. Vendégek, peres felek, tanácskozó nagy urak rajzottak oda. Minden napra esett valami nevezetesebb esemény.

Junius utoljának egyik szép csillagos, holdvilágos estéjén könnyű bricska kocsi gurult be a Görgey-portára, a melyen két kabátos úrféle ült. A kis kocsi után három nehéz társzekér húzódott, óriási ládákkal, a milyenekben mesteremberek kirakodó vásárokra viszik a portékájukat.

Görgey még nem feküdt le, a kanczelláriában olvasgatott kedvencz klasszikusaiból, Bibók ellenben átellenben mulatott egy hevenyészett sátor alatt. A Quendel uram készülő vendéglőjének falaira ugyanis ma húzták fel a tetőt, felvirágozván a szarufákat mályvarózsákkal és akáczvirág-bokrétákkal, egy kis áldomást ittanak ácsok és kőművesek. Az ármádia vezére persze ki nem maradhatott innen. Egy hordó csapra volt ütve és a duda is szólt. A paraszt menyecskék és leányok az urasági kerítés mellett várakoztak, hogy mikor viszik őket tánczba. Volt is egy-két fordulat a poros megyei úton, egy-egy életrevalóbb ács előintett egyet-egyet a fehérnépből, de hát nem lett abból nagyobb mulatság, mert leginkább kőművesekből állt a mulató csoport s azok többnyire csámpások, kecske a szoptatós dajkájuk piczi korban, máj a pecsenyéjük, aludttej az italuk, hát ugyan mitől volna menyecskékhez való vérük? Meg az is baj volt, hogyha egy-egy szekér jött az úton, mindig abban kellett hagyni a tánczot. Így most is, mikor az említett könnyű kocsi, meg a társzekerek jöttek.

Bibók uram észrevevén, hogy a szekerek az urasági udvarba fordultak be, letette a kancsót s utánuk szaladt, nem minden aggodalom nélkül. Ki az ördög az ilyenkor? És mi lehet azokban a roppant ládákban? Hátha katonákat csempésznek be az udvarba bennök a furfangos lőcseiek? Derengett a fejében valami ilyen történet, valami mesebeli országból, a hol egy ló hasában vittek be katonákat, de úgy rémlik neki, hogy a ló fából volt, vagy hogy talán a katonák voltak fából, az ördög tudja jobban.

(Folytatása következik.)

JÖVEL SZENTLÉLEK ÚRISTEN. — M. Krajna János festménye.

FIUK AZ APJUKNÁL.

Elbeszélés. — Irta **Ady Endre.**

Az utczák az ember születése előtt kezdődnek, de nem éri végüket az ember a halállal, a mit az öreg Borkonyi sem tudhatott jobban, mint mások. Az öreg Borkonyi régi, nehéz, magyar, falusi csizmáival megkésett egy kicsit: beczammogott, bevénült egy új, bolond világ sáros utczáiba. Az öreg úr, a kit Nagyúrnak beczézett a környék, úgy képzelte, hogy ő még mindig a régi utczákat tapossa s nagyon csodálkozott. Valójában neki volt igaza, ha csodálkozott, mert az Élet nevezetű városban — vagy faluban? — igazán mintha megbabonázottak volnának az utczák. Elindul csöndesen vagy gyorsan, nyugodtan vagy izgalommal az ember s észre se veszi, hogy az utczák átlopták egy másfajta világba. Az utczák kezdődnek ugyanis kezdet nélkül, cserélgetik, váltogatják járókelőiket, új és új világokon nyujtóznak által. S az ember, a ki megy, jár, él, néz, csak az utczák sötét, messze, örök torkait látja és csak néha eszmél föl riadtan, hogy ime már nem az ő világában van. Ha fiai, gyermekei vannak az embernek, miként az öreg Borkonyinak voltak, keserűen, de mégis beletörődik ebbe a nagy megcsalatásba. S ha falusi ember, magyar csizmás, régi módi Nagyúr, akkor sűrűen káromkodik is hozzá, a míg csak a szemét be nem lepi a koldus-köny, a köny.

Az öreg Borkonyi két fia úgy elhagyta az apját, mintha ez az úr lett volna a legidegenebb ember, a kivel találkozniok kellett. Az öreg Borkonyi nem volt sok húrra hangolt lélek, tehát küldte, elég nyugodtan, a tömérdek pénzt a két fiúnak hónap elsején és sokszorsokszor hónap-közben is, ha kellett. Fázott, félt, szitkozódott, egyáltalában érteni, egy csöppet megfogni, sőt sejteni se tudta, mire kell manapság ennyi pénz jólnevelt, uri legényeknek. Ő is élt városban, mert vőlegénységének szép idejét Kolozsvárott töltötte, de neki nem kellett annyi pénz, holott a vőlegény-sor is sokra kötelezte. És különben is, miért nem házasodnak a fiuk, mikor már harmincz évesek elmúltak mindaketten és ő, az öreg, valamikor huszonnégy esztendős korában feleséget hozott. Még jó, hogy meghalt az anyjuk, mert annak talán még jobban tudna fájni a fájdalom s a szeme is hamar záporozott szegénynek. Sírt rögtön, ha nem tudott valamit megérteni s hogyan tudná most érteni a két elidegenült fiát?

A fiúk pedig csak néha-ritkán, látható unalommal kukkantottak le Borkonyra s örültek, ha minél hamarább visszaszaladhattak.

— Legalább ott, fent, Pesten együtt laktok, együtt éltek ugy-e? — kérdezte a szegény Nagyúr minden látogatásnál a fiait.

— Mit gondol, apám, — mondotta Ákos, az idősebbik fiú, — nem falu az a Pest s Jenőnek is másképen illik élnie, nekem is.

Jenő, a fiatalabbik Borkonyi, képviselő volt. neki nyilván másképen kellett élnie, mint a bátyjának: ő hotelben lakott. Ákos pedig több volt, mint Jenő, úr, csak úr, beczézett, kedves, előkelő, szeretnivaló úr, a kinek külön, uri lakás dukált. Az öreg Borkonyi állott a fiaival s e furcsa csodákkal szemben gyámoltalanul, csalóka utczák közepén, még káromkodni is későn jutott eszébe. Csak látná őket közelebbről, az életüket, de Pesten ő hiába látogatta meg őket, mert ott semmit se látott. Beszál-

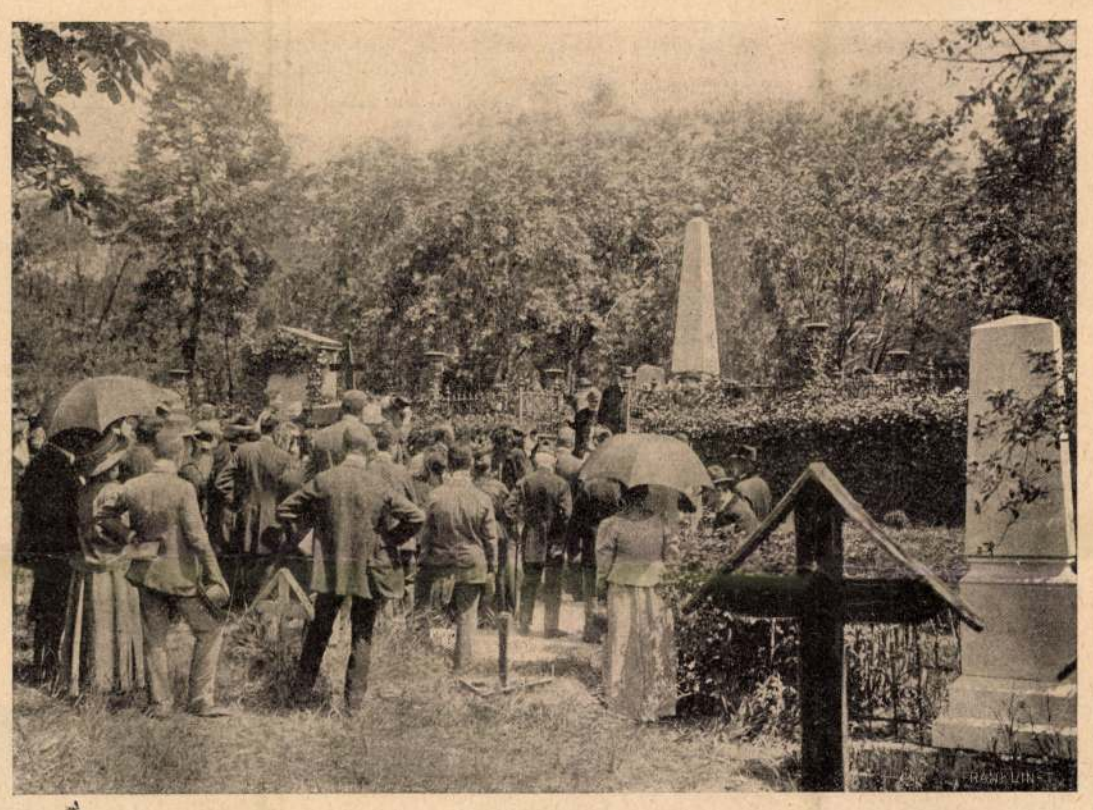

BUDAVÁR 1849-IKI BEVÉTELÉNEK EMLÉKÜNNEPE A RÉGI KRISZTINAVÁROSI TEMETŐBEN.

lásolták egy pompás fogadóba, ebédre, vacsorára vitték, szinházba, fölszármazott, rokon, uri családokhoz s az öreg Borkonyinak már a harmadik napon szédült a feje. Ő is örült, mint a fiai, ha Borkonyról elutazhattak, örült, hogy a feje nem szédül s hogy megint a falujában lesz, a hol mégis csak jobban tudott tájékozódni. Itthon elrejtőzött a Nagyúr, tíz szobája volt hozzá, vagy kocsiba ült és dühös siránkozással hordatta meg magát a birtokon. Itt, csak itt, egy tagban, szép, áldott, régi, jó hatezer hold föld, minden talpalatnyi belőle hű, mint az édes apa.

*

Az öreg Borkonyi hirtelenül ravaszságra adta akaratlanul vén fejét, a mikor már túlságosan, gyermekesen sokat búsult. Levelet irt a fiainak, hogy ő a végét érzi s itt jön az utolsó nyár, az ő utolsó nyara, adjanak neki ebből a nyárból legalább egy hónapot a fiuk. Jöjjenek haza, de úgy, mintha igazán hazajönnének, Svájcz vagy Osztende helyett, hívjanak vendégeket. Borkony csodaszép, az erdők hűsek, a Szamos fölér egy álmos tengerrel, a kert pompás, az öreg kastély kiöltözködött.

A fiuk keserves tanácskozások után elhatározták, hogy haza muszáj jönniök, haza fognak jönni s évődtek egymással.

— Borkonyra aligha hozhatod el a valóban pompás kis Józsa Etát, — csufolódott Ákos az öcscsel, a képviselővel.

— Igenis elvihetem, — válaszolta kaczagva Borkonyi Jenő, — olyan uriasszony édesanyja van Etának, a kivel akárhova el lehet menni, tudod.

S a fiuk megirták, hogy örömmel jönnek, bár ők már eligérték ezt a nyári hónapot, de tudnak a dolgon valahogyan segiteni. Jenő bejelentette a vendégeit, özvegy Józsa Zsoltnét és a leányát, Józsa Etát s Ákos is a magáét, Kály Miklóst és a feleségét.

Tartoztak is félig-meddig ezzel ennek a négy embernek, a kik egy kicsit már valósággal a Borkonyi-család tagjainak érezték magukat. De nyugtalan volt mind a két fiatal Borkonyi, még azután is nyugtalan, a mikor az öreg úr, a szegény Nagyúr levele megérkezett. Nagy tisztelettel üdvözölte levelében, jóeleve az öreg Borkonyi a fiai vendégeit, jöjjenek Borkonyba, mintha hazajönnének.

Próbált régi, magyar, falusi ember szokása szerint a familia-nevekről eligazodni az öreg Borkonyi: milyen Józsák, micsoda Kályk? No, majd megválik s az öreg, bús ember egészen meglegényesedett a nagy, buzgó vendégvárásban s vele együtt egész Borkony megfiatalodott.

«Ezt a Jenőt még csak értem, — töprengett s elég vidáman töprengett az öreg úr, — az az Eta okvetlenül pompás leányzó lehet.» «De ezek a Kályék hogyan jönnek Ákoshoz,» — s nem adta volna sokért, ha egy leány jönne Borkonyra az Ákos vendégeivel is. S az öreg úr vidáman topogott régi, magyar, falusi csizmáiban, mintha ismerős utczán járna. S akkor is nagyon örült, a mikor a két ócska hintót, melyet eléjük küldött, meglátta messziről közeledni. El nem vette az öreg úr édes kedvét, nyájasságát, hogy a fiukat még satnyábbaknak, öregedőbbeknek látta, mint a multkor. Ő piros volt s hacsak nem busúlt, ragyogó szemű, a haja fehér-fekete, szakálla, bajusza is. Mi éri ezeket a gyerekeket ott fent, Pesten, hogy ezek majdnem gyermekkorban megsárgulnak s elhullatják a hajukat? A fiuk kissé zavarodottan, de nagyon figyelmesen segitettek a vendégeiknek s vezették őket az apjuk elé. Kály úr nagyon elegáns, komoly, sőt komor szakállas úr volt s a felesége egy alig húsz esztendős barna tündér. Özvegy Józsa Zsoltné méltósággal, mely izgató kaczérságot leplezett roszúl leplezve, szállott ki a hintóból. Józsa Eta pedig aranyos szőkeségével, rózsás arczával, nevetésével úgy ugrott az öreg Borkonyi elé, mint egy váratlan, fiatal öröm.

Oh, ez szép nap volt, éjszakába lopózó, fölséges, szép, falusi nap, tele izgatottsággal és örömmel.

Talán az volt a szerencse, hogy a sok izgalom, esemény elálmosította a szegény Nagyurat. Még a Józsa Eta kicsi, csengő hangja, mert Eta énekelt is vacsora után, megtüzesítette s megkönnyesítette a szemét. Azután karonfogta a tiszttartót, a ki majdnem olyan öreg ember volt mint ő s a ki velük vacsorázott.

Míg a szobájába ért, megjött álmosan is a hangja az öreg úrnak s majdnem nótázva mondotta, egyenesen a tiszttartó fülébe:

— Micsoda leány ez az Eta, de látszik az anyjáról is, mert az se lehetett utolsó leány a maga idejében. Az asszony, az a Kályné, az talán még különb, de kár, hogy asszony, a teremtésit.

A tiszttartó, az öreg Dénes, alig tudta elnémitani s szobájába vezetni a Nagyurat, a szegény öreg Borkonyit. S a Nagyúr azzal aludt el, már ébren álmodni kezdte, hogy neki két csodaszép menye van s öt-hat unokája, édes, piczi, apró jószágok.

*

Három nap múlva — s a napok olyanok, mint a csukott függönyű szobák — az öreg Borkonyi kint, a földeken sétált nyögve, roskadozva Dénessel, a tiszttartóval. Az öreg Dénes próbálta támogatni, vigasztalni, de a szegény Nagyurral nem lehetett beszélni.

— Ne beszéljen, hiába beszél, Dénes, vén szamár maga is, épen olyan, mint én voltam. Én figyeltem két napig — hamarabb is észrevehettem volna — Dénes, fiam, itt csunya dolog történt. Az a Kály mindig arra igyekezett, hogy a felesége és Ákos nyugodtan együtt lehessenek. Az a kis szőke tündér, az az Eta, az, Istenbocsáss, még talán szinésznő is lehetett.

Az öreg Dénes iparkodott, huzogatta a vállait, beszélt, dünnyögött, de a Nagyurral nem lehetett birni:

— Ne szamárkodjék, Dénes, én látok mindent, ezekből én sohse kapok menyeket.

És ezt olyan rettenetes fájdalommal mondta az öreg úr, hogy a fiai hahotáztak volna, ha hallják.

— Holnap megebédelünk s a fiúk és a vendégek ki fognak kocsizni. Engem vigyen azalatt egy paraszt szekér lopva ki a szőlőbe, a szüretelő házba. Ha majd ők hazaérkeznek, mondja nekik, hogy elutaztam vagy meghaltam, a mit akar. De abban a házban, a hova én a fiaim anyját hoztam, az én fiaim nem mulathatnak olyan nőkkel, a kik nem lesznek a feleségeik.

És megint olyan fájdalmasan mondta ezt az öreg Borkonyi, mintha már az is fájna neki, hogy ez a két nő se az ő fiainak a felesége.

Így történt, még délután elutaztak a fiúk és vendégeik s egyéb baj nem történt. Afelől szinte nagyon is biztos volt az öreg úr, hogy az ő kopaszodó fiai nem követnek el már szamárságokat. Nem haragudott azonban senkire és semmire, csak az utczákra, a melyek őt olyan helyre vezették, a hol sem a házakat, sem a szokásokat nem ismeri.

AZ 1863. ÉVI LENGYEL SZABADSÁGHARCZ EMLÉKEIBŐL.

Az 1795. év óta elnyomott és leigázott lengyelek állandó összeesküvésben éltek három hatalom, különösen az orosz zsarnoksággal szemben. Titkos szövetkezetek kötötték egymáshoz a lengyel hazafiak szivét láthatatlan szálakkal s ilyen titkos társulatok hozták létre az 1831 október 29-iki szabadságharczot s az 1863-ban, január 31-ikén kezdődött s ugyanazon évi deczember hó végén szerencsétlenül végződött fölkelést, melynek idei, 45-ik évfordulóján, díszes emlékszobrot lepleztek le a lembergi honvéd-temetőben, a magyar küldöttség jelenlétében. Ebben a temetőben számos elesett magyar is pihen.

Az 1863. évi fölkelésre az orosz kormány erőszakos ujonczozása adott alkalmat, s az önkényuralom idején csak magában Varsóban — egyetlen éjszaka alatt — több, mint kétezer lengyel ifjat fogtak el s hurczoltak börtönbe, az öt varsói erődbe. Pár hónap múlva a kegyetlen januári hidegben gyalogosan szállitották őket tovább Oroszországba. Ezalatt az erőszakos ujonczozás tovább folyt egész Orosz-Lengyelországban. Ha a családja köréből kiragadandó fiú elrejtőzött, vagy már előre elutazott, az erőszakos katonaság az apját, a bátyját, s ha nem volt, valamelyik rokonát vitte magával kezesül.

Az erőszakos ujonczozás után azonnal megkezdődött az általános felkelés, s Lengyelország nyugati részén, az erdőkben, nagyobb csapatokban gyülekeztek fegyveresek, a kik éjnek idején több kisebb orosz helyőrséget megleptek, lefegyvereztek s futásra kényszerítettek. II. Sándor czár lassanként 150,000 embert mozgósított és fővezérnek a szabadságharcz leverésére nagybátyját, Konstantin nagyherczeget nevezte ki.

A nagyherczeg ezt megelőzőleg a varsói kerület kormányzója volt s maga is alig tudott menekülni Varsóból, a hol csakhamar megalakult a lengyel nemzeti kormány, élén Czartoryski herczeggel, Ortega Guttry, Woliniewitz és Dzialinszki gróffal.

Ez a nemzet védelmét szervező kormány később Párisba tette át székhelyét, minthogy alapos volt a kilátás arra, hogy III. Napoleon hadat üzen Oroszországnak. A franczia császár már előzőleg küldött segitségül Lengyelországnak mintegy 1000 főre menő afrikai zuáv-katonát, valamint az angolok is nagyban készülődtek, hogy az orosz kikötőket körülzárják, míg a svéd király Finnország felől készült 30,000 emberrel betörni.

Ezt a szép tervet azonban sikerült Gorcsakoffnak meghiusítani, főleg azzal az igérettel, hogy a szabadságharcz leverése után Lengyel-

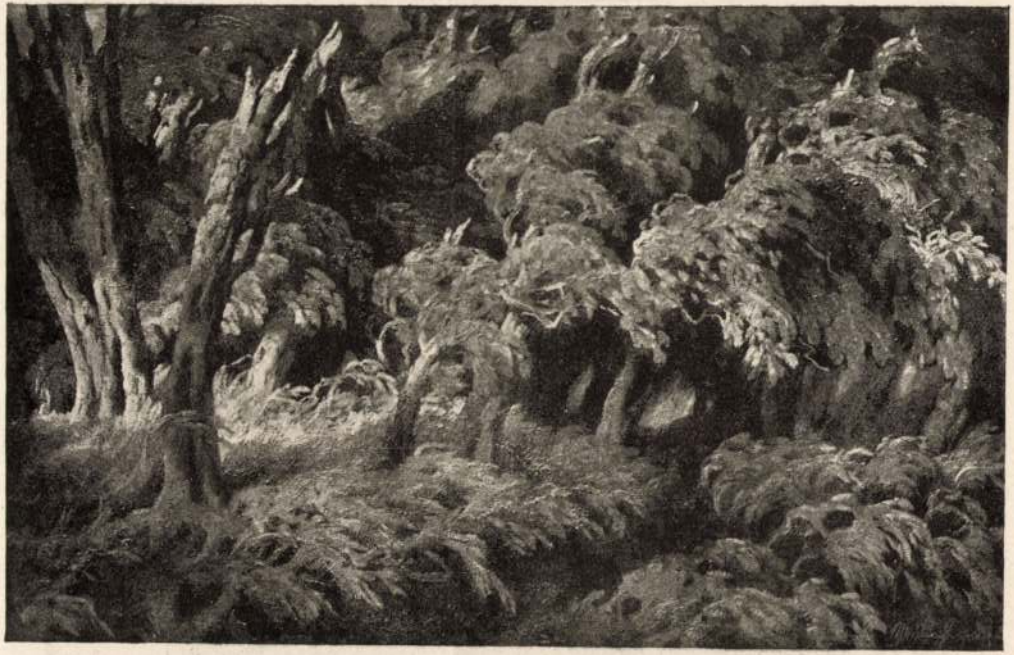

MOLDVAI KRAJNA JÁNOS ERDEI ZIVATAR

Művészet 1918. 20. 2

Krajna János

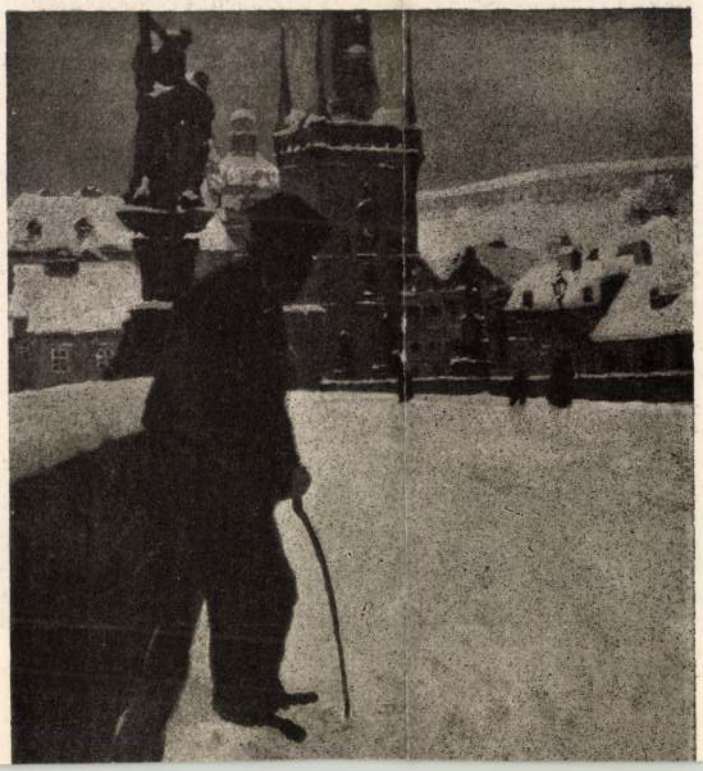

véle mélyen tisztelt Doktor ur vélemény it is
bírálatát szeretném ismerni. Ne vegye tehát zokon
ha arra kérem, hogy egyik nap, ha lakásom felé
jár látogatásával megtisztelni szíveskedjék.

Csatolok egyidejűleg egy fénykép negatívot a
képről mely tőtt et mutat mint egy positivmás-
lat sajnos a háttér pompás színezése nem tűnik
ki belőle.

Ujból kérem ne vegye kéréseimet zaklatásnak
és vagyok szolgálatára örömmel készhive

Mykuginelmann

Krajna János
ferró

1927 XI/3

NYÁRI K. L. JENŐ
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
Villányi ut 5
T. 346-00

Mélyen tisztelt főtithár Ur

Bocsásson meg, ha ismét egy szivességre kérem én ugyanis megvetem egy pompás képet közös barátunktól krajna Jánostól, mely kép oly nagy, hogy nem tudom lakásomban elhelyezni, tárgya pedig olyan hogy inkább valamilyen egyesület részére volna megfelelő. A kép cime „feltámadunk" és krisztust abrázolja a keresztén előtte a szintén keresztre feszitett magyar szent korona a háttért pedig a naplemente helyett a hármas határon világító keresztet szolgáltatja. En ezt János leggőbb munkájának tartom de mielőtt arról döntenék, hogy mit is csináljak

Krajna János

Hul. Bpest, 1875 aug. 30.

Rávai XX. 519. l.

Krajna Imre

arck. regr.

Lex Mag Tanár

42. tábl.

Beschreibende Darstellung

der älteren

Bau- und Kunstdenkmäler

der

Provinz Sachsen

und angrenzender Gebiete.

Herausgegeben

von der

Historischen Commission [illegible]

M. Krajna János

festő

Műcs. kiáll, 1901-től

Pipics 116. l.

MI NYOMDA
KÖRÚT 6.

yula úrnak

16. BUDAPEST

Krajna János

Zsélyi Aladár arcképe
Olaj. 1914-ből.
Magyar Aeroklub-
tej tulajd.

Repr.
Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
V.k. Bp. é.n. 447.l.

Krajna János

Perállag III.

1460. l.

828. **Kávéskanna,**

fajánsz, lapított gerezdes testén színes virágcsokro
presster Körper, mit bunten Blumensträussen. Tat

829. **Két kávéskanna,**

fajánsz, gerezdes testén színes, illetve kék virágszálak
mit bunten, bez. blauen Blumenzweigen. Tata, XV

830. **Serpenyő,**

kemény cserép, apró kék virágszálakkal. Pápa, XIX
Blumenzweigen. Pápa, erste H. XIX. Jahrhundert.

831. **Szenteltvíztartó,**

keménycserép, színes domború díszítés: Szentháro
HÄLTER, Steingut, mit Darstellung der heil. Drei

832. **Tányér,**

keménycserép, domború szőlőlevelekkel. Pápa, XI
in Relief. Pápa, Mitte XIX. Jahrhundert.

833. **Korsó,**

mázas cserép, 1812-es évszámmal. — KRUG, Ton,

834. **Kávéskanna,**

fedővel, fajánsz, gerezdes testén színes bécsi virágm
Deckel, Fayence, mit buntem Blumendekor. Tata,

835. **Kávéskanna.**

fedővel, majolika, népies virágkoszorúval. Hollóháza
Majolika. Hollóháza, Mitte XIX. Jahrhundert.

836. **Kávéskanna,**

keménycserép, kék vonalas díszítéssel. Kassa, XIX.
Liniendekor. Kassa, erste H. XIX. Jahrhundert.

837. **Kis kanna,**

keménycserép, zöld levélfrizzel. XIX. sz. eleje. — K
XIX. Jahrhundert.

M. Krajna János

Festménye "Körmenetet"-et ábrázol.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909./ május 30. I. évf. 22. sz.
697. lap.

Krajna János

"A jó madár" c. képe azt a jelenetet ábrázolja, amikor a duhaj férj előtt térdenálló, zokogó asszonya férje ölébe hajtja fejét. Repr.

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 11. I. évf. 15. sz. 496. lap.

KRAJTER/KRAITER/ Fülöp egri ácsmester. A városi adóösszeirásokban 1727-49 között szerepel, amikor a város III. negyedének 4. fertályában saját házában lakik és szőllőbirtoka is van. Egerben még 1750-ben is szerepel az adózók névjegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Krajtsek Ferenc

ötvös

1828 Komárom

Kapmagyarorszötvösök 38 l.

a. Középütt elválasztott hosszú hajagön
leberetvált. Lehajtott gallérjá széles s vért-
átvetve. Felirata a kép alatt három sor-

nacus
. Caes. Regiaeqz
um Colonellq"

et véve 7: 5.5 cm.

Chronica. Zu finden in Nürnberg. Bey
bern. 1663.

3443

15/93 N° 76

128. **Krajnamartinka**, g. k. fatemplom.

1747. Nagyábránkánál: „Filiales habet tres Ivaskófalva, Kis-Ábránka et Kranya-Martinka ... in quibus 2. ecclesiae sunt reparatione egentes." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. Mo. 8.). Hogy melyik két filiálisban volt fatemplom, azt az összeírásból megállapítani nem lehet. (L. Ivaskófalvát és Kisábránkát is.)

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Nicolaum." (Schem. Munk. p. 37.)

1872. épült a kőtemplom. (Lehoczky IIIb. p. 410.)

(Bereg m.)

Dombó

Krajnik Gyula

festő

Aut. 1843

lásd

Meller S. z Szinyei

Merse Tál

26. l

ugomorék volt,

Münchenben tanult.

Berganiói mester a XV–XVI. szárad

Jézus szülei e

A hegye
a kék palástjába
tartja és a ki
látható angya
benés batyuva
patak tör elő

Olajfe

Ara

Ltfa. /

266

4645
85
37160
23225
394825

4575
85
22375
36600
3883

103
5.

333

KRAJNIK Ilona
Hódos, 1930. november 27.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

Marosi Ernő

Realitás és esz
századi magy

B. Krajnik Ilona
festő

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Baromfitenyésztő"

B.J.:Tartományi tárlatok. Nagybánya.
Igaz szó. 1963. febr. 279-280. lap.

Krajnik Ilona

Nehány vajda a „Napsugár"
c. lapban megjelent.

Korunk 1972. 2. sz. 297.

Krajnik Ilona

Résztvett Nagybánya új üzleteinek a dekorálásában / trafik és újság-kioszk, divatáru üzlet. /

Muradin Jenő: Nagybányai körselta.
Korunk, Kolozsvár 1965. II. 214.

Krajnik István

grafikusművén

Tömi grafikája R. Szabó Zoltánnal az Élet és Irodalomban.

Élet és Irodalom

1983 III. 18.

Krajnik Ishán, grafikus

L: B. kabó Zoltán

B. kabó Z – Krajnik I.: számítógép – grafika 12

Élet és Irodalom Bp. 1983 máz. 18 XXII/11

Krajnik Mihály "kassamegyei növendék"

Készitette a Boldvai Missale uj cimlapját. A kötet egykor Pázmány Péter tulajdona, majd a pozsonyi káptalané, 1813-ban a Nemzeti Muzeumnak ajándékozták. 1855-ben a pesti egyetem hittani karának növendékei Lán g József budai könyvkötővel beköttették, -közli a "Hirfüzér" c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1856. II. félév.
2o. sz. 672. lap

Krajnikar Zoltán

1927/28 – 1928/29

Ferkèpzomfoiskèvk

105. C.

Krajnikovai fa-

templom

Kárpátalja

l

Művészeti Hotek Ungvár
1941. 15. l.

B e l l i n o G e n t i l i
festő

Fővárosi Lapok.1867.nov.9. /Az 1867-dik év jul.1-től szept.30-áig a magyar nemz. muzeum számára részint ajándékozott, részint megvett tárgyak jegyzéke./

Krajnikovói falemplom

Repr.

Művészeti Hotek Ungvàrk

1941.

KRAJNYÁK JÓZSEF
hermányi kőmüves

a hermányi kőedénygyár mylmának épitésében vett részt
1820

Folia Archaeologica XIV 1962. 198. lap

KRAJNYÁK JÓZSEF, csizmadialegény pecsétje

Miskolci legény. A sátoraljaújhelyi csizmadia céh pecsétjének a lenyomata több vándorkönyvben fennmaradt 1847 és 1874-ből. Vörös pecsétviasz-nyomatok. Felirat: "SIGILLVM CEHAE COTURNAR: UJHELYEN+". Háromlábú tőke mellett dolgozó mester. "A.M." és C.M." monogrammok. 1688 évszám. Átm. 4. cm. 28. jegyz. 194. old. 11. kép.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zemplémi céhpecsétek 189. old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970
Miskolc, 1971

Krajovai Máté. festő

Az ~~[illegible]~~ frontáron van ez a felirat Mikor ez az oltár festetett pap volt itt Miklos Zsoszszányból (Hunyad m.) festő és mukavezető volt a Krajovai Máthé pap 1722".

Glagolit betűk

ПНКЪNДСАУ ЗУГРЪВ+ТТ
АЧЄ^ТЪ СФИ̃ТЪ/ ѠЛТАРЬ
А^У ФОСТЬ ПРЄѠТЬ АИЧА МІКОЛА^И/
ДН ЧОСАИИ ↑ ДЪМНЪТОРЬ ЛУК-
РУЛУИ/ЦИЗУГРАВЄ ПОПА МАѲЄ^И
Ѡ КРАІОВА/АЧКВ|

Krajova Romaniában

Supka Géza ur közlése.

M.D.K.

Krájter Fülöp, ács mester

cg 1749-évi ceri összeírás szerint 30 év óta működött a városban.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Akadémiai Kiadó, 1969.

155. old.
+355. "

M.D.K.

Krajter Fülöp, egri ácsmester

1727-43 között szerepel a városi összeírásokban. Saját háza és szőlője van. Neve még 1750-ben is előfordul az adózók névjegyzékében.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Pop. 1969. Akad. Kiadó, 355. old.

Krajtsovits Margit, keramikusművész
Rideg Gábor: Keramikusszimpózium Siklóson.

5

5 Krajtsovits Margit: Fali kerámiakép, Költő-féle samottos agyag, siklósi fehér massza, kobalt-, mangán-, magnéziumklorid, 40 × 30 cm, 1986

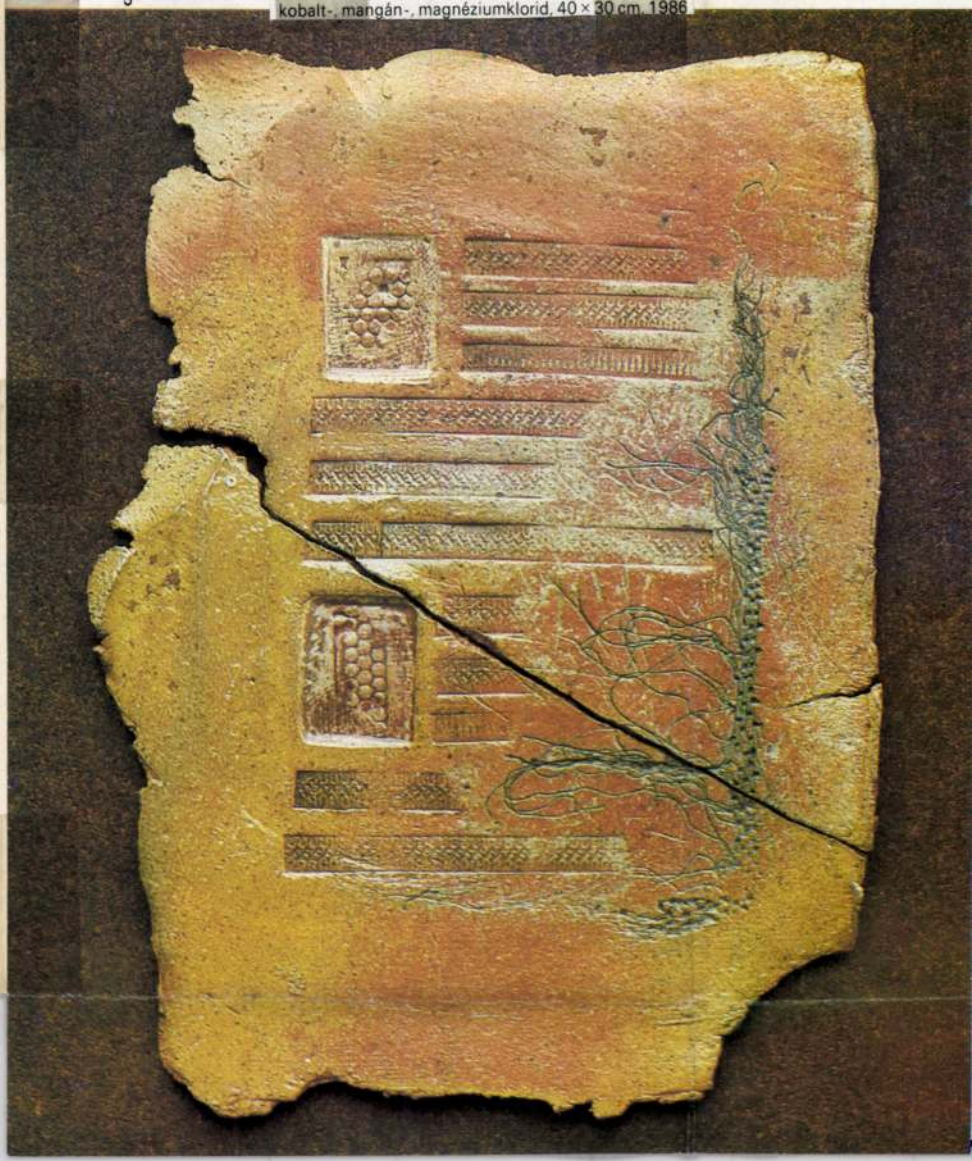

Művészet, 1984. április 10-old.

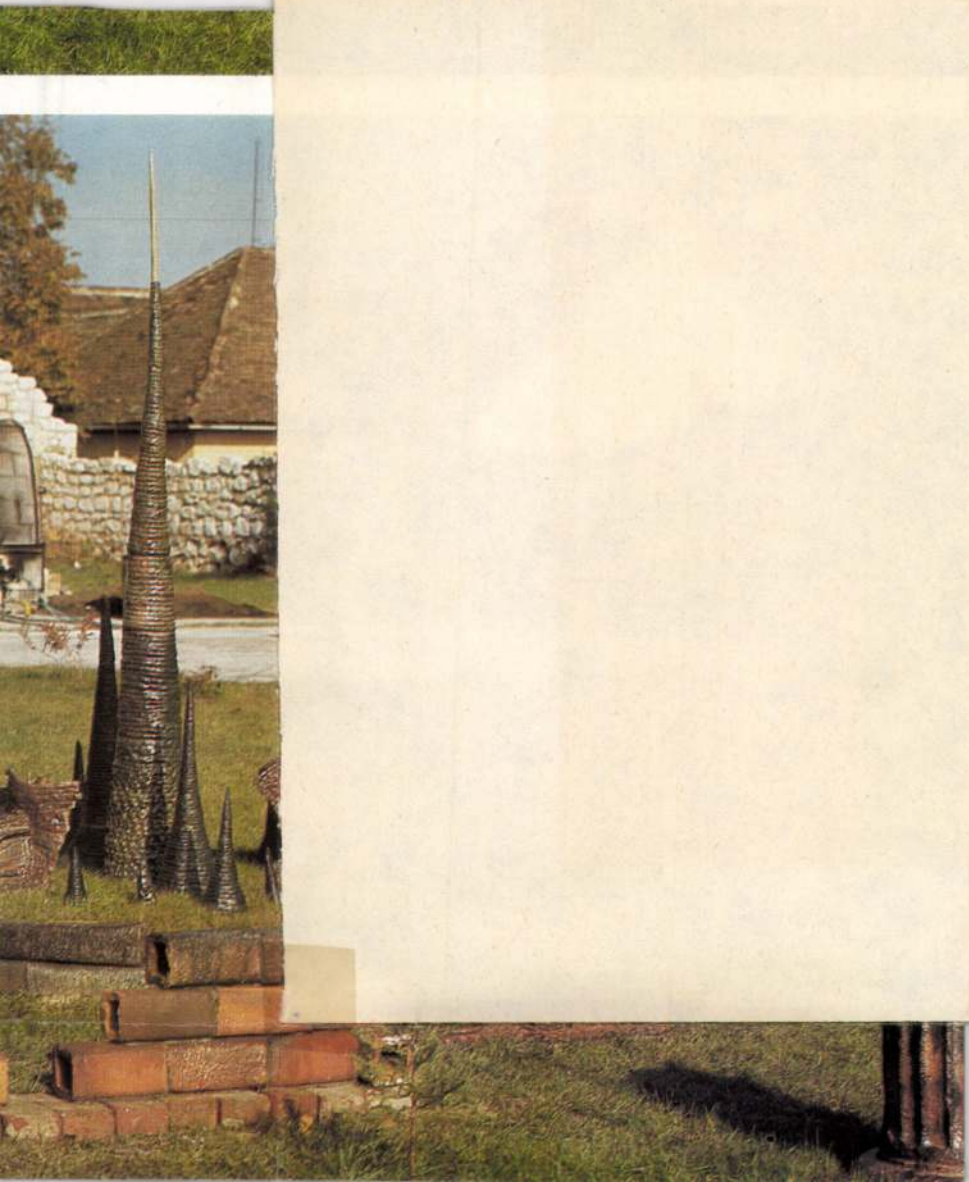

KRAJTZER Domokos gyöngyösi kőmüves. Az 1825. évi összeirás alkalmával Gyöngyös város I. negyedének, illetve II. negyedének 4. fertályában lakik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Kraitzer Domokos, építési kőműves

1825-ben szerepel a városi összeírásban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 355. old.

MDK

Krajzer Mátyás

kassai ötvösmester 1715-ben.

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kosice, 1935. 89. l.

M.D.K.

Kraizler János, ceri kőműves

neve 1800-ban fordul
elő az adózók névjegyzékében.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 355. old.

KRAJZLER János egri kőmüves. Csupán egy izben, 1800-ban találkozunk vele az adózók névjegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

KRAJZMANN János gyöngyösi lakatos. 1827-ben a megyei jobbágy összeírások alkalmával Gyöngyösön találjuk.

—

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Krajzmann János, gjöngjösi lakatos M.D.K.

neve 1827-ben fordul elő
a ~~[illegible]~~ megyei jobbágyösszeírásorban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topogrfáiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 355. old.

KRASZTSIROVITS HEINRIK

Kádár: Tobzódó virágok és örök hóolvadás
Szabóné Mákos Margit és Rochlitz György
kiállitása a tatabányai Népházban
24 óra 1996 febr 8, 8

tében teljesen elnéptelenedtek, épületeik is omladoznak. Mind a premontrei, mind a bencés kolostorok átfogó és erneki Ferenc, illetve Tolnai Máté révén került sor. Az e lünk arról a hanyatlásról, amely mindkét rendben

n számolhat e rendek kolostoraival mint a művészeti n hiányoztak volna a normális élet anyagi előfeltételei. lmak hiányából következő hanyatlásról tanúskodnak. követeltek egyes kolostorok apátjainak jövedelmeiről, a ci premontrei prépostét 60-ra, a bélháromkúti ciszterci át jövedelméről nem lévén bevallás, annak nagyságára eztetni, míg a zalavári apát évi jövedelme 50, a kolozsié ágítanak az arányokra az egy-egy egyházmegye apátjai en az egri egyházmegyében a pásztói apát 70 garasnyi a tapolcainak 12 garasos tizede áll, míg a széplaki apát 336 garasnak megfelelő összeget fizetett tizedként. A entjakabi apát tizede 40 garas és 10 pensa volt, a 12 garasnak, a telkié 20 garas volt, az almádié 7 pensa, s jövedelemkülönbségekről tanúskodnak, s érthető is, onostorok nem lehettek életképesek. A nagyobbakban tele adva volt, s éppen ez tette ez apátságokat vonzó

készítette az, hogy apáti tisztségüket eleinte rendszerint ajd a királyok is gyakran állítottak kommendátort egy- k lazulásával együtt járt a művelődés, az iskolázás *mmi magistri"* kezdetű bullája 20 szerzetes után 1-nek nem vált valóra, s a magyarországi bencések között pen a monasztikus szerzetesrendek tagjainak jó része , s szűnt meg züllésével a művészeteknek is művelője

KRAJZLER /KREUZLER, KRAZL/ Mihály egri kőmüves, aki egyrészt Egerben 1771-8o közötti adóösszeirásokban szerepel, másrészt 179o-95 között, mint két segédes kőmüvest irják összesze. Az 18oo. évi adózás alkalmával mégegyszer lajstromozzák.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Krajzler Mihály, egri kőműves

neve 1771-80 között fordul elő az adóösszeírásokban, majd 1790-95 között mint 2 segédes kőműves szerepel és 1800-ban még egyes összeírásokban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akad. kiadó. 355. old.

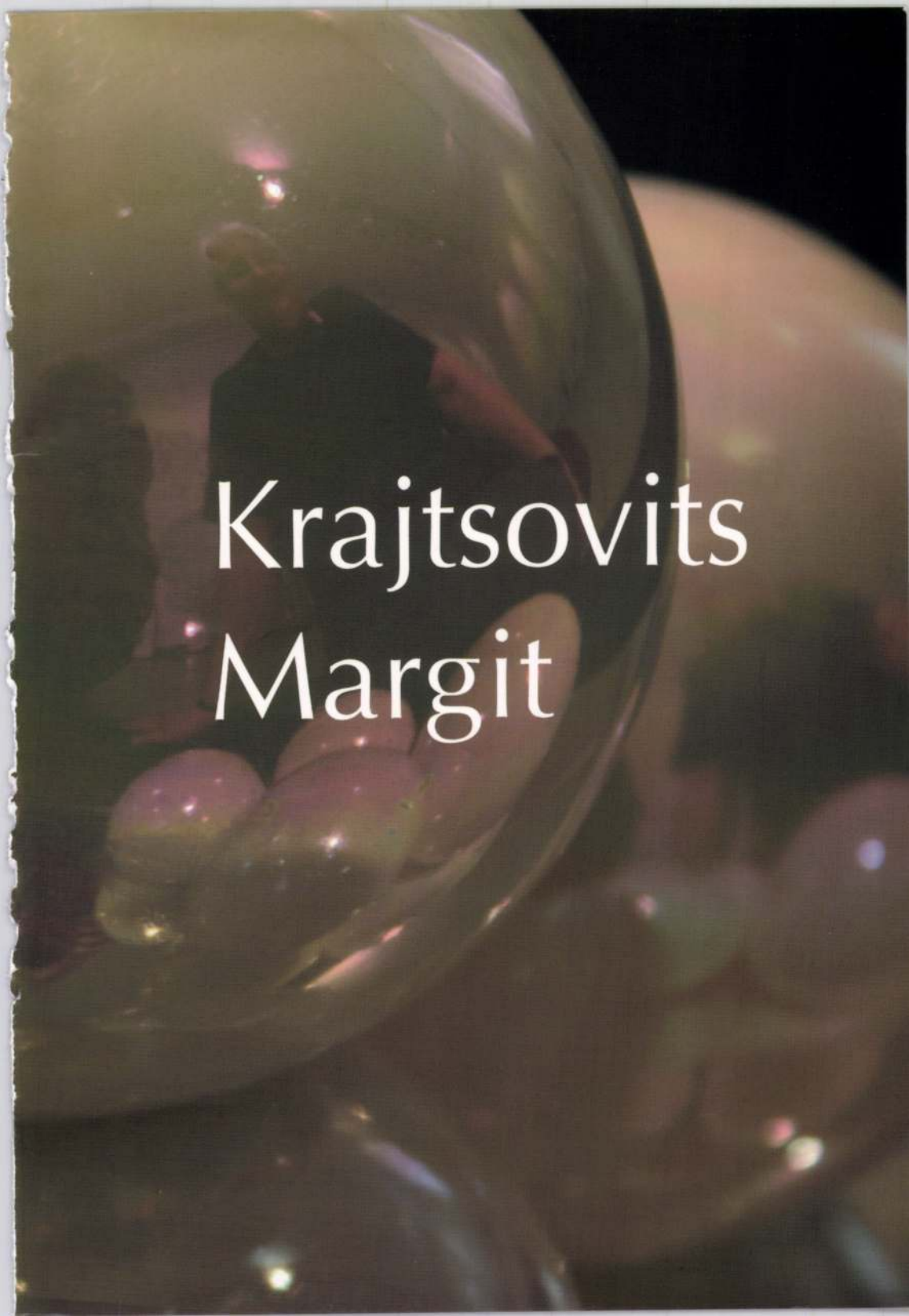
Krajtsovits
Margit

Krajtsovits Margit

70 éves lettem.
20 éves főiskolásként élhettem át az
50 éve zajlott fénylő forradalmat.
50 éve kötöttünk házasságot Laár Árpáddal.
100 éve született mesterem, Borsos Miklós.

1965-től máig folyamatosan mintegy
150 kiállításon vettem részt.
20 éve volt első budapesti önálló kiállításom.
10 éve, hogy ehhez hasonló közös kiállítást rendeztünk ugyanitt.
Fiammal állítok ki.
Családommal ünnepelek.
Istennek igaz kegyelme az, amelyben állok, és már minden év ajándék.

„Szappanbuborékok" 40x60x20 cm 2004. Lüszterezett porcelángömbök tükörlapon
Készült a Kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióban, a „Konténer" kiállításra.

Kis unokáimmal sok szép, színes messze szálló buborékot fújunk II. emeleti lakásunk erkélyéről. Ezt a csodát akarván megőrizni úgy gondoltam, tükörben tárolom azt a „konténert", mely egy pillanatra a mindenséget is magában hordja.

„Vonzás és taszítás" 36x53x13 cm 2004.
Lüszterezett porcelán gömbök falapon

„Szappanbuborékok" (részlet)

„Szóló szőlőszemek" I-II. 32x34x13 cm 2004.
Mázas fehéragyag gömbök sárgaréz lapon

„Siklósi triptichon"
50x50, 50x90 cm 1986.
Samott és porcelán, sómáz
A pécsi Janus Pannonius Múzeum tulajdona

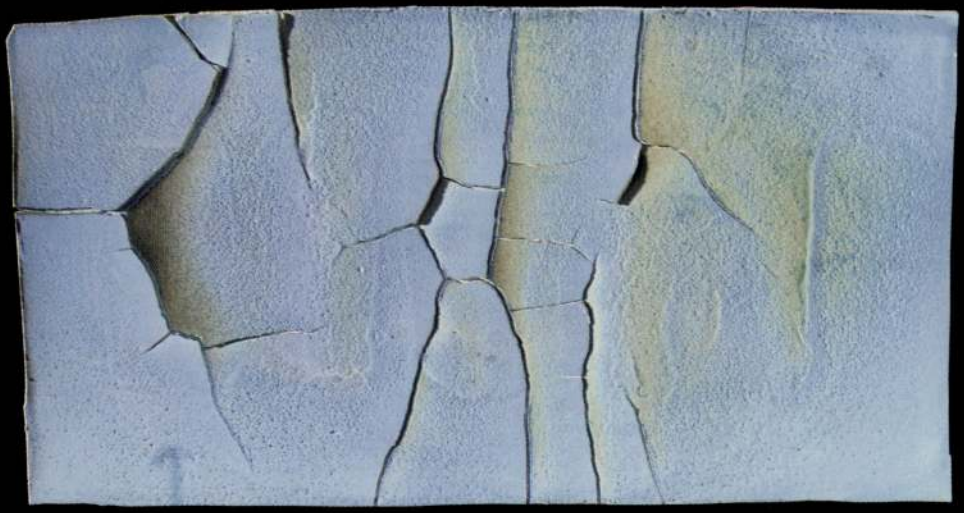

„Fagyott víz"
24x48, 18x13 cm,
Samottos öntőmassza
Hódmezővásárhely 2006

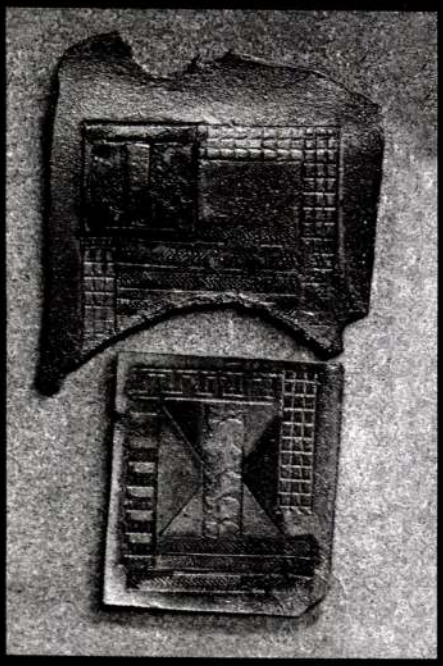

„Kódexlapok" IV., V., VI.,
38x48 cm,
samottos porcelán,
fémsók, sómáz,
Siklós 1986.

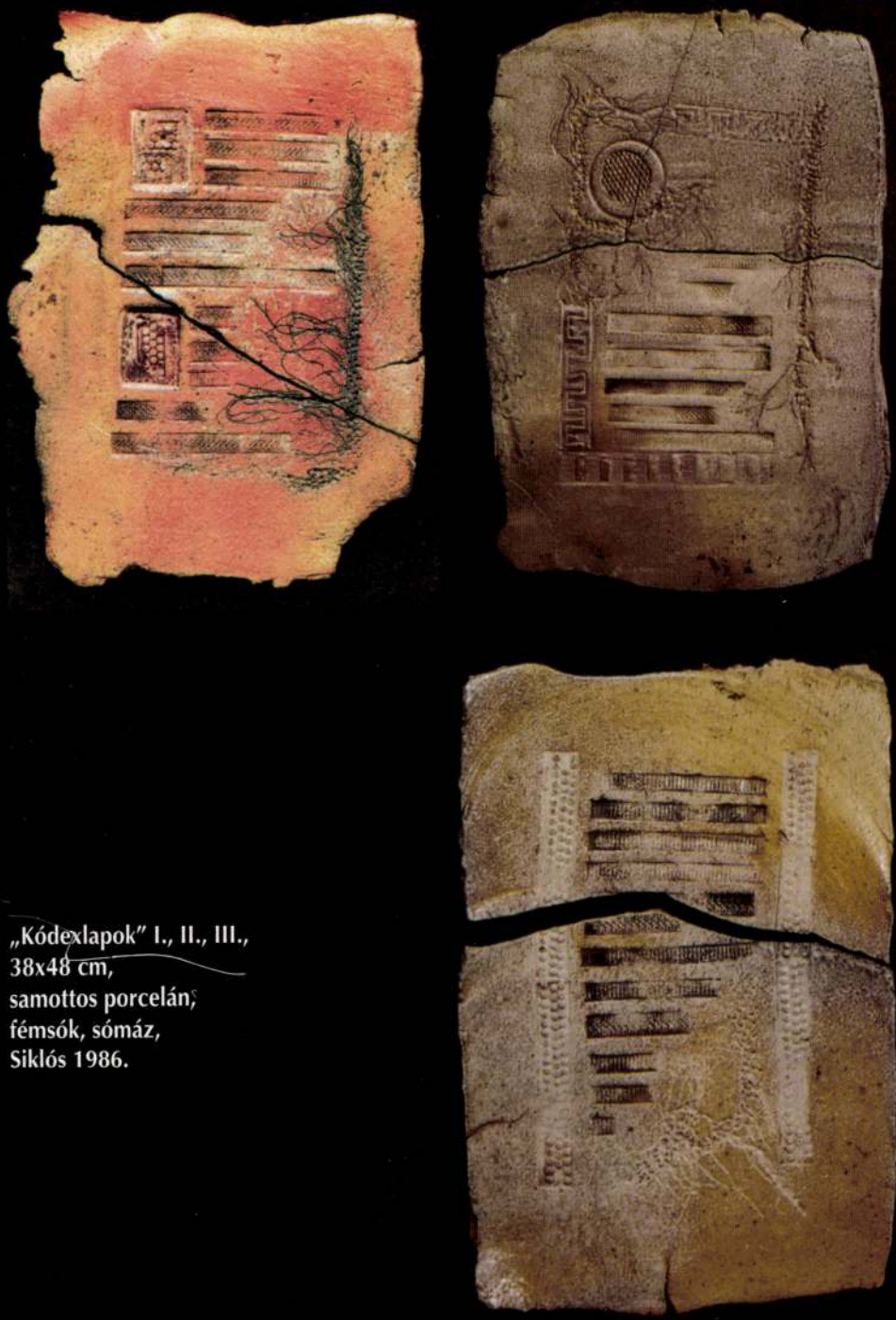

„Kódexlapok" I., II., III.,
38x48 cm,
samottos porcelán,
fémsók, sómáz,
Siklós 1986.

„Falak" I., II., III., IV., 50x40 cm, samottos öntőmassza,
Hódmezővásárhely 2006.

„Árnyak" I., II., III., 50x40, 45x45 cm, samottos öntőmassza,
Hódmezővásárhely 2006.

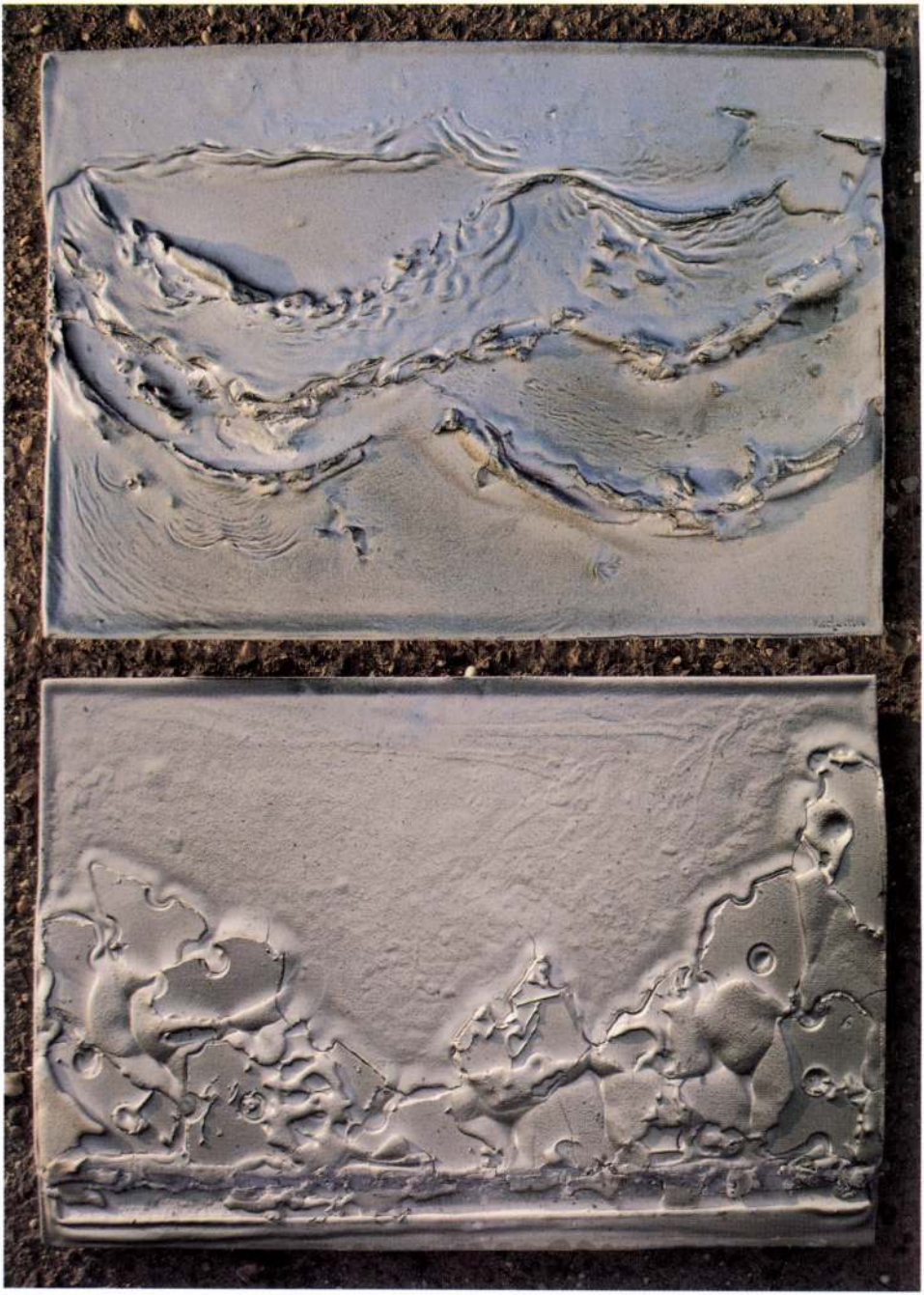

„Víz" I., II., 40x50 cm, samottos öntőmassza, Hódmezővásárhely 2006.

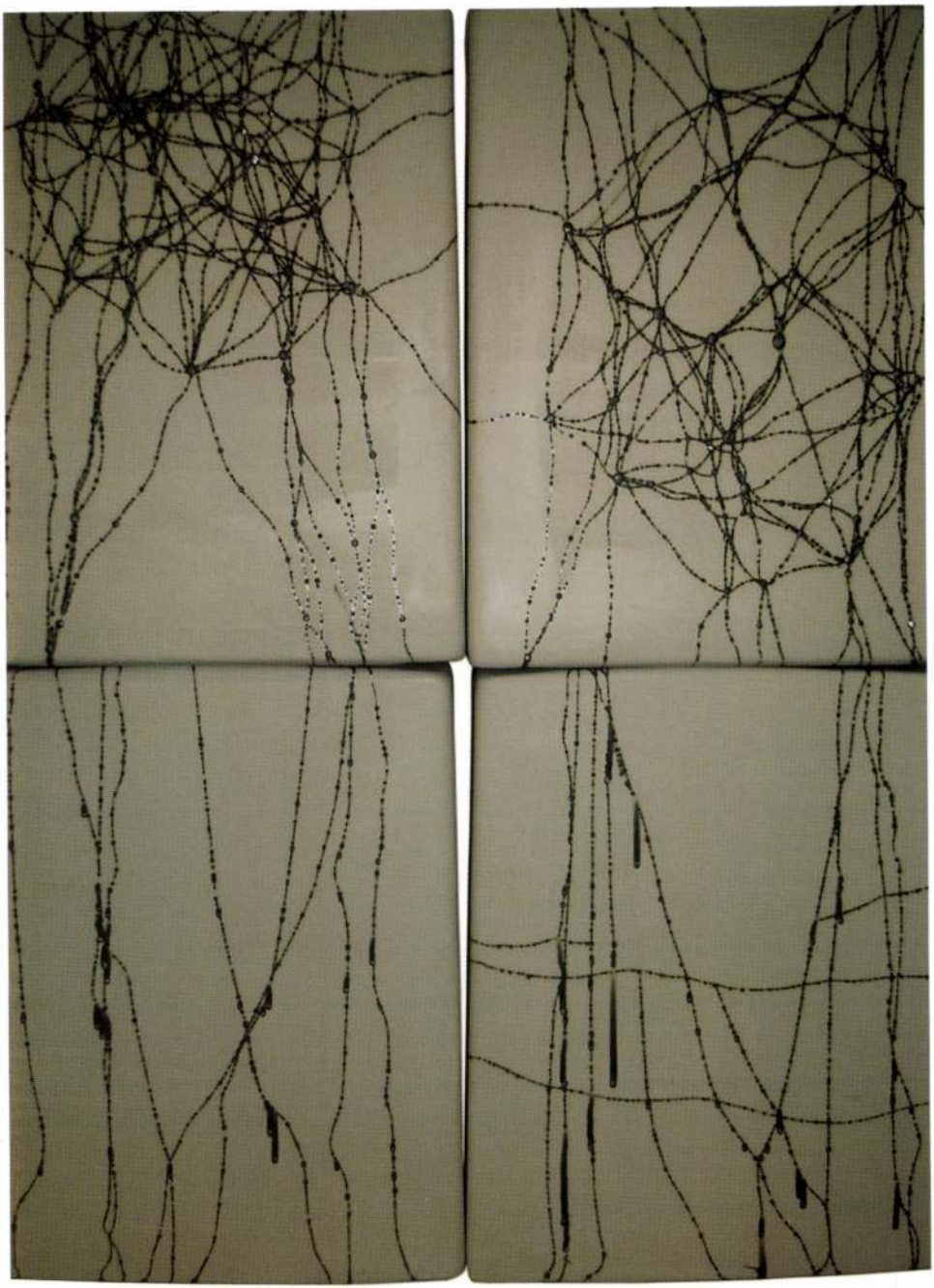

„Hálók" I.-IV., 40x50 cm, szaniter porcelán, Hódmezővásárhely 2006.

A kiadvány támogatója:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Kiadó:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136. Budapest, Tátra u. 20/b • Telefon: 320 53 80
e-mail: ujlipotvaros@chello.hu
honlap: www.ujlipotvarosiklubgaleria.com

Fotók:
Becker Eleonóra, Krajtsovits Margit, László Sebestyén, Pataki Tibor
Grafikai tervezés: Pataki Tibor
Készült a váci Nalors Nyomdában

"enigma" <enigmafolyoirat@axelero.hu>
2006.11.04 19:48

Címzett: <Istvan.Bardoly@koh.hu>
Másolat:
Tárgy: FW: Farbaky_Voit_pótlás

Igény szerint délelőtt is.

Krajtsovits Margit
Ferenczy Noémi-díjas keramikusművész és Laár Balázs festőművész kiállítása

Megnyitó: 2006. november 20. (hétfő) 18 óra

Megnyitja: Laár András előadóművész

Megtekinthető: december 1-ig hétköznap 14-20 óráig

Kedves István!

Csak hogy ne unátkozzunk, a Farbaky még egy [illegible] amiben nem vagyok biztos. Egyrészt átküldöm ezt a 3 kiegészítést a bibliográfiához, az lenne a kérésem, ellenőrizze le, jó helyre tettem-e be és formailag rendben vannak-e.

Az alábbiakban nem vagyok biztos, de beírtam őket, ahogy én gondoltam. Ezeket meg kéne nézni:

542. old 11. lj. Azt mondja ne legyen gondolatjel, nanem új mondat: "Irodalmi munkásságának teljes jegyzéke..."

546. old. 22. lj. szerinte (2. jegyzetben i.m.), szerintem az 1. a jó

548. old. 36. lj. szerinte V. kötet, de gondolom, ezt már csak tudja 39. lj. biztos jó a folyóirat rövidítése?

549. old. 43. lj. szerinte [klny.a Minerva, 3. 1924... (és nem 1923)

552. old. 60. lj. a visszautalás 40. lj. kell legyen

553. old. 63. lj. szerinte a visszautalás 2. lj. kéne legyen, de erre rákérdeztem nála, hogy melyik könyvben van. Szerintem 1.

554. old. 71. lj. vége: Szerinte a visszautalás [illegible] Szerintem is.

555. old. 77. lj. beírta az oldalszámot, de mi előtte az a 2.: kötet lenne?

Legvége, utolsó [illegible] lexikonok elé szerinte még be kéne írni ezt: uéz: Voit K. 2002. 173-184. Szerintem ez marhaság, de nem tudom, mit akarhatott vele.

Ha kell, hívjon fel, de csak de., mert 2-re megyek tanítani.

Szerintem az esetek többségében jól javítottam, de lehet, hogy az összes visszautalást át kéne nézni még egyszer.

Üdv
Györgyi

70 éves lettem. Felnőtt unokáim elnéző szeretettel okítanak a korszerű digitális szerkezetek használatára. A kicsikkel együtt csodálkozunk rá a világra, melynek egy kis részét olykor játékból szappanbuborékba zárjuk. Valahogyan velem vannak a munkáimban és fontosabbak azoknál.

Krajtsovits Margit
(Laár Árpádné)

Gyermekeim kertes házban nőnek fel. A legnagyobb már tud kifarolva fékezni biciklivel; ahogy én sose tudtam. Angyalt rajzolni is jobban tudnak. Remélem, másban is jobbak lesznek nálam. Mégis nagy öröm, ha én rajzolok nekik benzinkutat autókkal.

Laár Balázs

-----Original Message-----
From: Farbaky Péter [mailto:farbaky.peter@mail.btm.hu]
Sent: Saturday, November 04, 2006 12:09 PM
To: enigmafolyoirat@t-online.hu
Subject: Farbaky_Voit_pótlás

Kedves Györgyi!

Mellékelt [illegible] a tárom tanulmánycímet, amit még javasolok a tanulmány [illegible] Voit főbb írásai listájához!

Üdvözlettel
Farbaky Péter

1136. Budapest, Tátra utca 20/B, tel.,fax: 320-53-80
ÚJLIPÓTVÁROS@CHELLO.HU
www.ujlipotvarosiklubgaleria.com
ÚJLIPÓTVÁROSI KLUBGALÉRIA
1136 Budapest, Tátra utca 20/b. Telefon: 320 53 80

KRAJTSOVITS Margit Keramikerin

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Krähling János

Mindennek rendelt ideje van...
ideje a rontásnak és ideje az építésnek.
Prédikátor könyve 31 és 3

Finom utalások összhangja

Az új budaörsi evangélikus templomról

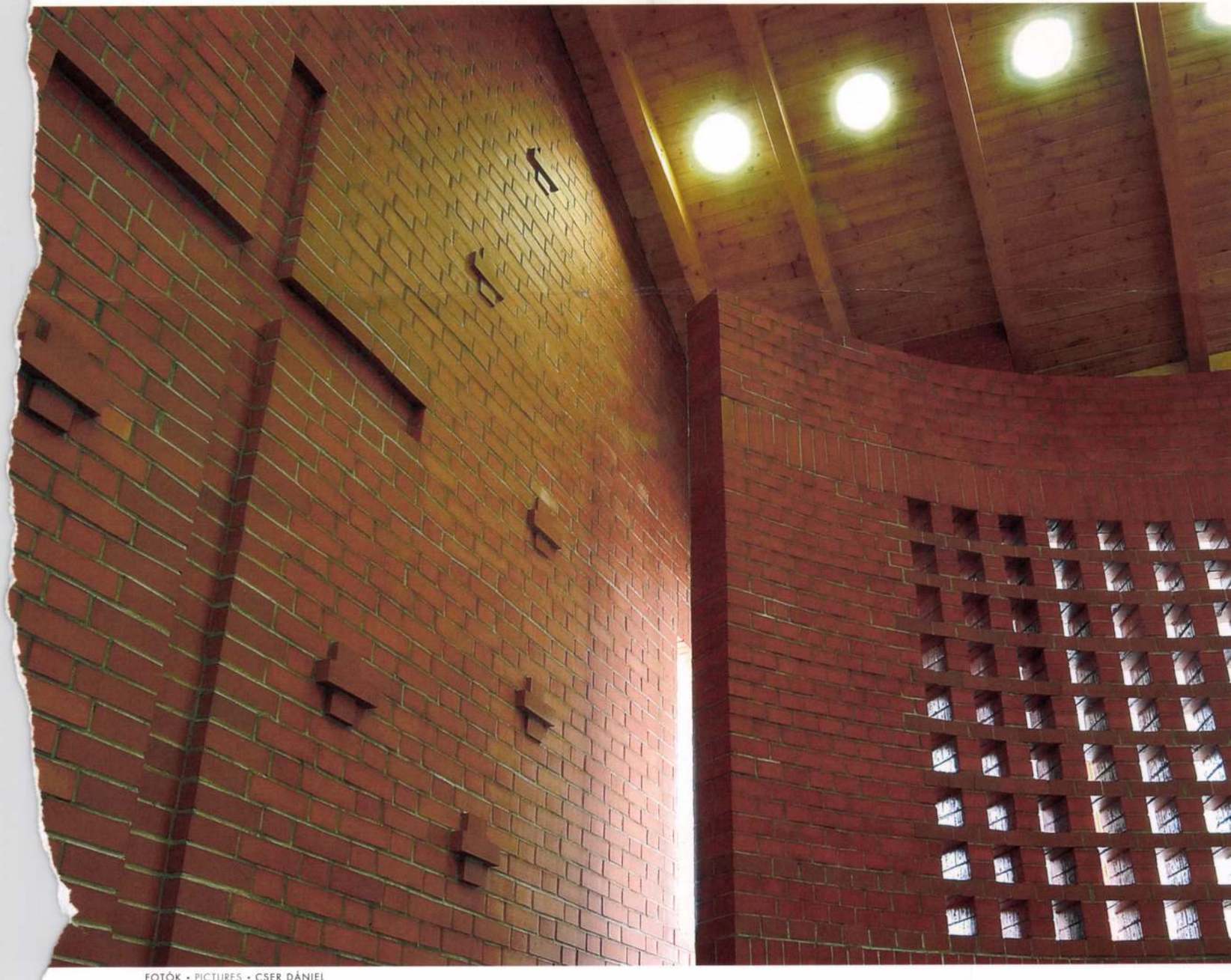

FOTÓK • PICTURES • CSER DÁNIEL

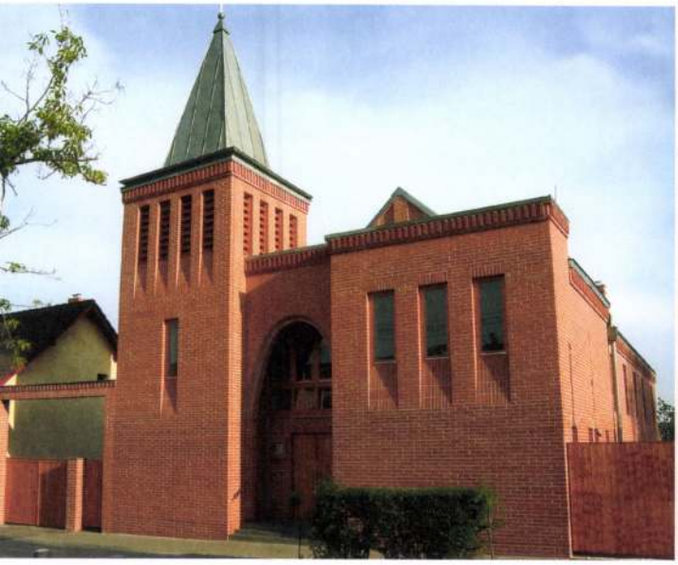

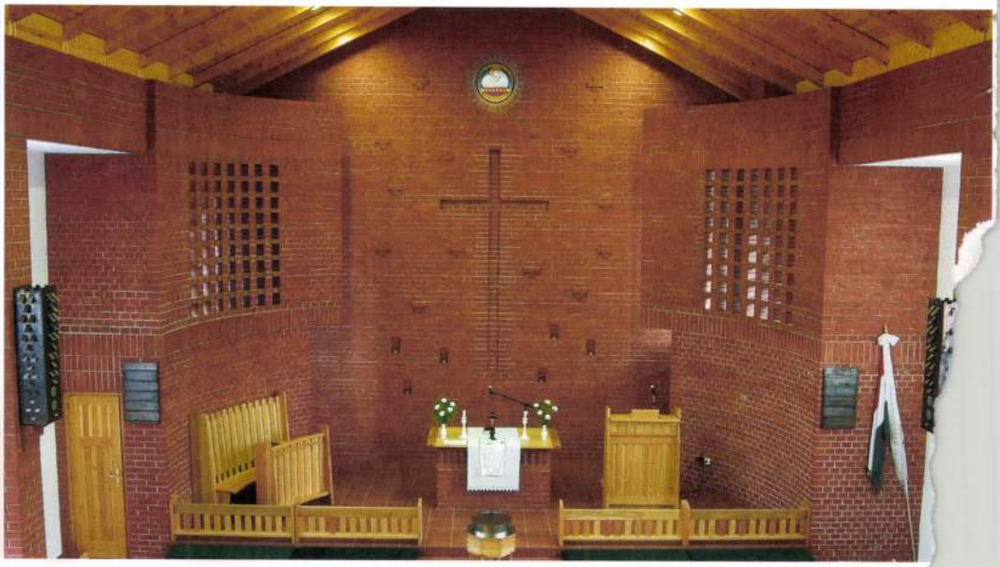

KÖZÖSSÉG- és templomépítés egy ponton kölcsönösen felételezi egymást. Évtizedeken át tapasztalhattuk, hogy az előbbi „építése" (megtartása!) akár nagyobb erőfeszítéseket igényelhetett, mint magának a gyülekezet templomának az emelése. A történelmi léptékű változások, ugyan már más okokból, ma sem teszik könnyűvé e feladatokat.

Budaörs evangélikus templomának építése évtizedes múltra tekint vissza. Az első meghívásos tervpályázat a város lakótelepére, a Patkó utcai helyszínre szólt 1995-ben. Végső helyét azonban az alapkő az „ó-falu" főutcájának egy tradicionális kilenc és fél öl szélességű, mintegy száz méter hosszú szalagtelkén, a Szabadság út 75. sz. alatt találta meg.

Az új helyre az új engedélyezési terveket 2001-ben már Krähling János építész, az evangélikus templomépítészet történetének (is) jeles tudósa készítette, a kivitelieket pedig 2002-ben. A tervező alkalmazkodott a nyomokban még ma is fellelhető beépítési hagyományokhoz és az érvényes építési szabályozáshoz, ami megszabta a hét és fél méter homlokzati magasságot és kirótta a telek egyik sarkából számítható maximális épület szélességet, tizenkét méterben. A templom a főhomlokzaton a baloldali szomszédhoz egy hat méter széles oldalkapu egyenes áthidalásával kapcsolódik. A huszonhárom méter hosszú téglány alaprajzú épület rakott téglafalazatai kívülről szépen fugázott, vörös színű klinkertégla burkolattal készültek. Felidézvén az egyház (templom) Krisztus-teste eszme képet (1 Kor 6,15, 12, 17, Ef 2, 20-21). Péter apostol szavai szerint: „Ti magatok is mint élő kövek épüljetek fel lelki házzá..." (1 Pét 2, 5-7). A hangsúlyozott téglahasználat egyfajta utalás lehet Sándy Gyula műépítészre, aki a 20. század első felében számos evangélikus templomot épített, s gyakran választotta ezt az ősi építőanyagot. (Ezen a ponton kívánkozik csupán kritikai észrevétel, egy apró szépséghiba, ami a dilatációs hézagok helyenkénti eldolgozatlanságára vonatkozik).

Az utca vonalvezetéséből adódóan a templom pilonos szerkesztésű bejárati homlokzata észak felé tekint. Középtengelyében, az önhordó szerkezetű parabola ív mögött nyílik a bejárat. Ez az ívezet archaikus építészeti motívum, amely a magyar építészeti ha-

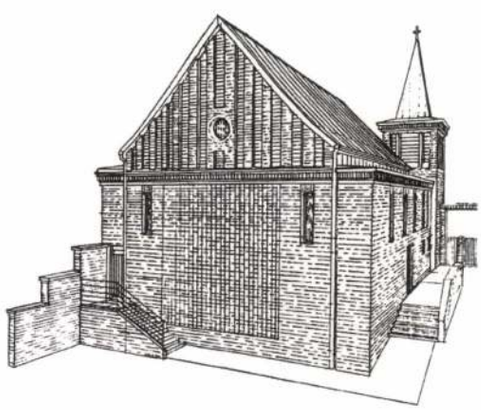

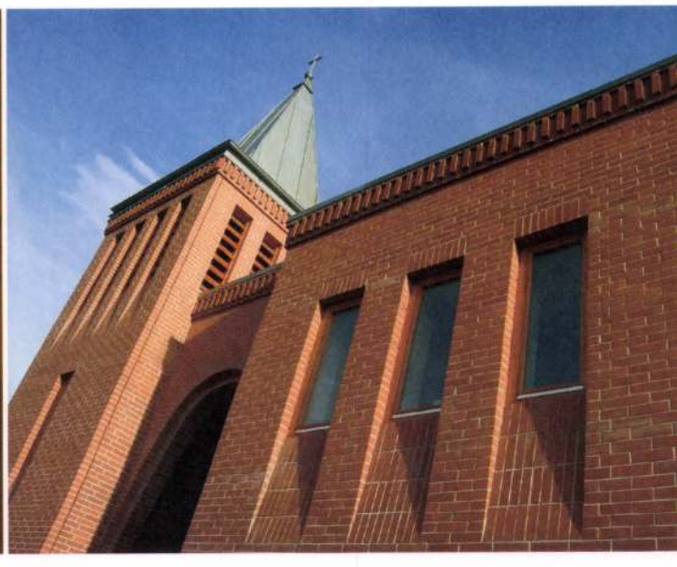

gyományban mint boglyaív, a XX. század fordulójának nemzeti karakterű építészetében is kitüntetett jelentőséggel bírt. A balkézre eső, csúcsán keresztet hordozó, a felvezető lépcsőzetet rejtő harangtorony és az emeleti gyülekezeti termet is magába foglaló bástya jellegű tömeg kapcsolatát egyenes záródású attika fal biztosítja, ami elrejti az ollóágas fedélszékű, alulról deszkázott, cink-lemez héjalású nyeregtetőt. A protestánsok II. József türelmi rendeletét (1781) követő években nyithattak utca felől bejáratot és építhettek tornyot.

Az előcsarnokon (narthex) át, az orgonakarzat alatt jutunk a templomtérbe. A protestáns templomépítészetre jellemző oldalkarzatok kiépítése elmaradt. Három pár úgynevezett blende-fal, pengepillér utal rájuk, azonban elsődleges szerepük a fényterelés, a terek gondosan proporcionált belső fényekkel való gazdagítása, spiritualizálása.

A szentély-tér egyenes záródású. Kívülről az oromfal tégla tükörsávokkal tagolt, az elválasztó párkány alatt a szentély helyét fogazott faltükör jelzi. A belsőben az apszis jelleget két oldalról indított, de a hátfalba be nem kötött, ívelt, áttört téglafalazat alakítja ki. Az evangélikus templomokat hagyományosan jellemző szószékoltár nem készült.

Az oltár középen áll, tőle jobbra az igehirdetés helye a szószék.

A templom egészét jellemző finom utalások összhangban állnak és előreutalnak a szentélyfal szintén szűkszavú, ám összetett szimbolikájára. Az „Utolsó Vacsora asztala" mögött tizenhárom (!) téglacsillag jeleníti meg a gyülekezetet, Isten történelemben vándorló népét, amelynek tagjai közrefogják a falazatban negatív formában (mintegy lenyomatban) kiképzett keresztjét a Megváltásnak. Fölötte, az oromfal színes kör-ablakán megjelenik a Bárány a hétpecsétes könyvvel: ez az Élet könyve, melyet ő maga, Krisztus, aki elveszi a világ bűneit, méltó csak az Utolsó ítéletkor felnyitni. (Jel 5).

A templomot Szebik Imre a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke szentelte fel. Krähling János tanúságot tett; templomának megjelenési formájában él Egyháza.

Prakfalvi Endre

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
KRÄHLING JÁNOS

TARTÓSZERKEZETI TERV / STRUCTURE
DR. MEDEK ÁKOS

GÉPÉSZET / PLUMBING
OLTVAI TAMÁS

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL PLANNING
MEDEK BÉLA

BELSŐÉPÍTÉSZET / INTERIOR DESIGN
ÁGOSTON ISTVÁN, RÉPAI ÉVA

ÜVEGMŰVÉSZ / GLASSWORKS
HORÁNYI ÁGNES

FÉMMUNKÁK / IRON WORKS
FÉLEGYHÁZI KÁROLY

ÖTVÖSMŰVÉSZ / METAL WORK
OZSVÁRI CSABA

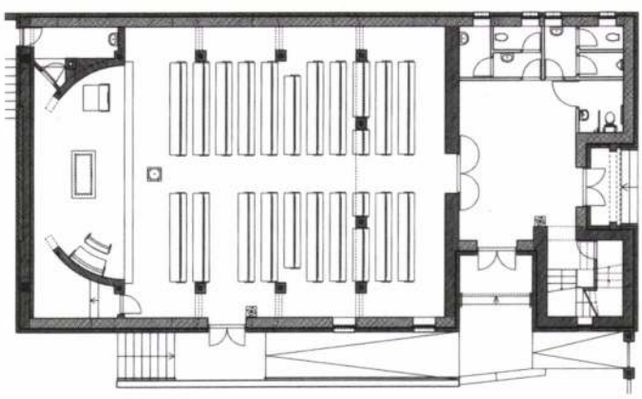

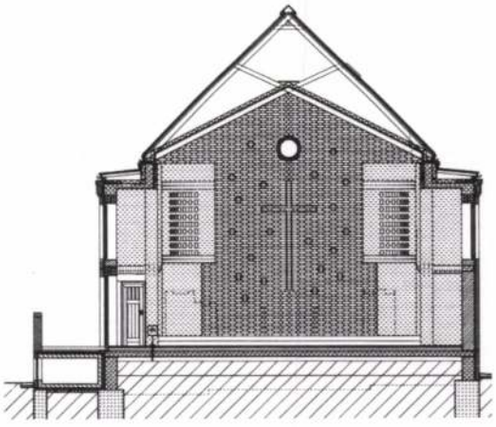

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
Makovecz Imre

A lendvai Művelődési Otthon

„Aktuális nyelvtan"

ALSÓLENDVA a Mura folyó mellett a síkságból kiemelkedő Lendva-hegy nyugatra néző lábánál, a Kebelei patak, illetve a Lendva-patak és a 12-1 sz. főút közti keskeny, mintegy 4-600 méter széles sávon hosszan elnyúlva helyezkedik el a szlovén-magyar-horvát hármas határ szögletében, alig néhány kilométerre a magyar határtól. A szőlővel telepített hegyről tiszta időben egyaránt ellátni horvát és magyar területre is. Nagy Lajos király óta városi ranggal rendelkezik. A város egyben a róla elnevezett „település", vagyis járás központja kb. 14 ezer lakossal és 26 településsel. Szlovénia lakosságának ma már csak mintegy 5%-a (kb. 8000 fő) vallja magát magyar anyanyelvűnek, ennek többsége a Muravidéken él. A táj és a település fekvése gyönyörű, az egyetlen főutcára szerveződő, ráadásul az ugyancsak egyutcás Hosszúfaluval összenőtt település a 19. század második felének kisvárosi hangulatát őrzi. Az utóbbi fél évszázadban csak a patak és a főút közti 2-300 m keskeny és mélyfekvésű területsávon tudott fejlődni, ahol rendszertelen eloszlásban kisebb-nagyobb munkahely- és intézmény-csoportosulások jöttek létre – köztük a tervezett új kulturális központ első nagyberuházásaként Makovecz Imre Művelődési Otthona.

MŰVELŐDÉSI HÁZ, LENDVA (SZLOVÉNIA)

ÉPÍTÉSZ / ARCHITECT
MAKOVECZ IMRE DLA YBL- ÉS KOSSUTH-DÍJAS ÉPÍTÉSZ

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK / FELLOW ARCHITECTS
VÁRLAKI ERZSÉBET, SZENTE-VARGÁNÉ GERENCSÉR JUDIT

STATIKUS KONZULENS / STRUCTURE
PONGOR LÁSZLÓ

SZÍNHÁZTECHNIKA / STAGE TECHNOLOGY
STRACK LÖRINC ÉS VAJDA FERENC

GENERÁL TERVEZŐ ÉS HONOSÍTÓ / NATIONALIZATION
INGRA KFT (SZLOVÉNIA)

FOTÓK • PICTURES • BELICZAY LÁSZLÓ

A MŰVELŐDÉSI OTTHON, mint regionális intézmény építése 10 évvel ezelőtt kezdődött, amikor a Szlovén Köztársaság Művelődési Minisztériuma, a Magyar Köztársaság Határon Túli Magyarok Hivatala, Lendva Község (vagyis a járás) és Lendva Község Magyar Önkormányzata aláírták a szerződést. Ennek értelmében a Szlovén Köztársaság a költségek 2/3-át, a másik három aláíró fél pedig 1/3-át biztosítják. Az építkezést az ilyenkor nálunk sem ritka bonyodalmak, leállások, valamint program- és szerződés-módosítások kísérték, amik közül a legfontosabb az eredeti, túlméretezettnek ítélt, 800 férőhelyes program csaknem felére, 444-re történő redukálása volt. Ennek előtörténetéhez hozzátartozik az a tény, hogy az épület előtti tér felszíne alatt még megvannak egy középkori eredetű városrész, az egykori zsidónegyed alapfalai. A városrészből az építkezés kezdetén gyakorlatilag már csak a zsinagóga és a meglehetősen elhanyagolt állapotban lévő, már csak raktárnak használt egykori zsidó iskola állt; ez utóbbi oromfala az építkezés során ledőlt, mire a polgármester – kellő támogatás híján – az egész épületet lebontatta. Makovecz Imre első terve nem csak nagyobb volt, hanem kinyúló szárnyaival illeszkedett volna az iskolához és a történeti környezethez. A program radikális csökkentése nyilván összefüggött a városrész végleges szanálásának szándékával, ami egyébként kihívta a külföldi zsidó szervezetek tiltakozását is. Lendva 100 évvel ezelőtti lakosságának (kb. 2300 fő) mintegy 9%-a volt zsidó; a híradások szerint idén halt meg a közösség utolsó helyben lakó tagja. Az ily módon redukált program alapján szabadon álló, zárt tömböt alkotó Művelődési Otthon egyelőre idegen test az eltűnt(etett) kisvárosi szövet helyén, a még álló zsinagóga felújítása és a környező terület beépítése pedig várat magára. Az épület egyébként még egy éve sem üzemel, de kihasználtsága megfelelő, programjai népszerűek, és képes otthont adni nem csak a járás, hanem a tágabb régió – szlovén, horvát és magyar – népességének is. Az épületben folyó sokféle tevékenységet – színház, mozi, kulturális rendezvények, kiállítások – a Lendvai Promóciós és Művelődési Intézet szervezi, a magyar programok esetében a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet közreműködésével.

Maga az épület egy 45x33 m-es alapterületen, vagyis 1400 m2-en egyszerű, tiszta alaprajzzal a kisebb méretű művelődési házak alaprajzi szerveződésének szinte iskolapéldája lehetne. Az előtér galériás rendszerű, a bejárattal szemben néhány lépcsővel süllyesztve a ruhatári tömb, benne jobbra a WC-blokk, balra a büfé. A két oldalfolyosó közül a baloldali a

MDK.

Krajcsirovits Henrik

Leszállás a bányába c. képe

Müvészet 1967 okt.p.45.

Krajcsiróntsteinik
festő

M.D.K

Kiállításán bemutatta a „Rolbantók", a „Leszállás a bányába" című kompozicióit. A „Bányászok" című friz kompozicióit.

Oelmacher Anna: Szét kiállítás vidékre
Művészet, 1967. október - 44 lap

Krajcsirovits Henrik
festő

M.D.Y

A tatabányai festő-grafikus kiállítását a veszprémi kép-csarnokban rendezte meg. „Leszállás a bányába. (repro)

Dehmacher Anna: Mit kiállítás vidékre
Művészet, 1967. október - 44 lap

M.D.K.

Krajcsirovics Henrik
festő

A kiállításán egy textilkép is szerepel; a vastagfehér filcre festett „Kócsögös csendélet".

Oelmacher Anna: Két kiállítás videken
Művészet, 1967. Oktober - 44 lap

M.D.K

Krajcsirovics Henrik
festő

A „Gallai dombok", a „Tatabányai dombok", a „Mária bánya", a „Szénosztályozó" című képek szerepelnek tárlatán.

Delmacher Anna: Mot. Kiállítás vidéken
Művészet, 1967 Okt. - 44 lap

MDK

Krajcsirovits Henrik

Kiállitási hir

Komárommegyei Néplap 196/ nov.19.

MDK

Kraicsirovics Henrik

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók lapja 1968 nov.26.

RMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
V., EGYETEM TÉR 5.
EFON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Krajčíkovics Henrik testő

Tatabányán él

Ludove Noviny 1967 XII. 28

MDK

Krajcsirovits Henrik

Kiállitási kritika

Vas Népe 1968 jan.28.

KRAJCSIROVITS HENRIK, festő

Egy Modern Magy. Képtár létrehozására a Múz. 200 magy. művésztől kért képeket.

Eg linóleummetszetet ajándékozott. 183. old

KOVÁCS PÉTER: Évi jelentés. Uj szerzemények. Képzőmuvészeti gyüjtemény 183. old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

KRAJCSIROVICS HENRIK

Művei - anonyfüstlemezre feldolgozott győri élményei - szerepelnek a győri Tanítóképző Intézet Gyakorló Iskolájában rendezett kamarakiállításon.

M.Zs: Témákat gyűjtöttek, vázlatokat készítettek a győri művésztelep rendéjei.

Kisalföld, 1971. július 29.

KRAJCSIROVICS HENRIK

Grafikusművész. Az 1971. júl. 30-án megalakult Ötlagi „Sel" elnevezésű képzőművész. csoport tagja

(jenkei): a „Sel"-ről

Dolgozók Lapja (Komárom), 1971. szept. 26.

Krajcsirovits Henrik, grafikus

A „Tizenkilenc lázas szeptemberében...”
c. kiadvány (Tatabánya) borítóját tervezte.

— : „A Tatabányán 1919. szeptember...”
609.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1969. október XIX./10

M.D.

Krajcsinovits Henrik

festő

Veszprémben a Képcsarnok
Vállalatnál rendezte tárlatát

— Kiállítások

Művészet, 1967. június - 47 lap.

MDK.

Kraijcsirovits Henrik

Kiállitási hir

Müvészet 1967 juni.p.48.

Krajcsirovits Henrik
festő

M.D.Y

Veszprémben állított ki a művész a Képcsarnok helyiségében húsz és egynéhány javarészben olaj-kréta képet.

Vajkai Aurél: Krajcsirovits Henrik kiállítása Veszprémben.
Művészet, 1968. december - 47 lap

Krajcsirovits Henrik
festő

M.D.K.

„Rolbantók"
(repro)

Vajkai Aurél: Krajcsirovits Henrik hiálltása Veszprémben
Műrészet, 1968. december - 47 lap.

M.D.V.

Krajcsiroviits Henrik
festő

Tölb lépéu bányászokat ábrázol,
munkába menőhet, rolbandókat
határozott mozdulattal tevéhenyhedő homolyalakokat.

Vajkai Aurél: Krajcsiroviits Henrik kiállítása Veszprémben,
Művészet, 1968. december - 47 lap

M.D.V

Krajcsirovits Henrik
festő

A képein a súlyos, homolyvonal-
vezetés összefűzhető a tágjal, Bala-
toni képein ez a stílus mai hevésbe
sikerült, mint a tatai ábrázolásokon.

Vajkai Lajos: Krajcsirovits Henrik kiállítása Veszprémben
Művészet, 1968. december - 47 lap

Krajcsirovits Henrik
festő

M.DK

A művész Tatabányán szülelett
ma is ott működik. A szülő-
föld, a hörnyezet bizonyos mértek-
ben iránymutató a téma meg
választásában, a stilus kialakításában

Vajkai Aurel: Kracsirovits Henrik kiállítása Veszprémben
Művészet, 1968. december - 47 lap.

Krajcsi rózsts Henrik
festő

M.D.V.

Témáinak túlnyomó tölbsége
Tatabányával foglalkozik, a
hullámos dombtájat és a bá-
nyászéletet rögzítette képein.

Vajkai Aurel: Krajcsi rózsts Henrik kiállítási Vesprémben
Művészet, 1968. december - 17 lap.

Krajisírovits Henrik

Frontfejtés, Zöld szörny, Tűz, és Kolorádó bogár c. műve (eml.) szerepel a meggyei Őszi Tárlaton

Fentei János: Őszi Tárlat

Komárom m. Dolgozók Lapja
1968 XII. 24 Fold

Krajcsi Károly Henrik

(1929) – grafikus. Elvégzi a budapesti Képzőművészeti Főiskolát. 1953 – dlt iskolai tanár Tatabányán. 1960 – a tatabányai bányász képzőműv. kör szakköri vezetője.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Főszerk. Gyöngyné Kiss Tamás / Bp. 1969 1-617 l. 302 l.

2

Krajcsirovits Henrik

1955 - vesz részt országos kiállításokon, elsősorban bányász témájú grafikai munkákkal, főként lineometszetekkel. KOT díjas (1962)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Bpest, 1969

1-6171

3021.

Krajcsikovics Henrik

Bányászapostolok c. poliészter mű (~~[illegible]~~ eml.) szerepel az Őszi tárlaton Tatabányán.

Jenkei János: Őszi Tárlat 69.

Dolgozók Lapja, 1969 nov. 30.

Krajcsinovits Henrik

Kriállít a Múcsarnokban

E-stimmtúrik minőnet a Múcsarnokban

Delgrát Lajos, Tatabánya 1970. már 10.

Krajcsirovits Henrik, grafikus

● KRAJCSIROVITS HENRIK grafikusművész kiállítását ma délután nyitják meg a dömösi galériában.

—:o Krajcsirovits Henrik

Esti Hírlap, Bp. 1981. május 2.

12

Krajcsirovits Henrik, grafikus

A Dömösi Galériában
nyílt meg tárlata.

— Hír

8

Népszabadság, Bp. 1981. máj. 3

Krajcsirovits Henrik

KRAJCSIROVITS HENRIK Komárom megyei grafikusművész félszáz alkotásának bemutatásával szombaton nyitották meg a nyári képzőművészeti tárlatok sorát a dömösi galériában.

Magyar Hirlap 1981/5/3/9

Krajcsovics Henrik, festő

szül. 1929. Felsőgallán

Angyal Tatabánya

Melz Alkalmazottak

9 39.

...ágos Bizottsága

...ny	száma:	—	19 —
	kelte:		19
	beérkezése:	1/4.	19 38.

...k száma:

...elintézett szám:

...áma:

...áma: Kantezkyné.

...sta:

Krakcsirovics Henrik

KRAJCSIROVICS HENRIK grafikusművész bányásztémájú alkotásaiból nyitottak kiállítást csütörtökön az oroszlányi Déli-bányában. A SZOT-díjas tatabányai művész tárlata itt egy héten át látható, majd a város más bányaüzemeiben és a városkörnyéki községekben mutatják be.

Magyar Hirlap 1981/9/11/9

Krajcsirovits Henrik, grafikusművész

Esztergom képzőművészete sok irányból összefolyó erőkből táplálkozik, vállalva a befogadó, az átvevő és a kisugárzó szerepkört. – Elmélyült munkát folytat a tanítóképző rajztanszékén, ahol kortársművésztanárok: Végvári János, Krajcsirovits Henrik, Kaposi Endre, Trunkel János irányításával készülnek fel a jövő pedagógusai

Wehner Tibor: Befogad, átvesz, kisugárzik.
Népművelés, 1980. 1.

Krajcsirovits Henrik, grafikus művész

A Komáromi megyei Képzőművészek tárlatát Győrben, a Xantus-Múzeumban mutatták be. A művész már ismert és újabb alkotások szerepelnek a tárlaton.

Fecske András: Bemutatkoztunk Győrben.
Dolgozók Lapja, 1979. máj. 13.

KRAJCSIROVITS HENRIK

Izzó hegyek

Wehner Tibor: Visszhangtalanul . Kortárs képzőművészet Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 36. oldal

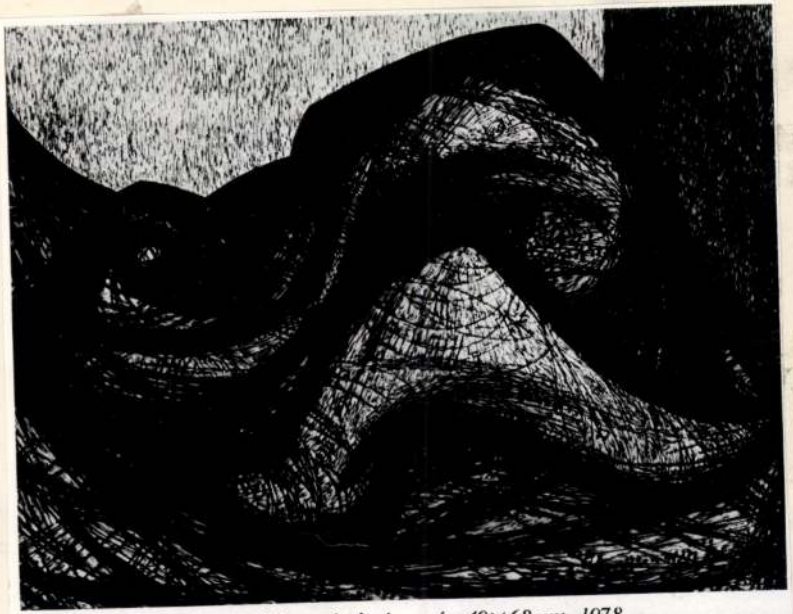

Krajcsirovits Henrik: Izzó hegyek, linó, papír, 49×68 cm, 1978

Krajcsirovits Henrik

Krajcsirovits Henrik irányítá-
sával a tatabányai Bányász
Képzőművész körben dolgozik
Szendőfi Pál grafikus

—: Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Krajcsinovits Lewink

1954 óta kiálló művész. Művészetének legjellemzőbb vonása a konstruktív jelleg.

– Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Krajcsinovits Henrik

Önálló kiállításai: Tatabánya, Népház, 1960, 1970, : Veszprém, Képcsarnok, 1967, : Derecske, 1975 : Nyírbátor, 1975 stb.

—: Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. magus – 40. lap.

Krajcsérovits Henrik

A művészet sgraffitója van a tatai „Tejüzemben, műanyag mozaikja a Fürdőben, pannója a Bányász Szakszervezetben, a Szénbányászati Trösztben.

– : Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. kap.

Krajcsirovits Szewnik

Albáni meghízások révén monumentális alkotásai kerültek tatabányai üzemekbe és intézmények-be.

– : Komárom megye képzőművészei, Művészet, 1979. május – 40. lap.

Ibrajcsivorits Herák

1965-ben Székesfehérvárott a Csok István díjat nyerte el, 1975-ben az Ezüst Gerely-pályázaton kapott elismerést.

—: Komárom megye hiprőmüvészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Krajcsirovits Henrik

1960-ban az Országos Pedagógus Kiállítás II. díját kapta meg. 1962-ben SZOT díjjal jutalmaztak munkásságát.

—: Komárom megye képzőművészete. Művészet, 1979. május - 40. kap.

Krajcsovits Henrik

Önálló kiállításai: Budapest, Helikon Galéria, 1978. A művész Tatabányán él. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének tagja.

—: Komáromi Magyar képzőművészek. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Krajcsirovits Henrik

A képzőművészeti Főiskolát 1955-
ban végezte el. Domanovszky End-
re, Fónyi Géza és Szincz Gyula vol-
tak mesterei.

– : Komárom megye képzőművészei.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Krajcsirovits Henrik

Krajcsirovits Henrik grafikus és festőművész 1929-ben Felsőgallan született. Tanulmányait ~~Felsőgallan~~ a tatabányai Bányász képzőművészete Szabadiskolában kezdte.

— : Komárom megye képzőművészet. Művészet, 1979. május — 40. lap.

Krajcsirovits Henrik

Krajcsirovits Henrik volt a mes-
tere Karkus Istvánnak Tatabányán
a Bányász képzőművészeti körben.

— Komárom megye képzőművészet.
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Krajcsóvirtz Henrik

Krajcsóvirtz Henrik grafikáiban és
grafikai igényű táblaképeiben zárt,
konstruktív felépítettségű kompozí-
ciókba rendezi tájélményeit.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Hrajcsovits Henrik

Az 1971-ben Tatán megalakult képzőművész-csoport tagja volt a művész is.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Krajcsi rózits Huvik

A tatabányai szabadiskolá-
ból került a budapesti Képző-
művészeti Főiskolára a mű-
vész.

Wehner Tibor. Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Kvajcsirovits Havik

A tatabányai szabadiskola utódja a Bányász Képzőművész Kör, amelyik Kvajcsirovits Havik vezetésével ma is működik.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Krajcsovits Henrik

Műve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállításon

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban-

Krajcsirovits Henrik

Táblképeit mutatta be a tárla-
ton Krajcsirovits Henrik.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek..
Népszava, 1976. dec. 10-5. oldal.

Krajcsirovits Henrik

A Helikon Galériában Krajcsirovits Henrik grafikusmüvész kiállitása megtekinthető szeptember 12.-ig.
A Csók István Galériában Juris Ibolya textiltervező augusztus 26.-án nyitja meg kiállitását,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 8. lap.

Krajcsirovits Henrik

A homáromi Művelődési központ-
ban rendezett SEL képzőművészeti
csoport kiállításán szerepelt a mű-
vész.

Kiállítási naptár:

Művészet, 1977. március - 48.oldal.

Krajcsirovits Henrik. Festőművész

A Tatabányai Szénbányák megbízást adott négy tatabányai művésznek intézményei belső tereinek díszítésére. – Karkus István grafikusművész és Krajcsirovits Henrik festőművész is konkrét megbízást kapott. – A művész két táblaképe kompozíciós elemekkel monumentális hatást ér el, a súlyos bányászfigurák az egész felületet kitöltik. (említve)

Győry Csaba: A mecénás és a művész felelősség.

Dolgozók Lapja, 1976, szept. 16.

Krajcsirovits Henrik, festő

Második rendezték meg a Somogyi Képtárban a Dunántúli Tárlatot. – A művész tájképei szerepelnek a tárlaton.

Tasnádi Attila: Dunántúli művészek kiállítása Kaposvárott.
Népszava, 1976. dec. 10.

Krajcsiravits Henrik

az Őszi Tárlaton szerepelnek a
művész művei.
„Pihenő lányok" c. (említve)

Gombkötő Gábor: Őszi Tárlat, 1976.
Dalgozók Lapja, 1976. dec. 14.

Krajcsirovits Henrik

38. Piheně lányok linólemmetszet 50x70 cm

39. Dombrídék — " — 35x70 cm

Őrjítőszlat 1976 Tata, Vár - Zatalógus

Krajcsirovits Henrik

Ketten linoleummetszet 50X60 cm
Galád linoleummetszet 50X60 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976
Balatoni Múzeum, Keszthely

Krajcsirovits Henrik

W. T. Képzőművészeti krónika
Kovászna megye, 1985. jan.,
febr.

Uj Forrás, 1985. 3. szám

Krajcsirovits Henrik

Krajcsirovits Henrik rajza

gyei munkásmozgalmi

Magyar Nemzet 1986.1.30

Krajcsirovits Henrik, grafikusművész

„Tavaszi tárlat '82" c. kiállítást a tatai várban rendezték meg. Krajcsirovits Henrik „Harlekin" c. művét a megyei tanács köztulajdonba vette. |említve|. A művész két metszetén a megszokott, erőteljes kontúrok közé fogott, gazdagon „cifrázott" formákat látjuk viszont. „Nyugalom", „Alkony a Duna-kanyarban". A „Harlekin" a sík és tér szintézisét igéri, gazdag dekorativitással ruházva fel a művet. Az „Irigy Ikarosz" lepkéje gyönyörű, de a figura-tartalmi funkciója ellenére-sikerületlen. |említve|.

Salamon Nándor: Vita képszőművészeti életünkről.
Dolgozók Lapja, 1982. máj. 29.

Krajcsirovits Henrik: grafikusművész

Tatabánya-Újváros főterén lakásművészeti kisgaléria nyitt egy pár hónapja, vezetője Kutasiné Kiss Mária, a tervek szerint a megyében élő képzőművészeket is tömörítő aurea alkotóközösség műveiket bemutatják és értékesítik. Itt olyan ismert művészek vannak, mint Krajcsirovits Henrik – és még többen.

-wér-: Kisgaléria a főtéren.
Dolgozók Lapja, 1984. júl. 18.

Krajcsirovics Henrik festőművész

KRAJCSIROVICS HENRIK festőművész munkáiból rendezett kiállítás nyílt hétfőn a dorogi József Attila Művelődési Központban. A Tatabányán élő művészt már régóta a bányászok festőjeként tartják számon.

Magyar Hirlap, 1985. II. 5

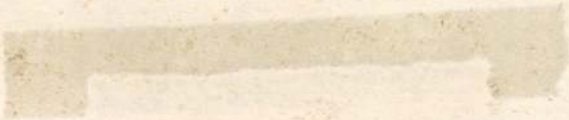

Krajcsiovits Henrik

Krajcsiovits Henrik grafikus-
művész kiállítása a Helikon
Galériában megnyílt.

------:Kiállítási naptár.
Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Krajcsirovits Henrik, festő

Bányász-ünnepek

Szeptember első vasárnapja: a bányászok napja. A bányászokat köszöntő ünnepi rendezvények és események országszerte már tegnap megkezdődtek. Ma *Pécsett* rendezik meg a szén- és az ércbányászok, valamint az aknamélyítők hagyományos menetét a csertői bányász mártírok emlékművéhez. A Széchenyi téri bányásznapi ünnepség keretében nyitják meg a bányász kulturális heteket. Fejér megyében, *Gánton* szabadtéri bányamúzeum nyílik. *Oroszlányban*, a város főterén bányász szoborcsoportot lepleznek le, a *tatabányai* Bányász kertváros művelődési házban *Krajcsirovits Henrik* festőművész kiállítása nyílik meg.

— : Bányán

1.

ESTI HIRL ... 6. szept. 4.

hozzá tartozo rokonoknak, s hogy továbbá hírt, nevet, rangot szerezzen a kerületnek, fényes centená-

KRAJCSIROVITS HENRIK festő, grafikus, SZOT-díjas
Tatabánya, 1929

1953-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán Hincz Gyula, Koffán Károly, Fónyi Géza és Domanovszky Endre növendékeként. Tanulmányuton a Szovjetunióban, Lengyelországban, Olasz-, Görög- és Franciaországban járt. 1954 óta szerepel a nyilvánosság előtt, a hazai tárlatokon tul kiállitott Berlinben, Varsóban, Rio de Janeiróban, Prágában, Moszkvában és Pekingben is. 1960-ban és 70-ben Tatabányán, 1967-ben Veszprémben mutatkozott be önálló kollekcióval. 1962-ben SZOT-díjat, 65-ben Csók István-díjat kapott. - Ivelő formákra redukált kompozicióí a szinuszvonalak mérnöki pontosságával érzékeltetik az ipari táj monumentalitását és a munka világának atmoszféráját.

Művészéletrajzok 1975

Krajcsirovits Henrik

„Szerelem" lineómetszet 50 x 60 cm
„Kelten" lineómetszet 50 x 60 cm
„Égett napraforgók" lineómetszet 36 x 80 cm
„Benzelgetők" lineómetszet 30 x 40 cm

Őszi Tárlat 1975, Tata, Vár 1975 december-1976 január

Krajcsirovits Henrik

A művész kiállítása a Helikon Galériában augusztus 19-én nyílt meg.

-----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1976. augusztus - 48.oldal.

Krajcsérovits Henrik

"Jel 1977" címmel kiállítás nyílt
"Tatáne a Komárom megyei mű-
velődési házban Ezen a kiállítá-
son részt vett a művész.

— Jel 1977
Tükör, 1977. marcius 13-43 lap.

Krajcsirovits Henrik, grafikusművész

Tatabányán, a Kernstok-teremben harmadik alkalommal nyílt meg a Képcsarnok Váll. árusítással egybekötött kiállítása. E kiállításon negyvenhat képet és grafikát mutattak be. A művész műve is szerepel a tárlaton.

Dolgozók Lapja, 1983. dec. 11.

Krajcsirovics Hewik

A mai kép zó művészek közül
tölben, közöttük a művész is
szerepelteti a műrem a bányász
életet.

– : Művészet a bányászatban.
Tükör, 1977. jennas 26-43. lap.

Krajcsirovits Henrik

IX.11.

KRAJCSIROVITS HENRIK festőművész bányászéletet ábrázoló grafikáiból nyílt tegnap kiállítás Tatabányán a kertvárosi művelődési házban.

Magyar Hirlap 1976/21o/13

Krajcsirovits Henrik, grafikusművész

Megnyílt a Komárom megyei képzőművészek kétévenkénti tárlata. — Krajcsirovits Henrik „Egyedül" c. linometszete érdekes. /említve/.

Vaderna József: Tavaszi tárlat 1984.
Dolgozók Lapja, 1984. máj. 17.

Krajcsirovits Henrik fm, gr

Képzőmíves kör
vezetője Tatabányán
tanára

↓

lsd → Neuberger István fmak

MŰVÉSZET 1985/8/14

Krajcsirovits Henrik, grafikusművész, tanár

Nagy Edit, grafikus 1965-ben született; három érig volt a Népház Bányász Képzőművész Körének tagja. Itt Krajcsirovits Henrik tanár, a rajzsávon Papp Albert tanár növendéke volt.

Nagy Edit: Kezdőkör.

Dalgozók Lapja, 1984. febr. 29.

KRAJCSIROVITS Henrik (grafika)

A grafikusok szereplése ezúttal kevésbé látványos. Öt lap és két karikatúra túlzott lelkendezésre nem adhat okot, pusztán a jelzésre elegendő. Valamennyi alkotó eltérő stílust követ, mintha egyéniségük és életkörülményeik szorítóbban jutnának kifejezésre. Közülük Krajcsirovits Henrik birtokolja a legeredetibb és a kimunkált eszközrendszert. A táj látványát a vonalban megjelenő szerkezetre szegényíti. Az így kapott vázat elsöprő lendülettel rögzíti méretes lapjain. Átmenetet mellőzve aknázza ki a tus színe és a papír fehérje ellentétét, ez erőt, biztonságot kölcsönöz munkáinak.

SALAMON Nándor: Ősök-dunántuli tárlat Szombathelyen. In. Új Forrás, 1986/2. 76.p.

KRAJCSIROVITS HENRIK

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

K

DOLGOZÓK LAPJA

1981 NOV 2 2

K LAPJA — 1981. november 22., vasárnap

1021

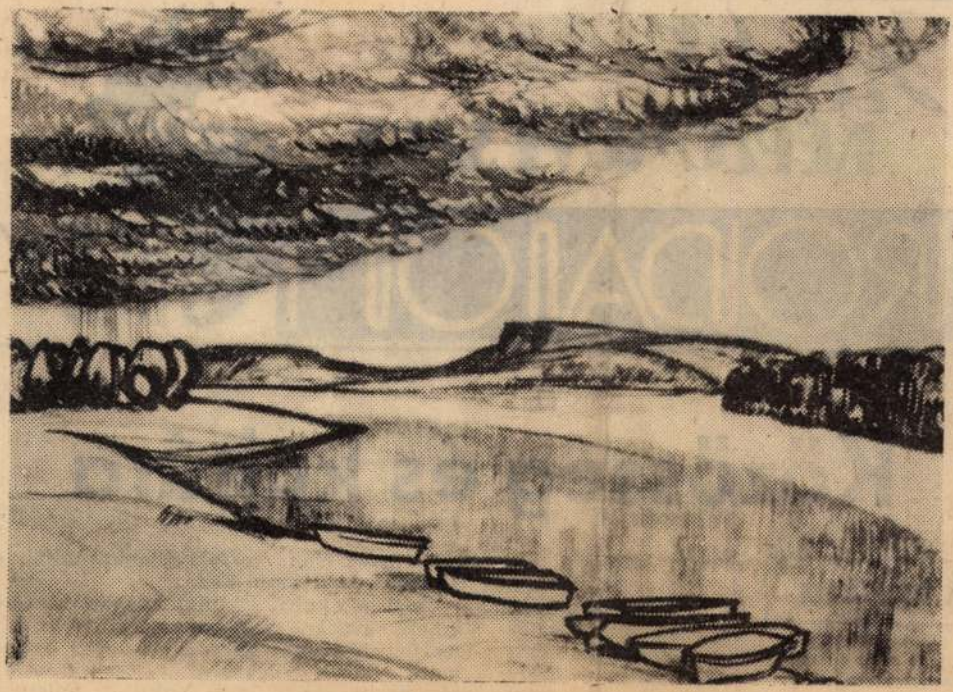

Krajcsirovits Henrik: Emlék a Lipnói tavak mellől

1931. november 22., vasárnap

ZENE
KÉPZŐMŰVÉ
IRODALOM FILM

Közösség és kultúra

A kultúra mindig közösségi eredetű. Még akkor is, ha — miként a művészi alkotások esetében — egyetlen személy hozta létre, mert ezer szállal kötődik az előzményekhez: egy-egy versformához, a nyelvhez, a használati eszközökhöz (tollhoz, ecsethez, vésőhöz), eszmékhez, tapasztalatokhoz, amelyeket a közösség munkált ki.

De létrehozhat-e a kultúra közösséget? a közösség életereje fakad, amely által fennmaradni és fejlődni képes?

Csak az a kultúra táplálhat igazi közösséget amely egyaránt szolgálja az egyént, is, olyanná formálva, aki önérdekeit képes összehangolni a közös érdekekkel, és csak az a közösség hozhat létre igazi kultúrát, amely nem az egyén rovására, hanem a benne élők személyiségének minél teljesebb kifejlesztésére kiteljesedésére tartja fenn és tökéletesíti ör-

MAHIR
Sajtófigyelő
Krajcsirovics Henrik, grafikus
NÉPSZAVA
1983 OKT 01.
~~Krajcsirovics Henrik~~
Július
1021

Krajcsirovics Henrik

NAPRAFORGÓK

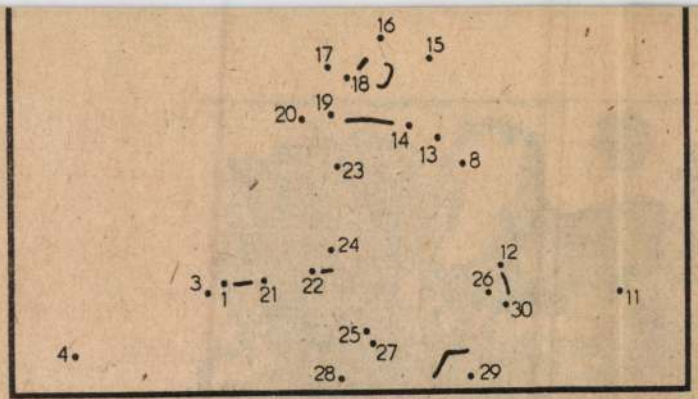

Kössétek össze sorrendben a számokat, és ha megtaláltátok, hogy mi van a rajzon, a megfejtést küldjétek be szerkesztőségünkbe, legkésőbb október 10-ig.

„Hűvös …
leülnek …
Kamra …
aranylik…
Minden aranysárga itt . . .

Radnóti Miklós Naptárjának aktuális sorait idézzük; a folytatás a rejtvény 1—4. számmal jelölt soraiban található. Megfejtésül ezt kérjük beküldeni október 10-ig.

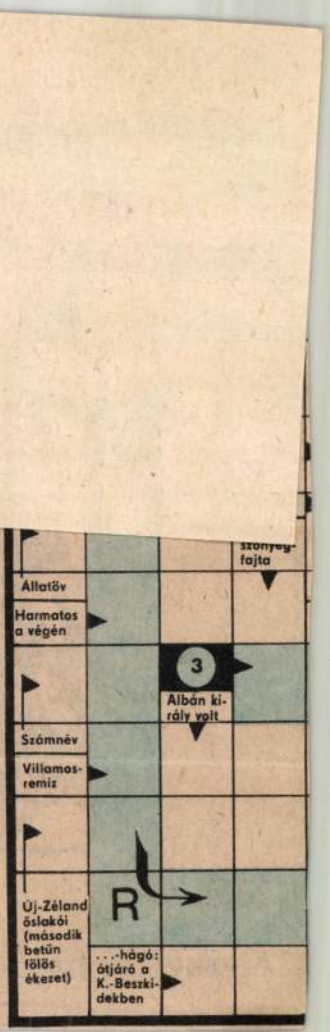

A szeptember 17-i — Ősz c. — keresztrejtvény megfejtése:

Őszi piros virágok — Őszi rigódal — Ősz és halál — Az ősz — Ősz elején.

Egy-egy 50 forintos könyvutalványt nyert:

Berczi László, Dömösi Zoltánné, Gyóni Ferencné, Gyuráki Pál, Junász Gusztáv, Karakó Zoltánné, Knoll Béláné, Lázár Imre budapestiek és Bujdosó Mónika, Abony, Dózsa Béla, Uzsabánya, Kocsis Sándor, Markaz, Kovács Lászlóné, Mezőtúr, Novák Anna, Szombathely, Pajer Ferenc, Tatabánya, Róka Márton, Dozmat.

A szeptember 17-i gyermekrejtvény megfejtése:

Galambnár

Egy-egy 30 forintos könyvutalványt nyert:

Bognár Attila, Csikor Ottó, Keczán Ágnes, Papp Dávid, Szalay Erzsébet budapestiek és Andi Ferenc, Szekszárd, Bóta Krisztina, Felsőtárkány, Földesi Attila, Nyíregyháza, Gyarmati Erzsébet, Kecskemét, Kokes Róza, Bárand.

Az utalványokat postán küldjük el.